

PLAN URZĄDZENIA LASU

OGÓLNY OPIS LASÓW

NADLEŚNICTWA LUTOWISKA

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE

wg stanu na dzień 1 stycznia 2015 r.

WYKONAWCA:

Przemyśl 2015 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemyślu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemyśl, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

PLAN URZĄDZENIA LASU

sporządzony na lata od 2015 do 2024

dla Nadleśnictwa Lutowiska

w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie

na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2015 r.

I. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI według stanu na 1.01.2015 r.

I.1. POWIERZCHNIA OGÓLNA NADLEŚNICTWA - ha

2064031

w tym według obrębów leśnych:

1) Lutowiska

1386256

2) Dwernik

677775

I.2. POWIERZCHNIA LASÓW - ha

1946044

w tym:

a) według pełnionych funkcji:

- lasów stanowiących rezerваты przyrody

53301

- lasów uznanych za ochronne

1858328

- pozostałych lasów

34415

b) według grup kategorii użytkowania:

- gruntów zalesionych

1902552

- gruntów niezalesionych

25616

w tym: do odnowienia

000

- gruntów związanych z gospodarką leśną

17876

I.3 POWIERZCHNIA POZOSTAŁYCH GRUNTÓW

117987

(GRUNTÓW NIELEŚNYCH) - ha

w tym: przeznaczonych do zalesienia

000

II. ZESTAWIENIE ZADAŃ NA LATA OD 2015 DO 2024

II.1. ZADANIA OBLIGATORYJNE

II.1.1 Pozyskanie drewna w ilości nie większej niż:

864324

m³ grubizny netto,
w tym:

a) etat cięć w użytkowaniu rębnym

625366

m³ grubizny netto

b) etat cięć w użytkowaniu przedrębny - ha
o miąższości szacunkowej

4 8 3 1 3 8

2 3 8 9 5 8 m³ grubizny netto

II.1.2. Pielęgnowanie lasu na powierzchni
nie mniejszej niż - ha

8 8 4 9 1 0

w tym:

a) pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw

1 3 3 7 5 2

b) pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników

2 8 2 0 0 8

c) trzebieże

4 6 9 1 5 0

II.2. ZADANIA OKREŚLONE KIERUNKOWO:

II.2.1. Zadania dotyczące zalesień i odnowień:

a) zalesienia gruntów (przeznaczonych do zalesienia
w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) - ha

0 0 0

b) odnowienie halizn, płazowin i zrębów - ha

0 0 0

c) orientacyjna powierzchnia odnowień drzewostanów przewidzianych
do użytkowania rębego - ha

1 1 3 5 0 8

w tym zrębami zupełnymi

0 0 0

d) orientacyjna powierzchnia podsadzeń, dolesień - ha

7 1 5 0

e) orientacyjna powierzchnia poprawek i uzupełnień - ha

0 0 0

f) orientacyjna powierzchnia wprowadzenia podszytów - ha

0 0 0

g) orientacyjna powierzchnia melioracji - ha

1 2 1 8 0 8

w tym wodnych - ha

0 0 0

II.2.2. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu (w tym ochrony przeciwpożarowej) przedstawione
opisowo oraz na mapach przeglądowych

II.2.3. Kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej przedstawione
opisowo oraz na mapie przeglądowej

II.2.4. Kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej przedstawione opisowo

SPIS TREŚCI

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA	11
1.1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego Nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny	11
1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów Nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym	11
1.1.3. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania	18
1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju i regionalnych programów ochrony środowiska	23
1.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego	23
1.2.2. Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych.	23
1.2.3. Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego	24
1.2.4. Wykaz gruntów nadleśnictwa wyłączonych z produkcji	25
1.2.5. Wykaz gruntów nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	25
1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez Nadleśnictwo z uwzględnieniem lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	26
1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczo-leśnej i mezoregionów	26
1.3.2. Położenie geograficzne i wysokościowe	26
1.3.3. Rzeźba terenu	26
1.3.4. Warunki klimatyczne	27
1.3.5. Warunki wodne	27
1.3.6. Warunki geologiczno-glebowe	28
1.3.7. Charakterystyka typów siedliskowych lasu	29
1.3.8. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych	32
1.3.9. Przyjęte przez KZP typy drzewostanów i orientacyjne składy upraw	32
1.3.10. Charakterystyka walorów genetycznych lasu, w tym bazy nasiennej	35
1.3.11. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego	39
1.3.11.1. Funkcje lasu i kategorie ochronności	39
1.3.11.2. Walory przyrodnicze	41
1.3.11.3. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	42
1.4. Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego	43
1.4.1. Syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych w granicach zasięgu działania Nadleśnictwa	43

1.4.1.1. Ocena ekonomiczna regionu	43
1.4.1.2. Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna	44
1.4.1.3. Charakterystyka pozostałych czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych Nadleśnictwa	46
1.4.2. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej	47
1.4.3. Orientacyjna prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa Lutowiska.....	48
1.5. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza zasobów drzewnych Nadleśnictwa	49
1.5.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu na podstawie zestawień końcowych tabel klas wieku (II – VIII).....	49
1.5.1.1. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów w klasach wieku.....	50
1.5.1.2. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów wg gatunków panujących oraz rzeczywistego ich udziału w składzie drzewostanów	58
1.5.1.3. Przeciętne bonitacje gatunków panujących	65
1.5.1.4. Struktura gatunkowa w ramach grup funkcji lasu	66
1.5.1.5. Struktura gatunkowa w ramach typów siedliskowych lasu	67
1.5.1.6. Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących.....	69
1.5.1.7. Stan lasu według zwarcia i zadrzewienia.....	70
1.5.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności składu gatunkowego drzewostanów z Typem Drzewostanu	71
1.5.2.1. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów	71
1.5.2.2. Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem drzewostanu	74
1.5.2.3. Przebudowa drzewostanów niezgodnych z celami gospodarki leśnej i przemiana struktury drzewostanów	75
1.5.3. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów	76
1.5.3.1. Ocena młodników i drzewostanów, dla których w trakcie prac urzędniowych określono jakość hodowlaną	76
1.5.3.2. Ocena jakości technicznej gatunków panujących w drzewostanach starszych, dla których określono jakość techniczną oraz w KO i KDO i przeznaczonych do przebudowy	77
1.5.4. Określenie rodzajów powierzchni leśnej nie zalesionej.....	77
1.5.5. Ocena stanu zasobów drzewnych.....	78
1.5.6. Zasoby drewna martwego	79
2. WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU URZĄDZENIA LASU.....	81
- Analiza gospodarki leśnej Nadleśnictwa Lutowiska za okres od 01.01.2005 r. do 31.12.2014 r. dokonana przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska ..	81
- Koreferat wykonawcy planu.....	133

- Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie	141
- Końcowa ocena Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie	155
- Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych	157
3. OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ.....	169
3.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych.....	169
3.1.1. Ogólne cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	169
3.1.2. Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych	171
3.1.2.1. Podział na gospodarstwa.....	171
3.1.2.2. Określenie wieków rębności głównych gatunków drzew w Nadleśnictwie oraz wieków dojrzałości rębnej w drzewostanie ...	173
3.1.2.3. Podział lasu na ostępy	174
3.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego	174
3.1.3.1. Etat użytkowania rębego.....	174
3.1.3.1.1. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu	174
3.1.3.1.2. Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu.....	177
3.1.3.1.3. Łączny etat cięć użytkowania rębego	177
3.1.3.2. Etat użytkowania przedrębego	177
3.1.3.2.1. Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym	178
3.1.3.2.2. Orientacyjny etat użytkowania przedrębego w wymiarze miąższościowym	179
3.1.3.3. Etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych).....	182
3.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa.....	184
3.2.1. Sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych, wraz z mapą przeglądową cięć rębnych	184
3.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębego i przedrębego).....	185
3.2.2.1. Zestawienie łączne użytków głównych i ich omówienie wg kategorii cięć.....	187
3.2.2.2. Przewidywane wielkości użytkowania głównego (w tym w zakresie przebudowy) w perspektywie dłuższej niż najbliższe 10 lat	188
3.2.2.3. Analiza pożądanego kierunku rozwoju drzewostanów oraz pożądanego docelowego stanu zasobów drzewnych.	188
3.2.3. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu	191
3.2.3.1. Zadania z zakresu hodowli lasu	191
3.2.3.2. Problematyka bazy nasiennej Nadleśnictwa	192
3.2.3.2.1. Wykaz obiektów bazy nasiennej	192
3.2.3.2.2. Ogólna ocena sposobów zagospodarowania i wykorzystania bazy nasiennej	192

3.2.3.2.3. Stopień zaspokojenia potrzeb własnych Nadleśnictwa i lasów nadzorowanych	193
3.2.4. Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz hodowli lasu wg leśnictw	194
3.2.5. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, wraz z mapami przeglądowymi.....	194
3.2.5.1. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu	194
3.2.5.2. Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej.....	199
3.2.6. Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej wraz z mapą przeglądową gospodarki łowieckiej.....	203
3.2.6.1. Użytkowanie uboczne.....	203
3.2.6.2. Gospodarka łowiecka.....	203
3.2.6.2.1. Analiza i ocena uwarunkowań gospodarki łowieckiej	203
3.2.6.2.2. Kierunkowe zadania gospodarki łowieckiej Nadleśnictwa.....	205
3.2.7. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji	208
3.2.7.1. Budowa i remonty dróg, mostów przepustów, urządzeń melioracyjnych	208
3.2.7.2. Budowa i remonty siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych	211
3.2.7.3. Budowa i konserwacja zbiorników małej retencji	211
3.2.7.4. Urządzenia na potrzeby turystyki i rekreacji ośrodków oraz izb edukacji przyrodniczej	212
4. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY	215
5. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU U.L.	216
6. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO	217
7. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH.....	218
7.1. Prace przygotowawcze	219
7.1.1. Prace geodezyjne, ewidencyjne i klasyfikacyjne	219
7.1.2. Prace glebowo-siedliskowe	219
7.2. Prace urządzeniowe	219
7.2.1. Prace terenowe	219
7.2.2. Prace kameralne	221
7.3. Zestawienie składników planu urządzenia lasu.....	222
KRONIKA.....	225
ZAŁĄCZNIKI	235
T A B E L E.....	347

SKOROWIDZ TABEL

Numer tabeli	TYTUŁ	Strona
I	Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju	349
II	Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji	355
III	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących	361
IV	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących	374
Va	Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu	388
Vb	Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu	398
VI	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności	409
VIIIa	Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy	419
IX	Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem	91
X	Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami	102
XI	Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych	435

Numer tabeli	T Y T U Ł	Strona
XII	Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych	107
XIII	Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu i w prognozie	96
XIV	Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego	175
XV	Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach	184
XVI	Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg. rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku	422
XVII	Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć	429
XVIII	Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu	432
XXI	Zestawienie miąższości drewna martwego	80
Wzór nr 2	Wykaz obiektów bazy nasiennej	436

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

1. 1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego Nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny

1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów Nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym

Nadleśnictwo Lutowiska leży w południowo - wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie powiatu *bieszczadzkiego*. Obejmuje gminy i części gmin: *Czarna, Lutowiska i Ustrzyki Dolne*.

Zestawienie powierzchni lasów i gruntów nieleśnych Nadleśnictwa Lutowiska zawiera poniższa tabela.

Gmina Powiat Województwo	Lasy						Grunty nieleśne			Ogółem
	grunty zalesione i nie zalesione			razem zal. i niezal.	związane z gosp. leśną	Razem	do zalesienia	pozostałe	razem	
	rezerwy	ochronne	gospodarcze							
	p o w i e r z c h n i a – h a									
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
Czarna	210,74	7566,08	85,00	7861,82	65,25	7927,07	-	494,61	494,61	8421,68
Lutowiska	322,27	10847,97	80,39	11250,63	113,51	11364,14	-	685,26	685,26	12049,40
Ustrzyki Dolne	-	169,23	-	169,23	-	169,23	-	-	-	169,23
Powiat bieszczadzki	533,01	18583,28	165,39	19281,68	178,76	19460,44	-	1179,87	1179,87	20640,31
Podkarpackie	533,01	18583,28	165,39	19281,68	178,76	19460,44	-	1179,87	1179,87	20640,31
Ogółem	533,01	18583,28	165,39	19281,68	178,76	19460,44	-	1179,87	1179,87	20640,31

Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa Lutowiska

(wzór nr 7)

Województwo; Powiat; Gmina (część)	Powierzchnia ogólna [ha]	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa			Lasy współwłasności Skarbu Państwa i osób fizycznych	Ogółem lasy (7+10+11)	Lesistość (12:2)
		w zarządzie LP		pozostałe		Razem	własność osób fizycznych	własność osób prawnych	Razem (8+9)			
		urządzone nadleśnictwo	sąsiednie nadleśnictwa	Parki Narodowe	inne							
		Powierzchnia [ha]										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<u>podkarpackie</u>	27442,11	19460,44	-	1,22	-	19461,66	604,81	383,54	988,35	-	20450,01	74,5
bieszczadzki	27442,11	19460,44	-	1,22	-	19461,66	604,81	383,54	988,35	-	20450,01	74,5
Czarna	12308,04	7927,07	-	-	-	7927,07	383,44	223,36	606,80	-	8533,87	69,3
Lutowiska	14918,70	11364,14	-	1,22	-	11365,36	221,37	160,18	381,55	-	11746,91	78,7
Ustrzyki Dolne	217,37	169,23	-	-	-	169,23	-	-	-	-	169,23	77,9
Ogółem	27444,11	19460,44	-	1,22	-	19461,66	604,81	383,54	988,35	-	20450,01	74,5
w tym: lasy nadzorowane									658,33		658,33	

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa stanowią 75,2% powierzchni jego zasięgu terytorialnego.

Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych powierzyło Nadleśniczemu Nadleśnictwa Lutowiska w drodze porozumienia nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa o powierzchni 658,33 ha. Powierzchnię lasów nadzorowanych zestawiono w poniższej tabeli.

Starostwo Powiatowe	Gmina	Powierzchnia [ha]
<i>Bieszczadzkie</i> z siedzibą w Ustrzykach Dolnych	Czarna	431,51
	Lutowiska	226,82
Razem		658,33

Lasy te posiadają aktualne uproszczone plany urządzenia lasu. Powierzchnia lasów nadzorowanych stanowi 3,4% powierzchni Lasów Państwowych pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska.

Nadleśnictwo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. W jego skład wchodzi dwa obręb leśne: Lutowiska i Dwernik.

Nadleśnictwo Lutowiska graniczy:

- od północy: z Nadleśnictwem Ustrzyki Dolne (RDLP Krosno);
- od południowego - wschodu: z Nadleśnictwem Stuposiany (RDLP Krosno);
- od południa: z Bieszczadzkim Parkiem Narodowym;
- od południowego - zachodu: z Nadleśnictwem Cisna (RDLP Krosno);
- od zachodu: z Nadleśnictwem Baligród (RDLP Krosno);
- od wschodu z Ukrainą.

Siedziba Nadleśnictwa Lutowiska mieści się w budynku własnym w Lutowiskach, w oddziale 38Ak (obrzęb Lutowiska).

Nadleśnictwo Lutowiska podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, odległość do jej siedziby wynosi 103 km.

Odległości do ważniejszych urzędów zestawiono poniżej w tabeli.

Odległość Nadleśnictwa Lutowiska od siedzib urzędów:	/km/
Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie	135
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	135
Starostwa Powiatowego w Ustrzykach Dolnych	26
Urzędów gmin: Ustrzyki Dolne	26
Lutowiska	0,3
Czarna	9

Obszar terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa Lutowiska przedstawia poniższa mapka sytuacyjna w skali 1:120 000.

1.1.2. Krótki rys historyczny urządzanego Nadleśnictwa

Historia

Historycznie lasy jak i pozostałe grunty znajdujące się obecnie w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa Lutowiska, bardzo często zmieniały swoich właścicieli jak i przynależność państwową, należąc raz do Polski to znowu Rusi czy też ZSRR. Większość wsi zakładano na prawie wołoskim (od XV do początku XVIII wieku) a trzon osadnictwa stanowiła ludność ruska i Wołochy. Osadnicy karczowali olbrzymie połacie lasów pod uprawę ziemi lub na opał. Po zniesieniu pańszczyzny w roku 1848 uregulowano sprawy serwitutowe, co przyczyniło się do zaprzestania wypalania lasów i wypasu w nich bydła.

Do II wojny światowej całość gospodarki leśnej nastawiona była wyłącznie na pobór masy drzewnej przynoszącej doraźne korzyści materialne właścicielom. Lasy włościańskie zagospodarowane były na podstawie istniejących wówczas lokalnych przepisów i zarządzeń, a lasy większej własności musiały posiadać plany gospodarcze.

Po II wojnie światowej (1945-1950 r.) znaczna część obecnego obrębu leśnego Lutowiska została włączona do ZSRR, a zamieszkała tam ludność przeniesiona w głąb ZSRR. W 1951 r. w ramach tzw. prostowania granic zwrócono Polsce powiat Ustrzyki Dolne w zamian za powiat Rawa Ruska na Lubelszczyźnie.

Po przeprowadzeniu reformy rolnej na podstawie dekretu z 6.09.1944 r. i dekretu PKWN z 12.12.1944 r. wszystkie lasy większej własności zostały upaństwowione i oddane w administrację Lasom Państwowym. Jako jednostka administracyjna Nadleśnictwo Lutowiska zostało utworzone w 1953 roku, a w 1954 roku zostały przeprowadzone prace prowizorycznego urządzenia lasu. Według ówczesnego planu Nadleśnictwo Lutowiska obejmowało powierzchnię 7816,18 ha. Definitywny plan urządzenia lasu został sporządzony w 1961 r.

Grunty obecnego obrębu leśnego Dwernik wchodziły w skład nadleśnictwa Dwernik, którego granice i nazwa została określona w trakcie prowizorycznego urządzenia lasu w 1954 r. Z powodu braku personelu administracyjnego i osad służbowych do 1956 r. Nadleśnictwo Dwernik podlegało formalnie Nadleśnictwu Lutowiska, a chwilowo Nadleśnictwu Stuposiany. Samodzielną jednostką gospodarczą stało się dopiero w 1957 r. i według ówczesnego planu posiadało powierzchnię 10 254,18 ha.

Połączenie dwóch Nadleśnictw w jedno dwuobębne nastąpiło dopiero w 1973 r. i podlegało Rejonowi Lasów Państwowych w Ustrzykach Dolnych i OZLP w Przemyślu.

Gospodarka leśna

W planach prowizorycznego (1954 r.) jak i definitywnego urządzenia lasu (1961 r.) wyróżniano jeden STL – las górski. Lasy podzielono na dwie grupy: I-ochronne i II-gospodarcze. W ramach tych grup przyjęto następujące gospodarstwa: zrębowo-przerębowe, przerębowe, przedplonowe i wywłaszczeniowe. Gospodarstwo wywłaszczeniowe dotyczyło lasów użytkowanych rębiami zupełnymi na gruntach wywłaszczeniowych przewidzianych pod budowę zbiornika Solińskiego. Użytkowanie rębne odbywało się za pomocą

---

rębni IIb o nielimitowanej powierzchni, z 3 nawrotami cięć i 15-20 letnim okresem odnowienia. Zaplanowane zadania w planach nie zostały wykonane zarówno w użytkowaniu rębnym jak i hodowli.

W planie I rewizji (1971-1981 r.) wszystkie lasy zaliczono do grupy I-lasów ochronnych. Ze względu na dostępność terenu, lasy podzielono na 3 gospodarstwa: strefy dostępnej, trudno dostępnej i niedostępnej. Użytkowanie rębne odbywało się za pomocą rębni IIb, IIIc, IV, w źle produkujących drzewostanach świerkowych rębnią Ia, a w drzewostanach olszowych tzw. rębnią przebudowy. Zaplanowane zadania w planach zostały wykonane w 50%. Stosowane środki ochrony upraw i młodników nie sprawdziły się. Brak prawidłowych cięć pielęgnacyjnych, wpłynęło na pogorszenie stanu lasu.

W planie II rewizji (1984-1993 r.) wszystkie lasy podzielono na gospodarstwa: specjalne, zrębowo-przerębne i przerębne. Całość lasów ponownie zaliczono do lasów ochronnych. Użytkowanie rębne odbywało się głównie za pomocą rębni II i III, tylko w przypadku drzewostanów olszowych rębnią zupełną gniazdową lub zupełną gniazdowo-smugową. Plan użytków rębnych wykonano w 89%, a przedrębnych w 73%. Skupiono uwagę na porządkowaniu wszystkich drzewostanów pod względem sanitarnym i metod przebudowy drzewostanów olszowych. Plan hodowli został zrealizowany w ograniczonym zakresie.

W planie III rewizji (1995-2004 r.) zachowano dotychczasowy podział na gospodarstwa, kategorie ochronności, utrzymano przyjęte w poprzednich rewizjach wieki rębności. Użytkowanie rębne w ujęciu powierzchniowym zostało zrealizowane w 100%, w ujęciu masowym w 89%. Cięcia przedrębne zostały powierzchniowo wykonane w 100%, a masowe tylko w 77%, ze względu na wysoki poziom użytków przygodnych spowodowanych wystąpieniem dużych szkód od wiatru i śniegu. Zadania odnośnie odnowień i zalesień zostały zrealizowane w 70%, przy czym realizacja odnowień po rębniach złożonych wynosiła tylko 27%.

Plan IV rewizji (2005-2014 r.) i jego realizację przedstawiono w Analizie gospodarki przeszłej.

Podstawowe dane z kolejnych cykli urzędzeniowych

Wyszczególnienie	J. m.	NADLEŚNICTWO LUTOWISKA											
		Obręb Lutowiska						Obręb Dwernik					
		plan definitywny 1961	plan I rewizji 1971	plan II rewizji 1984	plan III rewizji 1995	plan IV rewizji 2005	plan V rewizji 2015	plan definitywny 1961	plan I rewizji 1971	plan II rewizji 1984	plan III rewizji 1995	plan IV rewizji 2005	plan V rewizji 2015
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Powierzchnia ogólna	ha	11605,09	13252,41	13466,72	13456,38	13969,43	13862,56	9678,56	10945,13	10872,74	6495,42	6820,74	6777,75
Powierzchnia lasów (bez zw. z gospodarką leśną)	ha	11361,55	12700,76	12826,54	13014,25	13196,95	13265,96	9198,48	10454,31	10038,84	5844,35	5999,26	6015,72
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	1978,30	12700,76	12639,88	12430,54	12775,08	12775,69	855,52	10154,31	9658,51	5613,65	5807,45	5807,59
Otulina BPN	ha	-	-	-	-	8086,89	7909,45	-	-	-	-	6820,74-	6777,75
Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	ha	-	12700,76	12639,88	13014,25	5881,54	6356,29	-	10454,31	10872,74	5844,35	-	-
Powierzchnia rezerwatów	ha	-	-	186,66	381,61	369,77	386,28	-	-	-	380,33	155,30	146,73
Powierzchnie stref uszkodz. I strefa	ha	-	-	-	12812,15	-	-	-	-	-	5613,65	-	-
Zapas na pow. leśnej	m ³	2090146	2218270	2462691	2646752	3466869	3226355	2566398	2369444	2684261	1309370	1354366	1444448
Średnia zasobność	m ³ /ha	219	174	196	209	267	246	279	244	271	230	230	243
Średni wiek	lat	58	56	62	67	71	75	90	83	87	74	74	80
Roczny etat użytków rębnych:													
- powierzchnia: plan	ha	76,55	270,30	769,47	-	772,72	7366,62	207,30	363,06	545,75	-	315,98	3394,86
wykonanie		72,96	-	392,37	-	769,26		85,73	-	276,91	-	282,96	
- masa: plan [netto]	m ³	25889	45836	29427	20897	53063	380455	56531	58850	22379	15562	20107	244911
wykonanie [netto]		18557	-	25145	-	47814		27082	-	17117	-	18629	
Roczny etat użytków przedrębnych:													
- powierzchnia: plan	ha	269,29	268,3	440,00	501,84	427,09	3655,07	126,48	93,63	343,00	140,10	179,40	1190,33
wykonanie		209,78	-	346,28	-	422,36		-	-	149,19	-	187,86	
- masa: plan [netto]	m ³	7055	5180	7466	10034	15587	171788	5978	1385	7185	2946	6094	67849
wykonanie [netto]		4538	-	1083	-	19360		2837	-	3753	-	9198	
Roczny etat użytków głównych													
plan [netto]		32944	51016	36893	30931	6865	552243	62509	60235	29564	18508	26201	312760
wykonanie [netto]		23095	-	26228	-	6717		29919	-	20870	-	27828	
Odnowienia i zalesienia													
- powierzchnia: plan	ha	640,33	565,78	-	162,90	211,24	823,15	358,27	401,08	364,20	96,46	96,10	383,43
wykonanie		281,34	-	-	-	173,22		205,19	-	-	-	104,23	

1.1.3. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania

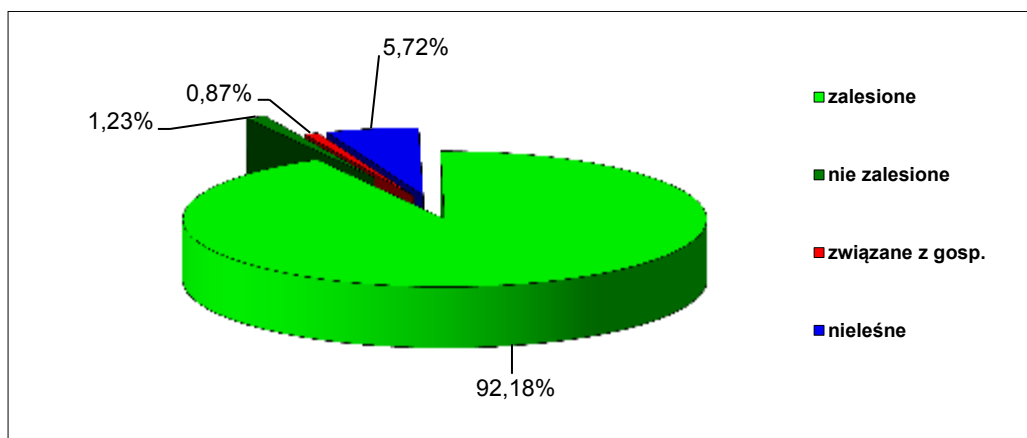
Grunty Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska (według stanu na dzień 31.12.2014 r.) są na etapie regulowania stanu prawnego. Grunty Nadleśnictwa składają się z 717 działek ewidencyjnych. Długość granic gruntów własności Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska z innymi własnościami wynosi 560,5 km. Liczba graniczników wynosi 29182 sztuk (w tym 2607 stabilizowanych).

Nadleśnictwo posiada numeryczną mapę ewidencji gruntów, włączoną do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego we właściwych powiatowych ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej (PODGiK). Aktualizacje zostały opracowane i złożone do PODGiK w Ustrzykach Dolnych.

Strukturę użytkowania gruntów w Nadleśnictwie Lutowiska przedstawiają poniższa tabela i diagram.

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręby leśne		Nadleśnictwo Lutowiska	%
	Lutowiska	Dwernik		
	powierzchnia /ha/			
I. Lasy	13396,55	6063,89	19460,44	94,28
1. Grunty leśne zalesione	13101,55	5923,97	19025,52	92,18
2. Grunty leśne nie zalesione	164,41	91,75	256,16	1,23
Razem zalesione i niezalesione	13265,96	6015,72	19281,68	93,41
3. Grunty związane z gospodarką leśną	130,59	48,17	178,76	0,87
II Grunty nie zaliczone do lasów	466,01	713,86	1179,87	5,72
Ogółem	13862,56	6777,75	20640,31	100,00

Struktura użytków w Nadleśnictwie Lutowiska

Lasy w Nadleśnictwie Lutowiska zajmują 94,3% powierzchni wszystkich gruntów.

Ogólne zestawienie gruntów Nadleśnictwa Lutowiska wg grup i rodzajów powierzchni, zamieszczono poniżej.

Rodzaj użytku	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik	Lutowiska	
	Powierzchnia [ha]		[ha]	%
1. Lasy - razem	13396,55	6063,89	19460,44	94,28
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	13101,55	5923,97	19025,52	92,18
1) drzewostany	13101,55	5923,97	19025,52	92,18
2) plantacje drzew - razem				
<i>w tym:</i>				
- plantacje nasienne				
- plantacje drzew szybko-rosnących				
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	164,41	91,75	256,16	1,24
1) w produkcji ubocznej - razem	51,35	15,93	67,28	0,33
<i>w tym:</i>				
- plantacje choinek	0,42		0,42	0,01
- plantacje krzewów				
- poletka łowieckie	50,93	15,93	66,86	0,03
2) do odnowienia - razem				
<i>w tym:</i>				
- halizny				
- zręby				
- płazowiny				
3) pozostałe leśne niezalesione - razem				
<i>w tym:</i>				
- przewidziane do naturalnej sukcesji	102,83	64,88	167,71	0,81
- objęte szczególnymi formami ochrony	9,98	10,94	20,92	0,10
- przewidziane do małej retencji				
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji	0,25		0,25	0,00
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	130,59	48,17	178,76	0,87
<i>w tym:</i>				
1) budynki i budowle	5,65	0,56	6,21	0,03
2) urządzenia melioracji wodnych				
3) linie podziału przestrzennego lasu				
4) drogi leśne	61,64	30,26	91,90	0,45
5) tereny pod liniami energetycznymi	17,04	5,00	22,04	0,11
6) szkółki leśne				
7) miejsca składowania drewna	22,11	12,35	34,46	0,17
8) parkingi leśne				
9) urządzenia turystyczne	24,15		24,15	0,12
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	44,75	98,49	143,24	0,69
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	13441,30	6162,38	19603,68	94,98
3. Użytki rolne - razem	388,00	200,96	588,96	2,85
3.1. Grunty orne - razem	54,51	5,14	59,65	0,29
<i>w tym:</i>				
1) role	24,08	0,85	24,93	0,12
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornym	30,43	4,29	34,72	0,17
3) ugory, odłogi				
3.2. Sady				
3.3. Łąki trwałe	119,06	76,18	195,24	0,95
3.4. Pastwiska trwałe	213,45	119,56	333,01	1,61
3.5. Grunty rolne zabudowane	0,98		0,98	0,00
3.6. Grunty pod stawami rybnymi		0,08	0,08	0,00

Rodzaj użytku	Obręb:		Nadleśnictwo	
	Lutowiska	Dwernik	Lutowiska	
	Powierzchnia [ha]		[ha]	%
3.7. Grunty pod rowami rolnymi				
4. Grunty pod wodami - razem <i>w tym:</i>	2,40		2,40	0,01
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	2,27		2,27	0,01
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,13		0,13	0,00
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi				
5. Użytki ekologiczne - razem		405,20	405,20	1,96
6. Tereny różne - razem <i>w tym:</i>				
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekułt				
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego				
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)				
4) różne inne				
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem <i>w tym:</i>	27,25	7,38	34,63	0,17
7.1. Tereny mieszkaniowe	2,56	1,80	4,36	0,02
7.2. Tereny przemysłowe	0,05	1,21	1,26	0,01
7.3. Tereny zabudowane inne	6,44	2,05	8,49	0,04
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane				
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem <i>w tym:</i>				
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne				
2) tereny zabytkowe				
3) tereny sportowe				
4) ogrody zoologiczne i botaniczne				
5) tereny zieleni nieurządzonej				
7.6. Użytki kopalne	4,51		4,51	0,02
7.7. Tereny komunikacyjne - razem <i>w tym:</i>	13,69	2,32	16,01	0,08
1) drogi	13,69	2,32	16,01	0,08
2) tereny kolejowe				
3) inne tereny komunikacyjne				
8. Nieużytki - razem <i>w tym:</i>	3,61	1,83	5,44	0,03
1) bagna	1,19		1,19	0,01
2) piaski				
3) utwory fizjograficzne		1,83	1,83	0,01
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	2,42		2,42	0,01
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	465,88	713,86	1179,74	5,72
<i>w tym: grunty przeznaczone do zalesienia</i>				
<i>w tym: grunty sporne</i>				
<i>w tym: grunty stanowiące współwłasność nadleśnictwa i osób fizycznych</i>	1,47		1,47	0,01
OGÓLEM (1-8)	13862,56	6777,75	20640,31	100,00

Dane powierzchniowe dla Nadleśnictwa zestawiono w Tabeli nr I z dokładnością do m², natomiast w pozostałych elementach planu urządzenia lasu zamieszczone dane powierzchniowe podano w arach. Różnice, wynikające z zaokrągleń powierzchni poszczególnych wydzieleń do arów, pomiędzy Tabelą I, a zestawieniami przedstawionymi w projekcie planu u.l. przedstawiono poniżej.

Powierzchnia	Obręby:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
m ²	13862,4687	6777,7684	20640,2371
ha	13862,5600	6777,7500	20640,3100
Różnica	+0,0913	-0,0184	+0,0729

W stanie posiadania Nadleśnictwa Lutowiska znajdują się grunty pozostające we współwłasności Skarbu Państwa i osób fizycznych. Zajmują powierzchnię 1,48 ha (14695 m²). Dane dotyczące tych gruntów zestawiono w poniższej tabeli.

Lp	Nr działki	Adres administracyjny	Obręb ewidencyjny	Adres leśny	Powierzchnia działki [m ²]	Użytek	Wielkość udziału Skarbu Państwa
Obręb Lutowiska							
1	241	18-01-032-0017	Olchowiec	81y	0,0671	RIVb	18182/44848
2	241	18-01-032-0017	Olchowiec	81z	0,3820	B-R	18182/44848
3	269	18-01-052-0013	Lutowiska	38A1	0,5187	B	8935/11691
4	539	18-01-052-0013	Lutowiska	38Ax	0,1878	B	61/1000
5	659/2	18-01-032-0008	Polana	77f	0,0564	PsIV	2/9
6	659/2	18-01-032-0008	Polana	77g	0,0464	Dr	2/9
Obręb Dwernik							
7	289/11	18-01-052-0007	Dwernik	4m	0,0822	Bi	6/34
8	289/12	18-01-052-0007	Dwernik	4m	0,1289	Bi	6/34
Razem					1,4695		

Podział powierzchniowy

Podział powierzchniowy lasów Nadleśnictwa Lutowiska jest typowy dla terenów górskich, których granice oparte są na naturalnych liniach oddziaływanych. Linie przebiegają: potokami, grzbietami i drogami, sporadycznie uzupełnione sztucznymi liniami podziału.

Dokonano korekty podziału powierzchniowego, kilku leśnictw na obu obrębach, ze względu na funkcje komunikacyjne i równomierny podział prac związanych z przyszłym pozyskaniem i hodowlą.

Numeracja oddziałów jest następująca:

obręb Lutowiska (numeracja oddziałów nieciągła):

1, 1A, 1B, 2-4, 4A, 5, 5A, 6, 6A, 7-9, 9A, 10-12, 14, 14A, 15, 15A, 16-24, 24A, 24B, 25, 25A, 26-31, 31A, 32-36, 36A, 37-38, 38A, 39-42, 42A, 43, 43A, 44-45, 45A, 46-49, 49A, 50, 50A, 51, 51A, 52, 52A, 52B, 53, 53A, 53B, 54, 54A, 55, 55A, 56, 56A, 56B, 56C, 57, 57A, 58, 58A, 59-61, 61A, 62-64, 64A, 65-68, 68A, 69, 69A, 69B, 70-71, 71A, 72, 72A, 73-75, 75A, 75B, 75C, 75D, 76, 76A, 77, 77A, 78-79, 79A, 79B, 80, 80A, 80B, 81, 81A, 81B, 81C, 82-123, 123A, 124-129, 129A, 130-145, 145A, 146, 146A, 147-148, 148A, 149-150, 150A, 151, 151A, 152, 152A, 153-154, 154A, 155, 155A, 156-161, 163-167, 167A.

obręb Dwernik (numeracja oddziałów ciągła):

1-90, 90A, 90B, 91-119.

Ogółem w Nadleśnictwie Lutowiska jest **351 oddziałów**.

Podział Nadleśnictwa Lutowiska na leśnictwa przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia leśnictw /ha/	Powierzchnia zasięgu /km ² /
OBRĘB LUTOWISKA				
1.	LIPIE	1, 1A, 1B, 2-4, 4A, 5, 5A, 6, 6A, 16, 16A, 17-24, 24A, 24B, 40-42, 42A, 43, 43A, 44, 57, 57A	1556,72	26,21
2.	CZARNA	7-9, 9A, 10-12, 14, 14A, 15, 15A, 25, 25A, 26-31, 31A, 32-33, 53, 53A	1437,48	20,58
3.	PANISZCZEW	54-55, 55A, 56, 56A, 56B, 56C, 62-64, 64A, 79B, 81, 81A, 81B, 81C, 82-86, 115-121	1600,58	30,95
4.	POLANA	52B, 75B, 75C, 75D, 76, 76A, 76B, 76C, 76D, 77, 77A, 78-79, 79A, 80, 80A, 80B, 104-114	1640,09	22,23
5.	SKORODNE	34, 45, 45A, 46-49, 49A, 50, 50A, 51, 51A, 52, 52A, 53B, 54A, 58, 58A, 59-61, 61A	1479,23	16,80
6.	ROSOCHATE	65, 68, 68A, 69, 69A, 69B, 70-71, 71A, 72, 72A, 73-75, 75A, 93-99, 100-103	1682,33	18,75
7.	DWERNICZEK	35-36, 36A, 37-38, 38A, 39, 66-67, 87-92, 122-123, 123A, 124-127	1429,75	31,00
8.	CHMIEL	128-129, 129A, 130-143, 163-167	1421,63	17,07
9.	SEKOWIEC	144-145, 145A, 146, 146A, 147-148, 148A, 149-150, 150A, 151, 151A, 152, 152A, 153-154, 154A, 155, 155A, 156-161	1614,75	16,81
RAZEM OBRĘB LUTOWISKA			13862,56	200,40
OBRĘB DWERNIK				
10.	TWORYLICZYK	91-93, 95-99, 100-119	1591,91	16,28
11.	DWERNIK	1-14, 27-29, 33-34	1177,21	15,08

Lp.	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia leśnictw /ha/	Powierzchnia zasięgu /km ² /
12.	NASICZNE	15-26, 35-47	1251,22	12,66
13.	JAWORNIK	30-32, 48-66, 68-71	1411,56	14,58
14.	HULSKIE	67, 72-90, 90A, 90B, 94	1345,85	15,44
	RAZEM OBRĘB DWERNIK		6777,75	74,04
RAZEM NADLEŚNICTWO LUTOWISKA			20640,31	274,44

1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju i regionalnych programów ochrony środowiska

1.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lutowiska są 3 gminy, które nie posiadają miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny całych gmin. Plany takie są jedynie sporządzane dla fragmentów terenów planowanych pod inwestycje. Wszystkie gminy posiadają Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Z gruntów nadleśnictwa Lutowiska jedynie dwie działki objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i obie przeznaczone pod eksploatację kruszywa naturalnego:

-- działka nr 103 o powierzchni 3,9711 ha położona w miejscowości Skorodne w gminie Lutowiska (MPZ-nr XXXVIII/203/2010, uchwała Rady Gminy Lutowiska z dnia 28 stycznia 2010 r.),

-- działka nr 104 o powierzchni 0,5389 ha położona w miejscowości Skorodne w gminie Lutowiska (MPZP- nr XVII/125/00, uchwała nr XXIII/142/2012 Rady Gminy Lutowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r.).

1.2.2. Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych.

Wspólną cechą rozwoju miast, gmin i powiatów jest utrzymanie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne i proekologiczne gospodarowanie zasobami zieleni nieurządzonej i terenami niezainwestowanymi. Teren działania Nadleśnictwa Lutowiska obejmuje powiat – bieszczadzki, który posiada opracowany Programy ochrony środowiska oraz Strategie rozwoju. Jednak dokumenty te w swych celach strategicznych nie dotyczą bezpośrednio gruntów Nadleśnictwa Lutowiska, jedynie ogólne założenia tych opracowań odnoszą się do zrównoważonego rozwoju lasów w ramach wieloletnich planów urządzenia lasu.

1.2.3. Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego

W Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego (zał. nr 1 do Uchwały Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013 r.) wyróżniono 4 główne obszary strategiczne, wokół których będzie skupiał się jego rozwój. Są to:

- konkurencyjna i innowacyjna gospodarka,
- kapitał ludzki i społeczny,
- sieć osadnicza,
- środowisko i energetyka.

Jednym z celów strategicznych jest racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów województwa z poszanowaniem środowiska naturalnego, w tym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na konieczność zabezpieczenia ciągłości lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego ustalono w zakresie gospodarki leśnej i zalesień:

Konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem,

Zasady zagospodarowania na terenie lasów i gruntów leśnych:

- 1) na terenie lasów i gruntów leśnych obowiązują zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych (w szczególności ustawy o lasach i ochronie przyrody) oraz w planach urządzenia lasów i programach ochrony przyrody nadleśnictw,
- 2) dopuszcza się lokalizację inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz tras przebiegu infrastruktury technicznej (w szczególności uznanej za cel publiczny) w przypadkach braku innych rozwiązań omijających kompleksy leśne, pod warunkiem zachowania obszarów skupisk roślinności o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych, występowania skupisk gatunków chronionych, korytarzy ekologicznych, ostoi zwierząt, zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 3) działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych,
- 4) należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę,
- 5) należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów jako narzędzi wzorcowej zrównoważonej gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach środowiska w województwie.

Zakres zalesień i zadrzewień:

- 1) na podstawie studiów programowo-przestrzennych, mając na uwadze zachowanie różnorodności biologicznej, przewiduje się pod zalesienia i zadrzewienia:
  - a) obszary nieprzydatne dla gospodarki rolnej,
  - b) obszary w obrębie korytarzy ekologicznych,
  - c) obszary źródliskowe,
  - d) strefy ochronne i obszary głównych zbiorników wód podziemnych,
  - e) obszary osuwiskowe,
  - f) obszary zdegradowane,
  - g) obszary zgodnie z ustawą o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia,
- 2) pod ograniczone ilościowo zalesienia i zadrzewienia przewiduje się:
  - a) obszary gospodarki rolnej (zadrzewienia śródpolne),
  - b) doliny cieków wodnych - z priorytetem zadrzewień w ramach renaturyzacji rzek,
  - c) obszary towarzyszące szlakom komunikacyjnym (właściwy dobór materiału do nasadzeń), zgodnie z przepisami szczególnymi.

1.2.4. Wykaz gruntów nadleśnictwa wyłączonych z produkcji

Wykaz gruntów wyłączonych z produkcji

Obręb ewidencyjny	Lokalizacja /oddział, pododdział/ nr dz. ewidencyjnej	Powierzchnia /m ² /	Cel wyłączenia
Obręb Lutowiska			
Skorodne	42c (103)	2506	kopalnia kruszywa
Razem Nadleśnictwo		2506	

1.2.5. Wykaz gruntów nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Ustalenia planu urządzenia lasu w największym stopniu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin.

W planach tych określone są m.in. obszary przeznaczone do zalesienia. Jednak żaden z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego za wyjątkiem działki: nr 103 położonej w gminie Lutowiska (kopalnia kruszywa „Czarna”) nie obejmuje gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska.

W Nadleśnictwie Lutowiska nie ma gruntów przeznaczonych do zalesienia.

1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez Nadleśnictwo z uwzględnieniem lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczo-leśnej i mezoregionów

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej („Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski” 2010, Zielony R. Kliczkowska A., CILP 2012, rozdz. 3.2), obszar terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa położony jest w:

Krainie: Karpackiej (VIII)
 Mezoregionie: Bieszczadów Niskich (VIII.17),
 Mezoregionie: Bieszczadów Wysokich (VIII.18).

1.3.2. Położenie geograficzne i wysokościowe

Obszar terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa leży między 22°27'11", a 22°44'32" długości geograficznej wschodniej oraz między 49°09'16", a 49°20'37" szerokości geograficznej północnej.

Usytuowanie Nadleśnictwa w jednostkach podziału fizyczno-geograficznego (Kondracki 2002) jest następujące:

Megaregion: Region Karpacki	5
Prowincja: Karpaty i Podkarpatie	52
Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie	522
Makroregion: Beskidy Lesiste	522.1
Mezoregion: Góry Sanocko-Turczańskie	522.11
Mezoregion: Bieszczady Zachodnie	522.12

1.3.3. Rzeźba terenu

Obszar Nadleśnictwa pod względem ukształtowania terenu ma charakter górski, w którym dominują krajobrazy gór średnich i wysokich, zbudowanych ze skał fliszowych. Grzbiety górskie ciągnące się z północnego-zachodu na południowy-wschód (układ rusztowy) są zbudowane z odpornych piaskowców krośnieńskich lub ciśnieńskich. W partiach grzbietowych, zwłaszcza na bezleśnych połoninach odsłaniają się fragmenty litej skały i występują kamienne rumowiska.

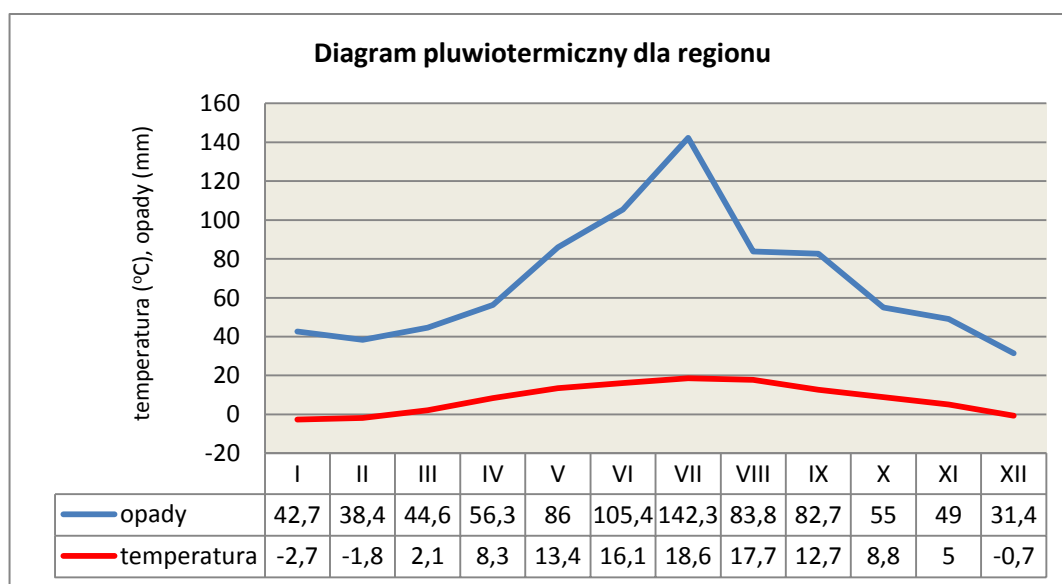
Pod szczytowymi grzbietami gór znajdują się źródła licznych potoków i rzek. W ich dolinach odkładają się osady deluwialne i terasy – zalewowa i nadzalewowa. Są to struktury dynamiczne, często ulegające przeobrażeniom.

Obszar Nadleśnictwa Lutowiska pod względem wysokości n.p.m. zawiera się w przedziale od 416 do 1047 m.

1.3.4. Warunki klimatyczne

Według podziału klimatycznego E. Romera obszar Nadleśnictwa leży w strefie klimatu pochodzenia atlantyckiego, rejonu klimatycznego górskiego i podgórskiego. Klimat ten jest stosunkowo chłodny. Średnia roczna temperatura dobowa powietrza wynosi $+8^{\circ}\text{C}$. Wiatry wieją głównie z Niziny Węgierskiej, z kierunku S, SE i SW (36% dni w roku). Największe prędkości wiatry osiągają w miesiącach zimowych, najmniejsze w lecie. Średnie roczne prędkości wiatrów na omawianym obszarze nie są duże i wynoszą 9,3 km/h. Okres wegetacyjny trwa od IV do X i wynosi 199 dni. Ilość opadów atmosferycznych waha się w granicach 820-1000 mm rocznie, a w wyższych partiach nawet 1200-1300 mm. Największe opady notowane są w czerwcu i lipcu (120-140 mm), najniższe w lutym i grudniu (30-40 mm). Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 90-140 dni. Częste spóźnione i wczesne przymrozki utrudniają prowadzenie prac, głównie odnowieniowych. Przymrozki późne często zdarzają się w maju, natomiast wczesne pojawiają się już od połowy września.

Średnią temperaturę i średnie wartości opadów w poszczególnych miesiącach na podstawie wieloletnich danych, zobrazowano na poniższym diagramie.

1.3.5. Warunki wodne

Przez obszar Nadleśnictwa przebiega europejski dział wodny, rozdzielający zlewnię Bałtyku i Morza Czarnego. Większość obszaru należy do zlewni Morza Bałtyckiego i dorzecza następujących rzek i cieków:

- ciek I rzędu – rzeka Wisła,
- cieki II rzędu – rzeka San,
- cieki III rzędu – potok Czarny, Dwernik, Głęboki, Hulski, Tworylczyk,
- cieki IV rzędu – potok Głuchy, Cygański, Długi, Hylaty.

Zlewnie Morza Czarnego stanowi niewielki fragment Nadleśnictwa tj. północno-wschodni stok pasma Ostrego, będący zlewnią następujących rzek i cieków.

- ciek I rzędu – rzeka Dniestr,
- cieki II rzędu – potok: Mszaniec i Lechnawa,
- cieki III rzędu – potok: Mszanka.

Sieć rzeczna ma przebieg kratowy, co jest charakterystyczne dla gór o rusztowej budowie. Gęstość sieci rzecznej jest duża, choć głównie budują ją małe cieki (potoki, strumienie) płynące urwistymi wąwozami lub dolinami.

Istotnym elementem wód powierzchniowych w rejonie działania Nadleśnictwa jest Jezioro Solińskie. Ten sztuczny zbiornik usytuowany jest u zbiegu Sanu i Solinki i przy maksymalnym spiętrzeniu gromadzi 504 mln m³ wody. Wahania poziomu lustra wody mogą wynosić aż 18 metrów.

Wody podziemne związane głównie z utworami czwartorzędowymi (największe znaczenie) i trzeciorzędowymi. Obszar Nadleśnictwa położony jest w obrębie górsko-wyżynnej prowincji hydrologicznej.

1.3.6. Warunki geologiczno-glebowe

Geologia, geomorfologia

Obszar Nadleśnictwa leży w obrębie fliszowych Karpat Zewnętrznych, wytworzonych w czasie orogenezy alpejskiej. Podłoże geologiczne stanowią utwory kredowe i trzeciorzędowe, czyli tzw. flisz karpacki. Obszar znajduje się w obrębie Płaszczowiny Śląskiej, w jednostce tektonicznej – centralna depresja karpacka. Jednostka ta zbudowana jest głównie z dwudzielnych warstw krośnieńskich, powstałych w wyniku sedymentacji serii menilitowo-krośnieńskiej w okresie górny eocen-oligocen i stanowi najmłodsze ogniwo fliszu karpackiego. Utwory to grubo i średnioławicowe, małowapniste piaskowce z wkładkami łupków marglistych.

Partie grzbietowe i strome stoki cechuje płytka i szkieletowa pokrywa zwietrzelinowa, natomiast na stokach słabiej nachylonych występują pokrywy głębsze i mniej szkieletowe. Podnóża stoków i dna dolin wypełniają pokrywy deluwialno-koluwalne oraz aluwialne o znacznej miąższości i o niewielkim zwykle udziale okruchów skalnych.

Szerszą charakterystykę warunków geologicznych zawiera „Operat glebowosiedliskowy”.

Gleby

Zestawienie powierzchni i udziału procentowego typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie Lutowiska zamieszczono poniżej, na podstawie bazy danych programu TAKSATOR.

Typ gleby	Obręby leśne		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik		
	powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona /ha/			%
AUi	1,01	0	1,01	0,01
BRk	8771,47	4831,45	13602,92	70,55

Typ gleby	Obręby leśne		Nadleśnictwo	
	Lutowiska		Lutowiska	
	powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona /ha/		%	
BRwy	4385,49	866,68	5252,17	27,24
BRw	15,57	171,82	187,39	0,97
Gmł	1,08	0	1,08	0,01
IR	1,49	0	1,49	0,01
MDBr	58,35	16,65	75	0,39
MDw	3,59	1,07	4,66	0,02
OGw	19,71	3,17	22,88	0,12
Pog	1,77	0	1,77	0,01
Pw	6,43	0	6,43	0,03
RNbr	0	120,84	120,84	0,63
Tn	0	4,04	4,04	0,02
Razem	13265,96	6015,72	19281,68	100,00

Przeważającymi podtypami gleb na terenie Nadleśnictwa Lutowiska są gleby brunatne (97,79%), w tym: brunatne kwaśne (70,55%), wylugowane (27,24%) i właściwe (0,97%). Znaczny udział stanowią mady (0,41%) i opadowoglejowe właściwe (0,12%). Pozostałe podtypy nie przekraczają 0,1% udziału.

1.3.7. Charakterystyka typów siedliskowych lasu

Powierzchnię i udział procentowy siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Lutowiska scharakteryzowano na podstawie danych bazy opisu taksacyjnego i tabel:

- Tabela II – Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji,
- Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych i gatunków panujących.

Tabele te zamieszczone są w Załącznikach na końcu tomu.

Syntetyczne zestawienie powierzchni i procentowego udziału siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Lutowiska (na powierzchni leśnej zalesionej i nie zalesionej), zamieszczono poniżej.

Zestawienie siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Lutowiska

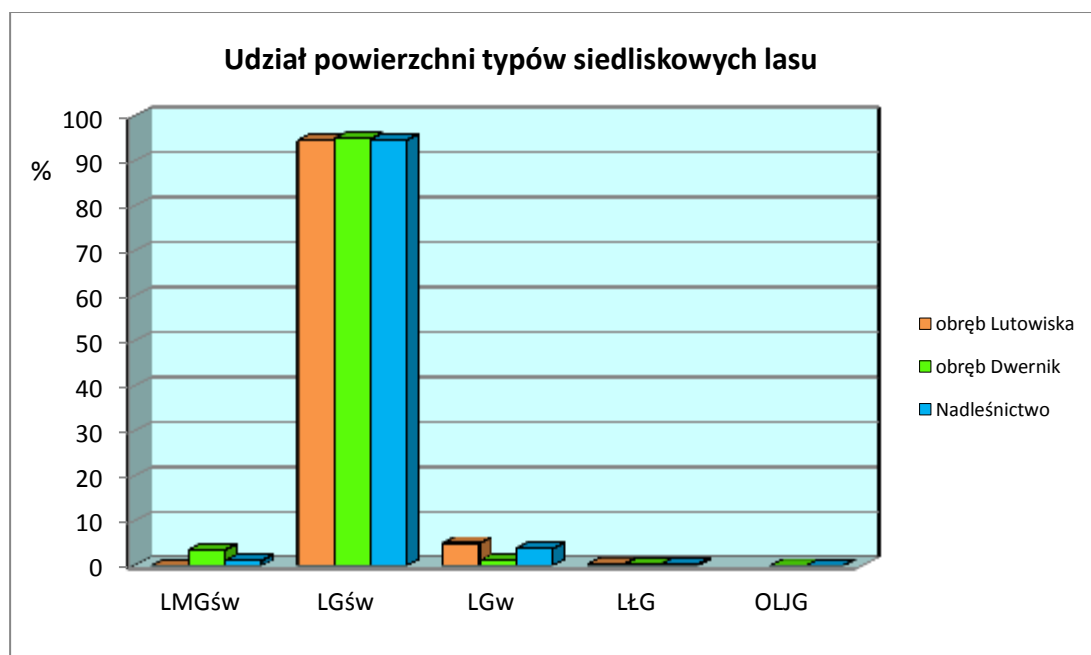
Typy siedliskowe lasu	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Lutowiska		Dwernik		Lutowiska	
	ha	%	ha	%	ha	%
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona					
LMGśw	0,11	0,01	214,94	3,57	215,05	1,12
LGśw	12536,22	94,49	5710,88	94,93	18247,1	94,63

Typy siedliskowe lasu	Obręby:				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik			
	ha	%	ha	%	ha	%
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona					
LGw	666,78	5,03	68,14	1,13	734,92	3,81
LŁG	62,85	0,47	17,72	0,29	80,57	0,42
OLJG	-	0,00	4,04	0,07	4,04	0,02
RAZEM	13265,96	100,00	6015,72	100,00	19281,68	100,00

Podstawowe znaczenie gospodarcze ma siedlisko lasu górskiego świeżego (LGśw) zajmujące 94,63% powierzchni. Pozostałe typy siedliskowe lasu zajmują łącznie 5,37% powierzchni leśnej zalesionej i nie zalesionej.

W ujęciu wilgotnościowym siedliska świeże zajmują 95,75% powierzchni Nadleśnictwa (18462,15 ha), wilgotne 3,81% (734,92 ha), łąkowe 0,42% (80,57 ha), a siedliska bagienne 0,02% (4,04 ha).

Powierzchniowy udział siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Lutowiska i w rozbiciu na obręby leśne, obrazuje poniższy diagram.

Stan siedlisk

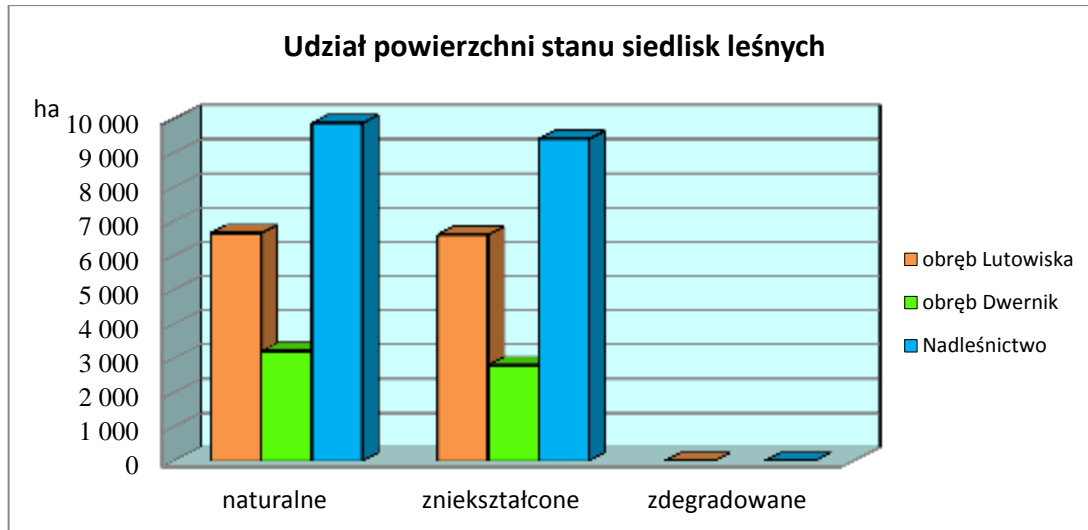
W Nadleśnictwie przeważają siedliska naturalne (9384,41 ha, 48,67%) i zbliżone do naturalnego (488,34 ha, 2,53%). Znaczną część terenów (9407,92 ha, 48,79%) stanowią siedliska zniekształcone (zubożenie naturalnej żyzności, obniżenie sprawności siedliska, zmniejszenie produktywności i innych funkcji). Ponadto na 1,01 ha (0,01%) występują siedliska zdegradowane (teren po dawnej kopalni). Siedliska silnie zdegradowane nie występują.

Stan siedlisk	Obręby		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik		
	Powierzchnia leśna (ha)		%	
naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego	6658,57	3214,18	9872,75	51,20
zniekształcone	6606,38	2801,54	9407,92	48,79
zdegradowane	1,01	0	1,01	0,01
silnie zdegradowane	0	0	0	0,00
Razem	13265,96	6015,72	19281,68	100,00
<i>w tym: siedliska porolne</i>	<i>6441,93</i>	<i>2751,17</i>	<i>9193,1</i>	<i>47,68</i>

Główną przyczyną istniejących zniekształceń siedlisk jest występowanie drzewostanów na gruntach porolnych (47,68%, 9193,10 ha powierzchni leśnej). Drzewostany z gatunkami niedostosowanymi do siedliska (sosna, modrzew, świerk, brzoza, olsza, osika, wierzba), zajmują 7754,52 ha (40,76%) powierzchni leśnej.

Siedliska zniekształcone są ukształtowane pod wpływem zmienionej roślinności leśnej, gdzie na żyzne siedliska wprowadzono sztucznie drzewostany świerkowe, w mniejszym stopniu modrzewiowe i sosnowe. Także na dużej powierzchni występuje sukcesja naturalna olszy, brzozy, osiki, oraz wierzby na dawnych gruntach rolnych, gdzie proces kształtowania środowiska leśnego trwa.

Stan siedlisk leśnych w Nadleśnictwie Lutowiska przedstawia poniższy diagram.

Przestrzenne rozmieszczenie typów siedliskowych lasu przedstawiono na mapie przeglądowej siedlisk w skali 1 : 25 000.

1.3.8. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych

Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska nie znajdują się punkty pomiarowo-kontrolne w ramach prowadzonego przez WIOŚ monitoringu powietrza. W poprzednim okresie (lata 2009) wyniki badań jakości powietrza dla strefy przemysko-bieszczadzkiej pozwoliły na zaliczenie strefy do klasy A (tj. stężenia zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych).

Na jakość powietrza w zasięgu działania Nadleśnictwa wpływają przede wszystkim lokalne źródła zanieczyszczeń pochodzące ze spalania paliw:

- lokalne kotłownie w obiektach administracyjnych, wczasowych itp,
- indywidualne paleniska domowe (opalone głównie drewnem),
- źródła technologiczne (retorty),
- komunikacja samochodowa (droga wojewódzka nr 896).

Nie występują tu duże zakłady, mogące zagrażać jakości powietrza na tym terenie.

1.3.9. Przyjęte przez KZP typy drzewostanów i orientacyjne składy upraw

Do planowania hodowlanego w drzewostanach nie będących leśnymi siedliskami przyrodniczymi przyjęto, zgodnie z ustaleniami Narady Techniczno-Gospodarczej (protokół z dnia 28 października 2014 r.), zestawione poniżej typy drzewostanów (TP), ramowe orientacyjne składy odnowień, rębnie i okresy odnowienia.

Typ siedliskowy lasu	TD	Skład gatunkowy odnowień	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
1	2	3	4	5
LMGśw	Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10	IV	40
	Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10	II	20
LGśw	Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10	II	20
	Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10	IV	30
	Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20	IV	50
	Jd	Jd 70, Bk, Jw i inne 30	IV	50
	Jw-Bk	Bk 60, Jw 20, Jd i inne 20	II	20
	Bk-Gb	Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw i inne 30	II	20
	Św-Jd	Jd 50, Św 30, Bk, Jw, Kl i inne 20	IV	50
LGw	Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20	IV	50
	Jd	Jd 70, Bk, Jw i inne 30	IV	50
	Św-Jd	Jd 50, Św 30, Bk, Jw, Kl i inne 20	IV	50
LLG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10	-	-
OLJG	Olsz-Js	Js 70, Olsz 20, Jw i inne 10	-	-

Udział powierzchniowy przyjętych w trakcie taksacji typów drzewostanów (dla drzewostanów nie będących siedliskami przyrodniczymi) zestawiono w poniższej tabeli.

Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Obręb		Nadleśnictwo	% pow. leśnej
		Lutowiska	Dwernik		
		Powierzchnia leśna /ha/			
LMGśw	Jd-Bk	0,11	27,36	27,47	0,14
	Bk	0	32,08	32,08	0,17
LGśw	Bk	211,21	350,21	561,42	2,91
	Jd-Bk	1856,92	720,05	2576,97	13,36
	Bk-Jd	922,59	253,73	1176,32	6,10
	Jd	185,02	1,91	186,93	0,97
	Jw-Bk	5,15	69,17	74,32	0,39
	Bk-Gb	202,17	0	202,17	1,05
	Św-Jd	424,33	0	424,33	2,20
LGw	Bk-Jd	196,71	18,22	214,93	1,11
	Jd	140,54	3,80	144,34	0,75
	Św-Jd	13,07	0	13,07	0,07
Razem		4157,82	1476,53	5634,35	29,22

Większość drzewostanów Nadleśnictwa uznanych zostało za siedliska przyrodnicze (13647,33 ha; 70,78%). Poza siedliskami przyrodniczymi typy drzewostanów (TD), czyli perspektywiczne cele hodowlane określono dla 5634,35 ha drzewostanów, czyli 29,22% powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

Dla siedlisk przyrodniczych ustalono odrębne typy drzewostanów wraz z orientacyjnymi docelowymi składami gatunkowymi drzewostanów (protokół KZP z dnia 21 sierpnia 2012 r.).

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Typ siedliskowy lasu	Typ Drzewostanu /TD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu %
9110-2	Kwaśna buczyna góraska	LMG, LMGśw, LMGw	Bk	Bk 90, Jw, Jd i inne 10
			Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10
9110-3	Dolnoreglowy las jodłowy	LMG, LMGśw, LMGw	Jd	Jd 90, Bk i inne 10
			Bk-Jd	Jd 70, Bk 20, Jw i inne 10
9130-3	Żyzna buczyna góraska	LMG, LMGśw, LMGw, LGśw, LGw	Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10
			Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10
			Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20
			Jd	Jd 70, Bk, Jw i inne 30
			Jw-Bk	Bk 60, Jw 20, Jd i inne 20

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Typ siedliskowy lasu	Typ Drzewostanu /TD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu %
9170-2	Grąd subkontynentalny	LGśw, LGw	Gb-Db	Gb 50, Db 30, Bk, Jd i inne 20
			Db-Gb	Dbb 50, Gb 20, Bk 20, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10
			Bk-Gb	Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw i inne 30
9180b	Jaworzyny	LGśw, LGw	Jw	Jw 80, Jrz, Wzg i inne 20
			Jrz-Jw	Jw 70, Jrz 20, Wzg i inne 10
			Bk-Jw	Jw 70, Bk 20, Jrz i inne 10
91E0-5	Podgórski łęg jesionowy	LŁG, OLJG	Js	Js 80, Olsz, Olcz, Jw i inne 20
			Olsz-Js	Js 70, Olsz 20, Jw i inne 10
			Js-Olsz	Olsz 50, Js 40, Jw i inne 10
91E0c	Nadrzeczna olszyna górską	LŁG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10

Najliczniej reprezentowanym siedliskiem przyrodniczym na terenie Nadleśnictwa Lutowiska jest żyzna buczyna, występująca na powierzchni 13118,76 ha (68,04% pow. leśnej i 96,1% pow. wszystkich siedlisk przyrodniczych) i związany z tym siedliskiem przyrodniczy typ lasu: Jd-Bk (6498,50 ha).

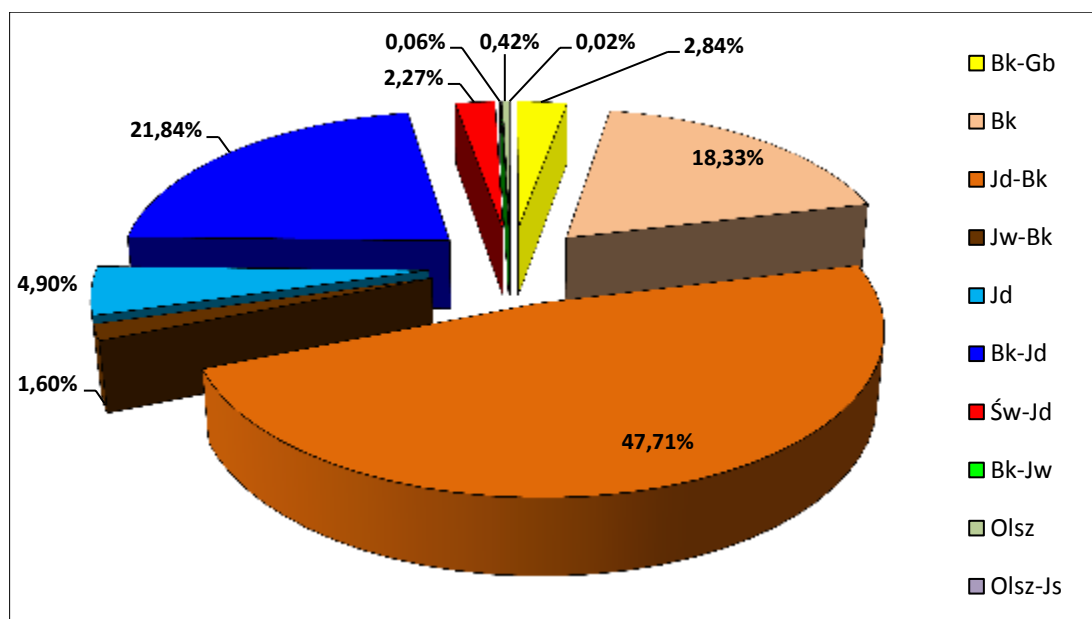
Udział powierzchniowy przyjętych typów drzewostanów w leśnych siedliskach przyrodniczych zestawiono w poniższej tabeli.

Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu	Typ Drzewostanu /TD/	obręb		Nadleśnictwo	% powierzchni leśnej %
			Lutowiska	Dwernik		
			Powierzchnia leśna/ha/			
9110-2	LMGśw	Bk	0	13,58	13,58	0,07
		Jd-Bk	0	0,95	0,95	0,00
9110-3	LGśw	Bk	23,24	0	23,24	0,12
		Jd-Bk	0	39,18	39,18	0,20
9110-3	LGśw	Bk-Jd	2,59	7,25	9,84	0,05
9130-3	LGśw	Bk	1845,70	974,35	2820,05	14,63
		Jd-Bk	4395,45	2103,05	6498,5	33,70
		Bk-Jd	1694,72	855,37	2550,09	13,23
		Jd	541,84	1,73	543,57	2,81
		Jw-Bk	63,67	171,41	235,08	1,22
	LGw	Bk-Jd	229,27	30,80	260,07	1,35
		Jd	70,43	0	70,43	0,37
LMGśw	Bk	0	84,19	84,19	0,44	
	Jd-Bk	0	56,78	56,78	0,29	

Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu	Typ Drzewostanu /TD/	obręb		Nadleśnictwo	% powierzchni leśnej
			Lutowiska	Dwernik		
			Powierzchnia leśna/ha/			%
9110-2	LMGśw	Bk	0	13,58	13,58	0,07
		Jd-Bk	0	0,95	0,95	0,00
9170-2	LGw	Bk-Gb	16,76	15,32	32,08	0,17
	LGśw	Bk-Gb	150,44	163,47	313,91	1,63
9180b	LGśw	Jw	11,18	0	11,18	0,06
91E0c	LŁG	Olsz	62,85	17,72	80,57	0,42
	OLJG	Olsz-Js	0	4,04	4,04	0,02
Razem			9108,14	4539,19	13647,33	70,78

Najliczniej reprezentowanym typem drzewostanu na powierzchni leśnej jest typ Jd-Bk zajmujący 47,71% powierzchni Nadleśnictwa Lutowiska, następnie Bk-Jd (21,84%) i Bk (18,33%). Znaczny jest udział typu Jd (4,90%) i Bk-Gb (2,84%).

Udział poszczególnych TD i PTD w powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

1.3.10. Charakterystyka walorów genetycznych lasu, w tym bazy nasiennej

Główne gatunki lasotwórcze (buk, jodła, jawor) reprezentują miejscowe ekotypy, dostosowane do warunków siedliskowych i klimatycznych. Wyselekcjonowane najcenniejsze drzewostany stanowią podstawę gospodarki nasiennej, realizowanej w Nadleśnictwie poprzez selekcję populacyjną Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego (na podstawie Decyzji Ministra

Środowiska nr: 168/KR LMP/05 z dnia 21 lutego 2005 r. i BNL-LMP-43/1114/11 z dnia 20 maja 2011 r.).

Nadleśnictwo Lutowiska, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 marca 2004 r., leży w regionie **806** pochodzenia leśnego.

Nadleśnictwo posiada następującą bazę nasienną:

Kategoria I „ze zidentyfikowanego źródła” -drzewostany gospodarcze nasienne

Poniżej zestawiono liczbę i powierzchnię gospodarczych drzewostanów nasiennych według panujących gatunków drzew.

Lp	Lokalizacja: oddz., poddz.	Gatunek	Powierzchnia (ha)	Nr w KR LMP
Obwód Lutowiska				
1	8g	Jd	14,00	MP/1/43274/05
2	24Ar	Jd	30,24	MP/1/49290/09
3	29a	Jd	6,10	MP/1/25038/05
4	31Ab	Jd	7,69	MP/1/25039/05
5	36Ab	Jd	24,22	MP/1/25037/05
6	36Ad	Jd	9,06	MP/1/25037/05
7	36Af	Jd	3,24	MP/1/25037/05
8	49a	Bk	36,53	MP/1/25043/05
9	66dx	Jd	7,96	MP/1/43273/05
10	68Aa	Jd	26,24	MP/1/25040/05
11	81Ac	Jd	10,44	MP/1/49291/09
12	94a	Jd	39,52	MP/1/25041/05
13	97b	Jd	22,73	MP/1/25042/05
14	106	Bk	52,35	MP/1/25042/05
15	121c	Bk	31,65	MP/1/25045/05
16	145a	Bk	69,17	MP/1/25044/05
17	167b	Jw	3,86	MP/1/43279/05
Razem obwód			395,00	
Obwód Dwernik				
18	40a	Bk	45,60	MP/1/25049/05
19	59b	Bk	35,21	MP/1/25050/05
20	63a	Bk	11,95	MP/1/25051/05
21	103c	Bk	32,48	MP/1/25046/05
22	104c	Bk	22,13	MP/1/25047/05
Razem obwód			147,37	
Razem Nadleśnictwo			542,37	

Na ogólną powierzchnię 542,37 ha gospodarczych drzewostanów nasiennych (GDN) składają się:

- 1 drzewostan jawora na pow. 3,86 ha,
- 9 drzewostanów buka pospolitego na pow. 337,07 ha,
- 12 drzewostanów jodły pospolitej na pow. 201,44 ha.

Kategoria I „ze zidentyfikowanego źródła” - źródła nasion

Gatunek – nr w Krajowym Rejestrze	Lokalizacja
Obwód Lutowiska	
<i>Acer pseudoplatanus</i> – MP/1/43277/05	130f
<i>Acer pseudoplatanus</i> – MP/1/43278/05	130g
<i>Prunus avium</i> – MP/1/43276/05	144f
<i>Prunus avium</i> – MP/1/43280/05	167b
nie zarejestrowane a będące w rejestrze LP	
Obwód Lutowiska	
<i>Ulmus glabra</i> - 55140	123 b
<i>Ulmus glabra</i> - 55134	40 b
Obwód Dwernik	
<i>Ulmus glabra</i> - 55141	6 b

Kategoria II „wyselekcjonowana” - wyłączone drzewostany nasienne

Lp	Lokalizacja: oddz., poddz.	Gatunek	Powierzchnia (ha)	Nr w KR LMP
Obwód Lutowiska				
1	7f	Jd	21,29	MP/2/31208/05
2	56Aa	Jd	13,97	MP/2/31209/05
	Razem obwód		35,26	
Obwód Dwernik				
3	63b	Bk	20,14	MP/2/31210/05
	Razem obwód		20,14	
	Razem Nadleśnictwo		55,40	

Na ogólną powierzchnię 55,40 ha wyłączonych drzewostanów nasiennych (WDN) składają się:

- 1 drzewostan buka pospolitego na pow. 20,14 ha,
- 2 drzewostany jodły pospolitej na pow. 35,26 ha.

- uprawy pochodne

W Nadleśnictwie znajdują się bloki upraw pochodnych. Powierzchnię założonych upraw ujęto w poniższym wykazie.

Lokalizacja	Gatunek uprawy	Powierzchnia uprawy – ha
Obwód Lutowiska		
78a	Jd	24,10
85a	Jd	26,21
85a	Bk	16,29
137i	Św	3,00
139b	Św	9,78
163a	Św	28,49
164a	Św	22,60
165b	Św	1,87
	Razem	132,34

Lokalizacja	Gatunek uprawy	Powierzchnia uprawy – ha
Obwód Dwernik		
33d	Bk	21,10
63b	Bk	5,00
Razem		26,10
Ogółem		158,44

Kategoria III - „kwalifikowane”- drzewa mateczne

Gatunek – nr w Krajowym Rejestrze	Lokalizacja	Liczba drzew
Obwód Lutowiska		
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34771/05	48b	3 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34772/05	48b	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34773/05	48b	
<i>Abies alba</i> – MP/3/34781/05	48b	1 szt
<i>Abies alba</i> – MP/3/34774/05	56Aa	7 szt
<i>Abies alba</i> – MP/3/34775/05	56Aa	
<i>Abies alba</i> – MP/3/34776/05	56Aa	
<i>Abies alba</i> – MP/3/34777/05	56Aa	
<i>Abies alba</i> – MP/3/34778/05	56Aa	
<i>Abies alba</i> – MP/3/34779/05	56Aa	
<i>Abies alba</i> – MP/3/34780/05	56Aa	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34770/05	140b	1 szt
Obwód Dwernik		
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34791/05	38a	1 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34793/05	40a	3 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34794/05	40a	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34795/05	40a	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34786/05	58a	1 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34787/05	58b	1 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34788/05	59b	3 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34789/05	59b	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34790/05	59b	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34782/05	63b	4 szt
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34783/05	63b	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34784/05	63b	
<i>Fagus silvatica</i> – MP/3/34785/05	63b	
Razem Nadleśnictwo		25 szt

Nadleśnictwo będzie realizowało opracowywany Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych (I etap realizacji) na lata 2011 - 2021.

Wykaz obiektów bazy nasiennej (Wzór nr 2) został zamieszczony w rozdziale Tabele na stronie 436.

1.3.11. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego

1.3.11.1. Funkcje lasu i kategorie ochronności

Rezerwaty

Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska znajdują się trzy rezerwaty przyrody:

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. Leśna n-zal. /ha/	Pow. leśna zw. z gosp. l /ha/	Pow. nieleśna /ha/	Ogółem /ha/
„Krywe”	Obręb Lutowiska					
	150f,g, 151d,f,~b, 151Ac, 152c,d,f,g,h, 153d,f,g, 154c,g, 155Aa,b,c,d,~a, 156d,f, 157g, 158g,~b, 159g,h,~b,	162,58	35,08	0,99	4,02	202,67
	Obręb Dwernik					
	90a,b,c,d,f,g,h,i,k,l,m, n, o,p,r,s,~a, 96a,b,c,d,~a, 99a,b,c,f,g,h,n,107a,b, c,i,~a, 108a,c,d,f, 114a,b,c, d,f, 117a,~a, 118a,~a	128,91	17,82	1,79	81,43	229,95
	Razem	291,49	52,90	2,78	85,45	432,62
„Hulskie im. Stefana Myczkowskiego”	Obręb Lutowiska					
	145Aa,~b, 146a,~a, 146Aa,b,c, 147a,b,c,~a, 148a,c,d,~b	188,62	-	2,65	-	191,27
	Razem	188,62	-	2,65	-	191,27
„Śnieżycy wiosenna w Dwerniczku”	Obręb Lutowiska					
	124r	-	-	-	4,94	4,94
Ogółem		480,11	52,90	5,43	90,39	628,83

Lasy ochronne

Zasięg i lokalizację lasów uznanych za ochronne przyjęto zgodnie z decyzją Ministra Środowiska z dnia 08.03.2004 roku, znak DL.Lp-0233-13/04 w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, wchodzących w skład Nadleśnictwa Lutowiska w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Powierzchnia lasów ochronnych według tej decyzji wynosi 18583 ha.

Powierzchnię lasów ochronnych zestawiono poniżej.

Kategorie ochronności	Obreby		Nadleśnictwo	
	Lutowiska	Dwernik	Lutowiska	
	powierzchnia / ha /			
a. lasy glebochronne, wodochronne	5205,82	3487,57	8693,39	
b. lasy wodochronne, glebochronne	7044,41	1754,97	8799,38	
c. lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wodochronne, glebochronne	-	176,01	176,01	
c. lasy stanowiące ostoje zwierząt, wodochronne, glebochronne	423,62	389,04	812,66	
d. lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne, glebochronne	101,84	-	101,84	
Razem	12775,69	5807,59	18583,28	
<i>Decyzja Ministra Środowiska</i>	<i>12775,00</i>	<i>5808,00</i>	<i>18583,00</i>	

Lokalizację lasów ochronnych przedstawiono na załączonej do planu u.l. mapie sytuacyjnej obszarów chronionych i funkcji lasu.

Lasy gospodarcze (wielofunkcyjne)

Lasy gospodarcze w Nadleśnictwie Lutowiska zajmują ogółem 165,39 ha, co stanowi 0,86% powierzchni leśnej (obręb Lutowiska – 103,99 ha, obręb Dwernik – 61,40 ha).

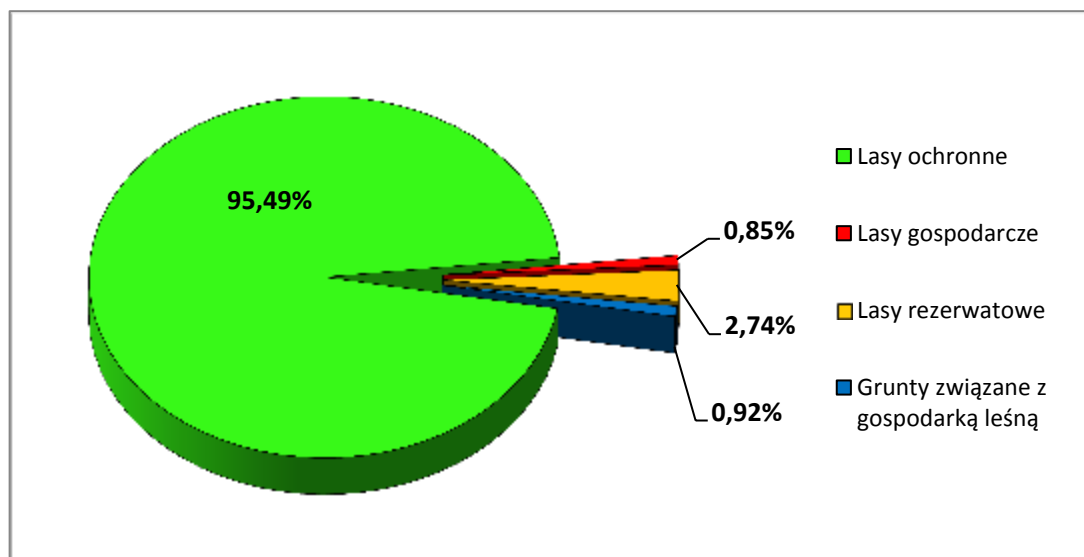
Podział lasów według dominujących funkcji

Powierzchnię leśną wg głównych funkcji lasu w obrębach leśnych i Nadleśnictwie Lutowiska przedstawiono w poniższej tabeli i na diagramie

Kategorie lasu	Obreby:		Nadleśnictwo	
	Lutowiska	Dwernik		
	Pow. lasów /ha/			
	ha	ha	ha	%
Lasy ochronne	12775,69	5807,59	18583,28	95,49
Lasy gospodarcze	103,99	61,40	165,39	0,85
Lasy rezerwatowe	386,28	146,73	533,01	2,74
Grunty związane z gospodarką leśną	130,59	48,17	178,76	0,92
LASY – ogółem	13396,55	6063,89	19460,44	100,00

Udział poszczególnych grup lasu w Nadleśnictwie

1.3.11.2. Walory przyrodnicze

Obszar Nadleśnictwa charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, na które składają się drzewostany odznaczające się wysokim stopniem naturalności, zbiorowiska roślinne z licznym udziałem roślin chronionych i rzadkich, bogata fauna. Najcenniejsze przyrodniczo obszary i obiekty objęto ochroną prawną:

- rezerваты przyrody:
  - 1) Krywe – o powierzchni 432,62 ha,
  - 2) Hulskie im. Stefana Myczkowskiego – o powierzchni 191,27 ha,
  - 3) Śnieżycza wiosenna w Dwerniczku – o powierzchni 4,94 ha.
- parki krajobrazowe:
  - 1) Park Krajobrazowy Doliny Sanu - powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa 14528,97 ha.
- obszary chronionego krajobrazu:
  - 1) Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu - powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa 6356,29 ha.
- obszary sieci Natura 2000:
  - 1) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Bieszczady” - powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa 14987,53 ha.
- pomniki przyrody:
  - 1) przyrody ożywionej (14 szt. drzew i 4 szt. krzewów),
  - 2) przyrody nieożywionej (3 szt. ściany skalne i wodospad).
- użytki ekologiczne
  - 1) Krywe – o powierzchni 177,62 ha,
  - 2) Hulskie – o powierzchni 21,50 ha,

3) Tworylne – o powierzchni 195,75 ha.

- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
  - 1) Wieś Krywe – o powierzchni 198,52 ha,
  - 2) Cerkiew w Hulskim – o powierzchni 7,79 ha,
  - 3) Młyn w Hulskim – o powierzchni 8,25 ha.

Szczegółowy opis walorów przyrodniczych zawiera Program ochrony przyrody, stanowiący integralną część niniejszego planu urządzenia lasu.

1.3.11.3. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Stan poszczególnych komponentów środowiska w zasięgu działania Nadleśnictwa Lutowiska jest mało zróżnicowany i charakteryzuje się najmniejszym, w odniesieniu do województwa i kraju stopniem degradacji i zanieczyszczenia. Odnosi się to w szczególności do:

- wysokiej różnorodności przyrodniczej (krajobrazowej, siedliskowej i gatunkowej),
- występowania wielu ekosystemów naturalnych i półnaturalnych – m.in. dużych kompleksów leśnych, użytków rolnych,
- niskiego stopnia zanieczyszczenia gleb i dobrej jakości powietrza.

Zachowaniu tych walorów służy m.in.:

- stała poprawa infrastruktury służącej ochronie środowiska,
- objęcie całości Nadleśnictwa różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu,
- niski poziom chemizacji środowiska,
- niski stopień urbanizacji i bardzo mała gęstość zaludnienia,
- dotychczasowa polityka ochrony środowiska prowadzona w zasięgu działania Nadleśnictwa.

Obecnie zasoby przyrodnicze Nadleśnictwa nie są narażone na negatywne oddziaływania, co jest związane z prowadzoną proekologiczną gospodarką leśną, niskim zaludnieniem i słabą dostępnością kompleksów. Pewne zagrożenie środowiska leśnego lasów Nadleśnictwa stanowi droga wojewódzka nr 896 (tzw. wielka obwodnica). Droga ta daje typowe zanieczyszczenia powietrza i hałas wynikające z ruchu kołowego, jednak w danym regionie jest jego głównym źródłem. Ponadto w jakiejś części utrudnia swobodną migrację niektórych gatunków zwierząt.

Potencjalne zagrożenie dla przyrody i krajobrazu w sąsiedztwie lasów Nadleśnictwa może powodować stale zwiększająca się liczba obiektów rekreacyjnych i mieszkalnych bez skutecznych urządzeń ochrony środowiska.

Degradująco na estetykę krajobrazu mogą wpłynąć: zabudowa nie dopasowana do krajobrazu oraz napowierzchnie linie elektroenergetyczne i maszty telefonii komórkowej. Niekorzystne dla różnorodności biologicznej są zmiany na skutek zaniku mozaiki krajobrazowej, spowodowane zaniechaniem tradycyjnego rolnictwa. Inne potencjalne zagrożenia krajobrazu to zakłócenia osi widokowych, zabudowa przedpola widokowych, czy samoistna sukcesja leśna.

1.4. Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego

1.4.1. Syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych w granicach zasięgu działania Nadleśnictwa

1.4.1.1. Ocena ekonomiczna regionu

Nadleśnictwo Lutowiska położone jest w południowo - wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie bieszczadzkim. Obejmuje część obszarów 3 gmin. Rozrzut kompleksów leśnych na kierunku N-S i E-W wynosi 21 km.

Zaludnienie i lesistość regionu

Poniżej przedstawiono charakterystykę regionu pod względem lesistości i zaludnienia.

Województwo Powiat Gmina	Powierzchnia ogólna ha	Lasy ogółem ha	Lesistość %	Powierzchnia lasów Nadleśnictwa ha	Ludność /ilość osób/	Gęstość zaludnienia /ilość osób na km ² /
1	2	3	4	5	6	7
Województwo podkarpackie	1784576	674428,9	37,79	19460,44	2128921	119,3
Powiat bieszczadzki	113907	79445,3	69,75	19460,44	22380	19,6
Gminy: Czarna	18477	11634,5	62,97	7927,07	2433	13,2
Lutowiska	47563	38777,1	81,53	11364,14	2148	4,5
Ustrzyki Dolne	46188	28561,5	61,84	169,23	8261	17,9

Źródło: www.stat.gov.pl/ 2012 r.

Do charakterystyki regionu przyjęto obszar i dane dla całych gmin, które Nadleśnictwo Lutowiska w całości lub w części obejmuje swym zasięgiem terytorialnym. Lesistość regionu wynosząca 70,4% jest wyższa od średniej dla województwa podkarpackiego (37,79%) i wyższa od lesistości kraju (29,3%).

Gęstość zaludnienia w regionie wynosi 11,4 mieszk./km² i jest znacznie niższa od średniej Podkarpacia (119,3 mieszk./km²) i kraju (122 mieszk./km²).

Warunki techniczno-ekonomiczne

Aktualnie Nadleśnictwo współpracuje z 14 Zakładami Usług Leśnych stowarzyszonych w dwóch konsorcjach które w pełni pokrywają potrzeby w zakresie wykonawstwa prac leśnych na odpowiednim poziomie ilościowym i jakościowym.

Podstawowym dokumentem opisującym zasady sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe jest Zarządzenie nr 59 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 października 2014 r. Drewno sprzedawane jest poprzez sprzedaż oferowaną w Portalu Leśno-Drzewnym i w aukcjach internetowych w aplikacji e-drewno, a także sprzedaż detaliczną oraz sprzedaż cennych sortymentów na aukcjach i submisjach. Rynek odbiorców drewna i popyt na drewno są w znacznym stopniu ustabilizowane. Odbiorcami drewna są zarówno duże i średnie zakłady drzewne, jak również drobni odbiorcy indywidualni. Liczba odbiorców drewna jest znaczna i zależy od ogólnej koniunktury gospodarczej, kondycji finansowej firm oraz możliwości zbytu wyrobów drzewnych.

Ważniejszymi (powyżej 10 000 m³) odbiorcami surowca drzewnego w Nadleśnictwie Lutowskim są (dane z 2008-2013 r.):

Lp.	Nazwa	Masa [m ³]
1	KRONOSPAN MIELEC SP.Z O.O.	27390
2	FIBRIS S.A	21203
3	ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH ROBERT WYPASEK	20865
4	FIRMA HANDLOWO GOSPODARCZA „KAMA”	19168
5	PPD W ŁUKAWICY SP Z O.O.	17009
6	TRANS DREW „STEYR”	16416
7	PPH „DANKROS” SP Z O.O.	12900
8	PPHIU „RALPOL”	12818
9	ZAKŁAD PRODUKCJI DRZEWNEJ M.WANAT	11556
10	WYRÓB ARTY.GOSP.DOM. Z DREWNA	10872
11	„JANUSZEK” H-U-P.	10272
Razem		180469

1.4.1.2. Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna

Poniżej zestawiono liczbę i powierzchnię kompleksów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Lutowskiego.

Wielkość kompleksów	Obręby				Nadleśnictwo Lutowiska		
	Lutowiska		Dwernik		szt.	ha	%
	szt.	ha	szt.	ha			
do 1,00 ha	17	5,41	2	0,61	19	6,02	0,03
1,01 do 5,00 ha	12	25,35	1	2,20	12	27,55	0,13
5,01 do 20,00 ha	4	31,95	-	-	4	31,95	0,15
20,01 do 100,00 ha	3	118,29	-	-	3	118,29	0,57
100,01 do 200,00 ha	1	116,12	-	-	1	116,12	0,56
200,01 do 500,00 ha	1	343,95	-	-	1	343,95	1,67
500,01 do 2000,00 ha	1	1521,81	-	-	1	1521,81	7,37
Ponad 2000,00 ha	1	11699,68	1	6774,94	2	18474,62	89,52
Razem	40	13862,56	4	6777,75	44	20640,31	100,00

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Lutowiska wynosi 274,44 km².

Długość granic gruntów własności Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska z innymi własnościami wynosi 560,5 km. Liczba graniczników wynosi 27335 sztuk (w tym 5822 stabilizowanych).

Grunty Nadleśnictwa Lutowiska składają się z 717 działek ewidencyjnych.

Lasy Nadleśnictwa skupione są w dwóch dużych kompleksach leśnych zajmujących 89,5% powierzchni, a pozostałe rozrzucone są w 42 kompleksach (19 szt. poniżej 1 ha). Sieć dróg lokalnych jak i dróg leśnych jest średnio rozwinięta. Część lasów Nadleśnictwa położona jest w terenach trudno dostępnych, co utrudnia tam prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej.

Ogólnie obszar zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Lutowiska charakteryzuje się średnio rozwiniętą siecią drogową. Z ważniejszych drogowych szlaków komunikacyjnych należy wymienić:

Sieć dróg publicznych

Drogi główne:

nr 896 Ustrzyki Dolne-Ustrzyki Górne,

Ważniejsze drogi lokalne:

- Czarna-Polańczyk,
- Lutowiska-Polana,
- Smolnik-Brzegi Górne,
- Smolnik-Zatwarnica,
- Czarna Górna-Czarna Dolna.

Stan większości dróg jest zły, co poważnie utrudnia gospodarkę leśną.

Drogi leśne:

Sieć własnych dróg wywozowych Nadleśnictwa jest średnio rozwinięta. W obszarze kompleksów leśnych przebiega ogółem ponad 189 km dróg, w tym większość o nawierzchni tłuczniowej (55,5% długości). Drogi o nawierzchni gruntowej stanowią 34,1%, a bitumicznej (10,1%) długości wszystkich dróg. Wskaźnik gęstości sieci dróg leśnych w Nadleśnictwie wynosi obecnie 9,12 m/ha i jest to wartość dość niska (optymalnie około 18 m/ha) – (dane z Ekspertyzy drogowej opracowanej dla Nadleśnictwa w 2012 r.).

Sieć kolejowa

Przez zasięg terytorialny Nadleśnictwa nie przebiega żadna trakcja linii kolejowej.

1.4.1.3. Charakterystyka pozostałych czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych Nadleśnictwa

Na efektywność ekonomiczną gospodarki leśnej wpływają ujemnie następujące czynniki:

- średnio rozwinięta sieć dróg leśnych (9,12 m/ha), brak dogodnych dojazdów do szeregu oddziałów,
- duża powierzchnia występowania miejsc ostoi żubra (1132,11 ha) i zwierzyny płowej (1422,27 ha),
- konieczność zabezpieczania młodego pokolenia przed zwierzyną,
- niekorzystna struktura gatunkowa i sortymentowa (Olsz - 26% całej masy),
- w dużej mierze ochronny charakter lasów (większość uznana za chronione siedliska przyrodnicze) oraz pełnienie przez nie szeregu funkcji środowiskowych i społecznych.

Gospodarce leśnej sprzyjają:

- małe rozdrobnienie lasów,
- korzystna struktura wiekowa drzewostanów: duży udział drzewostanów rębnych (12,0%), bliskorębnych (13,9%) i KO (43,3%),
- duży udział drzewostanów zgodnych i częściowo zgodnych z siedliskiem (99,0%) umożliwiającą wykorzystanie odnowień naturalnych w hodowli lasu,
- popyt na produkty drzewne na rynku regionalnym i lokalnym, pozwalający na uzyskiwanie wysokiej ceny za wyrabiane sortymenty.

1.4.2. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej

Wskaźniki ekonomiczne ustalono na podstawie wyników inwentaryzacji lasu, wykonanych i planowanych wielkości pozyskania drewna oraz danych zebranych w Nadleśnictwie i RDLP Krosno.

Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej Nadleśnictwa Lutowska zawiera tabela XIX, zamieszczona poniżej.

Lp.	Wyszczególnienie		Ubiegły okres gospodarczy	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2		3	4
1	Powierzchnia leśna ¹ (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) - ha		19196,21	19281,68
2	Zasoby drzewne na powierzchni leśnej (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) - m ³		4821235	4669388
3	Zasobność drzewostanów (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) - m ³ /ha		256	245
4	Wartość majątku nadleśnictwa	wartość drzewostanów (wg tablic) - tys. zł.	x	x
		wartość gruntów leśnych (wg metody wskaźnikowej) - tys. zł.	x	x
		wartość środków trwałych - tys. zł.		
	Razem	tys. zł.	x	x
5	Etat 10- letni (grubizna netto)	użytki rębne - m ³ netto	664745	625366
		użytki przedrębne - m ³ netto	285279	238958
		razem użytki główne - m ³ netto	950024	864324
		udział użytków przedrębnych - %	22,8	27,6
6	Okresowy przyrost w 10- leciu ²	m ³	1231716	970750
		przeciętnie m ³ /ha/rok	6,4	5,0
7	Wskaźniki gospodarki zasobami (grubizna brutto)	użytkowanie rębne: m ³ /ha pow. leś/rok	3,46	3,24
		użytkowanie przedrębne: m ³ /ha pow. leśnej/rok	1,49	1,24
		użytkowanie główne m ³ /ha pow. leś/rok	4,95	4,48
		użytkowanie główne % zasobów/rok	1,97	1,85
		użytkowanie główne % przyrostu/rok	7,71	8,90
8	Udział powierzchni prawnie wyłączonych z użytkowania rębego - % (udział w powierzchni leśnej)		0	0
9	Udział lasów ochronnych - % (udział w powierzchni leśnej)		95,7	95,5
10	Powierzchnia lasów nadzorowanych - w ha		0	658
	% udziału w powierzchni lasów nadleśnictwa		0	3,4
¹ - powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona, bez gruntów związanych z gospodarką leśną				
² - wg wzoru $V_k - V_p + U$, gdzie V_k - zapas na końcu okresu, V_p zapas na początku okresu, U - pozyskanie w okresie obowiązywania planu (miąższość netto x 1,25)				

Z porównania danych zawartych w tabeli XIX (za ubiegły okres gospodarczy i plan na bieżący okres) wynika:

- wzrost powierzchni leśnej o 85,47 ha,
- spadek zasobów drzewnych o 151847 m³,
- spadek przeciętnej zasobności o 11 m³/ha,
- spadek etatu użytków głównych o 85700 m³ netto.

1.4.3. Orientacyjna prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa Lutowiska

Orientacyjną prognozę przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa Lutowiska, spodziewanego według etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w planie urządzenia lasu oraz według orientacyjnego etatu potencjalnego, obliczonego dla porównania z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych zawiera **Tabela XX**.

Tabela XX

L.p.	Wielkość pozyskania drewna oraz ważniejsze wskaźniki kosztów i przychodów	Jednostka miary	Przeciętnie rocznie za ostatnie 3 lata	Według etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w Planie u.l.	Według orientac. etatu potencjalnego z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych
1	2	3	4	5	6
1	Przeciętna roczna ilość pozyskiwanego drewna	m ³	101492	86500	75629
2	Koszty administracyjne	zł	8440040,71	8440040,71	8440040,71
3	Koszty ochrony lasu	zł	793371,64	793371,64	793371,64
4	Koszty nasiennictwa i selekcji	zł	44478,00	44478,00	44478,00
5	Koszty odnowień i zalesień	zł/ha	1969,26	1969,26	1969,26
6	Przeciętna roczna ilość odnowień i zalesień	ha	267,26	120,66	105,50
7	Koszty pielęgnowania upraw i młodników	zł/ha	855,35	855,35	855,35
8	Przeciętna roczna ilość pielęgnowanych upraw i młodników	ha	1285,82	133,75	116,94
9	Koszty pozyskania i koszty zrywki	zł/ m ³	73,28	73,28	73,28
Suma kosztów (k)		zł	18341354,68	15968624,32	15127768,03
10	Przychody ze sprzedaży drewna	zł/ m ³	165,25	165,25	165,25
Suma przychodów (p)		zł	1677155,00	14294125,00	12497692,25
Wskaźnik udziału kosztów w przychodach (k/p)		zł	1,09	1,12	1,21

Jak widać z obliczeń przedstawionych w powyższej tabeli prognoza wyniku ekonomicznego nadleśnictwa na przyszły okres gospodarczy (2015-2024) kształtuje się negatywnie. Realizując planowany etat użytkowania głównego i plan hodowli lasu oraz utrzymując poziom kosztów stałych na obecnym poziomie, Nadleśnictwo Lutowiska prawdopodobnie uzyska ujemny wskaźnik rentowności na poziomie około - 12%.

Teoretyczna realizacja etatu potencjalnego (uwzględniającego pożądaną kierunek rozwoju zasobów drzewnych) pogarsza wskaźnik rentowności. Poprawa rentowności może nastąpić poprzez konieczności obniżenia kosztów własnych, przy równoczesnym zwiększeniu przychodów z tytułu sprzedaży drewna.

1.5. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza zasobów drzewnych Nadleśnictwa

1.5.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu na podstawie zestawień końcowych tabel klas wieku (II – VIII)

Tabele, na podstawie których oceniono możliwości produkcyjne drzewostanów znajdują się w Załącznikach na końcu opracowania. Są to:

Tabela nr II	Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji;
Tabela nr III	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych funkcji lasu i gatunków panujących;
Tabela nr IV	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących;
Tabela nr Va	Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
Tabela nr Vb	Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
Tabela nr VI	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności;
Tabela nr VIIa	Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy.

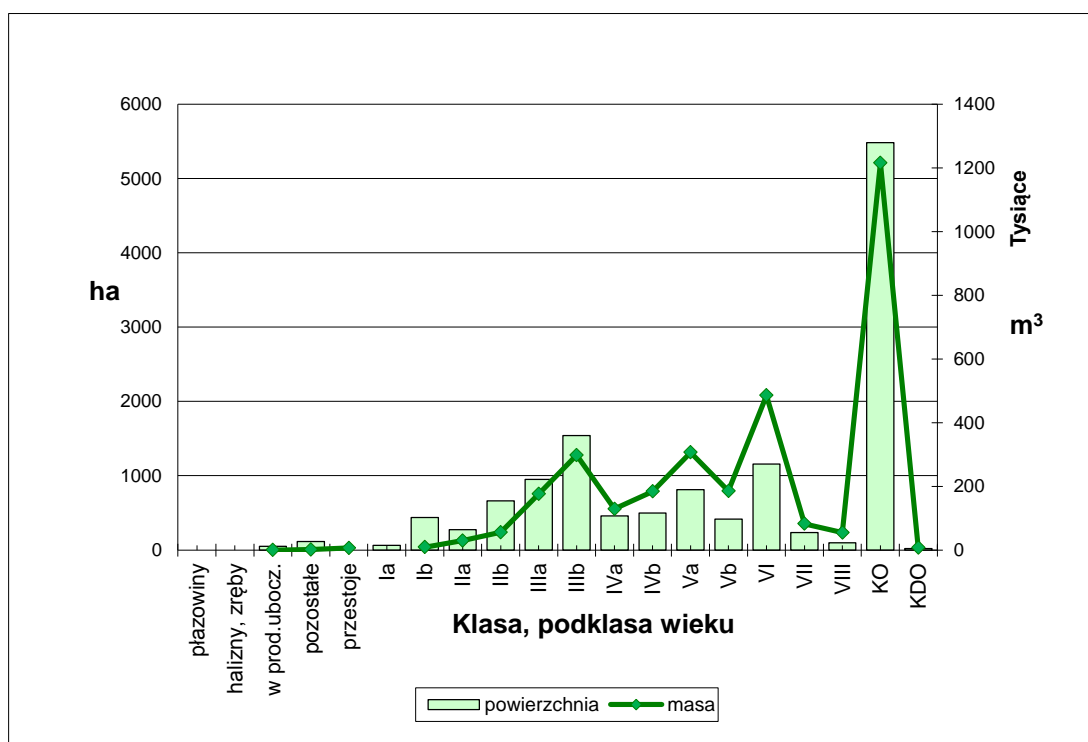
1.5.1.1. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów w klasach wieku

Udział powierzchniowy i miąższościowy drzewostanów w klasach i podklasach wieku według gatunków panujących w Nadleśnictwie Lutowska przedstawiono poniżej.

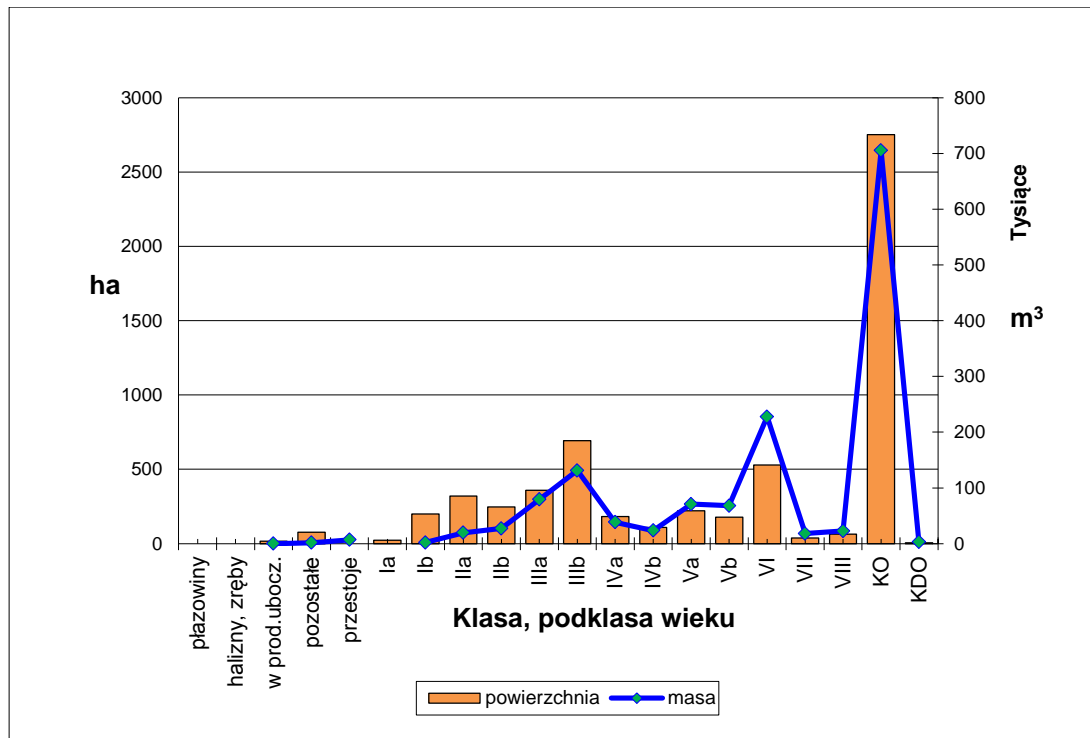
Klasa wieku	Obreby:		Nadleśnictwo Lutowska	
	Lutowiska	Dwernik		
	Powierzchnia leśna /ha/ Zasobność /m ³ /		%	
płazowiny	-	-	-	-
	-	-	-	-
halizny	-	-	-	-
	-	-	-	-
w produkcji ubocznej	51,35	15,93	67,28	0,35
	29	32	61	0,00
pozostałe	113,06	75,82	188,88	0,98
	1532	1768	3300	0,07
przestoje	6469	6693	13162	0,28
Ia	62,37	23,10	85,47	0,44
	-	-	-	-
Ib	438,26	199,94	638,2	3,31
	9255	2275	11530	0,25
IIa	273,74	319,61	593,35	3,08
	29865	19535	49400	1,06
IIb	661,15	247,67	908,82	4,71
	55975	27285	83260	1,78
IIIa	949,60	358,87	1308,47	6,79
	175380	79310	254690	5,45
IIIb	1542,05	692,84	2234,89	11,59
	297300	131075	428375	9,17
IVa	460,57	182,74	643,31	3,34
	129110	38390	167500	3,59
IVb	497,98	109,64	607,62	3,15
	179755	23435	203190	4,35
Va	814,56	221,02	1035,58	5,37
	306305	70745	377050	8,07
Vb	415,23	178,65	593,88	3,08
	185210	67990	253200	5,42
VI	1155,51	529,65	1685,16	8,74
	481585	227615	709200	15,19
VII	234,78	38,07	272,85	1,42

Klasa wieku	Obręby:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik		
	Powierzchnia leśna /ha/ Zasobność /m ³ /		%	
	82630	17955	100585	2,15
VIII i starsze	96,58	64,16	160,74	0,83
	58490	22495	80985	1,73
	5480,12	2752,49	8232,61	42,69
KO	1218370	705230	1923670	41,22
	19,05	5,52	24,57	0,13
KDO	7225	2970	10230	0,22
	13265,96	6015,72	19281,68	100,00
Razem	3224515	1444873	4669388	100,00

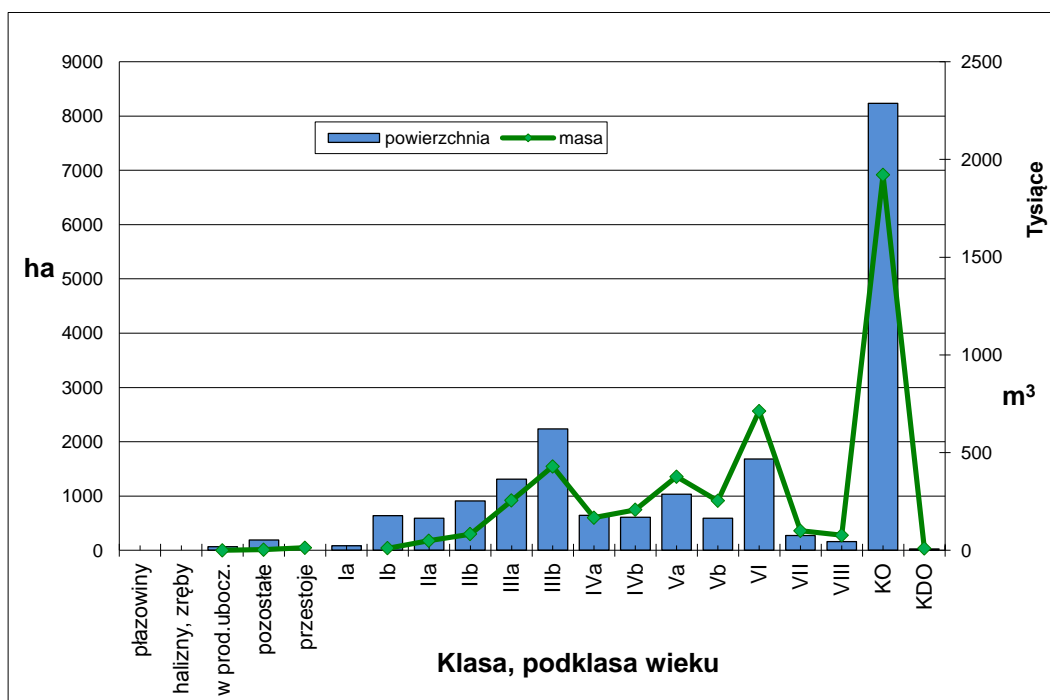
Struktura wiekowa drzewostanów według gatunków panujących w obrębie leśnym Lutowiska.

Struktura wiekowa drzewostanów według gatunków panujących w obrębie leśnym Dwernik

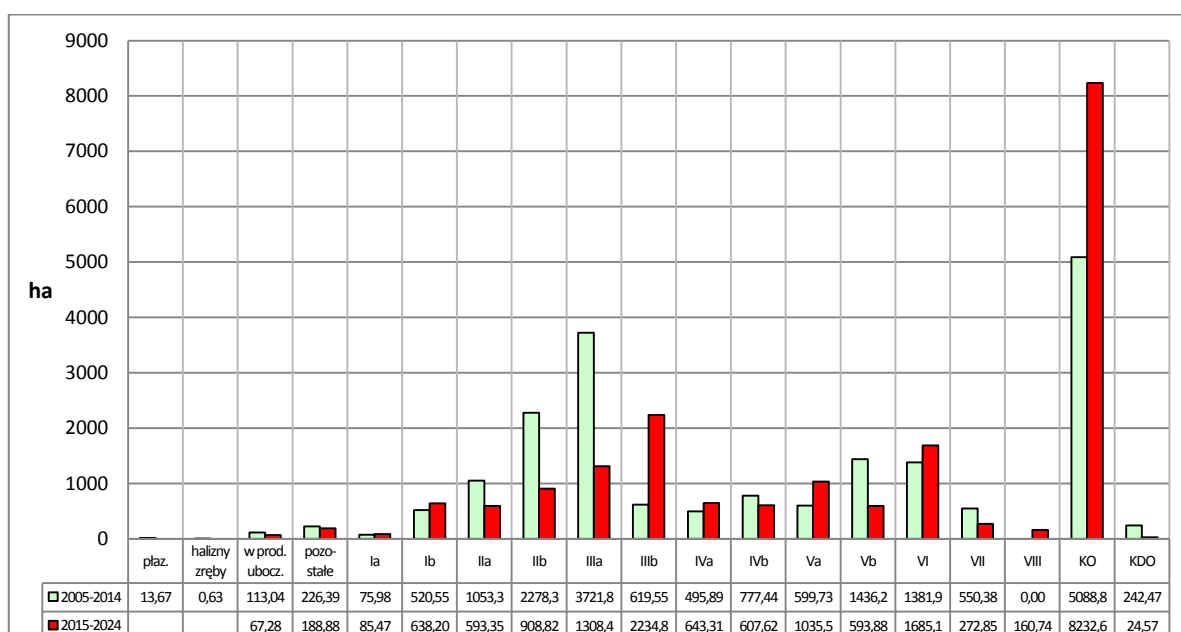
Struktura wiekowa drzewostanów według gatunków panujących w Nadleśnictwie Lutowiska

Struktura wiekowa w obrębach leśnych i Nadleśnictwie odpowiada stosowanemu sposobowi zagospodarowania rębniami złożonymi z średnim i długim okresem odnowienia.

Wyraźnie widoczny jest niedobór najmłodszych i starszych klas wieku oraz duży wzrost drzewostanów w klasie odnowienia. Rozkład zapasu w poszczególnych podklasach wieku oraz duży udział drzewostanów w klasie odnowienia nie stwarza zagrożenia przerwania trwałości lasu.

Porównanie aktualnej struktury klas i podklas wieku z wynikami inwentaryzacji lasu poprzedniej rewizji planu u.l. zostało zestawione na poniższym diagramie.

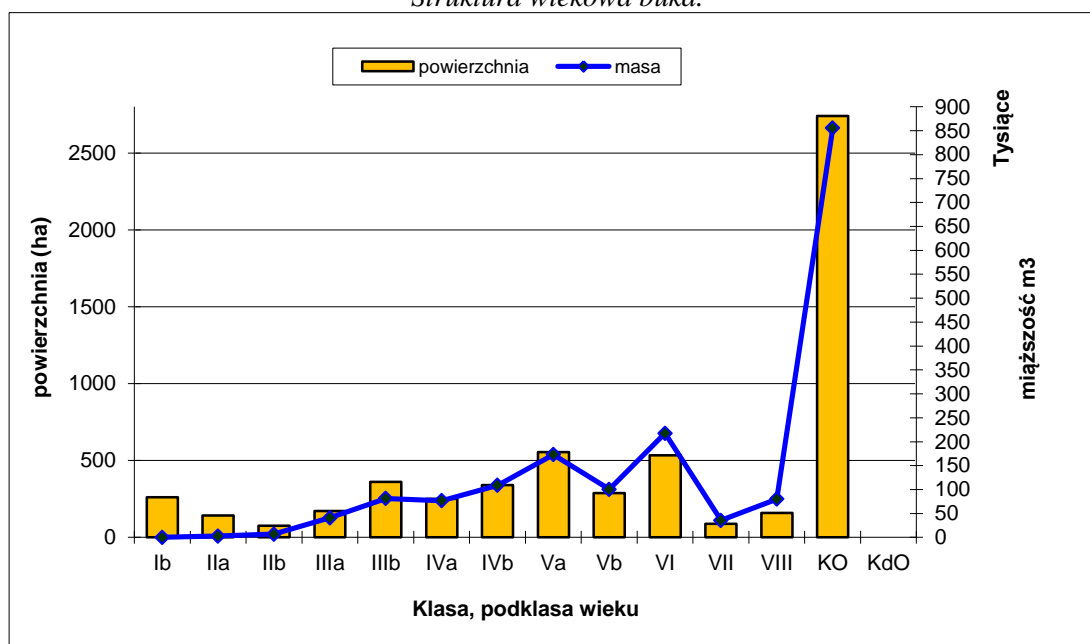
Zmalał udział powierzchni niezalesionych, II, IIIa, IVb i Vb podklasy wieku. Największy spadek notowany w I Ib i IIIa podklasie wieku związany jest z przebudową drzewostanów olszowych o niskim wieku rębności, wynoszącym 30 lat. Zwiększył się natomiast udział I, IIIb, IVa, Va, VI, VIII klasy wieku a zwłaszcza KO. Nastąpiło „postarzenie” drzewostanów.

Poniżej scharakteryzowano strukturę wiekową dla poszczególnych głównych gatunków panujących w Nadleśnictwie Lutowiska:

Buk jest wraz z jodłą głównym gatunkiem panującym w drzewostanach Nadleśnictwa. Zajmuje 31,83% powierzchni leśnej i posiada 38,38% udziału w masie drzewostanów. Osiąga przeciętnie II bonitację, w młodszych klasach wieku - I. Charakteryzuje się dobrą jakością techniczną oraz wysokim przyrostem.

Jest gatunkiem ekspansywnym i w warunkach Nadleśnictwa dobrze się odnawia. Jego udział ostatnio zmalał na korzyść jodły.

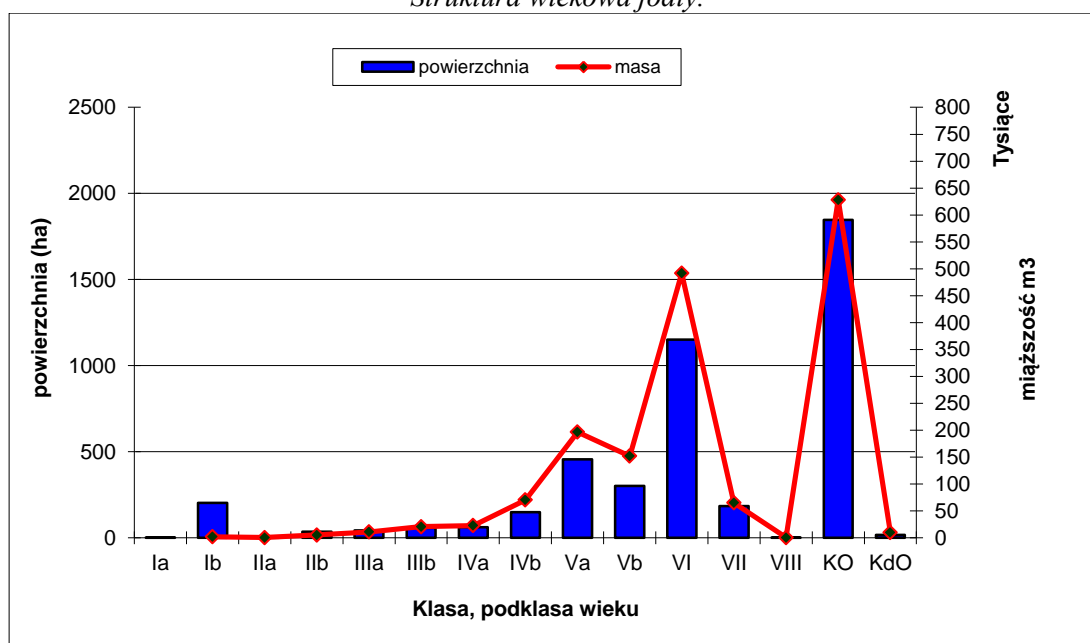
Struktura wiekowa buka.

Największy udział powierzchniowy i zarazem masowy mają drzewostany w klasie odnowienia. Wysokim udziałem masowym i powierzchniowym wyróżniają się dodatkowo VI klasa wieku. Niewielki jest udział najmłodszych klas, zwłaszcza I i II.

Jodła zajmuje 24,20% powierzchni leśnej Nadleśnictwa i posiada 36,00% udziału w masie drzewostanów. Osiąga przeciętnie I bonitację, w starszych klasach wieku - II. Charakteryzuje się dobrą jakością techniczną i bardzo wysokim przyrostem. W lasach omawianego Nadleśnictwa znajduje dogodne warunki wzrostu i rozwoju. Docelowo jej udział powinien wzrosnąć w efekcie przebudowy drzewostanów olszowych i świerkowych.

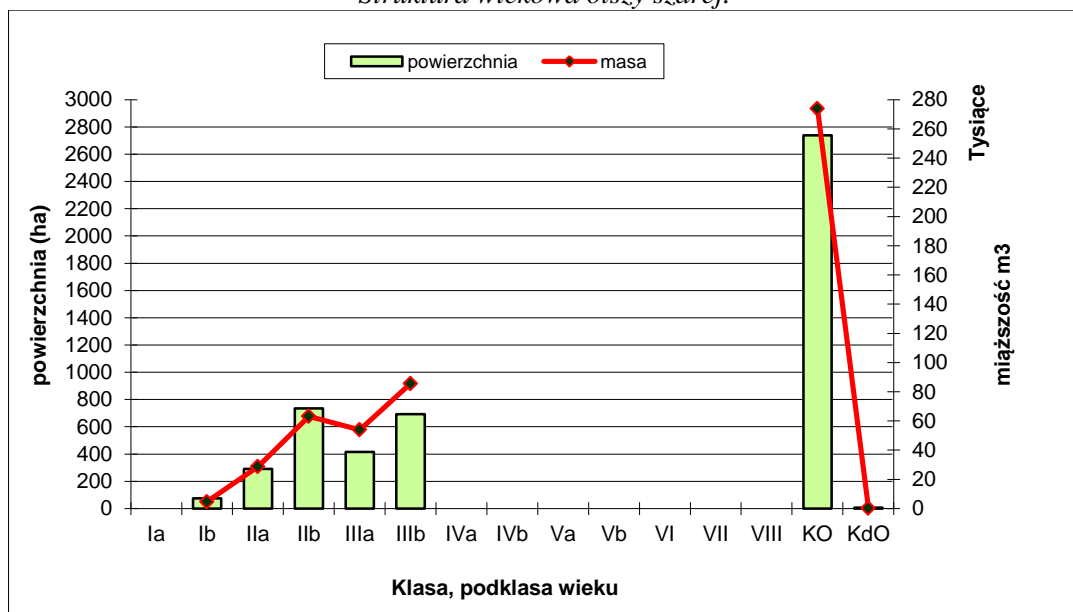
Struktura wiekowa jodły.

Największy udział powierzchniowy i zarazem masowy mają drzewostany w VI klasie wieku i klasie odnowienia. Niewielki jest udział najmłodszych klas, ale wyraźnie zaznaczają swój udział Ib podklasa wieku.

Olsza szara zajmuje 25,77% powierzchni leśnej i posiada 10,94% udziału w masie drzewostanów. Osiąga przeciętnie IV bonitację, w młodszych klasach wieku - II. Charakteryzuje się złą jakością techniczną i niskim przyrostem. Ze względu na wegetatywny (odroślowy) sposób odnawiania z rewizji na rewizję jej stan sukcesywnie się pogarsza. Jako gatunek stanowi naturalny składnik łągów i olsów jesionowych górskich, lecz większość powierzchni porośniętej olszą szarą stanowią grunty porolne.

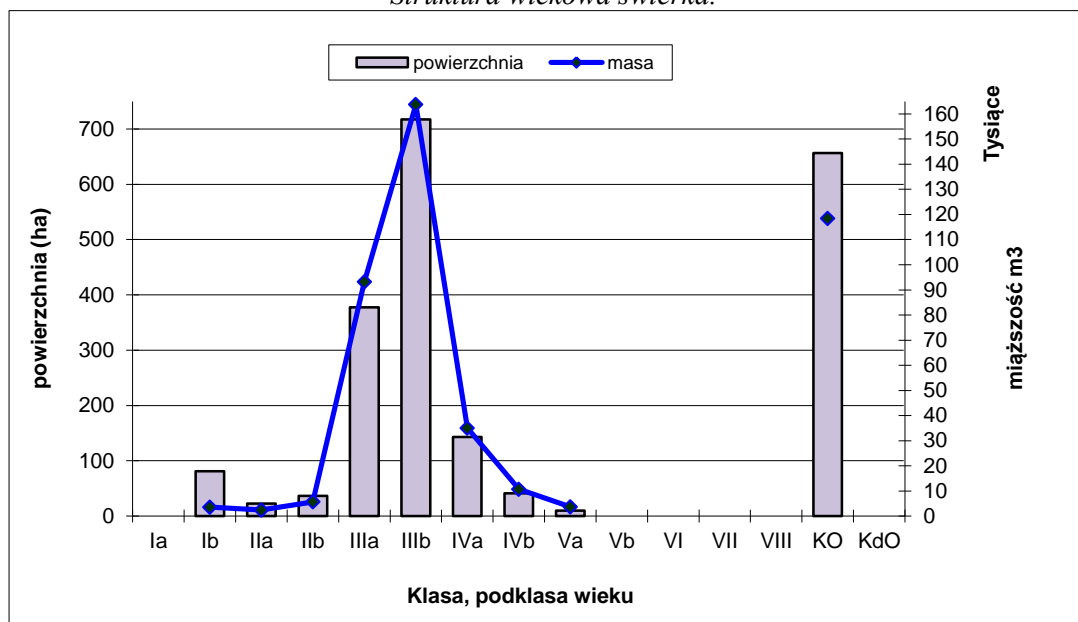
Struktura wiekowa olszy szarej.

Największy udział powierzchniowy i masowy mają drzewostany w klasie odnowienia (przebudowa drzewostanów), oraz od IIb do IIIb podklasy wieku.

Świerk zajmuje 10,82% powierzchni leśnej i posiada 9,35% udziału w masie drzewostanów. Występuje głównie w leśnictwie Lipie. Został on wprowadzony sztucznie na gruntach porolnych, gdzie w młodym wieku osiąga szybki wzrost i rozwój. Osiąga wysoką I bonitację i charakteryzuje się średnią jakością techniczną i znacznym przyrostem. Jego udział systematycznie maleje w wyniku przebudowy na drzewostany właściwe dla występujących tu siedlisk, zwłaszcza na korzyść jodły.

Struktura wiekowa świerka.

Drzewostany świerkowe największy udział powierzchniowy i masowy mają w IIIb podklasie wieku i w klasie odnowienia. Udział starszych klas wieku jest znikomy. Powodem takiej struktury wiekowej jest ciągły proces przebudowy drzewostanów świerkowych wprowadzonych sztucznie na grunty porolne.

Charakterystykę drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska uzupełnia przedstawiona poniżej ich struktura piętrowa i różnorodność wiekowa.

Struktura	Obreby:				Nadleśnictwo Lutowiska	%
	Lutowiska	%	Dwernik	%		
Powierzchnia drzewostanów /ha/						
Jednopiętrowe	7602,38	58,0	3165,96	53,4	10768,34	56,6
w tym:						
<40 lat	1435,52	18,9	790,32	25	2225,84	20,7
41-80 lat	3450,20	45,4	1344,09	42,5	4794,29	44,5
>80 lat	2716,66	35,7	1031,55	32,5	3748,21	34,8
Dwupiętrowe	-	-	-	-	-	-
KO	5480,12	41,9	2752,49	46,5	8232,61	43,3
<40 lat	1064,99	19,4	301,85	11,0	1366,84	16,6
41-80 lat	1781,42	32,5	605,15	22,0	2386,57	29,0
>80 lat	2633,71	48,1	1845,49	67,0	4479,20	54,4
KDO	19,05	0,1	5,52	0,1	24,57	0,1
Przerębowe	-	-	-	-	-	-
Razem	13101,55	100,0	5923,97	100,0	19025,52	100,0

Największą powierzchnię zajmują drzewostany o strukturze jednopiętrowej (56,6%) i w klasie odnowienia (43,3%). Wśród drzewostanów w klasie do

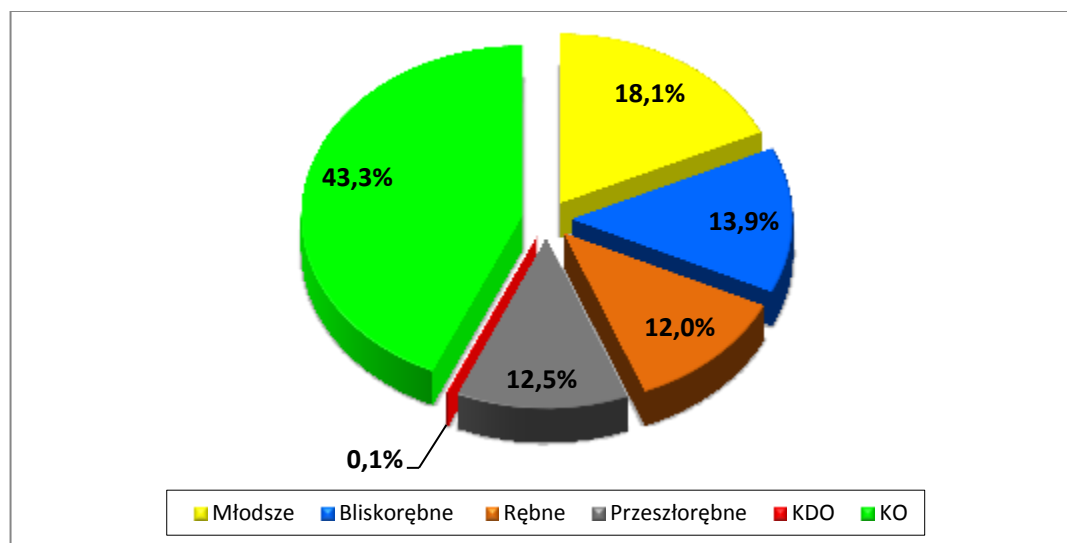
odnowienia, przeważają drzewostany w wieku powyżej 80 lat (54,4%). Nie występują drzewostany dwupiętrowe i o strukturze przerębowej.

Kategorie dojrzałości drzewostanów

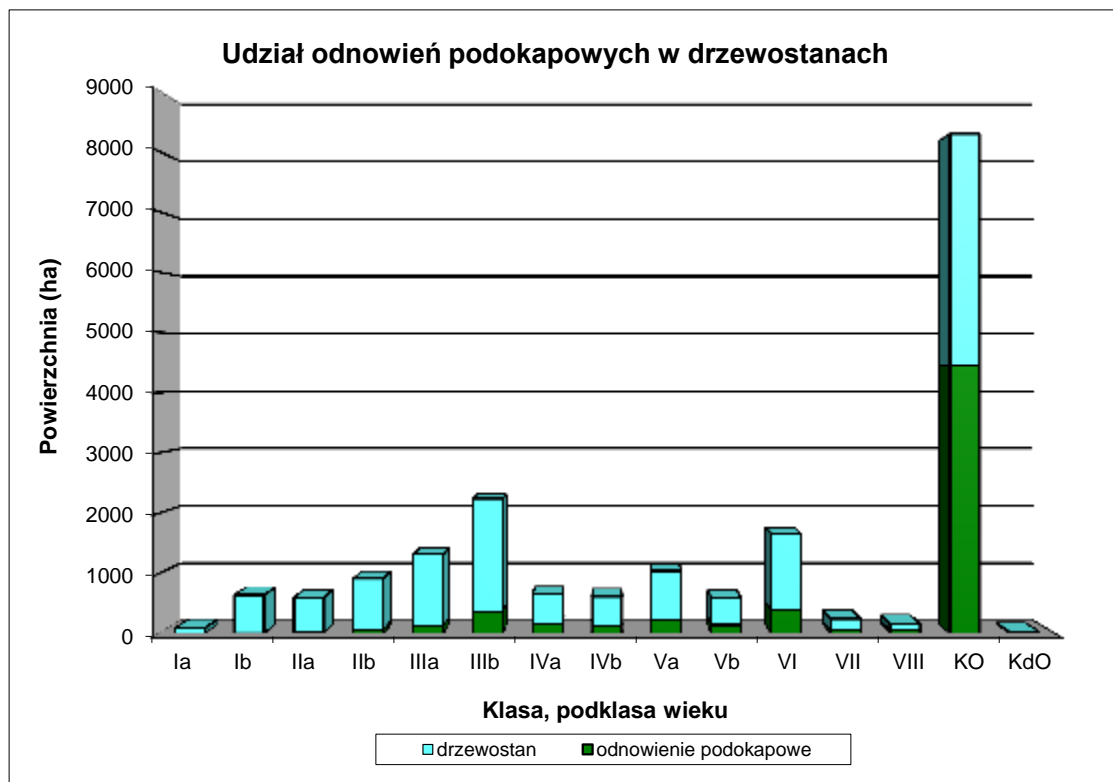
Pod względem dojrzałości rębnej udział poszczególnych kategorii drzewostanów w Nadleśnictwie Lutowiska jest następujący:

Drzewostany	Obręby:				Nadleśnictwo Lutowiska	%
	Lutowiska	%	Dwernik	%		
	Powierzchnia drzewostanów /ha/					
Młodsze	2320,95	17,7	1116,56	18,8	3437,51	18,1
Bliskorębne	2175,90	16,6	477,98	8,1	2653,88	13,9
Rębne	1547,00	11,8	743,21	12,5	2290,21	12,0
Przeszłorębne	1558,53	11,9	828,21	14,0	2386,74	12,5
Klasy do odnowienia	19,05	0,1	5,52	0,1	24,57	0,1
Klasy odnowienia	5480,12	41,8	2752,49	46,5	8232,61	43,3
Razem	13101,55	100,0	5923,97	100,0	19025,52	100,0

Z powyższego zestawienia wynika, że 24,5% drzewostanów Nadleśnictwa (23,7% w obrębie Lutowiska, 26,5% w obrębie Dwernik) - licząc rębne i przeszłorębne, osiągnęło dojrzałość rębną. Ujmując w tej grupie jeszcze KO i KDO, udział ten wzrasta do 67,9%.

Strukturę drzewostanów Nadleśnictwa dodatkowo charakteryzuje udział młodego pokolenia w klasach i podklasach wieku. Został on przedstawiony na poniższym diagramie.

Kolor zielony przedstawia zredukowaną powierzchnię młodego pokolenia w ramach całkowitej powierzchni drzewostanów w klasach i podklasach wieku.

Poza drzewostanami w klasie odnowienia wartościowe młode pokolenie istnieje w starszych klasach wieku. Powinno być one sukcesywnie odślaniane w ramach cięć rębnych i trzebieży o charakterze przekształceniowym.

1.5.1.2. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów wg gatunków panujących oraz rzeczywistego ich udziału w składzie drzewostanów

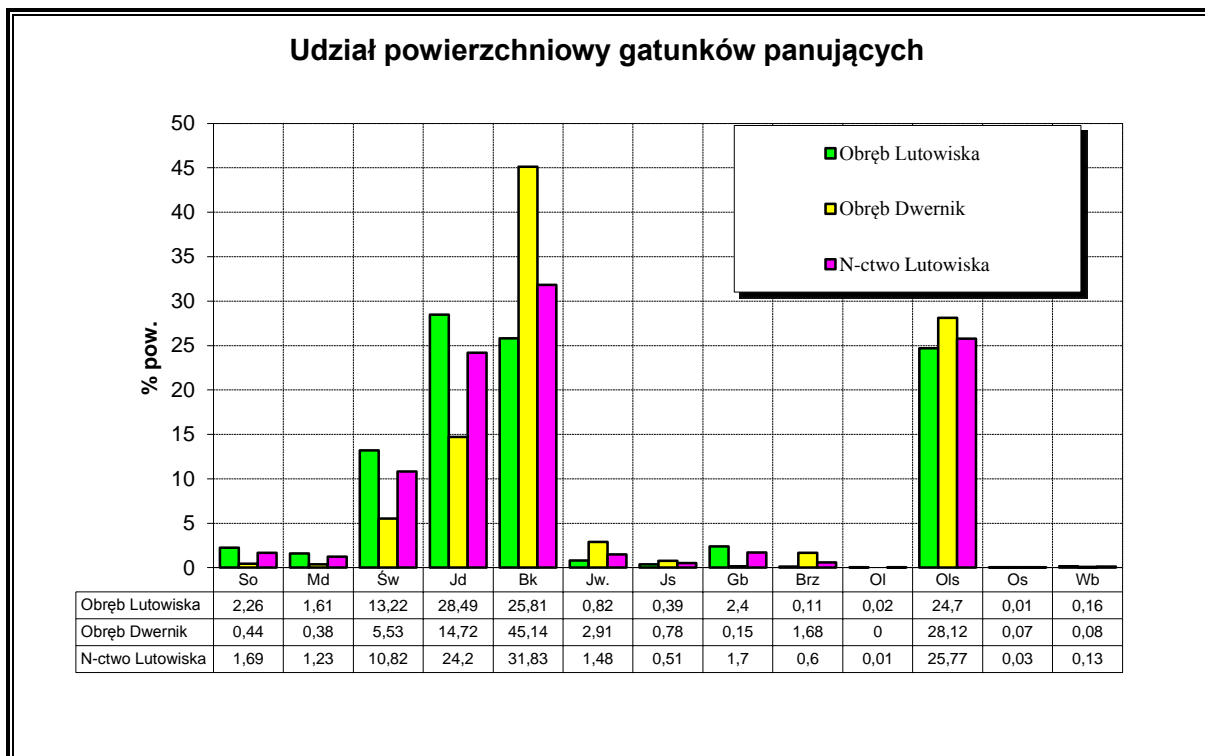
Struktura gatunkowa drzewostanów

Powierzchniowy i miąższościowy udział gatunków panujących w drzewostanach dla obrębów leśnych i Nadleśnictwa Lutowiska przedstawiono w poniższej tabeli i na diagramie.

Gatunek	J.m.	Obręby leśne				Nadleśnictwo Lutowiska	
		Lutowiska		Dwernik		ha m ³	%
		ha m ³	%	ha m ³	%		
		Powierzchnia leśna (zalesiona i nie zalesiona)					
So	ha	299,69	2,26	26,59	0,44	326,28	1,69
	m ³	62410	1,94	5715	0,4	68125	1,46

Gatunek	J.m.	Obręby leśne				Nadleśnictwo	
		Lutowiska		Dwernik		Lutowiska	
		ha m ³	% %	ha m ³	% %	ha m ³	% %
Powierzchnia leśna (zalesiona i nie zalesiona)							
Md	ha	214,19	1,61	22,77	0,38	236,96	1,23
	m ³	38942	1,21	3401	0,24	42343	0,91
Św	ha	1753,32	13,22	332,78	5,53	2086,10	10,82
	m ³	352456	10,93	84030	5,82	436486	9,35
Jd	ha	3780,53	28,49	885,33	14,72	4665,86	24,20
	m ³	1392516	43,18	288647	19,98	1681163	36,00
Bk	ha	3423,32	25,81	2714,74	45,14	6138,06	31,83
	m ³	978656	30,35	813494	56,3	1792150	38,38
Jw	ha	109,42	0,82	175,05	2,91	284,47	1,48
	m ³	16760	0,52	30210	2,09	46970	1,01
Js	ha	52,06	0,39	46,70	0,78	98,76	0,51
	m ³	8280	0,26	9606	0,66	17886	0,38
Gb	ha	317,93	2,40	9,19	0,15	327,12	1,70
	m ³	52760	1,64	474	0,03	53234	1,14
Brz	ha	14,09	0,11	101,33	1,68	115,42	0,60
	m ³	1580	0,05	14950	1,03	16530	0,35
Ol	ha	2,33	0,02	-	-	2,33	0,01
	m ³	405	0,01	-	-	405	0,01
Ols	ha	3277,20	24,70	1691,88	28,12	4969,08	25,77
	m ³	317430	9,84	193366	13,38	510796	10,94
Os	ha	1,31	0,01	4,33	0,07	5,64	0,03
	m ³	155	0,01	390	0,03	545	0,01
Wb	ha	20,57	0,16	5,03	0,08	25,60	0,13
	m ³	2165	0,07	590	0,04	2755	0,06
Razem	ha	13265,96	100,00	6015,72	100,00	19281,68	100,00
	m³	3224515	100,00	1444873	100,00	4669388	100,00

Graficznie udział powierzchniowy drzewostanów według gatunków panujących w Nadleśnictwie Lutowiska przedstawia poniższy diagram.

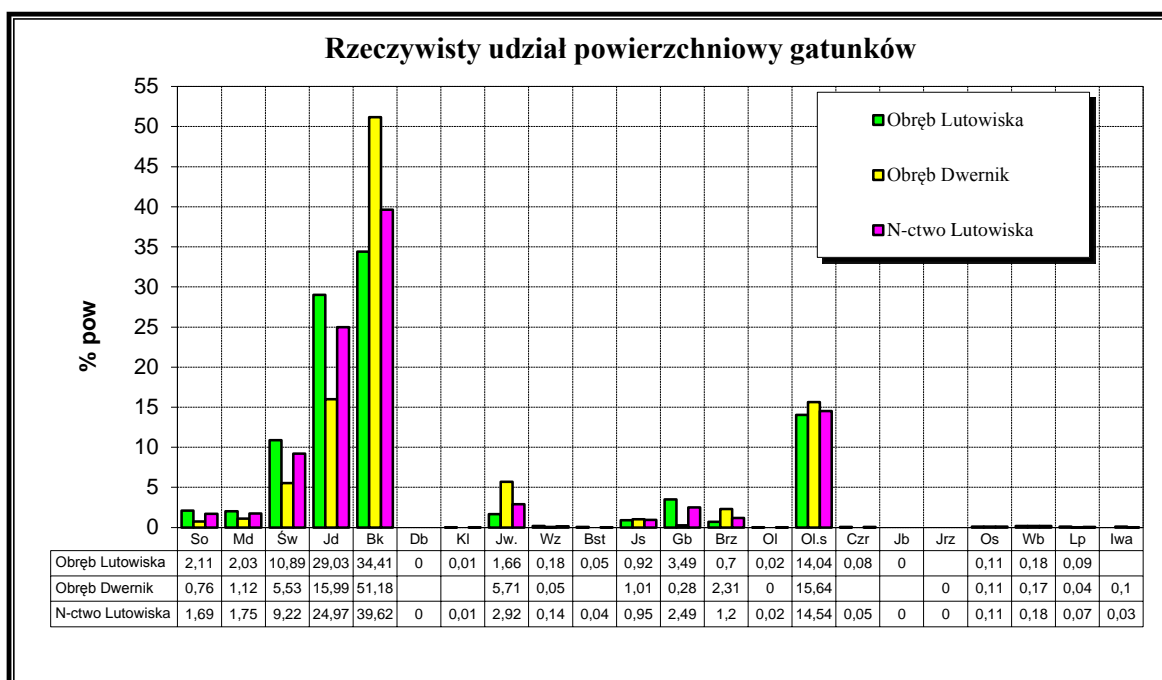
W drzewostanach Nadleśnictwa Lutowiska dominuje **buk** (31,83%), w mniejszym udziale: **olsza szara** (25,77%) i **jodła** (24,20%). Znaczny jest udział świerka (10,82%). Udział powierzchniowy pozostałych gatunków oscyluje w granicach 1% powierzchni leśnej (**So, Md, Jw, Js, Gb, Brz, Ol, Os i Wb**).

Rzeczywisty udział powierzchniowy gatunków w drzewostanach w obrębach leśnych
i Nadleśnictwie Lutowiska

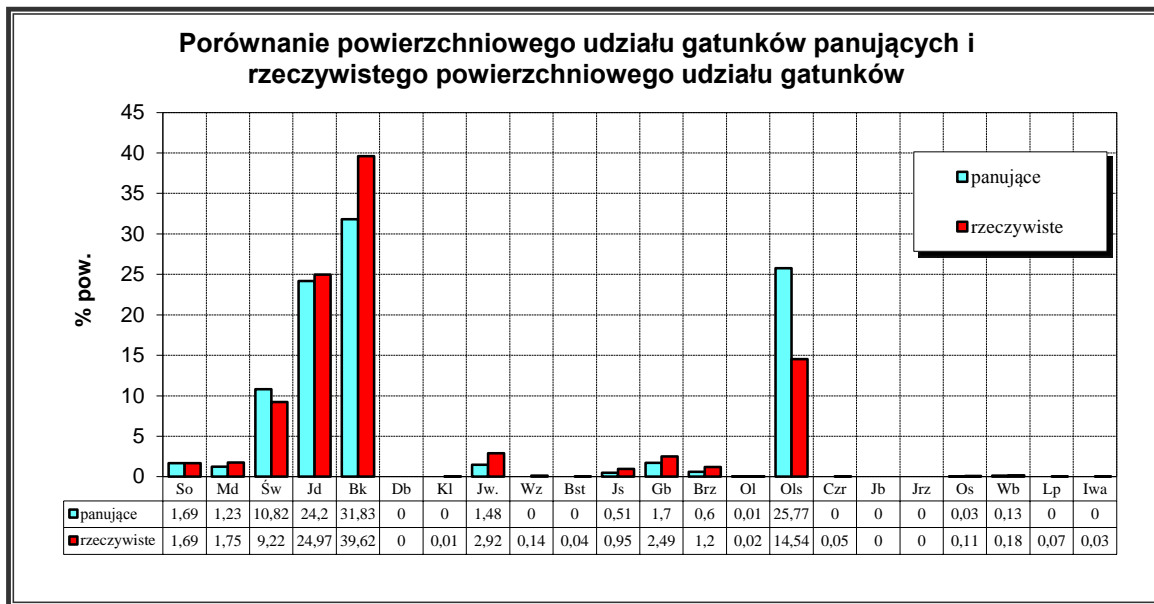
Gatunek	Obręby				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik		ha	%
	ha	%	ha	%		
Powierzchnia leśna zalesiona						
So	276,03	2,11	44,86	0,76	320,89	1,69
Md	266,02	2,03	66,26	1,12	332,28	1,75
Św	1426,19	10,89	327,53	5,53	1753,72	9,22
Jd	3803,44	29,03	947,33	15,99	4750,77	24,97
Bk	4508,20	34,41	3031,55	51,18	7539,75	39,62
Db	0,07	0,00	-	-	0,07	0,00
Kl	1,34	0,01	-	-	1,34	0,01
Jw	217,54	1,66	338,33	5,71	555,87	2,92
Wz	23,40	0,18	2,67	0,05	26,07	0,14
Bst	6,80	0,05	-	-	6,80	0,04
Js	120,88	0,92	60,01	1,01	180,89	0,95

Gatunek	Obręby				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik		ha	%
	ha	%	ha	%		
	Powierzchnia leśna zalesiona					
Gb	457,79	3,49	16,81	0,28	474,60	2,49
Brz	91,13	0,70	136,58	2,31	227,71	1,20
Ol	3,00	0,02	0,24	0,00	3,24	0,02
Ol.s	1839,24	14,04	926,77	15,64	2766,01	14,54
Czr	10,00	0,08	-	-	10,00	0,05
Jb	0,65	0,00	-	-	0,65	0,00
Jrz	-	-	0,01	0,00	0,01	0,00
Os	14,74	0,11	6,76	0,11	21,50	0,11
Wb	23,37	0,18	10,20	0,17	33,57	0,18
Lp	11,72	0,09	2,38	0,04	14,10	0,07
Iwa	-	-	5,68	0,10	5,68	0,03
Razem	13101,55	100,00	5923,97	100,00	19025,52	100,00

Drzewostany według ich rzeczywistego udziału, podobnie jak według gatunków panujących, budują głównie: buk, jodła, olsza szara i świerk.

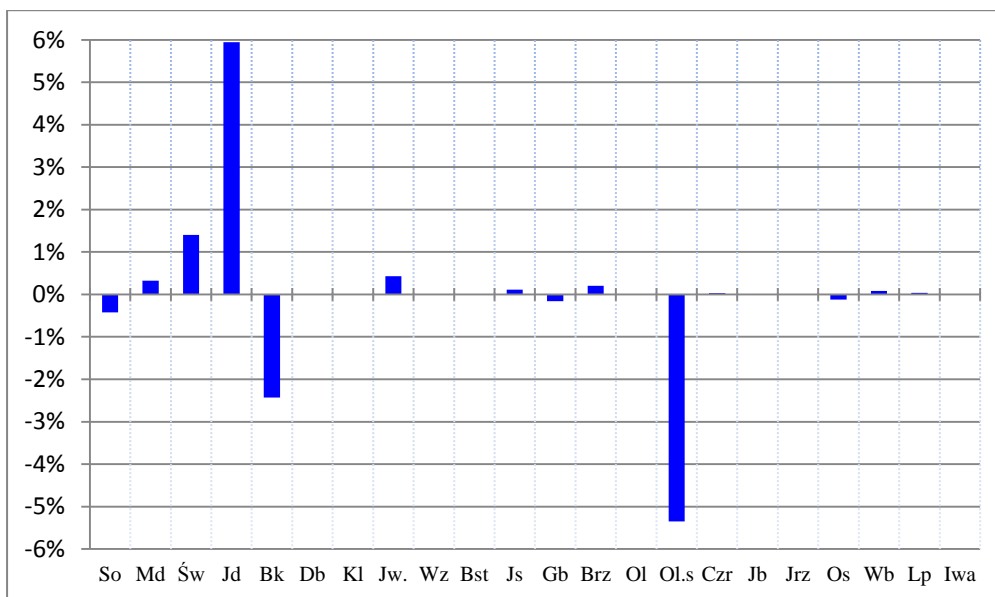

Porównanie rzeczywistego udziału powierzchniowego i udziału powierzchniowego gatunków panujących w Nadleśnictwie Lutowiska przedstawia zamieszczony poniżej diagram.

Z porównania udziałów według gatunków panujących i rzeczywistego ich udziału (w ujęciu powierzchniowym) wynika, że w drzewostanach więcej jest buka (o 7,79%), jawora (o 1,44%), graba (o 0,79%), jodły (o 0,77%), brzozy (o 0,60%), modrzewia (o 0,52%), jesionu (o 0,44%), wiązu (o 0,14%), osiki (o 0,08%), lipy (o 0,07%), czereśni (o 0,05%), wierzby (o 0,05%), iwy (o 0,03%), klonu (o 0,01%), olchy (o 0,01%), niż to wynika z zestawienia wg gatunków panujących. Zmalał znacznie udział olszy szarej (o 11,23%) i świerka (o 1,60%).

Aktualny procentowy udział miąższościowy gatunków rzeczywistych w porównaniu z poprzednią rewizją planu u.l.

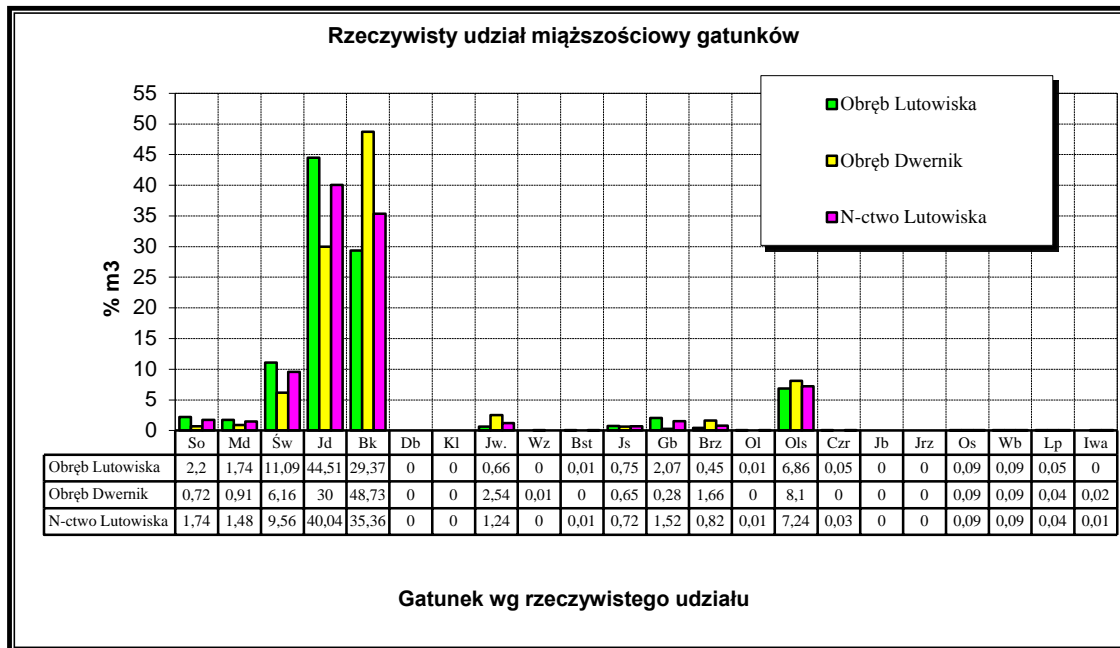

W drzewostanach nastąpił rzeczywisty spadek udziału olszy, buka, sosny, graba i osiki, a wzrost udziału jodły, świerka, jawora, modrzewia i brzozy.

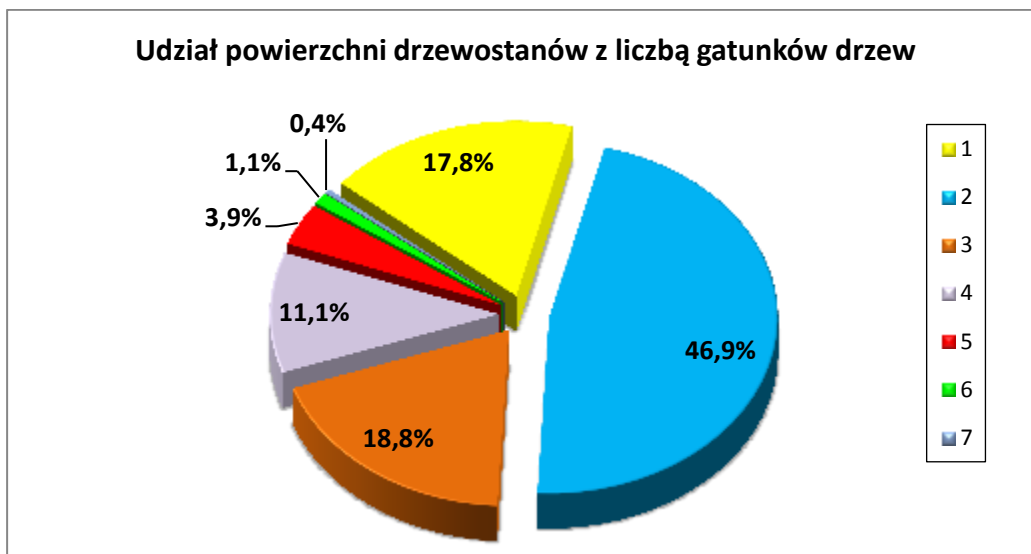
Rzeczywisty udział miąższościowy gatunków w obrębie leśnym i Nadleśnictwie Lutowiska.

Gatunek	Obręby				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik		m ³	%
	m ³	%	m ³	%		
So	70800	2,2	10285	0,72	81085	1,74
Md	56050	1,74	13020	0,91	69070	1,48
Św	356575	11,09	88435	6,16	445010	9,56
Jd	1431835	44,51	430870	30	1862705	40,04
Bk	944790	29,37	700235	48,73	1645025	35,36
Db	15	0	-	-	15	0
Kl	50	0	-	-	50	0
Jw	21250	0,66	36475	2,54	57725	1,24
Wz	35	0	155	0,01	190	0
Bst	410	0,01	-	-	410	0,01
Js	24075	0,75	9265	0,65	33340	0,72
Gb	66490	2,07	4030	0,28	70520	1,52
Brz	14535	0,45	23780	1,66	38315	0,82
Ol	375	0,01	-	-	375	0,01
Ol.s	220545	6,86	116400	8,1	336945	7,24
Czr	1610	0,05	-	-	1610	0,03
Jb	20	0	-	-	20	0
Os	2810	0,09	1230	0,09	4040	0,09
Wb	2760	0,09	1335	0,09	4095	0,09
Lp	1455	0,05	580	0,04	2035	0,04
Iwa	-	-	285	0,02	285	0,01
Razem	3216485	100,00	1436380	100,00	4652865	100,00

W drzewostanach Nadleśnictwa w udziale miąższościowym dominuje **jodła (40,04%) z bukiem (35,36%)**, przed **świerkiem (9,56%) i olszą (7,24%)**. Paletę gatunków tworzących drzewostany omawianego Nadleśnictwa, uzupełniają: So, Md, Jw, Bst, Js, Gb, Brz, Ol, Czr, Os, Wb, Lp i Iwa, których udział oscyluje w granicach 1%..

Drzewostany Nadleśnictwa Lutowiska są bardzo urozmaicone pod względem składu gatunkowego. Poniżej zestawiono na diagramie powierzchniowy udział drzewostanów pod względem liczby gatunków obecnych w ich składzie.

Drzewostany trzy- i więcej gatunkowe stanowią 35,3% powierzchni leśnej zalesionej.

Aby uzupełnić opis szaty roślinnej drzewostanów przedstawiono udział powierzchni zredukowanej i skład młodego pokolenia oraz podszytu.

Młode pokolenie

Powierzchnię zredukowaną młodego pokolenia, na podstawie danych z inwentaryzacji lasu, zestawiono w poniższej tabeli.

Młode pokolenie	Obreby:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
powierzchnia zredukowana /ha/			
Nalot	1035,25	447,76	1483,01
Podsadzenia	560,48	96,01	656,49
Podrost	2586,60	1440,31	4026,91
Razem	4182,33	1984,08	6166,41

Młode pokolenie zajmuje 32% powierzchni zredukowanej drzewostanów Nadleśnictwa i składa się przede wszystkim z buka, jodły, świerka i jawora. Powierzchnia młodego pokolenia (nalot + podrost + podsadzenia), z pokryciem do 20% wynosi 2525,32 ha, od 21-50% - 2820,94 ha, natomiast z pokryciem powyżej 50% - 824,65 ha.

Podszyt

Podszyt zajmuje 5332,76 ha powierzchni zredukowanej, co stanowi 27,7% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa i występuje we wszystkich drzewostanach. Przeważa w nim leszczyna, buk i świerk, ale występują również: bez czarny, bez koralowy, kruszyna, śliwa i wierzba, a także wszystkie pozostałe gatunki drzew.

1.5.1.3. Przeciętne bonitacje gatunków panujących

Charakterystykę bonitacji głównych panujących gatunków drzew zawiera: Tabela nr II – Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji.

Zestawienie łączne powierzchni drzewostanów wg bonitacji dla głównych gatunków tworzących lasy omawianego Nadleśnictwa zestawiono w poniższej tabeli.

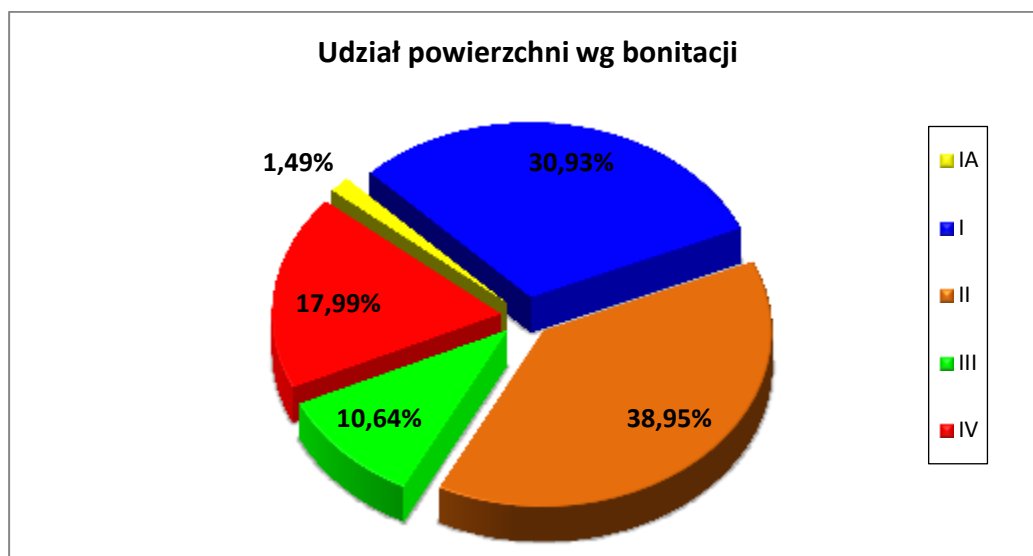
Gatunek	So	Md	Św	Jd	Bk	Jw	Js	Gb	Brz	Ol	Ol.s	Os	Wb
Bonitacja	Powierzchnia /ha/												
Ia	282,74												
I	43,54	175,32	1292,73	2327,35	1725,46	157,28	96,70	1,6	12,35		49,55	1,31	0,79
II		47,35	777,79	2147,92	3864,62	127,19		182,84	98,29		163,37		3,18
III		14,29	15,58	47,35	409,12			135,67	4,78	2,33	1373,79	4,33	16,31
IV					50,91						3366,47		5,32
Razem	326,28	236,96	2086,10	4522,62	6050,11	284,47	96,70	320,11	115,42	2,33	4953,18	5,64	25,60
%	1,71	1,25	10,96	23,77	31,81	1,5	0,51	1,68	0,61	0,01	26,03	0,03	0,13

W lasach Nadleśnictwa Lutowiska główne gatunki lasotwórcze osiągają następujące bonitacje: **jodła** z zakresu I-III bonitacji ma średnio I, **buk** I-IV (średnio II), **świerk** I-III (średnio I), **olsz** I-IV (średnio IV) bonitację.

Ogólnie w Nadleśnictwie Lutowiska gatunki panujące w drzewostanach osiągające poszczególne bonitacje mają podaną niżej powierzchnię i udział procentowy:

Klasa bonitacji	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
IA	282,74	1,49
I	5883,98	30,93
II	7412,55	38,95
III	2023,55	10,64
IV	3422,7	17,99
Razem	19025,52	100,00

Poszczególne gatunki drzew w drzewostanach Nadleśnictwa Lutowiska osiągają przeciętnie wysoką bonitację, co wynika z żyzności siedlisk i stopnia dostosowania składów gatunkowych do warunków siedliskowych.

1.5.1.4. Struktura gatunkowa w ramach grup funkcji lasu

Udział powierzchni według gatunków panujących w grupach funkcji lasu w Nadleśnictwie Lutowiska przedstawia poniższa tabela.

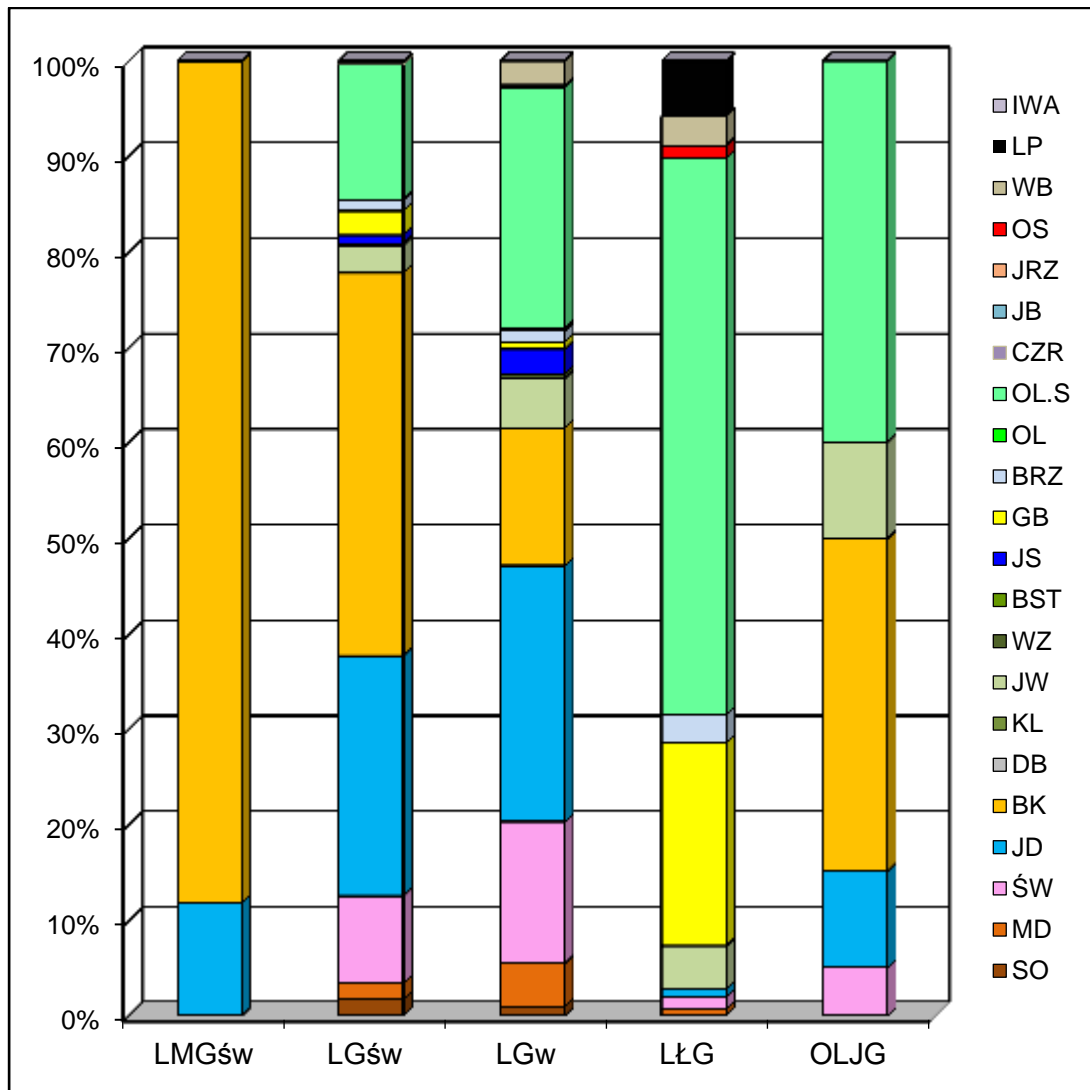
Gatunek panujący	Rezerwaty		Lasy ochronne		Lasy gospodarcze		Łącznie	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona							
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sosna	-	-	323,51	1,74	2,77	1,67	326,28	1,69
Modrzew	-	-	233,85	1,26	3,11	1,88	236,96	1,23
Świerk	-	-	2085,70	11,22	0,40	0,24	2086,10	10,82
Jodła	46,08	8,65	4592,21	24,71	27,57	16,67	4665,86	24,20
Buk	184,77	34,67	5932,99	31,93	20,30	12,27	6138,06	31,83
Jawor	-	-	276,88	1,49	7,59	4,59	284,47	1,48
Jesion	-	-	95,84	0,52	2,92	1,77	98,76	0,51
Grab	68,42	12,84	258,70	1,39	-	-	327,12	1,70
Brzoza	-	-	115,42	0,62	-	-	115,42	0,60
Olcha cz.	-	-	2,33	0,01	-	-	2,33	0,01
Olsza sz.	233,65	43,82	4636,66	24,95	98,77	59,72	4969,08	25,77
Osika	-	-	5,64	0,03	-	-	5,64	0,03
Wierzba	0,09	0,02	23,55	0,13	1,96	1,19	25,60	0,13
Razem	533,01	100,00	18583,28	100,00	165,39	100,00	19281,68	100,00

Ponad 95,9% powierzchni drzewostanów zajmują lasy ochronne, tak więc udział gatunkowy tej grupy oddaje charakter lasów całego Nadleśnictwa. W lasach gospodarczych występują przede wszystkim takie gatunki jak: olsza i jodła. Natomiast w rezerwach gatunkiem panującym jest olsza, następnie buk.

1.5.1.5. Struktura gatunkowa w ramach typów siedliskowych lasu

Udział gatunków panujących na poszczególnych typach siedliskowych lasu zawiera Tabela nr IV, a wg ich rzeczywistego udziału - Tabela nr Va.

Rozkład gatunków wg rzeczywistego udziału w poszczególnych typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Lutowiska przedstawiono na poniższym diagramie.

Z powyższego diagramu wynika, że na siedlisku podstawowym dla hodowli lasu w Nadleśnictwie (LGśw), udział gatunków tj. buk i jodła zbliża się do optymalnego. Zaznacza się zbyt duży udział olszy, której udział powinien maleć na korzyść jawora i graba.

Struktura gatunkowa wymaga korekty w ramach kontynuacji użytkowania rębego, szczególnie w klasach odnowienia oraz regulacji składu gatunkowego w ramach cięć pielęgnacyjnych (trzebieże przekształceniowe).

W leśnych siedliskach przyrodniczych, gdzie postawiono nieco odmienne cele hodowlane, sukcesywnie eliminowane powinny być gatunki obce siedliskowo, a więc sosna i modrzew z wszystkich drzewostanów, świerk należy sprowadzać do roli domieszki.

1.5.1.6. Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących

Wielkości spodziewanego przyrostu zawiera Tabela nr VIIIa. Syntetyczne dane dotyczące spodziewanego przyrostu rocznego zestawiono poniżej.

Gatunek	Obręb:				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik		Przyrost /m ³ /rok/	%
	Przyrost /m ³ /rok/	%	Przyrost /m ³ /rok/	%		
SO	1800	2,71	205	0,67	2005	2,07
MD	1950	2,93	200	0,65	2150	2,21
ŚW	12360	18,6	3470	11,33	15830	16,31
JD	19740	29,7	4015	13,11	23755	24,47
BK	17980	27,06	15755	51,44	33735	34,75
JW	545	0,82	950	3,1	1495	1,54
JS	175	0,26	305	1	480	0,49
GB	1675	2,52	5	0,02	1680	1,73
BRZ	35	0,05	305	1	340	0,35
OL	10	0,02	0	0	10	0,01
OL.S	10115	15,22	5400	17,64	15515	15,98
OS	0	0	5	0,02	5	0,01
WB	70	0,11	5	0,02	75	0,08
Razem	66455	100	30620	100	97075	100

Największy spodziewany przyrost bieżący roczny odłoży się w buku (34,75%), jodle (24,47%), świerku (16,31%) i olszy (15,98%). Z tabeli VIIIa wynika również, że największy przyrost odłoży się w podklasach wieku: KO – 35,3%, IIIb – 13,8% i IIIa – 10,1%.

Spodziewany 10-letni przyrost w drzewostanach nie planowanych do użytkowania rębego wynosi 491100 m³.

1.5.1.7. Stan lasu według zwarcia i zadrzewienia

Poniżej zestawiono powierzchnię drzewostanów według zwarcia i zadrzewienia.

Zwarcie

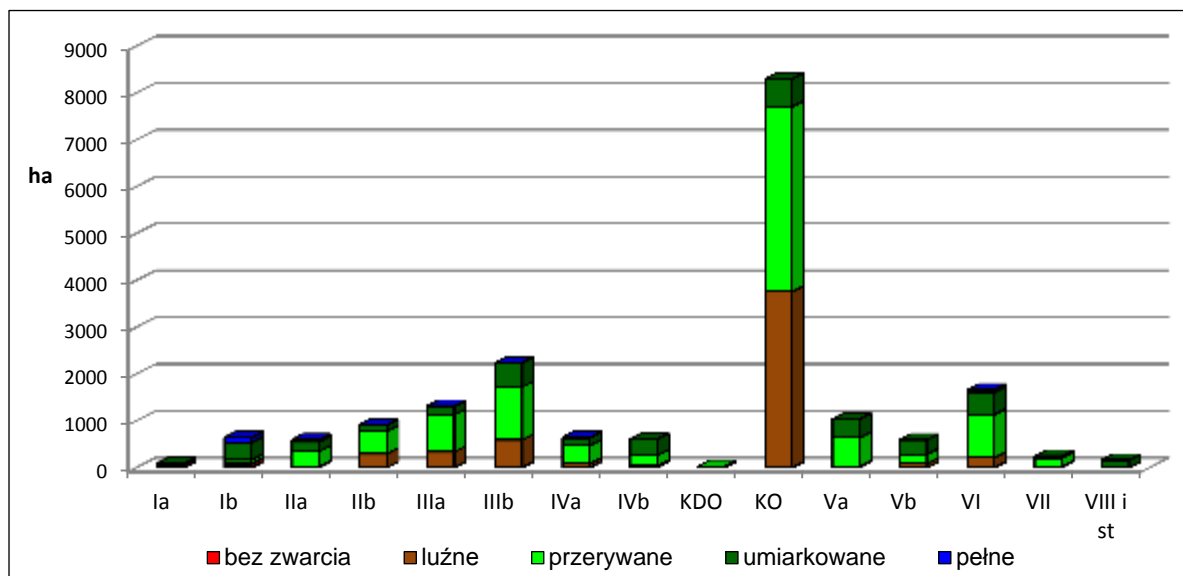
Wskaźnik zwarcia	Obreby:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik		
	Powierzchnia /ha/		%	
pełne	176,84	59,35	236,19	1,2
umiarkowane	2419,38	1445,36	3864,74	20,3
przerywane	6216,30	3075,32	9291,62	48,8
luźne	4164,60	1337,42	5502,02	28,9
bez zwarcia	124,43	6,52	130,95	0,7
Razem	13101,55	5923,97	19025,52	100,0

Zadrzewienie

Wskaźnik zadrzewienia	Obreby:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik		
	Powierzchnia /ha/		%	
bardzo duże />1,0/	685,37	313,15	998,52	5,2
duże /0,9-1,0/	878,97	754,48	1633,45	8,6
średnie /0,7-0,8/	2923,1	1874,6	4797,7	25,2
słabe /0,5-0,6/	4776,41	1958,34	6734,75	35,4
bardzo słabe /<0,5/	3837,70	1023,40	4861,1	25,6
Razem	13101,55	5923,97	19025,52	100,0

Przeważającym typem zwarcia w Nadleśnictwie jest zwarcie przerywane (48,8%). Drzewostany o zwarcu pełnym i umiarkowanym stanowią 21,5% powierzchni leśnej zalesionej. Natomiast 61% powierzchni zajmują drzewostany o zadrzewieniu 0,6 i niższym (tzw. zadrzewienie słabe).

Zwarcie drzewostanów w klasach i podklasach wieku zostało zilustrowane na poniższym wykresie.

Od II klasy wieku przeważa zwarcie przerywane.

1.5.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności składu gatunkowego drzewostanów z Typem Drzewostanu

1.5.2.1. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów

Uszkodzenia natury biotycznej i abiotycznej

Na podstawie ustaleń Komisji Założeń Planu podczas prac taksacyjnych (2013 r.) zinwentaryzowano uszkodzenia drzewostanów we wszystkich klasach wieku oraz młodego pokolenia lasu.

Główny sprawca uszkodzenia	Rodzaj uszkodzenia	Stopień uszkodzenia			Razem
		nieistotne ≤ 20%	istotne 21-50%	silne > 51%	
		Powierzchnia uszkodzeń /ha/			
Zwierzyzna	zgryzanie	405,07	27,11	-	432,18
	spalowanie	11,65	7,11	-	18,76
	razem	416,72	34,22	-	450,94
Klimat	okiść śnieżna	55,65	8,83	-	64,48
	wiatry	379,43	7,68	-	387,11
	razem	435,08	16,51	-	451,59

Główny sprawca uszkodzenia	Rodzaj uszkodzenia	Stopień uszkodzenia			Razem
		nieistotne ≤ 20%	istotne 21-50%	silne > 51%	
		Powierzchnia uszkodzeń /ha/			
Grzyby - choroby	system korzeniowy	10,31	-	-	10,31
	pni	6154,77	1448,38	78,19	7657,89
	pędów	330,13	-	-	330,13
	razem	6495,21	1448,38	78,19	8021,78
Owady - szkodniki	pierwotne	-	-	-	-
	wtórne	288,87	74,64	-	363,51
	razem	288,87	74,64	-	363,51
Łącznie		7635,88	1573,75	78,19	9287,82

Natomiast uszkodzenia według gatunków drzew przedstawiają się następująco:

Ol.s	4865,17 ha
Św	1694,45 ha
Jd	1401,22 ha
Bk	774,26 ha
Jw	132,45 ha
So	124,42 ha
Md	99,34 ha
Js	75,06 ha
Gb	58,67 ha
Brz	45,39 ha
Wb	17,39 ha

Zagrożenia środowiska przyrodniczego w Nadleśnictwie Lutowiska są następujące:

Zagrożenia abiotyczne

Drzewostany Nadleśnictwa Lutowiska podlegają wpływom niekorzystnych czynników abiotycznych (wiatr, okiść, mrozy) posiadających duże znaczenie w funkcjonowaniu zbiorowisk leśnych. Najwięcej uszkodzeń w Nadleśnictwie Lutowiska zinwentaryzowano od wiatru i okiści śnieżnej, na ogólnej powierzchni 451,59 ha (przy znacznej przewadze szkód nieistotnych - 96,3%). Historycznie, najsilniejsze uszkodzenia z tego tytułu wystąpiły w 2010 r., w wyniku czego pozyskano 23223 m³ złomów i wywrotów. W 2009 r. w okresie pełnego ulistnienia drzew (październik), od opadów śniegu dość silnie ucierpiały drzewostany młodszych klas wieku (ok. 539 ha).

Podczas silnych mrozów w formie rozproszonej występują również szkody typu „listwa mrozowa”, nie odgrywają one jednak większego znaczenia.

Zagrożenia biotyczne

Zagrożenia od zwierzyny

Z zagrożeń biotycznych problemem są szkody powodowane przez zwierzynę płową. Szkody te uwidaczniają się głównie w uprawach, gdzie następuje zgryzanie i wydeptywanie sadzonek, a w młodnikach - spalowanie. Szkody z tego tytułu zinwentaryzowano na powierzchni 450,94 ha (przy znacznej przewadze szkód nieistotnych – 92,4%). Na wielkość uszkodzeń powodowanych przez zwierzęta łowne wpływa wiele czynników. Do najważniejszych należą: niedostosowanie liczebności zwierzyny do możliwości wyżywieniowych środowiska, migracje pionowe w okresie wczesnowiosennym z terenów BdPN. Realizowany przez nadleśnictwo program zwiększania bioróżnorodności zbiorowisk leśnych i nieleśnych, wyznaczenie miejsc szczególnej koncentracji zwierzyny wpłynęło pozytywnie na ograniczenie szkód powodowanych przez zwierzęta łowne.

Zagrożenia od chorób grzybowych

Uszkodzenia powodowane przez grzyby zostały zinwentaryzowane na powierzchni 8021,78 ha i stanowią 86,4% wszystkich uszkodzeń. Do najliczniej występujących zaliczono szkody powodowane przez zgnilizny drewna (50%). Dotyczą głównie drzewostanów złożonych z olszy szarej, w mniejszym stopniu starszych drzewostanów jodłowych i bukowych. Stwierdzone zgnilizny drewna najczęściej wywołane są rozkładem „macierzystego pnia”, co w przypadku olszy i jej charakteru odroślowego generuje następne źródła infekcji. W starszych drzewostanach jodłowych i bukowych obserwowana jest huba pospolita i huba obrzeżona.

Istotne znaczenie mają szkody wyrządzane przez raka jodły (40%), porażający gałęzie i pnie wszystkich klas wieku. Ostatnio coraz częściej uszkodzeniu ulegają uprawy i młodniki jodłowe. Powierzchnia uszkodzeń powodowana przez *Malamsorella caryophylacearum* wynosi łącznie ok. 3000 ha.

Ciągle groźne są choroby korzeni powodowane przez grzyby opieńkowe oraz korzeniowca wieloletniego w drzewostanach sosnowych i świerkowych na gruntach porolnych. W mniejszym stopniu uszkadzane są drzewostany jesionowe (zamieranie jesionu) i modrzewiowe (rak modrzewia). W uprawach sporadycznie notowane są uszkodzenia od osutki jodłowej.

Zagrożenia od owadów

Do najistotniejszych sprawców uszkodzeń należą owady z grupy szkodników wtórnych. Należą do nich kornik drukarz i rytownik pospolity, powodujący uszkodzenia osłabionych drzewostanów świerkowych. Uszkodzenia tego typu zinwentaryzowano na powierzchni 288,87 ha.

W starszych osłabionych drzewostanach jesionowych (zamieranie jesionu) drzewa zasiedlane są przez gatunki jesionowców, które przyspieszają ich zamieranie.

W oparciu o materiały z ubiegłego 10-lecia, a także inwentaryzację przeprowadzoną w trakcie prac taksacyjnych, stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Lutowiska należy ocenić jako dobry, a działania Nadleśnictwa zmierzające do jego utrzymania, polegające na przeciwdziałaniu istotnym

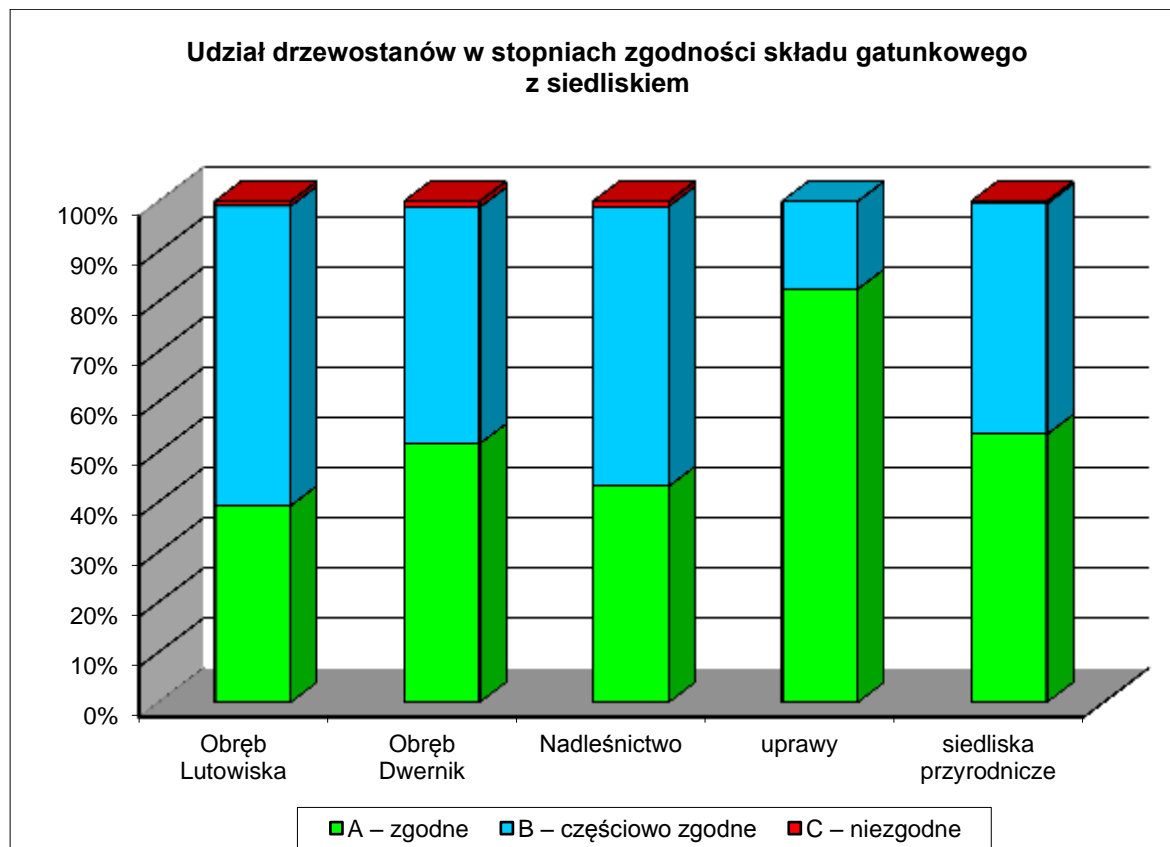
zagrożeniom oraz bieżącym pozyskaniu surowca drzewnego w ramach cięć przygodnych i sanitarnych - jako prawidłowe.

1.5.2.2. Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem drzewostanu

Poniżej przedstawiono zestawienie powierzchni i udział procentowy drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska według stopni zgodności ich składu gatunkowego z typami drzewostanów (TD).

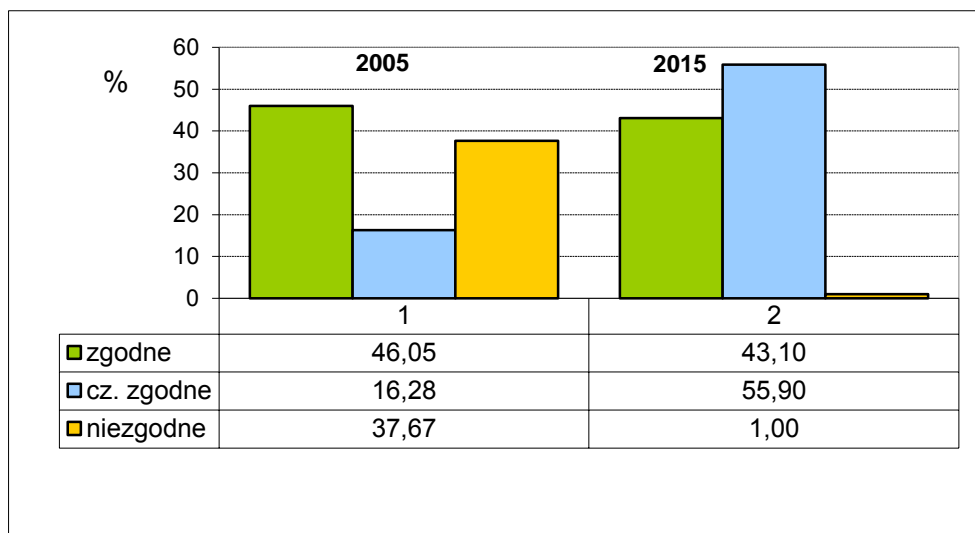
Stopień zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu (TD)	Obręby:				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	%	Dwernik	%		
	Powierzchnia drzewostanów /ha/				%	
- zgodne	5148,01	39,3	3060,30	51,7	8208,31	43,1
- częściowo zgodne	7833,22	59,8	2793,77	47,2	10626,99	55,9
- niezgodne	120,32	0,9	69,90	1,1	190,22	1,0
Razem	13101,55	100,0	5923,97	100,0	19025,52	100,0

Większość drzewostanów w Nadleśnictwie Lutowiska (55,9%) jest częściowo zgodna z typami drzewostanów, a więc i perspektywnym celem gospodarowania. Udział drzewostanów zgodnych wynosi 43,1%, a niezgodnych z siedliskiem 1%.

W uprawach ponad 82% drzewostanów jest zgodnych z TD, a w przypadku siedlisk przyrodniczych zgodność z TD wykazuje 54%.

Na poniższym diagramie przedstawiono porównanie zgodności składów gatunkowych z siedliskiem z poprzednią rewizją planu u.l.

Zauważalna jest znaczna poprawa zgodności składów gatunkowych drzewostanów z typem drzewostanu. Wynika ona ze zmiany rzeczywistego składu gatunkowego drzewostanów, szerszej palety przyjętych aktualnie gospodarczych typów drzewostanu oraz zmiany metodyki oceny (ZHL 2001 r.).

1.5.2.3. Przebudowa drzewostanów niezgodnych z celami gospodarki leśnej i przemiana struktury drzewostanów

Kryteria kwalifikowania drzewostanów do gospodarstwa przebudowy a więc do pilnej przebudowy składu gatunkowego w kierunku zgodności z siedliskiem ustalono na posiedzeniu Komisji Założeń Planu. Przyjęto następujące priorytety przy kwalifikowaniu drzewostanów do przebudowy:

- drzewostany z kontynuowaną przebudową świerkowe i olszowe,
- drzewostany świerkowe i jesionowe o niskiej jakości i trwale uszkodzone,
- drzewostany o składzie niezgodnym z siedliskiem o niskiej jakości hodowlanej względnie trwale uszkodzone.

Do pilnej przebudowy w ramach użytkowania rębnego przewidziano 476,62 ha (obręb Lutowiska – 240,15 ha, obręb Dwernik – 236,47 ha). Przebudowę stopniową prowadzoną w ramach cięć trzebieżowych, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających, zaplanowano na powierzchni 346,17 ha (obręb Lutowiska – 102,63 ha, obręb Dwernik – 243,54 ha). Przebudowę częściową prowadzoną w ramach cięć pielęgnacyjnych zaplanowano na powierzchni 94,01 ha (obręb Lutowiska – 11,86 ha, obręb Dwernik – 82,15 ha).

Przyjęte kierunki postępowania:

- koncentracja przebudowy w możliwie wielkich, przynajmniej kilkunastohektarowych blokach, zlokalizowanych poza obszarami koncentracji zwierzyny,
- stosowanie maksymalnie zróżnicowanego składu gatunkowego odnowień, zmniejszającego ryzyko hodowlane,
- gradzenie ograniczyć do jodły i gatunków uszlachetniających,
- stosować zabezpieczenia chemiczne upraw jodłowych, zwłaszcza nie gradzonych,
- stosować sadzenie jodły na „placówkach”,
- na gruntach porolnych w sposób maksymalny wykorzystywać pojawiające się odnowienie gatunków takich jak: jawor, lipa, grab i świerk,
- w drzewostanach olszowych pozostawiać cenne kępy bukowe i jodłowe.

1.5.3. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów**1.5.3.1. Ocena młodników i drzewostanów, dla których w trakcie prac urządzeniowych określono jakość hodowlaną**

Jakość hodowlana młodników i drzewostanów stanowi wypadkową cech zdrowotności oraz wzrostu i rozwoju, a jest określana jako przeciętna dla całego drzewostanu. Wskaźniki klasyfikacji kształtują się następująco:

Jakość gatunku panującego	Powierzchnia drzewostanów (ha)	Udział (%)
<i>Jakość hodowlana</i>		
11	424,38	9,48
12	2607,54	58,28
13	243,6	5,44
21	8,35	0,19
22	518,36	11,58
23	612,28	13,68
32	29,97	0,67
33	29,77	0,67
34	0,24	0,01
44	-	-
Razem	4474,49	100,0

Jakość hodowlana została określona dla 23,5% drzewostanów. Drzewostany o bardzo dobrej i dobrej jakości zajmują tu 67,76% powierzchni.

1.5.3.2. Ocena jakości technicznej gatunków panujących w drzewostanach starszych, dla których określono jakość techniczną oraz w KO i KDO i przeznaczonych do przebudowy

Jakość techniczna według gatunków drzew w drzewostanach jest określana wskaźnikami (liczby 1 do 4) dla grup rodzajowych drzew (gatunki liściaste i iglaste). Jakość techniczną „1” lub „2” (dobra) wykazuje 49% powierzchni drzewostanów starszych (jodła, buk, jawor, świerk, sosna, modrzew), wskaźnik „3” dla 16% (drzewostany grabowe), a „4” – 35% (dotyczy głównie olszy, wierzby i buczyn przygrzbietowych).

Jakość gatunku panującego	Powierzchnia drzewostanów (ha)	Udział (%)
Jakość techniczna		
1	3395,79	23,34
2	3744,85	25,74
3	2322,59	15,96
4	5087,8	34,97
Razem	14551,03	100,00

Jakość techniczna została określona dla 76,5% drzewostanów.

1.5.4. Określenie rodzajów powierzchni leśnej nie zalesionej

Grunty leśne nie zalesione zajmują 256,16 ha, co stanowi 1,24% gruntów w zarządzie Nadleśnictwa. Rodzaj, opis i lokalizację tych gruntów zestawiono poniżej.

Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja /oddział, pododdział/
plantacje choinek	0,42	66p
poletka łowieckie	66,86	obręb Lutowiska: 1Ab,d, 1Bc, 2d, 8h, 17f, 22b, 24Al, 24Bg,k, 28d, 29g, 30c, 45h, 47d, 49Ab, 53Ab, 54b, 56Bb, 57b, 58c, 66d, 69Bb,h,o,p,r, 71f, 71Ab, 75p, 75Dp,r,s, 77dx,ix, 81Ab, 95b, 103b, 104c, 126b, 148b, 148Ac, 150g, 153f, 155Ad, obręb Dwernik: 49d, 50b, 87a, 94j, 96h, 99d, 103d, 104d,
halizny	-	-
zręby	-	-
plazowiny	-	-

Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja /oddział, pododdział/
do naturalnej sukcesji	167,71	obręb Lutowiska: 9a, 24Ap, 33b, 38Ah, 42a,m, 51s, 52Bb, 57Ag, 61Ah, 66i, 68i, 69b,d, 69Bj,t, 71g, 72j, 81c, 112c, 121d,g, 124h,l, 140a, 142c, 148h, 148Ab, 149f, 150Ac, 151f, 152d, 153d, 155Ac, 161b, 165i, obręb Dwernik: 1a, 11f, 15c, 25f,h, 26f,g, 27a,b, 42h, 57c, 64c,d, 71d, 74b,i, 80b,f,n, 82a, 90b,t, 93b, 99f, 102f,g, 107i, 110o, 112d, 113c,d,
do szczególnej ochrony	20,92	obręb Lutowiska: 61Ac,o, 72h, obręb Dwernik: 90Ag, 90Ba,c,h,l,n, 109a,
do małej retencji	-	-
wylesienia	0,25	obręb Lutowiska: 41c
Suma	256,16	

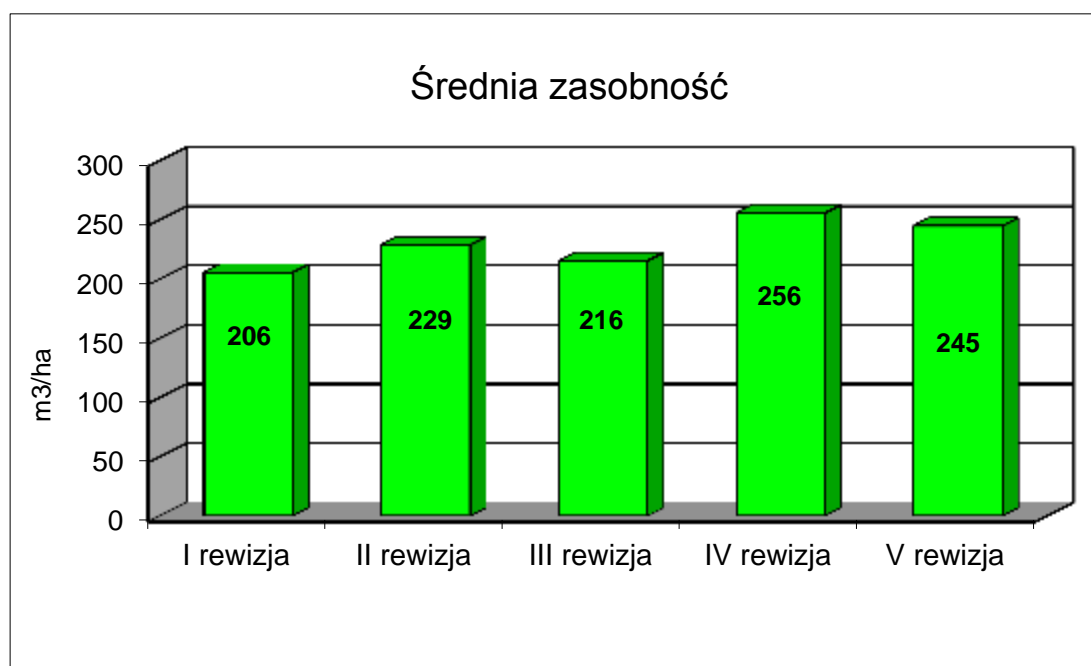
1.5.5. Ocena stanu zasobów drzewnych

Ocenę stanu zasobów drzewnych zawiera tabela nr XIII „Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu”.

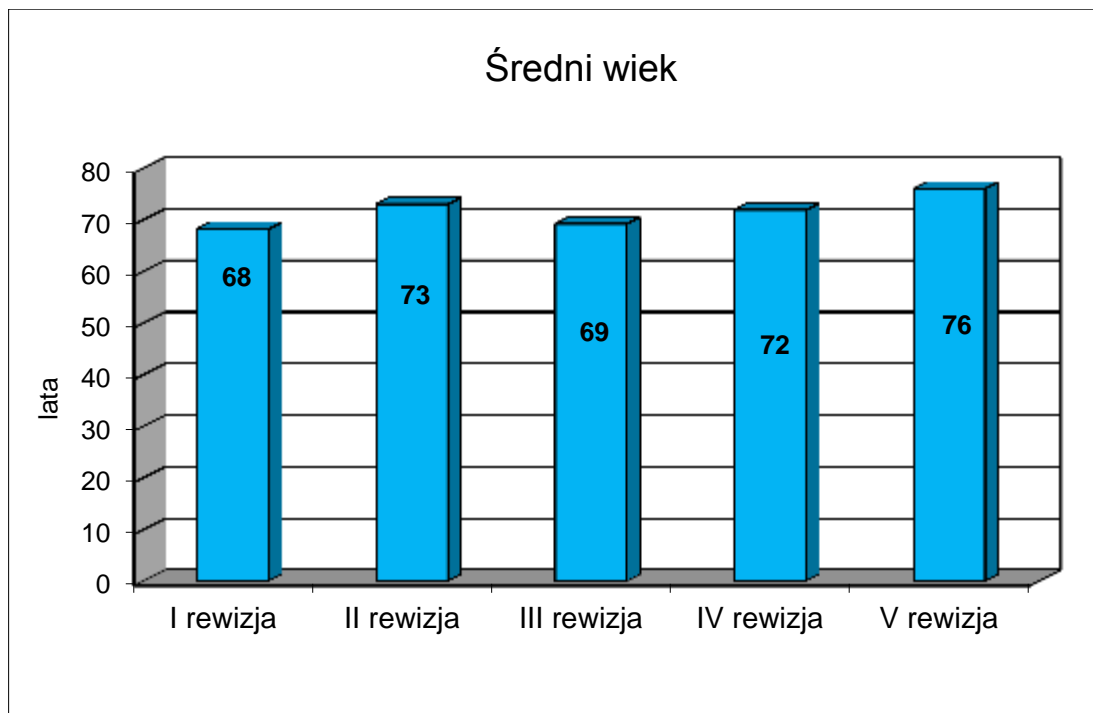
Szczegółowe dane odnośnie zmian zasobów drzewnych, ich wskaźników i struktury zawiera rozdział 2 „Wyniki analizy gospodarki leśnej w minionym okresie”.

Zmiany średniej zasobności i średniego wieku w kolejnych rewizjach przedstawiają diagramy zamieszczone poniżej.

Zmiany średniej zasobności

Zmiany średniego wieku

Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska od III rewizji urzędzenia lasu systematycznie wzrasta.

Opisany w poprzednich rozdziałach stan lasu i zasobów drzewnych pozwala określić następujące przesłanki do konstrukcji planu na najbliższy okres gospodarczy:

- zmniejszenie rozmiaru etatu użytków głównych wynikające z stanu lasu i funkcji ochronnych,
- utrzymanie (wzrost) wskaźnika wydajności cięć rębnych.

1.5.6. Zasoby drewna martwego

Pomiary przeprowadzono na co dziesiątej powierzchni próbnej, zakładanej dla celów inwentaryzacji zasobów drzewnych metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo – wiekowej. Pomiaru dokonano z podziałem na: drewno martwych drzew stojących i złomów, drewno drzew ściętych i wyrwconych oraz drewno stanowiące fragmenty drzew martwych. Pomiary wykonano na 370 szt. powierzchni kołowych.

Zestawienie miąższości drewna martwego na terenie Nadleśnictwa Lutowiska
(Tab. XXI).

Typ siedliskowy lasu	Pow. w ha	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
LGŚW	11993,15	7,91	94919,04	8,16	97845,45	16,07	192764,49
LGW	532,50	5,97	3177,28	5,06	2694,21	11,03	5871,49
LŁG	48,96	34,80	1703,65	1,74	85,36	36,54	1789,01
Razem obręb Lutowiska	12574,61	7,94	99799,97	8,00	100625,01		200424,99
LGŚW	5297,24	14,58	77207,82	17,52	92825,96	32,10	170033,78
LGW	55,83	9,64	538,41	7,45	415,78	17,09	954,19
LŁG	11,46	7,08	81,16	5,74	65,78	12,82	146,94
LMGŚW	210,54	14,80	3115,97	20,91	4401,90	35,71	7517,87
OLJG	1,98	12,87	25,49	12,86	25,47	25,73	50,96
Razem obręb Dwernik	5577,05	14,52	80968,86	17,52	97734,89		178703,75
Ogółem N-ctwo	18151,66		180768,83		198359,91		379128,74

Przeważającym rodzajem drewna martwego jest leżanina, która stanowi 52% miąższości wszystkich drzew martwych (posusz - 48%). Najwięcej drewna martwego występuje na siedlisku LGśw (96%).

Pod względem struktury gatunkowej przeważa Bk (41,5%) i Ol.s (28,4%), w następnej kolejności: Jd (19,0%) i Św (5,2%).

Ogółem na terenie Nadleśnictwa miąższość drewna drzew martwych wynosi 379129 m³ (brutto), co stanowi 8,1% ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów. Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących w lasach Nadleśnictwa Lutowiska wynosi 20,9 m³/ha, przy 5,2 m³/ha dla średniej kraju w zarządzie LP i 15,8 m³/ha dla województwa podkarpackiego (WISL 2005-2009, BULiGL).

2. WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU URZĄDZENIA LASU

Rozdział ten złożony jest z następujących osobnych dokumentów:

- Analiza gospodarki leśnej Nadleśnictwa Lutowiska za okres od 01.01.2005 r. do 31.12.2014 r. dokonana przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska,
- Koreferat wykonawcy planu,
- Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie,
- Końcowa ocena Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie,
- Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych.

NADLEŚNICTWO LUTOWISKA

**ANALIZA
GOSPODARKI PRZESZŁEJ**

**Referat Nadleśniczego
Nadleśnictwa Lutowiska**

Lutowiska 2014

Spis treści

I.	WSTĘP	87
II.	STAN POSIADANIA	88
III.	FUNKCJE LASU I KATEGORIE OCHRONNOŚCI.....	88
IV.	PODZIAŁ LASU NA GOSPODARSTWA.....	89
V.	PORÓWNANIE ZAPLANOWANYCH ZADAŃ GOSPODARCZYCH ZA UBIEGŁE 10-LECIE Z ICH WYKONANIEM W CIĘCIACH RĘBNYCH I PIELEGNACYJNYCH	90
VI.	OCENA WPŁYWU WYKONANYCH ZABIEGÓW GOSPODARCZYCH NA STAN LASU.....	95
VII.	NASIENICTWO I SELEKCJA.....	99
VIII.	GOSPODARKA SZKÓLKARSKA	101
IX.	HODOWLA LASU	102
X.	OCHRONA LASU	109
XI.	GOSPODARKA ŁOWIECKA	120
XII.	GOSPODARKA ROLNO-ŁĄKOWA.....	123
XIII.	OCHRONA PRZYRODY	124
XIV.	BUDOWNICTWO ORAZ UTRZYMANIE INFRASTRUKTURY.....	130

I. WSTĘP

Podstawą analizy gospodarki za okres 2005 – 2014 stanowiły:

1. Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska na okres od 01.01.2005 r. do 31.12.2014 r. zatwierdzony Decyzją Ministra Środowiska z dnia 25.10.2005 r., znak DL.Lp – 611 – 65/05.
2. Wykonanie planów finansowo – rzeczowych oraz wyniki przeprowadzonych w Nadleśnictwie kontroli kompleksowej i problemowych.

II. STAN POSIADANIA

Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska wg. stanu na 01.01.2005 r. wynosiła 20 790,17 ha.

Struktura użytkowania gruntów Nadleśnictwa Lutowiska:

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnie (ha)	%
I.	Lasy	19 427,23	93,44
1.	Grunty leśne zalesione i niezalesione	19 196,21	92,33
2.	Grunty leśne związane z gospodarką leśną	231,02	1,11
II.	Grunty nieleśne	1 362,94	6,56
III.	Ogółem	20 790,17	100,00

W okresie mijającego 10–lecia powierzchnia gruntów będących w naszym zarządzie uległa zmniejszeniu o 150 ha, w tym powierzchnia gruntów nieleśnych zmniejszyła się o 183 ha, a powierzchnia lasów wzrosła o 33 ha.

Zasadniczy wpływ na zmniejszenie powierzchni Nadleśnictwa miały:

1. Przekazanie w 2007 roku Nadleśnictwu Ustrzyki Dolne gruntów w obrębie Paniszczew o powierzchni 102 ha.
2. Zmniejszenie o 26 ha powierzchni ewidencyjnej działek, w wyniku przeprowadzenia na zlecenie Starostwa Bieszczadzkiego modernizacji obrębów ewidencyjnych Chrewt (2011 r.), Polana (2012 r.), Chmiel, Dwernik, Zatwarnica (2013 r.).
3. Decyzja Starosty Bieszczadzkiego z dnia 29 maja 2013 r. orzekająca o wygaśnięciu zarządu sprawowanego przez Nadleśnictwo w stosunku do gruntów (4,46 ha) zbędnych dla gospodarki Leśnej położonych poza naszym zasięgiem terytorialnym w obrębie Czarna Górna.
4. Decyzja Starosty Bieszczadzkiego z dnia 10 czerwca 2013 r. orzekająca o wygaśnięciu zarządu nadleśnictwa w stosunku do gruntów (5,25 ha) zbędnych dla gospodarki Leśnej położonych poza naszym zasięgiem terytorialnym w obrębie Czarna Dolna.
5. Decyzja Starosty bieszczadzkiego z dnia 13 marca 2014 r. o wygaśnięciu zarządu sprawowanego przez Nadleśnictwo nad gruntami (5,38 ha) zbędnymi dla gospodarki Leśnej położonymi w obrębie Zatwarnica.
6. Zmiany powierzchni działek spowodowane geodezyjnymi pracami przygotowawczymi do rewizji PUL oraz sprzedażą lokali mieszkalnych i innych nieruchomości 3,2 ha.

III. FUNKCJE LASU I KATEGORIE OCHRONNOŚCI

Rezerwaty:

- Krywe – 432,62 ha,
- Hulskie – im Stefana Myczkowskiego – 193,80 ha,
- Śnieżycza wiosenna w Dwerniczku – 4,94 ha,

łącznie 631,36 ha, w tym powierzchnia leśna 533,01 ha.

Lasy ochronne: 18,583 ha

Zasięg i lokalizację lasów ochronnych w Nadleśnictwie Lutowiska określa Decyzja Ministra Środowiska z dnia 08. 03. 2004 r., zn. DL.Lp-0233-13/04 w sprawie

Ocena gospodarki przeszłej

uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, wchodzących w skład Nadleśnictwa Lutowiska w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Kategorie ochronności	Obręb		Nadleśnictwo
	Lutowiska	Dwernik	
	Powierzchnia ha		
Lasy glebochronne, wodochronne	4 563,87	3 496,79	8 060,66
Lasy wodochronne, glebochronne	7 836,85	1 779,43	9 616,28
Lasy na stałych powierzchniach badawczych	-	177,45	177,45
Lasy stanowiące ostoje zwierząt	196,06	353,78	549,84
lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	178,30	-	178,30
Razem	12 775,08	5 807,45	18 82,53

IV. PODZIAŁ LASU NA GOSPODARSTWA

W analizowanym okresie obowiązywał podział na:

- Gospodarstwo specjalne (1 614 ha) obejmujące:
  - drzewostany w rezerwatach,
  - lasy glebochronne gdzie ponad 50% powierzchni zajmują stoki o nachyleniu ponad 45%,
  - lasy na glebowych powierzchniach wzorcowych,

- wyłączone drzewostany nasienne
  - drzewostany w ostojach zwierząt chronionych,
  - drzewostany na siedliskach LŁG
2. Gospodarstwo przerębnowo – zrębowe (9 483 ha)
  3. Gospodarstwo przerębnowe (8 097 ha)

V. PORÓWNANIE ZAPLANOWANYCH ZADAŃ GOSPODARCZYCH NA UBIEGŁE 10-LECIE Z ICH WYKONANIEM W CIĘCIACH RĘBNYCH I PIELEGNACYJNYCH – w ha i m³ grubizny (wg tabeli IX)

Zadania obligatoryjne w użytkowaniu lasu wynikające z planu urządzenia lasu na lata 2005-2014 zostały w pełni zrealizowane. Etat masowy użytkowania głównego (950 043 m³) został wykonany w 100% (950 024 m³), a powierzchniowy (16 931,80 ha) w 96% (16 253,01ha).

Wykonanie użytkowania rębego przedstawia się następująco:

- etat masowy (731 709 m³) wykonano w 91% (623 453 m³)
- etat powierzchniowy (10 886,99 ha) wykonano w 93% (10 147,18.ha)

Wykonanie użytkowania przedrębnego przedstawia się następująco:

- etat masowy (o szacunkowej miąższości) 216 818 m³ wykonano w 132% (285 279 m³)
- obligatoryjny etat powierzchniowy (6064,81 ha) wykonano w 101%.

Użytkowanie przygodne w minionym okresie wyniosło 6% w użytkowaniu rębnym, oraz 11% w użytkowaniu przedrębnym.

Wyznacznikiem pilności wykonania zabiegów w użytkowaniu przedrębnym i rębnym był stan na gruncie. W wyniku tego w pierwszych pięciu latach wykonano 100% czyszczeń późnych i trzebieży wczesnych oraz znaczną część drzewostanów rębnych w KO i KDO. Szczegółowa analiza pozyskania drewna za ubiegły okres obrębami oraz ogółem w Nadleśnictwie według kategorii cięć oraz porównanie z etatem przedstawione zostało w tabeli nr IX.

Tabela IX. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i porównanie z etatem (powierzchnia manipulacyjna bez powtórzeń – nawrotów – w 10 –leciu, miąższość grubizny netto)

Obręb Lutowiska

Rok kalendarzowy	Użytki										
	rębne				przedrębne						ogółem
	ha	m ³	przygodne m ³	razem m ³	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
					ha	m ³	ha	m ³			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres według lat											
2005	847,32	45320,74	2078,79	47399,53	0,00	0,00	339,47	10837,39	1232,06	12069,45	59468,98
2006	1320,79	53335,03	1607,17	54942,20	67,71	543,39	262,63	4775,74	673,70	5992,83	60935,03
2007	1133,00	57899,07	3150,31	61049,38	71,39	538,69	222,97	4835,76	1022,94	6397,39	67446,77
2008	794,68	61651,49	2702,76	64354,25	0,00	0,00	51,60	1743,46	1192,44	2935,90	67290,15
2009	798,16	49509,19	3288,29	52797,48	0,00	0,00	317,37	13593,66	729,38	14323,04	67120,52
2010	511,48	46614,79	3806,25	50421,04	0,00	39,65	391,73	15414,14	4003,09	19456,88	69877,92
2011	397,19	31146,33	2881,67	34028,00	0,00	0,00	777,50	35353,09	1476,43	36829,52	70857,52
2012	455,89	20539,61	3995,19	24534,80	0,00	0,00	946,24	46197,32	1910,59	48107,91	72642,71
2013	412,43	38787,33	3226,26	42013,59	4,90	206,95	463,06	26021,12	1974,47	28202,54	70216,13
2014	671,69	44235,24	2416,28	46651,52	2,30	149,55	307,43	17208,15	1736,08	19093,78	65745,30
Razem	7 342,63	449 038,82	29 152,97	478 191,79	146,30	1 478,23	4 080,00	175 979,83	15 951,18	193 409,24	671 601,03
Etat za okres ubiegły	7727,22	530639,00	0,00	530639,00	139,10	998,00	4131,76	154875,00	0,00	155873,00	686512,00
% wykonania	95,02	84,62	--	90,12	105,18	148,12	98,75	113,63	--	124,08	97,83

Tabela IX. c.d. Obręb Dwernik

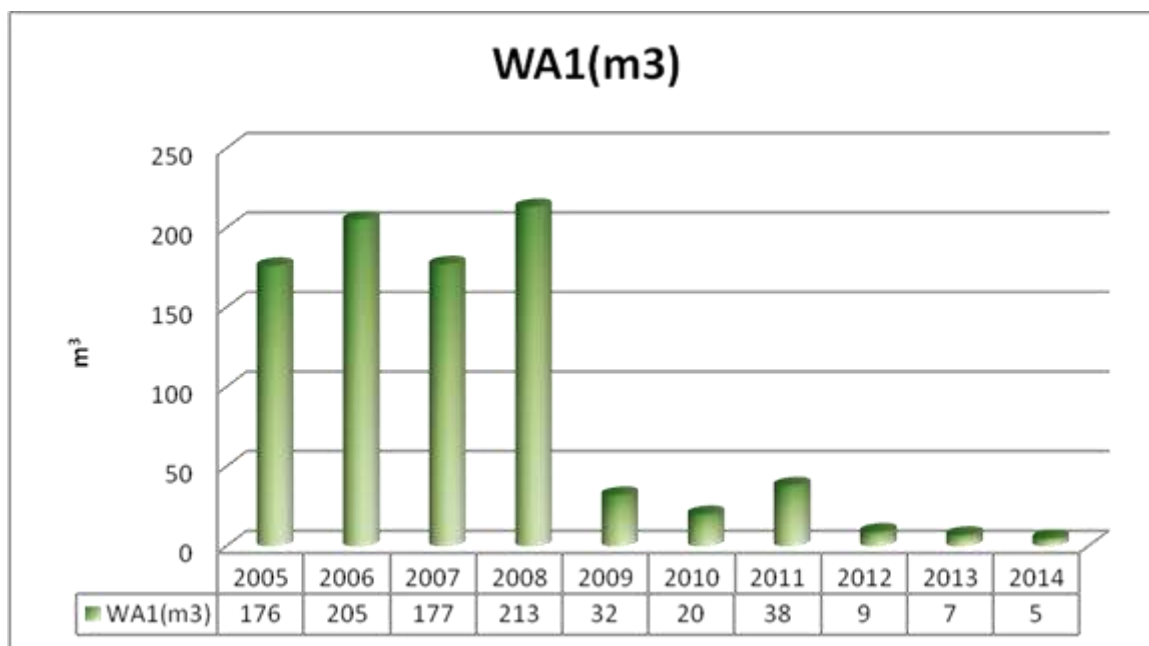
Rok kalendarzowy	Użytki										
	rębne				przedrębne						ogółem
	ha	m ³	przygodne m ³	razem m ³	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
					ha	m ³	ha	m ³			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres według lat											
2005	351,61	21207,17	792,27	21999,44	0,00	0,00	106,18	2850,61	1092,41	3943,02	25942,46
2006	458,37	21087,91	755,17	21843,08	11,56	63,06	154,93	2952,42	581,98	3597,46	25440,54
2007	462,25	19058,48	1636,00	20694,48	0,00	0,00	204,30	5139,65	905,26	6044,91	26739,39
2008	350,98	20775,77	954,85	21730,62	0,00	0,00	130,35	4791,42	1210,01	6001,43	27732,05
2009	294,87	18479,54	1117,94	19597,48	0,00	0,00	90,07	4804,64	977,47	5782,11	25379,59
2010	207,58	18495,02	2693,88	21188,90	0,00	0,00	57,28	2241,76	4416,43	6658,19	27847,09
2011	225,96	18187,61	1467,01	19654,62	0,00	0,00	207,45	8662,94	1624,72	10287,66	29942,28
2012	189,58	15283,23	1016,45	16299,68	0,00	0,00	236,41	13048,76	2093,92	15142,68	31442,36
2013	87,58	11398,22	671,63	12069,85	0,00	0,00	259,59	15301,22	2004,78	17306,00	29375,85
2014	175,77	10441,27	1033,53	11474,80	0,00	0,00	421,41	16349,53	757,18	17106,71	28581,51
Razem	2 804,55	174 414,22	12 138,73	186 552,95	11,56	63,06	1 867,97	76 142,95	15 664,16	91 870,17	278 423,12
Etat za okres ubiegły	3159,77	201070,00	0,00	201070,00	11,56	107,00	1782,39	60838,00	0,00	60945,00	262015,00
% wykonania	88,76	86,74	--	92,78	100,00	58,93	104,80	125,16	--	150,74	106,26

Tabela IX. c.d. Nadleśnictwo Lutowiska

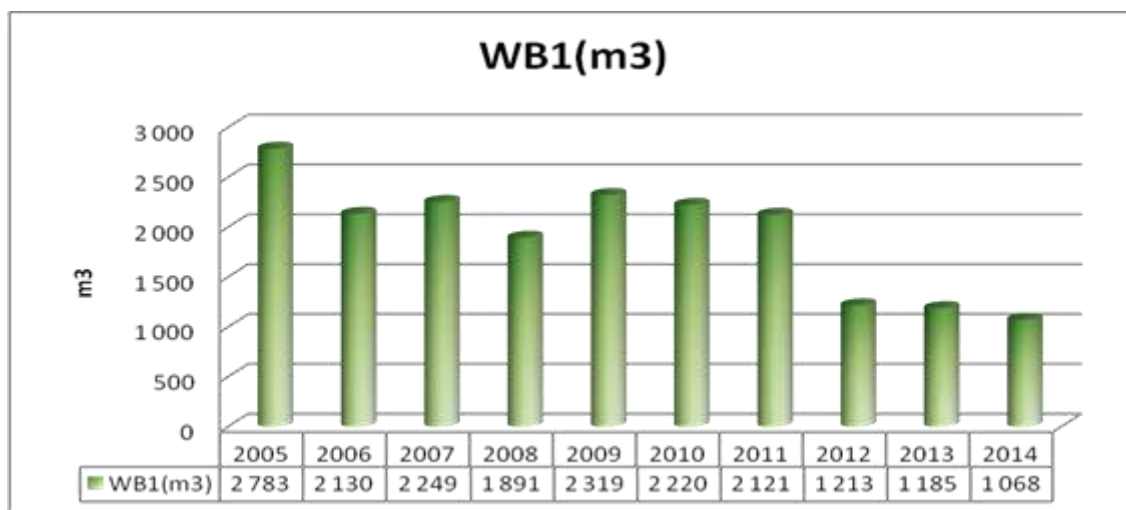
Rok kalendarzowy	Użytki										
	rębne				przedrębne						ogółem
	ha	m ³	przygodne m ³	razem m ³	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
					ha	m ³	ha	m ³			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres według lat											
2005	1198,93	66527,91	2871,06	69398,97	0,00	0,00	445,65	13688,00	2324,47	16012,47	85411,44
2006	1779,16	74422,94	2362,34	76785,28	79,27	606,45	417,56	7728,16	1255,68	9590,29	86375,57
2007	1595,25	76957,55	4786,31	81743,86	71,39	538,69	427,27	9975,41	1928,20	12442,30	94186,16
2008	1145,66	82427,26	3657,61	86084,87	0,00	0,00	181,95	6534,88	2402,45	8937,33	95022,20
2009	1093,03	67988,73	4406,23	72394,96	0,00	0,00	407,44	18398,30	1706,85	20105,15	92500,11
2010	719,06	65109,81	6500,13	71609,94	0,00	39,65	449,01	17655,90	8419,52	26115,07	97725,01
2011	623,15	49333,94	4348,68	53682,62	0,00	0,00	984,95	44016,03	3101,15	47117,18	100799,80
2012	645,47	35822,84	5011,64	40834,48	0,00	0,00	1182,65	59246,08	4004,51	63250,59	104085,07
2013	500,01	50185,55	3897,89	54083,44	4,90	206,95	722,65	41322,34	3979,25	45508,54	99591,98
2014	847,46	54676,51	3449,81	58126,32	2,30	149,55	728,84	33557,68	2493,26	36200,49	94326,81
Razem	10 147,18	623 453,04	41 291,70	664 744,74	157,86	1 541,29	5 947,97	252 122,78	31 615,34	285 279,41	950 024,15
Etat za okres ubiegły	10886,99	731709,00	0,00	731709,00	150,66	1105,00	5914,15	215713,00	0,00	216818,00	950043,00
% wykonania	93,20	85,21	--	90,85	104,78	139,48	100,57	116,88	--	131,58	100,00

Nadleśnictwo Lutowiska od lat konsekwentnie pozyskuje okleinę i sklejkę w możliwie największym stopniu. Wykonując zadania z użytkowania lasu Nadleśnictwo pozyskało w minionym okresie (2005-2014) bardzo dużą ilość sortymentów cennych. Najwięcej pozyskano sklejki (ponad 19 000 m³) z czego buk stanowił ponad 97%. Pozyskana sklejka bukowa w drewnie wielkowymiarowym tego gatunku stanowiła 9%. Drugim gatunkiem w którym wyrabiano sklejkę była brzoza. Wykonanie sklejki w poszczególnych latach przedstawia Ryc. 2. Drugim pod względem ilości wykonania sortymentem cennym była okleina. Na przestrzeni ostatnich 10 lat wykonano prawie 900 m³. Najliczniej reprezentowanym gatunkiem był buk (57%), dalej kolejno brzoza (17%), jawor (15%), czereśnia (9%) i około 1% jesion i wiąz. Pozyskanie okleiny w poszczególnych latach przedstawia Ryc. 1.

Kolejnym ważkim aspektem związanym z użytkowaniem lasu jest stopniowe zwiększanie udziału drewna wielkowymiarowego kosztem stosowego. Na początku obowiązywania operatu (lata 2005-2007) drewno wielkowymiarowe wynosiło około 45% i stopniowo wzrastało aż do 67% w roku 2014. Działanie takie miało na celu po pierwsze zmniejszenie kosztów pozyskania i zrywki a co może ważniejsze zmniejszenie czasochłonności które umożliwiło wykonanie bardzo dużego pozyskania (prawie 100 tys. m³ rocznie) przy ciągłym braku wykwalifikowanych pracowników w ZUL.

Ryc. 1 Pozyskanie okleiny w poszczególnych latach w m³.

Ryc. 2 Pozyskanie sklejki w poszczególnych latach w m³.

VI. OCENA WPŁYWU WYKONANYCH ZABIEGÓW GOSPODARCZYCH NA STAN LASU (wielkość i stan zasobów drzewnych – TABELA XIII)

Wykonane w minionym okresie zadania gospodarcze spowodowały spadek średniej zasobności z 256 m³/ha do 245 m³/ha. Największy spadek zasobności zanotowano w obrębie Lutowiska w drzewostanach klasy wieku Va, KO, VII i starsze (po około 80 m³). Odpowiednio w obrębie Dwernik były to drzewostany IVb, IVa oraz Va. Wzrost zasobności w obrębie Lutowiska wystąpił jedynie w czterech klasach wieku (IIa, Vb, VI, KDO), w obrębie Dwernik największy wzrost odnotowała KDO i drzewostany VI klasy wieku. Struktura wiekowa o obrębach leśnych i Nadleśnictwie jest wynikiem stosowanego zagospodarowania (rodzaj rębni ze średnim i długim okresem odnowienia), a rozkład zapasu w podklasach wieku i duży udział drzewostanów w KO gwarantuje utrzymanie ciągłości i trwałości lasu.

W wyniku zabiegów gospodarczych nastąpiła zmiana udziału miąższościowego gatunków. Największy spadek zanotowała olsza szara o ponad 5% co było wynikiem przebudowy tych drzewostanów, oraz buk (ponad 2%). Wzrósł natomiast udział jodły (6%) oraz świerka (1%). W pozostałych gatunkach różnice są nieznaczne (+/- 0,5%).

Średni wiek drzewostanów wzrósł z 72 do 76 lat, w obrębie Lutowiska o 3 lata, a w obrębie Dwernik o 4 lata.

Tabela nr XIII Obręb Lutowiska

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka	Stan na:					
			1.X.1971 r.	1.I.1984 r.	1.I.1995 r.	1.I.2005 r.	1.I.2015 r.	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha*	12700,76	12826,54	13014,25	13196,95	13393,67	
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	2218,27	2462,691	2646,752	3466,869	3328,589	
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku	II a	m ³	67,3	99,4	100,4	127,0	108,44
		II b	m ³	145,7	130,1	130,5	140,0	84,24
		III a	m ³	237,6	183,7	140,7	184,0	185,22
		III b	m ³	270,2	314,0	185,8	259,0	193,29
		IV a	m ³	361,9	301,4	255,1	323,0	279,92
		IV b	m ³	373,4	285,5	303,3	420,0	369,42
		V a	m ³	409,6	265,5	302,4	463,0	375,95
		V b	m ³	432,2	318,1	304,2	431,0	445,95
		VI	m ³	388,5	296,7	342,1	398,0	420,07
		VII i starsze	m ³	423,6	326,6	333,0	488,0	414,32
		KO	m ³	227,0	308,9	225,1	302,0	221,84
		KDO	m ³	256,3	208,7	178,4	65,0	379,27
BP	m ³	-	-	-	-	-		
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m ³	173,8	196,0	209,0	267,0	251	
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	55,9	62,0	67,0	71,0	74	
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³	-	-	-	-	5,09	
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	3,95	2,89	2,01	Brak danych	3,62	
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	0,42	0,73	0,78		1,47	
9.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	6,2	5,82	5,96		4,54	

Tabela nr XIII c.d.

Obręb Dwernik

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka	Stan na:					
			1.X.1971 r.	1.I.1984 r.	1.I.1995 r.	1.I.2005 r.	1.I.2015 r.	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha*	10454,31	10038,8	5844,35	5 999,26	6 065,29	
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	2369,444	2684,26	1309,37	1 354,37	1 464,82	
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku	II a	m ³	100	100,9	75,2	85,00	61,12
		II b	m ³	71,5	140,2	99,6	136,00	110,17
		III a	m ³	118,3	172,6	198,3	134,00	221,00
		III b	m ³	128,2	233,5	275,5	170,00	189,19
		IV a	m ³	232,8	231,8	275,6	275,00	210,08
		IV b	m ³	370,2	334,7	357,5	375,00	213,74
		V a	m ³	278,3	307,3	331,5	358,00	320,08
		V b	m ³	211,5	489,3	344,7	354,00	380,58
		VI	m ³	323,8	385,7	365,1	324,00	429,75
		VII i starsze	m ³	280	392,9	393,1	328,00	395,68
		KO	m ³	329	327,7	248,5	293,00	256,22
KDO	m ³	581	359,2	264,8	63,00	538,04		
BP	m ³	338,7	-	-	-	-		
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m ³	244,3	271	230,4	230,00	246,00	
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	83,1	87	74	74,00	78,00	
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³	-	-	-	-	5,17	
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	3,44	2,79	3,37	Brak danych	3,11	
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	0,21	0,89	0,51		1,53	
9.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	5,9	3,28	-		7,30	

Tabela nr XIII c.d.

Nadleśnictwo

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka	Stan na:			
			1.I.1995 r.	1.I.2005 r.	1.I.2015 r.	
1	2	3	6	7	8	
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha*	18858,60	19196,21	19281,68	
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	3956,12	4821,24	4793,41	
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku	II a	m ³	89	122	83
		II b	m ³	124	139	91
		III a	m ³	141	164	195
		III b	m ³	189	240	192
		IV a	m ³	257	314	260
		IV b	m ³	307	408	341
		V a	m ³	309	434	364
		V b	m ³	323	397	426
		VI	m ³	349	376	423
		VII i starsze	m ³	356	406	410
		KO	m ³	227	300	233
		KDO	m ³	196	63	415
		BP	m ³	-	-	-
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m ³	216	256	245	
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	69	72	76	
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³	5,48	6,54	5,11	
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	2,94	2,17	3,46	
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	0,54	1,46	1,49	
9.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	-	7,73	5,40	

VII. NASIENICTWO I SELEKCJA

Bazę Nasienną Nadleśnictwa tworzą:

- Wyłączone Drzewostany Nasienne 55 ha
  - jodły 35 ha,
  - buka 20 ha.
- Gospodarcze Drzewostany Nasienne 548 ha tym:
  - jodły 204 ha,
  - buka 339 ha,
  - jawora 4 ha.
 oraz 4 źródła nasion (2 jawora oraz 2 czereśni ptasiej)
- Drzewa Mateczne 25 sztuk (8 sztuk jodły 17 sztuk buka).

Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska istnieje dostateczna baza nasienna, która zaspokaja potrzeby jednostki w nasiona. Uzupełniają ją drzewa mateczne jodły i buka. Jedyne niedobory występują w latach głuchych w przypadku buka.

Nadleśnictwo rekompensuje braki nasion tego gatunku nasionami zebranymi w okresie lat urodzaju i przechowanymi w Przechowalni Nasion w Dukli.

Realizacja „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991-2010” na terenie Nadleśnictwa Lutowiska

Plan pierwotny

Lp.	Wyszczególnienie	Świerk	Jodła	Buk
1.	Uprawy pochodne	75	50	20
2.	WDN	0	30	20
3.	GDN	0	180	300
4.	Drzewa mateczne	0	8	15

Na wniosek Nadleśnictwa (pismo z dnia 06.07.2006 r., znak spr. NZ-7-71-21/06) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie zaakceptowała (pismo z dnia 25.08.2006 r. ZL-713s-31/06) następujące zmiany w Programie zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991-2010” na terenie Nadleśnictwa Lutowiska:

- zwiększenie planu zakładania upraw pochodnych bukowych z 20 ha na 29 ha,
- zmniejszenie planu zakładania upraw pochodnych świerka z 75 ha na 66 ha,
- utrzymanie planu zakładania upraw pochodnych łącznie w Nadleśnictwie na poziomie 145 ha.
- RDLP zaakceptowało propozycje Nadleśnictwa dotyczącą założenia bloku upraw pochodnych bukowych na powierzchni 15 ha w leśnictwie Dwernik oddział 33d.

Nadleśnictwo zrealizowało „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991-2010” z nadwyżką.

Realizacja po uwzględnieniu wprowadzonych zmian

Lp.	Wyszczególnienie	Świerk			Jodła			Buk		
		Plan	Wykonanie	% wykonania	Plan	Wykonanie	% wykonania	Plan	Wykonanie	% wykonania
1.	Uprawy pochodne	66	66	100	50	50	100	29	29	100
2.	WDN	0	0	0	30	35	117	20	20	100
3.	GDN	0	0	0	180	203	113	300	340	110
4.	Drzewa mateczne	0	0	0	8	8	100	15	17	113

Nadleśnictwo uczestniczy również w programie Testowania Potomstw, posiadamy reprezentacje nasion w Leśnym Banku Genów w Kostrzycy.

Obecnie Nadleśnictwo realizuje Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011-2021 (I ETAP REALIZACJI), który zakłada dla Nadleśnictwa Lutowiska:

- uznanie drzewostanów znanego pochodzenia (gospodarczych drzewostanów nasiennych) buka - 30 ha.

- przyrost powierzchni upraw pochodnych w blokach - uprawy bukowe - 26 ha.
- uznanie nowych drzew matecznych – wg gatunków: jodły 4 szt., czereśni ptasiej 1 szt., wiąza górskiego - 1 szt., jawora - 2 szt.

W leśnictwie Dwernik zaplanowano w roku 2015 założenie pierwszej uprawy pochodnej w ramach realizacji tego Programu.

VIII. GOSPODARKA SZKÓLKARSKA

Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę szkółkarską w oparciu o: Program Produkcji Szkółkarskiej dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2005-2010 r. oraz Perspektywiczny Program Produkcji Szkółkarskiej dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2011-2014.

Produkcja szkółkarska była prowadzona na pow. produkcyjnej 229 ar w szkółce w Smolniku (leśnictwo Dwerniczek). Średnia produkcja szkółki wynosiła około 350 tys. szt. rocznie, przy średniorocznym zapotrzebowaniu około 1 mln szt. sadzonek. W związku z tym, że szkółka w niewielkim stopniu pokrywała zapotrzebowanie na materiał sadzeniowy a jednocześnie występowały duże utrudnienia w prowadzeniu gospodarki szkółkarskiej (występowanie przymrozków późnych, konieczność ręcznego prowadzenia większości prac, duże koszty jednostkowe), zgodnie z Zarządzeniem Nr 3 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych z dnia 10 lutego 2010 r. Zn sp. ZL-7171-2/10, szkółka w Smolniku została przeznaczona do likwidacji. Proces likwidacji rozpoczęto w roku 2010, a zakończono w roku 2013. Część podokapowa szkółki została przekwalifikowana jako drzewostan, natomiast część otwarta została przeznaczona do zagospodarowania pod kątem edukacji leśnej oraz do założenia plantacji choinkowej.

W związku z likwidacją szkółki, Nadleśnictwo zawarło Porozumienie na produkcje sadzonek z Nadleśnictwami Baligród i Ustrzyki Dolne oraz Oleszyce (współpraca uregulowana porozumieniem oraz umowami rocznymi).

IX.HODOWLA LASU

Rozmiary wykonanych w minionym dziesięcioleciu prac hodowlanych przedstawia tabela nr X. W zestawieniu do tej tabeli przyjęto realizacje zadań za okres 2004-2013 oraz planowane wykonanie w roku 2014.

Tabela nr X

Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami.

Obręb Lutowiska

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie		Melioracje	
	płatowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przerzedzeń			upraw	młodników	agrotechniczne	wodne
2005	14,30		138,63			3,55		104,08	81,27	192,27	
2006			165,32			10,68		61,81	208,88	198,75	
2007			99,79			1,80		27,50	133,17	177,78	
2008			187,59		2,79	13,40		30,37	114,74	183,86	
2009			84,06			18,58		8,55	66,81	51,17	
2010			191,58			17,07		39,70	99,10	155,24	
2011			171,07		0,40	8,98		47,08	123,39	133,46	
2012			181,20			14,51		81,26	109,50	121,09	
2013			216,19		0,45	5,75		63,94	120,91	138,11	
2014			286,29			4,25		4,66	189,42	118,55	
Razem obręb Lutowiska			1721,72		3,64	98,57		468,95	1247,19	1470,28	

Obręb Dwernik

2005		48,75		1,30	49,60	68,13	67,96	
2006		85,29		6,41	41,44	108,97	95,81	
2007		172,26		2,80	16,40	61,44	88,38	
2008		110,17		10,55	2,50	41,49	110,84	
2009		46,85		6,10	7,00	11,30	35,50	
2010		87,02		10,50	25,10	83,31	50,20	
2011		55,46		6,93	31,20	41,52	52,90	
2012		113,76		2,70	48,00	33,36	33,40	
2013		63,25		0,61	5,00	33,07	65,40	
2014		250,95		3,20	23,02	104,34	28,90	
Razem obręb Dwernik		1033,76		51,10	249,26	586,93	629,29	
Razem Nadleśnictwo	14,30	2755,48	3,64	149,67	718,21	1834,12	2099,57	
Orientacyjne zadania na ubiegły okres	14,30	3054,77		313,57	438,38	1829,00	3078,66	
% wykonania	100	90		48	164	100	68	

W tabeli w zakresie pielęgnowania upraw ujęto tylko obligatoryjne pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw, które zostało zrealizowane poprzez wykonanie zabiegu czyszczeń wczesnych. Łącznie pielęgnowania upraw poprzez wykonanie czyszczeń wczesnych i pielęgnowania gleby wykonano 2 515 ha (zabieg jednokrotny) przy planie 2 253 ha (wg. Tabeli nr XXIV) tj. 112 %.

1. Halizny i płazowiny

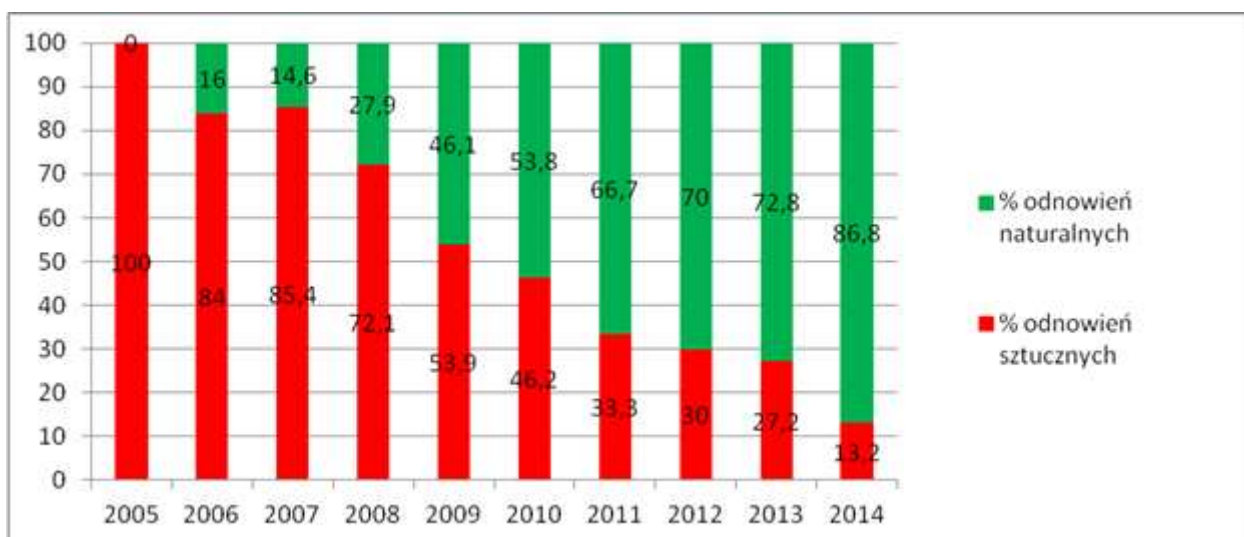
Nadleśnictwo wykonało w 100% planu odnowienia halizn i płazowin. Całość prac związanych z wykonaniem tego zadania została wykonana w pierwszym roku obowiązywania PUL.

2. Odnowienia przy rębniach złożonych

Wykonano prawie 2 800 ha odnowień przy rębniach złożonych co stanowi 90% powierzchni założonej w PUL. tj. 3 055 ha. Z tego 1402 ha (51% ogólnej wielkości

odnowień) stanowią uznane odnowienia naturalne. Wykonano również 3,64 ha odnowienia luk zgodnie z występującymi potrzebami na gruncie.

Analizując wykonanie założonego planu odnowień należy uwzględnić fakt, że wielkość nałożona do realizacji na Nadleśnictwo była bardzo wysoka. Zaznaczyć należy również, że wykonanie odnowień należy do zadań fakultatywnych. Realizując plan odnowień w pierwszych latach skoncentrowano się na wykonaniu odnowień w drzewostanach olszowych i świerkowych oraz tworzeniu sprzyjających warunków do odnawiania naturalnego (cięcia odnowieniowe, porządkowanie powierzchni do odnowienia, przygotowanie gleby pod obsiew naturalny) w drzewostanach bukowych i jodłowych. Efekty tych działań były szczególnie widoczne pod koniec dziesięciolecia kiedy udział odnowień naturalnych w ogólnej ilości odnowień znacznie wzrósł - obrazuje to zamieszczony poniżej wykres.

3. Technika prac odnowieniowych

Główną metodą sadzenia było sadzenie pod kostur (sadzonka z bryłką) oraz pod siekieromotykę (sadzonka z odkrytym systemem korzeniowym) na talerzach o wymiarach 40x40.

Poszukując sposobu na obniżenie poziomu szkód w uprawach od zwierzyny płowej oraz poprawienia skuteczności pielęgnowania upraw (niszczenie chwastów) na bardzo zachwaszczonych powierzchniach, Nadleśnictwo wprowadziło nowatorską metodę odnowienia jodły na tzw. placówkach.

Pierwsze uprawy jodły w taki sposób założyliśmy w roku 2005 wzorując się na rozwiązaniach zastosowanych w Nadleśnictwie Wetlina (obecnie Nadleśnictwo Cisna), które od roku 2001 stosowało ten sposób odnawiania jodły w przebudowie olszy szarej.

W pierwszych latach zakładaliśmy 400 sztuk placówek na ha o rozmiarach 2 x 2 m sadząc po 17 drzewek na placówce. Od roku 2009 sadziliśmy 13 sztuk na placówce i zakładamy 460 sztuk placówek na ha.

Łącznie w latach 2005-2014 tą metodą założyliśmy 236 ha upraw jodłowych.

Doświadczalnie założyliśmy również niewielką uprawę bukową (leśnictwo Skorodne).

Z dotychczasowych obserwacji możemy stwierdzić, że:

- ograniczyliśmy poziom szkód w miejscach penetracji zwierzyny płowej stosując zabezpieczenie chemiczne drzewek. Natomiast w miejscach dużej koncentracji zwierzyny, w okresie zimowym efekty są słabe,
- zdecydowanej poprawie uległa jakość pielęgnacji upraw (ograniczenie uszkodzeń sadzonek),
- w obrębie placówki szybko dochodzi do zwarcia i powstają stożki wzrostu (w 4-5 roku).

W celu przyspieszenia rozpoczęcia prac odnowieniowych w latach 2005-2008 Nadleśnictwo stosowało jesienne przygotowanie gleby pod odnowienia sztuczne. Łącznie w tych latach wykonano 81 ha wyprzedającego przygotowania gleby pod odnowienia sztuczne.

4. Poprawki i uzupełnienia

Wykonano 150 ha poprawek i uzupełnień co stanowi 48% wielkości przyjętej w PUL. Niski procent wykonania poprawek świadczy o właściwej technice prac odnowieniowych oraz o bardzo dobrej jakości zastosowanego materiału sadzeniowego.

5. Przygotowanie gleby pod obsiew naturalny

W ciągu dziesięciolecia wykonano ponad 400 ha co stanowi ponad 10% przyjętego planu odnowień. Najwyższe wykonanie było skorelowane z latami obfitego owocowania jodły i buka. Warto wspomnieć że stosowano cały wachlarz metod przygotowania gleby ręczne oraz mechaniczne (talerze, placówki, pasy itp.).

Z dodatkowych działań sprzyjających inicjowaniu odnowień naturalnych, należy wymienić wykonanie porządkowania powierzchni do odnowienia (melioracji agrotechnicznych) na pozycjach przewidzianych do odnowienia, których wykonano ponad 300 ha. Kolejnym działaniem sprzyjającym powstawaniu odnowień naturalnych było wykorzystywanie podsiewów celem uzyskania odnowienia lub „wzmocnienia” istniejących odnowień naturalnych.

6. Zabiegi pielęgnacyjne w uprawach i młodnikach

Wykonano 164% (718 ha) przyjętego planu pielęgnowania zainwentaryzowanych upraw (CW). Przekroczenie planu wynika z występujących na gruncie wyższych potrzeb hodowlanych w tym zakresie.

Wykonano również 1800 ha **pielęgnowania gleby**. Zabiegiem objęto nowo powstałe uprawy sztuczne i naturalne. **Pielęgnowania młodników (CP) zostały wykonane w 100% (1 834 ha).**

7. Analiza oceny odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Zestawienie oceny odnowień podokapowych zawiera Tabela nr XII.

Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych została sporządzona w oparciu o przeprowadzone prace taksacyjne do PUL 2015-2024.

Przeciętna jakość hodowlana odnowień zarówno dla obrębu Lutowiska jak i Dwernik została określana na 1-2, czyli **ocenę dobrą**.

Tabela nr XII

Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Obręb Lutowiska

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6	7
KO	LGŚW	9130-3	BK	724,44	54,0	12
				2815,03	54,9	12
	LGŚW	9170-2	JD	22,13	40,0	12
				775,15	56,8	22
	LGŚW	9130-3	JW	901,58	52,6	22
				25,32	40,0	12
	LGŚW	9130-3	ŚW	13,22	66,4	22
				45,78	67,8	12
	LGW	9130-3	BK	45,14	46,6	22
				33,81	62,0	22
LGW	9130-3	JD	16,10	61,8	22	
			58,15	42,3	22	
LGW	9130-3	ŚW	4,27	50,0	12	
Razem				5480,12	54,5	12
KDO	LGŚW	9130-3	BK	19,05	10,0	12
Razem				19,05	10,0	12
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	LGŚW	9130-3	BK	89,86	74,6	12
				123,08	75,1	12
	LGŚW	9130-3	JD	15,43	80,0	11
				121,40	80,7	12
	LGŚW	9130-3	ŚW	49,55	89,2	12
				26,13	98,6	12
LGW	9130-3	JD	20,23	80,0	22	
Razem				445,68	79,8	12
Ogółem				5944,85	56,3	12

Obręb Dwernik

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6	7
KO	LGŚW	9130-3	BK	328,65	57,5	22
		9170-2		1975,07	54,3	12
	LGŚW	9130-3	JD	38,18	30,0	32
		9130-3		24,24	73,2	21
	LGŚW	9130-3	JW	235,38	51,4	22
		9130-3		50,14	30,0	12
	LGV	9130-3	BK	5,37	40,0	21
		9130-3		93,48	48,2	11
	MGŚW	9130-3	BK	1,98	50,0	21
OLJG	91E0c	BK				
Razem				2752,49	53,6	22
KDO	LGŚW	9130-3	BK	5,52	20,0	21
Razem				5,52	20,0	21
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	LGŚW	9130-3	BK	37,68	81,3	11
		9170-2		157,22	80,2	12
	LGŚW	9130-3	JD	22,98	80,0	22
		9130-3		62,33	83,4	11
	LGŚW	9130-3	JW	1,27	70,0	22
Razem				281,48	81,0	12
Ogółem				3039,49	56,0	12

X. OCHRONA LASU

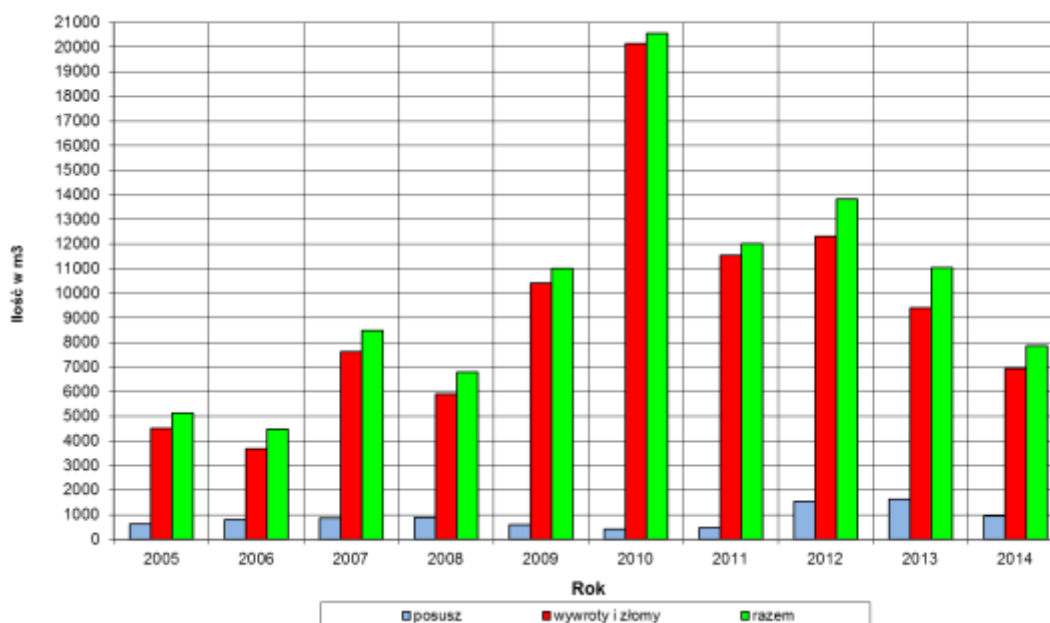
a. Sanitarne porządkowanie lasu

W latach 2005–2014 na terenie Nadleśnictwa pozyskano łącznie 101215,78 m³ posuszu, złomów i wywrotów, co stanowi 10,65% ogólnej masy drewna pozyskanego w tym okresie.

Pozyskanie posuszu, złomów i wywrotów w latach 2005–2014 (m³)

Rok	Posusz	Wywroty	Razem
2005	621,42	4521,00	5142,42
2006	792,56	3683,79	4476,35
2007	847,87	7631,63	8479,50
2008	896,54	5902,53	6799,07
2009	587,69	10427,24	11014,93
2010	420,74	20130,36	20551,10
2011	468,43	11532,85	12001,28
2012	1534,44	12301,67	13836,11
2013	1624,12	9414,15	11038,27
2014	940,94	6935,81	7876,75
Ogółem	8734,75	92481,03	101215,78

Pozyskanie posuszu, złomów i wywrotów w latach 2005-2014 (m3)

Uporządkowanie stanu sanitarnego w latach 2005–2014 (szczególnie po okiści w październiku 2009 r.), przyniosło poprawę i stabilizację stanu lasu.

b. Występowanie i zwalczanie szkodliwych owadów i grzybów

Rosnące na gruntach porolnych d-stany są narażone na występowanie opieńki i huby korzeniowej. W uprawach, młodnikach i starszych d-stanach jodłowych występuje rak jodły i huba korzeniowa.

W drzewostanach z bukiem występują rzadkie objawy śluzowatości i suchoczubów. Od 2005 r. zaobserwowano zamieranie jesionów.

Istotne zagrożenie ze strony grzybów występuje w drzewostanach świerkowych (opieńka) i olszowych (zgnilizna drewna, mursz i opieńka). Stan pozostałych drzewostanów jest dobry.

W celu monitorowania występowania szkodliwych owadów oraz ich zwalczania stosowano:

- wykładanie pułapek feromonowych na kornika (średnio 100 szt. rocznie)
- wykładanie pułapek klasycznych na kornika drukarza (50 szt. rocznie)
- zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu i zaleceniami ZOL we wszystkich drzewostanach iglastych i mieszanych z przewagą gatunków iglastych

w wieku pow. 20 lat wykonywano obserwację występowania brudnicy mniszki metodą transektu. Obserwacje nie wykazały przekroczenia liczb ostrzegawczych.

W ostatnich latach nasiliło się występowanie raka jodły w uprawach i w młodnikach.

Powierzchnia zwalczania raka jodły w uprawach i młodnikach:

Rok	Powierzchnia [ha]
2005	49,40
2006	243,81
2007	311,69
2008	326,40
2009	377,25
2010	328,69
2011	333,13
2012	335,75
2013	308,57
2014	302,56
Ogółem	2917,25

Nadleśnictwo średniorocznie zwalczało raka jodły na powierzchni ok. 300 ha upraw. Zwiększająca się powierzchnia występowania raka jodły, zdaje się być coraz większym zagrożeniem dla upraw i młodników jodłowych Nadleśnictwa.

Większość drągów modrzewiowych znajdujących się na terenie Nadleśnictwa zainfekowanych jest przez raka modrzewia. Zakład Ochrony Lasu w Krakowie po wizji w terenie wytyczył kierunki postępowaniu w zwalczaniu tego patogena.

Nadleśnictwo prowadziło ochronę pożytecznej fauny. Ilość wywieszonych i czyszczonych budek lęgowych dla ptaków na terenie Nadleśnictwa wahała się średniorocznie w granicach 662 sztuk. Na koniec 2013 w ewidencji zarejestrowanych jest 118 ogrodzonych mrowisk.

W ramach dokarmiania ptaków w latach 2005-2014 wyłożono 18 225 kg karmy. Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę zgodnie z Zarządzeniem 11A.

Ogólny stan sanitarny i zdrowotny drzewostanów jest dobry, za wyjątkiem drzewostanów świerkowych i olszy szarej.

c. Szkody od zwierzyny oraz przeciwdziałania

Dużym problemem są szkody od zwierzyny. Najchętniej zgryzane były: jodła, jawor, jesion oraz w mniejszym stopniu buk. Na uszkodzenia przez spałowanie i czemchanie szczególnie narażone były świerk, buk i modrzew. Niewielki udział stanowią szkody wyrządzone przez wydeptywanie.

Rocznie inwentaryzuje się średnio na pow. ok. 380 ha szkód z czego najwięcej uszkodzeń przypada w przedziale do 40%.

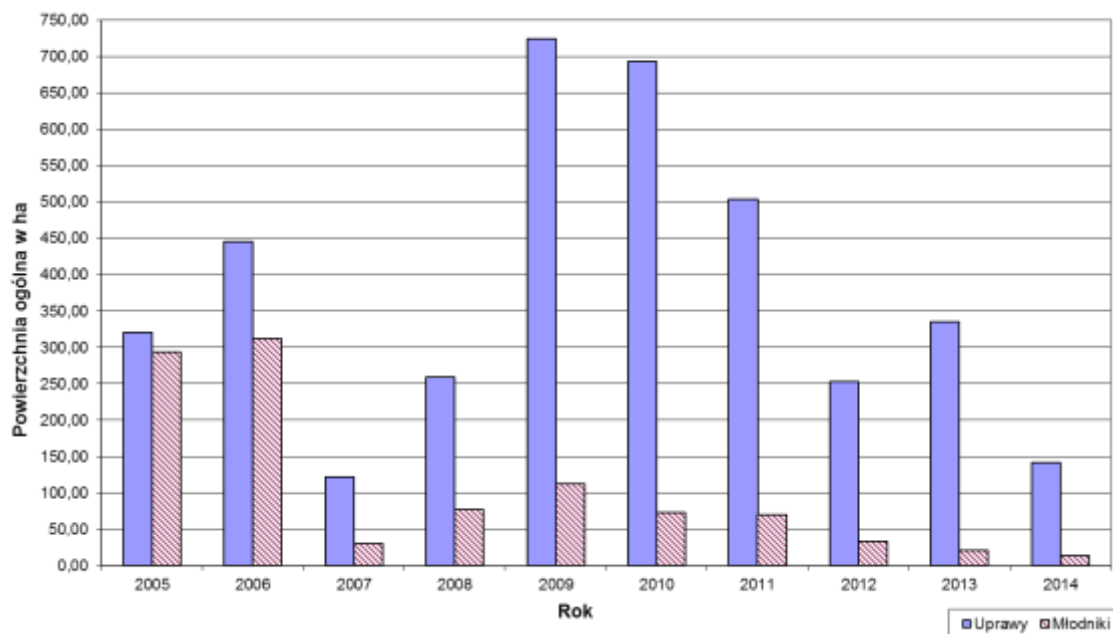
Poniżej przedstawiono zestawienie szkód od zwierzyny w okresie dziesięciolecia.

Rok	Powierzchnia ogólna uszkodzeń w (ha)							
	Uprawy				Młodniki			
	Przy stopniu uszk. w %				Przy stopniu uszk. w %			
	do 20%	21-50%	>50%	Razem	do 20%	21-50%	>50%	Razem
2005	280,77	34,15	5,27	320,19	289,53	3,84	0,00	293,37
2006	399,24	41,05	5,60	445,89	282,6	25,27	3,80	311,67
2007	98,70	22,80	0,00	121,50	25,32	5,14	0,13	30,59
2008	199,57	50,56	8,78	258,91	59,3	17,98	0,00	77,28
2009	522,93	148,07	53,24	724,24	104,25	4,47	3,29	112,01
2010	372,53	304,24	15,97	692,74	72,94	0	0,00	72,94

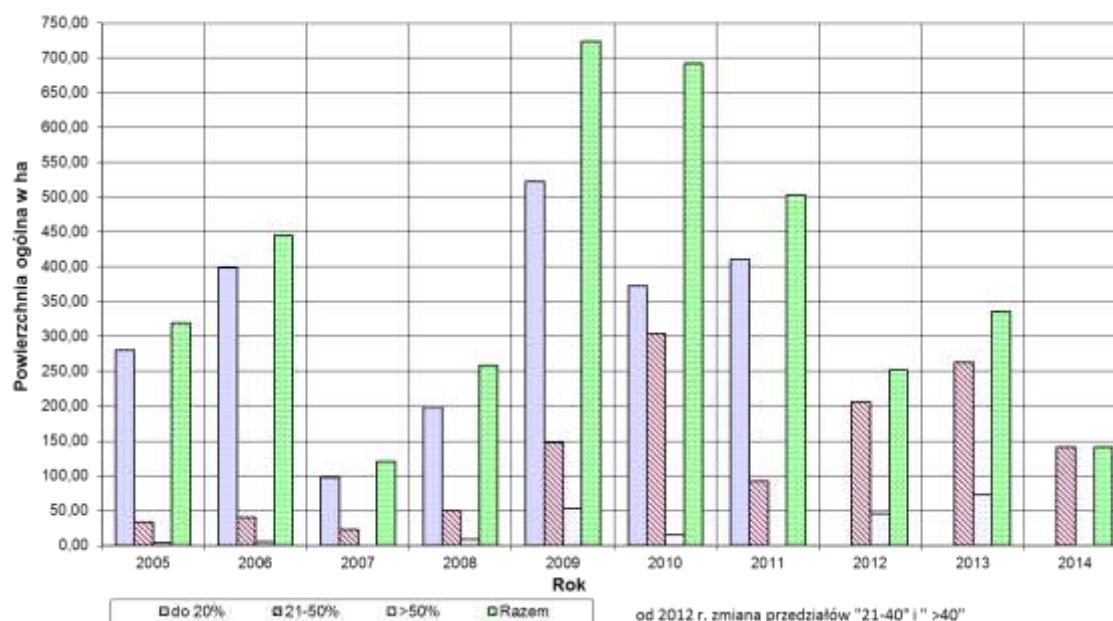

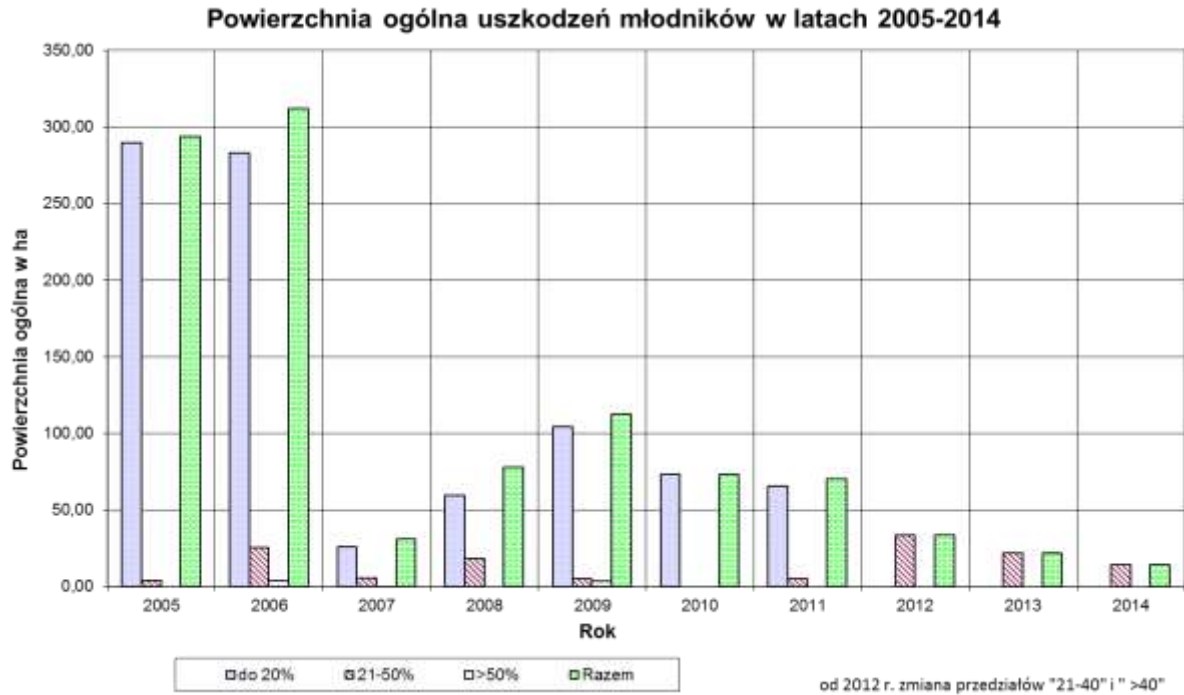
2011	410,54	93,05	0,00	503,59	65,27	4,59	0,00	69,86
2012	0,00	206,94	46,05	252,99	0	32,99	0,00	32,99
2013	0,00	262,77	72,90	335,67	0	21,39	0,00	21,39
2014	0,00	142,14	0,00	142,14	0	13,85	0,00	13,85

Powierzchnia ogólna uszkodzeń w latach 2005-2014

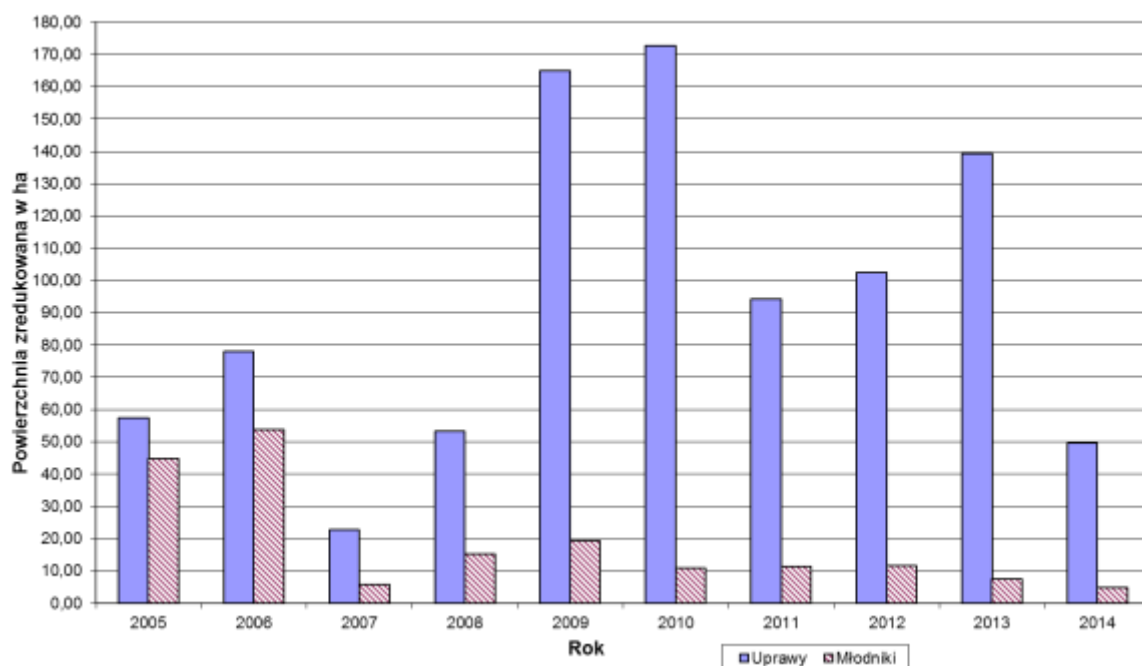
Powierzchnia ogólna uszkodzeń upraw w latach 2005-2014

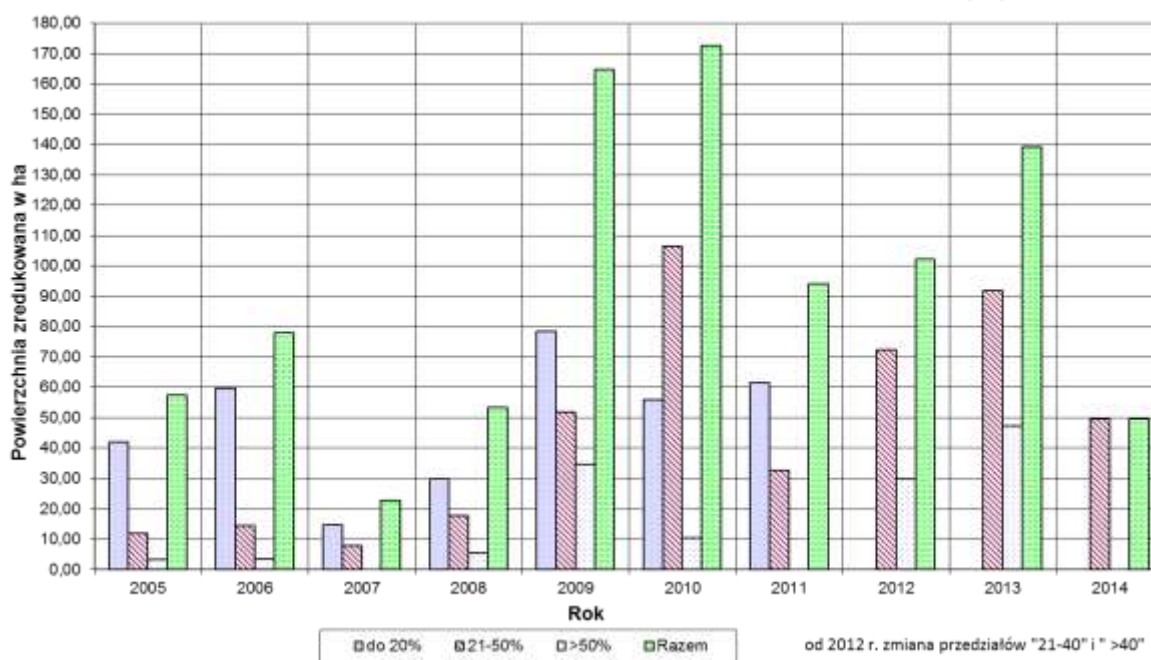

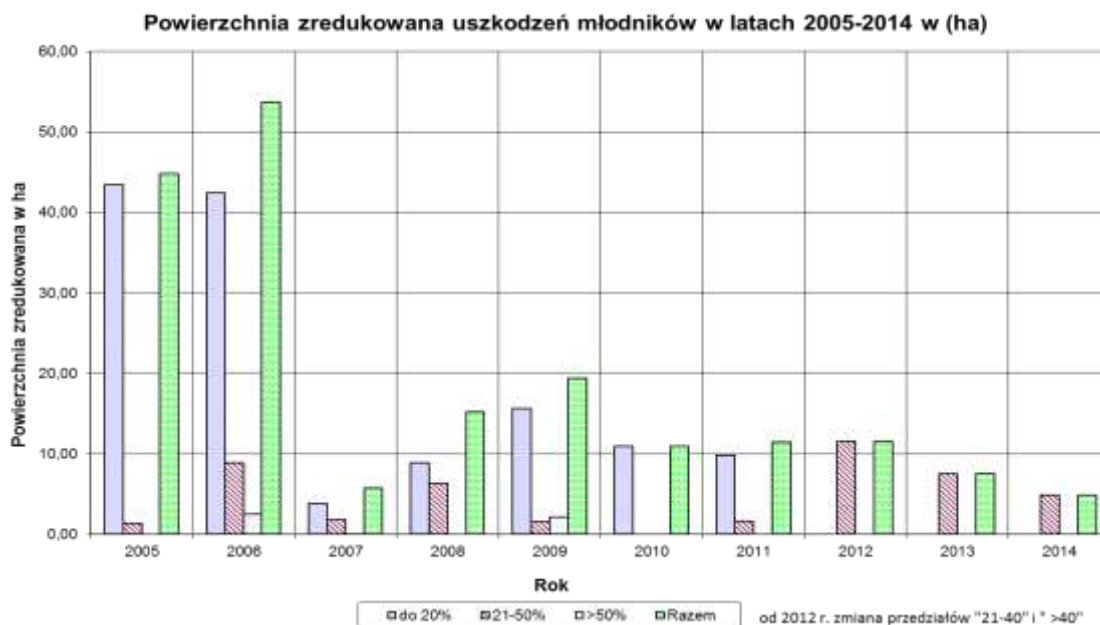
Rok	Powierzchnia zredukowana uszkodzeń w (ha)							
	Uprawy				Młodniki			
	Przy stopniu uszk. w %				Przy stopniu uszk. w %			
	do 20%	21-50%	>50%	Razem	do 20%	21-50%	>50%	Razem
2005	42,12	11,95	3,43	57,49	43,43	1,34	0,00	44,77
2006	59,89	14,37	3,64	77,89	42,39	8,84	2,47	53,70
2007	14,81	7,98	0,00	22,79	3,80	1,80	0,08	5,68
2008	29,94	17,70	5,71	53,34	8,90	6,29	0,00	15,19
2009	78,43	51,82	34,60	164,87	15,64	1,56	2,14	19,34
2010	55,87	106,48	10,38	172,74	10,94	0,00	0,00	10,94
2011	61,58	32,57	0,00	94,15	9,79	1,61	0,00	11,40
2012	0,00	72,43	29,93	102,36	0,00	11,55	0,00	11,55
2013	0,00	91,97	47,39	139,35	0,00	7,49	0,00	7,49
2014	0,00	49,75	0,00	49,75	0,00	4,85	0,00	4,85

Powierzchnia zredukowana uszkodzeń w latach 2005-2014 w (ha)

Powierzchnia zredukowana uszkodzeń upraw w latach 2005-2014 w (ha)

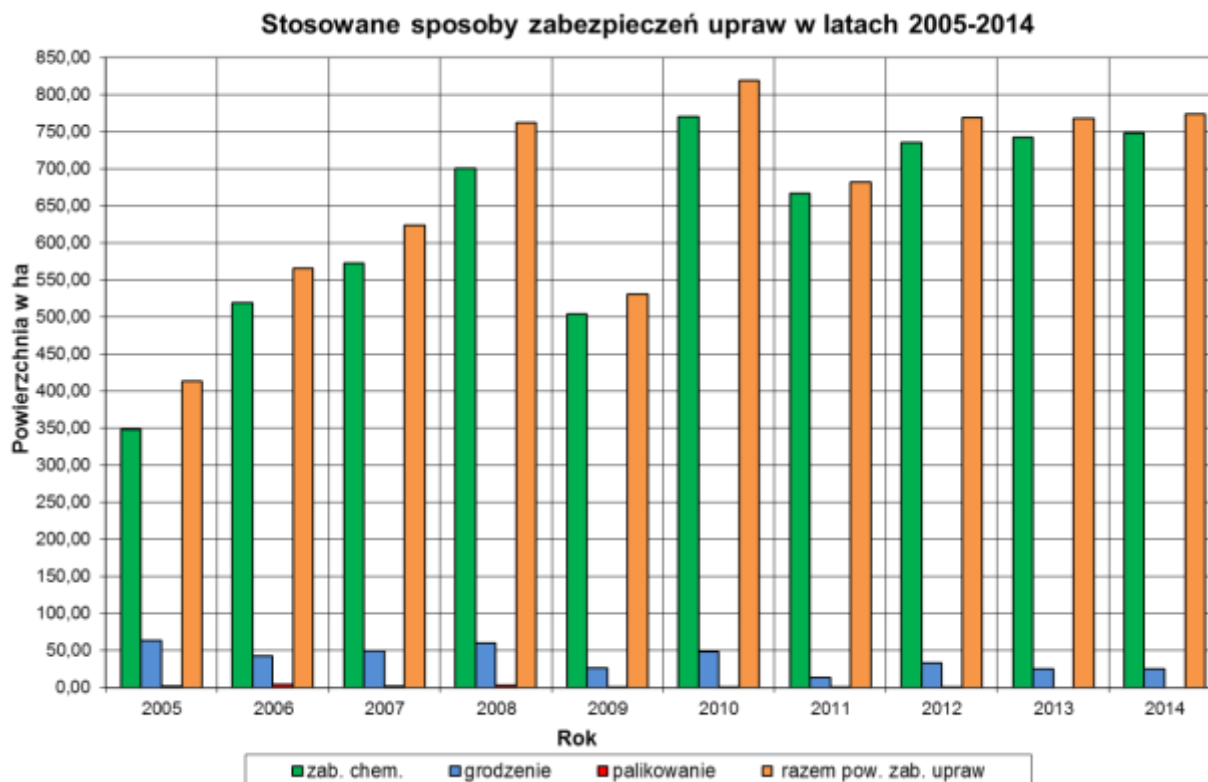

d. Ochrona przed szkodami od zwierzyny

Ochrona przed zwierzyną - stosowane sposoby zabezpieczeń upraw:

Rok	Pow. upraw zab. chem. [ha]	Pow. ogrodzonych upraw [ha]	Palikowanie [ha]	Razem pow. zab. mech. [ha]	Razem pow. zab. upraw [ha]	Powierzchnia rozgrodzonych upraw i młod. [ha]
2005	348,42	63,34	1,80	65,14	413,56	0,00
2006	519,28	42,51	3,75	46,26	565,54	1,13
2007	572,45	49,36	1,60	50,96	623,41	5,00
2008	700,06	60,02	2,45	62,47	762,53	8,24
2009	503,70	25,93	1,20	27,13	530,83	4,41
2010	769,98	48,59	0,40	48,99	818,97	5,81
2011	666,99	13,82	1,10	14,92	681,91	42,79
2012	735,39	33,12	0,50	33,62	769,01	32,80
2013	741,85	25,61	0,00	25,61	767,46	32,20
2014	687,92	25,19	0,00	25,19	713,11	48,37
Ogółem	6246,04	387,49	12,80	400,29	6646,33	190,92

Najlepszy efekt przyniosły gradzenia, chroniące uprawy przez wieloletni okres. Niemniej wielkość gradzonych jednorazowo i ogółem powierzchni musi być ograniczona z uwagi na długotrwałą ingerencję w środowisko leśne (weksle zwierzyny, niebezpieczeństwo przzerwiania długich gradzeń przez niedźwiedzie i zwierzynę płową, konieczność systematycznej kontroli i napraw).

Uwzględniając wyniki kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2010 Nadleśnictwo do problemu szkód od zwierzyny podeszło całościowo. W ramach tych działań w latach 2005-2014 założono ok. 240 ha upraw Jd na placówkach.

Zarówno gradzono uprawy, stosowano chemiczne i mechaniczne zabezpieczenia sadzonek, jak też oddziaływano na populacje jelenia (optymalizacja liczebności, poprawa bazy żerowej, dokarmianie i udostępnianie odpowiedniego żeru).

Jednocześnie unikano zakładania upraw w miejscach stałego bytowania zwierzyny, okresowo zwiększono udział gatunków mniej atrakcyjnych dla jeleni i saren.

Trzeba stwierdzić, że całokształt działań przyniósł poprawę stanu upraw i młodników w stosunku do stanu z pierwszych lat obowiązywania operatu.

Od 2006 roku przystąpiono do rozgradzania upraw. Do 31 grudnia 2014 roku rozgrodzono 190,92 ha upraw. Odzyskaną siatkę wykorzystano do nowozakładanych grodzień.

Od 2010 roku Nadleśnictwo nie kupuje nowej siatki.

e. Ochrona p.poż

Lasy Nadleśnictwa są zaliczone do III kategorii zagrożenia. W okresie dziesięciolecia zanotowano 1 pożar o powierzchni 0.01 ha.

Nadleśnictwo utrzymuje bazy sprzętu p.poż. i punkty czerpania wody. Prowadzi szeroko zakrojona profilaktykę: pogadanki w szkołach, rozwieszanie tablic informacyjnych i ostrzegawczych.

Nadleśnictwo posiada szeroko rozwiniętą sieć telefonów stacjonarnych i komórkowych (w siedzibach leśnictw), pozwalających szybko zareagować w wypadku zaistnienia pożaru. Wszystkie osady leśnictw zaopatrzone są w podręczny sprzęt p.poż. Dodatkowo wyznaczone są dwie główne bazy operacyjne: jedna w siedzibie Nadleśnictwa, druga w leśnictwie Dwernik.

Na terenie Nadleśnictwa znajduje się 27 dróg pożarowych, głównie opartych na drogach leśnych (stokówkach). Sieć dojazdową uzupełniają drogi publiczne. Wzdłuż w/w sieci dróg zlokalizowanych jest 14 punktów czerpania wody (rzeka San, potoki, zbiorniki sztuczne) i 17 hydrantów.

Oprócz standardowo wyposażonych baz sprzętu p.poż., 5 leśnictw najbardziej zagrożonych Nadleśnictwo zaopatrzyło w 100 szt. profesjonalnych tłumnic, które przekazane zostały w użyczenie miejscowym OSP.

f. Edukacja

Edukacja leśna w Nadleśnictwie jest prowadzona zgodnie z zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku. W 2005 roku Zarządzeniem wewnętrznym Nadleśniczego została powołana Komisja ds. Programu Edukacji Leśnej, która opracowała program edukacji leśnej na lata 2005-2014. Nadleśnictwo opracowywało co roku plan edukacji leśnej.

Nadleśnictwo w ramach edukacji współpracuje z 3 szkołami podstawowymi i 3 szkołami gimnazjalnymi, Bieszczadzkim Parkiem Narodowym, z Parkiem Krajobrazowym „Doliny Sanu”, z 4 Samorządami, ZHP, Z Ochotniczą Strażą Pożarną.

Co roku organizowane są lekcje terenowe (ok. 18), w których udział bierze średnio rocznie ok. 300 uczestników., spotkania z leśnikiem w szkołach (36 godzin lekcyjnych), konkursy o tematyce leśnej-przyrodniczej (wiedzy, plastyczne, literackie – ok. 25). Organizuje również akcje, imprezy okolicznościowe ok. 7 zajęć w roku. Ogólnie we wszystkich imprezach organizowanych przez Nadleśnictwo uczestniczyło średnio rocznie ok. 4600 osób.

Nadleśnictwo wykonało i udostępniło zwiedzającym na swoim terenie 8 ścieżek edukacyjno – przyrodniczych, w tym 4 w LKP.

Udostępnianie i porządkowanie ruchu turystycznego, chroniące środowisko przyrodnicze przed zagrożeniami wynikającymi z antropopresji odbywa się wyznaczonymi szlakami i ścieżkami.

Działania Nadleśnictwa w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego obejmują:

- utrzymanie odpowiednim stanie istniejących urządzeń rekreacyjnych oraz obiektów rekreacyjnych
- budowę nowych urządzeń (ławki, zadaszenia przy szlakach turystycznych i tablice informacyjne)
- udostępnianie lasu dla ruchu turystycznego, szczególnie jednodniowego i weekendowego.

W dniu 29.11.2011 r. Zarządzeniem nr 63 Dyrektor Generalny Lasów Państwowych powołał Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Bieszczadzkie”, w którego skład wchodzi Obręb Dwernik Nadleśnictwa Lutowiska.

LKP „Lasy Bieszczadzkie” jest dodatkowym elementem promocyjnym zrównoważonej gospodarki leśnej umożliwiającą pogłębienie edukacji przyrodniczo leśnej społeczeństwa.

Na potrzeby realizacji zadań LKP, na terenie obrębu Dwernik, stworzono dodatkową infrastrukturę, w skład której wchodzi: 4 zagospodarowane ścieżki przyrodniczo-edukacyjne, ścieżka konna, 2 wiaty, 32 tablice informacyjne, 2 miejsca postoju pojazdów.

Turyści przebywający na terenie Nadleśnictwa, korzystają również z bogactwa runa leśnego, zbierając maliny, jeżyny, grzyby, co nie powoduje negatywnych skutków w środowisku leśnym.

XI. GOSPODARKA ŁOWIECKA

Na terenie działania Nadleśnictwa Lutowiska funkcjonują obecnie dwa obwody łowieckie – wyłączony Nr 216 pk, stanowiący Ośrodek Hodowli Zwierzyny, oraz wydzierżawiony Nr 217 pk przez Koło Łowieckie „GAWRA” w Lutowiskach, które wchodzi w skład rejonu hodowlanego nr 1 Bieszczady Wschodnie, na terenie którego gospodarka prowadzona jest w oparciu o Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany na lata od 1 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2017 r.

Powierzchnia obwodu nr 216 pk wynosi 21321 ha, w tym powierzchnia leśna 16575 ha, obwodu dzierżawionego nr 217 pk 6334 ha, w tym leśna 3751 ha.

Stany ilościowe zwierzyny w obwodach położonych na terenie Nadleśnictwa oceniane były corocznie wg stanu na 10 marca każdego roku.

Docelowe zagęszczenia wg WŁPH dla OHZ Nadleśnictwa wynoszą:

- jeleń – 20-23 szt. na 1000 ha powierzchni leśnej,
- sarna – 13-18 szt. na 1000 ha powierzchni obwodu,
- dzik – 4-6 szt. na 1000 ha powierzchni leśnej obwodu.

Wg inwentaryzacji na dzień 10 marca 2014 r. stan ilościowy jelenia jest przekroczony o 7 szt./1000 ha powierzchni leśnej w stosunku do założeń wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego i wydaje się być optymalnym w warunkach Nadleśnictwa, również ze względu na rosnącą ilość dużych drapieżników (wilk, niedźwiedź, ryś), zapewniając tym samym bazę pokarmową, jak również gospodarczo znośny poziom szkód w uprawach i młodnikach, które ograniczono tworząc ciągi wykładania karmy oddalone od pól i zwiększając ilość wykładanej karmy.

Struktura płciowa i wiekowa populacji jelenia jest ustabilizowana i stan taki winien być utrzymany.

Zagęszczenie sarny wynosi 15 szt/1000 ha powierzchni całkowitej obwodu i jest mniejsze od maksymalnego zagęszczenia (18 szt/1000 ha pow. całkowitej) o 3 szt. na 1000 ha pow. obwodu.

W celu poprawienia stanów ilościowych, pozyskanie sarny planowane jest na niskim poziomie.

W ostatnim dziesięcioleciu wzrosła populacja dzika i w roku 2014 zagęszczenie wynosiło 5 szt./1000 ha powierzchni leśnej. Niepokojącym natomiast jest fakt wystąpienia po raz pierwszy w roku 2012 przypadków gruźlicy u dzików.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Lutowiska wydał Decyzję nr 3/2013 w sprawie postępowania z tuszami dzików oraz pozostałej zwierzyny grubej w związku ze stwierdzeniem przypadków wystąpienia gruźlicy u dzików na terenie OHZ Nadleśnictwa Lutowiska obwód łowiecki nr 216 pk. Do roku 2014 stwierdzono kilka przypadków dzików zakażonych gruźlicą.

Dane odnośnie zagospodarowania łowiska, pozyskania jeleni, kosztów i przychodów przedstawia poniższa tabela.

Sezon łowiecki	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Wyszczególnienie:									
Lizawki szt.	80	90	110	110	110	110	110	110	110
Ambony szt.	17	17	17	19	20	21	23	23	23
Poletka łowieckie w ha	23,55	24,00	40,50	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00
Pasy zaporowe szt./km	8/2	13/2,9	21/3,5	23/3,7	23/3,7	23/3,7	23/3,7	23/3,7	23/3,7
Zagospodarowane łąki w ha	250,0	276,4	302,0	302,0	302,0	310,0	321,0	321,0	340,0
Ilość wyłożonej karmy w tonach w tym:	97,0	157,8	181,7	102,6	195,7	159,9	216,2	288,2	245,7
Objętościowa sucha	0	0	0	1	5	0	0	0	0
Objętościowa soczysta	67,6	103,3	127,0	54,7	157,4	136,0	158,0	173,4	184,2
Treściwa	18,8	45,6	49,3	38,2	31,0	20,8	43,9	92,3	49,8
Sól	10,6	8,9	5,4	8,7	2,3	3,1	14,3	22,5	11,7
Kwota odszkodowań	87,3	55,7	29,7	59,8	54,7	23,9	33,4	50,8	41,8
Ilość pozyskanych jeleni-byków	56	42	47	46	40	50	45	53	44
Średnia waga poroża	4,82	4,83	4,84	5,29	5,34	5,23	5,56	5,91	5,42

Zgodnie z kierunkami działań w zakresie gospodarki łowieckiej prowadzonej w OHZ LP akceptowanymi przez Dyrektora Generalnego LP Nadleśnictwo opracowało wykaz powierzchni osłonowych dla zwierzyny oraz propozycje gospodarowania na tych powierzchniach do realizacji jako preferowane dla gospodarki łowieckiej.

XII. GOSPODARKA ROLNO – ŁĄKOWA

Powierzchnia gruntów rolnych Nadleśnictwa wg stanu na dzień 31.12.2013 r. wynosi 1023,72 ha, w tym grunty orne 42,00 ha, łąki 219,59 ha, pastwiska 358,86 ha, grunty rolne zabudowane 1,20 ha, grunty pod stawami 0,53 ha, grunty rolne na których ustanowiono użytki ekologiczne wynosi 401,54 ha.

Powierzchnia gruntów rolnych objętych dopłatami z UE oraz z projektu „Ochrona in situ żubra w Polsce – część południowa” wynosi 352,57 ha, w tym powierzchnia objęta dopłatami z UE 337,57 ha. W roku 2013 wysokość dopłat wyniosła 626 tys. zł., natomiast w roku 2014 680 tys.zł.

Ochrona siedlisk lęgowych ptaków realizowana była i jest na powierzchni 230 ha.

Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach na obszarach NATURA 2000 realizowana była na powierzchni 35,44 ha.

Powierzchnia gruntów rolnych przeznaczona na cele gospodarki łowieckiej wynosi 283,21 ha i są to grunty, które częściowo uległy sukcesji naturalnej (zakrzewione i zadrzewione), jednak ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie użytkowanych przez Nadleśnictwo gruntów rolnych, a także upraw leśnych, stanowią powierzchnie osłonowe dla zwierzyny (żubr, jeleń, sarna, dzik). Na powierzchniach tych występują liczne kępy tarnin, które stanowią idealne schronienie dla dzika przed wilkami, stare sady owocowe stanowiące bazę żerową dla zwierzyny łownej (jeleń, sarna, dzik), zwierzyny chronionej (niedźwiedź), a także pozostałej drobnej zwierzyny i ptactwa.

Grunty rolne stanowiące deputaty pracowników wynoszą 203 ha.

Grunty rolne będące w dzierżawie wynoszą 158 ha, w tym powierzchnia gruntów rolnych dzierżawionych przez Koło Łowieckie „GAWRA” w Lutowiskach na cele łowieckie wynosi 47,34 ha.

XIII. OCHRONA PRZYRODY

Obszar Nadleśnictwa za wyjątkiem terenów północno-wschodnich, położony jest na terenie obszaru NATURA 2000, PLC 180001 wyznaczonego na podstawie tzw. Dyrektywy siedliskowej i ptasiej.

Na terenie OHZ Nadleśnictwa występują populacje chronionych prawem wielkich drapieżników takich jak niedźwiedź, wilk, ryś, oraz okresowo duża ilość zwierzyny płowej. Ponadto żubr, bóbr i wydra. Bogactwo gatunków i wysoka liczebność związane są z korytarzem ekologicznym Doliny Sanu i migracją pionową.

Teren Nadleśnictwa charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną - gatunkową i biocenotyczną.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary Nadleśnictwa leżą w zasięgu Parku Krajobrazowego Doliny Sanu obejmującego swym zasięgiem około 34 km odcinek Sanu od miejscowości Smolnik po Zalew Soliński w Rajskim, który wraz z Ciśniańsko-Wetlińskim Parkiem Krajobrazowym tworzy otulinę Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Wszystkie trzy w/w Parki stanowią polską część Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”. Pozostała część Nadleśnictwa włączona jest do Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Trzy wyjątkowo cenne obszary przyrodniczo-krajobrazowe objęte są na terenie Nadleśnictwa Lutowska ochroną rezerwatową:

- **„Hulskie im. Stefana Myczkowskiego”** – 193,80 ha, jeden z najciekawszych rezerwatów leśnych w Bieszczadach. Jest on objęty ochroną ścisłą. Chroni najlepiej zachowane starodrzewia buczyny karpackiej.
- **„Krywe”** – 432,62 ha, rezerwat krajobrazowy częściowy z zakazem wstępu, którego celem ochrony jest zachowanie fragmentu doliny Sanu w paśmie Otrytu z wieloma zbiorowiskami roślinnymi oraz rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt m in. **wężem Eskulapa**.
- **„Śnieżycy wiosenna w Dwerniczku”** – 4,94 ha, jest to rezerwat florystyczny ochroną objęto bardzo bogate stanowisko śnieżycy wiosennej w odmianie karpackiej.

Na terenie Nadleśnictwa znajduje się 21 pomników przyrody, w tym:

- Lipa drobnolistna – 2 sztuki

- Dąb – 1 sztuka
- Buk zwyczajny – 8 sztuk
- Jodła pospolita – 3 sztuki
- Jałowiec pospolity – 4 sztuki

Pomniki przyrody nieożywionej – 3 sztuki („Ściana skalna w Krywem”, „Szczyt góry Dwernik Kamień”, „Wodospad na potoku Hylaty”)

Grunty byłych wsi - Krywe, Hulskie i Tworylne objęte są ochroną prawną w postaci tzw. „użytków ekologicznych”.

W celu ochrony tych cennych przyrodniczych wartości Nadleśnictwo realizowało w minionym dziesięcioleciu aktywną ochronę przyrody przez:

- ochronę węża Eskulapa (**Elaphe longissima**) – to sztandarowy gatunek, przedstawiciel herpetofauny. W Polsce jest objęty całkowitą ochroną. Występuje głównie na terenie rezerwatu „Krywe”, w dolinie Sanu. Obecnie jego liczebność w Nadleśnictwie wynosi około 250 sztuk (IOP PAN w Krakowie 2014 r.).

W latach 2009-2014 roku realizowany był przez Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie przy współpracy Nadleśnictwa, projekt czynnej ochrony węża Eskulapa w Parku Krajobrazowym Doliny Sanu, w tym w rezerwacie „Krywe”. Głównymi zadaniami projektu były: odtwarzanie polan śródleśnych (w celu doświetlenia), koszenie łąk, odkrzaczanie i zabezpieczanie ruin zabudowań w dawnej wsi Tworylne, zwiększenie sukcesu rozrodczego poprzez stworzenie optymalnych miejsc rozrodu – kopców z trocin i gałęzi.

- ochronę siedlisk lęgowych ptaków, od roku 2012 na powierzchni 230 ha. Ze względu na występowanie derkacza łąki koszone są po 1 sierpnia.

- ochronę żubra poprzez coroczne koszenie polan śródleśnych na powierzchni 15 ha, wykonywaniu balotów z sianokiszonką w ilości 70 ton rocznie, zakupie i wykładaniu karmy treściwej i soczystej w ilości 75 ton rocznie, zakupie i wykładaniu granulatu ograniczającego szkody w środowisku leśnym w ilości 15 ton rocznie, wykonaniu odłowni i paśników (4 szt.), poprawieniu dojazdów do miejsc dokarmiania, wykonaniu oczek wodnych w ilości 5 sztuk o powierzchni 20 arów, wykonaniu miejsca widokowego i umieszczeniu tablic informacyjnych.

W/w prace wykonywane były w ramach projektu „Ochrona in situ żubra w Polsce – część południowa” w latach 2011-2013 oraz w ramach projektu „Kontynuacja Ochrony in situ żubra w Polsce – część południowa” w roku 2014.

- rewitalizację starych sadów przy udziale WWF Polska w ramach projektu „Ochrona niedźwiedzia brunatnego w polskiej części Karpat”. Prace polegały na

zinwentaryzowaniu drzew owocowych (2500 sztuk), a w kolejnych latach ich odkrzaczeniu (odsłonięciu) oraz pielęgnacji koron. W roku 2013 w/w zabiegi przeprowadzono na 1500 drzewach owocowych.

- realizację w latach 2012-2014 projektu „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” (KIK/53) współfinansowanego przez Szwajcarię, w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej”.

Głównym celem projektu jest ochrona ostoi fauny puszczańskiej w Karpatach poprzez wyznaczenia oraz ochronę istniejących korytarzy ekologicznych, gwarantujących zachowanie spójności środowiska dla populacji tych zwierząt oraz podniesienie poziomu wiedzy i świadomości władz, mieszkańców regionu na temat znaczenia korytarzy ekologicznych ich roli oraz zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym i niewłaściwą praktyką trwałych wielkopowierzchniowych grodzień.

Przyjęte cele projektu osiągnane będą za sprawą realizowanych zadań obejmujących:

- weryfikację i waloryzację korytarzy ekologicznych oraz rekomendację do objęcia ich ochroną
  - działania informacyjno-edukacyjne .
- wykaszania ziołorośli rez. Śnieżycy Wiosenna w Dwerniczku,

- uporządkowanie ruchu turystycznego,
- stworzenie miejsc osłonowych przez oznakowanie i egzekwowanie zakazów wstępu w ostojach zwierzyny,
- ochronę i pielęgnację kęp tarniny, jako miejsc osłonowych dla dzika

W roku 2010 i 2011 w leśnictwie Hulskie na wniosek Nadleśnictwa zostały ustalone przez RDOŚ w Rzeszowie strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania Orła przedniego *Aquila chrysaetos*.

W roku 2013 na zlecenie Nadleśnictwa została przeprowadzona, przez ornitologa członka Komitetu Ochrony Orłów, inwentaryzacja miejsc gniazdowania ptaków, w tym między innymi orłów z rodzaju *Aquila* oraz bociana czarnego *Ciconia nigra*.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji na wniosek Nadleśnictwa zostały utworzone przez RDOŚ w Rzeszowie zaktualizowała strefy ochronne dla ptaków i obecnie istnieje ich osiem.

W latach 2011-2014 przeprowadzona została przez Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie weryfikacja stref występowania węża eskulapa, ostateczne wyniki zostały zgłoszone do RDOŚ w Rzeszowie celem aktualizacji stref ochronnych oraz będą umieszczone w nowym operacie na lata 2015-2024.

Zgodnie z obowiązującą Instrukcją Ochrony Lasu wszystkie formy ochrony przyrody podlegają monitoringowi prowadzonemu przez Nadleśnictwo.

XIV. BUDOWNICTWO ORAZ UTRZYMANIE INFRASTRUKTURY

Nadleśnictwo w ocenianym okresie wykonywało szereg zadań, mających na celu poprawę i rozwój infrastruktury:

a. W ramach budownictwa drogowego :

- dokończono przebudowy drogi leśnej Dwerniczek-Otryt na odc. 1,8 km,
- przebudowano 6 odcinków dróg gruntowych o łącznej długości 10,3 km na nawierzchnie tłuczniowe, z przebudową przepustów w ciągu drogi, zjazdów na szlaki zrywkowe i składów drewna zlokalizowanych przy tych drogach,
- wzmocniono istniejące nawierzchnie tłuczniowe dróg przez wykonanie tłuczniowej warstwy wzmacniającej grub. 15-20 cm na łącznej długości 41 km,

- uzupełniono nawierzchnie bitumiczne dróg leśnych na odcinkach dojazdów do dróg publicznych lub na podjazdach o nachyleniu ponad 12% - 5 odcinków dróg o łącznej długości ok. 1 km,
  - wyremontowano uszkodzone odcinki dróg o nawierzchniach tłuczniowych na łącznej długości 48 km.
2. W tym okresie wykonano przebudowę 23 składów drewna o łącznej powierzchni ok. 4,5 ha, wyrównując i odwadniając nawierzchnie gruntowe tych składów oraz przebudowując zjazdy w celu dostosowania do wymogów transportu wysokotonażowego.
3. W zakresie budownictwa kubaturowego i infrastruktury towarzyszącej:
- dokończono modernizację dwóch budynków funkcyjnych jednorodzinnych,
  - zmodernizowano 8 budynków funkcyjnych jednorodzinnych (niezbędnych dla gospodarki leśnej), podnosząc standard tych budynków do wymogów zawartych w Decyzji nr 127 DG LP z dn. 4.09.2001 r.,
  - w latach 2006-2007 wybudowano nową siedzibę leśnictwa Czarna (leśniczy, podleśniczy),
  - poddano remontom 4 budynki niezbędne dla gospodarki leśnej,
  - zlikwidowano pokrycia dachowe azbestowe na powierzchni ok. 1900 m² (9 budynków mieszkalnych i gospodarczych),
  - zmodernizowano parking przy budynku administracyjnym w Lutowiskach i wyremontowano dojazdy do siedzib leśnictw,
  - zmodernizowano grodzienia 5 leśniczówek,
  - wybudowano 4 przydomowe oczyszczalnie ścieków,
  - rozpoczęto modernizację kompleksu administracyjnego w Lutowiskach modernizując budynek gospodarczy (archiwum-garaż) i schody zewnętrzne do budynku administracyjnego,
  - w ramach projektu „Mała Retencja Górska”, zrealizowanego w programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, wykonano: zabudowę biologiczno-techniczną zerodowanej skarpy brzegowej w leśnictwie Sękowiec; zamontowano 150 wodopustów na drogach leśnych i szlakach, zrywkowych; zabudowano 5 osuwisk skarp brzegowych w leśnictwach Lipie, Skorodne, Dwernik i Hulskie; wybudowano 5 nowych zbiorników retencyjnych;

powiększono 4 istniejące zbiorniki i odtworzono 6 zbiorników na terenach porolnych,

- w ramach programu „Ochrona in situ żubra w Polsce – część południowa” wykonano: 5 zbiorników wodnych w miejscach bytowania żubrów; odłownię żubrów i jeleni w miejscowości Tworylne,
- w ramach Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” urządzono 2 ścieżki edukacyjne w leśnictwach Dwernik i Nasiczne.

W analizowanym okresie nadleśnictwo dokonało sprzedaży 31 lokali mieszkalnych w trybie art. 40a Ustawy o lasach oraz sprzedaży zbędnej nieruchomości niemieszkalnej (obiekty po byłym Parku konnym w Zatwarnicy) o pow.0,46 ha, w trybie art. 37 Ustawy o lasach.

NADLEŚNICZY

mgr inż. Marek Bajda

KOREFERAT

**Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Przemyślu
do „Analizy gospodarki leśnej Nadleśnictwa Lutowiska
za okres 01.01.2005 r. – 31.12.2014 r.”,
sporządzonej przez Nadleśniczego**

1. Zmiany w stanie posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Lutowiska wg stanu na 01.01.2005 r. wynosiła 20790,17 ha. W latach 2005-2014 zmalała o 149,86 ha i aktualnie wynosi 20640,31 ha.

Poniżej przedstawiono zestawienie zmian powierzchniowych w Nadleśnictwie w minionym okresie gospodarczym.

Stan według	Powierzchnia /ha/		
	Ogółem	Leśna	Nieleśna
IV rewizji ul	20790,17	19427,23	1362,94
V rewizji ul	20640,31	19460,44	1179,87
Różnica	-149,86	+33,21	-183,07

Przyczyny zmian powierzchniowych przedstawił Nadleśniczy w „*Analizie Nadleśniczego...*”. Powierzchnia ogólna uległa zmniejszeniu.

Stan prawny gruntów jest udokumentowany – około 99% działek posiada księgi wieczyste.

2. Ocena użytkowania głównego

2.1. Użytkowanie rębne

Rozmiar wykonanego użytkowania rębego i przedrębego w ubiegłym okresie gospodarczym i porównanie go z planem u. l. zawiera tabela nr IX zamieszczona w „*Analizie Nadleśniczego...*”. Zakres wykonania planu użytków rębnych przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	N-ctwo Lutowiska
	% wykonania
Etat powierzchniowy	93,20
Etat masowy (bez użytków przygodnych)	85,21
Etat masowy (z użytkami przygodnymi)	90,85
Udział użytków przygodnych	6,21

Niepełne wykonanie etatu masowego wynika przede wszystkim z konieczności porządkowania stanu sanitarnego lasu. Udział użytków przygodnych w użytkowaniu rębnym wyniósł w skali całego Nadleśnictwa blisko 6% ogółu pozyskanej masy.

W wyniku prowadzonych cięć rębnych:

- został utrzymany dobry stan zdrowotny i sanitarny w tej grupie drzewostanów,
- zwiększyła się powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia.

Potrzeby hodowlane drzewostanów dojrzałych, szczególnie w klasie odnowienia, są aktualnie wysokie, stąd wynika potrzeba utrzymania etatu cięć rębnych na najbliższy okres gospodarczy na dotychczasowym poziomie.

2.2. Użytkowanie przedrębne

Wykonanie planu użytków przedrębnych wg kategorii cięć przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	N-ctwo Lutowiska
	% wykonania
Czyszczenia późne - CP	
Etat powierzchniowy	104,78
Etat masowy	139,48
Trzebieże – TW / TP	
Etat powierzchniowy	100,57
Etat masowy	116,88
Razem użytki przedrębne	
Etat powierzchniowy	100,68
Etat masowy (z użytkami przygodnymi)	131,57
Udział użytków przygodnych	11,08

Etat użytkowania przedrębego został zrealizowany w 100% zarówno pod względem powierzchniowym jak i masowym. Pełna realizacja etatu została zrealizowana zarówno w czyszczeniach późnych, jak i w trzebieżach. Udział użytków przygodnych w ogólnym pozyskaniu wyniósł 11%.

2.3. Użytki główne

Pozyskanie użytków głównych w Nadleśnictwie, ustalone w planie u. l. na 10-lecie 2005-2014, zostało zrealizowane w 100%, przy udziale użytków przygodnych wynoszącym 7,67%.

Kierunki działań Nadleśnictwa w zakresie realizacji planu użytkowania głównego należy ocenić pozytywnie, bowiem łączny etat miąższościowy użytków głównych został w 100% zrealizowany, a w ramach tych prac uzyskano:

- wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia,
- poprawę struktury gatunkowej drzewostanów,
- dobry stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów,
- poprawa stopnia zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

3. Ocena zagospodarowania lasu

3.1 Hodowla lasu

Szczegółowe wykonanie zadań z zakresu hodowli obrazuje tabela X zamieszczona w „Analizie Nadleśniczego...”. Procentowe wykonanie zadań wg poszczególnych kategorii zestawiono w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie zadań	N-ctwo Lutowiska	
	% wykonania	
I. Odnowienia i zalesienia	86,3	
w tym: 1) odnowienia otwarte	100,00	
a) halizny, płazowiny, zręby	100,00	
b) grunty nieleśne.	-	
2) Odnowienia pod osłoną	90,23	
a) przy rębniach złożonych	90,20	
b) podsadzenia produkcyjne	-	
c) dolesienia luk	83,49	
II. Poprawki i uzupełnienia:	47,73	
III. Wprowadzanie podszytu	-	
IV. Pielęgnowanie lasu:	112,57	
w tym: 1) uprawy (CW	163,83	
2)) młodników (CP)	100,28	
V. Melioracje	68,20	
1) agrotechniczne	68,20	
2) wodne	-	

Niepełna realizacja planu hodowli podyktowana była chęcią w jak najwyższym stopniu wykorzystania odnowienia naturalnego. Przygotowanie gleby pod obsiew oraz porządkowanie powierzchni do odnowienia nie przyniosło jednak w niektórych miejscach spodziewanych rezultatów.

Ponadto na części gruntów stwierdzono bytowanie zwierząt dla których wymagane jest utrzymanie stref ochronnych (całorocznych) i zaniechano wszelkich prac. Istotnym elementem jest też wytypowanie pewnych fragmentów drzewostanów na miejsca stałego bytowania (koncentracji) żubra i zwierzyny płowej, gdzie jakiegokolwiek prace odnowieniowe nie mają ekonomicznego uzasadnienia.

Odnowienia powierzchni otwartych, gdzie planowano odnowienie sztuczne zrealizowano w 100%.

Wyższe od planowanego wykonania były zabiegi związane z pielęgnacją drzewostanów (113,17%), podyktowane koniecznością odpowiedniej regulacji składu gatunkowego i zagęszczenia młodego pokolenia.

3.2. Baza nasienna i szkółkarstwo.

Wszystkie opisane w „*Analizie Nadleśniczego...*” działania były właściwe. Podjęte działania zabezpieczają potrzeby Nadleśnictwa w tym zakresie.

3.3. Ocena zmian stanu i wielkości zasobów drzewnych

Wykonane w minionym 10-leciu zadania gospodarcze spowodowały:

- znaczny przyrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia (z 5088,66 ha do 8232,61 ha - + 61,7%),
- znaczny wzrost powierzchni upraw i młodników po rębniach złożonych (z 110,61 ha do 727,16 ha - + 657%),
- poprawę struktury gatunkowej drzewostanów w kierunku lepszego dostosowania do siedliska (zgodne - 43,1%, cz. zgodne - 55,9%, niezgodne - 1,0%),
- wzrost przeciętnego wieku drzewostanu z 72 lat do 76 lat,
- spadek przeciętnej zasobności drzewostanów – z 256 m³/ha do 245 m³/ha (- 4,3%),
- spadek zapasu drzewostanów – z 4821235 m³ do 4670803 m³/ha (- 3,1%).

3.4. Jakość upraw i młodników

Uprawy i młodniki po rębni złożonej założono na powierzchni 727,16 ha. Ich jakość należy uznać za dobrą, podobnie jak zgodność składu gatunkowego z pożądanym. Uprawy zgodne ze składem pożądanym stanowią 82,5% wszystkich upraw a częściowo zgodne 17,5%. Uprawy niezgodne nie występują.

W porównaniu do poprzedniej rewizji poprawił się wskaźnik zadrzewienia upraw i młodników z 0,72 na 0,80.

Stopień pokrycia młodego pokolenia w drzewostanach w klasie odnowienia i do odnowienia, zestawiono poniżej.

Wyszczególnienie	KO	KdO
Powierzchnia [ha]	8232,61	24,57
Powierzchnia zredukowana młodego pokolenia [ha]	6534,16	11,07
Przeciętne pokrycie[%]	54,2	27,2
Przeciętna jakość hodowlana	12	12

4. Stan zdrowotny i sanitarny lasu

Stan sanitarny i zdrowotny lasów Nadleśnictwa Lutowiska jest dobry. W ostatnim okresie gospodarczym, wystąpiły uszkodzenia drzewostanów powodowane przez czynniki abiotyczne, których skutki zostały usunięte.

Metody zapobiegania i ochrony drzewostanów przed szkodliwym działaniem czynników biotycznych stosowane przez Nadleśnictwo okazały się skuteczne.

Dalszego specjalnego traktowania wymagają drzewostany świerkowe i olszowe na gruntach porolnych. Specjalnego podejścia wymagają drzewostany będące miejscem ostoi żubra i zwierzyny płowej.

5. Ochrona przeciwpożarowa

Podobnie jak w poprzednim okresie gospodarczym, lasy Nadleśnictwa Lutowiska zaliczono do III kategorii zagrożenia pożarowego. W okresie 2005 – 2011 wystąpił 1 pożar lasu na powierzchni 0,01 ha. Ilość i wysycenie środków z zakresu ochrony przeciwpożarowej opisanych w „*Analizie Nadleśniczego...*” jest wystarczająca dla III kategorii zagrożenia pożarowego.

6. Użytkowanie uboczne

Gospodarka łowiecka

Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska funkcjonują dwa obwody łowieckie (216 pk i 217 pk), z czego jeden (216 pk) wchodzi w skład Ośrodka Hodowli Zwierzyny Lasów Państwowych oraz drugi (217 pk) dzierżawiony przez koło łowieckie „Gawra” w Lutowiskach. OHZ zajmuje powierzchnie 21 321 ha, a obwód nr 217 pk („Gawra”) powierzchnie 6334 ha.

Gospodarkę łowiecką prowadzi się w oparciu o wieloletnie plany łowieckie. Szczegóły omówione zostały w „*Analizie Nadleśniczego...*”.

Gospodarka łąkowo-rolna

Z puli użytków rolnych pozostających w stanie posiadania, Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę na powierzchni 352,57 ha, w tym powierzchnia objęta dopłatami z UE wynosi 337,57 ha. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach była realizowana na powierzchni 35,44 ha.

Grunty rolne stanowiące deputaty pracowników wynoszą 203 ha.

Inne zagadnienia użytkowania ubocznego lasu

W ramach użytkowania ubocznego na bieżące 10-lecie przewiduje się pozyskanie choinek świerkowych i jodłowych oraz stroiszu iglastego, zależnie od zapotrzebowania okolicznej ludności.

7. Ocena wykonania zadań wynikających z programu ochrony przyrody

Nadleśnictwo realizowało wytyczne zawarte w „Programie ochrony przyrody” oraz podejmowało działania z zakresu ochrony przyrody realizowane w oparciu o zapisy Ustawy o lasach i Ustawy o ochronie przyrody. Szczegóły omówione zostały w „Analizie Nadleśniczego...”.

8. Wnioski

Ubiegły okres gospodarczy w Nadleśnictwie Lutowiska cechuje:

- kontynuacja regulacji i zmiany składu gatunkowego drzewostanów, w ramach użytkowania rębego i przedrębego,
- skutecznie prowadzone zadania z zakresu: hodowli lasu, ochrony lasu, ochrony przeciwpożarowej, ochrony przyrody i edukacji leśnej społeczeństwa.

Na podstawie inwentaryzacji lasu i zasobów drzewnych stwierdzono:

- wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia,
- wzrost powierzchni upraw i młodników po rębni złożonej,
- dobry stan upraw i młodników,
- poprawę zgodności składów gatunkowych drzewostanów z siedliskiem,
- dobry stan sanitarny i zdrowotny lasów,

- wzrost średniego wieku drzewostanu,
- spadek zapasu i średniej zasobności drzewostanów.

Pełna realizacja poprzedniego planu urządzenia lasu sugeruje kontynuację dotychczasowych zadań w okresie najbliższych 10 lat przy utrzymaniu wielkości użytkowania rębnego i przedrębnego maksymalnie na dotychczasowym poziomie.

Opracował:

Kierownik Pracowni
Urządzania Lasu - KU Nr 1
Dariusz Królak
mgr inż. Dariusz Królak

Zespół Ochrony Lasu
w Krakowie

LASY PAŃSTWOWE
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
w Warszawie
ZESPÓŁ OCHRONY LASU
31-159 Kraków, Al. Słowackiego 17a
fax (012) 623-71-44, tel. 633-54-33 w.280
tel. (012) 63-05-280, -283, -276
zolkrakow@lasy.gov.pl

Referat

Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie
na Naradę Techniczno Gospodarczą / NTG /
dla Nadleśnictwa Lutowiska dotyczący projektu
Planu Urządzenia Lasu na lata 2015- 2024

K r a k ó w październik 2014

Lutowiska 28.10.2014

I. Przyrodnicza charakterystyka lasu

Pod względem klimatycznym obszar Nadleśnictwa Lutowiska leży w strefie klimatu pochodzenia atlantyckiego, w rejonie klimatycznym górskim i podgórskim. Okres wegetacyjny trwa od kwietnia do października i wynosi 199 dni. Klimat jest chłodny przy średniej rocznej temperaturze powietrza $+8^{\circ}\text{C}$. Ilość opadów atmosferycznych waha się od 820 -1000 mm rocznie a w najwyższych partiach gór do 1300 mm. Największe opady mają miejsce w czerwcu i lipcu, najmniejsze w lutym. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez okres 90 -140 dni. W miesiącach wiosennych a w szczególności w maju często występują przymrozki, które utrudniają prowadzenie prac odnowieniowych jak również powodują uszkodzenia młodych pędów.

Ogólna powierzchnia nadleśnictwa wynosi 19281,68 ha powierzchni leśnej. Powierzchnia lasów występujących na gruntach porolnych wynosi 9193,1 ha. Nadleśnictwo podzielone jest na 2 obręby: Lutowiska i Dwernik. Na podstawie regionalizacji przyrodniczo- leśnej Polski, lasy nadleśnictwa położone w VIII Krainie Karpackiej, w Mezoregionie Bieszczadów Niskich i Bieszczadów Wysokich. Obszar nadleśnictwa jest typowo górski, pod względem wysokości n.p.m zamyka się w przedziale 416 m do 1047 m. Najwyższy szczyt to Jawornik.

Występujące gleby brunatne (97,7 %) w tym gleby brunatne kwaśne stanowiące 70,55 %, gleby brunatne wylugowane 27,24 % i gleby brunatne właściwe stanowiące 0,97 %, sprzyjają powstawaniu żyznych siedlisk leśnych. Podstawowe znaczenie ma siedlisko Lasu Górskiego świeżego zajmujące 94,63 % i Lasu Górskiego wilgotnego 3,81 %. W ujęciu wilgotnościowym siedliska świeże zajmują 95,75 % zaś siedliska wilgotne, bagienne i łąkowe 4,25 %. Klimat i warunki glebowe stwarzają optymalne warunki dla występowania jodły, buka i jawora. Siedliska naturalne i zbliżone do naturalnego zajmują 51,2 % powierzchni. Siedliska w stanie naturalnym i zbliżonym występują głównie na siedliskach Lasu Górskiego świeżego i LG wilgotnego. Duży stopień naturalności cechuje również siedlisko Lasu łąkowego górskiego. Siedliska zniekształcone o powierzchni 9407,92 ha, stanowiące 48,79 % ogólnej powierzchni siedlisk zajmują drzewostany z udziałem So, Ol sz., Mdrz, Św i Brz założone na gruntach porolnych. Duży udział tych gatunków niekorzystnie wpływa na stan sanitarny i zdrowotny lasów Nadleśnictwa Lutowiska .

W składzie gatunkowym drzewostanów gatunkami panującymi są buk, zajmujący 31,83 % powierzchni, olcha szara 25,77 %, jodła 24,2 % i świerk pospolity 10,82 %. W ostatnich latach zmalała powierzchnia drzewostanów olchowych na korzyść drzewostanów bukowych i jodłowych.

Drzewostany z udziałem dwu i trzech gatunków zajmują łącznie 65,7 %, drzewostany czterogatunkowe oraz z większą ilością gatunków drzew stanowią 16,5 % a jednogatunkowe 17,8%. Drzewa iglaste stanowią 37,6 % a liściaste 62,4 %.

Lasy Nadleśnictwa Lutowiska charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Powierzchniowo dominują drzewostany w klasie odnowienia stanowiące 43,02 %, znaczący jest udział drzewostanów III klasy wieku 17,39 % , V klasy wieku których udział wynosi 13,12 % i VI klasy 8,59 %. Niższy odsetek posiadają drzewostany młodszych klas wieku.

A. Uszkodzenia natury abiotycznej

Czynnikami wpływającymi na zagrożenie drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska w analizowanym okresie były: wiatr, okiść śnieżna, opady atmosferyczne i niskie temperatury. Amplituda wahań w układzie czynników abiotycznych miała wpływ na stan drzewostanów. Corocznie powstawały szkody od wiatru i okiści, w latach 2005- 2013 pozyskano łącznie 83361 m³ złomów i wywrotów.

W układzie rocznym w drzewostanach iglastych pozyskiwano od 2042 m³ złomów i wywrotów w roku 2006 do 14 046 m³ w roku 2010 natomiast w drzewostanach liściastych od 1639 m³ w roku 2006 do 9177 m³ w roku 2010. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższa tabela nr 1.

Tabela 1. Masa złomów i wywałów pozyskanych w latach 2005- 2013.

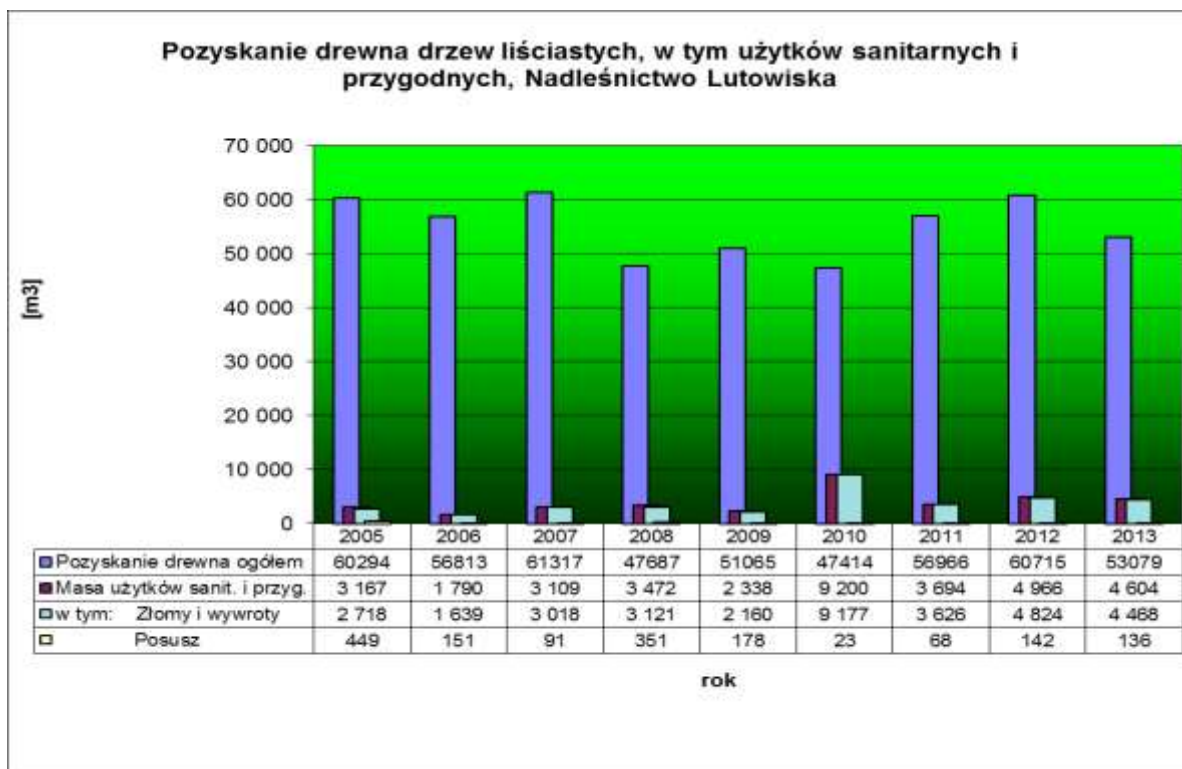
Rok	Drzewostany iglaste	Drzewostany liściaste
	Masa w m ³	Masa w m ³
2005	2063	2718
2006	2042	1639
2007	3813	3018
2008	3342	3121
2009	2618	2160
2010	14046	9177
2011	8182	3626
2012	7478	4824
2013	5026	4468
Ogółem	48610	34751

Przeciętnie w okresie 2005-2013, rocznie pozyskiwano 9262,3 m³ złomów i wywrotów. Po przeliczeniu na powierzchnię jednego hektara w skali nadleśnictwa rocznie pozyskiwano około 0,48 m³ złomów i wywrotów.

W roku 2009, w miesiącu październiku w drzewostanach młodszych klas wieku na powierzchni 539 ha wystąpiły szkody od okiści śnieżnej. W starszych drzewostanach uszkodzenia zanotowano na mniejszej powierzchni, licznie występowały jednak pojedyncze złomy. Obfite opady śniegu wystąpiły w okresie pełnego ulistnienia drzew powodując licznie przyginanie drzew, łamanie wierzchołków jak również wywalanie drzew. Znalazło to wyraz w wielkości pozyskania użytków sanitarnych i przygodnych w roku 2010, które wynosiły 14046 m³ w drzewostanach iglastych i 9177 m³ w liściastych. Następstwa szkód widoczne były również w roku 2011 w którym pozyskano 8182 m³ złomów i wywałów iglastych i 3626 m³ liściastych. Ogółem w drzewostanach w latach 2005 – 2013 pozyskano 83361 m³ użytków sanitarnych i przygodnych, stanowiło to 9,32 % ogólnego pozyskania. W przypadku drzewostanów liściastych masa złomów i wywałów w okresie 2005-2013 wynosiła 34751 m³ a w iglastych 48610 m³. Masa pozyskanego posuszu liściastego wynosiła zaledwie 1589 m³ co stanowiło 0,32 % ogólnego pozyskania w skali roku.

Pozyskanie drewna drzew liściastych w tym użytków sanitarnych i przygodnych oraz posuszu przedstawia ryc. nr 1.

Ryc. 1.

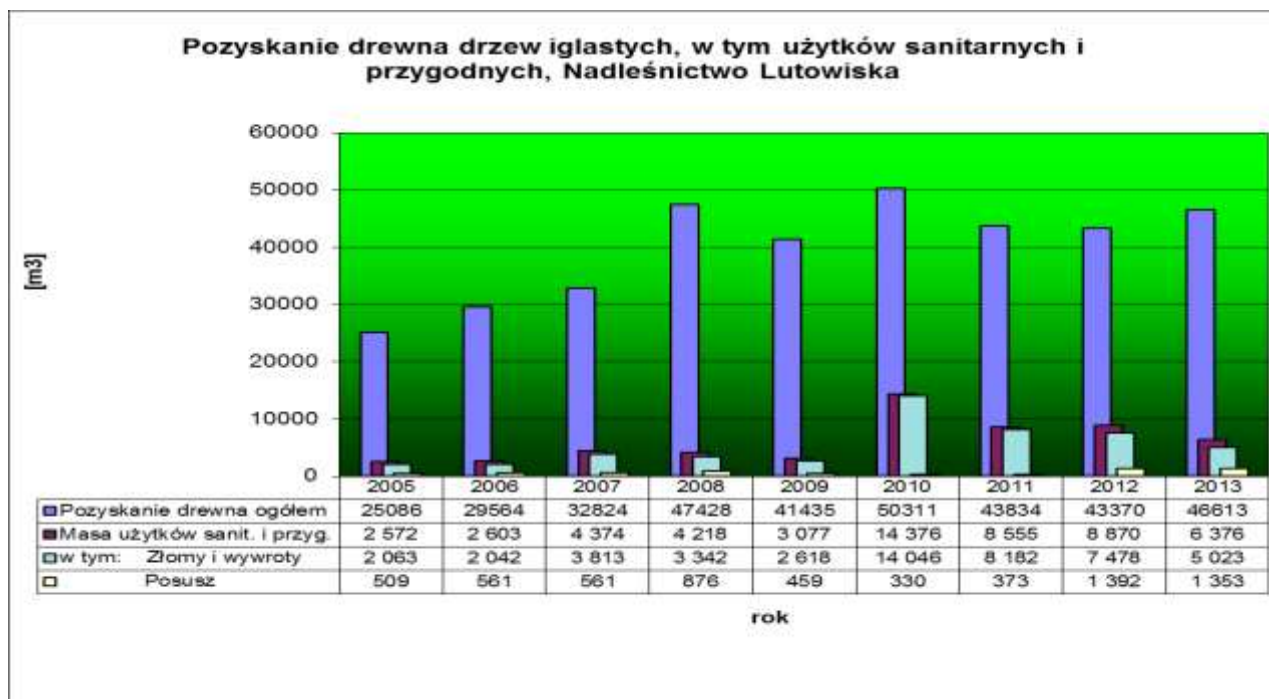

W drzewostanach iglastych w analizowanym okresie pozyskano 55021 m³ użytków sanitarnych i przygodnych, stanowiło to 15,2 % ogólnego pozyskania. Przeciętnie w skali roku pozyskiwano 6113,4 m³ użytków sanitarnych i przygodnych. Przeprowadzona szczegółowa analiza w układzie poszczególnych gatunków drzew iglastych, wykazała, że dominujący udział pozyskanych użytków sanitarnych i przygodnych miał miejsce w przypadku licznie występujących drzewostanów jodłowych -27364 m³ i świerkowych-19067 m³. Wielkość pozyskania użytków sanitarnych w przypadku sosny wynosiła 4557 m³ a modrzewia 4033 m³. W latach 2005 – 2013 pozyskano łącznie 4020 m³ posuszu świerkowego oraz 1945 m³ posuszu jodłowego. Udział posuszu świerkowego w użytkach sanitarnych i przygodnych wynosił w roku 2013 aż 56 %.

Słabość drzewostanów świerkowych w warunkach Nadleśnictwa Lutowiska w tym głównie w Leśnictwie Czarne powodowana jest sztucznym wprowadzeniem świerka na grunty porolne, oraz ich słabością spowodowaną działaniem grzybów patogenicznych będących sprawcami chorób korzeni jak również licznym występowaniem owadów z grupy szkodników wtórnych. Zestawienie pozyskania drewna drzew iglastych z uwzględnieniem użytków sanitarnych i przygodnych w tym złomów i wywrotów oraz posuszu przedstawiono graficznie na ryc. 2.

Ryc.2

Szkodotwórczy wpływ układu czynników meteorologicznych w analizowanym okresie nie powodował pogorszenia stanu zdrowotnego drzewostanów bukowych i jodłowych nadleśnictwa. Terminowe usuwanie drzew uszkodzonych było ważną czynnością ograniczającą poziom zagrożenia od owadów kambiofagicznych. Potwierdzeniem jest niewielki udział drzew posuszowych jodły i buka.

W sztucznych drzewostanach świerkowych stwierdza się zagrożenie od opieńkowych chorób korzeni jak również od huby korzeni. Zwiększona predyspozycja chorobowa świerka jest następstwem wprowadzania podczas zalesień niewłaściwych proveniencji tego gatunku.

II. Występowanie szkodliwych owadów i chorób grzybowych.

A. Owady szkodniki pierwotne

W drzewostanach Nadleśnictwa Lutowiska w analizowanym okresie ze względu na brak zagrożenia od gatunków objętych jesiennymi poszukiwaniami, kontrole ich występowania nie były prowadzone. Nadleśnictwo Lutowiska zwolnione zostało z prowadzenia jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny.

Na podstawie znowelizowanej w 2012 roku Instrukcji Ochrony Lasu do przygotowania prognozy występowania brudnicy mniszki pomimo braku w nadleśnictwie obszarów gradacyjnych, zaleca się prowadzenie jej obserwacji w drzewostanach świerkowych i sosnowych w wieku powyżej 20 lat podczas prowadzenia bieżącej działalności gospodarczej. W przypadku stwierdzenia samic brudnicy mniszki, w drzewostanach sosnowych i świerkowych powyżej 20 lat w kompleksach nie mniejszych niż 200 ha, powinna być prowadzona ocena stopnia zagrożenia. Do odłowu samców brudnicy oraz kontroli przebiegu rójki wykorzystywane będą pułapki feromonowe w ilości 2 sztuk dla każdego leśnictwa posiadającego drzewostany sosnowe i świerkowe w kompleksach minimum 200 ha. Prognozę przygotowuje się w oparciu o metodę transektów.

B. Owady szkodniki w szkółkach, uprawach i młodnikach.

W okresie 2005- 2013 stwierdzano uszkodzenia od pędraków chrabąszczowatych na powierzchni 10,99 ha. W latach 2004 i 2006 szkody na sadzonkach w szkółkach notowano rocznie na powierzchni 2,4 ha. Od

roku 2010 uszkodzenia systemów korzeniowych przez pędraki chrabąszczowatych nie są stwierdzane.

Prowadzone na wniosek Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie obserwacje występowania uszkodzeń od obiałki pędowej i obiałki korowej wykazały występowanie obiałki korowej na powierzchni 3,48 ha.

W młodnikach świerkowych na powierzchni 10 ha stwierdzono występowanie galasów ochojnika. (Tab. 2).

Tab.2 Powierzchnia występowania owadów powodujących uszkodzenia oraz powierzchnia zagrożona przez ssaki w Nadleśnictwie Lutowiska

Lp.	Gatunek owada	Powierzchnia występowania (ha)
w latach 2004 - 2013		
1.	Chrabąszczowate	10,99
2.	Obiałka korowa	3,48
3.	Ochojniki	10,00
4.	Kornik drukarz	730,00
Ssaki powodujące szkody		
5.	Jeleniowate	1440,15
6.	Żubr	101,71
7.	Zając	15,53
8.	Bóbr	13,55
9.	Niedźwiedź	50,45

B. Choroby grzybowe.

Przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych powodujących osłabienie siewek i sadzonek stwierdzano obecność sprawców chorób z rodzaju Fusarium, Phomopsis i Cylindrocarpon. W uprawach i młodnikach jodłowych sporadycznie stwierdzano występowanie osutki jodłowej wywoływanej przez *Acanthostigma parasiticum*.

Powierzchnia upraw i młodników jodłowych na których występowały uszkodzenia powodowane przez *Malamsorella caryophylacearum* wynosiła

łącznie 3005,02 ha, z czego w roku 2005 na powierzchni 422,78 ha a w roku 2013 na 308,52 ha.

W drzewostanach starszych, drzewa z rakiem jodły obecne były na powierzchni 7514 ha z czego w roku 2006 na 380 ha a w roku 2013 na 1551 ha.

Zgodnie z zaleceniami Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie dla ograniczenia szkodliwości raka jodły, w uprawach i młodnikach prowadzone było usuwanie porażonych pędów. Zabieg ten był prowadzony corocznie w okresie od września do połowy maja. Czynnikiem sprzyjającym rozprzestrzenianiu się choroby jest obecność czarcich mioteł na starych jodłach jak również występowanie roślin z rodziny goździkowatych jako drugiego gospodarza sprawcy raka jodły.

Zamieranie jesionu objawiające się chorobami pędów i gałęzi w uprawach i młodnikach stwierdzono na powierzchni 277,44 ha. Największa powierzchnia 74,44 ha z zamierającymi drzewkami miała miejsce w roku 2005. Od roku 2011 w następstwie mniejszego udziału jesionu stwierdza się spadek uszkodzeń w uprawach i młodnikach.

Zwiększeniu ulega natomiast powierzchnia zamierania drzew w starszych klasach wieku. W roku 2004 zjawisko to występowało na 62 ha, w roku 2013 powierzchnia wzrosła do 70,75 ha.

Dla zmniejszenia rozpadu drzewostanów jesionowych konieczne jest usuwanie drzew zamierających, zasiedlonych przez gatunki jesionowców. Do czasu rozpoznania przyczyn choroby jesionu zaleca się również odstąpienie od jego wprowadzania do składu gatunkowego upraw.

W analizowanym okresie na terenie Nadleśnictwa Lutowska stwierdzono zjawisko zamierania jaworu, w latach 2005 i 2006 dotyczyło to powierzchni 18,25 ha. W latach 2008, 2009, 2010 miało miejsce zamieranie wiązu na powierzchni 3,0 ha a w roku 2013 olszy na 8,0 ha.

W roku 2011 na modrzewiach w młodszych klasach wieku stwierdzono objawy porażania przez raka modrzewia, zamieranie pędów oraz części wierzchołkowych modrzewi występowało na łącznej powierzchni 24,69 ha.

Ciągle groźne są choroby korzeni powodowane przez grzyby opieńkowe oraz przez korzeniowca wieloletniego. W analizowanym okresie szkody od opieńki wystąpiły na 2821 ha a od korzeniowca na 703 ha, w skali roku zagrożenie stwierdzane było na powierzchni od 116 ha w 2005 do 139 ha w roku 2013.

Grzyby powodujące zgniliznę u drzew iglastych stwierdzono na powierzchni 2645 ha, zagubione drzewa liściaste występowały na 2375 ha w tym w roku 2013 na 800 ha.

Występowanie uszkodzeń od patogenicznych grzybów przedstawiono w tabeli 3

Tabela 3.

Występowanie uszkodzeń od czynników abiotycznych oraz od patogenów grzybowych.

Lp.	Czynnik abiotyczny	Powierzchnia występowania w latach 2005- 2013 w ha
1.	Śnieg w młodszych klasach	539,00
2.	Zmrożenia i przymrozki	545,85
3.	Požary	0,01
Patogeny grzybowe		
1.	Zamieranie pędów jaworu	18,25
2.	Zamieranie pędów wiązu	3,00
3.	Zamieranie jesionu	
	- młodsze klasy	277,44
	- starsze drzewostany	371,50
4.	Zamieranie olszy	8,00
5.	Rak jodły	
	- Uprawy i młodniki	3005,02
	- Starsze drzewostany	7514,00
6.	Rak modrzewia	24,69
7.	Opieńkowa zgnilizna korzeni	2821,00
8.	Huba korzeni	703,00
9.	Drzewa zagubione iglaste	2645,00
10.	Drzewa zagubione liściaste	2375,00

C. Owady szkodniki wtórne.

Wykonywane terenowe lustracje prowadzone przez pracowników Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie jak również otrzymywane z nadleśnictwa

materiały potwierdzają dobry stan sanitarny drzewostanów. Dobrą żywotnością cechują się jodła i buk podstawowe gatunki lasotwórcze w Nadleśnictwie Lutowiska..

Problemy związane z ochroną lasu zdominowane są pogarszającą się żywotnością świerka oraz złym stanem sanitarnym drzewostanów jesionowych.

W starszych drzewostanach jesionowych drzewa osłabione zasiedlane są przez gatunki jesionowców, które powodują przyspieszenie ich zamierania . Dla spowolnienia procesu rozpadu drzewostanów jesionowych konieczne jest usuwanie zasiedlonych drzew przed wylotem młodych chrząszczy jesionowców. Odpowiednim terminem wycinania i usuwania drzew zasiedlonych jest okres od końca maja do początku czerwca. Prowadzenie skutecznej walki z owadami kambiofagicznymi przyczyni się do osłabienia procesu zamierania jesionów i umożliwi łatwiejszą ich przebudowę.

Na podstawie prowadzonych obserwacji stwierdzono pogarszanie się żywotności i stanu sanitarnego drzewostanów świerkowych. Osłabione przez choroby korzeniowe a następnie uszkodzane regularnie przez wiatr i okiść drzewa stanowią dogodną bazę dla rozwoju i rozrodu owadów z grupy szkodników wtórnych. Przerzedzone drzewostany zgodnie z obowiązującymi zaleceniami poddawane są przebudowie, świerk zstępowany jest Jd, Bk i Jw. W Leśnictwach Czarne i Lipie o największym udziale drzewostanów świerkowych ciągle groźnymi są kornik drukarz i rytownik pospolity. W analizowanym okresie powierzchnia zagrożona przez kornika drukarza wynosiła 730 ha z czego w roku 2004 aż 500 ha. Tab. 2. Od roku 2009 zagrożenie od kornika drukarza jest zdecydowanie mniejsze. Ochrona drzewostanów świerkowych ma głównie za zadanie przedłużenie obecności świerka dla wykorzystania jego obecności w prowadzonej przebudowie z udziałem gatunków potrzebujących w młodości ocienienia.

Do prognozowania jak również zwalczania kornika drukarza korzysta się z pułapek feromonowych. W ochronie drzewostanów świerkowych przed owadami kambiofagicznymi zaleca się terminowe usuwanie drzew uszkodzonych przez czynniki abiotyczne, stanowiących materiał dla ich rozwoju i rozrodu. Skuteczną metodą jest wyznaczanie drzew trocinkowych a następnie ich systematyczne wycinanie i usuwanie z lasu przed rozwojem młodych chrząszczy korników. Za najbardziej skuteczny termin usuwania drzew zasiedlonych przez kornika drukarza i rytownika pospolitego uznaje się drugą połowę maja i początek lipca. Usunięte w tym okresie drzewa kornikowe powodują wyeliminowanie z drzewostanów najliczniejszej generacji kornika drukarza. Udział drzew posuszowych świerka jest ciągle

wysoki, w roku 2013 stanowił 56 % pozyskanych użytków sanitarnych i przygodnych.

Wykonywane przez pracowników ZOL kontrole wskazują na niewielkie zagrożenie drzewostanów jodłowych średnich i starszych klas wieku przez owady z grupy szkodników wtórnych. Drzewa posuszowe występują sporadycznie a gatunki owadów kambiofagicznych nie posiadają istotnego znaczenia gospodarczego. W sytuacji drzewostanów jodłowych do ich ochrony nie zachodzi potrzeba korzystania z drzew pułapkowych.

W drzewostanach bukowych owady z grupy szkodników wtórnych nie stanowią żadnego zagrożenia. W okresie 2004 do 2013 roku pozyskano łącznie 616 m³ posuszu z czego drzewa zasiedlone i opuszczone przez owady kambiofagiczne stanowiły jedynie 35 m³.

W sytuacji dobrego stanu sanitarnego drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska, szybkiej rotacji pozyskiwanego drewna występuje niewielkie zagrożenie od owadów szkodników technicznych drewna.

D. Szkody od zwierzyny łownej.

Ciągle ważnym i trudnym do rozwiązania problemem stają się szkody powodowane w uprawach i młodnikach przez jelenia i żubra.

Uszkodzenia powodowane przez zwierzynę płową wystąpiły w analizowanym okresie łącznie na powierzchni 1440,15 ha. (Tabela 2). W latach 2012 i 2013 szkody dotyczyły powierzchni odpowiednio 259,83 ha i 294,82 ha. Uszkodzenia powodowane przez jelenia europejskiego utrudniają odnawianie powierzchni zalecanymi przez hodowlę lasu gatunkami drzew jak również eliminują ze składu upraw i młodników drzewa biocenotyczne i domieszkowe. Obecność zwierząt łownych nie powinna być barierą w osiągnięciu wielogatunkowych drzewostanów zgodnych z przyjętym celem hodowlanym.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost znaczenia szkód powodowanych przez gatunki zwierząt objętych całoroczną ochroną tj. żubra, niedźwiedzia i bobra. Szkody od żubra wykazywane są z powierzchni 101,71 ha, z czego w roku 2013 wystąpiły na powierzchni 63,24 ha.

Uszkodzenia od niedźwiedzia występują od roku 2009 i dotyczą powierzchni 50,45 ha. Podtopienia od bobra stwierdzono na 13,53 ha. (Tab.2).

Dla zachowania lasu we właściwym stanie zdrowotnym, koniecznym staje się uwzględnienie negatywnego oddziaływania bytujących gatunków zwierząt chronionych.

III. Wytyczne z zakresu ochrony lasu

Siedliska naturalne oraz w stanie zbliżonym do naturalnego stanowią w nadleśnictwie 51,2 %. Powierzchnia siedlisk zaliczonych do zniekształconych wynosi 9407,92 ha, stanowią one łącznie 48,8 % ogólnej powierzchni. Są to na ogół drzewostany sosnowe, olchy szarej, świerkowe i brzozowe, założone na gruntach porolnych.

Zaplanowane na lata 2015-2024 czynności gospodarcze związane z przebudową świerka, olchy szarej i sosny zmierzające do zwiększenia zgodności składu gatunkowego z siedliskiem, przyczynią się do dalszej poprawy stanu zdrowotnego i sanitarnego lasów.

Przygotowane i proponowane wskazania dotyczące ochrony lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska wynikają z aktualnego stanu drzewostanów oraz potrzeby eliminowania potencjalnych zagrożeń.

A. Działania dla ograniczenia szkód od czynników abiotycznych

- dostosowywanie składu gatunkowego upraw do warunków siedliskowych,
- regulowanie składu gatunkowego upraw i młodników w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych,
- wprowadzanie gatunków domieszkowych wzmacniających stabilność drzewostanów,
- w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych usuwać drzewa zahubione oraz osobniki z objawami uszkodzenia przez choroby korzeni,
- ochrona drzewostanów przed szkodami powodowanymi przez owady, grzyby patogeniczne oraz uszkodzeniami od jeleni,
- wykorzystywanie prowadzonej przebudowy i zabiegów pielęgnacyjnych dla kształtowania stref ekotonowych.

B. Monitorowanie stanu lasu

a. Przed chorobami grzybowymi

- ochrona siewek i sadzonek przed grzybami patogenicznymi,
- do czasu określenia skutecznej metody ochrony jesionów przed ich zamieraniem w uprawach zastępować go innymi gatunkami np. Wz, Mdrz.
- prowadzenie corocznie kontroli zagrożenia lasu przez grzyby patogeniczne,
- sygnalizowanie do ZOL zjawisk chorobowych wymagających rozpoznania,
- ograniczanie rozprzestrzeniania się w uprawach i młodnikach raka jodły zgodnie z zaleceniami ZOL.

b. Przed uszkodzeniami powodowanymi przez owady

- na powierzchniach z występującymi szkodami od chrabąszczy zaleca się prowadzenie kontroli zagrożenia od szkodników korzeni,
- w uprawach i młodnikach jodłowych prowadzić kontrolę występowania obiałki pędowej,
- zgodnie z zaleceniami przygotowanymi przez RDLP i ZOL, prognozowanie brudnicy mniszki dotyczy drzewostanów sosnowych i świerkowych w kompleksach powyżej 200 ha,
- wykonywanie inwentaryzacji uszkodzenia drzewostanów przez owady liściożerne w przypadku wystąpienia defoliacji powyżej 60 % dla So , Mdrz i gatunków liściastych oraz powyżej 30 % dla Św i Jd,

c. Ochrona drzewostanów przed owadami szkodnikami wtórnymi.

- terminowe porządkowanie drzewostanów w przypadku wystąpienia szkód od czynników abiotycznych,
- terminowe usuwanie drzew zasiedlonych przez gatunki kambiofagiczne przed ich opuszczeniem przez młode pokolenie,
- stałe kontrolowanie drzewostanów świerkowych,
- wyszukiwanie drzew zasiedlonych przez kornika drukarza i gatunki towarzyszące oraz ich terminowe usuwanie, w przypadku wystąpienia trudności z wywozem, zasiedlone drewno zaleca się okorować,
- wydzielający się posusz czynny powinien być monitorowany a jego ilość nie może powodować wzrostu zagrożenia od gatunków kambiofagicznych,

d. Ochrona lasu przed szkodami od zwierzyny łownej

- doskonalenie metod inwentaryzacji zwierzyny dla zwiększenia ich wiarygodności a łowieckie plany hodowlane przygotowywać w oparciu o rzeczywiste stany zwierzyny,
- przestrzegać pełną realizację zatwierdzonych łowieckich planów,
- utrzymywanie stanu ilościowego zwierzyny umożliwiającego realizację zadań z hodowli lasu,
- utrzymywanie właściwej struktury wiekowej i płciowej zwierzyny płowej,
- prowadzenie zabezpieczania upraw stosownie do występujących szkód i koncentracji zwierzyny,
- w warunkach zimowych, w okresach szczególnie trudnych dla zwierzyny dopuszcza się wykładanie drzew osiki i wierzby w celu zmniejszenia szkód w uprawach i młodnikach.

e. Ochrona pożytecznej fauny.

W celu kształtowania właściwej odporności biologicznej drzewostanów w ramach ochrony pożytecznej fauny zaleca się:

- ochronę mrowisk,
- wspieranie owadożernego ptactwa poprzez pozostawianie drzew dziuplastych stanowiących naturalne miejsca gniazdowania, w uzasadnionych przypadkach korzystać ze skrzynek lęgowych,
- przysposabianie schronów i miejsc do zimowania nietoperzy,
- biologiczne wzbogacanie obrzeży lasu i linii podziału powierzchniowego poprzez kształtowanie stref ekotonowych,
- w celu ograniczenia liczebności myszowatych, na uprawach otwartych zaleca się stosowanie zwyżek dla ptaków drapieżnych.

LASY PAŃSTWOWE
 Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
 w Warszawie
ZESPÓŁ OCHRONY LASU
 31-159 Kraków, Al. Słowackiego 17a
 fax (012) 623-71-44, tel. 633-54-33 w.280
 tel. (012) 63-05-280, -283, -278
 zc@krakow.lasy.gov.pl

Kierownik
 Zespołu Ochrony Lasu
 w Krakowie

Alfred Król
 dr inż. Alfred Król

Alfred Król

Zespół Ochrony Lasu

w Krakowie

O C E N A

gospodarki leśnej prowadzonej w latach 2005 – 2014 przez Nadleśnictwo Lutowiska dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Z przedstawionej przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska analizy gospodarki leśnej wynika, że zadania ustalone w planie urządzenia lasu na lata 2005 – 2014, zrealizowano w następującej wysokości:

- ✓ cięcia rębne wykonano masowo w 91%,
- ✓ zadania z zakresu pielęgnowania lasu wykonano powierzchniowo w wysokości:
  - pielęgnowanie upraw 164 %,
  - pielęgnowanie młodników 99 %,
  - trzebieże 101 %,
- ✓ odnowiono 14 ha powierzchni leśnych niezalesionych.

Z referatu przedstawionego przez Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie na Naradę Techniczno-Gospodarczą wynika, że znaczenie gospodarcze mają szkody od zwierzyny łownej, które w minionym okresie gospodarczym były zarejestrowane na łącznej powierzchni około 1440 ha, choroba zamierania jesionu oraz pogarszający się stan zdrowotny świerczyn. Szkody od zwierząt objętych całoroczną ochroną tj. żubra, niedźwiedzia i bobra są ograniczone do miejsc występowania tych gatunków i nie stanowią problemu gospodarczego. Poza wymienionymi, szkody od czynników abiotycznych i biotycznych, występowały na terenie Nadleśnictwa Lutowiska w niewielkim zakresie.

Z zainwentaryzowanego stanu lasu przedstawionego przez Wykonawcę projektu planu urządzenia lasu wynika, że w Nadleśnictwie Lutowiska:

- ✓ zainwentaryzowane uprawy i młodniki po rębniach złożonych oraz odnowienia podokapowe są dobrej jakości;
- ✓ wzrasta udział powierzchniowy gatunków właściwych dla siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie, co można zauważyć na przedstawionych wynikach inwentaryzacji wg gatunków rzeczywistych;
- ✓ wzrasta powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia.

Uwzględniając wyżej przedstawione wyniki oceniam gospodarkę leśną prowadzoną przez Nadleśnictwo Lutowiska pozytywnie.

Z przeprowadzonej oceny oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko wynika, że realizacja zaprojektowanych przez Wykonawcę na lata 2015 – 2024 zadań gospodarczych nie wpłynie negatywnie na obszar Natura 2000 PLC180001 Bieszczady.

Dla siedlisk przyrodniczych w projekcie planu urządzenia lasu zostały przyjęte typy drzewostanów uwzględniające składy gatunkowe dla tych siedlisk, co pozwoli na sukcesywne przekształcanie istniejących drzewostanów w zbiorowiska typowe dla wykazanych siedlisk. Siedliska łęgowe zgodnie z ustaleniami KZP zostały wyłączone z użytkowania rębego.

Przy wykonywaniu cięć rębnych należy pozostawiać fragmenty nienaruszonego drzewostanu, o łącznej powierzchni do 5%, do naturalnego rozpadu oraz drzewa dziuplaste, obumarłe i martwe o ile ich usunięcie nie jest konieczne ze względów bezpieczeństwa.

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, zarządzeniem nr 28 z dnia 2 grudnia 2014 roku wprowadził do stosowania wytyczne, przeznaczone dla służb terenowych, w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP Krosno, w których wskazano specjalne sposoby postępowania w miejscach występowania, lub miejscach potencjalnego występowania gatunków chronionych.

W celu utrzymania pożądanego kierunku rozwoju oraz pożądanego stanu docelowego zasobów drzewnych Nadleśnictwa, biorąc pod uwagę wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia, zaprojektowano użytkowanie w wysokości 105 % bieżącego przyrostu. Przyjęte rozwiązania z zakresu użytkowania rębego nie zagrażają trwałości i stabilności lasów Nadleśnictwa.

Na lata 2010 – 2014 była sporządzona dla Nadleśnictwa Lutowiska prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko. Z porównania stanu lasu, przedstawionego w wynikach załączonego do oceny monitoringu, dokonanego na dzień 1 stycznia 2010 i dzień 1 stycznia 2015 roku wynika, że wykonane w tym okresie zadania gospodarcze nie wpłynęły negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

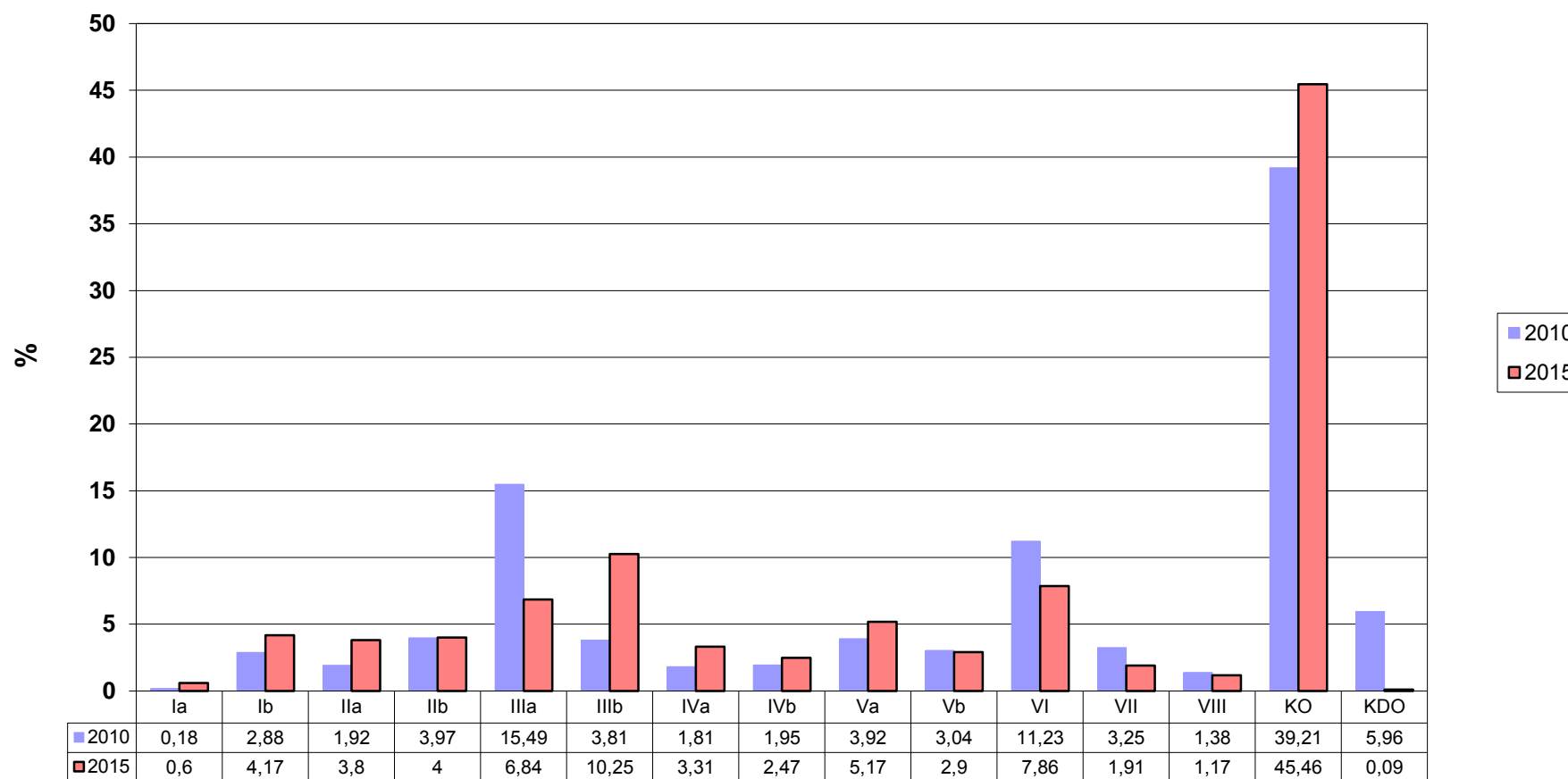
Zł. DYREKTORA
Zł. Dyrektora
dł. Dyrektora
leśnej
mgr inż. Marek Marecki

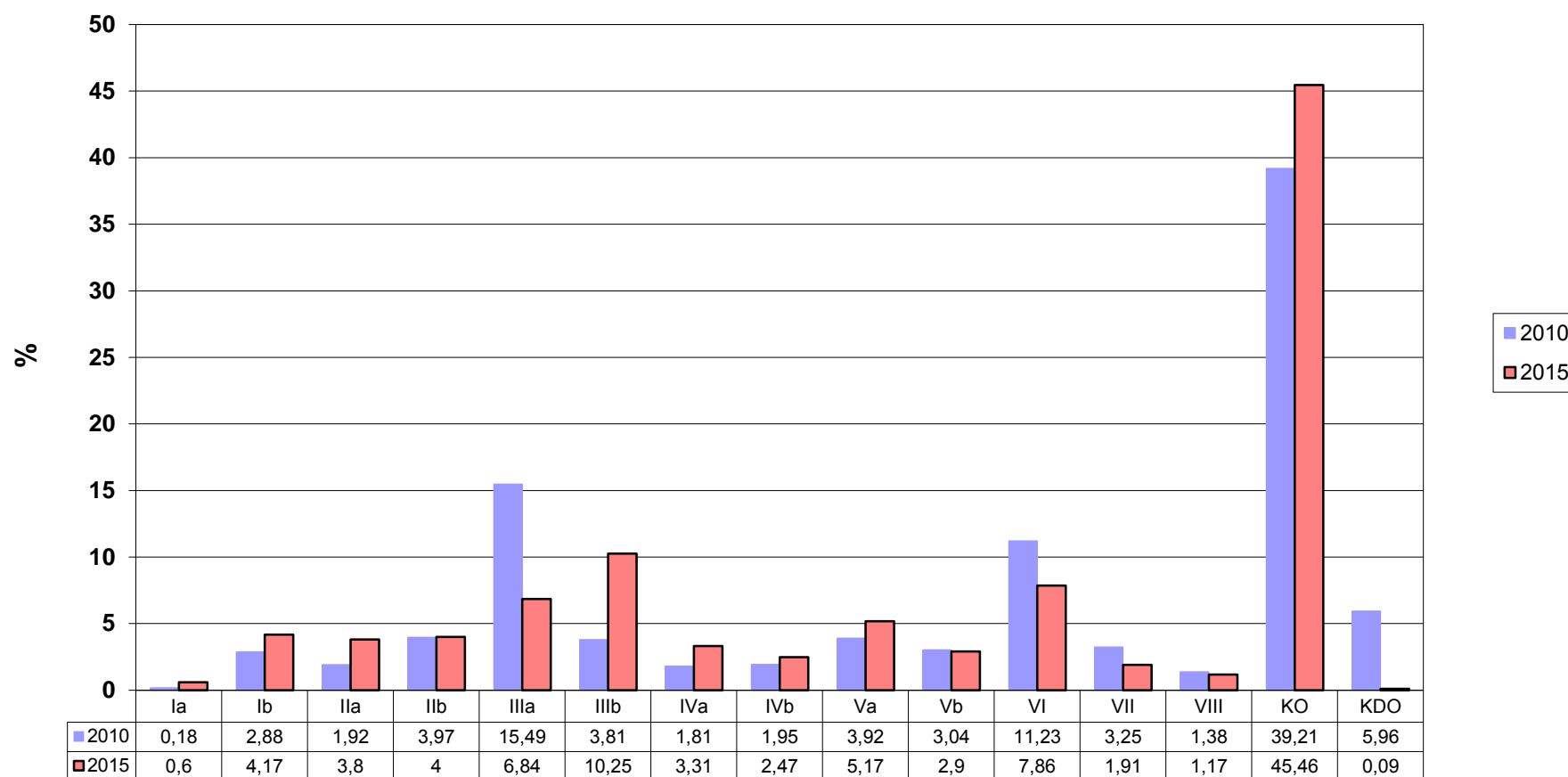
**Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych,
zawartych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska
w latach 2010 – 2014, tj. okresie objętym prognozą oddziaływania planu
urządzenia lasu na środowisko i obszar Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”**

1. Analiza powierzchni lasów wg rzeczywistych składów gatunkowych i wieku w obszarze Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”

Procentowy udział wg klas wieku

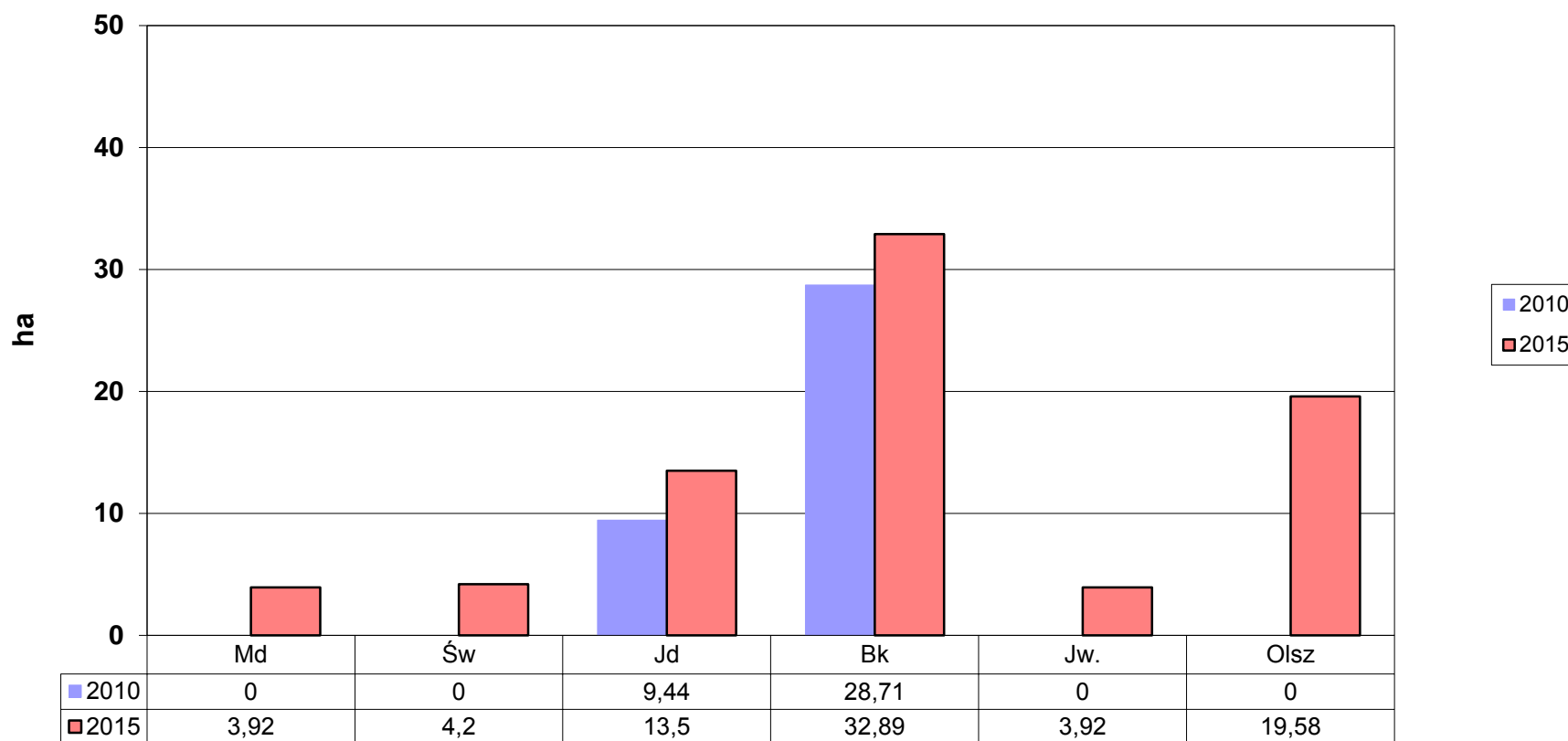
Procentowy udział wg gatunków rzeczywistych

2. Analiza powierzchni lasów wg rzeczywistych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarze Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady” .

Kwaśne buczyny

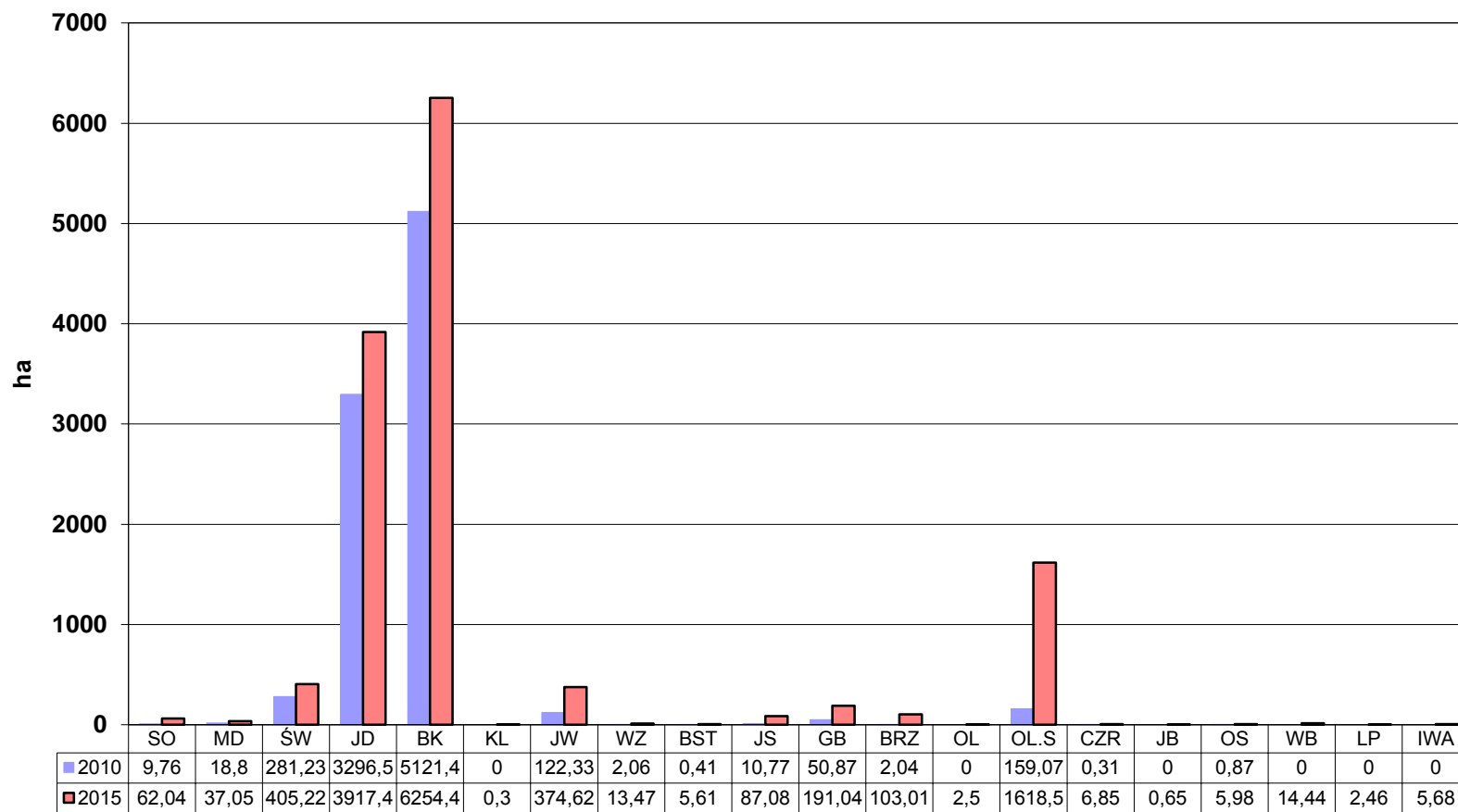
9110

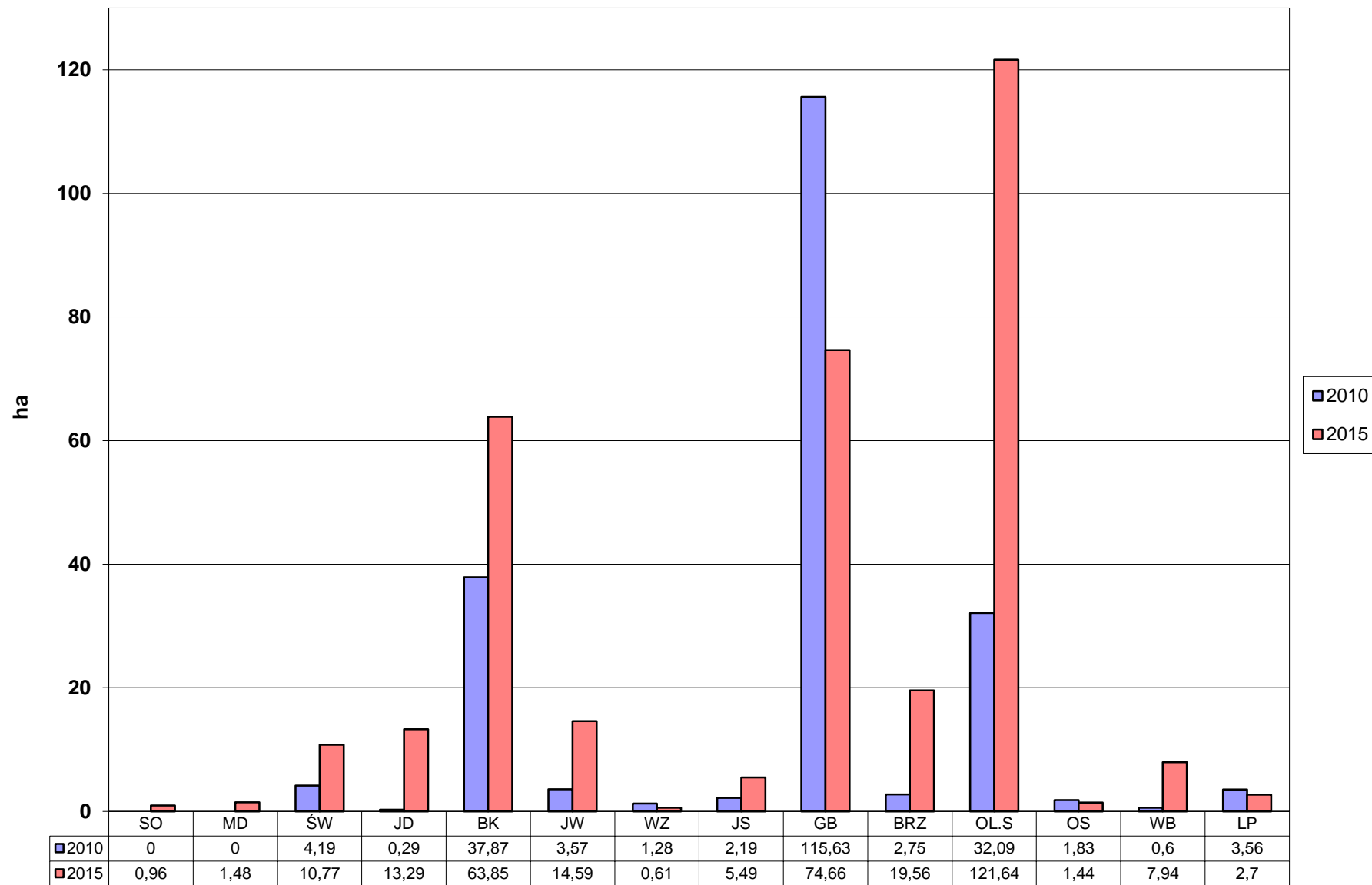
Żyzne buczyny

9130

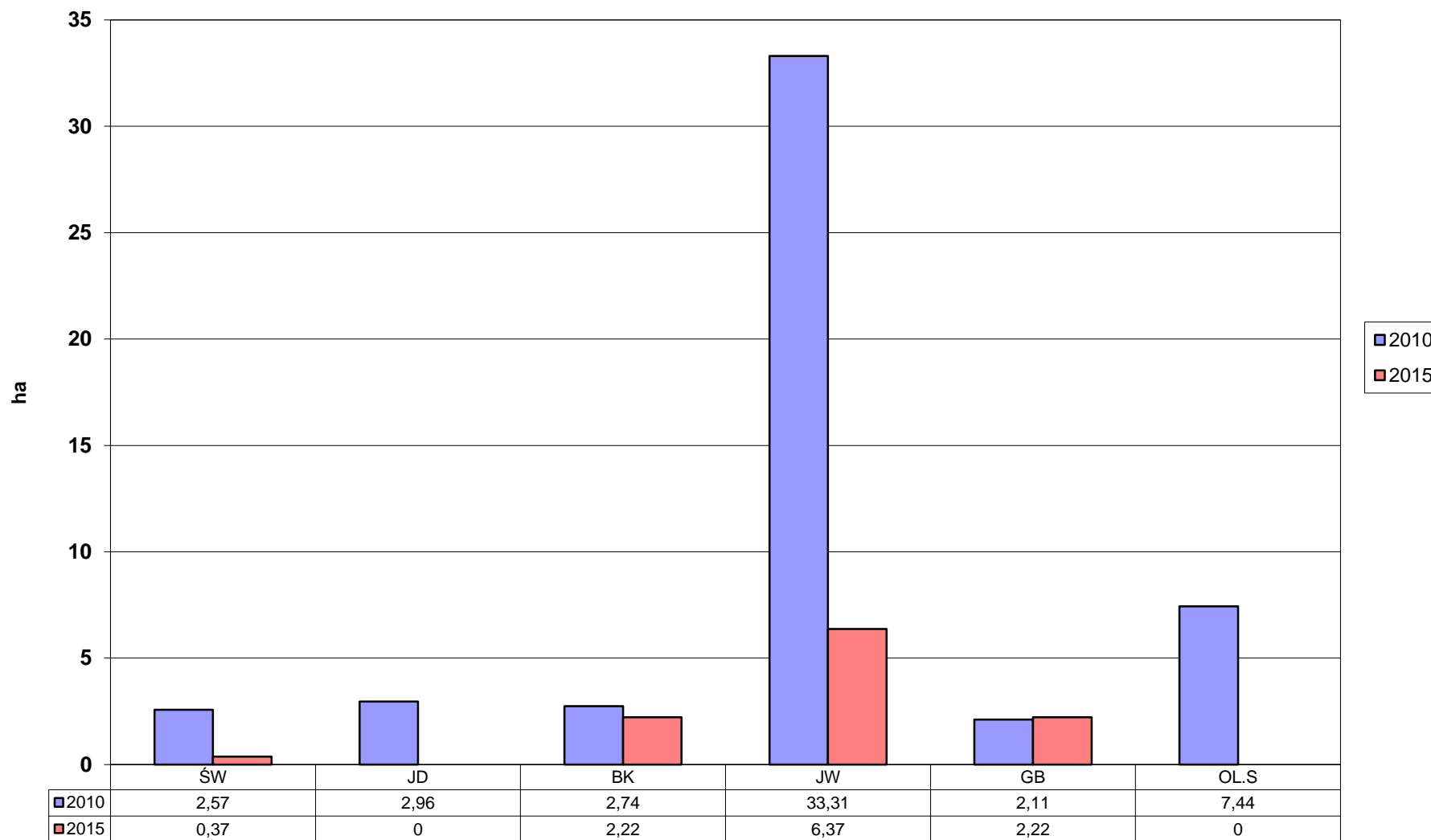
9170

Grądy

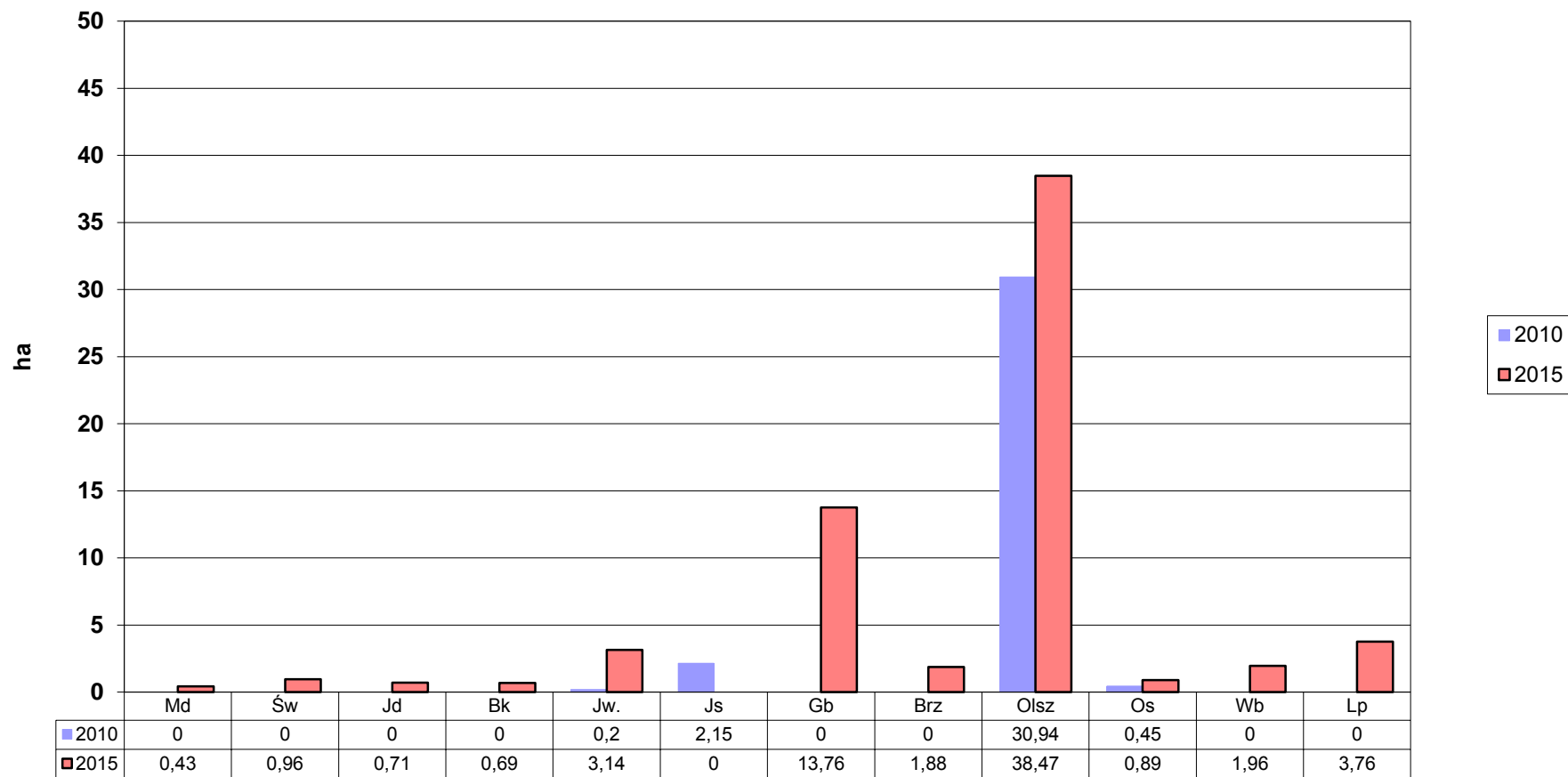
9180

Jaworzyny

Łęgi

91E0

3. Realizacja zadań w wymiarze powierzchniowym w latach 2010 – 2014 w Nadleśnictwie Lutowiska, w tym w obszarze Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”.

Hodowla

rok	Otwarte				Pod osłoną		Razem	Poprawki i uzupełnienia	Piel. upraw	CP
	płazowiny, halizny zręby zaległe	zręby bieżące	Grunty nieleśne		przy rębniach złożonych	dolesienia luk				
			razem	w tym nieużytki						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2010	0	0	0	0	278,60	0	278,60	27,57	64,80	222,06
2011	0	0	0	0	226,53	0,40	226,93	15,91	78,28	164,91
2012	0	0	0	0	294,96	0	294,96	17,21	129,26	142,86
2013	0	0	0	0	279,44	0,45	279,89	6,36	68,94	153,98
2014	0	0	0	0	537,24	0	537,24	7,45	27,68	293,76
Razem	0		0	0	1616,77	0,85	1617,62	74,50	368,96	977,57
w tym obszar Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”	0	0	0	0	918,30	0,85	918,30	52,73	296,99	715,59

Cięcia pielęgnacyjne

	przedrębne			
	czyszczenia późne	trzebieże wczesne	trzebieże późne	razem
	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5
2010	0	0	449,01	449,01
2011	0	0	984,95	984,95
2012	0	0	1182,65	1182,65
2013	4,90	0	722,65	727,55
2014	2,30	0	728,84	731,14
Razem	7,20	0	4068,10	4075,30
w tym obszar Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”	7,20	0	2387,20	2394,40

4. Zadania zlecane

W latach 2010 – 2014 dla Nadleśnictwa Lutowiska nie były zlecane do wykonania zadania z zakresu ochrony przyrody w obszarze

Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady” .

5. Wnioski

1. Z analiz powierzchni lasów wg rzeczywistych składów gatunkowych, przeprowadzonych wg stanów na 1 stycznia 2010 i 1 stycznia 2015 roku, tj. okresu objętego prognozą wynika, że na obszarze Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”, obejmującym w części grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa Lutowiska wzrasta udział gatunkowych właściwych dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000. Maleje natomiast rzeczywisty udział gatunków niewłaściwych dla tych siedlisk jak olsza szara, sosna, modrzew, świerk.
2. Z porównania udziału drzewostanów wg gatunków rzeczywistych w klasach wieku, w tym samym okresie, można zauważyć znaczny wzrost powierzchni w klasie odnowienia, kosztem starszych klas wieku, co jest wynikiem prowadzenia gospodarki leśnej. Spadek powierzchni w klasie do odnowienia uznaje się za trend pozytywny, ponieważ świadczy o poprawnym zagospodarowaniu drzewostanów.
3. Analizy powierzchniowe wg gatunków rzeczywistych dla siedlisk przyrodniczych, nie przedstawiają rzeczywistych zmian i trendów, ponieważ były prowadzone w stosunkowo krótkim okresie czasu, jaki upłynął od daty wykonania strategicznej oceny oddziaływania pul na środowisko, a datą sporządzenia projektu planu urządzenia lasu. Ponadto w trakcie aktualnych prac urządzenia lasu dokonano weryfikacji siedlisk przyrodniczych, eliminując ewidentne błędy inwentaryzacji przeprowadzonej przez Lasy Państwowe w 2007 roku.

Z przedstawionych danych wynika, że prowadzona przez Nadleśnictwo Lutowiska gospodarka leśna w latach 2010 – 2014 nie pogorszyła stanu środowiska oraz nie wpłynęła negatywnie na obszar Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”.

3. OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ

3.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych

3.1.1. Ogólne cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Zasoby i walory środowiska leśnego, dobry stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów, właściwie prowadzona gospodarka leśna, stanowią solidną podstawę do prowadzenia w Nadleśnictwie i promowania wśród społeczeństwa racjonalnej, nowoczesnej gospodarki zasobami leśnymi, zgodnie z zasadami ekorozwoju.

Najcenniejsze walory przyrodnicze obszaru Nadleśnictwa Lutowiska zostały objęte ochroną w postaci:

- a) obszarów chronionego krajobrazu,
- b) parki krajobrazowe,
- c) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- d) obszaru Natura 2000,
- e) rezerwatów przyrody,
- f) pomników przyrody.

Główne założenia gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Lutowiska, to w szczególności:

- a) racjonalne wykorzystanie zasobów leśnych (przyjęcie optymalnego etatu użytkowania i wskaźnika intensywności cięć pielęgnacyjnych), umożliwiające realizację celów hodowlanych,
- b) przebudowa drzewostanów w kierunku zwiększenia zgodności biocenoz leśnych z siedliskiem (przyjęcie w planowaniu hodowlanym zróżnicowanych typów gospodarczych, a w siedliskach przyrodniczych - przyrodniczych typów drzewostanów, dostosowanych do różnorodności warunków siedliskowych, zaplanowanie cięć rębnych, sukcesji naturalnej, cięć pielęgnacyjnych),
- c) zwiększenie bioróżnorodności środowiska leśnego oraz odporności biologicznej lasów (pozostawianie pewnej liczby drzew starszych, tworzenie remiz śródleśnych, kształtowanie strefy ekotonowej wzdłuż dróg, cieków wodnych, obrzeży lasów),
- d) preferowanie biologicznych, fizycznych i mechanicznych metod ograniczenia liczebności szkodników lasów (stałe kontrole występowania potencjalnych szkodliwych owadów),
- e) racjonalne gospodarowanie zasobami zwierząt łownych (kształtowanie liczebności, struktury wiekowej i płciowej zwierząt łownych, celem ograniczenia szkód),
- f) utrzymanie i ochrona zasobów wodnych (utrzymanie oraz odtwarzanie zbiorników i cieków wodnych dla zwiększenia retencyjności, poprawy

witalności i zabezpieczenia przeciwpożarowego ekosystemów leśnych, zachowanie w stanie naturalnym śródleśnych bagien, zadrzewień brzegów rzek i zbiorników, zachowanie olsów i łęgów w dolinach rzecznych),

- g) prowadzenie wszechstronnej akcji edukacyjnej wśród społeczeństwa, promocja zasad nowoczesnej gospodarki leśnej i ochrony lasów oraz utrzymanie i rozbudowa infrastruktury turystycznej.

Przy opracowywaniu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska uwzględniono perspektywiczne i średniookresowe cele gospodarki leśnej określone w Ustawie o lasach (art. 7 do 14 i 18) oraz w §§ 1 - 7 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu.

Realizacja celów perspektywicznych w projekcie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa polega na:

- zachowaniu zgodności planowania z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami gospodarki leśnej określonymi w § 8 ustawy o lasach, zasadami hodowli lasu oraz wytycznymi i instrukcjami obowiązującymi w Lasach Państwowych,
- przyjęciu hodowlanych celów produkcji leśnej zgodnych z warunkami przyrodniczymi i możliwościami produkcyjnymi siedlisk, wyrażonych w gospodarczych typach drzewostanów, a w leśnych siedliskach przyrodniczych - przyrodniczych typach drzewostanów,
- zachowaniu trwałości lasu i ciągłości użytkowania poprzez przyjęte wieki rębności i ustalony podział gospodarczy.

Cele średniookresowe to:

- regulacja rozmiaru użytkowania rębego poprzez wyliczone i przyjęte etaty użytkowania rębego oraz etat użytkowania przedrębego,
- wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego określone dla poszczególnych drzewostanów,
- zapewnienie ładu czasowego i przestrzennego w użytkowaniu,
- wskazania i wytyczne dotyczące przebudowy drzewostanów,
- wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej.

W dalszej części projektu planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy przedstawiono wytyczne gospodarowania i zestawienie zadań zmierzających do osiągnięcia przyjętych celów. Określono je na podstawie zinwentaryzowanego stanu lasu i zasobów leśnych, dotychczas stosowanych sposobów zagospodarowania, roli lasów w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu, położenia w krajobrazie oraz akceptacji lokalnej społeczności dla przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W odniesieniu do kryteriów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej projekt planu zapewnia:

- zachowanie zasobów leśnych – tabela przedstawiająca udział użytków głównych w stosunku do przyrostu bieżącego zamieszczono w podrozdziale 3.2.3. *Etat miąższościowy użytków głównych*;

- utrzymanie zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych poprzez dążenie do uzyskania drzewostanów zgodnych z siedliskiem, przebudowa drzewostanów (w ramach użytkowania rębego oraz wprowadzanie podsadzeń w drzewostanach przedrębnych na powierzchni 65,50 ha);
- utrzymanie produkcyjnych funkcji lasu poprzez okresowe zmniejszenie pozyskania o 85027 m³ (netto) tj. 8,9%;
- zachowanie, odnawianie i wzbogacanie biologicznej różnorodności ekosystemów leśnych na drodze zwiększenia udziału drzewostanów w klasie odnowienia o 3143,75 ha (wzrost o 62%), upraw i młodników po rębniach złożonych o około 617,05 ha (wzrost o 658%), założenie upraw pochodnych o powierzchni 132,34 ha;
- zachowanie i wzmocnienie funkcji ochronnych pełnionych przez lasy, poprzez utrzymanie powierzchni lasów uznanych za ochronne, zachowanie powierzchni siedlisk wilgotnych oraz łągowych i nie projektowanie tych ostatnich do użytkowania rębego;
- utrzymanie społeczno-ekonomicznych funkcji lasu poprzez udostępnianie lasu dla celów:
  - turystyczno-rekreacyjnych (szlaki turystyczne, urządzenia turystyczne, ścieżki rowerowe, konne itp.),
  - dydaktycznych (ścieżki przyrodnicze, lekcje przyrody w lesie itp.),
  - promowanie zrównoważonej gospodarki leśnej (program ochrony przyrody, prelekcje, foldery),oraz zwiększenie funkcji lasu jako miejsca pracy i źródła dochodów ludności, dzięki wzrostowi zadań gospodarczych.

Cele perspektywiczne, wyrażone gospodarczymi typami drzewostanów i wiekami rębności, zostały określone przez Komisję Założeń Planu, a dla leśnych siedlisk przyrodniczych, wyrażone przyrodniczymi typami drzewostanów, określone przez Naradę Techniczno-Gospodarczą.

3.1.2. Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych

3.1.2.1. Podział na gospodarstwa

Uwzględniając podział na kategorie ochronności i ustalenia KZP, przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

Gospodarstwo specjalne (S), do którego zaliczono:

- rezerwy przyrody: obręb Lutowiska: 145Aa, 146a, 146Aa-c, 147a-c, 148a,c-d, 150f,g, 151d,f, 151Ac, 152c,d,h, 153d-g, 154c,g, 155Aa-d, 156d,f, 157g, 158g, 159g, obręb Dwernik: 90a,b, 96a, 99a,f-h, 107a,i, 108d, 114a,f, 117a, 118a,
- projektowane rezerwy przyrody: obręb Lutowiska: 12d,f, 34a-c,h, 52a,c, 121a-d,g-i, 160a-b,

- lasy z określonymi priorytetowymi siedliskami przyrodniczymi: (91EO) –obręb Lutowiska: 1Bc, 33b, 38Ah, 66i,k, 76Bg, 77Ad-g, 81c, 124l,n, 159f, 160c, 161c,d,n, 163n, 165i, 167b,i, obręb Dwernik: 1a, 2a, 24a, 25f, 26f, 27b, 49c, 56f, 57c, 69a, (9180) –obręb Lutowiska: 130f,g, 167b;
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej: obręb Lutowiska: 36Ab,d,f, 39c,l, 60c-h, 61a-c (bocian czarny), 3m,n, 4Aa (orlik krzykliwy), 130d,h, 144i, 148j, 149b,f, 150c,d, 161i, 167d,g (wąż eskulap), obręb Dwernik: 75a-c (orlik krzykliwy), 95a-c,j (orzeł przedni), 54a,b,f, 55a,l,o,p, 67d, 74c,i, 96g, 99i, 109a (wąż eskulap),
- lasy stanowiące strefę ochrony ścisłej brodaczki: obręb Lutowiska: 27d, 28g
- lasy stanowiące drzewostany w zespołach przyrodniczo-krajobrazowych: obręb Dwernik: 84b, 86f,k, 90Ag, 90Ba,c,h,l,n, 94i,k,
- lasy glebochronne na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45°: obręb Lutowiska: 34f,g,i, 44c, 51m,n, 52Bk, 53Ac, 56Ag, 76Bt, 118h, 121j, 130b, 150b, 151Aa,b, 152a, 157f,h, 158d, obręb Dwernik: 19d, 20a,d, 24b, 26a,h, 41c, 43d,
- lasy na glebowych powierzchniach wzorcowych: obręb Dwernik: 87b,c, 88a,c, 89a, 91a-c, 92a-c, 93a,c,
- wyłączone drzewostany nasienne: obręb Lutowiska: 7f, 56Aa, obręb Dwernik: 63b.

Do gospodarstwa specjalnego (S), o pow. 2014,62 ha zaliczono:

Kategoria lasu	Obręb leśny		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
	Powierzchnia leśna (zalesiona i niezalesiona)- ha		
Lasy stanowiące rezerваты przyrody	386,28	146,73	533,01
Projektowane rezerваты przyrody	257,68	-	257,68
Wyłączone drzewostany nasienne	35,26	20,14	55,40
Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	79,75	215,85	295,60
Lasy glebochronne na szczególnie stromych stokach	200,85	115,06	315,91
Lasy z określonymi priorytetowymi siedliskami przyrodniczymi	74,03	21,76	95,79
lasy na glebowych powierzchniach wzorcowych	-	342,47	342,47
Lasy stanowiące ostoje brodaczki	7,65	-	7,65
lasy stanowiące drzewostany w zespołach przyrodniczo-krajobrazowych	-	22,63	22,63
Razem	1041,50	884,64	1926,14

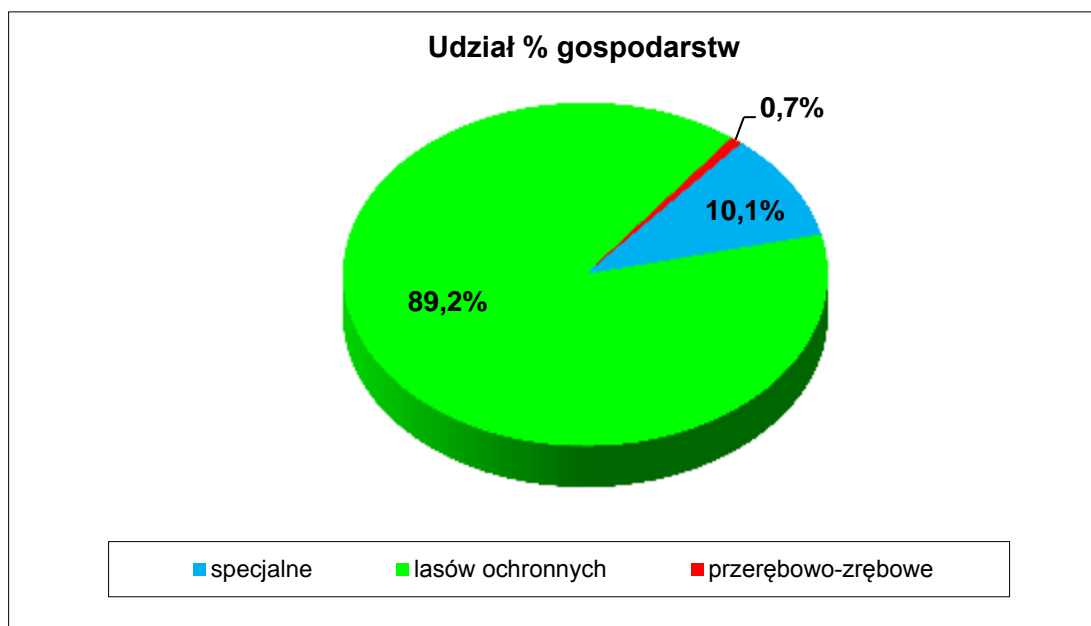
Gospodarstwo lasów ochronnych (O) – obejmuje drzewostany lasów uznanych za ochronne, a nie zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ) – obejmuje pozostałe obszary o funkcji produkcyjnej.

Powierzchnię (zalesioną) i udział miąższościowy poszczególnych gospodarstw zestawiono poniżej.

Gospodarstwo	Obreby:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik		
	Powierzchnia leśna (zalesiona) - ha		%	
Specjalne (S)	1041,50	884,64	1926,14	10,1
Lasów ochronnych (O)	11974,08	4992,15	16966,23	89,2
Przerębowo-zrębowe (PZ)	85,97	47,18	133,15	0,7
Ogółem	13101,55	5923,97	19025,52	100,0

Udział powierzchni zalesionej w ramach gospodarstw w Nadleśnictwie Lutowiska

3.1.2.2. Określenie wieków rębności głównych gatunków drzew w Nadleśnictwie oraz wieków dojrzałości rębnej w drzewostanie

Przeciętne wieki rębności dla głównych gatunków drzew w Nadleśnictwie (Bk, Jd, Ol.sz, Św) zostały ustalone na KZP. Dla pozostałych gatunków drzew są one zgodne z przyjętymi w poprzednim planie urządzenia lasu.

W Nadleśnictwie Lutowiska przyjęto następujące wieki rębności, jednakowe dla dwóch obrębów leśnych:

Jd, Bk, Js, Jw, Wz	120 l,
Md	100 l,
Św, So, Gb, Lp, Ol,	80 l,
Oś, Brz, Wb, Czir, Tp	50 l,
Olsz	30 l.

Wiek dojrzałości rębnej zostały określone dla poszczególnych drzewostanów podczas taksacji, w oparciu o wytyczne zawarte w § 24 i § 83 instrukcji u.l., z uwzględnieniem „Wytycznych w sprawie kryteriów i postępowania przy określaniu indywidualnego wieku dojrzałości do odnowienia drzewostanów”.

Przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu.

3.1.2.3. Podział lasu na ostępy.

Podział na ostępy, ustalony podczas I rewizji planu urządzenia lasu, został w zasadzie zachowany, z uwzględnieniem zmian powierzchniowych zaistniałych w ubiegłych okresach. Szerokość ostępów obejmuje jeden lub dwa oddziały leśne, w zależności od ich wielkości albo układu przestrzennego w kompleksach leśnych.

W drzewostanach Nadleśnictwa Lutowiska dominuje sposób zagospodarowania rębnią IVd. W tych drzewostanach ład przestrzenny regulują jednostki kontrolne. Kierunki cięć zaznaczono na mapach gospodarczych za pomocą strzałek wskazujących kierunek zrywki (od granicy transportowej do drogi wywozowej).

3.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego

3.1.3.1. Etat użytkowania rębnego

3.1.3.1.1. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu

Etat użytkowania rębnego został wyliczony i przyjęty w oparciu o §§ 88 – 93 instrukcji urządzania lasu. Do wyliczenia etatu użytkowania rębnego i ustalenia rozmiaru użytków rębnych sporządzono powierzchniową i miąższościową tabelę klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków o tym samym wieku rębności.

Uwzględniając przyjęte przez KZP sposoby użytkowania rębnego oraz etaty cięć rębnych dla gospodarstw, ustalono zadania dla Nadleśnictwa w zakresie użytków rębnych.

Zestawienie obliczonych i przyjętych etatów użytkowania rębnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr XIV

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)							
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat optymalny	Etat z potrzeb przebudowy	Etat wg okresów uprzętnienia w KO i KDO	Etat z potrzeb hodowlanych na okres obowiązywania planu	Etat przyjęty na okres obowiązywania planu
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m ³ brutto							
etaty roczne						Etat 10-letni		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb leśny Lutowiska								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	073	1142	13233	13233
W LASACH OCHRONNYCH (O)	48372	44623	35366	44623	1437	40696	406280	406280
PRZERĘBOWO-ZRĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GPZ)	178	164	188	178	0	0	X	333
PRZERĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM	48550	44787	35554	44801	1510	41838	419513	419846
Obręb leśny Dwernik								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	299	4071	41713	41713
W LASACH OCHRONNYCH (O)	23578	18747	15941	18747	1050	21237	218941	218941
PRZERĘBOWO-ZRĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GPZ)	271	207	170	207	13	323	X	2088
PRZERĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM	23849	18954	16111	18954	13	25631	260654	262742
OGÓLEM	72399	63741	51665	63755	2872	67469	680167	682588

Proponowany na I 10-lecie etat użytków rębnych dla Nadleśnictwa Lutowiska wynosi: **682588** m³ brutto.

Etat użytkowania rębego dla gospodarstwa specjalnego stanowi sumę miąższości projektowanych do użytkowania w 10-leciu, w oparciu o stwierdzone na gruncie potrzeby hodowlane drzewostanów uwzględniające funkcje lasów.

Etat użytkowania rębego dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych stanowi sumę miąższości drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania rębego w oparciu o potrzeby hodowlane drzewostanów oraz pełnione przez nie funkcje ochronne i jest on zbliżony do wyliczonego etatu z ostatniej klasy wieku.

Etat użytkowania rębego dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) z przerębowo-zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) stanowi sumę miąższości zaprojektowaną do użytkowania rębego w ramach pilnej przebudowy i uwzględnienia miejsca szczególnej koncentracji zwierzyny płowej i żubra (obręb Lutowiska), w których nie projektuje się odnowień a co za tym idzie użytkowania.

Proponowany etat jest adekwatny do stanu drzewostanów, zaawansowania odnowienia i pełnionych funkcji ochronnych.

Nabór masy w poszczególnych kategoriach drzewostanów zestawiono w poniższej tabeli.

Kategorie drzewostanów	Zapas	Ujęto w planie cięć		Pozostaje
	m ³ brutto	m ³ brutto	% poboru	m ³ brutto
1	2	3	4	5
Obręb Lutowiska				
Drzewostany w KO	1215705	287929	23,7	927776
Drzewostany w KDO	7225	2138	29,6	5087
Rębne	553738	101977	18,4	451761
Przeszlórębne	249395	17159	6,9	232236
Bliskorębne i młodsze klasy wieku	1198452	10643	1,0	1187017
Razem obręb Lutowiska	3224515	419846	13,0	2804669
Obręb Dwernik				
Drzewostany w KO	705230	184534	26,2	520696
Drzewostany w KDO	2970	891	30,0	2079
Rębne	254416	53587	21,1	200829
Przeszlórębne	137813	17505	12,7	120308
Bliskorębne i młodsze	344444	6225	1,8	336019
Razem obręb Dwernik	1444873	262742	18,2	1182131
Ogółem Nadleśnictwo Lutowiska	4669388	682588	14,6	3986800

Największy procent poboru masy zaprojektowano w drzewostanach w klasie odnowienia oraz w klasie do odnowienia, które obejmują 31,2% zapasu wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa. We wszystkich kategoriach drzewostanów rębnych projektowany pobór masy wynosi 14,6%.

Etat użytkowania rębego, w porównaniu z wykonaniem użytkowania rębego (830554 m³) w minionym 10-leciu, jest mniejszy o 17,8%. Spadek ten jest uwarunkowany pełnieniem w coraz większym zakresie funkcji ochronnych nad produkcyjnymi.

3.1.3.1.2. Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu

Użytki rębne nie zaliczone na poczet etatu zaprojektowano w wysokości 5371 m³ brutto. Rodzaje tych użytków i wielkość poboru masy w m³ netto zestawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj cięcia	Obręby		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
	miąższość w m ³ netto/brutto		
Uprzątnięcie nasienników i przestojów	2497/2992	1979/2379	4476/5371
Pozostałe	-	-	-
Razem	2497/2992	1979/2379	4476/5371

Zaplanowano do usunięcia 41% wszystkich zainwentaryzowanych przestojów.

3.1.3.1.3. Łączny etat cięć użytkowania rębnego

Zestawienie przyjętych na I 10-lecie użytków rębnych w miąższości brutto i netto zawiera poniższa tabela.

Użytki rębne	Obręby:				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik			
	masa m ³					
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
zaliczone na etat*	440838	377958	275879	242932	716717	620890
nie zaliczone na etat	2992	2497	2379	1979	5371	4476
Razem	443830	380455	278258	244911	722088	625366

* etat netto użytków rębnych zaliczonych na poczet etatu z 5% przyrostem.

3.1.3.2. Etat użytkowania przedrębego

W ramach użytkowania przedrębego zaplanowano czyszczenia późne i trzebieże selekcyjne. W czyszczeniach późnych uwzględniono te pozycje, w których projektowane jest pozyskanie grubizny.

Powierzchniowy rozmiar użytkowania przedrębego określono na podstawie wskazań gospodarczych ustalonych podczas prac terenowych. Wskazania dotyczące użytkowania przedrębego obejmują drzewostany, w których nie przewiduje się użytkowania rębego.

Etat powierzchniowy i miąższościowy przyjęto w oparciu o zasady zawarte w §§ 94 i 95 instrukcji urządzania lasu.

3.1.3.2.1. Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym

Powierzchniowy etat użytkowania przedrębego wynika z potrzeb pielęgnacyjnych drzewostanów. Przedstawiono go w Tabeli nr XVI: „Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku”. Syntetyczne dane z tej tabeli przedstawiono poniżej.

Powierzchniowy etat użytkowania przedrębego w Nadleśnictwie Lutowiska, wynikający z potrzeb pielęgnacyjnych drzewostanów.

Kategoria cięć	Obręby:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
	Powierzchnia /ha/*		
CP/P	108,11	31,77	139,88
TW	206,99	88,98	295,97
TP	3328,00	1067,53	4395,53
Razem	3643,10	1188,28	4831,38

Powyższy etat użytkowania przedrębego dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu.

Przyjęty przez NTG etat powierzchniowy użytków przedrębnych stanowi wielkość obligatoryjną do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu.

W istniejących i projektowanych rezerwach, w drzewostanach położonych w bardzo trudnych warunkach terenowych (tereny o urwistych spadkach), w ostojach ścisłych zwierząt i grzybów chronionych oraz w drzewostanach w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże, nie planowano użytkowania przedrębego na najbliższy okres gospodarczy.

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębym i przedrębnym		
Obręby:		Nadleśnictwo Lutowiska
Lutowiska	Dwernik	
Powierzchnia /ha/		
Ostoje ptaków (bocian cz., orlik k, orzeł przedni)		
27,57	38,1	65,67
Ostoje węża eskulapa		
55,96	39,74	95,70
Ochrona brodaczeki		
7,65	-	7,65
Ostoje żubra i zwierzyny płowej		
433,89	138,37	572,26
Rezerwy przyrody		
386,28	146,73	533,01

Projektowane rezerwy		
164,51	-	164,51
Drzewostany bezpośrednio po zabiegu		
214,92	111,43	326,35
RAZEM 1765,15		
1290,78	474,37	1765,15

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębnym i przedrębnym stanowią 9,3% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

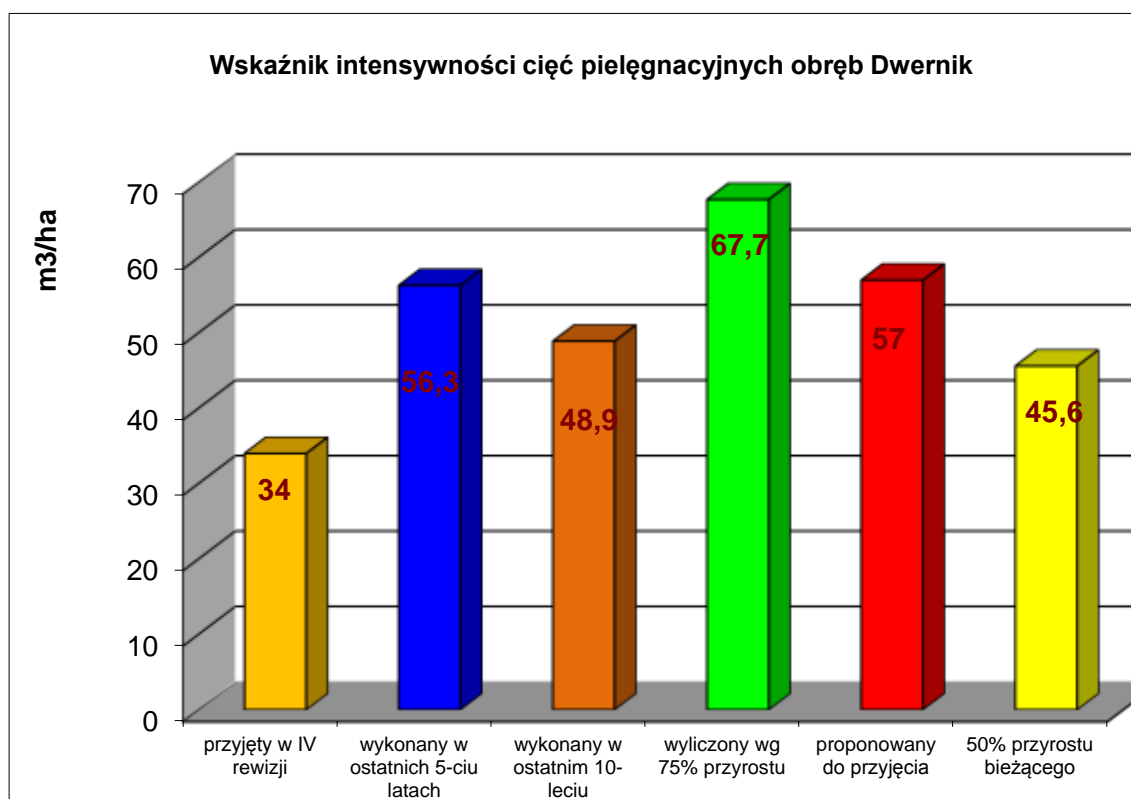
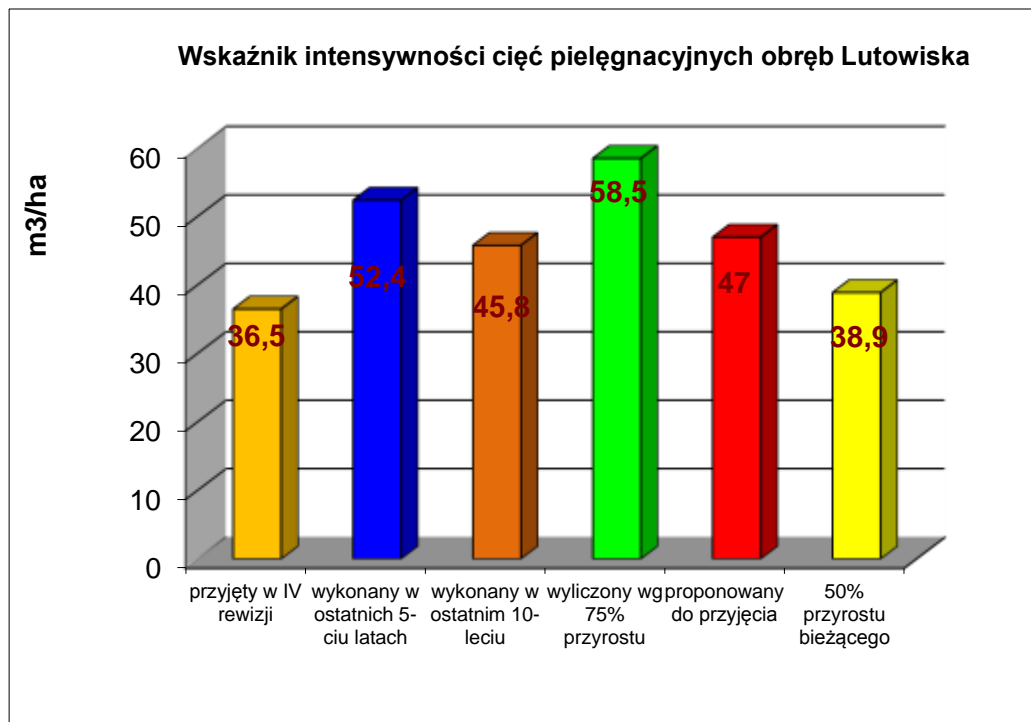
3.1.3.2.2. Orientacyjny etat użytkowania przedrębnego w wymiarze miąższościowym

Etat użytkowania przedrębnego w wymiarze miąższościowym ustalono w oparciu o § 95 instrukcji u.l.. Wyliczenia porównawcze wskaźników poboru miąższości optymalizujące etat użytków przedrębnych oraz etat przyjęty do planu zestawiono w poniższych tabelach.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe wskaźniki optymalizujące orientacyjny etat miąższościowy użytkowania przedrębnego.

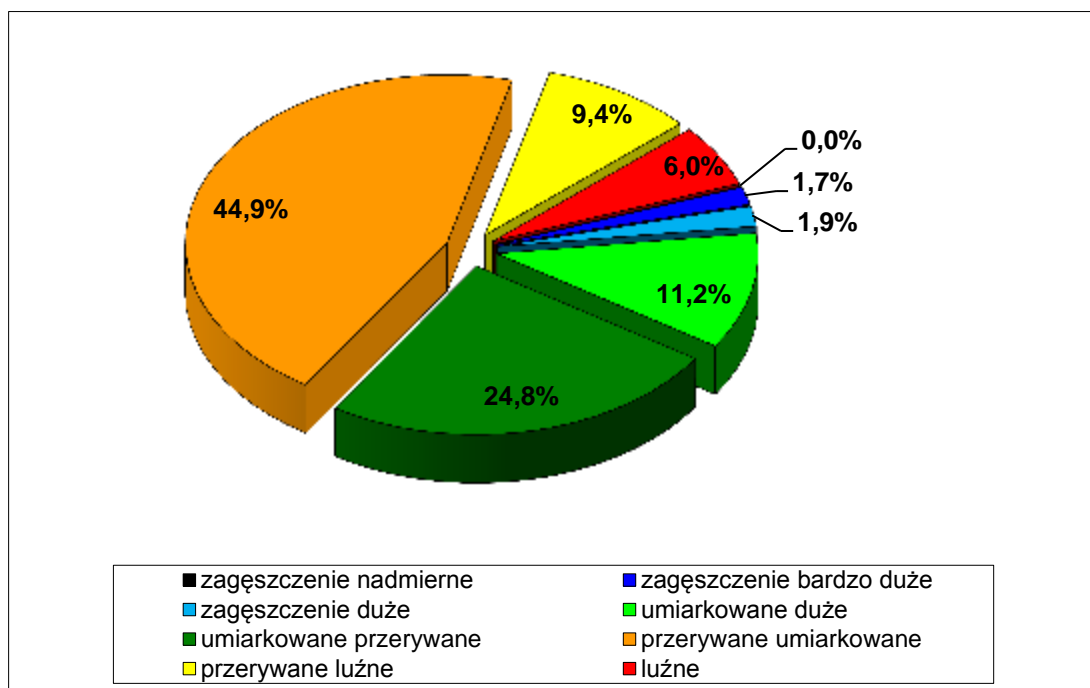
Wskaźniki	Obręby		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
	m ³ /ha		
Przyjęty w poprzednim planie	36,5	34,0	35,8
Z wykonania cięć przedrębnych (ostatnie 5 lat)	52,4	56,3	53,6
Z wykonania cięć w ostatnim okresie gospodarczym	45,8	48,9	46,7
50% spodziewanego przyrostu bieżącego z wszystkich drzewostanów przedrębnych (netto)	38,9	45,6	40,5
75% spodziewanego przyrostu bieżącego z wszystkich drzewostanów przedrębnych (netto)	58,3	68,5	60,8
Przyjęty do Planu u.l.	47	57	50

Przyjęty wskaźnik wielkości użytkowania przedrębnego uwzględnia stadia rozwojowe drzewostanów i dynamikę rozwoju gatunków je budujących oraz przyjęte cele ochronne i produkcyjne.

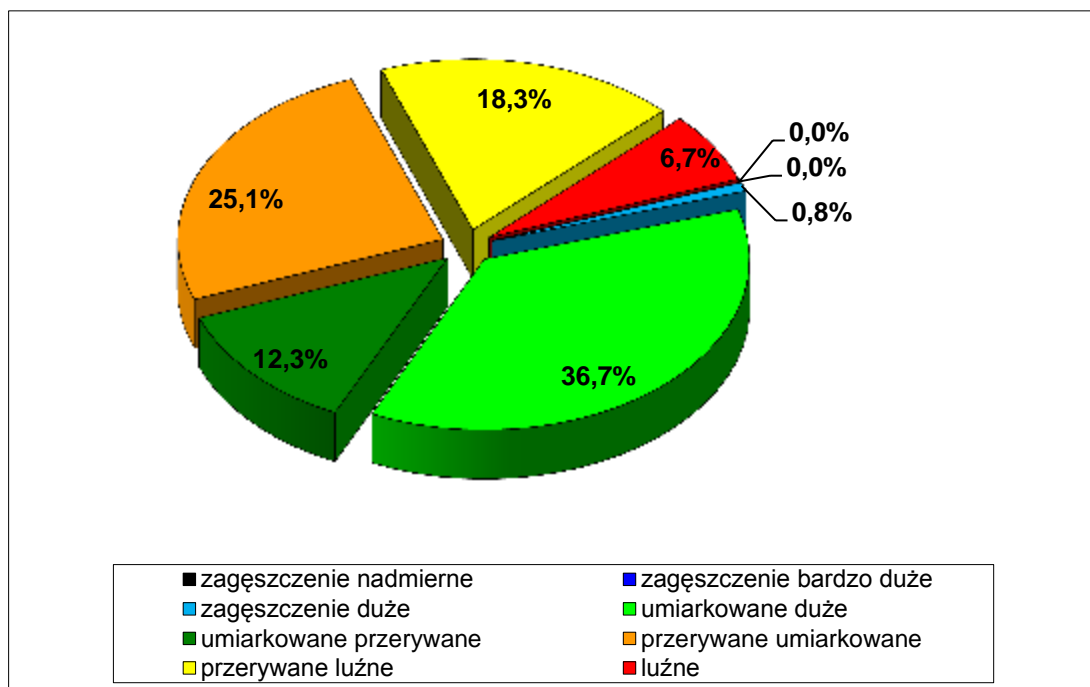

W obu obrębach etat przyjęty jest zbliżony do średniej arytmetycznej z 75% i 50% przyrostu i równy wykonanemu w ostatnich 5 latach.

Udział drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego według wskaźników zagęszczenia przedstawiają poniższe diagramy.

Drzewostany o pełnym i umiarkowanym zagęszczeniu stanowią 39,6% powierzchni zaprojektowanej do użytkowania przedrębego (obręb Lutowiska).

Drzewostany o pełnym i umiarkowanym zagęszczeniu stanowią 49,8% powierzchni zaprojektowanej do użytkowania przedrębego (obręb Dwernik).

Wielkości przyjęte do planu urządzenia lasu w użytkowaniu przedrębnym porównano ze spodziewanym przyrostem bieżącym w grupie drzewostanów nie

objętych użytkowaniem rębnym w okresie obowiązywania planu. W celach porównawczych obliczono miąższość brutto, zwiększając miąższość użytków przedrębnych netto o 25%.

Etat użytków przedrębnych	Obręby:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
Powierzchniowy /ha/	3643,10	1188,28	4831,38
Miąższościowy /m ³ netto/	171226	67732	238958
Miąższościowy /m ³ brutto/	214033	84665	298698
Przyrost bieżący /m ³ brutto/	355300	135800	491100
Procent przyrostu %	60,2	62,3	60,8

Proponowany etat użytkowania przedrębnego wynosi 298698 m³ (brutto) i stanowi 61,0% przyrostu bieżącego drzewostanów nie projektowanych do użytkowania rębego.

Przyjęty etat miąższościowy użytków przedrębnych ma charakter orientacyjny i może ulec zmianie w zależności od potrzeb konkretnych drzewostanów, stwierdzonych w czasie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w 10-leciu.

Zaprojektowana wielkość użytkowania przedrębnego uwzględnia stadia rozwojowe drzewostanów i dynamikę rozwoju gatunków je budujących oraz przyjęte cele ochronne i produkcyjne.

3.1.3.3. Etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych)

Przyjęty do planu etat miąższościowy użytków głównych stanowi wielkość szacunkową i składa się z etatu użytkowania rębego i etatu użytkowania przedrębnego. Każde z w/w etatów podlega oddzielnemu rozliczeniu w ramach etatów, bez możliwości kompensacji miąższościowej tych użytków.

Etat użytkowania głównego zawiera Tabela nr XVII – zestawienie etatów wchodzących w skład etatu użytków głównych w porównaniu z spodziewanym bieżącym przyrostem drzewostanów przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj cięcia	Obręb				Nadleśnictwo Lutowiska		
	Lutowiska		Dwernik				
	masa /m ³ /						
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	%	netto
Rębne	443830	380455	278258	244911	722088	74,4	625366
Przedrębne	214033	171226	84665	67732	298698	30,8	238958
Razem	657863	551681	362923	312643	1020786	105,2	864324
Przyrost bieżący	664550		306200		970750		
% przyrostu	99,0		118,5		105,2		

Łączny etat użytkowania głównego dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2015 – 2024 wynosi **864324 m³ netto**.

Łączny etat miąższościowy stanowi 105,2% spodziewanego przyrostu – przyrost tabelaryczny. Użytki rębne stanowią 74,4%, a przedrębne 30,8% tegoż przyrostu.

Etat użytkowania rębego i przedrębnego uwzględnia potrzeby hodowlane drzewostanów wynikające ze stanu lasu, jak również zachowanie zasobności w drzewostanach Nadleśnictwa Lutowiska.

Zestawienie zaplanowanego w Nadleśnictwie Lutowiska etatu użytkowania głównego, w relacji do zasobów, przyrostu oraz wykonania w IV rewizji u.l., przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Jednostka	Nadleśnictwo Lutowiska
Zasoby ogółem brutto	m ³	4669388
Spodziewany przyrost bieżący brutto	m ³	970750
Proponowany etat netto/brutto	m ³	864324/1020786
Wykonany w IV rewizji netto	m ³	950024
Relacja etatów do zasobów	%	21,9
Relacja etatów do przyrostu	%	105,2
Relacja etatów do wykonania	%	91,0

Etat użytków głównych stanowi 21,9% miąższości zasobów drzewnych i 105,2% przyrostu bieżącego drzewostanów. Jest on niższy o 9% w stosunku do wykonania w poprzednim okresie gospodarczym.

3.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa

3.2.1. Sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych, wraz z mapą przeglądową cięć rębnych

Zadania z zakresu cięć rębnych zestawiono w wykazach:

- projektowanych cięć rębnych /wzór nr 6/,
- wykaz pozycji nie zaliczonych na poczet etatu,
- drzewostanów w KO /wzór nr 4/,
- drzewostanów w KDO /wzór nr 5/.

Rodzaje rębni dla poszczególnych typów gospodarczych drzewostanów oraz długości okresów odnowienia, przyjęte przez Komisję Założeń Planu i Naradę Techniczno-Gospodarczą, zestawiono w rozdziale 1.3.9.

Do użytkowania rębego zakwalifikowano drzewostany w kolejności wg pilności użytkowania i potrzeb odsłaniania młodego pokolenia:

- w klasie odnowienia,
- przeszlorębne,
- rębne,
- w klasie do odnowienia,
- bliskorębne.

Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych w Nadleśnictwie Lutowiska wg rodzajów rębni w gospodarstwach (Tabela nr XV).

Gospodarstwo	Rębnie zupełne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia stopniowa z długim okresem odnowienia	Ogółem
		Cięcia uprzątające	Cięcia pozostałe	Razem		
powierzchnia /ha/						
Obręb Lutowiska						
Specjalne (S)	-	-	184,71	184,71	-	184,71
Lasów ochronnych (O)	-	116,04	6848,70	6964,74	200,71	7165,45
Zrębne w lasach gospodarczych (GZ)	-	-	-	-	-	-
Przerębno-zrębne w lasach gospodarczych (GPZ)	-	-	16,46	16,46	-	16,46
Lasów gospodarczych (GP)	-	-	16,46	16,46	-	-
Razem obręb Lutowiska	-	116,04	7066,33	7182,37	200,71	7383,08
Obręb Dwernik						
Specjalne (S)	-	7,68	361,04	368,72	44,70	413,42
Lasów ochronnych (O)	-	17,79	2873,43	2891,22	54,78	2946,00
Zrębne w lasach gospodarczych (GZ)	-	-	-	-	-	-
Przerębno-zrębne w lasach gospodarczych (GPZ)	-	-	35,44	35,44	-	35,44
Lasów gospodarczych (GP)	-	-	35,44	35,44	-	-
Razem obręb Dwernik	-	25,47	3305,35	3330,82	99,48	3430,30
Ogółem Nadleśnictwo Lutowiska	-	141,51	10319,78	10461,29	300,19	10761,48

Cięciami rębными objęto 56,6% powierzchni drzewostanów. Na całej powierzchni manipulacyjnej zaprojektowano rębnie złożoną - IVd. Cięcia uprzętające zaplanowano na powierzchni 141,51 ha.

Pobór miąższości w poszczególnych kategoriach drzewostanów dostosowano do funkcji lasów, stanu młodego pokolenia i okresu odnowienia, co pozwoli zapewnić ciągłość użytkowania i gwarantuje trwałość lasów. Należy zwracać szczególną uwagę na inicjowanie i maksymalnie wykorzystywać obsiew naturalny; dotyczy to nie tylko gatunków głównych, ale również innych gatunków właściwych siedliskom. Aby w pełni go wykorzystać, w rębniach częściowych i stopniowych należy właściwie rozplanować miejsca pobierania miąższości, a także zadbać o prawidłowe wykonanie ścinki, zrywki i wywozu, celem ochrony istniejących odnowień.

W cięciach rębnych wykonywanych w drzewostanach olszowych (zwłaszcza pod koniec dziesięciolecia), należy się liczyć z tym iż miąższość przewidziana do pozyskania w p.u.l. może znacznie odbiegać od tej na gruncie, gdyż proces murszowienia i rozpadu drzewostanów jest intensywny. Jakość planowanego do pozyskania surowca sprawi, iż nieopłacalne będzie jego pozyskanie, a najlepszym wyjściem będzie pozostawienie jego do całkowitego rozpadu i pełnienie funkcji ochronnych, między innymi dla odnowienia znajdującego się pod nim (Jd, Bk).

Istotnym elementem przy realizacji użytkowania i pielęgnacji lasu jest uwzględnienie lokalizacji roślin i zwierząt chronionych, oraz ich wymagań ekologicznych. W *Programie Ochrony Przyrody* dla gatunków roślin i zwierząt chronionych przedstawiono ich wymagania ekologiczne i zawarto wskazania dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej w sposób nie kolidujący z wymaganiami ich ochrony.

Użytkowanie rębne graficznie zilustrowano na mapach: przeglądowej w skali 1:25 000 oraz gospodarczo-przeglądowych dla leśniczych w skali 1:10 000, gdzie przedstawiono:

- rodzaj rębni,
- procent poboru masy,
- kierunki zrywki,
- drogi wywozowe.

3.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębnego i przedrębnego)

Użytkowanie rębne

Przyjęte wielkości etatów zostały przedstawione w rozdziale 3.1.3.3.

Opis sporządzonych wykazów cięć rębnych i sposoby realizacji przedstawiono w rozdziale 3.2.1.

Użytkowanie przedrębne

Użytkowanie przedrębne powinno być realizowane na podstawie wskazań zawartych w opisach taksacyjnych, w oparciu o wytyczne Zasad Hodowli Lasu oraz

inne przepisy i zarządzenia obowiązujące w Lasach Państwowych. Zadania określone w opisach w wymiarze powierzchniowym mają charakter obligatoryjny, a w zakresie miąższościowym winny być realizowane wg aktualnych potrzeb, na jakie wskazuje stan konkretnego drzewostanu w momencie wykonywania zabiegu. W trakcie realizacji użytkowania przedrębego, w miarę potrzeb, CP-P, TW i TP mogą przybierać charakter cięć przekształceniowych wspierających przebudowę drzewostanów, a także zapewniać pielęgnację pojawiającego się odnowienia naturalnego w drzewostanach bliskorębnych (IVb podklasa wieku).

Zestawienie zbiorcze drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego wg rodzajów cięć, gatunków panujących oraz klas i podklas wieku przedstawia Tabela nr XVI. Na ogólną powierzchnię 4832,38 ha zaprojektowanych cięć pielęgnacyjnych czyszczenia późne stanowią 2,9%, trzebieże wczesne 6,1%, a trzebieże późne 91,0%. Pielęgnowanie drzewostanów zgodnych z gospodarczym lub przyrodniczym typem drzewostanu obejmuje 55,5% powierzchni użytkowania przedrębego, częściowo zgodnych – 43,1%, a niezgodnych – 1,4%.

Cięcia pielęgnacyjne w drzewostanach o składzie gatunkowym częściowo zgodnym i niezgodnym z siedliskowym typem lasu lub siedliskiem przyrodniczym powinny mieć charakter przekształceniowy. Łączna powierzchnia takich cięć pielęgnacyjnych wynosi 2273,01 ha.

W drzewostanach trzebieżowych o powierzchni manipulacyjnej 1216,99 ha, zaprojektowano czyszczenia (CW – 606,04 ha; CP – 929,61 ha), w istniejących odnowieniach podokapowych, co przy prowadzeniu cięć trzebieżowych należy rozumieć jako początek zmiany pokoleń.

Wysokość masy do pobrania z konkretnego wydzielenia w ramach użytkowania przedrębego wynikać będzie z aktualnego stanu lasu, w czasie wykonywania zabiegu. Dotyczy to szczególnie czyszczeń późnych, które zaprojektowane do użytkowania przedrębego w niektórych wypadkach będą miały charakter zadań z zakresu hodowli lasu.

Zasada selekcji obowiązuje podczas wykonywania wszystkich zabiegów, od czyszczeń wczesnych do cięć uprzątających. W efekcie jej przestrzegania w drzewostanach rębnych pozostać powinny drzewa dorodne, odporne na szkody ze strony czynników biotycznych i abiotycznych.

Cięcia selekcyjne zmierzają do nierównomiernego rozmieszczenia drzew dorodnych i kształtowania naturalnej struktury przestrzennej drzewostanów, charakteryzującej się istnieniem biogrup drzew. W związku z tym w drzewostanach młodszych i średnich klas wieku należy prowadzić cięcia o charakterze selekcji pozytywnej, zaś w drzewostanach starszych klas - cięcia o charakterze trzebieży dolnej.

Cięcia pielęgnacyjne należy prowadzić pod kątem potrzeb hodowlanych, stwarzając najlepsze warunki drzewom dorodnym. Czyszczenia późne i trzebieże wczesne w drzewostanach o dobrym zwarciu i zadrzewieniu należy wykonywać w nawrotach, zgodnie z biologicznym rozwojem drzewostanów. Trzebieże należy prowadzić z uwzględnieniem istniejących w drzewostanie biogrup, najlepiej utrzymując lub popierając zróżnicowanie wiekowe i gatunkowe. W ramach cięć przedrębnych należy odslaniać wartościowe stożki odnowieniowe. Nie należy dopuszczać do silnego zadarnienia pokrywy, utrzymując glebę w sprawności aż do

cięć obsiewnych. Ostatni nawrót trzebieży późnej powinien być zawsze traktowany jako cięcie przygotowawcze planowanej rębni.

Na terenie Nadleśnictwa zinwentaryzowano w drzewostanach średnich i starszych klas wieku różne, ale znaczne ilości podrostu, nalotu i podsadzeń. Ważne będzie popieranie ich w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych.

Selekcyjna metoda cięć pielęgnacyjnych sprzyja stosowaniu silniejszych zabiegów w górnej warstwie drzewostanu. Jest to korzystne dla jego mechanicznej stabilności, jak również poprawia warunki cieplne i wilgotnościowe w glebie i dolnych warstwach lasu, przyspieszając obieg materii. W czyszczeniach późnych należy zachowywać i popierać drzewka górujące, charakteryzujące się cienkogałęziastą koroną i odpowiednią jakością oraz żywotnością, natomiast w trzebieżach powinno się pozostawiać drzewa wyróżniające się wysoką żywotnością i tworzące szkielet drzewostanu, lub stanowiące pożądaną domieszkę biocenotyczną.

Przy przeprowadzaniu zabiegów pielęgnacyjnych winno się wykorzystywać, a nawet naśladować, naturalne procesy różnicowania się indywidualnego i grupowego drzew, procesy konkurencji i wydzielania się drzew. Cięcia pielęgnacyjne powinny służyć właściwemu rozrzedzaniu zwarcia oraz wprowadzaniu i kształtowaniu dolnych warstw drzewostanu w taki sposób, aby zróżnicowane warunki świetlne, termiczne i wilgotnościowe tworzyły mozaikę nisz ekologicznych.

3.2.2.1. Zestawienie łączne użytków głównych i ich omówienie wg kategorii cięć

Zestawienie łączne użytków głównych wg kategorii cięć przedstawiono w podrozdziale 3.2.3, natomiast szczegółową część tabelaryczną stanowią:

- Tabela nr XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych etatów użytkowania rębego;
- Tabela nr XV - Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach;
- Tabela nr XVI - Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego według rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku;
- Tabela nr XVII - Zestawienie łączne użytków głównych według kategorii cięć.

Zadania związane z użytkowaniem głównym mają następujący udział w pozyskaniu surowca drzewnego netto:

- użytkowanie rębne - 71%,
- użytkowanie przedrębne - 29%.

Zagospodarowanie drzewostanów bazy nasiennej regulują §§16-19 Zasad hodowli lasu z 2012 r. W wyłączonych drzewostanach nasiennych należy usuwać drzewa chore, źle ukształtowane i inne zabiegi mające na celu wzmocnienie obradzania nasion. Zagospodarowanie gospodarczych drzewostanów nasiennych polega na wykonaniu cięć sanitarno-selekcyjnych, usuwanie tych drzewostanów

może nastąpić tylko w latach dobrego urodzaju po dokonaniu zbioru dojrzałych szyszek lub nasion.

3.2.2.2. Przewidywane wielkości użytkowania głównego (w tym w zakresie przebudowy) w perspektywie dłuższej niż najbliższe 10 lat .

Zagadnienia dotyczące przebudowy drzewostanów zostały przedstawione w podrozdziale 1.5.2.3. Drzewostany wymagające zmiany składu gatunkowego zajmują 1447,61 ha powierzchni leśnej. Stąd też w niniejszym planie i w dalszej perspektywie przed Nadleśnictwem stoi duży zakres prac hodowlanych. Na powierzchni 928,25 ha proces przekształceniowy jest bardzo zaawansowany (drzewostany w klasie odnowienia).

Realizację przebudowy drzewostanów należy prowadzić zgodnie Zasadami Hodowli Lasu

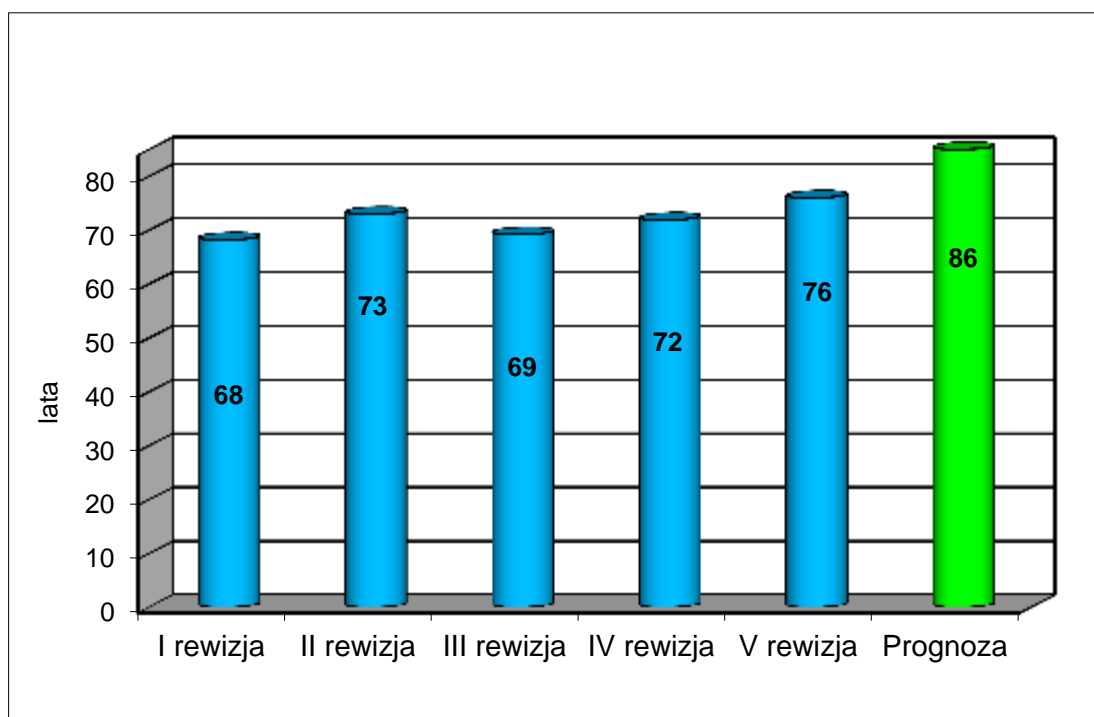
3.2.2.3. Analiza pożądanego kierunku rozwoju drzewostanów oraz pożądanego docelowego stanu zasobów drzewnych.

Porównanie średniego wieku drzewostanów z połową średniego wieku drzewostanów rębnych

Wskaźniki	Nadleśnictwo Lutowiska
Spodziewany średni wiek drzewostanu /lat/	86
Połowa spodziewanego średniego wieku rębności /lat/	43
Różnica /lat/	+43
Sentencja	Znaczne odstępstwo

W Nadleśnictwie Lutowiska porównanie średniego wieku drzewostanów z połową średniego wieku rębności wykazuje znaczne odstępstwo od właściwego modelu.

Przeciętny wiek

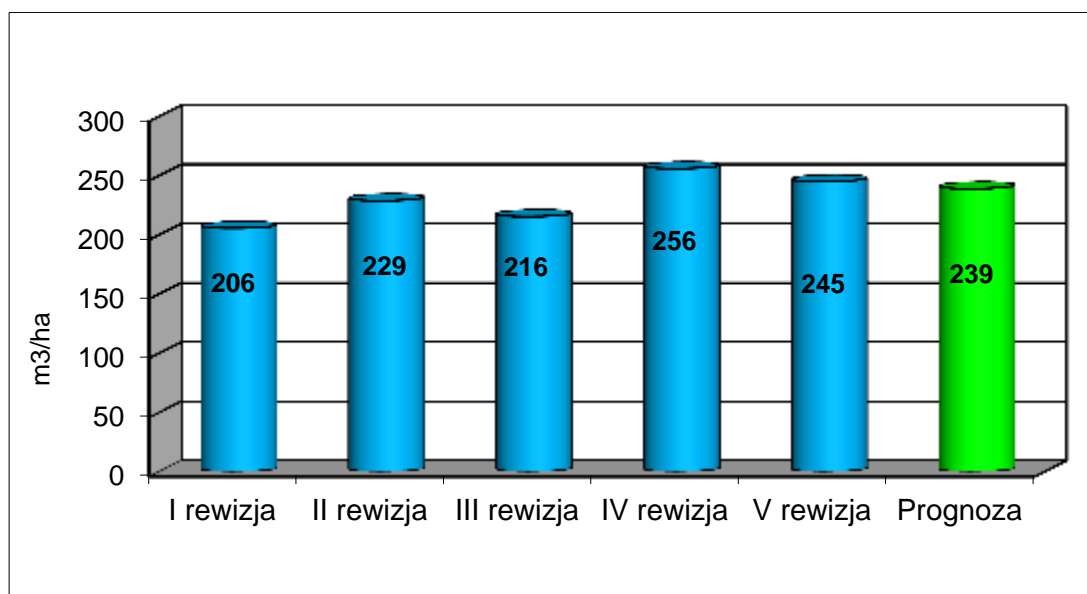

W Nadleśnictwie nastąpi dalszy wzrost przeciętnego wieku.

Porównanie średniej zasobności

Wskaźniki	Nadleśnictwo Lutowiska
Średnia zasobność drzewostanu /m ³ /	245
Spodziewana średnia zasobność drzewostanu (prognoza) /m ³ /	239
Różnica w prognozie/m³/	-6
Procent /%/	-2,4

Spodziewany spadek średniej zasobności nie przekroczy 2,4%.

Średnia zasobność**Porównanie przyrostu użytecznego ze spodziewanym**

Wskaźniki	Nadleśnictwo Lutowiska
Spodziewany w obecnym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów /m ³ /ha/rok/	5,10
Spodziewany w następnym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów /m ³ /ha/rok/	5,10
Różnica /m³/ha/rok/	0,00
Procent /%/	0,00

Spodziewany przyrost drzewostanów na koniec okresu (po realizacji planu) nie ulegnie zmianie wielkości od spodziewanego analogicznego przyrostu w obecnym dziesięcioleciu.

Wnioski

1. Średni wiek w nadleśnictwie wykaże odstępstwo (przy dużym wzroście powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia).
2. Prognoza średniej zasobności wykazuje minimalny spadek – poniżej 2,4%,
3. Przyrost bieżący utrzyma się na stałym poziomie.

3.2.3. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu

3.2.3.1. Zadania z zakresu hodowli lasu

Rozmiar zadań z zakresu hodowli lasu wynika z potrzeb stwierdzonych na gruncie oraz z zadań wynikających z planu cięć użytków rębnych. Zostały one przedstawione we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych i zestawione w Tabeli nr XVIII.

Przedstawiony niżej rozmiar powierzchniowy pielęgnacji lasu może być zwiększony, w miarę powstania nowych w tym zakresie potrzeb. Ilość nawrotów pielęgnowania gleby, CW, CP będzie uzależniona od potrzeb na odnowionej powierzchni (obecnie średnio zabieg hodowlany wykonywany jest ponad 2-krotnie).

Pielęgnowanie zaprojektowano na powierzchni 1337,52 ha zainwentaryzowanych upraw i na 2680,20 ha zainwentaryzowanych młodników.

Wskazanie gospodarcze	Obwód		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
powierzchnia [ha]			
Odnowienia halizn	-	-	-
Odnowienia przy rębniach złożonych	800,15	334,93	1135,08
Podsadzenia produkcyjne	22,00	43,50	65,50
Dolesienia luk i przerzedzeń	1,00	5,00	6,00
Poprawki i uzupełnienia w istniejących uprawach i młodnikach	-	-	-
Pielęgnowanie gleby	211,83	38,35	250,18
Pielęgnowanie upraw (CW)	604,97	482,37	1087,34
Pielęgnowanie młodników (CP)	1636,26	1043,94	2680,20
Melioracje agrotechniczne	829,07	389,01	1218,08

W trakcie realizacji zadań hodowlanych należy preferować odnowienia naturalne, szczególnie w drzewostanach bukowych, jodłowych i jaworowych.

W związku z występowaniem choroby powodującej zamieranie jesionów, do czasu ustalenia jej przyczyn należy odstąpić od wprowadzania tego gatunku do nowo zakładanych upraw.

Rębnie złożone, należy prowadzić zgodnie z *Zasadami Hodowli Lasu*, mając na uwadze istniejące odnowienia oraz inicjowanie nowych odnowień naturalnych. W przypadkach nie uzyskania dostatecznej ilości odnowień naturalnych należy wkraczać z odnowieniami sztucznymi. Dotyczy to odnowień pod osłoną w drzewostanach rębnych oraz przebudowy drzewostanów nie dostosowanych gatunkowo do uwarunkowań siedliskowych.

Należy wzbogacać, na ile pozwalają na to warunki siedliskowe, skład gatunkowy i rozpraszać ryzyko hodowlane; zadanie to realizować można przy wprowadzaniu podsadzeń produkcyjnych, przeprowadzaniu poprawek i uzupełnień oraz dolesianiu luk, uzupełniając wówczas skład o brakujące gatunki (głównie domieszkowe), zgodnie z przyjętymi gospodarczymi typami drzewostanu. Przy sztucznych odnowieniach instrumentem zwiększania różnorodności gatunkowej jest

- obok składu gatunkowego zdeterminowanego warunkami siedliskowymi - więźba sadzenia i sposób zmieszania.

W drzewostanach objętych przebudową a występujących w miejscach koncentracji zwierzyny, dopuścić odstępstwo od składów gatunkowych upraw w przyjętych typach drzewostanów (Bk-Jd) poprzez zwiększenie udziału buka do 60% kosztem jodły i gatunków domieszkowych. Ponadto należy dążyć do maksymalnego wykorzystania pojawiającego się naturalnego odnowienia: świerka, graba, jawora i modrzewia. W drzewostanach świerkowych (w leśnictwie Lipie) i olszowych, objętych przebudową dopuścić uznawanie odnowień naturalnych świerka w ilości do 50% w składzie uprawy, którego udział będzie sukcesywnie zmniejszany w ramach cięć pielęgnacyjnych. Działanie to utrudni penetrację drzewostanu przez zwierzynę a tym samym zabezpieczy najcenniejsze gatunki tj.: jodłę, buka i jawora.

Zadania zamieszczone w planie hodowli stanowią wielkość minimalną i mogą być zwiększane z chwilą pojawienia się nowych potrzeb hodowlanych, trudnych do przewidzenia na etapie sporządzania planu.

W warunkach Nadleśnictwa należy dążyć do zwiększenia powierzchni odnowień naturalnych, a uzupełniająco odnawiać sztucznie. Dotyczy to szczególnie drzewostanów bukowych i jodłowych. Ma to uzasadnienie ekologiczne i ekonomiczne oraz pozostaje w zgodzie z zasadami polityki leśnej państwa.

3.2.3.2. Problematyka bazy nasiennej Nadleśnictwa

3.2.3.2.1. Wykaz obiektów bazy nasiennej

Nadleśnictwo Lutowiska, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 marca 2004 r., leży w regionie **806** pochodzenia leśnego.

Nadleśnictwo będzie realizowało opracowywany *Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 - 2021*.

Zestawienie dotyczące tego zagadnienia ujęto w rozdziale 1.3.10.

3.2.3.2.2. Ogólna ocena sposobów zagospodarowania i wykorzystania bazy nasiennej

Celem gospodarki nasiennej w lasach jest:

- zachowanie naturalnego bogactwa lasu w sensie gatunkowym, genetycznym i strukturalnym, co jest warunkiem zachowania jego trwałości,
- zagospodarowanie i wykorzystanie najcenniejszych populacji rodzimych gatunków drzew,
- zachowanie naturalnego zróżnicowania genetycznego.

Sposoby zagospodarowania i wykorzystania bazy nasiennej uregulowane są Zasadami Hodowli Lasu i zarządzeniem nr 21 DGLP z dnia 21.03.2013 r.

Ogólnie Nadleśnictwo prawidłowo zagospodarowuje obiekty bazy nasiennej i w pełni wykorzystuje ich zasoby. W perspektywie należy wybrać wyłączone drzewostany nasienne (Jd, Bk), gospodarcze drzewostany nasienne (Jd, Bk) oraz bazę nasienną selekcji indywidualnej (drzewa mateczne).

Zadaniem Nadleśnictwa będzie zagospodarowanie wytypowanych zasobów nasiennych i ich wykorzystanie w zaprojektowanych pracach odnowieniowych i zalesieniowych. Założenie upraw pochodnych bukowych wg opracowywanego Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 - 2021.

Planowane zadania do realizacji:

- bloków upraw pochodnych w projektowanym planie to założenie upraw: bukowych na powierzchni 22,00 ha.

W związku z likwidacją szkółki Nadleśnictwo zawiera porozumienia na produkcję sadzonek z innymi Nadleśnictwami.

Obowiązuje przestrzeganie zasad regionalizacji, dokumentowania oraz rejestrowanie pochodzenia nasion i sadzonek, tak jak to obecnie prowadzi Nadleśnictwo Lutowiska.

3.2.3.2.3. *Stopień zaspokojenia potrzeb własnych Nadleśnictwa i lasów nadzorowanych*

Nadleśnictwo Lutowiska nie zakłada prowadzenia gospodarki szkółkarskiej. Zapotrzebowanie na sadzonki do odnowień i zalesień pokrywane będzie w ramach indywidualnych umów Nadleśnictw zawieranych z jednostkami organizacyjnymi prowadzącymi gospodarstwa szkółkarskie, w tym Nadleśnictwo Oleszyce produkującym sadzonki w systemie kontenerowym.

Zapotrzebowanie roczne Nadleśnictwa na sadzonki, drzewostanów przeznaczonych do odnowienia sztucznego.

Gatunek	Ogółem
	Ilość sztuk (tys. szt./rok)
Bk	200
Jd	75
Jw	10
inne biocenotyczne	10
razem	295

Zapotrzebowanie Nadleśnictwa na nasiona I kl.

Gatunek	Ilość (kg/rok)
Bk	100
Jd	23
Jw	4
inne biocenotyczne	4
razem	131

3.2.4. Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz hodowli lasu wg leśnictw

Wykaz zadań na lata 2015-2024 dla poszczególnych leśnictw zawiera poniższa tabela.

Numer	Leśnictwo	Zadania na 10 – lecie			
		Użytkowanie		Hodowla lasu	
		Rębne (netto) (m ³)	Przedrębne (ha)	Odnowienia i zalesienia (ha)	Pielęgnowanie lasu (gleby, CW, CP) (ha)
1	2	3	4	5	6
Obręb: Lutowiska					
1	Lipie	45876	495,19	121,90	262,34
2	Czarna	36580	500,94	32,92	219,88
3	Paniszczew	22707	324,31	55,88	280,10
4	Polana	48084	206,17	99,06	413,65
5	Skorodne	42497	267,41	91,85	380,64
6	Rosochate	54487	373,98	161,05	352,78
7	Dwerniczek	32611	701,08	105,98	198,99
8	Chmiel	44481	575,06	94,12	136,24
9	Sękowiec	53132	198,96	60,39	208,44
Razem obręb		380455	3643,10	823,15	2453,06
Obręb: Dwernik					
10	Tworylczyk	42993	66,35	31,30	391,15
11	Dwernik	59740	208,50	138,75	359,37
12	Nasiczne	39886	590,99	46,50	338,03
13	Jawornik	50994	241,24	82,00	252,89
14	Hulskie	51298	81,20	84,88	223,22
Razem obręb		244911	1188,28	383,43	1564,66
Ogółem N-ctwo Lutowiska		625366	4831,38	1206,58	4017,72

3.2.5. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, wraz z mapami przeglądowymi

3.2.5.1. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu

W oparciu o materiały z ubiegłego 10-lecia, a także inwentaryzację przeprowadzoną w trakcie prac taksacyjnych V rewizji, stan zdrowotny lasów i stan sanitarny drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska należy ocenić jako dobry, a działania administracji leśnej zmierzające do jego utrzymania, polegające na bieżącym wykonywaniu cięć przygodnych i sanitarnych, jako prawidłowe.

Podczas prac terenowych (w 2013 roku) zinwentaryzowano szkody na łącznej powierzchni 9287,82 ha stanowiącej 48,8% powierzchni wszystkich drzewostanów, w tym: uszkodzenia nieistotne wystąpiły na powierzchni 7635,88 ha, istotne – 1573,75 ha i silne – 78,19 ha.

Zinventaryzowano 8296,94 ha drzewostanów na gruntach porolnych, które stanowią 43,6% powierzchni wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa. Są to drzewostany olszowe powstałe w wyniku sukcesji naturalnej na tych gruntach, oraz przedplonowe drzewostany sosnowe, modrzewiowe i świerkowe, pochodzące z powojennych zalesień gruntów rolnych.

Problemem ochronnym Nadleśnictwa Lutowiska są szkody wyrządzane w odnowieniach, zwłaszcza podokapowych (uprawy i młodniki) przez zwierzynę płową (jeleń, sarna) i żubra. Z danych inwentaryzacyjnych wynika, że przeważają szkody nieistotne (do 20%) występujące na powierzchni 1524,68 ha (tj. 84% pow. ogólnej uszkodzeń od zwierzyny), szkody istotne stwierdzono na powierzchni 293,81 ha (16%). Szkód silnych nie stwierdzono.

Zadania z zakresu ochrony lasu

Zadania Nadleśnictwa w zakresie ochrony lasu na najbliższe 10-lecie będą kontynuacją dotychczasowych.

Czynności gospodarcze zaplanowane na bieżący okres obowiązywania planu u.l., w tym szerokie zastosowanie rębni stopniowych i częściowych, oraz dostosowanie składów gatunkowych do pełnej zgodności z siedliskiem, pozytywnie wpłyną na poprawę stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu. W zakresie prognozowania zagrożeń ze strony szkodników owadzich, infekcji grzybów pasożytniczych oraz ich zwalczania, należy utrzymywać stały kontakt z Zespołem Ochrony Lasu w Krakowie i Wydziałem Ochrony Ekosystemów Leśnych RDLP w Krośnie.

Do podstawowych działań Nadleśnictwa będzie należało wykonywanie następujących czynności:

1. Zapobieganie szkodom od czynników abiotycznych (wiatr, śnieg, przymrozki) poprzez:
  - przestrzeganie zasady zgodności składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi dla zapewnienia stabilności drzewostanów,
  - wprowadzaniu gatunków domieszkowych wzmacniających stabilność drzewostanów,
  - przy prowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych zwracanie dużej uwagi na umożliwianie wytwarzania przez drzewa silnego systemu korzeniowego jak również odpowiedniego ukształtowania koron drzew,
  - przestrzeganie właściwego ładu przestrzennego i kierunku cięć,
  - tworzenie ścian ochronnych poprzez kształtowanie i utrwalanie właściwych ekotonów,
  - w zapobieganiu szkodom od okiści dążenie do otrzymania drzewostanów mieszanych o składzie gatunkowym dostosowanym do siedliska,
  - prawidłowo wykonywane cięcia pielęgnacyjne młodników i drągowin, dla uniknięcia nadmiernego przegęszczenia drzewostanów,

-
- kontynuowanie przebudowy drzewostanów na gruntach porolnych, także w drzewostanach niestabilnych lub uszkodzonych,
  - przebudowę drzewostanów olszowych, sosnowych, świerkowych i modrzewiowych niezgodnych z warunkami siedliskowymi,
  - w ramach zabiegów pielęgnacyjnych usuwanie drzew porażonych chorobami korzeni oraz z objawami występowania hub,
  - przy planowaniu odnowień zwracanie uwagi na miejsca potencjalnych zmrozowisk,
  - prowadzenie odnowień pod osłoną starego drzewostanu.
2. Ochrona lasu przed szkodliwymi owadami powinna polegać na:
- prowadzeniu kontroli zagrożenia od szkodników korzeni na gruntach wskazanych w Instrukcji Ochrony Lasu,
  - kontroli występowania szkodników w uprawach i młodnikach, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli występowania obłąki pędowej w uprawach i młodnikach jodłowych,
  - zgodnie zaleceniami przygotowanymi przez RDLP i ZOL, odstąpienie od prognozowania zagrożenia drzewostanów sosnowych i świerkowych ze strony brudnicy mniszki, do czasu zaobserwowania podczas prac gospodarczych wzmożonej liczebności szkodnika lub zarejestrowania uszkodzeń aparatu asymilacyjnego spowodowanych żerem gąsienic brudnicy mniszki,
  - monitorowaniu występowania owadów szkodników wtórnych drzew iglastych i liściastych, w oparciu o rejestrację pozyskania użytków sanitarnych i przygodnych w kategoriach: Z - „drewno zasiedlone przez szkodniki wtórne w bieżącym roku”, O - „drewno opuszczone przez szkodniki wtórne”, N - „drewno bez oznak żerowania szkodników wtórnych”,
  - wykonywaniu inwentaryzacji uszkodzenia drzewostanów przez owady liściożerne w przypadku wystąpienia defoliacji powyżej 60% dla So, Md i gatunków liściastych oraz powyżej 30% dla Św i Jd,
  - terminowym porządkowaniu drzewostanów w przypadku wystąpienia szkód od czynników abiotycznych,
  - terminowym usuwaniu drzew zasiedlonych przez gatunki kambiofagiczne przed ich opuszczeniem przez młode pokolenie,
  - usuwaniu zamierających jesionów zasiedlonych przez jesionowce w terminie do końca czerwca,
  - wyznaczaniu drzew trocinkowych i ich usuwanie z lasu przed rozwojem młodych chrząszczy korników (II połowa maja i początek lipca),
  - stałym kontrolowaniu drzewostanów pod kątem występowania owadów - szkodników wtórnych w miejscach o zakłóconej gospodarce wodnej,
  - stałym kontrolowaniu drzewostanów świerkowych,
  - wydzielający się posusz czynny powinien być monitorowany, a jego ilość nie może powodować wzrostu zagrożenia od gatunków kambiofagicznych,
  - utrzymaniu odpowiedniej ilości (50 szt.) i miejsc (uzgodnionych z ZOL w Krakowie) pułapek klasycznych na kornika drukarza.

3. Drzewostany na gruntach porolnych.
Powierzchnia drzewostanów na gruntach porolnych wynosi 8296,94 ha. Zbiorowiska o niedostatecznej bioróżnorodności są zagrożone przez bardzo aktywne w takich warunkach grzyby patogeniczne. Do najważniejszych należą huba korzeni oraz opieńki. Rozwojowi patogenów sprzyja niedostateczna obecność grzybów mikoryzowych. Ochrona będzie polegała na podjęciu wymienionych niżej działań:
  - w pracach pielęgnacyjnych zaleca się rezygnację z wyznaczania drzew dorodnych, chroni się natomiast drzewa o najlepszej żywotności,
  - w drzewostanach osłabionych działania z zakresu hodowli i użytkowania lasu powinny być podporządkowane zasadom ochrony lasu,
  - na powierzchniach zagrożonych występowaniem grzybów korzeniowych należy uwzględnić zabezpieczanie pniaków po ściętych drzewach przed ich infekcją zgodnie z zaleceniami zawartymi w Instrukcji Ochrony Lasu,
  - drzewostany na gruntach porolnych powinny zostać poddane systematycznej przebudowie z wykorzystaniem gatunków liściastych o mniejszej podatności na choroby systemów korzeniowych.

4. Ochrona lasu przed chorobami grzybowymi polega na:
  - w drzewostanach na gruntach porolnych prowadzeniu oceny występowania huby korzeni i opieńki,
  - w uprawach i młodnikach usuwaniu drzew zainfekowanych przez sprawców choroby korzeni,
  - na powierzchniach o wzmożonym występowaniu grzybów korzeniowych stosowaniu dopuszczonych preparatów biologicznych,
  - w związku z występowaniem choroby powodującej zamieranie jesionów do czasu ustalenia jej przyczyny i opracowania działań ochronnych odstąpieniu od wprowadzania tego gatunku do nowo zakładanych upraw, a zastępowanie go np. Olsz, Wz, Md,
  - usuwaniu zamierających (bez możliwości regeneracji) drzew jesionów dla, ograniczenia bazy rozwoju patogena,
  - dla ograniczenia występowania chorób grzybowych na strzałach drzew eliminowaniu drzew opanowanych w trakcie prowadzonych zabiegów pielęgnacyjnych,
  - sygnalizowanie do ZOL zjawisk chorobowych wymagających rozpoznania,
  - ochronie siewek i sadzonek przed grzybami patogenicznymi (raka jodły) zgodnie z zaleceniami ZOL.

5. Dla podniesienia odporności biologicznej drzewostanów należy dążyć do zapewnienia im najkorzystniejszego rozwoju. Szczególną uwagę należy zwracać na:
  - ochronę mrowisk,
  - wyznaczanie i pozostawianie w lesie drzew dziuplastych,
  - biologiczne wzbogacanie obrzeży lasu i linii podziału powierzchniowego przez kształtowanie stref ekotonowych,

-
- pozostawianie w lesie drewna drzew martwych dla poprawy warunków rozwoju organizmom pożytecznym,
  - pozostawianie na powierzchni zrębu fragmentów starodrzewia dla przyspieszenia restytucji pożytecznej leśnej fauny,
  - dokarmianie ptaków w okresach szczególnie trudnych, uniemożliwiających zdobycie koniecznej ilości pożywienia,
  - przygotowywanie na uprawach zwyżek dla ptaków drapieżnych, ograniczających liczebność drobnych gryzoni,
  - protekcję i ochronę domieszek nieprodukcyjnych gatunków drzew i krzewów w celu polepszenia bazy pokarmowej gatunkom drapieżnym, pasożytom i pożytecznym mikroorganizmom.
6. Dla ograniczenia szkód od zwierzyny w uprawach i młodnikach należy:
- utrzymanie liczebności zwierzyny płowej i dostosowanie jej do możliwości wyżywieniowych siedlisk,
  - kontynuować chemiczne i mechaniczne zabezpieczenie upraw przed zgryzaniem i spalaniem,
  - stosować gradzenie upraw jodłowych oraz powierzchni z gatunkami cennymi,
  - kontrolować wykonane gradzenia upraw regularnie, a ewentualne uszkodzenia w ogrodzeniach niezwłocznie naprawiać,
  - w czyszczeniach wczesnych jak i późnych preferować ogławianie drzewek przeznaczonych do usunięcia, z pozostawieniem ich na powierzchni jako osłony egzemplarzy docelowych,
- a ponadto:
- w oparciu o przeprowadzane inwentaryzacje ustalić rzeczywiste stany ilościowe zwierzyny płowej,
  - łowieckie plany hodowlane konstruować w oparciu o rzeczywiste stany zwierzyny, uwzględniając możliwości wyżywieniowe siedlisk, a w obwodach o szczególnie dużym nasileniu szkód dążyć do ograniczenia jej liczebności (nawet odstrzał redukcyjny),
  - bezwzględnie przestrzegać realizacji planów odstrzału,
  - w populacjach jelenia i sarny dążyć do zachowania właściwej struktury wiekowej i płciowej,
  - w warunkach zimowych, w okresach szczególnie trudnych dla zwierzyny wykładać drzewa osiki i wierzby w celu zmniejszenia szkód w uprawach,
  - w większym zakresie stosować zabiegi zmierzające do ograniczenia szkodliwej działalności zwierzyny przez ochronę ostoi, racjonalne zagospodarowanie łąk śródleśnych, zapewnienie właściwej bazy pokarmowej – poletka zgryzowe, lizawki, drzewa ogryzowe itp.
7. Ochrona środowiska leśnego.
- Aby godzić interesy gospodarki leśnej i ochrony środowiska leśnego z koniecznością udostępniania terenów leśnych dla turystyki i wypoczynku, celem zapobiegania szkodom powodowanym przez ruch turystyczny, należy:

- ukierunkować ruch turystyczny, utrzymywać w sprawności użytkowej parkingi i miejsca postoju oraz inne urządzenia turystyczne,
- prowadzić akcje edukacji społeczeństwa poprzez ustawianie tablic informacyjnych, wykorzystanie lokalnych mediów itp.,
- oznakować powierzchnie objęte stałym lub okresowym zakazem wstępu do lasu i egzekwować przestrzeganie ustanowionych zakazów.

8. Ochrona pożytecznej fauny.

W celu kształtowania właściwej odporności biologicznej drzewostanów w ramach ochrony pożytecznej fauny zaleca się:

- ochronę mrowisk,
- wspieranie owadożernego ptactwa poprzez pozostawianie drzew dziuplastych stanowiących naturalne miejsca gniazdowania,
- biologiczne wzbogacanie obrzeży lasu poprzez utrzymanie istniejących dobrze wykształconych stref ekotonowych,
- dokarmianie ptaków w okresach kiedy warunki atmosferyczne utrudniają zdobywanie pożywienia.

Szczegółowe wytyczne z tego zakresu zawarte są także w Programie ochrony przyrody.

Określone wyżej zadania z zakresu ochrony lasu należy realizować zgodnie z Instrukcją ochrony lasu.

Uzupełnieniem i poglądowym przedstawieniem omówionych zagadnień jest mapa przeglądowa ochrony lasu zawierająca:

- drzewostany na gruntach porolnych,
- miejsca stałego bytowania zwierzyny płowej,
- położenie punktów monitoringu biologicznego.

3.2.5.2. Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Wyliczenie kategorii zagrożenia pożarowego

Kategorię zagrożenia pożarowego wyliczono na podstawie *Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska z dnia 9 lipca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z dnia 29 lipca 2010 r. Nr 137, poz. 923)*.

Pożary

Liczbę punktów odpowiadającą średniej rocznej liczbie pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadających na 10 km² powierzchni leśnej wyliczono według następującego wzoru:

$$P_p = 12,5 \log (11,2G_p + 0,725) + 1,5$$

gdzie: G_p — oznacza średnią liczbę pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadającą na 10 km^2 powierzchni leśnej na klasyfikowanym obszarze.

1 pożar w ubiegłym 10-leciu; powierzchnia leśna – 19458,96 ha

$$G_p = 0,1 : 19,46 = 0,005$$

$$P_p = 12,5 \log (11,2G_p + 0,725) + 1,5 = 12,5 \log (11,2 \times 0,005 + 0,725) + 1,5 = 12,5 \log (0,056 + 0,725) + 1,5 = 12,5 \log (0,781) + 1,5 = -1,34 + 1,5 = 0,16 = \underline{\mathbf{0 \text{ pkt}}}$$

Siedliska leśne

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo LUTOWISKA	
	powierzchnia (ha)	% pow. leśnej
LMGśw	215,05	1,12
LGśw	18247,1	94,63
LGw	734,92	3,81
LŁG	80,57	0,42
OLJG	4,04	0,02
RAZEM	19281,68	100,00

Liczbę punktów odpowiadającą udziałowi procentowemu powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego i lasu łągowego wyliczono się według następującego wzoru:

$$P_d = 0,1U_s$$

gdzie: U_s — oznacza sumę udziałów procentowych powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego i lasu łągowego w całkowitej powierzchni drzewostanów na klasyfikowanym obszarze.

$$P_d = 0,1U_s = 0,1 \times 0,00 = \mathbf{0,00} = \underline{\mathbf{0 \text{ pkt}}}$$

Warunki pogodowe

Liczbę punktów odpowiadającą średniej wilgotności względnej powietrza (pomiar z wysokości 0,5 m) i procentowego udziału dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godzinie 9^{00} , wyliczono według następującego wzoru:

$$P_k = 0,221U_{ds} - 0,59W_p + 45,1$$

gdzie: W_p — oznacza średnią wilgotność względną powietrza o godzinie 9^{00} ,
 U_{ds} — oznacza udział procentowy dni z wilgotnością ściółki o godzinie 9^{00} mniejszą od 15 %.

$$W_p = 72,134$$

$$U_{ds} = 0,22$$

$$P_k = 0,221U_{ds} - 0,59W_p + 45,1 = 0,221 \times 0,22 - 0,59 \times 72,134 = 0,048 - 42,56 + 45,1 = 2,492 = \underline{\mathbf{2 \text{ pkt}}}$$

Ludność

Liczbę punktów odpowiadającą średniej liczbie mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej wyliczono według następującego wzoru:

$$P_a = 2,46 \log(0,0461G_z) + 5,16$$

gdzie: G_z — oznacza średnią liczbę mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej na klasyfikowanym obszarze.

$$G_z = 119,3 \text{ osób/km}^2 = 1,19 \text{ osób/ha}$$

$$P_a = 2,46 \times \log(0,0461G_z) + 5,16 = 2,46 \times \log(0,0461 \times 1,19) + 5,16 = 2,46 \times \log(0,055) + 5,16 = (-3,09) + 5,16 = 2,07 = \underline{\mathbf{2 \text{ pkt}}}$$

RAZEM 4 pkt (przedział <= 15 pkt) - III kat.

Lasy Nadleśnictwa Lutowiska zostały zaliczone do **III kategorii zagrożenia pożarowego**, czyli do lasów o najniższym zagrożeniu pożarowym.

Nadleśnictwo corocznie aktualizuje i uzgadnia z Powiatowymi Komendantami Państwowej Straży Pożarnej „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”, który ujmuje sposób alarmowania i powiadamiania, środki łączności, punkty czerpania wody, bazy sprzętu ppoż. oraz organizację prowadzenia akcji gaśniczej na wypadek pożaru.

Kierunkowe zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Zapobieganie pożarom lasu polega na ograniczeniu oddziaływania czynników stwarzających to zagrożenie. Osiągnąć to należy przez:

- zaznajamianie społeczeństwa z przepisami dotyczącymi zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, dla zapewnienia jego czynnego udziału w zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów lasu,
- oznakowanie tablicami zakazu i nakazu dotyczącymi przepisów przeciwpożarowych, umieszczanymi przy drogach, parkingach i trasach często uczęszczanych przez turystów zmotoryzowanych i pieszych,
- utrzymywanie współpracy i określenie warunków współdziałania w zakresie zapobiegania i walki z pożarami przez jednostki organizacyjne LP z jednostkami straży pożarnej, wojskiem, policją, a w okresie wakacyjnym również z harcerzami,
- kontynuację działań w ramach sprawdzonego w warunkach Nadleśnictwa systemu zapewniającego szybkie wykrywanie i alarmowanie o pożarach oraz szybką i skuteczną interwencję,
- utrzymanie we właściwym stanie urządzeń przeciwpożarowych,
- wykonywanie zabiegów gospodarczych w lasach, zwiększających biologiczną odporność drzewostanów na powstanie i rozprzestrzenianie się pożarów,

- pociąganie do odpowiedzialności karnej osób łamiących przepisy przeciwpożarowe obowiązujące na obszarach leśnych.

Infrastruktura przeciwpożarowa

Nadleśnictwo posiada szeroko rozwiniętą sieć telefonów stacjonarnych i komórkowych (w siedzibach leśnictw), pozwalających szybko zareagować w wypadku zaistnienia pożaru. Wszystkie osady leśnictw zaopatrzone są w podręczny sprzęt p-poż. Dodatkowo wyznaczone są dwie główne bazy operacyjne: jedna w siedzibie Nadleśnictwa, druga w leśnictwie Dwernik.

Nadleśnictwo posiada 4 własne środki transportowe możliwe do wykorzystania w warunkach zagrożenia pożarowego lub wystąpienia pożaru. Punktów koncentracji sił w Nadleśnictwie jest 8.

Na terenie Nadleśnictwa znajduje się 27 dróg pożarowych, głównie opartych na drogach leśnych (stokówkach). Sieć dojazdową uzupełniają drogi publiczne. Wzdłuż w/w sieci dróg zlokalizowanych jest 13 punktów czerpania wody (leśnictwo: Lipie – 1 szt., Polana – 1 szt., Paniszczew – 1 szt., Dwerniczek – 3 szt., Chmiel – 4 szt., Dwernik – 2 szt., Nasiczne – 1 szt.,) i 17 hydrantów.

Wykaz sprzętu p-poż. w głównych bazach operacyjnych.

Nazwa sprzętu	Lokalizacja bazy		Razem
	siedziba Nadleśnictwa	siedziba leśnictwa Dwernik	
gaśnice	10	10	20
hydronetki	6	5	11
sztychówki	10	5	15
łopaty	10	5	15
tłumice	10	10	20
siekiery	20	-	20
motyki	10	-	10

Ponadto Nadleśnictwo Lutowiska wyposażyło najbliższe jednostki OSP w tłumice w ilości 80 szt..

Tematyka ochrony przeciwpożarowej Nadleśnictwa przedstawiona została na mapie sytuacyjno-przeładowej ochrony przeciwpożarowej zawierającej:

- bazy sprzętu pożarniczego,
- jednostki ratownictwa gaśniczego,
- ochotnicze straże pożarne,
- miejsca czerpania wody.

3.2.6. Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej wraz z mapą przeglądową gospodarki łowieckiej

3.2.6.1. Użytkowanie uboczne

W zarządzie Nadleśnictwa znajduje się około 994 ha gruntów rolnych z czego na podstawie umów dzierżawi się 158 ha, a 203 ha stanowią deputaty pracownicze.

Powierzchnia gruntów rolnych objętych dopłatami z UE oraz z projektu „Ochrona in situ żubra w Polsce – część południowa” wynosi 352,57 ha, w tym powierzchnia objęta dopłatami z UE 337,57 ha. Wielkość tych dopłat kształtuje się na poziomie 626 tys. zł (2013 r.).

Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach na obszarach NATURA 2000 realizowana była na powierzchni 35,44 ha a ochrona siedlisk lęgowych ptaków na powierzchni 230 ha.

Nadleśnictwo projektuje do założenia jedną plantację choinkową, ale w najbliższym czasie nie przewiduje się użytkowania z tego tytułu. Wobec tego sprzedaje się jedynie niewielkie ilości choinek świerkowych (około 39 szt.) oraz około 3 mp stroiszu jodłowego rocznie.

Wykaz plantacji choinkowych w Nadleśnictwie Lutowiska

Lokalizacja	Powierzchnia
Obręb Lutowiska	
66p	0,41
Razem	0,41

3.2.6.2. Gospodarka łowiecka

3.2.6.2.1. Analiza i ocena uwarunkowań gospodarki łowieckiej

Terytorialny zasięg Nadleśnictwa Lutowiska leży w I Rejonie Hodowlanym - „Górny San”. Nadleśnictwo swoim zasięgiem obejmuje dwa obwody łowieckie (216 pk i 217 pk), z czego jeden (216 pk) wchodzi w skład Ośrodka Hodowli Zwierzyny Lasów Państwowych oraz drugi (217 pk) dzierżawiony przez koło łowieckie „Gawra” w Lutowiskach. OHZ zajmuje powierzchnie 21 321 ha, a obwód nr 217 pk („Gawra”) powierzchnie 6334 ha.

Gospodarka łowiecka prowadzona jest w oparciu o aktualny wieloletni plan zagospodarowania łowieckiego na lata 2007-2017 zatwierdzony przez Dyrektora RDLP w Krośnie.

Gospodarka łowiecka w obszarze działania Nadleśnictwa Lutowiska jest prowadzona zgodnie z:

- a) ustawą Prawo Łowieckie z dnia 13.10.1995 r.,
- b) zasadami selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych w Polsce (22.02.2005 r.),

- c) ramowymi wytycznymi w sprawie łowieckiego zagospodarowania Rejonów Hodowlanych z dnia 21.10.1997 r.,
- d) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych,
- e) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2002 r. z późniejszymi zmianami w sprawie zasad kategoryzacji obwodów łowieckich, szczegółowych zasad ustalania czynszu dzierżawnego oraz udziału dzierżawców obwodów łowieckich w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną,
- f) zarządzeniem nr 19 Dyrektora RDLP Krosno z dnia 27.08.1999 r. Zn: ZŁ-753-29/99 w sprawie „Strategii gospodarki łowieckiej na terenie RDLP w Krośnie”.

Realizacja gospodarki łowieckiej opiera się na zasadzie modelu lasu wielofunkcyjnego, uwzględniającego bioróżnorodność środowiska leśnego, przy zachowaniu zasad gospodarowania populacjami zwierzyny w sposób zapewniający ciągłość procesu produkcji i funkcji ochronnych. Należy więc utrzymać właściwy stan ilościowy z odpowiednią strukturą płciową i wiekową, dostosowaną do możliwości wyżywieniowej łowiska, ze zwróceniem uwagi na prowadzenie gospodarki leśnej (hodowla i ochrona lasu).

Uwarunkowania gospodarki łowieckiej:

- **stan zwierzyny** przedstawiono poniżej:

Gatunek	Ilość według stanu na dzień 10 marca 2014 r.		Razem
	216 pk	217 pk	
Łoś	-	-	-
Jeleń	508	94	602
Daniel	-	-	-
Sarna	278	113	391
Dzik	80	42	122
Lis	98	43	141
Jenot	4	-	4
Borsuk	12	6	18
Kuna	65	30	95
Tchórz	23	9	32
Piżmak	-	-	-
Zając	81	36	117
Jarząbki	134	47	181
Bażant	-	-	-
Kuropatwa	-	-	-

- **struktura płci**
jeleń 1:1,2;
sarna 1:1,14.

- **urządzenia hodowlano-łowieckie** wg stanu na 10 marca 2014 r.:
  - paśniki - 3 sztuk,
  - lizawki - 180 sztuk,
  - ambony - 45 sztuk,
  - woliery - 0 sztuk,
  - inne magazyny 2 sztuki.
- **stan zagospodarowania łowisk:** zabezpieczenie bazy pokarmowej jest następujące :
  - poletka żerowe, produkcyjne - 67,55 ha,
  - pasy zaporowe - 26 szt. o długości 6,7 km,
  - zagospodarowane śródleśne i przyleśne łąki - 370,71 ha.

Zinwentaryzowano 78 poletek łowieckich o łącznej powierzchni 120,12 ha.

Zestawienie poletek łowieckich w Nadleśnictwie

Obręb	Na gruntach leśnych niezalesionych	Na gruntach nieleśnych
	Ilość – szt. Powierzchnia - ha	
Lutowiska	<u>45</u> 50,93	<u>21</u> 47,09
Razem	50,93	47,09
Dwernik	<u>8</u> 15,93	<u>4</u> 6,17
Razem	15,93	6,17
Razem Nadleśnictwo Lutowiska	<u>53</u> 66,86	<u>25</u> 53,26

Zagadnienia gospodarki łowieckiej przedstawiono na mapie gospodarki łowieckiej, która zawiera:

- granice obwodów łowieckich,
- poletka łowieckie,
- miejsca stałego bytowania zwierzyny.

3.2.6.2.2. Kierunkowe zadania gospodarki łowieckiej Nadleśnictwa

Do zadań Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska w zakresie prowadzonej gospodarki łowieckiej należy przede wszystkim:

- prowadzenie gospodarki łowieckiej w obwodzie wyłączonym z wydzierżawienia (OHZ - obwód nr 216 pk) na podstawie opracowanego

rocznego planu łowieckiego (RPŁ), który jest opiniowany przez Dyrektora BdPN

- inicjowanie oraz ustalanie i zatwierdzanie w rocznym planie łowieckim zadań, które winien wykonywać dzierżawca obwodu łowieckiego nr 217 pk, położonego na terenie Nadleśnictwa Lutowiska oraz nadzorowanie ich realizacji. Zadania te dotyczą poprawy warunków bytowania zwierzyny oraz utrzymania liczebności zwierzyny na właściwym poziomie.

Działania w zakresie poprawy warunków bytowania zwierzyny polegają na odpowiednim zagospodarowaniu obwodów łowieckich, a w szczególności na:

- poprawie naturalnych warunków pokarmowych poprzez zakładanie łowieckich poletek żerowych i zgryzowych, pielęgnacji i konserwacji drzew i sadów rosnących na terenie byłych osad i siedzib ludzkich, a dostarczających zwierzynie owoców i nasion, wykładaniu w okresie zimy drzew zgryzowych (np. wierzba , osika), dostosowaniu terminu części cięć pielęgnacyjnych (gatunki chętnie zjadane przez zwierzynę) do okresów niedoboru pokarmu;
- uzupełnianiu ilości i jakości pokarmu - w warunkach jego niedostatku lub niedostępności;
- właściwej lokalizacji karmisk i poletek łowieckich w stosunku do upraw i młodników leśnych;
- odpowiednim lokalizowaniu miejsc wykładania karmy, między innymi na pasach zaporowych zlokalizowanych wewnątrz kompleksów leśnych w celu utrzymania zwierzyny z dala od pól uprawnych, łąk, sadów, zabudowań ludzkich itp. Działania powyższe winny ograniczyć występowanie szkód w gospodarce rolnej i zapobiegać synantropizacji;
- umożliwianiu zwierzynie dostępu do wody;
- zapewnieniu zwierzynie spokoju poprzez jej ochronę i tworzenie ostoi;
- stopniowym ograniczaniu dokarmiania dzikich zwierząt mając na uwadze cele wieloletnich łowieckich planów hodowlanych - wyjątek stanowią będą okresy ciężkich zim, w czasie których dostęp do naturalnych zasobów karmy występującej w lesie będzie niemożliwy np. przy wystąpieniu zmarzniętej pokrywy śnieżnej;
- lokalizację karmisk i nęcisk w odległości nie mniejszej niż 900 m od zamieszkałych zabudowań oraz nie mniejszej niż 600 m od dróg publicznych, a także nie bezpośrednio przy drogach leśnych - za wyjątkiem ciężkich okresów zimowych kiedy to, dostarczenie karmy do wyznaczonych karmisk i nęcisk jest niemożliwe ze względu na nieprzejezdnosć szlaków lub dróg, jako odstępstwo od przyjętej zasady;
- modyfikacji sposobu wykładania karmy treściwej, przede wszystkim na pasach zaporowych dla dzików np. poprzez rozrzucanie kukurydzy z równoczesnym przysypaniem ziemią (np.: bronowanie).

Działania w zakresie utrzymania liczebności zwierzyny na właściwym poziomie wynikającym z przyjętych dokumentów (RPŁ, WŁPH) polegają na:

- corocznym określeniu liczebności zwierzyny, poprzedzonym wyborem właściwej metody inwentaryzacji dostosowanej do określonego gatunku, oraz poprawnym jej stosowaniu;
- ustaleniu w wieloletnim łowieckim planie hodowlanym właściwego zagęszczenia docelowego zwierzyny w obwodach łowieckich, przy którym występujące szkody łowieckie będą uznane za gospodarczo znośne;
- ustalaniu poziomu odstrzału zwierzyny gwarantującego osiągnięcie stanów docelowych przyjętych w wieloletnim łowieckim planie hodowlanym;
- ustalaniu liczebności i trendów zmian populacji określonych gatunków zwierzyny łownej w celu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Przy realizacji zadań hodowlanych i ochronnych dopuszcza się następujące zmiany:

- modyfikowanie składów gatunkowych drzewostanów w kierunku zapewnienia właściwego udziału gatunków osłonowych i żerowych, przy zachowaniu wymogu utrzymania jako panującego gatunku głównego danego typu gospodarczego drzewostanu, dochowując zgodności gatunku z biotopem;
- prowadzenie cięć pielęgnacyjnych z zachowaniem równowagi w ekosystemach, utrzymując równocześnie odpowiednią wielkość bazy żerowej i osłonowej;
- wzbogacanie łowisk poprzez rewitalizację starych sadów rosnących na terenie dawnych, dziś nieistniejących wsi;
- w miejscach ochronnych (miejsca gawrowania niedźwiedzia, rozrodu wilka i rysia) nie należy lokalizować ambon myśliwskich oraz nie należy organizować polowań zbiorowych z naganką;
- przy wykonywaniu czyszczeń w uprawach i młodnikach należy stosować ogławianie oraz pozostawienie nie wyrobionych gatunków drzew o miękkim drewnie, w celu zapewnienia zwierzynie żeru pędowego.

Ponadto:

- zgodnie z art. 8 ustęp 3c ustawy prawo łowieckie należy corocznie uzyskiwać opinię Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego dla rocznego planu łowieckiego opracowywanego dla obwodu łowieckiego graniczącego z BdPN;
- należy utrzymywać ścisłą współpracę Nadleśnictwa Lutowiska z Dyrekcją Bieszczadzkiego Parku Narodowego w zakresie wspólnego powiadamiania i monitoringu występowania chorób zakaźnych zwierząt łownych i chronionych (np. gruźlica, wścieklizna i ASF);
- należy kontynuować coroczną współpracę z BdPN w zakresie ustalania liczebności populacji zwierząt łownych w ramach opiniowania rocznych planów łowieckich i inwentaryzacji zwierząt chronionych;

- w związku z expiracją w czasie obowiązywania pul wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego, należy nawiązać współpracę z Dyrekcją BdPN w zakresie wypracowania założeń prowadzenia gospodarki łowieckiej w obwodach łowieckich graniczących z BdPN, leżących w Łowieckim Rejonie Hodowlanym nr I " Bieszczady Wschodnie " na kolejny okres planistyczny.

Realizacja określonych wyżej działań, wraz z szerokim wachlarzem czynności z zakresu ochrony i hodowli lasu, winny przynieść efekt w postaci ograniczenia rozmiaru szkód w uprawach leśnych oraz polepszenia jakości hodowlanej zwierzyny.

3.2.7. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji

3.2.7.1. Budowa i remonty dróg, mostów przepustów, urządzeń melioracyjnych

Nadleśnictwo planuje kontynuować prace związane z przebudową i remontami nawierzchni istniejących dróg leśnych wraz z ewentualną wymianą przepustów, a rozmiar tych zadań będzie uzależniony od wielkości posiadanych, ewentualnie pozyskanych środków finansowych.

Nadleśnictwo posiada opracowaną „*Ekspertyzę optymalizacji i rozwoju docelowej sieci dróg leśnych*” (BULiGL O.Przemyśl, 2012 r.).

Modernizacja, przebudowa i remonty istniejących dróg leśnych są wykonywane w celu:

- skrócenia zrywki drewna, oraz ograniczenia ingerencji w środowisko leśne podczas wykonywania tej czynności;
- ograniczenia erozji glebowej podczas prac zrywkowych;
- poprawę bezpieczeństwa prowadzonych prac;
- w celu podniesienia jakości nadzoru nad zarządzanymi obszarami leśnymi, poprawie dostępności w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia ludzi, poprawie zabezpieczenia pożarowego;
- umożliwienia wywozu pozyskanego surowca drzewnego dostępnym obecnie transportem samochodowym.

Należy wskazać, że dotychczasowe obserwacje i badania wykazują, że drogi leśne i drogi innych kategorii o dotychczasowym nasileniu ruchu samochodów na omawianym terenie nie są znaczącą barierą dla zwierząt, w tym chronionych drapieżników (niedźwiedź, wilk). Zwierzyna wykorzystuje drogi leśne do przemieszczania się, a obrzeża z racji dogodnych warunków świetlnych porośnięte gatunkami roślin zielnych i krzewiastych stanowią bazę żerową.

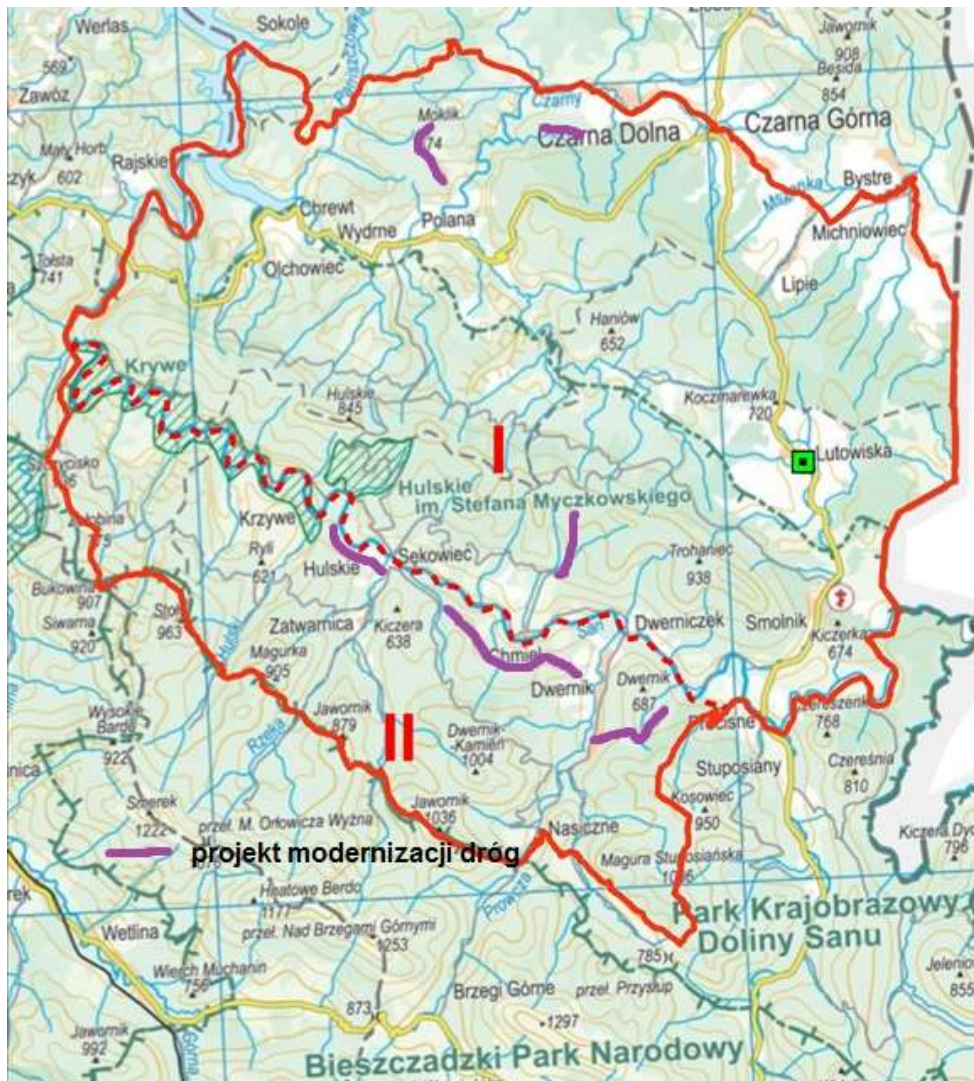

Wykazywany jest małe zagrożenie dla zwierząt na drogach leśnych i wywozowych ze względu na:

- małą częstotliwość przejazdu – około 5-10 samochodów dziennie;
- małą prędkość przejazdu pojazdów;
- brak ruchu transportowego po zmroku i w nocy;
- zakaz poruszania się po w/w drogach pojazdów silnikowych niezwiązanych z prowadzoną gospodarką leśną (art. 29 ust. 1 ustawy o lasach);
- brak stwierdzonych upadków zwierzyny w wyniku kolizji z pojazdami transportującymi drewno.

Inwestycje drogowe planowane do realizacji w okresie obowiązywania pul:

- przebudowa istniejących dróg gruntowych na drogi o nawierzchniach tłuczniowych: Rosolin - Paniszczew na długości 4,5 km, Dwernik – Zasanie na długości ok. 6 km, Chmiel – Otryt na długości ok. 1 km, Wydrne (w oddz. 56A-56C) na długości ok. 2 km, Paniszczew – Chrewt (w oddz. 62, 63, 64A) na długości ok. 5 km, Sękowiec – Hulskie na długości ok. 2,5 km (ich przebieg zaznaczono na mapie sytuacyjnej);
- przebudowa przepustów w celu usunięcia uszkodzeń lub koniecznego zwiększenia przepustowości i wytrzymałości na obciążenia.

Odpowiednia infrastruktura techniczna pozwoli chronić ekosystemy z całym bogactwem przyrodniczym oraz wykonywać zadania z zakresu ochrony czynnej poprzez zwiększenie możliwości operacyjnych, w tym Straży Leśnej prowadzącej działania przeciwko niezgodnym z prawem wjazdom do lasu. Zmiany uwarunkowań przyrodniczych, ekonomicznych i prawnych gospodarki leśnej oraz postęp w zakresie budowy dróg publicznych i leśnych, wpływają na bieżące i perspektywiczne decyzje Nadleśnictwa dotyczące realizacji docelowej sieci dróg, umożliwiającej odpowiednie udostępnienie terenu dla potrzeb wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Należy zaznaczyć, że inwestycje realizowane na terenach leśnych podlegają wszystkim prawnym wymogom prawa budowlanego, i mogą być realizowane po przeprowadzeniu stosownych postępowań administracyjnych.

3.2.7.2. Budowa i remonty siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych

W przyszłym okresie gospodarczym w zakresie budownictwa ogólnego Nadleśnictwo planuje prowadzenie bieżących remontów i istniejących budynków i budowli. Projektowanymi inwestycjami są:

1. Przebudowa obiektów budowlanych służących potrzebom gospodarki leśnej:
  - siedzib leśnictw,
  - kompleksu administracyjno-gospodarczego siedziby nadleśnictwa,
  - magazynów i schronów do przechowywania materiału sadzeniowego, środków ochrony roślin i karmy dla zwierzyny.
2. Budowa nowych oraz utrzymanie i remonty urządzeń infrastruktury turystycznej (ławki i zadaszenia przy szlakach turystycznych, tablice informacyjno-edukacyjne, place postojowe dla samochodów osobowych i autobusów wycieczkowych).
3. Montaż urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii:
  - pompy ciepła,
  - kolektory słoneczne,
  - ogniwa fotowoltaiczne.

Zadania w zakresie budownictwa ogólnego Nadleśnictwo będzie realizowało w oparciu o roczne plany, w miarę posiadanych środków, zgodnie z Decyzją nr 127 DGLP z dnia 4.09.2001 r. w sprawie dopuszczenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych LP nowelizacji „Informatora w sprawie inwestycji i remontów budowlanych”.

3.2.7.3. Budowa i konserwacja zbiorników małej retencji

Nadleśnictwo Lutowiska uczestniczyło w projekcie pn. „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich” w ramach zadania pn. „Budowa zbiorników retencyjnych na terenach porolnych w Nadleśnictwie Lutowiska”. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie, realizowano w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zadania wykonane to:

1. wybudowanie 4 szt. nowych zbiorników retencyjnych,
2. odtworzenie 6 szt. zbiorników retencyjnych,
3. powiększenie 5 szt. zbiorników retencyjnych,
4. budowa mniczków (komory upustowo-pietrzącej), progów wodnych, wykonanie bystrzy, oczyszczenie części potoku,
5. rozbiórka nieczynnego ujęcia wody,
6. przebudowa przepustów w ciągu 6 odcinków dróg gruntowych o długości 10,3 km.

Zadania Nadleśnictwa z zakresu małej retencji są następujące:

1. Utrzymanie i konserwacja istniejących zbiorników małej retencji (15 szt.).
2. Utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń przeciwdziałających erozji:
  - a) brzegosłonów (zabudów brzegowych),
  - b) wodopustów w nawierzchniach dróg leśnych i szlaków zrywkowych,
  - c) umocnienia dna cieków na stałych brodach (ok. 20 szt),
  - d) zabudowy osuwisk i wylotów przepustów i dna rowów.
3. Zapewnienie odpowiedniej ilości wody dla potrzeb ochrony przeciwpożarowej (zbiorniki przeciwpożarowe) i gospodarki łowieckiej (wodopoje).
4. Uczestnictwo w regionalnych programach małej retencji.
5. W miarę posiadanych środków budowa nowych urządzeń:
  - a) przebudowa przepustów o przekrojach kołowych na owalne lub łukowe,
  - b) odtwarzanie obiektów małej retencji na ciekach wodnych oraz w naturalnych bezodpływowych obniżeniach terenu,
  - c) budowa progów piętrzących, stopni wodnych, bystrzy, jazów, przepławek itp.

3.2.7.4. Urządzenia na potrzeby turystyki i rekreacji ośrodków oraz izb edukacji przyrodniczej

Nadleśnictwo Lutowiska swoim zasięgiem obejmuje rozległy i atrakcyjny turystycznie rejon. Kolejne plany urządzenia lasu uwzględniają dane zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i założenia zawarte w studiach i kierunkach rozwoju poszczególnych gmin w omawianym zakresie:

a) grupy wyróżnionych obszarów leśnych:

- istniejące rezerваты przyrody „Krywe”, „Hulskie im. Stefana Myczkowskiego” i „Snieżyca wiosenna w Dwerniczku”;
- proponowane rezerваты „Rosolin” i „Przełom Sanu nad Tolstą”;
- Park Krajobrazowy Doliny Sanu;
- Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Międzynarodowy Rezerwat Biosfery "Karpaty Wschodnie";
- obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Bieszczady”;
- Specjalny Obszar Ochrony siedlisk Natura 2000 „Bieszczady”;

b) obiekty i urządzenia rekreacyjno – wypoczynkowe i edukacyjne:

- Gminne Centrum Informacji w Lutowiskach;
- Ośrodek Informacyjno - Edukacyjny BdPN w Lutowiskach;
- Ośrodek Wczasowy Bieszczadzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Zatwarnicy;
- Terenowa Stacja Edukacji Ekologicznej Suche Rzeki w Zatwarnicy;
- dom pracy twórczej „Chata Socjologa”;
- Izba historyczno-regionalna w Zatwarnicy;
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lutowiskach;
- żywy zielnik „alpinarium” przy Nadleśnictwie;
- szlaki turystyczne: niebieski, żółty i zielony;
- ścieżki przyrodniczo – edukacyjne: „Rezerwat Hulskie”, „Dwernik-Kamień”, „Szkółki”; „Przez Bieszczadzki Las” „Dwernik-Procisne”, „Dwernik-Otryt-Chmiel”, „Przysłup Caryński-Krzywe nad Sanem”, „Zatwarnica-Suche Rzeki-Smerek”, „Hylaty”, „Trzy Kultury”, „Jaskinia w Rosolinie”, „Siedlisko”, „Kraina Lipiecka”;
- punkty widokowe: w Lutowiskach i na Polana-Ostre;
- ścieżki rowerowe: R-61 „Greenway Karpaty Wschodnie”;
- trasy konne: 7 tras z głównym tzw. „Szlakiem Bieszczadzkim”;
- miejsca postoju pojazdów (2 szt.).

c) obiekty historyczne:

- cerkiew p.w. św. Michała Archanioła w Smolniku;
- cerkiew p.w. św. Mikołaja w Chmielu;
- cerkiew p.w. św. Paraksewii w Hulskim;
- kaplica Przemienienia Pańskiego w Tworylnem.

Udostępnianie i porządkowanie ruchu turystycznego, chroniące środowisko przyrodnicze przed zagrożeniami wynikającymi z antropopresji, odbywa się wyznaczonymi szlakami i ścieżkami.

Działania Nadleśnictwa w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego obejmują:

- utrzymanie w odpowiednim stanie istniejących urządzeń rekreacyjnych oraz obiektów edukacyjnych;
- budowę nowych urządzeń (ławki i zadaszenia przy szlakach turystycznych, tablice informacyjne);
- udostępnianie lasu dla ruchu turystycznego, szczególnie jednodniowego i weekendowego, z uwzględnieniem potencjalnej przydatności drzewostanów do rekreacji i ich ochrony;
- wykorzystanie elementów z publikacji „Urządzenie i rekreacyjne zagospodarowanie lasu” (2011 r.), w dostosowaniu do miejscowych warunków;

- kanalizowanie turystyki pieszej i rowerowej, między innymi w celu odciążenia terenów położonych w Bieszczadzkim Parku Narodowym;
- w odległości dwóch średnich wysokości drzewostanu od szlaku turystycznego, wzdłuż jego przebiegu, który został wyznaczony przez różne podmioty, należy wykonywać niezbędne prace w zakresie pozyskiwania drewna w okresie I i IV kwartału, a więc w czasie zimy, gdy ruch turystyczny na szlakach jest niewielki, a dodatkowo występująca pokrywa śnieżna chroni glebę przed negatywnym oddziaływaniem zrywki oraz w uzasadnionych przypadkach należy prowadzić z wyłączeniem ciężkiego sprzętu;
- prowadzenie działalności edukacyjnej, poświęconej skutkom dokarmiania dzikich zwierząt oraz gospodarowania odpadkami i ich zabezpieczeniu, w szczególności przed niedźwiedziami.

Nadleśnictwo posiada opracowany i zatwierdzony, zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 r., *Program edukacji leśnej społeczeństwa. Zagadnienia rekreacji, turystyki i edukacji leśnej szerzej przedstawi Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Lutowiska.*

Wszystkie elementy z zakresu zagospodarowania rekreacyjnego przedstawiono na mapie sytuacyjno-przeładowej obszarów chronionych i funkcji lasu mapie przeładowej zagospodarowania rekreacyjnego.

4. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Lutowiska został opracowany w postaci odrębnego tomu wraz z częścią kartograficzną i stanowi jeden ze składników planu urządzenia lasu.

5. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU U.L.

Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami (*Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska, oraz ocenach oddziaływania na środowisko*) wraz z projektem Planu u.l. dla Nadleśnictwa Lutowiska opracowano Prognozę oddziaływania na środowisko tegoż Planu. Stanowi ona oddzielnie oprawiony tom z częścią kartograficzną w postaci mapy obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1 : 50 000. Zakres Prognozy wynika z przepisów wspomnianej wcześniej Ustawy oraz szczegółowych uzgodnień pomiędzy Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Krośnie a Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie.

6. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO

W wyniku realizacji zaprojektowanego planu, na koniec okresu gospodarczego przewiduje się następujące zmiany stanu lasu i zasobów drzewnych w tym:

- wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia,
- wzrost udziału Ia podklasy wieku,
- niewielki spadek zapasu,
- spadek przeciętnej zasobności,
- niewielki spadek spodziewanego przyrostu bieżącego,
- średni wiek utrzyma się na dotychczasowym poziomie (86 lat).

Do obliczenia miąższości spodziewanej na koniec okresu gospodarczego wykorzystano wzór z § 123 instrukcji u.l.:

$$V_k = V_p + Z_v - U, \text{ gdzie:}$$

- V_k - suma miąższości grubizny spodziewana na koniec okresu gospodarczego,
- V_p - suma miąższości grubizny na początku okresu gospodarczego,
- Z_v - spodziewany przyrost miąższości grubizny w okresie obowiązywania planu,
- U - suma miąższości grubizny brutto przewidzianej do pozyskania w planie urządzenia lasu.

$$V_k = 4669388 + 970750 - 1020786 = \mathbf{4619352}.$$

Na koniec okresu gospodarczego należy się spodziewać spadku zapasu o **-50036 m³ brutto**, co stanowi 1,1% obecnie zinwentaryzowanych zasobów.

W perspektywie dalszej niż koniec okresu gospodarczego zasoby drzewne Nadleśnictwa Lutowiska będą utrzymywały się na dotychczasowym poziomie. Ciągłe starzenie się drzewostanów, będzie nadal występowało. Pożądany kierunek rozwoju oraz stan docelowy zasobów drzewnych powinien wynikać z korelacji średniego wieku drzewostanów a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów.

Projekt *Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska* nie wpływa znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

7. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH

Zadaniem urządzania lasu jest obiektywna ocena stanu lasu urządzanego Nadleśnictwa, inwentaryzacja zasobów drzewnych i ustalenie na tej podstawie zakresu zadań gospodarczych na okres 10-letni, niezbędnych dla osiągnięcia celów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Gospodarka leśna powinna być prowadzona w oparciu o następujące zasady:

- a) powszechnej ochrony lasów,
- b) trwałości utrzymania lasów,
- c) ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów,
- d) powiększania zasobów leśnych.

Jako cel gospodarstwa leśnego przyjęto las wielofunkcyjny, ekologicznie zrównoważony. Poszczególnym drzewostanom postawiono cele hodowlane oraz techniczne i jednocześnie ustalono odpowiednie sposoby ich realizacji, uwzględniające m.in. wszelkie informacje o aktualnym stanie danego drzewostanu.

Średniookresowy plan zagospodarowania lasu odpowiada na trzy pytania: jakie winny być wykonane zadania gospodarcze, gdzie zlokalizowane i jaki mające wymiar powierzchniowy bądź miąższościowy, by zrealizować przyjęte cele w sposób nie naruszający zasady trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania.

Warto pamiętać, że plan nie daje odpowiedzi, jak wykonać poszczególne zadania gospodarcze. Odpowiedzi na te pytania dostarczają obowiązujące zasady hodowli i ochrony lasu, aktualne zarządzenia oraz literatura fachowa i doświadczenie leśników Nadleśnictwa Lutowiska. Jest to zgodne z istotą doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych, polegającej na indywidualizacji postępowania gospodarczego i dostosowaniu go do stanu lasu w chwili wykonywania danej czynności. Wiadomym jest, że gospodarz lasu w momencie wykonywania zadania dysponuje najpełniejszą wiedzą o aktualnym stanie i potrzebach lasu.

Podczas opracowywania projektu planu urządzania lasu zostały wykonane następujące zadania:

- szczegółowo rozpoznano stan lasu (warunki glebowo-siedliskowe, drzewostany itp.),
- określono zgodność biocenozy z warunkami siedliskowymi,
- sporządzono wykazy obiektów prawnie chronionych i wykazy roślin i zwierząt chronionych oraz propozycje nowych form ochrony przyrody,
- oceniono dotychczasowy stan gospodarki leśnej i ustalono kierunku rozwoju,
- opracowano szczegółowe wskazania gospodarczo-ochronne zlokalizowane w poszczególnych wyłączeniach oraz zestawiono wielkości globalne do osiągnięcia długo- i średniookresowych celów hodowlanych i ochronnych.

7.1. Prace przygotowawcze

7.1.1. Prace geodezyjne, ewidencyjne i klasyfikacyjne

Nadleśnictwo Lutowiska posiada numeryczną mapę ewidencji gruntów. Nadleśnictwo przekazało wykonawcy projektu planu u.l. bazę geometryczną do LMN, opracowaną zgodnie z powołanym w p. 1 Zarządzeniem nr 34 DGLP z dnia 20.04.2005 r. Do planu u.l. przyjęto granice i powierzchnie działek i użytków oraz rodzaje użytków zgodne z powszechną ewidencją gruntów. Uzgodnienie stanu posiadania Nadleśnictwa z danymi powszechnej ewidencji gruntów i budynków zostało dokonane przez Dział Geodezji BULiGL Oddział w Przemysłu. Stwierdzone na gruncie różnice w zakresie rodzajów użytkowania były bieżąco zgłaszane Nadleśniczemu, który decydował o sposobie załatwienia sprawy.

7.1.2. Prace glebowo-siedliskowe

W trakcie prac terenowych oraz przy planowaniu przyrodniczo-leśnym wykorzystano operat glebowo-siedliskowy wykonany w 2002 r. dla obrębu leśnego Lutowiska i nowo opracowany operat siedliskowy dla obrębu leśnego Dwernik.

7.2. Prace urzędniowe

7.2.1. Prace terenowe

Terenowe prace urzędniowe wykonała Pracownia Urządzania Lasu KU-1 BULiGL Oddział w Przemysłu w latach 2013-2014. Po zakończeniu taksacji opisy taksacyjne i wskazania gospodarcze wszystkich wydzieleń zostały zweryfikowane przez leśniczych i Nadleśniczego, co potwierdza notatka służbowa z dnia 27.09.2013 r. Poniżej zestawiono rozmiar wykonanych prac urzędniowych.

Obręb Nadleśnictwo	Rozmiar wykonanych prac urzędniowych				
	Taksacja	Ilość oddziałów	Ilość powierzchni kołowych	Ilość wydzieleń literowanych	Ilość wydzieleń nieliterowanych.
	ha	szt.			
Lutowiska	13862,56	230	1805	1444	187
Dwernik	6777,75	121	1361	662	96
Nadleśnictwo Lutowiska	20640,31	351	3166	2106	283

Inwentaryzację zasobów drzewnych wykonano w 2013 i 2014 r. Przeprowadzono ją w trzech etapach:

Etap I – szacowanie zasobności drzewostanów (podczas sporządzania opisu taksacyjnego), z wykorzystaniem relaskopowych powierzchni próbnych z wyboru,

określenia bonitacji i zadrzewienia (na podstawie „Tablic zasobności i przyrostu drzewostanów – B. Szymkiewicz, Wyd. V, PWRiL W-wa 1986).

Etap II – inwentaryzacja miąższości zasobów obrębu leśnego statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych na podstawie bazy Taksator.

Etap III – wyrównanie miąższości oszacowanej w drzewostanach do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku w wyniku pomiaru miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną – w warstwach gatunkowo-wiekowych, z wykorzystaniem równań regresji.

Odbiór inwentaryzacji zasobów drzewnych w Nadleśnictwie, w wylosowanym obrębie Dwernik, wraz z testem kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych, nastąpił w dniach 12-14 maja 2014 r. Test kontrolny przeprowadzono (Zespół kontrolny Wydziału Zasobów RDLP Krosno – protokół z dnia 15.05.2012 r.) z następującymi wynikami: stwierdzono 1 błąd gruby (pierznicowe pole przekroju), testowane różnice między średnimi dla pierznicowego pola przekroju i dla wysokości drzew, przy zastosowaniu statystyki o rozkładzie normalnym $N(0;1)$ wyniosły w wartościach bezwzględnych odpowiednio 0,057 i 0,072, są one mniejsze od liczby 2, tj. obliczonej bezwzględnej wartości statystyki.

Podczas prac terenowych używano nowoczesnego sprzętu i materiałów m.in.:

- GPS-ów,
- dalmierzy laserowych,
- wysokościomierzy optycznych,
- teodolitów busolowych Tracon firmy Ushikata,
- odległościomierzy ultradźwiękowych – Forestor – DME 201,
- zobrazenia satelitarnego (ortofotomapa, 2009 r.).

W trakcie prac taksacyjnych ustalono cechy drzewostanów. Wykaz tych cech i powierzchni drzewostanów zestawiono w poniższej tabeli. Dla niektórych drzewostanów określono kilka cech.

Drzewostany	Obręb Lutowiska	Obręb Dwernik	Nadleśnictwo Lutowiska	
	Powierzchnia /ha/			Udział/%/
Z odnowienia naturalnego	9378,34	5123,77	14502,11	76,2
Z odnowienia sztucznego	743,29	432,70	1175,99	6,2
Odroślowe	1028,53	78,1	1106,63	5,8
Na gruntach porolnych	5906,42	2390,52	8296,94	43,6
Uprawy po rębni złożonej	117,33	6,52	123,85	0,7
Młodniki po rębni złożonej	328,35	274,96	603,31	3,2
Drzewostany doświadczalne	-	342,47	342,47	1,8

Drzewostany	Obręb Lutowiska	Obręb Dwernik	Nadleśnictwo Lutowiska	
	Powierzchnia /ha/			Udział/%/
Otulina WDN	20,99	11,95	32,94	0,2
Otulina PN	6750,72	5923,97	12674,69	66,6
Projektowane rezerwy	257,68	-	257,68	1,4
Powierzchnia drzewostanów z określoną cechą	13058,13	5912,31	18970,44	99,7
Powierzchnia drzewostanów	13101,55	5923,97	19025,52	100,0

7.2.2. Prace kameralne

Prace obejmowały następujące elementy:

- aktualizację opisów taksacyjnych wraz ze wskazaniem gospodarczymi, wykonaną w programie „Taksator 6.0.184”;
- aktualizację bazy geometrycznej Nadleśnictwa Lutowiska,
- utworzenie bazy opisów taksacyjnych ze wskazaniem gospodarczymi dla obrębu leśnego,
- aktualizację standardu leśnej mapy numerycznej,
- opracowanie ogólnego opisu lasów wraz z częścią kartograficzną,
- bazę GIS obejmującą komplet informacji zawartych w programie ochrony przyrody.

Skład osobowy Pracowni Urządzania Lasu KU-1 wykonującej projekt planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa był następujący:

1. mgr inż. Dariusz Królak – Taksator Specjalista – Kierownik Pracowni Urządzania Lasu,
2. mgr inż. Tomasz Rózga – Starszy Taksator,
3. mgr inż. Waldemar Gagat – Starszy Taksator,
4. inż. Stanisław Piątek – Starszy Taksator,
5. Ryszard Gawel – Starszy Taksator,
6. mgr inż. Michał Burkiewicz – Taksator,
7. inż. Mateusz Gabło – Taksator,
8. mgr inż. Jerzy Karpierz – Taksator Specjalista
9. inż. Maria Jakubiszyn – Taksator,
10. mgr inż. Andrzej Równicki – Starszy Taksator,
11. Janusz Hyz – Starszy Taksator,
12. Krzysztof Kucharski – Starszy Taksator,
13. mgr inż. Grzegorz Krzywonos – Taksator,
14. mgr inż. Karol Szczygielski – Taksator,
15. mgr inż. Damian Kazanecki – Taksator,

Przy opracowaniu leśnej mapy gospodarczej oraz map pochodnych w Oddziale BULiGL w Przemysłu zastosowano technologię numeryczną zgodną z wymogami określonymi dla leśnej mapy numerycznej w Instrukcji Urządzania Lasu (tom I, III 2012 r.)

Część kartograficzna została opracowana w zakresie określonym w umowie, zgodnie z instrukcją urządzania lasu.

7.3. Zestawienie składników planu urządzania lasu

Plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska obejmuje następujące części składowe:

1. Ogólny opis lasów nadleśnictwa,
2. Program ochrony przyrody,
3. Opisy taksacyjne,
4. Wykaz projektowanych cięć użytkowania rębnego,
5. Operaty dla leśniczych,
6. Materiały kartograficzne
7. Prognoza oddziaływania projektu PUL na środowisko.

Ogólny opis lasów nadleśnictwa zawiera odpowiednie zestawienia i omówienia. Stanowi oprawiony oddzielnie tom wraz z załącznikiem tabelarycznym, w którym zamieszczono:

- Tabelę nr I: Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju,
- Tabelę nr II: Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji,
- Tabelę nr III: Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących,
- Tabelę nr IV: Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących,
- Tabelę nr Va: Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- Tabelę nr Vb: Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- Tabelę nr VI: Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności,
- Tabelę nr VIIa: Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy,
- Tabelę nr XI: Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych,
- Tabelę nr XII: Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych,

- Tabelę nr XIV: Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego (dla obrębów leśnych),
- Tabelę nr XV: Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach,
- Tabelę nr XVI: Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku,
- Tabelę nr XVII: Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć (dla obrębów leśnych i nadleśnictwa),
- Tabelę nr XVIII: Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu (dla obrębów leśnych i nadleśnictwa),
- Tabelę nr XXI: Zestawienie miąższości drewna martwego.

Program ochrony przyrody stanowi oddzielnie opraciony tom z częścią kartograficzną w postaci mapy przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1 : 25 000.

Opisy taksacyjne.

Sporządzone dla obrębów leśnych zawierają

- opisy taksacyjne,
- wykaz stosowanych skrótów.

Wykazy projektowanych cięć użytkowania rębego

Sporządzone dla obrębów leśnych zawierają:

- Wykaz projektowanych cięć rębnych,
- Wykaz pozycji niezaliczonych na poczet etatu
- Wykaz drzewostanów w klasie odnowienia,
- Wykaz drzewostanów w klasie do odnowienia,
- Tabelę nr XV: Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach,
- Tabelę nr XVII: Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć.

Materiały kartograficzne, załączone do planu urzędnia lasu:

- mapa przeglądowa drzewostanów w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa typów siedliskowych lasu w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowe cięć rębnych w skali 1: 25 000,
- mapa sytuacyjno-przeglądowa ochrony przeciwpożarowej w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa ochrony lasu w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa nasiennictwa i selekcji w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa zagospodarowania rekreacyjnego w skali 1:25000,
- mapa przeglądowa gospodarki łowieckiej, w skali 1: 25 000,
- mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa na podkładzie mapy topograficznej, w skali 1: 25 000.

- wypłaty map gospodarczych w skali 1: 5 000 w postaci arkuszy formatu A3, zestawione dla obrębów leśnych.

Operaty dla leśniczych, zawierające:

- operat dla leśniczego (wyciąg z opisów taksacyjnych i wykazów),
- mapę przeglądowo-gospodarczą drzewostanów w skali 1: 10 000,
- mapę przeglądowo-gospodarczą cięć rębnych w skali 1: 10 000.

Prognoza oddziaływania projektu PUL na środowisko stanowi oddzielnie oprawiony tom z częścią kartograficzną w postaci map przeglądowych obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1: 25 000.

grudzień 2014 r.

Opracował:

Kierownik Pracowni
Urządzania Lasu - KU Nr 1
Dariusz Królak
mgr inż. Dariusz Królak

KRONIKA

ZAŁĄCZNIKI

Decyzja Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 08.03.2004 r. o uznaniu lasów ochronnych.

Protokół Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Lutowiska z dnia 21 sierpnia 2012 roku.

Protokół przeprowadzonego testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych kołowych w Nadleśnictwie Lutowiska.

Protokół Narady Techniczno-Gospodarczej przeprowadzonej w dniu 28 października 2014 roku dla Nadleśnictwa Lutowiska.

Opinia sanitarna o Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2015-2024 Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 22 grudnia 2015 roku.

Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie dla Nadleśnictwa Lutowiska opracowanego na lata 2015-2024, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko z dnia 1 czerwca 2015 roku.

Protokół z posiedzenia Komisji Projektu Planu dla Nadleśnictwa Lutowiska, która odbyła się w dniu 26 sierpnia 2015 r. w Lutowiskach.

Uzgodnienie projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Lutowiska, w części dotyczącej otuliny Bieszczadzkiego Parku Narodowego przez Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego z dnia 16 października 2015 roku.

Warszawa, dnia 8. 03. 2004 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

Czesław Śleszyński

DL.p - 0233 - 13/04

DECYZJA

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679 z późn. zm.) oraz art. 104 k.p.a., po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 01.03.2004 r., postanawia się, co następuje:

I. Uznaje się za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, o powierzchni łącznej 18 583 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Lutowiska w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, położone wg stanu na dzień 1.01.2005 r., jak niżej:

- 1) w obrębie leśnym Dwernik, o powierzchni łącznej 5 808 ha, w tym:
  - a) lasy glebochronne, wodochronne – o powierzchni łącznej około 3 311 ha, w oddziałach: 11, 12, 14-26, 36-47, 57-66, 68-73, 78-83, 86, 91-98, 100-106; 110-113, 115-118;
  - b) lasy wodochronne, glebochronne – o powierzchni łącznej około 19,30 ha, w oddziałach: 1-10, 13, 27-35, 48-55, 74-77, 84, 85;
  - c) lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wodochronne, glebochronne – o powierzchni łącznej około 176 ha, w oddziałach: 87-89;
  - d) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne, glebochronne – o powierzchni łącznej około 391 ha, w oddziałach: 34, 54-56, 67, 74, 75, 99, 119;
- 2) w obrębie leśnym Lutowiska, o powierzchni łącznej 12 775 ha, w tym:
  - a) lasy glebochronne, wodochronne – o powierzchni łącznej około 5 711 ha, w oddziałach: 9, 13, 13A, 14, 14A, 15, 15A, 31, 34, 42, 42A, 43, 43A, 44, 50, 50A, 51, 52, 56, 56A, 62-64, 64A, 84-86, 93-103, 107-111, 119-123, 123A, 124-129, 129A, 131-145, 145A, 148A, 150A, 151A, 152, 152A, 153, 154, 154A, 155-160;
  - b) lasy wodochronne, glebochronne – o powierzchni łącznej około 6 540 ha, w oddziałach: 1, 1A, 1B, 2-4, 4A, 5, 5A, 6, 6A, 7-9, 9A, 10, 12, 16, 16A, 17-24, 24A, 24B, 25, 25A, 26-31, 31A, 32, 33, 35, 36, 36A, 37, 38, 38A, 39-41, 45, 45A, 46-49, 49A, 50A, 52A, 52B, 53, 53A, 53B, 54, 54A, 55, 55A, 56B, 56C, 57, 57A, 58, 58A, 59-61, 61A, 64, 64A, 65-68, 68A, 69, 69A, 69B, 70, 71, 71A, 72, 72A, 73-75, 75A, 75B, 75C, 75D, 76, 76A, 76B, 76C, 76D, 77, 77A, 78, 79, 79A, 79B, 80, 80A, 80B, 81, 81A, 81B, 81C, 82-84, 87-92, 101, 104-106, 112-118, 122, 123, 123A, 124, 152, 152A, 163-166;
  - c) lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne, glebochronne + o powierzchni łącznej około 101 ha, w oddziałach: 11, 12, 33;
  - d) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne, glebochronne – o powierzchni łącznej około 423 ha, w oddziałach: 56A, 39, 60, 61, 130, 148A 149-151, 161, 167.

II. Szczegółową powierzchnię i lokalizację lasów ochronnych, w poszczególnych kategoriach ochronności, określi plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2005 – 2014.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.16, ust.1 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679 z późn. zm.) Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, pismem z dnia 01.03.2004 r. wystąpił do Ministra Środowiska o uznanie za ochronne 18 583 ha lasów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Lutowiska.

Rada Gminy w Czarnej zaopiniowała wniosek pozytywnie tylko w odniesieniu do powierzchni 1 245 ha lasów cennych pod względem przyrodniczym, co stanowi 16%, pozostałą

wnioskowaną powierzchnię 6 373 ha lasów zaopiniowała negatywnie uzasadniając swe stanowisko utratą dochodów z podatku leśnego oraz ewentualnymi utrudnieniami w prowadzeniu działalności turystycznej na terenie lasów ochronnych. Nie uwzględniono argumentów zawartych w opinii ponieważ uznanie lasów za glebochronne lub wodochronne nie skutkuje wprowadzeniem ograniczeń dla rekreacji i ruchu turystycznego.

Rada Gminy w Lutowiskach zaopiniowała negatywnie całą wnioskowaną powierzchnię lasów, tj. 10 793 ha. Rada gminy swoje stanowisko uzasadniła uszczupleniem dochodów z podatku leśnego.

Rada Gminy w Ustrzykach Dolnych nie wydała opinii do wniosku w terminie przewidzianym ustawą, co dotyczy 172 ha lasów objętych wnioskiem.

Lasy Nadleśnictwa Lutowiska z racji występowania w terenach górskich spełniają różniczne i ważne funkcje glebochronne, wodochronne i ekologiczne. Powierzchnia lasów ochronnych nie uległa zmianie w stosunku do dotychczas uznanej. Ponadto tworzą obszary funkcjonalne z lasami Bieszczadzkiego Parku Narodowego, oraz lasami nadleśnictw: Brzegi Dolne, Baligród, Wetlina i Stuposiany, tworząc otulinę Bieszczadzkiego Parku Narodowego a razem z lasami po stronie słowackiej i ukraińskiej wchodzi w skład Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”.

Wnioskowane lasy w pełni odpowiadają warunkom określonym w art. 15 ustawy o lasach oraz w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337).

Negatywnych opinii rad gmin: Gromadka i Ustrzyki Dolne nie uwzględniono, bowiem sprawy rekompensaty gminom utraconych korzyści regulują przepisy o dochodach gmin.

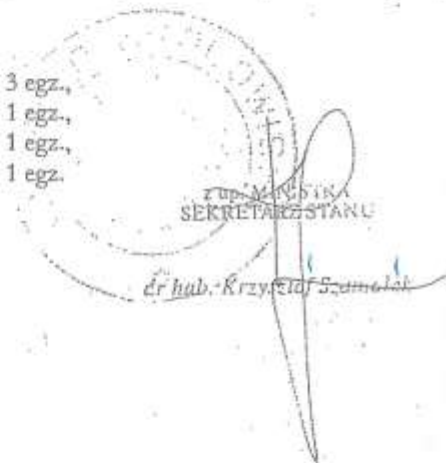
Wydanie niniejszej decyzji jest związane z potrzebą opracowania nowego planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2005-2014.

Od decyzji niniejszej nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do organu, który ją wydał z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od doręczenia decyzji.

Otrzymują:

1. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
2. Urząd Gminy w Czarnej
3. Urząd Gminy w Lutowiskach
4. Urząd Gminy w Ustrzykach Dolnych

- 3 egz.,
- 1 egz.,
- 1 egz.,
- 1 egz.

PROTOKÓŁ

posiedzenia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Lutowiska
z dnia 21 sierpnia 2012 roku.

Komisji przewodniczył Z-ca Dyrektora ds. gospodarki leśnej, mgr inż. Marek Marecki
Biorący udział w posiedzeniu zgodnie z listą obecności.

Część A

1. Nadleśnictwo Lutowiska posiada następujące opracowania glebowo – siedliskowe:
  - ✓ obręb leśny Dwernik z 1980 roku z zastosowaniem nomenklatury gleb z 1973 roku,
  - ✓ obręb leśny Lutowiska z 2003 roku z zastosowaniem nomenklatury gleb z 2000 roku.

Komisja ustala, że dla obrębu leśnego Dwernik zostanie sporządzone ponowne opracowanie siedliskowe. Opracowanie glebowo-siedliskowe dla obrębu leśnego Lutowiska zostanie przyjęte do projektu planu urządzania lasu bez zmian.

Ponadto dla obrębu leśnego Dwernik, ze względu na położenie w Leśnym Kompleksie Promocyjnym „Lasy Bieszczadzkie” zostaną rozpoznane i skartowane leśne zbiorowiska roślinne na podstawie rozpoznania fitosocjologicznego.

Na mapy siedliskowe obu obrębów zostaną wkartowane granice siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000, zinwentaryzowane przez Lasy Państwowe w 2007 roku, bez ich weryfikacji w terenie.

2. Ocena podstawowych założeń zagospodarowania przestrzennego regionu z terenu Nadleśnictwa Lutowiska.

Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu wynikają z dokumentów szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego. Mimo braku aktualnych gminnych planów zagospodarowania przestrzennego założenia w zakresie strategii rozwoju regionalnych programów ochrony środowiska, przyrody i leśnictwa są realizowane.

  - ✓ Dokumenty szczebla wojewódzkiego:
Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020,

Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Podkarpackiego uchwalony uchwałą Nr XLVIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30. 08.2002 r
  - ✓ Dokumenty szczebla powiatowego:
Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Bieszczadzkiego,

Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bieszczadzkiego.
  - ✓ Dokumenty szczebla gminnego:
Gmina Lutowiska
Plan Strategiczny Gminy Lutowiska,

Program Ochrony Środowiska,

Plan Gospodarki Odpadami,

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutowiska,

Miejscowe Plany Zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Lutowiska w liczbie 29 obejmujące łącznie około 492,83 ha powierzchni.

Gmina Czarna

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czarna,

Program Rozwoju Lokalnego dla Gminy Czarna,

Studium Kierunków i Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna.

- ✓ Podstawowym założeniem powyższych dokumentów jest stworzenie obszaru zrównoważonego rozwoju, integrującego cele społeczne, ekologiczne i gospodarcze oraz zapewniającego możliwości realizacji potrzeb społeczeństwa i osiągnięcie wysokiego standardu życia, ze szczególnym naciskiem na turystykę, przy wykorzystaniu i zachowaniu unikalnych walorów naturalnych.
Dokumenty powyższe uwzględniają potrzeby i wymogi gospodarki leśnej, wynikające z wewnętrznych wytycznych Lasów Państwowych oraz honorują rygory wynikające z położenia w otulinie BdPN a także w obszarach „Natura 2000”.
  - ✓ Na gruntach Nadleśnictwa funkcjonuje kamieniołom w Skorodnym, Gmina Lutowiska, L-ctwo Lipie oddz. 42, oddz. 42A. Projektowany jest kamieniołom w Czarnej Dolnej, Gmina Czarna, L-ctwo Skorodne oddz. 52.
W ramach umowy zawartej z PGNiG na gruntach Nadleśnictwa znajdują się odwierty w Dwerniku (3 szt.), L-ctwo Dwernik oddz. 34g, 34d, w Zatwarnicy (4 szt.), L-ctwo Hulskie oddz. 79b, 77r, L-ctwo Jawornik 55i.
3. Nie przewiduje się korekty lasów ochronnych uznanych decyzją Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2004 roku znak DL.Lp-0233-13/04.
  4. Dla potrzeb wykonania projektu planu urządzania lasu zostaną przekazane przez Nadleśnictwo:
    - ✓ zaktualizowane bazy geometryczne i opisowe,
    - ✓ aktualne wypisy z ewidencji gruntów i budynków.
    - ✓ RDLP w Krośnie udostępni pozyskaną z WODGiK ortofotomapę.
  5. Podział powierzchniowy i numerację oddziałów przyjmuje się bez zmian. Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń zgodnie z Instrukcją urządzania lasu. Taksatorzy wykonujący prace będą zobowiązani do wskazania leśniczemu na jego wniosek przebiegu niewyraźnych lub wątpliwych granic wydzielen. W projekcie planu urządzania lasu zostaną ujęte również grunty stanowiące współwłasność z osobami fizycznymi.
  6. Wykonawca projektu planu urządzania lasu w oparciu o ortofotomapę dokona:
    - ✓ aktualizacji i korekty granic wydzielen leśnych,
    - ✓ aktualizacji i korekty położenia warstwy obiektów liniowych (cieki, drogi itp.), warstwy obiektów powierzchni nie tworzących wydzielen leśnych, warstwy innych obiektów powierzchniowych,

-
- ✓ wprowadzenia do standardu LMN nieujętych dotychczas obiektów liniowych,
  - ✓ wprowadzenia do SLMN nazwy cieków i zbiorników wodnych,
  - ✓ wprowadzenia nazw miejscowości
  - ✓ uzgodnienia położenia obiektów na granicy z sąsiednimi nadleśnictwami i BdPN.
7. Podczas inwentaryzacji stanu lasu zostaną wyróżnione następujące cechy drzewostanów:
- ✓ drzewostany z odnowienia (zalesienia) sztucznego,
  - ✓ drzewostany z odnowienia (zalesienia) naturalnego,
  - ✓ uprawy po rębni złożonej,
  - ✓ młodniki po rębni złożonej,
  - ✓ drzewostany z zalesień porolnych,
  - ✓ wyłączone drzewostany nasienne,
  - ✓ otuliny wyłączonych drzewostanów nasiennych,
  - ✓ gospodarcze drzewostany nasienne
  - ✓ otulina BdPN,
  - ✓ drzewostany doświadczalne,
  - ✓ inne drzewostany stanowiące: źródła nasion, ostoje stałego bytowania zwierzyny płowej i żubra,
  - ✓ uprawy pochodne,
  - ✓ park krajobrazowy Doliny Sanu,
  - ✓ obszar „Natura 2000”.
8. Ustala się, że nie będą tworzone jednostki kontrolne oznaczane jako oddziały leśne.
9. Przyjmuje się następujące priorytety przy kwalifikowaniu drzewostanów do przebudowy:
- ✓ drzewostany z kontynuowaną przebudową świerkowe i olszowe,
  - ✓ drzewostany świerkowe i jesionowe o niskiej jakości i trwale uszkodzone,
  - ✓ drzewostany o składzie niezgodnym z siedliskiem o niskiej jakości hodowlanej względnie trwale uszkodzone.
10. Przyjmuje się, że nie będzie zwiększana powierzchnia do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych.
11. Ustala się, że nie będą wykonywane dodatkowe pomiary drewna martwego.
12. Uzgadnia się wykonanie:
- ✓ map gospodarczych w formie dotychczasowych arkuszy,
  - ✓ map przeglądowych w skali 1 : 25 000, na podkładzie topograficznym, dodatkowo mapa nasiennictwa i selekcji,
  - ✓ mapy sytuacyjnej w skali 1 : 50 000,
  - ✓ mapy gospodarczo-przeglądowej dla leśnictw w skali 1 : 10 000 drzewostanów i cięć rębnych.

13. Przyjmuje się istniejący podział na obręby leśne i leśnictwa.
14. Do obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód należy zaliczyć powierzchnie całych pododdziałów, w których szkody określone podczas inwentaryzacji uszkodzeń, przeprowadzonej zgodnie z metodyką opracowaną pod kierunkiem Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie, przekraczają 50% drzewostanu. Ponadto do obszarów zagrożonych należy zaliczyć miejsca stałego bytowania zwierzyny płowej i żubrów.
15. Kontrola i odbiory wykonanych prac urządzania lasu odbywać się będą zgodnie z zarządzeniem nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13.08.2002 roku. Przyjmuje się, że prace terenowe i kameralne będą kontrolowane na bieżąco przez Nadleśnictwo, w szczególności po zakończeniu prac inwentaryzacyjnych w poszczególnych leśnictwach. Wykonawca zostanie zobligowany do uzgodnienia z leśniczym oraz właściwym inżynierem nadzoru istotnych elementów opisu taksacyjnego, a w szczególności: pozycji nie zalesionych, w KO i KDO, rębnych, przewidzianych do sukcesji naturalnej, bez wskazań gospodarczych i wykazanych do przebudowy.
16. Przyjmuje się następującą formę opracowania:
  - ✓ opis ogólny nadleśnictwa będzie sporządzony w formie książkowej z kieszonką na mapy,
  - ✓ opis taksacyjny dla obrębów leśnych i leśnictw będzie sporządzony w formie książkowej, przy czym dla leśnictw będzie zawierał elementy programu ochrony przyrody,
  - ✓ program ochrony przyrody będzie sporządzony w formie książkowej jako oddzielny tom,
  - ✓ prognoza oddziaływania planu urządzania lasu na środowisko będzie sporządzona w formie książkowej zgodnie z „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzania lasu” zatwierdzonymi do stosowania przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dnia 18 sierpnia 2011 roku.
  - ✓ Ponadto zostaną przekazane opracowane gotowe kompozycje map tematycznych do wykorzystania w bieżącej działalności Nadleśnictwa i całość opracowania zostanie również przekazana w formie elektronicznej.
17. Ustala się, że w ramach opracowania zostanie sporządzona dodatkowa tabela XXII dla gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000.
18. Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzania lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 przeprowadzone zgodnie z § 129 IUL i „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzania lasu” zatwierdzonymi dnia 18 sierpnia 2011 r. przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska.

Część B

1. Funkcje lasu i obszary chronione
  - ✓ Przyjmuje się następujący podział lasów ze względu na pełnione funkcje:
    - lasz rezerwatowe,
    - lasz uznane za ochronne decyzją Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2004 roku znak DL.Lp-0233-13/04
    - lasz gospodarcze.
  - ✓ W terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa Lutowiska wyróżnia się:
    - Park Krajobrazowy Doliny Sanu obejmujący 14 830,57 ha gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo,
    - Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący 5 823,74 ha zarządzanych gruntów.
  - ✓ 3 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:
    - „Cerkiew w Hulskim”,
    - „Młyn w Hulskim”,
    - „Wieś Krywe”,
  - ✓ 397 ha użytków ekologicznych,
  - ✓ 21 pomników przyrody ożywionej i nieożywionej.
  - ✓ W terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa znajdują się obszary naturowe sieci Natura 2000:
    - obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Bieszczady” (PLC180001) powierzchnia 14 988,66 ha,
    - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Bieszczady” (PLC 180001).
  - ✓ Nadleśnictwo Lutowiska jest w posiadaniu wyników powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny, przeprowadzonej przez LP w 2006 i 2007 roku.

2. Typy siedliskowe lasu

Aktualnie w Nadleśnictwie Lutowiska wyróżniane są trzy typy siedliskowe lasu: LGśw, LGw, LŁG.

Do projektu planu urządzenia lasu zostaną przyjęte typy siedliskowe lasu zweryfikowane i uzupełnione w wyniku powtórnego opracowania siedliskowego w obrębie leśnym Dwernik i aktualizacji istniejącego opracowania dla obrębu leśnego Lutowiska.

3. Typy drzewostanów

Uwzględniając położenie Nadleśnictwa w VIII Karpackiej krainie przyrodniczo-leśnej, dzielnicy Bieszczady, mezoregionie Bieszczady, dominację funkcji ekologicznych dla wyróżnionych w Nadleśnictwie typów siedliskowych lasu oraz siedlisk przyrodniczych zainwentaryzowanych w latach 2006 i 2007 przez Lasy Państwowe podczas powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny, opierając się na zaproponowanej przez J. M. Matuszkiewicza regionalizacji przyrodniczo-leśnej, przyjmuje się następujące typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw:

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw [%]
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)				
9110-2	Kwaśna buczyna górska	Luzulo luzuloidis-Fagetum	LMG, LMGśw, LMW	Bk Jd-Bk	Bk 90, Jw, Jd i inne 10 Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10
9110-3	Dolnoreglowy las jodłowy	Galio-Abietetum (Abies alba-Oxalis acetosella)	LMG, LMGśw, LMW	Jd Bk-Jd	Jd 90, Bk i inne 10 Jd 70, Bk 20, Jw i inne 10
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagetum, Galio odorati-Fagenion)				
9130-3	Żyzna buczyna górska	Dentario glandulosae-Fagetum	LMG, LMGśw, LMW LG, LGśw, LGw	Bk Jd-Bk Bk-Jd Jd Jw-Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10 Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10 Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20 Jd 70, Bk, Jw i inne 30 Bk 60, Jw 20, Jd i inne 20
9170-2 (9170a)	Grąd subkontynentalny (typowy) (wg LP 2007)	Tilio-Carpinetum	LG, LGśw, LGw (skrajne postaci grądów na specyficznych siedliskach)	Gb-Db Db-Gb Bk-Gb	Gb 50, Db 30, Bk, Jd i inne 20 Dbb 50, Gb 20, Bk 20, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10 Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw i inne 30
Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu [%]

9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (Tilio platyphyllis-Acerion pseudoalati)				
(9180b)	Jaworowe i klonowo-lipowe lasy zboczowe (jaworzyny zboczowe - wg LP 2007)	Obecność jęczmienia nie jest koniecznym warunkiem wyróżnienia siedliska	LG, LGśw, LGw	Jw. Jrz-Jw. Bk-Jw	Jw 80, Jrz, Wzg i inne 20 Jw. 70, Jrz 20, Wzg i inne 10 Jw. 70, Bk 20, Jrz i inne 10
91EO*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnetum glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)				
91EO-5 (91EOb)	Podgórski łęg jesionowy (wg LP 2007)	Carici remotae-Fraxinetum	LIG, OIJG	Js Olsz-Js Js-Olsz	Js 80, Olsz, Olcz, Jw i inne 20 Js 70, Olsz 20, Jw i inne 10 Olsz 50, Js 40, Jw i inne 10
91EO-6 (91EOc)	Nadrzeczna olszyna górska Alnetum incanae (wg LP 2007)		LIG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10

* - siedlisko priorytetowe

KZP dopuszcza możliwość zmiany wyróżnionych typów drzewostanów (TD) po przeprowadzeniu prac siedliskowych i fitosocjologicznych oraz dodania nowych (TD) po pracach terenowych.

Do czasu ustąpienia choroby jesiona w zakładanych uprawach, należy ten gatunek zastępować gatunkami o zbliżonych wymaganiach siedliskowych, przy czym dopuszcza się wykorzystywanie powstających jesionowych odnowień naturalnych lub zastosowanie zdrowego i dorodnego materiału sadzeniowego na przebudowywanych powierzchniach.

4. Wieki rębności

Przyjmuje się następujące wieki rębności:

Jd, Bk, Js, Jw., Wz	120 l,
Md	100 l,
Św, So, Gb, Lp, Ol	80 l,
Os, Brz, Wb, Czar, Tpl	50 l,
Olsz	30 l,

Przeciętny wiek rębności służy przede wszystkim do obliczenia cząstkowych etatów użytkowania rębego według dojrzałości oraz sprecyzowania pożądanego stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu gospodarczego, szczególnie w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa (gospodarstwo O oraz gospodarstwo G). Przeciętny wiek rębności dla panujących gatunków drzew w nadleśnictwie może, lecz nie musi być zgodny z indywidualnym wiekiem dojrzałości rębnej drzewostanu, nazywanym też wiekiem dojrzałości drzewostanu do odnowienia, określanym przez taksatora na gruncie z uwzględnieniem rzeczywistego składu gatunkowego oraz kondycji drzewostanu.

5. Dla celów planowania urządzeniowego wyróżnia się następujące gospodarstwa:

specjalne,

wielofunkcyjne lasów ochronnych,

wielofunkcyjne lasów gospodarczych.

- ✓ Do gospodarstwa specjalnego należy zaliczyć:
  - drzewostany w istniejących rezerwach przyrody,
  - lasy glebochronne w wydzieleniach, gdzie powyżej 50% powierzchni posiada nachylenie przekraczające 45 stopni (*obręb leśny Lutowiska* oddz. 52Bi, 52c, 121b, 61Ah, 42Aa, 123Aj, 43Ac; *obręb leśny Dwernik* oddz. 19b, 19d, 20a, 20c, 20d, 18g, 114a, 119b),
  - lasy na glebowych powierzchniach wzorcowych GPW (*obręb leśny Dwernik* oddz. 87, 88a, 88c, 89, 91, 92, 93a, 93f),
  - wyłączone drzewostany nasienne (*obręb leśny Lutowiska* leśnictwo Czarna 7ix Abies alba 21,29 ha, leśnictwo Paniszczew 56Aa Abies alba 13,97 ha; *obręb leśny Dwernik* leśnictwo Jawornik 63b Fagus sylvatica

20,14 ha),
 drzewostany objęte prawnym zakazem pozyskiwania drewna
 w ostojach zwierząt chronionych w wyznaczonych strefach (wąż
 Eskulapa, ptaki) po weryfikacji miejsc występowania i stref,
 drzewostany w zespołach przyrodniczo-krajobrazowych,
 drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.

- ✓ Do gospodarstwa wielofunkcyjnego lasów ochronnych zalicza się wszystkie lasy uznane za ochronne, które nie wejdą w skład gospodarstwa specjalnego.
- ✓ Do gospodarstwa wielofunkcyjnego lasów gospodarczych zalicza się pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną.

6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych

- ✓ Przyjmuje się następujące rębnie i okresy odnowienia dla typów drzewostanów:

Typ drzewostanu	Rębnia	Okres odnowienia
Jd	IV	bardzo długi - 50 lat
Bk-Jd	IV	bardzo długi - 50 lat
Jd-Bk	IV	długi - 40 lat
Jw-Bk	II	średni - 20 lat
Gb-Db	II	średni - 20 lat
Db-Gb	II	średni - 20 lat
Bk-Gb	II	średni - 20 lat
Jw	II	średni - 20 lat
Jrz-Jw	II	średni - 20 lat
Bk-Jw	II	średni - 20 lat
Js	II	średni - 20 lat
Olsz-Js	II	średni - 20 lat
Js-Olsz	II	średni - 20 lat
Olsz	II	średni - 20 lat

- ✓ Okres przebudowy drzewostanu przyjmuje się w wysokości połowy wieku rębności gatunku panującego.
- ✓ Dla drzewostanów starszych lub kwalifikujących się do przebudowy pełnej zostanie określony indywidualnie wiek dojrzałości rębnej drzewostanu, zwany również wiekiem dojrzałości drzewostanu do odnowienia, w oparciu o „Wytyczne w sprawie kryteriów i postępowania przy określaniu indywidualnego wieku dojrzałości do odnowienia drzewostanów” zamieszczone w rozdziale VIII IUL i zapisany w opisie taksacyjnym.
- ✓ Przy określaniu wieku dojrzałości rębnej zostanie uwzględniony: rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu (proporcjonalnie do przyjętych wieków rębności dla poszczególnych gatunków wchodzących w skład drzewostanu), jakość techniczna gatunku panującego w drzewostanie (wyższy wiek przy dobrej jakości, niższy przy złej),

- stopień uszkodzenia drzewostanu oraz zgodność składu gatunkowego drzewostanu z TD (wyższy przy składzie zgodnym w drzewostanach nie uszkodzonych, niższy przy składzie niezgodnym w drzewostanach uszkodzonych),
przyjęte okresy odnowienia, uprzątnięcia lub przebudowy drzewostanu.
- ✓ Nie będzie planowane użytkowanie rębne na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
7. Wytoczne w sprawie sporządzenia wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy
- ✓ Drzewostany zakwalifikowane podczas inwentaryzacji stanu lasu do przebudowy zostaną podzielone na:
drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10. leciu;
drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10. leciu bez zastosowania użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidywaną w następnym 10 leciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych;
drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.
8. Wytoczne w sprawie pielęgnowania lasu
Przyjmuje się, że pielęgnowanie lasu będzie planowane jako zabieg jednokrotny w istniejących uprawach, młodnikach i cięciach pielęgnacyjnych (trzebieżach).
Krotność będzie rejestrowana w wykonaniu zabiegu.
9. Wytoczne w sprawie hodowli lasu
- ✓ Przyjmuje się następujące wnioski zgłoszone przez Nadleśniczego: przy przebudowie świerczyn (dotyczy głównie leśnictwa Lipie), w składzie gatunkowym upraw dopuszczalny będzie udział modrzewia do 10%,
w drzewostanach świerkowych i olchowych dopuszcza się uznawanie odnowień naturalnych świerka do 30% udziału w składzie gatunkowym, poprawki i uzupełnienia będą projektowane wg potrzeb stwierdzonych podczas prac terenowych,
dolesianie luk będzie projektowane w przypadkach gdy powierzchnia będzie wynosić powyżej 0,10 ha,
CP będą projektowane w istniejących młodnikach oraz w uprawach, w których będzie przewidywane w okresie realizacji planu urządzenia lasu osiągnięcie zwarcia.
  - ✓ W planie urządzenia lasu należy opisać realizację założeń programu zachowania zasobów genowych.
  - ✓ Ustala się, że wykonawca projektu planu wykona aktualizację dokumentacji WDN.
  - ✓ Wykonawca projektu planu dokona przeglądu GDN i przedstawi Nadleśniczemu propozycję weryfikacji wykazu.
  - ✓ Ustala się, że Wykonawca projektu sporządzi wykaz powierzchni z odnowieniem naturalnym, które powstało po 1 stycznia 2005 roku i dotychczas nie zostało uznane dla celów ich uznania i

zaewidencjonowania przez Nadleśniczego zgodnie z zarządzeniem DGLP nr 58/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 roku.

10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej
  - ✓ Stopnie uszkodzenia drzewostanów będą zinwentaryzowane zgodnie z metodyką opracowaną przez Zespół Ochrony Lasu w Krakowie,
  - ✓ Uwzględnione będą również specyficzne uszkodzenia przez żubry, niedźwiedzie i bobry,
  - ✓ Na mapy ochrony przeciwpożarowej poza współrzędnymi geograficznymi zostaną dodatkowo na ramce mapy wniesione koordynaty literowe i liczbowe.

11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego
  - ✓ Na mapy przeglądowe zagospodarowania rekreacyjnego zostaną naniesione wszystkie urządzenia, również naniesione przez przedmioty obce na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo, ze wskazaniem ich stanu technicznego.
  - ✓ Wykonawca projektu planu wzdłuż głównych szlaków turystycznych i dróg wojewódzkich wyznaczy strefy przejściowe (ekotony).

12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego
  - ✓ Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska funkcjonuje Ośrodek Hodowli Zwierzyny stanowiący obwód łowiecki nr 216 pk o łącznej powierzchni 21 321 ha oraz obwód nr 217 pk o powierzchni 6 334 ha, wydzierżawiony przez Koło Łowieckie „Gawra” w Lutowiskach. Gatunki łowne to jeleń, sarna, dzik, borsuk lis, kuna tumak i kamionka, tchórz zwyczajny, jenot, zając. Ptaki łowne to jarząbek, gołąb grzywacz, słonka, kaczka krzyżówka.
  - ✓ Ze względu na migrację pionową zwierzyny z terenu Bieszczadzkiego Parku Narodowego w okresie zimowym i dużą koncentrację jeleni na terenie nadleśnictwa, do projektu pul zostanie przyjęta wskazana przez Nadleśnictwo lokalizacja miejsc stałego bytowania zwierzyny.
  - ✓ W przyjętych ostojach nie należy projektować odnowień sztucznych.
  - ✓ Identycznie należy postępować w przypadku żubra.

13. Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu zagadnień dotyczących infrastruktury Nadleśnictwa
  - ✓ W projekcie pul zostanie przyjęta ekspertyza sieci dróg leśnych.

14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej
  - ✓ Komisja ustala potrzebę sporządzenia ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej, jako odrębnego dokumentu.
  - ✓ W planie urządzenia lasu będzie zamieszczona jako rozdział „Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego”

15. Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego
Zgodnie z wymogami Instrukcji urządzania lasu.
16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody
- ✓ Ustala się, że aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Lutowiska będzie dotyczyć wszystkich gruntów w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa.
  - ✓ W lasach znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, zakres informacji w sprawie kompleksowego opisu stanu przyrody będzie wynikał ze szczegółowych danych uzyskiwanych dla potrzeb tego planu, uzupełnianych odpowiednio danymi uzyskanymi od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska, natomiast dla pozostałych lasów i gruntów znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa – z orientacyjnych publikowanych informacji ogólnych, uzupełnianych odpowiednio danymi uzyskanymi od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska,
  - ✓ Zadania z zakresu ochrony przyrody i metody ich realizacji zostaną przeniesione z właściwych planów ochrony lub planów zadań ochronnych, natomiast dla obszarów gdzie brak takich planów zostaną określone w formie fakultatywnej pożądane działania ochronne, a nie obligatoryjne zadania.
- Weryfikacja i aktualizacja, będzie polegać na:
- ✓ uzupełnieniu programu o obszary Natura 2000,
  - ✓ zestawieniu w formie tabeli XXII danych - posiadanych na podstawie planów ochrony lub planów zadań ochronnych oraz uzyskanych od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska – o przedmiotach ochrony, dla których wyznaczono w bezpośrednim sąsiedztwie Lasów Państwowych obszary Natura 2000,
  - ✓ uzupełnieniu programu o inne, dotychczas nie ujęte w opracowaniu, obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z ewentualnym określeniem ich lokalizacji i powierzchni oraz aktów ustanowienia, a także celów i zasad ochrony,
  - ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty przewidziane do objęcia jedną z ustawowych form ochrony przyrody, dla których jest skompletowana wymagana dokumentacja, z ewentualnym podaniem ich lokalizacji, powierzchni oraz przedmiotu, celów i zasad ochrony,
  - ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty zasługujące na szczególną ochronę, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, walorów przyrodniczych i pożądanej formy ochrony,
  - ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane walory przyrodnicze w odniesieniu do pozostałych lasów i gruntów nadleśnictwa, zasługujących na ochronę metodami gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem stopni ich naturalności, różnorodności biologicznej i bogactwa genetycznego,
  - ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty o walorach historycznych, kulturowych, edukacyjnych, krajobrazowych, turystycznych i wypoczynkowych,
  - ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty stanowiące źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, z podaniem rodzajów

powodowanych przez nie zanieczyszczeń oraz ewentualnych środków zaradczych,

- ✓ uzupełnieniu programu o nowe zadania wynikające z planów ochrony lub planów zadań ochronnych oraz o nowe wskazania dotyczące ochrony przyrody w lasach Nadleśnictwa, a także o nowe potrzeby z zakresu ochrony przyrody w lasach innych form własności.

Szczegółowe wskazania gospodarcze, w tym również związane z ochroną przyrody, zostaną zapisane w opisach taksacyjnych wyłączeń, zaś ogólne zalecenia - zarówno gospodarcze jak i ochronne - również w opisie ogólnym, natomiast w programie ochrony przyrody zostaną zapisane szczegółowe zadania ochronne lub orientacyjne wskazania ochronne. W opisie taksacyjnym wyłączeń obowiązuje zapis o przynależności danego wyłączenia do obszaru Natura 2000 oraz o ujęciu ewentualnych zadań lub wskazań ochronnych w programie ochrony przyrody; w ten sposób poprzez adres wyłączenia wymieniane i uzupełniane będą informacje z zakresu gospodarki leśnej oraz ochrony przyrody.

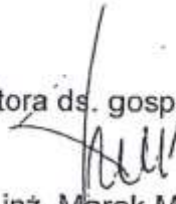
W opisie taksacyjnym należy wskazać, pod jaką pozycją tab. XXIII ujęte są zadania i wskazania z zakresu ochrony przyrody.

17. Wydruk map tematycznych

Zgodnie ze standardami zdefiniowanymi w części III Instrukcji urządzania lasu

18. Załącznikiem do protokołu jest ustalony zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania projektu planu urządzania lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, który wraz z niniejszym protokołem zostanie przedstawiony do uzgodnienia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska i Podkarpackiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Rzeszowie.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Z-ca dyrektora ds. gospodarki leśnej

mgr inż. Marek Marecki

Zał. do protokołu KZP dla
Nadleśnictwa Lutowiska

**Zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla
projektu planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2015 - 2024.**

Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko będzie opracowana zgodnie z „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, zatwierdzonymi do stosowania przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dnia 18 sierpnia 2011 roku i będzie zawierać:

- ✓ informacje ogólne,
- ✓ analizę i ocenę stanu środowiska i celów ochrony z punktu widzenia realizacji projektu planu urządzenia lasu,
- ✓ przewidywane oddziaływanie na środowisko projektu planu urządzenia lasu, scharakteryzowane przy wykorzystaniu macierzy, dołączonych jako załączniki do „Wytycznych...”,
- ✓ zastosowane w projekcie planu urządzenia lasu działania przewidziane do zastosowania w trakcie tego planu, które mają na celu zapobieganie lub ograniczanie potencjalnie negatywnych lub potencjalnie znacząco negatywnych oddziaływań na środowisko,
- ✓ powiązania z innymi prognozami oddziaływania na środowisko,
- ✓ propozycje w sprawie przewidywanych metod oraz częstotliwości analizy skutków realizacji postanowień projektu planu urządzenia lasu,
- ✓ streszczenie prognozy.

W części opisowej prognozy zostaną zamieszczone w logicznej kolejności wszystkie wymagane informacje, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Jeżeli któryś z punktów wymienionych w art. 51 tej ustawy nie będzie miał odniesienia do założeń planu urządzenia lasu, to w prognozie zostanie zamieszczona informacja że „nie dotyczy projektu planu urządzenia lasu”.

Dla obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz na obszarach specjalnej ochrony Natura 2000, dla leśnych siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla ochrony których wyznaczono dany obszar, zostaną sporządzone następujące zestawienia:

- ✓ W specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do siedlisk przyrodniczych:
  - tabelaryczny wykaz siedlisk przyrodniczych, stanowiących przedmiot ochrony,
  - tabelaryczne zestawienie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych,
  - analiza i ocena zaplanowanych składów gatunkowych upraw, docelowych składów gatunkowych drzewostanów oraz naturalnych składów warstwy drzew i przewidywanych zmian struktury wiekowej drzewostanów,
  - mapa zaplanowanych zrębów zupełnych i zalesień,
- ✓ W specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do gatunków roślin i zwierząt (z wyłączeniem ptaków):
  - tabelaryczny wykaz gatunków stanowiących podmiot ochrony,
  - mapa przeglądowa rozmieszczenia stanowisk występowania gatunków roślin i zwierząt i ich siedliska,
  - tabelaryczne podsumowanie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych,
  - analiza możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania pul dla gatunków będących przedmiotem ochrony,
  - mapa przeglądowa rozmieszczenia zaplanowanych zrębów zupełnych i zalesień oraz rozmieszczenia powierzchni istniejących lub planowanych „ostoi ksylobiantów”

- ✓ W obszarze specjalnym ochrony ptaków w stosunku do gatunków ptaków:
  - tabelaryczny wykaz gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony,
  - mapa rozmieszczenia gatunków,
  - tabela planowanych zabiegów gospodarczych,
  - analiza możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania pul, dla gatunków będących przedmiotem ochrony,
  - analiza struktury wiekowej drzewostanów.

Na postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 składać się będzie:

- ✓ uzgodnienie pomiędzy dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- ✓ sporządzenie prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- ✓ uzyskanie od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie opinii dotyczących projektu planu urządzenia lasu oraz prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- ✓ zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Proponuje się, że analizę skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu prowadził będzie organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Częstotliwość analizy; 1 raz w dziesięcioleciu, na koniec okresu obowiązywania planu ul, z wykorzystaniem aktualnej w dacie przeprowadzania monitoringu, metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych – jako organu kontrolnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Obiektywną ocenę realizacji planu urządzenia lasu zapewni monitoring następujących wskaźników:

-
- ✓ powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
  - ✓ wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
  - ✓ powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
  - ✓ powierzchni lasów według kategorii użytkowania,
  - ✓ powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
  - ✓ powierzchni wykonanych odnowień i zalesień.

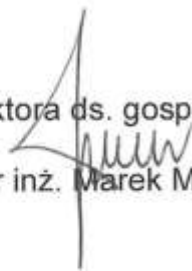
Ponadto w ramach analizy zostaną sprawdzone zaewidencjonowane w SILP wszystkie formy ochrony i zgodność wykonanych na nich czynności gospodarczych z wydanymi pozwoleniami i decyzjami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W opracowaniu zostaną wyszczególnione materiały otrzymane od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, jako obowiązujące dla celów prognozy, w tym dotyczące granic obszarów Natura 2000, poszczególnych przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, w tym aktualne SDF, rozpoznane - na podstawie danych służb ochrony środowiska właściwych do spraw obszarów Natura 2000 - granice ostoi lub siedlisk tych przedmiotów ochrony, a także zakazy i nakazy obowiązujące w granicach ostoi lub siedlisk przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 na terenie lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Lutowiska.

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska może również zawierać wskazania ochronne dla obszaru Natura 2000 „Bieszczady”, jeżeli dojdzie do porozumienia w tym zakresie pomiędzy Dyrektorami RDLP w Krośnie i RDOŚ w Rzeszowie, a Dyrektor RDOŚ odstąpi od zamiaru sporządzenia planu ochrony i wskaże zakres zagadnień do ujęcia w pul, zgodny z art. 29 ustawy o ochronie przyrody.

W uzgodnieniach będą ujęte wyłącznie zlecenia już realizowane przez służby właściwe do spraw ochrony środowiska, o ile ich wyniki zostaną udostępnione dyrektorowi RDLP nie później niż będzie to przewidywał termin odbioru prac terenowych w umowie o sporządzenie projektu planu urządzenia lasu.

Z-ca dyrektora ds. gospodarki leśnej

mgr inż. Marek Marecki

Zatwierdzam
18.09.12

DYREKTOR

mgr inż. Edward Bahmetyczak

LISTA OBECNOŚCI
KOMISJA ZAŁOŻEŃ PLANU
DLA NADLESNICTWA LUTOWISKA

Lp.	Imię i Nazwisko	Instytucja	Pełniona funkcja	Podpis
1.	Karol Murecki	ZOLP Ihosno	Z-ca Dyrektora	
2.	Jacek Jędrzejewski	ZOLP MS	Gł. specjalista	
3.	Krzysztof Kowalczyk	ZOP PAN	Koordynator projektu Ekologicz.	
4.	Krzysztof Mikulajczyk	ZOP PAN	Prac. terenowy	
5.	Ryszard BABIASZ	ZOP PAN		
6.	Nikita Niczko	BULLIGL O/Przemysł	Dyrektor Jednostki	
7.	Paweł Świątek	BULLIGL O/Przemysł	Główny Specjalista ds. gospodarki leśn.	
8.	Adam Pejda	—	Gł. Geodeta	
9.	Piotr Fofara	ZOLP KROŚC	Asystent Lpdy. Leśniczy	

10.	Tarek Dupont	ZUL	Właściciel	
11.	Lubasz Pińóg	ZESPÓŁ WSPÓLNOTY POWIERZ KRAJOWY	SPECYJALNY DZ. OCHRONY PRZEMOJNY	
12.	Hercia Harszał	RDPK Paszport	st. inspektor	
13.	Stanisław Kwasny	Dzielnica PN	w.c. w.c. ns44	
14.	Alfred Król	ZOL Kraków		
15.	Andrzej Nowakowski	RDPK Kromo	st. insp.	
16.	Jan Beduon	RDPK Kromo	st. insp.	
17.	~~Jan Beduon~~	~~RDPK Kromo~~	~~st. insp.~~	<del></del>
18.	Marek Stoj	KUB Region Północny	Wodokryształ	
19.	Stefania Jony Stefania Jony	ZUL	Właściciel	
20.	Marek Kopycki	RDPK	Naczelny	
21.	Marek Bajala	N. drzw Autonizacja	N. czuj	

22.	Małgoszala Rypyt	Miasto Gminy Ludowa	Kier. Ref. Do. Gosp. i Planow.	
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				
31.				
32.				
33.				

Ludowa, 21.08.2012r.

Protokół

z wykonanego testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych kołowych założonych przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemysłu w Nadleśnictwie Lutowiska w ramach opracowania projektu planu urządzenia lasu.

Test wykonał Zespół z Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Krośnie w składzie:

Jan Bednarz – Główny Specjalista ds. Urządzania Lasu RDLP w Krośnie,

Ireneusz Kimla – Specjalista RDLP w Krośnie,

z udziałem przedstawicieli Nadleśnictwa Lutowiska:

Władysław Chmurski – Zastępca Nadleśniczego,

Michał Szczerbicki – Inżynier Nadzoru,

Janusz Karnat – Starszy Specjalista SL ds. Ochrony lasu i BHP,

Andrzej Pec - Specjalista SL ds. Użytkowania Lasu i Marketingu,

Witold Oprządek – Specjalista SL ds. Zagospodarowania lasu i zamówień publicznych.

oraz przedstawicieli Wykonawcy BULiGL O/Przemysł:

Stanisław Bazan – Dyrektor Oddziału,

Bogumił Dąbek – Zastępca Dyrektora Oddziału,

Dariusz Królak – Kierownik Pracowni U.L.,

Ryszard Gawel – Starszy Taksator,

Waldemar Gagat – Starszy Taksator.

1. Do kontroli wylosowano obręb leśny Dwernik.
2. Na obrębie leśnym Dwernik zostało założone 1361 powierzchni próbnych, zgodnie z protokołem losowania ilości i lokalizacji próbnych powierzchni kołowych z dnia 03.10.2013 r.
3. Zgodnie z §61 Instrukcji urządzania lasu do kontroli wylosowano 50 powierzchni kołowych – wykaz stanowi załącznik nr 1.
4. Ustalono interwał losowania 27.
5. Kontrolę przeprowadzono w dniach 12-14.05.2014 r.
6. Błędów grubych dotyczących:
  - a) wielkości powierzchni próbnej,
  - b) pomiaru wysokości drzew,- brak,
  - c) różnicy ponad 10% w pierśnicowym polu przekroju,- jeden błąd.

7. W ramach powierzchni wylosowanych do kontroli, kontrolę drewna martwego przeprowadzono na powierzchniach o numerach: 545, 1031, 1166.
8. Testowe różnice między średnimi dla pierścicowego pola przekroju i dla wysokości drzew, przy zastosowaniu statystyki o rozkładzie normalnym $N(0,1)$ wynoszą w wartościach bezwzględnych odpowiednio 0,057 i 0,072 i są mniejsze od liczby 2, tj. obliczonej bezwzględnej wartości statystyki – wyniki zawarto w załączniku nr 2.
9. W związku z przedstawionymi wyżej wynikami testu Zespół kontrolny przyjmuje całość pomiarów w Nadleśnictwie Lutowiska.

Na tym protokół zakończono i podpisano:

Jan Bednarz

Władysław Chmurski

Dyrektor Oddziału

Stanisław Bazan

mgr inż. Stanisław Bazan

Powierzchnie próbne wyznaczone do kontroli

Liczba powierzchni próbnych w obrębie: 1361

Liczba kontrolowanych powierzchni próbnych: 50 (5% powierzchni > 50)

Interwał liczbowy losowania: 27

Lp.	Nr pow. próbnej	Adres leśny	Nr wewnętrzny wydzielenia	Nr pow. próbnej w wydzieleniu
1	5	04-16-2-11-1 -d -00	416002486	4
2	32	04-16-2-11-3 -b -00	416002512	3
3	59	04-16-2-11-6 -a -00	416002527	2
4	86	04-16-2-11-8 -a -00	416002539	1
5	113	04-16-2-11-10 -j -00	416002551	5
6	140	04-16-2-11-12 -a -00	416002567	7
7	167	04-16-2-11-14 -a -00	416006425	3
8	194	04-16-2-12-16 -a -00	416002676	1
9	221	04-16-2-12-17 -b -00	416002683	1
10	248	04-16-2-12-21 -b -00	416002719	2
11	275	04-16-2-12-24 -b -00	416002736	7
12	302	04-16-2-11-27 -c -00	416006426	13
13	329	04-16-2-11-28 -b -00	416002594	1
14	356	04-16-2-13-30 -a -00	416002616	11
15	383	04-16-2-13-32 -b -00	416002626	7
16	410	04-16-2-11-33 -d -00	416002647	5
17	437	04-16-2-12-35 -a -00	416006643	5
18	464	04-16-2-12-36 -b -00	416002772	5
19	491	04-16-2-12-37 -c -00	416002777	3
20	518	04-16-2-12-39 -a -00	416006321	5
21	545	04-16-2-12-41 -a -00	416002799	6
22	572	04-16-2-12-44 -b -00	416002834	1
23	599	04-16-2-13-49 -b -00	416006351	1
24	626	04-16-2-13-51 -a -00	416006352	2
25	653	04-16-2-13-54 -a -00	416006355	4
26	680	04-16-2-13-57 -b -00	416002964	1
27	707	04-16-2-13-58 -b -00	416002975	6
28	734	04-16-2-13-61 -a -00	416002988	1
29	761	04-16-2-13-63 -c -00	416003000	2
30	788	04-16-2-13-66 -a -00	416003021	4
31	815	04-16-2-13-68 -a -00	416006369	5
32	842	04-16-2-13-70 -a -00	416006370	6
33	869	04-16-2-14-72 -b -00	416006371	8
34	896	04-16-2-14-73 -a -00	416006373	14
35	923	04-16-2-14-78 -b -00	416006135	7
36	950	04-16-2-14-80 -k -00	416006139	7
37	977	04-16-2-14-83 -b -00	416006143	5
38	1004	04-16-2-14-86 -h -00	416003186	3
39	1031	04-16-2-14-88 -a -00	416003204	11
40	1058	04-16-2-14-89 -a -00	416003209	19
41	1085	04-16-2-10-92 -b -00	416006153	7
42	1112	04-16-2-10-93 -a -00	416006154	14
43	1139	04-16-2-10-95 -b -00	416006160	6
44	1166	04-16-2-10-97 -a -00	416002300	11
45	1193	04-16-2-10-99 -j -00	416006463	8
46	1220	04-16-2-10-102 -b -00	416002347	6
47	1247	04-16-2-10-104 -c -00	416002369	6
48	1274	04-16-2-10-110 -d -00	416002405	7
49	1301	04-16-2-10-115 -h -00	416002440	1
50	1328	04-16-2-10-117 -c -00	416002458	1

Kontrola powierzchni próbnych

Obręb: 04-16-2

Nr pow. próbnej	Pierśn. pole przekr. z 1 pomiaru [m kw.]	Pierśn. pole przekr. z pom. kontr. [m kw.]	Wysokość z 1 pomiaru [m]	Wysokość z pomiaru kontrolnego [m]	Wielk. z 1 pomiaru [ar]	Wielk. z pom. kontr. [ar]	Uwagi
5	0,33	0,33	17,0	17,0	3,00	3,00	
32	0,94	0,95	35,0	35,0	5,00	5,00	
59	0,16	0,16	14,0	14,0	2,00	2,00	
86	0,62	0,62	19,0	19,0	2,00	2,00	
113	1,48	1,48	27,0	27,0	5,00	5,00	
140	0,53	0,53	23,0	23,0	5,00	5,00	
167	2,92	2,92	34,0	34,0	5,00	5,00	
194	0,79	0,79	31,0	31,0	5,00	5,00	
221	0,54	0,54	20,5	20,5	2,00	2,00	
248	0,27	0,27	27,0	27,0	2,00	2,00	
275	0,90	0,90	30,0	30,0	3,00	3,00	
302	0,74	0,74	16,0	16,0	5,00	5,00	
329	0,19	0,19	26,0	26,0	2,00	2,00	
356	0,48	0,48	18,0	19,0	5,00	5,00	
383	0,49	0,47	20,0	22,0	5,00	5,00	
410	0,38	0,39	13,0	14,0	5,00	5,00	
437	0,03	0,03	9,0	9,0	5,00	5,00	
464	1,23	1,24	28,0	29,0	5,00	5,00	
491	1,83	1,89	30,0	29,0	5,00	5,00	
518	1,24	1,35	34,0	34,0	5,00	5,00	
545	1,75	1,75	25,0	25,0	5,00	5,00	
572	0,16	0,16	27,0	26,0	2,00	2,00	
599	0,34	0,34	17,0	17,0	5,00	5,00	
626		0,00	0,0		5,00	5,00	
653	0,18	0,18	11,0	12,0	2,00	2,00	
680	1,26	1,27	18,0	18,0	5,00	5,00	
707	1,02	0,97	25,0	24,0	5,00	5,00	
734	2,79	2,84	27,0	27,0	5,00	5,00	
761	0,56	0,57	30,0	30,0	5,00	5,00	
788	0,36	0,39	27,0	27,0	5,00	5,00	
815	0,76	0,76	26,0	25,0	5,00	5,00	
842	0,50	0,50	38,0	36,0	5,00	5,00	
869	1,38	1,39	33,0	31,0	5,00	5,00	
896	1,45	1,62	25,0	25,0	5,00	5,00	BŁĄD GRUBY! Różnica w pierśnicowym polu
923	0,15	0,15	19,0	19,0	5,00	5,00	
950	0,60	0,60	32,0	32,0	5,00	5,00	
977	1,97	1,97	31,0	31,0	5,00	5,00	
1004		0,00	0,0		5,00	5,00	
1031	0,23	0,23	28,0	29,0	5,00	5,00	
1058	2,32	2,32	36,0	36,0	5,00	5,00	
1085	1,57	1,58	34,0	33,0	5,00	5,00	
1112	1,73	1,74	36,0	35,0	5,00	5,00	
1139	0,11	0,11	20,0	21,5	5,00	5,00	
1166	1,19	1,17	19,0	18,0	5,00	5,00	
1193	0,26	0,26	17,0	16,5	2,00	2,00	
1220	2,26	2,28	35,0	31,5	5,00	5,00	
1247	0,77	0,78	36,0	35,0	5,00	5,00	
1274	0,50	0,52	11,0	9,5	5,00	5,00	
1301	0,86	0,87	17,0	18,0	5,00	5,00	
1328	0,02	0,02	7,0	8,0	5,00	5,00	

Liczba błędów grubych: 1

Bezwzględna wartość statystyki (pole przekroju pierśnicowego): 0,057

Bezwzględna wartość statystyki (wysokość): 0,072

PROTOKÓŁ

ustaleń Narady Techniczno-Gospodarczej przeprowadzonej
w dniu 28 października 2014 roku dla Nadleśnictwa Lutowiska

Część A

- końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urzędniowych,
  - ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu, lata 2005- 2014,
  - ocena stanu ogólnej ochrony lasu,
  - ocena oddziaływania na środowisko czynności gospodarczych wykonywanych zgodnie z dotychczasowym planem urządzenia lasu, w latach 2010-2014, tj. okresie objętym prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000.
1. Naradzie Techniczno-Gospodarczej przewodniczył Z-ca Dyrektora ds. gospodarki leśnej, mgr inż. Marek Marecki. Skład osobowy zgodnie z listą obecności.
  2. Przyjmuje się ostateczną wersję mapy obszarów chronionych i funkcji lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska.
  3. Akceptuje się przedstawiony w projekcie planu urządzenia lasu zakres i formę podstawowych założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu.
  4. Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu nie dokonywano zmian granic i numeracji oddziałów.
  5. Do ustalenia wskaźnika cięć pielęgnacyjnych wykorzystano spodziewany bieżący przyrost miąższości w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.
  6. Akceptuje się, przedstawione przez Wykonawcę, wyniki testu kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych.
  7. Ocena gospodarki leśnej - wynikająca z analiz przedstawionych w referacie Nadleśniczego i Kierownika Zespołu Ochrony Lasu, koreferacie Wykonawcy projektu planu oraz informacji o wykonaniu monitoringu skutków realizacji planu - zostanie dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie i przedstawiona, wraz z wynikającymi z tej oceny wnioskami dotyczącymi gospodarki przyszłej.

8. Ogólna ochrona lasu będzie kontynuacją postępowania ochronnego z poprzedniego planu urządzenia lasu.
9. Stwierdza się, że projekt planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody został sporządzony zgodnie z przepisami:
  - ✓ ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j. t. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1153, z późn. zmian.),
  - ✓ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r., w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (ogłoszone dnia 26 listopada 2012 r., Dz. U. z 2012 roku, poz. 1302),
  - ✓ Instrukcji zarządzania lasu wprowadzonej do stosowania zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011r. w sprawie Instrukcji zarządzania lasu, znak sprawy: ZU-7019-72/11, ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem DGLP nr 83 z dnia 23 listopada 2012 roku,
  - ✓ ustaleniami Komisji Założeń Planu.
10. Przyjmuje się następujące końcowe wytyczne dotyczące organizacji prac nad projektem planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym zmiany w ustaleniach KZP, wynikające z wykonanych prac siedliskowych, fitosocjologicznych i inwentaryzacji stanu lasu:
  - ✓ Akceptuje się zakres prognozy symulacyjnej na koniec okresu gospodarczego.
  - ✓ Uszczegóławia się zapisy zawarte w protokole KZP o formę materiałów bazowych w postaci elektronicznej, które przekaże Wykonawca Nadleśnictwu i RDLP w Krośnie:

Plan urządzenia lasu (2 egzemplarze):

- SLMN, w tym kontrole LMN,
- linie ap - rozliczenie użytków dla obiektów liniowych, wraz z powierzchnią
- baza danych Taksator (.mdb),
- ogólny opis lasów nadleśnictwa (.doc, .pdf, tabele .xls),
- opis taksacyjny (.pdf, .xls),
- wykazy cięć (.xls)
- mapy tematyczne (.geopdf oraz format edytowalny)

- mapy gospodarcze w skali 1 : 5 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- mapy do Prognozy ... (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- warstwy LMN siedlisk przyrodniczych (przed i po weryfikacji),
- Program ochrony przyrody (.doc, .pdf),
- warstwy LMN do Programu ...,

Opracowanie siedliskowe (3 egzemplarze):

- elaborat siedliskowy (.doc, .pdf)
- szczegółowe dane inwentaryzacyjne (pełne opisy typologicznych powierzchni siedliskowych - wzorcowe i podstawowe),
- warstwy siedlisk w standardzie LMN,
- dokumentacja fotograficzna,
- baza siedliskowa (.mdb),
- wyniki analiz składu mechanicznego i chemicznego - przekazanych przez stację chemiczną (.xls, .pdf),
- mapy gospodarcze siedlisk w skali 1 : 5 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- mapy gospodarczo-przeładowe siedlisk w skali 1 : 10 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- mapy przeładowe siedlisk w skali 1 : 25 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji).

Opracowanie fitosocjologiczne:

- elaborat (.doc, .pdf),
- warstwy zbiorowisk roślinnych w standardzie LMN,
- mapy zbiorowisk rzeczywistych w skali 1:25 000 oraz w skali 1:10 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- mapy zbiorowisk potencjalnych w skali 1:25 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- dokumentacja fotograficzna w wersji elektronicznej,
- całość materiałów dokumentacyjnych w formie elektronicznej.

✓ Podczas posiedzenia ustalono, że:

- uzupełnia się na siedlisku LGśw i LGw przyjęte na KZP typy drzewostanów o typ Św-Jd ze składem gatunkowym odnowień Jd 50, Św 30, Bk, Jw, Kl i inne 20,
- utrzymuje się strefę ochrony brodaczkii zwyczajnej, gatunku objętego ochroną częściową, pomimo że rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów, nie przewiduje wyznaczania stref ochronnych dla tego gatunku,

- w drzewostanach zlokalizowanych przy drogach o znacznym natężeniu ruchu, na obrzeżach lasu, a także przy źródłiskach, rzekach i szlakach turystycznych, począwszy od prac odnowieniowych i poprzez kolejne zabiegi pielęgnacyjne, należy dążyć do tworzenia stref przejściowych - ekotonów.
- do Programu ochrony przyrody zostanie wprowadzone jako potencjalne, zgłoszone Nadleśnictwu przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze, stanowisko bezlistu okrywowego,
- w elaboracie oraz w Programie ochrony przyrody przy planowaniu kierunkowych zadań z zakresu małej retencji, należy uwzględnić również potrzeby konserwacji istniejących budowli i urządzeń retencyjnych,
- w ramach bieżącej aktualizacji Planu urządzenia lasu, plan ten będzie uzupełniany o stanowiska organizmów chronionych, których lokalizacja zostanie potwierdzona w trakcie jego realizacji,
- powiązać zalecenia ochronne zawarte w tabeli XXIII Programu ochrony przyrody z opisem taksacyjnym, poprzez pozycję zestawienia.

Część B

Dane dotyczące projektu planu urządzenia lasu.

1. Przyjmuje się następującą powierzchnię obrębów leśnych w rozbiu na rodzaje użytków:

Rodzaj użytku	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik	[ha]	%
	Powierzchnia [ha]		[ha]	%
1. Lasy - razem	13396,55	6063,89	19460,44	94,28
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	13101,55	5923,97	19025,52	92,18
1) drzewostany	13101,55	5923,97	19025,52	92,18
2) plantacje drzew - razem				
<i>w tym:</i>				
- plantacje nasienne				
- plantacje drzew szybkorosnących				
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	164,41	91,75	256,16	1,24
1) w produkcji ubocznej - razem	51,35	15,93	67,28	0,33
<i>w tym:</i>				
- plantacje choinek	0,42		0,42	0,01
- plantacje krzewów				
- poletka łowieckie	50,93	15,93	66,86	0,03
2) do odnowienia - razem				
<i>w tym:</i>				
- halizny				
- zręby				
- pławowiny				
3) pozostałe leśne niezalesione - razem				
<i>w tym:</i>				
- przewidziane do naturalnej sukcesji	102,83	64,88	167,71	0,81
- objęte szczególnymi formami ochrony	9,98	10,94	20,92	0,10
- przewidziane do małej retencji				
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji	0,25		0,25	0,00
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	130,59	48,17	178,76	0,87
<i>w tym:</i>				
1) budynki i budowle	5,65	0,56	6,21	0,03
2) urządzenia melioracji wodnych				
3) linie podziału przestrzennego lasu				
4) drogi leśne	61,64	30,26	91,90	0,45
5) tereny pod liniami energetycznymi	17,04	5,00	22,04	0,11
6) szkółki leśne				
7) miejsca składowania drewna	22,11	12,35	34,46	0,17
8) parkingi leśne				
9) urządzenia turystyczne	24,15		24,15	0,12
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	44,75	98,49	143,24	0,69
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	13441,30	6162,38	19603,68	94,98
3. Użytki rolne - razem	388,00	200,96	588,96	2,85
3.1. Grunty orne - razem	54,51	5,14	59,65	0,29
<i>w tym:</i>				
1) role	24,08	0,85	24,93	0,12
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornym	30,43	4,29	34,72	0,17
3) ugory, odłogi				
3.2. Sady				
3.3. Łąki trwałe	119,06	76,18	195,24	0,95

Rodzaj użytku	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik	[ha]	%
	Powierzchnia [ha]			
3.4. Pastwiska trwałe	213,45	119,56	333,01	1,61
3.5. Grunty rolne zabudowane	0,98		0,98	0,00
3.6. Grunty pod stawami rybnymi		0,08	0,08	0,00
3.7. Grunty pod rowami rolnymi				
4. Grunty pod wodami - razem	2,40		2,40	0,01
w tym:				
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	2,27		2,27	0,01
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,13		0,13	0,00
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi				
5. Użytki ekologiczne - razem		405,20	405,20	1,96
6. Tereny różne - razem				
w tym:				
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult				
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego				
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)				
4) różne inne				
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	27,25	7,38	34,63	0,17
w tym:				
7.1. Tereny mieszkaniowe	2,56	1,80	4,36	0,02
7.2. Tereny przemysłowe	0,05	1,21	1,26	0,01
7.3. Tereny zabudowane inne	6,44	2,05	8,49	0,04
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane				
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem				
w tym:				
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne				
2) tereny zabytkowe				
3) tereny sportowe				
4) ogrody zoologiczne i botaniczne				
5) tereny zieleni nieurządzonej				
7.6. Użytki kopalne	4,51		4,51	0,02
7.7. Tereny komunikacyjne - razem	13,69	2,32	16,01	0,08
w tym:				
1) drogi	13,69	2,32	16,01	0,08
2) tereny kolejowe				
3) inne tereny komunikacyjne				
8. Nieużytki - razem	3,61	1,83	5,44	0,03
w tym:				
1) bagna	1,19		1,19	0,01
2) piaski				
3) utwory fizjograficzne		1,83	1,83	0,01
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	2,42		2,42	0,01
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	466,01	713,86	1179,87	5,72
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia				
w tym: grunty sporne				

Rodzaj użytku	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik	[ha]	%
	Powierzchnia [ha]		[ha]	%
w tym: grunty stanowiące współwłasność nadleśnictwa i osób fizycznych	1,47		1,47	0,01
OGÓŁEM (1-8)	13862,56	6777,75	20640,31	100,00

2. Przyjmuje się następujący podział na obręby leśne i leśnictwa:

Lp.	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia leśnictw /ha/	Powierzchnia zasięgu /km ² /
OBRĘB LUTOWISKA				
1.	LIPIE	1, 1A, 1B, 2-4, 4A, 5, 5A, 6, 6A, 16, 16A, 17-24, 24A, 24B, 40-42, 42A, 43, 43A, 44, 57, 57A	1556,72	26,21
2.	CZARNA	7-9, 9A, 10-12, 14, 14A, 15, 15A, 25, 25A, 26-31, 31A, 32-33, 53, 53A	1437,48	20,58
3.	PANISZCZEW	54-55, 55A, 56, 56A, 56B, 56C, 62-64, 64A, 79B, 81, 81A, 81B, 81C, 82-86, 115-121	1600,58	30,95
4.	POLANA	52B, 75B, 75C, 75D, 76, 76A, 76B, 76C, 76D, 77, 77A, 78-79, 79A, 80, 80A, 80B, 104-114	1640,09	22,23
5.	SKORODNE	34, 45, 45A, 46-49, 49A, 50, 50A, 51, 51A, 52, 52A, 53B, 54A, 58, 58A, 59-61, 61A	1479,23	16,80
6.	ROSOCHATE	65, 68, 68A, 69, 69A, 69B, 70-71, 71A, 72, 72A, 73-75, 75A, 93-99, 100-103	1682,33	18,75
7.	DWERNICZEK	35-36, 36A, 37-38, 38A, 39, 66-67, 87-92, 122-123, 123A, 124-127	1429,75	31,01
8.	CHMIEL	128-129, 129A, 130-143, 163-167	1421,63	17,07
9.	SEKOWIEC	144-145, 145A, 146, 146A, 147-148, 148A, 149-150, 150A, 151, 151A, 152, 152A, 153-154, 154A, 155, 155A, 156-161	1614,75	16,81
	RAZEM OBRĘB LUTOWISKA		13862,56	200,40
OBRĘB DWERNIK				
10.	TWORYLCZYK	91-93, 95-99, 100-119	1591,78	16,28
11.	DWERNIK	1-14, 27-29, 33-34	1177,21	15,08
12.	NASICZNE	15-26, 35-47	1251,22	12,66
13.	JAWORNIK	30-32, 48-66, 68-71	1411,56	14,58
14.	HULSKIE	67, 72-90, 90A, 90B, 94	1345,98	15,44
	RAZEM OBRĘB DWERNIK		6777,75	74,04
RAZEM NADLEŚNICTWO LUTOWISKA			20640,31	274,44

3. Wyróżnia się następujące typy siedliskowe lasu:

Typy siedliskowe lasu	Obręb:				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik		ha	%
	ha	%	ha	%		
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona					
LMGśw	0,11	0,01	214,94	3,57	215,05	1,12
LGśw	12536,22	94,49	5710,88	94,93	18247,1	94,63
LGw	666,78	5,03	68,14	1,13	734,92	3,81
LŁG	62,85	0,47	17,72	0,29	80,57	0,42
OLJG	-	0,00	4,04	0,07	4,04	0,02
RAZEM	13265,96	100,00	6015,72	100,00	19281,68	100,00

4. Przyjmuje się następujący stan siedlisk leśnych:

Stan siedlisk	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska	Dwernik	Powierzchnia leśna (ha)	%
naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego	6658,57	3214,18	9872,75	51,20
znieszczone	6606,38	2801,54	9407,92	48,79
zdegradowane	1,01	0	1,01	0,01
silnie zdegradowane	0	0	0	0,00
Razem	13265,96	6015,72	19281,68	100,00
<i>w tym: siedliska porolne</i>	<i>6441,93</i>	<i>2751,17</i>	<i>9193,1</i>	<i>47,68</i>

5. Przyjmuje się następujące typy gospodarcze drzewostanów, wraz z dodatkowymi, wyróżnionymi po przeprowadzonych pracach siedliskowych (oznaczonymi*):

Typ siedliskowy lasu	TD	Skład gatunkowy odnowień	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
1	2	3	4	5
LMGśw	Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10	IV	40
	Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10	II	20
LGśw	Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10	II	20
	Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10	IV	30
	Św-Jd	Jd 50, Św 30, Bk, Jw, Kl i inne 20	IV	50
	Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20	IV	50
	Jd	Jd 70, Bk, Jw i inne 30	IV	50
	Jw-Bk	Bk 60, Jw 20, Jd i inne 20	II	20
	Bk-Gb	Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw i inne 30	II	20
LGw	Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20	IV	50
	Św-Jd	Jd 50, Św 30, Bk, Jw, Kl i inne 20	IV	50
	Jd	Jd 70, Bk, Jw i inne 30	IV	50
LŁG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10	-	-
OLJG	Olsz-Js	Js 70, Olsz 20, Jw i inne 10	-	-

6. Przyjmuje się następujące docelowe składy gatunkowe i przyrodnicze typy drzewostanów:

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Typ siedliskowy lasu	Typ Drzewostanu /TD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu %
9110-2	Kwaśna buczyna górska	LMG, LMGśw, LMGw	Bk	Bk 90, Jw, Jd i inne 10
			Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10
9110-3	Dolnoregłowy las jodłowy	LMG, LMGśw, LMGw	Jd	Jd 90, Bk i inne 10
			Bk-Jd	Jd 70, Bk 20, Jw i inne 10
9130-3	Żyzna buczyna górska	LMG, LMGśw, LMGw, LGśw, LGw	Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10
			Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10
			Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20
			Jd	Jd 70, Bk, Jw i inne 30
9170-2	Grąd subkontynentalny	LGśw, LGw	Gb-Db	Gb 50, Db 30, Bk, Jd i inne 20
			Db-Gb	Dbb 50, Gb 20, Bk 20, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10
			Bk-Gb	Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw i inne 30
			Jw	Jw 80, Jrz, Wzg i inne 20
9180b	Jaworzyny	LGśw, LGw	Jrż-Jw	Jw 70, Jrz 20, Wzg i inne 10
			Bk-Jw	Jw 70, Bk 20, Jrz i inne 10
			Jw	Jw 80, Jrz, Wzg i inne 20
91E0-5	Podgórski łęg jesionowy	LŁG OLJG	Js	Js 80, Olsz, Olcz, Jw i inne 20
			Olsz-Js	Js 70, Olsz 20, Jw i inne 10
			Js-Olsz	Olsz 50, Js 40, Jw i inne 10
91E0c	Nadrzeczna olszyna górska	LŁG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10

siedlisko priorytetowe

7. Wyróżnia się następujące istniejące rezerwy przyrody:

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. Leśna n-zal. /ha/	Pow. leśna zw. Z gosp. l. /ha/	Pow. nieleśna /ha/	Ogółem /ha/
„Krywe”	Obręb Lutowiska					
	150f,g, 151d,f,~b, 151Ac, 152c,d,f,g,h, 153d,f,g, 154c,g, 155Aa,b,c,d,~a, 156d,f, 157g, 158g,~b, 159g,h,~b,	162,58	35,08	0,99	4,02	202,67
	Obręb Dwernik					
	90a,b,c,d,f,g,h,i,k,l,m,n, o,p,r,s,~a, 96a,b,c,d,~a, 99a,b,c,f,g,h,n, 107a,b,c,i,~a, 108a,c,d,f, 114a,b,c, d,f, 117a,~a, 118a,~a	128,91	17,82	1,79	81,43	229,95
Razem	291,49	52,9	2,78	85,45	432,62	
„Hulskie im. Stefana Myczkowskiego”	Obręb Lutowiska					
	145Aa,~b, 146a,~a, 146Aa,b,c, 147a,b,c,~a, 148a,c,d,~b	188,62	-	2,65	-	191,27
	Razem	188,62	-	2,65	-	191,27
„Śnieżycza wiosenna w Dwerniczku”	Obręb Lutowiska					
	124r	-	-	-	4,94	4,94
Ogółem		480,11	52,9	5,43	90,39	628,83

8. Przyjmuje się następujący podział lasów ze względu na pełnione funkcje:

Kategorie lasu	Obręby:		Nadleśnictwo	
	Lutowiska	Dwernik	Pow. leśna /ha/	
	ha	ha	ha	%
Lasy ochronne	12775,69	5807,59	18583,28	95,49
Lasy gospodarcze	103,99	61,40	165,39	0,85
Lasy rezerwatowe	386,28	146,73	533,01	2,74
Grunty związane z gospodarką leśną	130,59	48,17	178,76	0,92
LASY – ogółem	13396,55	6063,89	19460,44	100,00

9. Akceptuje się obliczone etaty użytkowania rębnego:

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)							
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etaty wg zrównania średniego wieku	Etaty optymalny	Etaty z potrzeb przebudowy	Etaty wg okresów uprzątnięcia w KO i KDO	Etaty z potrzeb hodowlanych na okres obowiązywania planu	Etaty przyjęte na okres obowiązywania planu
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m ³ brutto							
	etaty roczne						Etaty 10-letni	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb leśny Lutowiska								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	073	1142	13233	13233
W LASACH OCHRONNYCH (O)	47140	44056	35382	44056	1110	40696	406280	406280
PRZERĘBOWO-ZRĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GPZ)	175	161	188	175	0	0	X	333
PRZERĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM	47315	44217	35570	44231	1183	41838	419513	419846
Obręb leśny Dwernik								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	299	4071	41713	41713
W LASACH OCHRONNYCH (O)	23783	19015	15941	19015	841	21237	218941	218941
PRZERĘBOWO-ZRĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GPZ)	271	207	170	207	13	323	X	2088
PRZERĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM	24054	19222	16111	19222	1153	25631	260654	262742
OGÓŁEM	71369	63439	51681	63453	2336	67469	680167	682588

10. Uzgadnia się pozyskanie użytków rębnych w wysokości:

Użytki rębne	Obręb:				Nadleśnictwo Lutowiska	
	Lutowiska		Dwernik			
	masa m ³					
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
zaliczone na etat*	440838	377958	275879	242932	716717	620890
nie zaliczone na etat	2992	2497	2379	1979	5371	4476
Razem	443830	380455	278258	244911	722088	625366

* etat netto użytków rębnych zaliczonych na poczet etatu wraz z 5% przyrostem.

11. Uzgadnia się następujące wielkości powierzchni, które nie będą objęte użytkowaniem:

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębnym i przedrębnym		
Obręby:		Nadleśnictwo Lutowiska
Lutowiska	Dwernik	
Powierzchnia /ha/		
Ostoje ptaków (bocian cz., orlik k, orzeł przedni)		
27,57	38,1	65,67
Ostoje węża eskulapa		
55,96	39,74	95,70
Ochrona brodaczek		
7,65	-	7,65
Ostoje żubra i zwierzyny płowej (szczególne zagęszczenie populacji)		
433,89	138,37	572,26
Rezerwy przyrody		
386,28	146,73	533,01
Projektowane rezerwy		
164,51	-	164,51
Drzewostany bezpośrednio po zabiegu		
214,92	111,43	326,35
RAZEM 1765,15		
1290,78	474,37	1765,15

12. Uzgadnia się powierzchniowy etat użytkowania przedrębnego w wysokości:

Kategoria cięć	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
	Powierzchnia /ha/*		
CP/P	108,11	31,77	139,88
TW	206,99	88,98	295,97
TP	3328,00	1067,53	4395,53
Razem	3643,10	1188,28	4831,38

Przyjmuje się wskaźnik użytkowania przedrębego w wysokości 50 m³/ha

- dla obu obrębów leśnych.

13. Przyjmuje się następujący szacunkowy etat miąższościowy w użytkowaniu przedrębnym:

Etat użytków przedrębnych	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
Powierzchniowy /ha/	3643,10	1188,28	4831,38
Miąższościowy /m ³ netto/	171226	67732	238958
Miąższościowy /m ³ brutto/	214033	84665	298698
Przyrost bieżący /m ³ brutto/	355300	135800	491100

14. Przyjmuje się następujące etaty użytkowania głównego:

Rodzaj cięcia	Obręb:				Nadleśnictwo Lutowiska		
	Lutowiska		Dwernik				
	masa /m ³ /						
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	%	netto
Rębne	443830	380455	278258	244911	722088	74,4	625366
Przedrębne	214033	171226	84665	67732	298698	30,8	238958
Razem	657863	551681	362923	312643	1020786	105,2	864324
Przyrost bieżący	664550	x	306200	x	970750	x	x
% przyrostu	99,0	x	118,5	x	105,2	x	x

15. Przyjmuje się następujące zadania z zakresu hodowli lasu:

Wskazanie gospodarcze	Obręb:		Nadleśnictwo Lutowiska
	Lutowiska	Dwernik	
	powierzchnia [ha]		
Odnowienia halizn	-	-	-
Odnowienia przy rębniach złożonych	800,15	334,93	1135,08
Podsadzenia produkcyjne	22,00	43,50	65,50
Dolesienia luk i przerzedzeń	1,00	5,00	6,00
Poprawki i uzupełnienia w istniejących uprawach i młodnikach	-	-	-
Pielęgnowanie gleby	211,83	38,35	250,18
Pielęgnowanie upraw (CW)	604,97	482,37	1087,34
Pielęgnowanie młodników (CP)	1636,26	1043,94	2680,20
Melioracje agrotechniczne	829,07	389,01	1218,08

16. Akceptuje się wyróżnione w Nadleśnictwie siedliska przyrodnicze zweryfikowane w trakcie inwentaryzacji stanu lasu:

Kod	Nazwa siedliska	Pow. w ha 2014 r.
	Siedliska przyrodnicze nieleśne	
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie	9,32
6430	Ziołorośla górskie <i>Adenostylion alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i>	3,53
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>	485,65
	Razem siedliska przyrodnicze nieleśne	498,50
	Siedliska przyrodnicze leśne	
9110	Kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagenion</i>	86,79
9130	Żyzne buczyny <i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>	13118,76
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	345,99
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach <i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>	11,18
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe	84,61
	Razem siedliska przyrodnicze leśne	13647,33
	Razem	14145,83

17. Akceptuje się następujące działania z zakresu ochrony przyrody:

Obiekt	Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1	2	3	4
Rezerwat „Krywe”	leśnictwo Sękowiec oddziały: 150f,g, 151d,f,~b, 151Ac, 152c,d,f,g,h, 153d,f,g, 154c,g, 155Aa,b,c,d,~a, 156d,f, 157g, 158g,~b, 159g,h,~b, leśnictwo Tworylczyk, oddziały: 90a,b,c,d,f,g,h,i,k,l,m,n, o,p,r,s,~a, 96a,b,c,d,~a, 99a,b,c,f,g,h,n, 107a,b,c,i,~a, 108a,c,d,f, 114a,b,c, d,f, 117a,~a, 118a,~a	432,62	Wszystkie działania planowane w obrębie rezerwatów mogą być realizowane wyłącznie na podstawie zadań ochronnych ustanowionych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jako zadań zleconych, po przekazaniu środków finansowych.
Rezerwat „Hulskie”	leśnictwo Sękowiec, oddziały: 145Aa,~b, 146a,~a, 146Aa,b,c, 147a,b,c,~a, 148a,c,d,~b	191,27	
Rezerwat „Śnieżycy wiosenna w Dwerniczku”	leśnictwo Dwerniczek, oddz. 124r	4,94	
Park Krajobrazowy Doliny Sanu	Całość Obrębu Dwernik, Obręb Lutowiska, leśnictwo Polana (całość), Chmiel (całość), leśnictwo Sękowiec(całość), leśnictwo Paniszczew oddz.:81,81A,81B,81C,82-86,115-121, leśnictwo Skorodne oddz.:75,75A,75B,75C, 75D, 76Bp,r, leśnictwo Rosochate oddz.68,68A,69,69A,70,71a-f,h,71A,72f,g,l-p, 72A,73,74,93-101, Leśnictwo Dwerniczek oddz.: 66j-z,ax-dx, 67, 87-92, 122-129)	14528,97	Realizować plan urządzenia lasu, który w zakresie ochrony przyrody uwzględnia wytyczne zawarte w rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 46, poz. 483, z późn. zmian.).
Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu	leśnictwo Czarna (całość) leśnictwo Lipie (całość); leśnictwo Paniszczew, oddz.:53A,53B,54,54A, 55,55A,56,56A,56B,56C, 62-64,64A, leśnictwo Skorodne, oddz.: 34 46-49,49A, 50,50A,51,51A,52,52A, leśnictwo Rosochate, oddz.: 57,58,58A,65,69,69B,71g, leśnictwo Dwerniczek, oddz.:36,36A,37,38,38A,39, 66a-i.	6356,29	Realizować plan urządzenia lasu, który w zakresie ochrony przyrody uwzględnia wytyczne zawarte w Rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 maja 2005 r. w sprawie Wschodnio-beskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 80, poz. 1355, z późn. zmian.).

Obiekt	Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1	2	3	4
Obszar specjalnej ochrony ptaków „Bieszczady” Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Bieszczady” - PLC 180001	Całość Obrębu Dwernik, Obręb Lutowiska, leśnictwo Polana (całość), leśnictwo Chmiel (całość), leśnictwo Sękowiec(całość), leśnictwo Paniszczew oddz.:81,81A,81B,81C,82-86,115-121, leśnictwo Skorodne oddz.:75,75A,75B,75C,75D,76B, leśnictwo Rosochate (oddz. 65,68,68A,69,69A,70-74,93-101, leśnictwo Dwerniczek oddz.:38Abx,cx,fx,gx, 66j-z,ax-dx,67,87-92,122-129	14987,53	Do czasu opracowania i ustanowienia planu ochrony postępować zgodnie z ogólnymi wytycznymi zawartymi w Programie ochrony przyrody, dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony.
Proponowane rezerwat „Rosolin”	leśnictwo Czarna oddz.: 12d,f, 34a-c,h leśnictwo Skorodne oddz. 52a,c	104,40	Do czasu zatwierdzenia rezerwatów oraz opracowania i zatwierdzenia planu ochrony rezerwatów–realizować plan urzędzenia lasu. Nie planowano użytkowania rębego, czynności gospodarcze ograniczono do niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych.
Proponowane rezerwat „Przełom Sanu pod Tołstą”	leśnictwo Paniszczew, oddz.121, leśnictwo Sękowiec, oddz. 160,	161,49	
Zespół przyrodniczo–krajobrazowy „Cerkiew w Hulskim”	leśnictwo Hulskie Oddz. 86c,d,f,k	7,79	Podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do zachowania naturalnego krajobrazu i otoczenia dawnej cerkwi w Hulskim - jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych.
Zespół przyrodniczo–krajobrazowy „Młyn W Hulskim”	leśnictwo Hulskie Oddz. 84b	8,25	Podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do zachowania naturalnego krajobrazu i pozostałości dawnej wsi Hulskie -jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych.

Obiekt	Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1	2	3	4
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wieś Krywe”	leśnictwo Hulskie 90Aa-h,j-r, 90Ba-s, 94a-i,k,-b	198,52	Podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do zachowania naturalnego krajobrazu i pozostałości dawnej wsi Krywe -jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych.
Pomniki przyrody żywej 18 obiektów	leśnictwo Dwerniczek oddz. 38An leśnictwo Rosochate oddz.57g, 74d leśnictwo Lipie oddz.18b, leśnictwo Chmiel oddz. 140b,131i/l,131i, leśnictwo Jawornik oddz.63a, 53a	-	Podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do poprawy stanu zdrowotności drzew -jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych. Dbalność o właściwe oznakowanie.
Pomniki przyrody nieożywionej 3 obiekty	leśnictwo Jawornik oddz. 56f, 69b; leśnictwo Sękowiec oddz.149i; leśnictwo Nasiczne oddz.42a	-	Ochrona zachowawcza-porządkowanie otoczenia, konserwacja tablic informacyjnych i oznakowani.
Proponowane stanowiska dokumentacyjne 2 obiekty	przy oddz. 34f leśnictwo Skorodne – grunty obce, leśnictwo Nasiczne oddz.24b	-	Pozostawienie bez ingerencji
Ciekawe fragmenty przyrody nieożywionej	leśnictwo Chmiel oddz. 130d, 135a, leśnictwo Czarna oddz 12c, leśnictwo Dwerniczek oddz. 123k, leśnictwo Lipie oddz. 24Bf, leśnictwo Hulskie oddz. 88a, leśnictwo Jawornik oddz. 57b, 58c, 64b, 66a, 68b, 73b, 72b,c, leśnictwo Dwernik oddz. 11b	-	Pozostawić bez ingerencji
Stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 2014 roku, poz. 1409 w sprawie ochrony gatunkowej roślin - w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Obiekt		Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1		2	3	4
Stanowiska chronionych gatunków zwierząt		Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 2014 roku, poz. 1348 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Użytki ekologiczne: Krywe Hulskie Tworylne		Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	405,20	Ochrona zachowawcza - podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do utrzymania właściwego stanu obiektów - jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych.
Nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	kod 6510'	lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	485,65	Ekstensywne użytkowanie kośne realizowane w ramach użytkowania ubocznego (wskazane działania w ramach programów rolnośrodowiskowych itp.)
	kod: 6230		9,32	przeciwdziałanie sukcesji wtórnej prowadzącej do zarastania muraw, ekspansji gatunków żyźniejszych łąk głównie poprzez usuwanie drzew i krzewów oraz ewentualne przywrócenie gospodarki kośno-pasterskiej
	kod 6430		3,53	ochrona zachowawcza oraz przeciwdziałanie zmianom stosunków wodnych.
Leśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie		lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	13647,33	Realizacja przyjętych w planie urządzenia lasu perspektywicznych celów gospodarki leśnej opartych na przyrodniczych typach drzewostanów.

18. Akceptuje się następujące działania z zakresu ochrony wartości kulturowych i turystycznych oraz edukacji ekologicznej:

Obiekt	Lokalizacja oddz., poddz.	Czynność
Ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne	Przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Okresowe kontrolowanie stanu tablic informacyjnych i elementów wyposażenia i w razie potrzeby naprawa lub konserwacja, dbałość o właściwe oznakowanie, usuwanie posuszu, złomów i wywrotów z bezpośredniego otoczenia trasy, zagrażających bezpieczeństwu i utrudniających poruszanie się zwiedzających.
Szlaki turystyczne, trasy rowerowe	Przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Przy wlotach szlaków turystycznych na teren Nadleśnictwa umiejscowienie tablic informacyjnych dotyczących prawidłowego zachowania się na terenie lasów, dbałość o ich estetyczny wygląd. Na trasach szlaków usuwanie pojawiających się złomów i wywrotów uniemożliwiających poruszanie się.
Tablice informacyjne i ostrzegawcze o treści powiązanej z prawidłowym zachowaniem się na terenach leśnych bądź o szerokiej tematyce przyrodniczej.	Przy wlotach głównych szlaków komunikacyjnych na teren Nadleśnictwa, przy parkingach, miejscach biwakowych, itp.	Okresowa konserwacja lub wymiana na nowe, dbanie o estetyczny wygląd tablic.
Obiekty historyczne i pozostałości kultury materialnej	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Porządkowanie otoczenia, wykonywanie prac leśnych w bezpośrednim sąsiedztwie w sposób nie zagrażający obiektom.
Punkty widokowe	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczych i kulturowych”	Wykonywanie stosownych zabiegów pielęgnacyjnych w zakresie zachowania przedpoła widokowego.

19. Przyjmuje się przedstawione przez Wykonawcę przewidywane oddziaływanie realizacji planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa:

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne- planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe, stopniowe i przerębowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	+/-1	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych

na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,
- 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,
- (minus) wpływ ujemny, negatywny,
- 1. oddziaływanie krótkoterminowe,
- 2. oddziaływanie średnioterminowe,
- 3. oddziaływanie długoterminowe.

Zatwierdzam:

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famielc

Lista obecności
na Naradzie Techniczno-Gospodarczej zwołanej
w dniu 28 października 2014 roku w Nadleśnictwie Lutowiska

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Instytucja	Podpis
1	Marek Marecki	Z-ca Dyrektora	RDLP Koszów	Marecki
2	Grzegorz Wójciszyn	N. Lutowiska	Spec. do inf. tech.	Wójciszyn
3	Anna Morayńska	Referent	szkoleniowa	Morayńska
4	Wojciech ^{-STOKYGA}	ZVL		Wojciech
5	Yoni Obiorczyk		ZVL	Obiorczyk
6	Krzysztof Dwornicki	Specjalista EIT	RDLP Koszów	Dwornicki
7	Jan Moszkowski	L-114	Lutowiska	Moszkowski
8	Grzegorz Cwik	L-114	Wodzisław Lutowski	Cwik
9	Zbigniew Dywida	L-114 ^{SITLID}	N-ctwo Lutowski	Dywida
10	Haciek Dębski	L-114 ^{SITLID PTL}	N-ctwo Lutowski	Dębski
11	Janusz Kowalski	St. Specjalista	N-ctwo Lutowski	Kowalski
12	Feliks Duda	L-114 ^{SITLID}	N-ctwo Lutowski	Duda
13	Marek Bęćka	N-114	N-ctwo Lutowski	Bęćka
14	Wacław Piłki	L-114 ^{SITLID}	N-ctwo Lutowski	Piłki
15	Marek Paszkowski	L-114	N-ctwo Lutowski	Paszkowski
16	Henryk Duda	L-114 ^{SITLID PTL}	L-114	Duda
17	Beata Orłowska	St. Specjalista	N-ctwo Lutowski	Orłowska
18	Jan Kowalski	Inst. Nadzoru	N-ctwo Lutowski	Kowalski
19	Mieczysław Szczęsny	Inst. Nadzoru	N-ctwo Lutowski	Szczęsny
20	Haciek Dębski	L-114	N-ctwo Lutowski	Dębski

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Instytucja	Podpis
21	Ireneusz Kimla	Specjalista SL	RDP w Krośnie	
22	Lucyna Piunik	przewodnicząca	Gmina Bieszczady	
23	ANŻEJ PEC	Specjalista SL	Kuchnia	
24	Witold Grandel	Specjalista SH	huta-żelazna Krosno	
25	Krzysztof Jm	l-ow	l-ow Krosno	
26	Alfred Król	Kierownik	Zespół Obs. kraj	
27	Konrad Stój	członek	Komitet Obrony Dobro Ordę	
28	Marian Stój	koordynator rep.	Komitet Obrony Dobro Ordę	
29	Pom Podkroza	l-ow	Nitro Sulfonik	
30	Michał Runkiewicz	technolog	PAI-GC	
31	Bogumił Dąbka	Z-ca dyrektora	BULIGL O. Anemysji	
32	Dariusz Krolek	kierownik pracowni BULIGL	BULIGL	
33	Maria Jakubiszyn	st. technolog	BULIGL	
34	Stanisław Bizon	Dyrektor Odszkod.	BULIGL	
35	Janusz Kopyński	Naczelnik w	DGLP	
36	Piotr Mysł	Naczelnik DK	RDP	
37	Michał Amorski	specjalista	ZDPN	
38	Jan Broda	st. Inspektor Audytu	BULIGL zespół	
39	Janusz Kuczman	prezident	Z.O.P22-Krosno	
40	Janek Staniewicz	Naczelnik ZG	RDP w Krośnie	

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Instytucja	Podpis
41.	Janusz Grabowski		TRACOCINA 12 Kocze 130-300 13107	<i>[Signature]</i>
42	Adam Beldan	Prezes	Il FUNDACJA	<i>[Signature]</i>
43	RADOŚKAU MICHAŁ	OS. 15155	02130211500 08240602103	<i>[Signature]</i>
44	Adam Janusz	Leśniczy	Nictwo Lutawik	<i>[Signature]</i>
45	Grzegorz Bartosz	Leśniczy	Nictwo Lutawik	<i>[Signature]</i>
46	Antoni Flak	1-en	Nictwo Lutawik	<i>[Signature]</i>
47	Piotr Szlachetka	Handelnik 20	RDLP w Końcu	<i>[Signature]</i>
48	Piotr Fajfara	Handelnik 28	RDLP w Końcu	<i>[Signature]</i>

**PODKARPACKI
PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY**
ul. Wierzbowa 16
35- 959 Rzeszów

SNZ. 9020.3.40.2014.RD

Rzeszów, dnia 22.12.2014 r.

OPINIA SANITARNA

Na podstawie:

- art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn.zm.),
- art.54 ust.1 w związku z art. 58 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz.1235),

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu wniosku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 15.12.2014 r., znak: SZ-7014-3/14 w sprawie opinii o „Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2015 do 2024”

opiniuje pozytywnie

w zakresie sanitarnohigienicznym projekt „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2015 do 2024”.

UZASADNIENIE

Przedłożony do zaopiniowania projekt obejmuje plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska o powierzchni ogólnej 20640,31 ha, w tym obrębów leśnych Lutowiska 13862,56 ha oraz Dwernik 6777,75 ha.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska na okres od 01.01.2015 do 31.12.2024 jest podstawowym dokumentem, na którym opiera się gospodarka leśna.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska obejmuje:

- elaborat – czyli opis ogólny nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- plany, zawierające wykazy planu cięć rębnych, przedrębnych i zabiegów hodowlanych,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),
- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Głównym celem Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnieniu równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Plan nie zawiera zabiegów, których realizacja może znacząco

negatywnie wpływać na środowisko, jak również nie przewiduje realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Z przedłożonej prognozy oddziaływania na środowisko wynika, że realizacja ustaleń planu nie stworzy warunków, w których wystąpiłoby zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Biorąc powyższe pod uwagę zajęto stanowisko jak w sentencji.

Otrzymują:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie
2. n/a

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNICACH

mgr Katarzyna Sotczyńska-Zopala

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE**

Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów
WPN.410.4.1.2015

Rzeszów, 2015-06-

01

**Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Krośnie
ul. Bieszczadzka 2
38-400 Krosno**

Działając na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), w związku z wnioskiem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 15 grudnia 2014 r., znak: ZS-7014-3/14, w sprawie wydania opinii dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska opracowanego na lata 2015 – 2024, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, informuję co następuje.

Nadleśnictwo Lutowiska zarządza lasami o powierzchni 20640,31 ha, z czego 14987,53 ha położonych jest w granicach obszaru Natura 2000 Bieszczady PLC180001.

Analizując przedłożone dokumenty, stwierdzono wady i nieścisłości w zapisach analizowanych dokumentów, a w szczególności Prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej na potrzeby przedmiotowej procedury oraz Programu Ochrony Przyrody. Ponadto przedłożona prognoza nie odpowiada wymaganiom określonym w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 23 października 2013 r., a dotyczącym uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska i Stuposiany.

Należy zauważyć, iż podstawowym założeniem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego planu jest analiza wpływu zaplanowanych zabiegów w formie szczegółowych wskazań gospodarczych na elementy środowiska naturalnego, a w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone obszary Natura 2000.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627, z późn. zm.) zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Przedmiotowa prognoza w dziale dotyczącym wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony dla których został wyznaczony ww. obszar Natura 2000, nie odpowiada skali dokumentu oraz standardom dla tego typu analiz i ocen. Ponadto zaproponowane działania minimalizujące nie wynikają z przeprowadzonych analiz i ocen, a są jedynie subiektywną propozycją autora prognozy. Dla przykładu dla priorytetowego siedliska przyrodniczego o kodzie 9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach zajmującego powierzchnię 11,18 ha w obszarze Nadleśnictwa zaprojektowano trzebieże późne (TP), aby następnie stwierdzić, iż nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na ww. przedmiot ochrony (str.114). Gdzie tym czasem dla tego samego obszaru Natura 2000 w granicach Nadleśnictwa Stuposiany działania takie zostały określone za mogące powodować negatywne oddziaływania, a zaproponowane działania ograniczające i minimalizujące to pozostawianie powierzchni bez zabiegów. Nadmienić, należy, iż dla siedliska 9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach najwłaściwszą formą jego ochrony jest ochrona bierna z umożliwieniem zachodzenia spontanicznych procesów rozwojowych w warstwie drzewostanu i runa. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie stoi na stanowisku, iż z uwagi na znikomą powierzchnię oraz niewielką wartość gospodarczą, postępowanie takie nie spowoduje istotnego zmniejszenia możliwości pozyskania surowca drzewnego w skali Nadleśnictwa. Pozostawienie bez użytkowania ww. siedliska znajduje również uzasadnienie w pełnionych zazwyczaj przez te powierzchnie funkcji glebo – i wodochronnych, oraz ich bardzo dużej wartości biocenotycznej, stanowią one nierzadko siedliska wielu rzadkich i cennych gatunków flory i fauny. Należy zauważyć, iż dla żadnego z siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Bieszczady PLC180001 nie została przeprowadzona właściwa analiza i ocena oddziaływań generowanych w ramach zaproponowanych wskazówek gospodarczych na terenie Nadleśnictwa Lutowiska. Zgodnie z wyżej przytoczonym pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 23 października 2013 r., a dotyczącym uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska i Stuposiany w części dotyczącej analizy, pkt b: prognoza powinna określać, oceniać i analizować: przewidywane oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Bieszczady PLC180001 oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Bieszczady PLC180001.

Odrębne zagadnienie stanowi zaproponowane podejście w zakresie gospodarki leśnej prowadzonej w obrębie siedlisk łągowych jak również dolin potoków. Działania wpisane w Programie Ochrony Przyrody, które zostały ocenione w prognozie nie są ze sobą spójne (POP str. 147, Prognoza str. 91). Analizując zapisy Prognozy stwierdzić należy, że zalecenia opisane są znacznie szerzej niż w POP. Jednakże prognoza nie stanowi części Planu Urządzenia Lasu wobec powyższego rzeczą niezmiernie ważną jest, aby szczegółowe zapisy znalazły się w Programie Ochrony Przyrody (dotyczy to np. pozostawiania wzdłuż cieków pasa drzewostanu nienaruszonego do 30m). Należy również wskazać jednoznacznie, czy przedmiotowy zapis dotyczyć będzie wszystkich cieków, czy jedynie wybranych. Ponadto zapis „30m” należy doprecyzować względem jego terenowego wykonania. W obecnym brzmieniu niejednoznacznie wskazano, jakiego konkretnie obszaru dotyczy, jak również czy będzie terenowo wskazywany czy będzie to zapis Programu Ochrony Przyrody. Niejasnym jest również czy owe „30m” dotyczyć będzie prawej i lewej strony cieku. Górski charakter Nadleśnictwa Lutowiska determinuje również występowanie siedliska 91E0 w dolinach

potoków. Dlatego też zachowanie tego siedliska jest nierozdzielnie związane z potokami. Zasadnym zatem jest stwierdzenie, że planowanie i ocena wpływu na środowisko PUL w tym aspekcie powinna być prowadzona w sposób uwzględniający potrzebę ochrony obu tych elementów środowiska.

Siedliska łąkowe stanowią niewielką powierzchnię w skali Nadleśnictwa Lutowiska, zdaniem tut. Organu winne zostać wyłączone z użytkowania, również określanego jako „zabiegi pielęgnacyjne”. Siedlisko to jest niezwykle cenne, zarówno jako siedlisko przyrodnicze oraz jako siedlisko gatunków roślin i zwierząt. Dlatego też należy jasno określić dlaczego jakiegokolwiek prace miałyby być w obrębie tego siedliska wykonywane i czym podyktowane miałyby być takie działania. Przy planowaniu powyższego nadrzędną zasadą jaką powinni kierować się planiści powinna być zasada utrzymania lub przywracania naturalności tego zbiorowiska. Dlatego też wykonywanie jakichkolwiek prac z zakresu szeroko rozumianej gospodarki leśnej motywowane winno być wyłącznie potrzebami ochronnymi tego siedliska (np. usuwanie obcych siedliskowo gatunków). Za niezasadne Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska uznaje prace w obrębie siedliska 91E0 typu „pielęgnacje”, wykonanie których w sposób sztuczny regulować będzie stan zachowania tego siedliska przyrodniczego w płatach przewidzianych do „pielęgnowania”.

Następnym elementem, który może świadczyć o nie zrozumieniu tematu analizy i oceny oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest przykład zagłębka bruzdkowanego i nadobnicy alpejskiej. Dla tego pierwszego prognoza oddziaływania na środowisko, mimo braku analizy i oceny zaplanowanych wskazań gospodarczych przyznaje słusznie, że działania ochronne wiążą się z bierną ochroną stanowisk oraz zabezpieczeniem wystarczającej ilości odpowiedniego materiału łąkowego – złomów i powalonych pni drzew, nie mniej jednak Program Ochrony Przyrody ani zapisy opisu taksacyjnego wydzieleni leśnych w których notowany był ww. gatunek w żaden sposób nie odpowiadają wymaganiom zagłębka bruzdkowanego oraz zaproponowanym działaniom minimalizującym. W prognozie znalazły się tylko nieprecyzyjne zapisy o „pozostawieniu „starych” dziuplastych i martwych drzew. Pozostawienie części drzew po cięciach uprzętających do naturalnej śmierci (5% pow.). Wskazania ochronne winny być niezwykle precyzyjne pod każdym względem i nie podlegające interpretacji. Obecne zapisy (str. 132 POP) są nieprecyzyjne. Nie wiadomo bowiem, czy pozostawiane będą wszystkie złomy i wykroty powstałe w drzewostanach Nadleśnictwa czy też jakąś ich część. Ponadto rozbieżności w zapisach POP nie pozwalają stwierdzić, które działania będą realizowane. Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż zaproponowane działania są nieadekwatne do wymagań ww. gatunku, na wszystkich zinwentaryzowanych stanowiskach zaproponowano działania mające na celu pozyskanie surowca drzewnego w ramach cięć trzebieżowych bądź rębnych. Należy zauważyć, iż sposób prowadzenia gospodarki leśnej na obszarach występowania zagłębka bruzdkowanego, ma decydujące znaczenie dla jego przetrwania. Mając na uwadze powyższe ważne jest aby na stanowiskach ww. gatunku gospodarka leśna prowadzona była w sposób zapewniający zachowanie siedlisk zagłębka, a co za tym idzie zaprzestaniu prowadzenia jakiegokolwiek zabiegów gospodarczych. Wiąże się to z wrażliwością zagłębka bruzdkowanego na zamiany w środowisku leśnym. Należy także dążyć do ochrony możliwie dużych obszarów.

Podobna sytuacja dotyczy nadobnicy alpejskiej, której występowanie potwierdzono na terenie Nadleśnictwa Lutowiska, a ogólne zapisy prognozy dotyczące gatunku, wskazują iż „istotnym elementem prowadzenia gospodarki leśnej, który powinien ulec modyfikacji w związku z potrzebą ochrony gatunku (ta forma ochrony polega by nadobnica alpejska nie zdążyła zasiedlić drewno przeznaczone do produkcji), jest sposób postępowania z pozyskanym

surowcem. Szereg obserwacji wskazuje, że nadobnica często zasiedla pozyskane i zbyt długo przetrzymywane drewno złożone w stosy w miejscu naświetlonym. Z tego względu na terenie PLC180001 Bieszczady należy wypracować metody, które pozwolą zmniejszyć tego rodzaju zagrożenie do minimum, np. poprzez pozyskiwanie drewna „na bieżąco” oraz składowania w miejscach ocienionych, zwłaszcza w pobliżu miejsc występowania”. Biorąc pod uwagę powyższe nie sposób nie zgodzić się z przytoczonymi zapisami mającymi na celu minimalizację i ograniczenie negatywnych oddziaływań zaplanowanych zabiegów gospodarczych, nie mniej jednak brak jest takich zapisów w opracowanym Programie Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Lutowiska, a zamiast tego znalazła się ogólna informacja o „pozostawianiu w lesie buków martwych, w trakcie rębni pozostawianie części drzewostanów (5% pow.) do naturalnej śmierci”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie stoi na stanowisku, iż w stosunku do nadobnicy alpejskiej działania minimalizujące wpływ gospodarki leśnej winny być ukierunkowane przede wszystkim na poprawę stanu zachowania siedlisk gatunku oraz zmniejszania ryzyka niszczenia siedlisk czy osobników gatunku na etapie zagospodarowywania pozyskanego drewna, poprzez wykonywanie prac leśnych w odpowiednich terminach jak również w określony sposób. Drzewostany bukowe, stanowiące siedlisko gatunku nie powinny być użytkowane w okresie od 15 czerwca do 15 września. W przypadku konieczności wykonywania cięć w ramach rębni lub trzebieży w ww. terminie, pozyskane drewno należy niezwłocznie wywieźć poza teren występowania nadobnicy alpejskiej, uniemożliwiając jego zasiedlenie. Jako właściwe i skuteczne działania minimalizujące można podać przykład zapisów umieszczonych w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łysa Góra PLH180015, gdzie szczegółowo zostały określone działania mające na celu minimalizację zagrożeń negatywnych oddziaływań gospodarki leśnej na ww. gatunek.

Podobna sytuacja jak wymieniona wyżej dotyczy biegacza urozmaiconego. Dla przykładu przytoczyć można zapisy Programu Ochrony Przyrody ze strony 147, w którym wskazano jako zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń poprzez „ograniczenie regulacji potoków oraz osuszania bagien, zakaz zrywki potokami”. Jednocześnie Prognoza nie ocenia tego rodzaju działań na zachowanie tego gatunku. Dodatkowo Prognoza na str. 128 wskazuje, że w Programie Ochrony Przyrody wprowadzono jako działanie minimalizujące pozostawienie procesom sukcesji pasa drzewostanu bezpośrednio przylegającego do cieków o szer. 30 m., podczas gdy w Programie Ochrony Przyrody takowych zapisów odnośnie tego gatunku nie ma (np. str. 132). Zauważyć jednocześnie należy, że w Programie Ochrony Przyrody oraz w Prognozie wskazano do zastosowania nie istniejące w obrocie prawnym rozporządzenia z zakresu ochrony gatunkowej (np. POP str. 164, Prognoza np. str. 128).

Następnym elementem podważającym jakość i wiarygodność opracowanych dokumentów jest zagadnienie dotyczące ochrony gatunku bezlistu okrywowego. W pierwszej kolejności Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pragnie zwrócić uwagę że ww. gatunek chroniony jest nie tylko ustawodawstwem krajowym jak to wskazano w prognozie oddziaływania na środowisko (str.85) ale również prawem międzynarodowym do którego przestrzegania Państwo Polskie jest zobowiązane (Dyrektywa Siedliskowa – Załącznik II, Konwencja Berneńska – Załącznik I). Dla gatunku bezlistu okrywowego wskazano jako działania ochronne ostrożne wykonywanie prac leśnych w obrębie stanowisk oraz zachowanie umiarkowanego zwarcia drzewostanu (POP str. 138), jednocześnie projektując w Planie Urządzenia Lasu zadania z zakresu gospodarki leśnej typu rębnia (oddz. 112c) lub trzebieże. Zaznaczyć należy, iż bezlist okrywowy w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r., poz. 1409) oznaczony jest cyfrą „3” oznaczającą, że w stosunku do tego gatunku nie obowiązuje

generalne odstępstwo od zakazu umyślnego niszczenia i uszkodzenia oraz niszczenia jego siedliska w przypadku wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów. W praktyce oznacza to bierną ochronę stanowisk tego gatunku. Zaproponowane w Programie Ochrony Przyrody rozwiązania uznać należy za dalece niewystarczające, w przypadku realizacji których można domniemać, że zostaną naruszone zakazy, a w przypadku ich naruszenia skutkować może to sankcjami karnymi określonymi ustawą o ochronie przyrody.

Kolejnym elementem, który nasuwa wątpliwą jakość ocenianych dokumentów jest sprawa ochrony gatunkowej. Jako przykład można podać gniewosza plamistego jako gatunku umieszczonego w grupie gatunków licznych i niewymagających specjalnych zabiegów ochronnych, a wręcz działania prowadzone w ramach gospodarki leśnej zostały przez autora ocenione jako pozytywne. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zwraca uwagę, iż gniewosz plamisty na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r, poz. 1348) znajduje się na liście zwierząt objętych ochroną ścisłą i jest wyszczególniony jako gatunek dla którego wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi. Ponadto jeżeli przedmiotowy gatunek jest stwierdzony na terenie Nadleśnictwa należy dokonać wyodrębnienia z grupy gatunków licznych i niewymagających specjalnych zabiegów ochronnych, a następnie dokonać analizy oddziaływania zaplanowanych zadań gospodarczych na ww. gatunek oraz zaproponować adekwatne działania minimalizujące. Podobna sytuacja dotyczy gatunku motyla jakim jest krasopani hera, dla którego Prognoza wskazuje, iż „gatunek nie wydaje się w skali kraju zagrożony”, co jest potwierdzeniem zupełnej nie znajomości tematu. Informuje, iż obecnie w Polsce notowanych jest mniej niż 10 stanowisk, a obszar Natura 2000 Bieszczady PLC180001 jest północnym zasięgiem występowania tego gatunku i niezmiernie ważnym dla zachowania gatunku w skali kraju. Potwierdzeniem wartości przyrodniczej tego motyla jest objęcie ochroną zarówno prawem krajowym jak i międzynarodowym (Prawo międzynarodowe - Dyrektywa Siedliskowa Załączniki II (gatunek priorytetowy) i IV Prawo krajowe, ochrona gatunkowa - ochrona ścisła, Kategoria zagrożenia IUCN: Czerwona lista zwierząt zagrożonych w Polsce (2002), VU Polska czerwona księga zwierząt (2004), VU Czerwona lista dla Karpat (2003) EN (w Polsce CR)).

Analogiczna sytuacja dotyczy sóweczki, która przy ocenie znalazła się w grupie gatunków licznych wraz z modraszką, siniakiem, raniuszkiem i innymi pospolitymi gatunkami występującymi na terenie Nadleśnictwa Lutowiska. Ww. gatunek jest przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Bieszczady PLC180001 i zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r, poz. 1348) znajduje się na liście zwierząt objętych ochroną ścisłą i jest wyszczególniony jako gatunek dla którego wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi. Podobne sytuacje jak te wymienione wyżej dotyczą również innych ocenianych gatunków dla których przedmiotowe dokumenty źle określają status ochronny oraz niewłaściwie przeprowadzają ocenę (plazy, dzięcioły, lelek kozodój itd.). Podobnie analizując zapisy Programu Ochrony Przyrody oraz Prognozy w zakresie oddziaływania Planu na gatunki ptaków również stwierdzono istotne rozbieżności pomiędzy tymi dokumentami (Prognoza np. str. 131, POP tab. XXII). Należy zatem, podobnie jak w przypadku zagłębka bruzdkowanego czy nadobnicy alpejskiej, jednoznacznie przypisać działania względem gatunków oraz ocenić je w Prognozie. Niejednoznaczne zapisy nie mogą stanowić podstawy do twierdzeń, że Plan nie oddziałuje negatywnie na stan zachowania poszczególnych gatunków ptaków. Jednocześnie zauważyć należy, że w Programie Ochrony Przyrody jak również w Prognozie

używane są sformułowania odnośnie zachowania np. chronionych gatunków roślin typu „*otoczyć szczególną troską*” bez jakiegokolwiek rozwinięcia, na jakich konkretnie działaniach tego rodzaju zadanie miałyby polegać. Dane wykorzystane z inwentaryzacji i lokalizacji gatunków powinny posłużyć jako jeden z elementów oceny. Tutejszy organ stoi na stanowisku, iż właściwie przeprowadzona ocena powinna obejmować wpływ zaplanowanych zabiegów gospodarczych na gatunki i siedliska, które mogą być istotne dla gatunków stanowiących przedmiot ochrony ww. obszaru Natura 2000 tj. gatunki z ocenami A, B i C w Standardowym Formularzu Danych (SDF). Analiza powinna zostać wykonana w oparciu o opisy taksacyjne drzewostanów, wiedzę o wymaganiach ekologicznych gatunków oraz analogię do miejsc, na których wykazano gatunki chronione, biorąc pod uwagę m.in. wiek drzewostanów, skład gatunkowy, strukturę.

Wszystkie wyżej przytoczone przykłady rozbieżności są dowodem braku zgodności i niezrozumienia pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 23 października 2013 r., a dotyczącego uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska i Stuposiany, w którym to podkreślano, iż w treści prognozy powinny zostać przywołane i powtórzone analizy i wnioski wynikające z zapisów Programu Ochrony Przyrody, w tym: wykaz chronionych i rzadkich gatunków, zestawienia drzewostanów według grup wiekowych, bogactwa gatunkowego, pochodzenia, budowy pięterowej oraz zestawienie powierzchni drzewostanów wg form degeneracji ekosystemów leśnych wraz z opisem projektowanych działań minimalizujących. Podobna sytuacja dotyczy terminów wykonania prac w ramach realizacji zaplanowanych działań gospodarczych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie nie może zgodzić się z zapisami Prognozy jak i Programu Ochrony Przyrody w tej kwestii. Po wielokroć w przedłożonych dokumentach pojawia się zapis, iż „*Plan urządzenia lasu nie określa terminu wykonania określonych prac ani nie precyzuje wskazówek dotyczących używania określonego sprzętu. Pozostaje to w gestii wykonawcy Planu*”. Nie mniej jednak tutaj Organ stoi na stanowisku, co zostało również wyrażone w ww. piśmie z dnia 23 października 2013 r., iż w celu uwzględnienia potrzeby ochrony istotnych z punktu widzenia przyrody gatunków roślin, zwierząt i grzybów, a w szczególności gatunków będących przedmiotami ochrony ww. obszarów Natura 2000, należy przeanalizować i wskazać optymalne terminy realizacji zaplanowanych działań w ramach opracowywanego projektu dokumentu.

Zauważam ponadto, iż Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie zarządzeniem nr 28 z dnia 2 grudnia 2014 r., dotyczącym wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie wprowadził do stosowania szereg zasad, które nie zostały ujęte w analizowanym dokumencie. Dlatego też mając na uwadze zapisy art. 51 ust. 3a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zasadnym jest twierdzenie, że projekt PUL dla Nadleśnictwa Lutowiska nie obejmuje wszystkich dostępnych na etapie jego tworzenia ramowych zasad gospodarowania w aspekcie regulowanym ww. zarządzeniem Dyrektora RDLP. Jaskrawym przykładem różnic Zarządzenia względem PUL jest podejście zastosowane przy ochronie np. potoków.

Zupełnie odrębną kwestią jest fakt, że przedmiotowe zarządzenie traktować należało by jako akt regulujący, kreujący politykę (strategię działania) RDLP w Krośnie i jej nadleśnictw w aspekcie wymagań ochrony przyrody, winien zatem być, na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Odnosząc się do monitoringu skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska, który założono jako jednokrotną ocenę pod koniec okresu obowiązywania Planu, z wykorzystaniem metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych, stwierdzić należy, że taka analiza nie pozwala na ocenę skutków realizacji postanowień Planu w trakcie jego realizacji jak również ewentualnego zaprzestania działań, które mogą w sposób niemożliwy do przewidzenia na obecnym etapie negatywnie oddziaływać na ekosystemy leśne. Monitoring lasu służy ocenie stanu zdrowotnego lasu i jego bogactwa przyrodniczego, pozwalając sygnalizować pojawiające się negatywne zmiany, a tym samym podejmować działania zapobiegające rozszerzaniu się negatywnych procesów. Ocena stanu lasu i śledzenie zmian w zakresie różnorodności biologicznej i wielkości zasobów leśnych przyczynia się do skutecznego stosowania działań zapewniających ochronę i naturalizację ekosystemów leśnych oraz przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom poprzez właściwą ich diagnozę. W związku z powyższym monitorowanie skutków realizacji postanowień przedmiotowego Planu, wykonywanych na terenie Nadleśnictwa Lutowiska powinien prowadzić organ nadzorujący w cyklu 5 i 10 letnim, możliwie z wykorzystaniem metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych.

Uwzględniając powyższe uznano, iż zamieszczone informacje i zapisy w przedłożonych dokumentach nie są wystarczające do wymaganych w procesie analizy i oceny oraz mogą być przyczyną negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony wyznaczonych w granicach Nadleśnictwa Lutowiska obszarów Natura 2000. W związku z powyższym, projekt Planu Urządzenia Lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w zarządzie nadleśnictwa Lutowiska, opracowany na lata 2015 – 2024 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w obecnej formie opiniuję negatywnie.

Otrzymują:
1. Adresat
2. A/a.

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

Agnieszka Marcela
I Zica Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
- Regionalny Konserwator Przyrody w Rzeszowie

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Projektu Planu dla Nadleśnictwa Lutowiska, która odbyła się w dniu 26 sierpnia 2015 r. w Lutowiskach.

(Zn. spr.: ZS.6004.8.2015)

Komisja Projektu Planu, przeprowadzona w formie debaty publicznej, zwołana została przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, zgodnie z § 128 Instrukcji urządzania lasu.

Celem obrad było:

- omówienie zgłoszonych opinii, uwag i wniosków złożonych przez podmioty inne niż wskazane w art. 54 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1235 ze zm.),
- sformułowanie uzasadnienia, o którym mowa w art. 42 pkt 2 tej ustawy, czyli zawierającego informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,

Udział społeczeństwa w obradach Komisji Projektu Planu został zapewniony przez:

- Ogłoszenie w prasie lokalnej zawierające miejsce i termin zwołania KPP oraz cel obrad,
- Opublikowanie na stronie BIP RDLP w Krośnie informacji o miejscu i terminie oraz celu zwołania KPP,
- Przesłanie zawiadomień ze wskazaniem miejsca i terminu oraz celu zwołania KPP do autorów wniosków do projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska oraz do przedstawicieli urzędów, samorządów, przedsiębiorców leśnych, a także organizacji zainteresowanych gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa Lutowiska.

Wykaz uczestników Komisji Projektu Planu dla Nadleśnictwa Lutowiska, zgodnie z listą uczestników debaty, stanowiącą załącznik do niniejszego protokołu.

Debata oraz dyskusja nad poszczególnymi wnioskami prowadzone były według poniżej przedstawionego, przyjętego na wstępie przez uczestników debaty schematu:

DYREKTOR RDLP W KROŚNIE

1. Przywitanie wszystkich zebranych.
2. Wskazanie moderatora dyskusji oraz osoby upoważnionej do przedstawienia sprawozdania z przebiegu prac nad projektem planu urządzania lasu.

NACZELNIK WYDZIAŁU ZS.

1. Przedstawienie sprawozdania, w tym przedstawienie głównego celu obrad
2. Odczytanie treści wszystkich złożonych wniosków
3. Przedstawienie zasad debaty nad projektem planu urządzania lasu:
  - 3.1. Dopuszcza się, za zgodą uczestników, nagrywanie głosu i obrazu, z zastrzeżeniem, że Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu, nie wyraziło zgody na nagrywanie wizerunku jego pracowników. Prezes Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi zobowiązał wszystkich, którzy będą rejestrować obraz do tego, żeby nie kierowali obiektywem kamery na osoby, które nie wyrażają na to zgody. Wykonane nagrania mogą zostać wykorzystane wyłącznie w celu udokumentowania wypowiedzi w związku z procedurą tworzenia planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska i nie mogą być wykorzystane w innym zakresie, w tym rozpowszechniane w żadnej formie.
  - 3.2. Zagadnienia dotyczące zgłoszonych uwag i wniosków omawiane będą w ten sposób, że zostaną one pogrupowane przedmiotowo, wg treści zastrzeżeń, wraz ze wskazaniem wnioskodawców.
  - 3.3. Dla danego zakresu przedmiotowego Wykonawca przedstawi swoje stanowisko, propozycję zmiany w projekcie planu urządzania lasu, wraz z uzasadnieniem, lub uzasadnienie dla utrzymania bez zmian zapisów w projekcie dokumentu.
  - 3.4. Dyskusja nad danym wnioskiem kończy zagadnienie – po podsumowaniu i rozstrzygnięciu przez Dyrektora RDLP nie powraca się do danego tematu.
  - 3.5. Głosu w debacie udziela moderator na podstawie zgłoszeń poprzez podniesienie ręki; obowiązuje zasada nieprzerywania wypowiedzi.

- 3.6. Czas wypowiedzi w dyskusji – nie dłużej niż 2 minuty; dopuszcza się dwie wypowiedzi na dany temat – uzupełnienie do pierwszej wypowiedzi przez maksymalne kolejne dwie minuty.
- 3.7. Wystąpienia mogą dotyczyć tylko zgłoszonych uwag i wniosków na etapie konsultacji społecznych oraz treści opinii RDOŚ.

W trakcie dyskusji sporządzana będzie odręczna notatka, zawierająca treści bieżących wystąpień. Notatka, po zakończeniu obrad, podlegać będzie weryfikacji i podpisaniu przez osoby zabierające głos w dyskusji – na wniosek tych osób. Notatka stanowić będzie materiał wyjściowy do sporządzenia projektu protokołu z obrad Komisji Projektu Planu. Sporządzony w ten sposób projekt protokołu zostanie zweryfikowany na podstawie zapisu dyktafonu.

DYREKTOR RDLP W KROŚNIE

Uszczegółowił przedstawione powyżej zasady w następujący sposób:

1. Po zakończeniu omawiania danego zagadnienia, zostanie dokonane przeze mnie podsumowanie i rozstrzygnięcie, dotyczące sposobu ujęcia w projekcie planu ul.
2. Po zakończeniu obrad, przedstawię ogólne podsumowanie całości debaty nad projektem planu ul.

Wnioski i uwagi do projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska złożyli:

1. Klub Przyrodników ze Świebodzina
2. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
3. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze
4. WWF Polska
5. Pan Tomasz Nakonieczny
6. Państwo Ewa Stańczak, Agata Starzecka i Grzegorz Starzecki
7. Pan Lech Buchholz

Powyższe wnioski i uwagi wpłynęły w formie pisemnej na adres RDLP w Krośnie w terminie.

Pogrupowana tematycznie treść wniosków, wyjaśnienie Wykonawcy wraz z proponowanym sposobem ich ujęcia w projekcie PUL, wypowiedzi poszczególnych uczestników dyskusji oraz decyzja Przewodniczącego Komisji Projektu Planu w kwestii ich ujęcia w projekcie planu urządzania lasu, została przedstawiona i rozstrzygnięta poniżej:

1. Projekt planu przewiduje intensywne użytkowanie lasu na poziomie 105% przyrostu. Intensywność pozyskania budzi uzasadniony niepokój i oznacza wysokie ryzyko negatywnego oddziaływania planu na środowisko przyrodnicze.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na:

- zasady kształtowania się bieżącego i przeciętnego przyrostu miąższości w drzewostanach,
- przebieg cyklu rozwojowego dolnoreglowego lasu pierwotnego i jego możliwości produkcyjnych,
- zasady wyliczania etatu pozyskania wg potrzeb hodowlanych w zależności od stadium rozwojowego,
- sumaryczne wyniki inwentaryzacji oraz parametry planu pozyskania drewna,
- zestawienie w zakresie wyłączenia niektórych drzewostanów z planowania pozyskania drewna,
- rozmiar procentowego poboru masy w poszczególnych kategoriach użytkowania

W aspekcie powyższego Wykonawca wyjaśnił, że

- przyjęte do obliczeń współczynniki redukcyjne przyrostu miąższości zapewniają trwałość drzewostanów,
- zaplanowano jedynie 14,6 % poboru miąższości brutto.

Ponadto Wykonawca zwrócił uwagę na:

- zakres i poziom zmian podstawowych wskaźników, w tym wzrost średniego wieku drzewostanów, w wyniku realizacji planu ul w kształcie przyjętym na Naradzie Techniczno - Gospodarczej, z uwzględnieniem poprawek przedstawionych na Komisji projektu planu,
- zakres powierzchniowy drzewostanów nieobjętych użytkowaniem ze względu na zachowanie różnych form ochrony, wynosi 1 765 ha, co stanowi 9 % powierzchni drzewostanów w Nadleśnictwie Lutowiska,
- możliwości oraz konieczność pozyskiwania drewna, wynikające głównie ze średniego wieku drzewostanów, znacznej powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia, 8 233 ha, w tym zredukowaną powierzchnię młodego pokolenia w KO, która wynosi 4 462 ha oraz łączną powierzchnię młodego pokolenia, tj. 6 166 ha (32 % powierzchni drzewostanów),
- aspekt historyczny – znaczący udział gruntów porolnych, prawie 1/2 powierzchni.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

Pan Radosław Michalski, przedstawiciel Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze (dalej R.Michalski) - wypowiadając się także w imieniu innych organizacji ekologicznych,

a w szczególności WWF Polska i Klubu Przyrodników, nie reprezentowanych na KPP wskazał że:

- zbyt duży, jego zdaniem, rozmiar pozyskania niedopasowany jest do potrzeb rzadkich gatunków wskaźnikowych dla lasów pierwotnych występujących na terenie Nadleśnictwa Lutowiska,
- spadek masy zasobów po 10 latach obowiązywania PUL będzie miał swój niekorzystny wpływ na te gatunki.

Pan Stanisław Kucharzyk, Bieszczadzki Park Narodowy (dalej S.Kucharzyk) - nawiązując do przedstawionych przez Wykonawcę projektu planu procesów zachodzących w lesie naturalnym, zapytał jaki udział w drzewostanach Nadleśnictwa Lutowiska mają drzewostany o strukturze przerębowej.

Pan Bogumił Dabek, Zastępca Dyrektora BULiGL Oddział w Przemyślu (dalej B.Dabek) – w odpowiedzi na pytanie przedmówcy wyjaśnił, że w Nadleśnictwie Lutowiska nie określono drzewostanów o strukturze przerębowej. Przedstawione na wykresie cykle rozwojowe lasu pierwotnego posłużyły jedynie do celów porównawczych i zobrazowania przebiegu rozwoju drzewostanów z umiejscowieniem fazy, w której obecnie znajdują się drzewostany w Nadleśnictwie Lutowiska. Wskazał także na pozostawienie 5 % powierzchni do naturalnego rozpadu w drzewostanach rębnych oraz na pozostawieniu bez wskazań gospodarczych 1 765 ha, jako zabezpieczenie dla bytowania i rozwoju rzadkich gatunków naturalnych.

Pan Dariusz Królak, BULiGL Oddział w Przemyślu, przedstawiciel Wykonawcy (dalej D.Królak) – wskazał na duży udział drzewostanów olszy szarej na gruntach porolnych oraz, że drzewostany te obecnie znajdują się w fazie rozpadu. Przyrost, który się w nich odkłada jest znikomy. Na skutek koniecznej przebudowy tych drzewostanów, które stanowią znaczący odsetek powierzchni leśnej Nadleśnictwa, zapas znacząco spadnie. Wskazał także na wskaźnik pozyskania drewna w drzewostanach rębnych Nadleśnictwa Lutowiska, który wynosi 58 m³/ha netto. Jest to wskaźnik zbliżony do wskaźników poboru miąższości w drzewostanach trzebieżowych, nie można mówić więc, że projekt planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska zakłada intensywne pozyskanie.

R.Michalski – wskazał na brak przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji gatunków chronionych przed przystąpieniem do opracowania projektu PUL. W jego przekonaniu, Zarządzenie nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r., dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie (dalej zarządzenie nr 28/2014), uwzględnia aktualny stan wiedzy. W ciągu 10

letniej realizacji PUL zlokalizowane zostaną nowe stanowiska gatunków chronionych, natomiast ustalony etat użytkowania pozostanie niezmienny.

D.Królak – wyjaśnił, że w przypadku stwierdzenia nowych stanowisk gatunków chronionych, w miejscach takich nie będą realizowane wskazania gospodarcze zawarte w PUL. Ilość drewna do pozyskania wskazana w PUL jest to wartość maksymalna, a nie obligatoryjna do wykonania. Natomiast etat cięć jest zaplanowany z uwzględnieniem warunków, które występują w chwili obecnej.

Pan Piotr Brewczyński, Naczelnik Wydziału Ochrony Ekosystemów Leśnych RDLP w Krośnie (dalej P.Brewczyński) - w odniesieniu do wypowiedzi R. Michalskiego wskazał na to, że:

- zaplanowany do pozyskania etat miąższościowy nie jest związany z drewnem martwym, więc nie wpłynie negatywnie na organizmy saproksyliczne,
- zarządzenie nr 28/2014 tworzy ruszt ekologiczny zapewniający odpowiednie warunki rozwoju dla wszystkich gatunków chronionych,
- w lasach gospodarczych nie ma możliwości ochrony wszystkich potencjalnych miejsc, gdzie mogą rozwijać się gatunki saprofityczne i chronione, ponieważ w tych drzewostanach należy także prowadzić gospodarkę leśną.

W podsumowaniu swojej wypowiedzi wyraził przekonanie, że zaplanowany etat nie wpłynie negatywnie na bioróżnorodność oraz na gatunki wskaźnikowe dla lasów pierwotnych.

R.Michalski – stwierdził, że zarządzenie 28/2014 w pełni zapewni ochronę gatunków cennych przyrodniczo pod warunkiem dokonania dokładnej inwentaryzacji. Wskazał na zbyt wysokie, jego zdaniem, pozyskanie poza ostojami ksylobiontów. W jego przekonaniu, wyznaczenie powierzchni bez wskazań pociągnie za sobą przeniesienie realizacji założonej wielkości etatu miąższościowego na powierzchnię znajdującą się poza wyznaczonymi ostojami ksylobiontów.

Pan Bożydar Neroj, Szef Produkcji Działu Urządzania Lasu BULiGL Sękocin Stary (dalej B.Neroj) – wskazał na to, że PUL jest sporządzony według aktualnej inwentaryzacji. Stan przyszły jest jedynie prognozą i jest przedmiotem objętym regulacją na podstawie odpowiednich przepisów.

Pan Stanisław Bazan, Dyrektor BULiGL Oddział w Przemyślu (dalej S.Bazan) – zabrał głos w kwestii organizacyjnej. Wskazał na łamanie ustalonej dyscypliny dotyczącej przebiegu obrad. Stwierdził, że przedstawiciel Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze zabiera głos częściej niż dwa razy na dany temat, a wypowiedzi jego są zdecydowanie dłuższe niż dwie minuty. W związku z tym, że przedstawiciel tej organizacji w swoich wypowiedziach utożsamia się ze społecznością lokalną, wniósł także o dopuszczenie do głosu licznie zgromadzonych przedstawicieli samorządów.

W podsumowaniu wypowiedzi wyraził obawę, że, jego odczuciu, dyskusja została zdominowana przez przedstawiciela Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze.

Pan Krzysztof Mróz, Wójt Gminy Lutowiska (dalej K.Mróz) – wskazał na mieszkańców gminy Lutowiska, jako na element środowiska, o którym zapomina się podczas planowania wprowadzenia na szeroką skalę biernej ochrony przyrody.

W jego przekonaniu mieszkańcy gminy Lutowiska wykazują dbałość o ochronę przyrody, natomiast rolą samorządów jest dbałość o mieszkańców. Stwierdził, że wszelkie ograniczenia w ilości planowanego do pozyskania drewna przekładają się wprost na wzrost stopy bezrobocia. Działania polegające na dużym ograniczeniu pozyskania drewna są więc bardzo szkodliwe z punktu widzenia dbałości o szeroko rozumiany interes społeczny. Wyjaśnił, że główne wpływy do budżetu Gminy Lutowiska pochodzą z działalności gospodarczej, prowadzonej przez Zakłady Usług Leśnych, świadczących usługi na rzecz Nadleśnictw Lutowiska i Stuposiany. Dzięki Zakładom Usług Leśnych budżet Gminy jest zrównoważony. Zrównoważenie to jednak występuje na poziomie zerowym. Bardzo łatwo więc, powodując ograniczenie ilości podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy, doprowadzić do deficytu. W związku z tym, że wpływy z podatków od prowadzonej na terenie gminy działalności turystycznej stanowią znikomy udział w jej budżecie, wprowadzenie biernej ochrony przyrody, proponowane przez pozarządowe organizacje ekologiczne, przeniesie się wprost na przychody gminy, powodując brak możliwości finansowych do realizacji ustawowych zadań gminy. Poza tym, z braku alternatywnych źródeł dochodu, nasili się, i tak już bardzo duża, migracja ludzi w poszukiwaniu pracy, a w konsekwencji dalsze wyludnienie regionu. W dalszej części wypowiedzi wskazał także na brak poparcia dla Urzędu Gminy Lutowiska ze strony organizacji ekologicznych w wieloletnich staraniach o uzyskanie subwencji ekologicznej. Przyznanie takich środków pozwoli na zapewnienie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, dla których wprowadzenie ochrony biernej przynosi ewidentne straty. W chwili obecnej mieszkańcy Gminy Lutowiska zdani są na to, co wyprodukują sami. Każdy niepozyskany metr sześcienny drewna powoduje zubożenie społeczeństwa. Zaapelował do pozarządowych organizacji ekologicznych o to, aby w swoich działaniach i wypowiedziach, uwzględniały również dobro ludzi zamieszkujących teren Gminy Lutowiska oraz całego Powiatu Bieszczadzkiego. Na zakończenie, odnosząc się do projektu planu urządzania lasu stwierdził, że przekonują go działania i argumenty przedstawicieli BULiGL oraz leśników, w dziedzinie dbałości o ochronę przyrody. Świadczy o tym coraz większa ilość przedmiotów ochrony na terenie tego regionu. W jego przekonaniu Nadleśnictwa Lutowiska i Stuposiany w pełni zapewnią dbałość o ochronę przyrody w ramach prowadzonej gospodarki leśnej, bez konieczności wprowadzania niczym nieuzasadnionych dodatkowych ograniczeń.

Pan Władysław Chmurski, Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska (dalej W.Chmurski) - wskazał na fakt prowadzenia przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze, badań dotyczących ustalenia lokalizacji stanowisk zgniotka cynobrowego na terenie Nadleśnictwa Lutowiska. Stwierdził, że na podstawie informacji, które posiada, badania te prowadzone były metodą inwazyjną. Na prowadzenie tego rodzaju badań wymagane jest stosowne zezwolenie, wydane przez RDOŚ. W przeciwnym wypadku działania takie prowadzone są niezgodnie z prawem i mogą spowodować zniszczenie środowiska życia tych cennych gatunków. Zarzucił także R.Michalskiemu świadome manipulowanie cyframi podczas swoich wypowiedzi. Wskazał na podawaną na debacie przez Wykonawcę planu urządzenia lasu, średnią zasobność drzewostanów w wysokości 245 m³/ha, podczas gdy R.Michalski w swojej wypowiedzi, ten sam parametr podał jako 200 m³/ha. Wskazał również na to, że biorąc pod uwagę obecny stan drzewostanów i środowiska, w porównaniu do tego, który był w latach 50 - tych ubiegłego wieku, nie można mówić o dewastacji środowiska prowadzonej przez leśników, ponieważ wszystkie wskaźniki opisywane w kolejnych planach urządzenia lasu ulegają ciągłej poprawie. Kończąc wypowiedź stwierdził, że taki stan lasu jest wynikiem pracy szeregu pokoleń leśników.

R.Michalski - złożył publicznie deklarację wsparcia Wójta Gminy Lutowiska w staraniach o uzyskanie subwencji ekologicznych. Stwierdził, że systematycznie rośnie rozmiar pozyskania na terenie RDLP w Krośnie, więc nie można mówić o wzroście bezrobocia, ale o wzroście ilości miejsc pracy. W związku z tym nie widzi żadnego zagrożenia dla lokalnego rynku pracy. W odniesieniu do zarzutu prowadzenia badań metodą inwazyjną bez wymaganych zezwoleń, stwierdził, że badania, które prowadziła Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze dotyczyły gatunków nowych dla tego terenu i dla obszaru Polski. W takim przypadku zezwolenia nie są wymagane. Gatunki chronione zostały znalezione przy okazji. Natomiast wszelkie informacje zebrane podczas prowadzonych badań, jak również opis metodyki, przekazał w formie raportów do zarządzających terenem bezpośrednio po Naradzie Techniczno - Gospodarczej w Nadleśnictwach Stuposiany i Lutowiska. Wyjaśnił także, iż wartość 200 m³/ha podał z zaokrągleniem.

Pan Piotr Fafara, Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Krośnie (dalej P.Fafara) – zwrócił uwagę na to, że podana wartość zaokrąglenia jest wielkością nieznacznie mniejszą od przyjętego wskaźnika pozyskania.

B.Dąbek – wskazał na następujące dane:

- rozmiar pozyskania w poprzednim PUL wynosił 97 tys. m³/rok,
- obecnie przyjęto rozmiar pozyskania na poziomie 86 tys. m³/rok.

W takim przypadku należy mówić o spadku pozyskania w kolejnym dziesięcioleciu o ilość 11 tys. m³ średnio w roku, a nie o wzroście pozyskania.

Ponadto zwrócił uwagę na wzrost średniego wieku drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska oraz na konieczność prawidłowej interpretacji przedstawionych danych.

Wyjaśnił także, iż użytkowanie w rozmiarze 67 m³/ha brutto oznacza ilość pobieraną przez 10 lat, nie zaś w ciągu jednego roku. W ciągu roku mówimy o średnim użytkowaniu w granicach ok. 7 m³/ha brutto z całych zasobów drzewostanów rębnych.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP

w Krośnie wskazał na ustalenie, na Naradzie Techniczno Gospodarczej dla Nadleśnictwa Lutowiska, maksymalnego etatu miąższościowego. Zwrócił także uwagę, że na realizację tego etatu wpływ mają różne czynniki, które mogą zaistnieć w przeciągu 10 lat, np. zaniechanie użytkowania związane z zapewnieniem ochrony dla przedmiotów ochrony, które zostaną ujawnione w trakcie realizacji PUL, czy też zapisami Planu Ochrony dla obszaru Natura 2000 Bieszczady. Na dzień dzisiejszy ustalony etat obrazuje tylko możliwości i w związku z tym, że jest to etat maksymalny, nie może zostać przekroczony. Ponadto etat ustalony na bieżące dziesięciolecie znacznie spada w odniesieniu do etatu z poprzedniej rewizji urzędzeniowej. Jest to dowód, że planowanie urzędzeniowe nie jest nastawione, jak sugerują ekologiczne organizacje pozarządowe, na ciągły wzrost pozyskania drewna. Rozmiar pozyskania uwzględnia aktualny stan zasobów określony na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji obrazującej stan lasu. Na zakończenie wypowiedzi zwrócił się z prośbą do uczestników debaty o zachowanie odpowiedniego poziomu dyskusji i przestrzeganie przyjętych na wstępie zasad.

2. Za niewłaściwe uważa się dążenie do obniżenia średniego wieku drzewostanów, co zostało zastosowane w planie. Wnioskuje się o podwyższenie wieku rębności dla jodły i buka do 130 lat, czyli górnej granicy przewidzianej w Instrukcji urządzania lasu.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na:

- stopniowy wzrost średniego wieku drzewostanów Nadleśnictwa Lutowiska, z 68 lat przy pierwszej rewizji PUL do 76 lat w piątej rewizji oraz 86 lat, zgodnie z prognozą, po realizacji zapisów zawartych w obecnym projekcie planu ul,
- powierzchnię drzewostanów w wieku powyżej 100 lat, które zajmują obecnie obszar 5 636,62 ha, tj. ok. 40,5 % powierzchni leśnej Nadleśnictwa, położonej w granicach obszaru Natura 2000,

- po realizacji zapisów planu urządzania lasu powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat zwiększy o ok. 15%, osiągając wielkość 6 505,07 ha, co będzie stanowić 43,4% powierzchni Nadleśnictwa w granicach obszaru Natura 2000 i 33,7 % powierzchni leśnej Nadleśnictwa Lutowiska ogółem,
- przeciętne wieki rębności dla głównych gatunków drzew, takich jak: sosna, świerk, jodła, dąb i buk, przyjęto na podstawie wykazu zamieszczonego w rozdziale VIII Instrukcji urządzania lasu (dalej IUL), zaś dla pozostałych gatunków według ustaleń Komisji Założeń Planu (dalej KZP),
- wyjaśnił, że przeciętne wieki rębności dla głównych gatunków drzew w obrębach leśnych służą przede wszystkim dla celów obliczania etatów według dojrzałości drzewostanów,
- według wykazu zamieszczonego w rozdziale VIII IUL przeciętny wiek rębności dla Bk i Jd zawiera się w przedziale 110 do 130 lat, na KZP przyjęto 120 lat,
- wiek dojrzałości rębnej konkretnego drzewostanu określany jest przez taksatora na gruncie, na podstawie aktualnego jego stanu, w tym zdolności do naturalnego odnowienia,
- zwrócił uwagę, że zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r., § 7 ust. 3 pkt 1a, minimalne wieki rębności dla buka i jodły, wynoszą 100 lat.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – nie odnosząc się do argumentów zawartych w wyjaśnieniu wykonawcy PUL zapytał dlaczego nie można przyjąć 130 lat uwzględniając złożone wnioski.

D.Królak – wyjaśnił przedmówcy, że przeciętny wiek rębności przyjęty na KZP, ustalony był zgodnie z charakterem drzewostanów. Udział drzewostanów w klasie odnowienia w Nadleśnictwie Lutowiska, wynosi 43,3 %. Przyjęty na poziomie 120 lat przeciętny wiek rębności, jest związany m.in. z koniecznością zapewnienia właściwych warunków wzrostu dla odnowienia i gwarantuje trwałość lasu.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP

w Krośnie wskazał na to, że sprawa przeciętnego wieku rębności była omówiona

w sposób szczegółowy na posiedzeniu KZP. Protokół z tej komisji był upubliczniony w ramach konsultacji społecznych nad założeniami do planu. Każdy w tym czasie mógł złożyć swoje propozycje i uwagi. Na podstawie

ustaleń przyjętych na KZP sporządzono specyfikację istotnych warunków zamówienia, stanowiącą podstawę do ogłoszenia przetargu i wyłonienia wykonawcy. Na dzień dzisiejszy został sporządzony projekt PUL. Na tym etapie nie ma możliwości dokonywania zmian przeciętnego wieku rębności i przyjmuje się ustalenia dotyczące średniego wieku rębności podjęte na Komisji założeń planu w 2012 r.

3. Pozostawienie bez wskazówek gospodarczych „mateczników” niedźwiedzi wskazanych w projekcie polskiej Strategii Ochrony Niedźwiedzia z 2012 roku.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na:

- liczebność niedźwiedzi w okresie powojennym, którą szacowano na ok. 10-14 osobników w Polsce,
- aktualną liczebność niedźwiedzi w Bieszczadach, którą określa się na poziomie ok. 66 - 80 osobników (IOP PAN, raport MŚ dla KE) oraz fakt, że w dalszym ciągu utrzymuje się wyraźna tendencja wzrostowa,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, gdzie wskazano, że w odniesieniu do niedźwiedzi, ochronie, w okresie od 1 listopada do 30 kwietnia, podlegają miejsca gawrowania i obszar w promieniu do 500 m od tych miejsc,
- obowiązek RDOŚ, jako organu ochrony przyrody, który ustanawia strefy ochronne na podstawie miejsc gawrowania, do zabezpieczenia minimalnych wymagań niedźwiedzi.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – stwierdził, że wyjaśnienia Wykonawcy projektu PUL są dla niego mało przekonujące. Poprosił o uzasadnienie przytoczonych argumentów poprzez przedstawienie wyników badań, które wskazują na to, że gospodarka leśna nie zagraża gawrowaniu niedźwiedzi.

Pan Leszek Reizer, BULiGL Oddział w Przemyślu, przedstawiciel wykonawcy PUL (dalej L.Reizer) – wyjaśniając przedmówcy wskazał na brak badań, w wyniku których można stwierdzić, że gospodarka leśna zagraża występowaniu niedźwiedzi.

B.Neroj – podkreślił rolę PUL, jako dokumentu sporządzonego na potrzeby prowadzenia gospodarki leśnej. W związku z tym, zadaniem Wykonawcy projektu PUL, jest określenie wskazówek gospodarczych w drzewostanach, których wykonanie z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody oraz przepisów prawa, gwarantuje zachowanie trwałości lasu. Wskazał także na przykłady zachowań niedźwiedzi na podstawie badań prowadzonych w Tatrach. Stosując obrożę telemetryczną stwierdzono przejście osobnika z Tatr na Węgry. Przytoczył również wyniki obserwacji dotyczące wyrządzanych szkód wyrządzanych przez niedźwiedzie w pasiekach.

Zaobserwowano, że za powstałe kilka lat temu szkody w postaci niszczenia pasiek pszczelich w rejonie od Jasła po Przemyśla, a więc na terenie bardzo rozległym, odpowiedzialne są jedynie dwa niedźwiedzie. Obserwacje te poparte były badaniami genetycznymi. Powyżej przedstawione przykłady wskazują na znikomą wiedzę jaką posiadamy o niedźwiedziach.

P.Brewczyński – zwrócił uwagę na występowanie w Bieszczadach miejsc niedostępnych, nie użytkowanych i nie penetrowanych przez ludzi. Odróżnia to zdecydowanie Bieszczady od Tatr, gdzie niedźwiedzie często ulegają synantropizacji. Stwierdził także, iż prace związane z gospodarką leśną nigdy nie obejmują one całego obszaru równocześnie i są wykonywane okresowo.

S.Kucharzyk – poddał w wątpliwość stwierdzenie, że w związku z prowadzeniem gospodarki leśnej zabraknie miejsc do gawrowania dla niedźwiedzi. Przytoczył badania doktora Wojciecha Śmietany, w wyniku których wyróżnione zostały dwie grupy niedźwiedzi. Jedną grupę stanowią osobniki unikające kontaktu z ludźmi, zakładające gawry co najmniej 5 km od szlaków zrywkowych lub dróg leśnych. Drugą grupą są osobniki przyzwyczajone do człowieka. Korzystają one z karmy wykładanej pod ambonami lub z innych źródeł pożywienia występujących w bezpośrednim sąsiedztwie człowieka. W jego przekonaniu głównym zagrożeniem jest dla niedźwiedzi jest ich synantropizacja i należy w Programie ochrony przyrody wskazać działania zabezpieczające przed nią.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP

w Krośnie wskazał na corocznie prowadzony monitoring niedźwiedzi, dający wiarygodną wiedzę o ich liczebności. Na podstawie tych danych stwierdzić można, że populacja niedźwiedzi rozwija się i migruje na tereny oddalone od Bieszczad. Wskazał także na prace na rzecz rozwoju populacji niedźwiedzi, podejmowane

m.in. przez Nadleśnictwo Lutowiska. W podsumowaniu wskazał że na dzień dzisiejszy przepisy prawne całkowicie zabezpieczają odpowiednie warunki do bytowania tego gatunku.

4. Wyłączenie z pozyskania drewna wydzieleń (wg. załącznika), w których stwierdzono występowanie gatunków naturalnych tj.: Ponurka Schneidera, Zagłębka bruzdkowanego, Zgniotka cynobrowego, Biegacza urozmaiconego, Bezlistu okrywowego i gatunków nienaturalnych, wskaźnikowych tj.: *Dacne pontica*, *Ceruchus chrysomelinus*, *Eurythyrea austriaca*, *Thymalus limbatus*, *Peltis grossa*, *Peltis ferruginea*, *Grynocharis oblonga*, *Neomida haemorrhoidalis*, *Acrulia inflata*, *Dendrophagus crenatus*, *Ipidia binotata*, *Melandrya dubia*, *Dolotarsus lividus*, *Harminius undulatus*, *Ampedus elegantulus* poprzez utworzenie 100-500 m stref ochronnych wokół miejsc ich występowania.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

- wymienione powyżej gatunki nie są wskazane do objęcia ochroną strefową w myśl Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- na etapie konsultacji publicznych projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, Towarzystwo Entomologiczne, Klub Przyrodników, Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze i Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, wystąpiły z wnioskiem, o objęcie ochroną strefową żagłębka bruzdkowanego, następującej treści: „Zdecydowanie należy dodać do ochrony strefowej żagłębka bruzdkowanego (*Rhysodes sulcatus*). Jest to gatunek reliktowy, którego nie sposób chronić efektywnie bez możliwości tworzenia stref ochronnych, czyli ochrony specyficznych siedlisk jego rozwoju). Ponadto jest on uznany przez krajowych koleopterologów za gatunek parasolowy dla środowisk podkorowych. Jego ochrona zabezpiecza warunki życia i rozwoju wielu rzadkich gatunków nie ujętych w rozporządzeniu, jak i chronionych, występujących w takim środowisku (ponurek Schneidera, konarek tajgowy, zgniotek cynobrowy, zgniotek szkarłatny, rozmiarz kolweński). Maksymalna strefa ochrony całorocznej dla tego gatunku powinna obejmować wydzielenie leśne, w którym stwierdzono ten gatunek. Alternatywnie można też przyjąć: „miejsca rozrodu i regularnego przebywania oraz obszar w promieniu do 100 m wokół nich”,
- Minister Środowiska, odnosząc się do postulatów dotyczących tworzenia stref ochronnych dla żagłębka bruzdkowanego, przyjął następujące stanowisko: „Dyskusyjna jest skuteczność tworzenia stref ochrony dla bezkręgowców, skoro nie ma dla nich istotnego zagrożenia ze strony płoszenia, niepokojenia czy choćby zbierania okazów. Strefa co do zasady ma zapewnić spokój gatunkom wrażliwym na niepokojenie lub inne bezpośrednie oddziaływania. Żagłębek bruzdkowany jest gatunkiem dla którego konieczne jest tworzenie specjalnych obszarów ochrony w ramach sieci Natura 2000. Tam gdzie wystąpi w SDF jako przedmiot ochrony. PZO lub PO muszą przewidzieć skuteczne działania ochronne. Stąd tworzenie stref jest zabiegiem zbędnym, który może jedynie utrudniać wykonywanie działań ochronnych lub prac badawczych.”

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – zadał pytanie, czy zgodnie z Zarządzeniem 28/2014, ostoje ksylobiontów będą zlokalizowane w miejscach, gdzie one rzeczywiście

występują, czy też będą wzięte miejsca potencjalnego występowania tych gatunków.

P.Fafara - odpowiadając przedmówcy wskazał na to, że ostoje ksylobiontów są wyznaczone jako potencjalne miejsca ich występowania oraz jako istniejące stanowiska.

W.Chmurski - uzupełniając wypowiedź przedmówcy, wskazał na Zarządzenie nr 5/2015 Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia ostoi ksylobiontów.

P.Brewczyński – wskazał na to, że:

- zarządzenie 28/2014 tworzy „ruszt ekologiczny”, gwarantujący bytowanie i rozwój gatunków naturalnych,
- wszystkie stanowiska gatunków chronionych nie mogą być odnalezione, przez co nie mogą znaleźć się w ostojach,
- wprowadzenie Zarządzenia nr 28/2014 powinno być odbierane jako działania profilaktyczne, ponieważ nie ma dowodów na to, że gospodarka leśna ma niekorzystny wpływ na te gatunki.

S.Bazan – wskazał na to, że w ramach realizacji Zarządzenia nr 5/2015 Nadleśniczego Nadleśnictwa Lutowiska, wyznaczono obszar o powierzchni 894 ha, jako ostoje ksylobiontów.

Pan Jan Reklewski, Ministerstwo Środowiska - Naczelnik Wydziału w Departamencie Leśnictwa i Ochrony Przyrody (dalej J.Reklewski) - w swojej wypowiedzi wskazał na potrzebę pełnego rozpoznania i monitoringu zagłębka bruzdkowanego. Jako przykład podał zarządzoną przez Ministra Środowiska, w trybie kontroli aktów prawa miejscowego, poprawę Planu zadań ochronnych dla obszaru N2000 Ostoja Jaślińska w zakresie zagłębka bruzdkowanego. Jest zalecenie, aby w ramach PZO przeprowadzić dokładne rozpoznanie lokalizacji tych gatunków. Nie jest możliwe planowanie zadań ochronnych bez takiego rozpoznania, a plan ul nie powinien zawierać zapisów wskazujących na wykonanie pewnego rodzaju zabiegów na zapas.

D.Królak – zwrócił uwagę na procedury obowiązujące w nadleśnictwach nadzorowanych przez RDLP w Krośnie, wdrażane przy uruchamianiu prac leśnych, które zabezpieczają przed nieumyślnym zniszczeniem gatunków chronionych. Wskazał również kolejny raz na realizację zapisów Zarządzenia nr 28/2014 w Nadleśnictwie Lutowiska.

Pan Jarosław Plata, Kierownik Zakładu Ochrony Lasu w Krakowie (dalej J.Plata) – w swojej wypowiedzi wskazał na to, że stan populacji gatunków naturalnych jest lepszy niż przypuszcza się w chwili obecnej. Świadczy o tym fakt poszukiwania narzędzi ochrony dla populacji, która już jest. Zwrócił uwagę również na to, że zmienność środowiska spowoduje zanikanie niektórych stanowisk tych gatunków pomimo braku ingerencji człowieka.

Zwiększona akumulacja drewna martwego spowoduje powstawanie nowych stanowisk tych gatunków.

R. Michalski – stwierdził, że wszelkie działania zmierzające do tego, aby w przyszłości nie było potrzeby prowadzenia Czerwonej Księgi, są dobre. Wskazał na to, że na terenie Obszaru N2000 „Bieszczady”, znalezione zostały dwa stanowiska ponurka Schneidera na martwych kłodach jodłowych o średnicy ponad 90 cm. Według niego, takie drzewo musiało rosnać co najmniej 300 lat. Zapytał również zebranych, czy wszystkie stanowiska gatunków naturalnych zostały ujęte bez wskazań w „nowym” PUL.

S. Bazan – w odpowiedzi na pytanie przedmówcy wskazał na ilość drzewostanów bez wskazań oraz systematyczny wzrost ilości drewna martwego. Zapewnia to bardzo dobre warunki bytowania dla gatunków naturalnych. Zwrócił uwagę na dodatkowe działania podjęte przez RDLP w Krośnie, takie jak wyznaczenie stref buforowych wzdłuż potoków istotnych z przyrodniczego punktu widzenia.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP

w Krośnie wskazał na to, że wyłączona z wykonywania wskazań gospodarczych powierzchnia 5 % drzewostanów rębnych, to praktycznie powierzchnia jednego, średniej wielkości nadleśnictwa w warunkach RDLP w Krośnie. Ponadto, na terenie RDLP w Krośnie, dostrzegając potrzebę wdrożenia działań prewencyjnych w odniesieniu do gatunków wskazanych we wniosku pozarządowych organizacji ekologicznych, opracowano i wprowadzono w życie zarządzenie nr 28/2014. W związku z powyższym, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, nie widzi w chwili obecnej potrzeby dalszych wyłączeń z użytkowania na rzecz poprawy warunków bytowania gatunków naturalnych.

5. Wyłączenie z pozyskania stref wzdłuż wszystkich potoków, po 30 m w każdą stronę, w celu zachowania populacji mchu bezlista okrywowego i biegacza urozmaiconego.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że na terenie Nadleśnictwa zostały wyznaczone strefy wzdłuż głównych potoków, jako nienaruszone pasy drzewostanu do 30 m po obu stronach potoków. Powierzchnia tych stref wynosi 438 ha.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

Pani Katarzyna Kurek, Instytut Ochrony Przyrody Państwowej Akademii Nauk w Krakowie (dalej: K.Kurek) - w aspekcie zachowania odpowiednich warunków dla ochrony węża eskulapa, który występuje tylko na terenie Nadleśnictwa Lutowiska, zadała pytanie, dotyczące sposobu i zakresu, w jakim nastąpi wyłączenie wskazanych powierzchni z użytkowania. Przypomniała także zebranych, że wspomniany gatunek, jako podlegający ochronie gatunkowej oraz wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi, wymaga

zachowania otwartych powierzchni. W związku z tym potrzebne jest zachowanie rozsądku w stosowaniu różnych form ochrony przyrody. Podejmowanie działań stwarzających dogodne warunki dla jednego gatunku, mogą stać się zgubne dla innego, równie ważnego w ekosystemie. Tak może się stać również w tym przypadku, dlatego przy planowaniu działań ochronnych niezbędne jest porozumienie specjalistów z różnych dziedzin.

D.Królak – odpowiadając na powyższe wskazał, że nie wszystkie strefy przypotokowe zostały objęte wyłączeniem z użytkowania. Decyzje w tym zakresie podejmuje właściwy nadleśniczy.

K.Kurek – wskazała na niebezpieczeństwa jakie niesie ze sobą stosowanie tylko ochrony biernej, z całkowitym zaniechaniem ochrony czynnej. Na podstawie wyników badań prowadzonych na terenie Nadleśnictwa Lutowiska, opracowano i wdrożono strefy ochronne dla węża eskulapa. W jej przekonaniu współpraca z Nadleśnictwem Lutowiska w czasie prowadzenia badań układała się bardzo dobrze.

P.Brewczyński – w nawiązaniu do poruszonego tematu, wskazał na konieczność uwzględnienia wszystkich przedmiotów ochrony. W związku z powyższym, nie są planowane wyłączenia z użytkowania w odniesieniu do wszystkich potoków, ponieważ proponowanie działań skierowanych tylko do jednego przedmiotu ochrony, doprowadzi do ograniczenia bioróżnorodności, a być może nawet do wyginięcia danego gatunku. Wskazał na prawidłowość, że drzewostany użytkowane wykazują większą bioróżnorodność niż naturalne, z racji wytworzonych zróżnicowanych warunków na danej powierzchni.

P.Fafara – ze względu na rangę celów ochrony poprosił Panią K. Kurek o zaprezentowanie wyników prowadzonych na terenie Nadleśnictwa Lutowiska badań dotyczących węża eskulapa.

R.Michalski – zwrócił uwagę, że wystąpienie to zajmie zbyt dużo czasu.

K.Kurek – za zezwoleniem Przewodniczącego Komisji Projektu Planu przedstawiła charakterystykę badanego gatunku, celem poddania pod dyskusję wpływu ewentualnych ograniczeń wynikających z uwzględnienia wniosku pozarządowych organizacji ekologicznych na środowisko życia węża eskulapa.

Wąż eskulapa oceniany jest jako gatunek krytycznie zagrożony wyginięciem, a w chwili obecnej znajduje się na granicy wymarcia. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, wymaga ochrony czynnej i wyznaczenia stref ochronnych. Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska występuje granica jego zasięgu. Statystyczne wyniki analiz wskazują na to, że wąż eskulapa jest gatunkiem synantropijnym oraz, że w granicach swojego występowania, jest gatunkiem leśnym, związanym głównie z lasami liściastymi.

Sprzyjające warunki do bytowania i rozmnażania się znajduje w drzewostanach mozaikowatych pod względem warunków świetlnych, jak

również na małych zrębach zupełnych oraz w rozpadających się buczynach. Nigdy nie są to wielkoobszarowe powierzchnie leśne ani też wielkoobszarowe powierzchnie otwarte.

Odpowiednie warunki bytowania w tym regionie dla węża eskulapa wytworzyły się poprzez intensywne użytkowanie drzewostanów w minionym okresie. Działanie to spowodowało powstanie dużych powierzchni otwartych, które w obecnym czasie podlegają stopniowej sukcesji i zalesianiu.

Optymalne w skali makro stanowisko dla węża eskulapa powinno charakteryzować się lesistością około 70 %. Jeżeli chodzi o skład drzewostanów, to gatunek ten preferuje lasy bukowe i olszowe oraz siedliska grądów z odpowiednim składem gatunkowym drzewostanów. Jeżeli chodzi o wiek drzewostanów, to najbardziej odpowiednie są lasy ok. trzydziestoletnie, powstałe w wyniku sukcesji naturalnej.

Za jedno z największych zagrożeń, zaburzające funkcjonowanie tego gatunku, należy uznać postępującą sukcesję siedlisk otwartych i półotwartych.

Do tej pory nie prowadzono w Polsce badań nad wpływem gospodarki leśnej na ten gatunek. Publikacje amerykańskie wskazują, że wąż eskulapa pozytywnie reaguje na tworzenie małych powierzchni zrębowych.

W odniesieniu do Nadleśnictwa Lutowiska opracowano wskazania dotyczące ochrony czynnej węża eskulapa. W porozumieniu z Nadleśnictwem, wskazane zostały powierzchnie, które należy wyłączyć z użytkowania i pozostawić do naturalnego rozpadu oraz powierzchnie, gdzie należy ograniczać postęp sukcesji naturalnej. Natomiast w zakresie zmian w gospodarce leśnej Nadleśnictwa Lutowiska, zalecenia mają charakter „kosmetyczny”. Przykładem może być pozostawienie stert gałęzi na granicy drzewostanu i powierzchni otwartej.

Badania nad węzem eskulapa na terenie Nadleśnictwa Lutowiska zostały rozpoczęte około 8 lat temu, a więc w czasie, w którym nie był tworzony plan urządzania lasu. Pomimo to nie było przeszkód do wprowadzenia pewnych rozwiązań w obowiązującym planie urządzenia lasu. Nie było też przypadków zniszczenia stanowiska gatunku w skutek prowadzenia prac leśnych.

Na zakończenie swojej wypowiedzi K.Kurek stwierdziła, że wąż eskulapa jest gatunkiem priorytetowym na tym obszarze z racji jedynej, tak licznej populacji na terenie Polski. Ponownie wskazała na konieczność realizowania ochrony przyrody w ujęciu ekosystemowym, aby nie doprowadzić do zniszczenia siedlisk jednego gatunku, kosztem ochrony innego.

Wykaz zaleceń dla nadleśnictwa, wydzieleń leśnych, w których są strefy ochrony, wyniki monitoringu i inwentaryzacji oraz dalsze perspektywy ochrony węża Eskulapa zostały ujęte w rekomendacjach – dokumencie podsumowującym dotychczasowe działania w tym zakresie.

P.Fafara – podziękował Pani K. Kurek za wystąpienie, które stanowiło głos eksperta, albowiem Pani Katarzyna Kurek, jak również instytucja przez nią reprezentowana, nie składała wniosków do projektu planu urządzenia lasu. Poruszone treści należy uznać za niezwykle cenne, m.in. ze względu na zwrócenie uwagi na konieczność stosowania ochrony przyrody na poziomie ekosystemowym, a nie tylko pojedynczych gatunków.

R.Michalski – stwierdził, że zawsze ochrona bierna spotyka się z brakiem zrozumienia. Zawniósł o wyłączenie z użytkowania powierzchni po 30 m w każdą stronę od potoku dla ochrony bezlista okrywowego. Uszczegółowił, że wniosek ten dotyczy tylko cieków „epizodycznych”, a nie głównych, które zostały wymienione w prezentacji wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. W związku z tym zaproponował, aby Nadleśnictwo Lutowiska wstrzymało pozyskanie w tych miejscach do czasu przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji.

P.Fafara – wskazał na to, że przy przyjętych w projekcie planu ul. rozwiązaniach, możemy mówić jedynie o nieumyślnym zniszczeniu osobnika, czego nie można interpretować jako zagrożenie czy zniszczenie populacji.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP

w Krośnie wskazał na to, że obecnie problemu tego nie regulują żadne przepisy. Pozostawienie bez wskazań gospodarczych stref wokół potoków stanowi jeden z elementów zarządzenia nr 28/2014. Wskazał, że wniosek organizacji dotyczył wszystkich cieków na terenie Nadleśnictwa Lutowiska. Bez wskazań gospodarczych pozostawione będą tylko wydzielania, które zostały wskazane przez Wykonawcę PUL w projekcie planu.

6. Niezrozumiały zapis na str. 163 POP „utrzymać charakter drzewostanów” w odniesieniu do wydzielen na terenie projektowanych rezerwatów.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia wskazał na to, że:

- zapis dotyczy proponowanych rezerwatów „Rosolin” oraz „Przełom Sanu pod Tołstą” i jest zawarty na str. 22 i 23 POP,
- utrzymać istniejący stan oznacza pozostawienie generalnie bez wskazań gospodarczych. Z uwagi na prowadzenie ochrony czynnej, zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (CW i CP) na niewielkiej powierzchni,
- zmieniono zapis na: „Ograniczyć czynności gospodarcze do niezbędnych zabiegów, zgodnie z celem ochrony projektowanego rezerwatu.”

Brak uwag i dodatkowych wniosków ze strony uczestników debaty.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – korekta zapisu została przyjęta.

7. Zaniechanie pozyskania drewna wzdłuż szlaków turystycznych, w odległości nie mniejszej niż 100 m od nich.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzania wskazał na to, że:

- Zastosowane w projekcie planu rębnie stopniowe o długim okresie odnowienia i cięcia pielęgnacyjne (trzebieże) nie zmieniają krajobrazowego charakteru lasu.
- Pozyskanie drewna w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych jest konieczne ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających na tym szlaku (usuwanie drzew chorych, obumarłych).
- Zaniechanie pozyskania drewna wzdłuż szlaków turystycznych tym samym nie usunięcie drzew zagrażających bezpieczeństwu naraża nadleśniczego jako osobę odpowiedzialną za stan lasu zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o lasach na odpowiedzialność wynikającą z kodeksu karnego.
- Wzdłuż szlaków turystycznych, w odległości 2 wysokości drzewostanów, cięcia związane z pozyskaniem należy wykonywać w I i IV kwartale.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P.Fafara – zwrócił uwagę na uwzględnienie uwag do tego wniosku wnoszonych

w dyskusji dotyczącej Nadleśnictwa Stuposiany. Poprosił osoby nieobecne na obradach KPP w Nadleśnictwie Stuposiany o wskazanie konieczności wyjaśnienia tego tematu.

R.Michalski – wskazał na to, że zarządzenie 28/2014 reguluje sprawę pozostawienia bez użytkowania pasów wzdłuż szlaków turystycznych tylko w odniesieniu do rezerwatów. Jego zdaniem poza rezerwatem, w lasach gospodarczych, powinno się wyłączyć z użytkowania pas o szerokości minimum 100 m od każdego szlaku turystycznego.

L.Reizer – zwrócił uwagę, że w skali Nadleśnictwa Lutowiska wnioskowana do wyłączenia powierzchnia wzdłuż szlaków turystycznych wyniosłaby ok. 3 120 ha.

P.Brewczyński – w związku z tym, że grono uczestników dyskusji nie jest to samo, co w przypadku obrad KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany, nawiązał do dyskusji z tych obrad, przytaczając jej podstawowe elementy. Zgłoszony wniosek nie jest uzasadniony merytorycznie ze względu na to, że nie dotyczy on ochrony cennych elementów przyrodniczych. Z uwagi na to, że drewno stanowi surowiec odnawialny nie ma żadnego uzasadnienia do wprowadzania takich ograniczeń. Zasadne jest uznanie propozycji przedstawionej na KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany, ale tylko ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa dla ludzi przebywających na szlaku turystycznym.

P.Fafara – wskazał na to, że wykonywanie prac gospodarczych, w tym ścinki i zrywki drewna w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych, nie powoduje negatywnych odczuć wśród zdecydowanej większości turystów. Prace te są pojmowane przez społeczeństwo jako dbałość o stan lasu oraz przejaw gospodarności, nie zaś dewastacja, jak to przedstawiają pozarządowe organizacje ekologiczne. Zachęcił także przedstawiciele samorządów do wyrażenia swoich doświadczeń i odczuć, dotyczących konieczności wykonywania prac w sąsiedztwie szlaków turystycznych. Zwrócił się szczególnie do osób, które nie były uczestnikami dyskusji w ramach KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany, czy według ich wiedzy prace z zakresu pozyskiwania drewna przy szlakach turystycznych, wywołują sprzeciw społeczny.

R.Michalski – stwierdził, że chodzi o zachowanie i zaprezentowanie społeczeństwu naturalnych procesów zachodzących w przyrodzie. W jego przekonaniu szlaki turystyczne nie powinny służyć do prezentowania gospodarki leśnej. Wskazał na promowanie rozwoju zrównoważonej turystyki, jako działalność statutową organizacji, którą reprezentuje oraz na otrzymywane wnioski od organizacji zajmujących się turystyką. Dodał także, iż wniosek w tym zakresie złożony został na prośbę przedstawicieli tych organizacji.

Pani Alicja Kisielewicz, Urząd Miejski w Ustrzykach Dolnych (dalej: A.Kisielewicz) – wypowiadając się jako osoba nieobecna na obradach KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany, na podstawie swoich osobistych odczuć, wskazała na to, że dla niej najważniejsze podczas przebywania na szlaku turystycznym jest bezpieczeństwo własne oraz dzieci, nie zaś żadne inne względy. Wyraziła przekonanie, że odczucie takie można przypisać zdecydowanej większości turystów. W związku z tym zagospodarowanie bezpośredniego sąsiedztwa szlaków turystycznych jest działaniem właściwym, a nawet koniecznym do wykonania. Bardzo ważne jest, aby wszystkie drzewa lub ich elementy, które mogą zagrażać osobom przebywającym na szlaku, były w porę usunięte. W sposób stanowczy zwróciła się do przedmówcy o przedstawienie wniosków organizacji turystycznych, na które wskazał w swojej wypowiedzi.

P.Fafara – zwrócił się do R.Michalskiego o przesłanie wniosków organizacji turystycznych do RDLP w Krośnie, celem zapoznania się z ich treścią i odniesienie się do uwag tam zawartych.

R.Michalski – wyjaśnił, że wnioski dotyczące konieczności pozostawienia bez użytkowania pasa wzdłuż szlaków turystycznych, składane były przez poszczególne osoby w formie ustnej, w związku z tym nie ma możliwości ich zaprezentowania. Wyjaśnił również, że nie chodzi o całkowite wyłączenie z prowadzenia cięć, ale tylko ograniczenie się do ścinki drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi oraz ich pozostawienie do dalszego rozkładu. Wskazał, że procedury te reguluje zarządzenie nr 28/2014.

A.Kisielewicz – wskazała na to, że zdecydowana większość turystów oczekuje doznań związanych z obserwowaniem krajobrazu nie zaś naturalnych procesów zachodzących w lesie. Aspekty widokowe można osiągnąć tylko przez prowadzenie cięć w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych. Przed turystą otwiera się w ten sposób perspektywa, którą może podziwiać podczas wędrówki po szlaku.

R.Michalski – dodał, że niedopuszczalne jest wycinanie lasu, aby zobaczyć góry.

D.Królak – na podstawie własnych obserwacji oraz opinii turystów spotkanych na szlakach stwierdził, że szlaki turystyczne w terenie objętym Naturą 2000, są dla turystów mało atrakcyjne. Z powodu braku odpowiedniej, szerokiej perspektywy widzenia, wędrówka po nich oceniana jest jako monotonna. W ogólnie dostępnych danych, przedstawiających atrakcje turystyczne występujące na terenie Bieszczadów, w pierwszej kolejności wskazano walory krajobrazowe, następnie atrakcje związane z rekreacją oraz aspekty kulturowe i historyczne. Nie wskazano nigdzie wartości przyrodniczych, jako mogące przyciągać turystów w Bieszczady. Turysty odwiedzający Bieszczady, to ludzie przyjeżdżający na wypoczynek. Odsetek ludzi oczekujących doznań typowo przyrodniczych jest, jego zdaniem, znikomy.

Pan Bożydar Neroj, Szef Produkcji Działu Urządzenia Lasu BULiGL Sękocin Stary (dalej B.Neroj) – wskazał na przeznaczenie Planu urządzenia lasu. PUL sporządzony jest na potrzeby prowadzenia gospodarki leśnej, z uwzględnieniem aspektów ochrony przyrody, zagospodarowania turystycznego i wszelkich innych aspektów. Nie jest to dokument, który reguluje w pełni sprawy z zakresu zagospodarowania turystycznego. Plan urządzenia lasu jest dokumentem, który wpisuje się w potrzeby regionu, wspierając realizację ogólnie przyjętych założeń, także tych związanych z zagospodarowaniem turystycznym, ale nie jest to plan zagospodarowania turystycznego.

R.Michalski – wskazał na to, że Bieszczadzki Park Narodowy przyjmuje na swoich szlakach 300 do 400 tysięcy turystów w ciągu roku, co przewyższa możliwości Parku do zapewnienia turystyki na odpowiednim poziomie. Leśny Kompleks Promocyjny, znajdujący się w otulinie BdPN powstał po to, żeby przejąć część ruchu turystycznego z obszaru Parku Narodowego. Osoby i organizacje występujące z wnioskami do Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze o spowodowanie wyłączenia z użytkowania bezpośredniego sąsiedztwa szlaków turystycznych, znajdujących się na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe, kierowały się umożliwieniem pewnej grupie turystów przejścia szlakiem podobnym do tego, jaki znajduje się w BdPN.

S. Kucharzyk – uściślił wypowiedź przedmówcy, dotyczącą ilości turystów odwiedzających BdPN. Przytoczył dane mówiące o tym, że w ubiegłym roku zarejestrowano 440 tysięcy wejść na szlaki. Na terenie BdPN był wprowadzony obowiązek usuwania wzdłuż szlaków drzew stwarzających

zagrożenie. Prace wykonane w zamierających drzewostanach świerkowych, które przyczyniły się do powstania niekorzystnego obrazu wzdłuż szlaków turystycznych, wzbudziły tylko w niewielkim stopniu zainteresowanie turystów. Uwagi dotyczyły głównie samego faktu dokonania cięć w Parku Narodowym. Wyjaśnienia pracowników BdPN, którzy przywołali kwestie zapewnienia bezpieczeństwa, spotykały się ze zrozumieniem. Zwrócił także uwagę, że głosy turystów, w kwestii przygotowania szlaków turystycznych, są tak różne, iż aby określić konkretne odczucia, niezbędne jest przeprowadzenie ankiet. Takie badania były przeprowadzone na terenie BdPN i na podstawie ich wyników stwierdzić można, że turyści zainteresowani naturalnością ekosystemu stanowią bardzo znikomy odsetek. Turystów przyciągają głównie połoniny, z których rozciąga się rozległy widok. W podsumowaniu swojej wypowiedzi stwierdził, że planując działania na szlakach turystycznych, należy bazować na statystyce oraz na wyobraźni, czego oczekuje od nas społeczeństwo.

Jednocześnie przedstawiciel BdPN złożył pismo z dnia 25 sierpnia 2015 r., znak: DN-07-6/15, dotyczące możliwego wpływu planowanej gospodarki leśnej w otulinie Bieszczadzkiego Parku Narodowego oraz związanej z tym konieczności uzgadniania zapisów w PUL z Dyrektorem Parku Narodowego.

Pan Marek Bajda Nadleśniczy Nadleśnictwa Lutowiska (dalej: M.Bajda) – w swojej wypowiedzi wskazał na całość działań prowadzonych w Nadleśnictwie Lutowiska w związku z udostępnieniem lasu:

- urządzone szlaki i ścieżki z miejscami do parkowania oraz z miejscami ogniskowymi,
- lokalizowanie różnego rodzaju tablic informacyjnych,
- promocja zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zrównoważonego rozwoju w ramach LKP, m.in. przez prezentację różnych faz rozwojowych lasu,

Podstawowym zadaniem w ramach funkcjonowania Leśnego Kompleksu Promocyjnego, jest promocja zrównoważonej gospodarki leśnej. Nie można na terenie Nadleśnictwa powielać działań z BdPN, ponieważ, ze względu na odmienną celów, nie jest to ten kierunek działalności. Nadleśnictwo Lutowiska przejmuje część turystów z BdPN, zapewniając tam zmniejszenie nasycenia turystycznego, co jest korzystne ze względu na zapewnienie odpowiedniego poziomu dla turystyki. Lasy Państwowe udostępniają las bardzo szeroko, do czego zobowiązuje i co gwarantuje ustawa o lasach. Stanowi to istotną różnicę w odniesieniu do parków narodowych.

W podsumowaniu stwierdził, że jako Nadleśniczy Nadleśnictwa Lutowiska, nie wyraża zgody na odpowiedzialność prawną za stworzenie sytuacji, w której może dojść do wypadku w skutek zaniedbań w zakresie likwidacji potencjalnych przyczyn tego wypadku. Dla zobrazowania powagi problemu podał przykład nieszczęśliwego wypadku na szlaku turystycznym w Ojcowskim Parku Narodowym.

R.Michalski – ponownie wskazał na możliwości prawne w zakresie usuwania drzew niebezpiecznych w oparciu o zarządzenie nr 28/2014. W jego przekonaniu argument dotyczący konieczności usuwania drzew niebezpiecznych przy szlakach turystycznych jest nadmiernie wykorzystywany.

Pani Katarzyna Sekuła Wicestarosta Bieszczadzki (dalej K.Sekuła) – zwracając się wprost do przedmówcy, wyraziła swoją wątpliwość, że organizacje turystyczne bądź też osoby prywatne zgłaszały wnioski o wyłączenie z użytkowania powierzchni wzdłuż szlaków turystycznych. Poprosiła o przesłanie tych wniosków, a wcześniejszą odpowiedź R.Michalskiego, że są to wnioski ustne uznała za niewystarczającą. Jako zaprzeczenie poglądu przedstawionego przez R.Michalskiego wskazała na szeroką współpracę Stowarzyszenia Przewodników Turystycznych Karpaty z Nadleśnictwami, w kierunku zagospodarowania szlaków turystycznych na poziomie dotychczas prowadzonym, w celu zapewnienia odpowiednich warunków dla bezpieczeństwa ludzi tam przebywających oraz walorów widokowych, znacznie zwiększających atrakcyjność przejścia szlakiem. W podsumowaniu swojej wypowiedzi stwierdziła, że powoływanie się przez Prezesa Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze na wnioski pochodzące z organizacji turystycznych i reprezentowanie tych organizacji w takim zakresie jest bezzasadne. Poprosiła również R.Michalskiego o posługiwanie się konkretnymi w swoich wypowiedziach.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP

w Krośnie wskazał na zastosowanie w warunkach Nadleśnictwa Lutowiska, rozwiązania wypracowanego dla Nadleśnictwa Stuposiany, a więc wykonywanie cięć w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych, tzn. do dwóch średnich wysokości drzewostanu, w okresie IV i I kwartału, w którym to okresie ruch turystyczny jest minimalny. Wskazał również na rozagę i wiedzę Nadleśniczego w zakresie realizacji tego zadania. Wyraził także przekonanie, że pozyskiwanie drewna wykonywane będzie tak, aby skutki tych działań były dobrze przyjęte i ocenione przez społeczeństwo.

8. Wyłączyć z użytkowania i przebudowy całość świerczyn poza świerczynami na gruntach porolnych – *ochrona dzięcioła trójpalczastego*.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzania wskazał na to, że całość drzewostanów świerkowych przewidzianych do użytkowania rębego została zlokalizowana na gruntach porolnych. Użytkowanie w tych drzewostanach zaplanowano na poziomie 25 % rzeczywistego zapasu.

P.Fafara – wniosek wynika prawdopodobnie z braku zapoznania się przez wnioskodawcę z treścią dokumentu i w związku z tym jest bezprzedmiotowy.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

9. Zastosowanie do prognozy oddziaływania na środowisko metody macierzowej, tj. metody przecięć warstw zabiegów z warstwą punktowych stanowisk gatunków, jest merytorycznie prawidłowe tylko wówczas, gdy rozmieszczenie gatunków jest w pełni znane i punktowo zdeterminowane.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

- metoda macierzowa w prognozie oddziaływania na środowisko jest wykorzystywana w wyniku stosowania ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu opracowanych przez zespół powołany przez Ministra Środowiska,
- przedmiotem PUL nie jest pełna inwentaryzacja stanowisk roślin i zwierząt. Odnosimy się wyłącznie do materiałów zebranych podczas taksacji i uzyskanych z innych źródeł (RDOŚ, IOP PAN, ankiety pracowników LP, organizacje ekologiczne, itp.).

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

Pan Janusz Łogoźny Naczelnik Wydziału w Departamencie Leśnictwa (dalej J. Łogoźny) – wskazał na fakt, że nie było protestów na etapie tworzenia powyższej metodyki. Sprostował tym samym wypowiedź przedstawiciela Wykonawcy PUL podczas prezentacji.

P.Fafara – jako moderator dyskusji poprosił osoby, które nie uczestniczyły w debacie KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany, o zabieranie głosu. Poprosił o wskazanie przez te osoby, jak również innych uczestników debaty, konieczności ponownego wyjaśnienia zasad stosowanej metody.

R.Michalski – wskazał na konieczność przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji. Inwentaryzację można przeprowadzić na podstawie potencjalnych siedlisk. Stwierdził, że Klub Przyrodników zgłaszając wniosek, wskazał na błąd logiczny w podejściu do problemu.

P.Fafara – wskazał na powstający Plan ochrony dla Obszaru N2000 Bieszczady, jako na dokument, w którym znajdują się odpowiednie wyniki inwentaryzacji, wykonanych metodycznie. Metodyki te są szczegółowo opisane i uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Po wejściu w życie tego dokumentu, zapisy w nim zawarte należy przenieść do PUL wraz ze wszystkimi rygorami w zakresie ochrony przyrody. Do PUL przyjmowane są także wszystkie dostępne i wiarygodne dane w zakresie ochrony przyrody. Natomiast przy opracowywaniu tego dokumentu nie ma wymogu, ale też i możliwości, finansowania i przeprowadzania inwentaryzacji przyrodniczych.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wskazał na to, że prognoza została sporządzona w oparciu

o obowiązujące w tym zakresie wytyczne zatwierdzone przez Ministra Środowiska. Wskazał również na argumentację przytoczoną przez Naczelnika Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi.

10. Planowanie rębni w wydzieleniach z gatunkiem chronionym i związane z tym ryzyko nieumyślnego i nieświadomego zniszczenia tego gatunku.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu przedstawił następujące argumenty:

- Zgodnie z zarządzeniem nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie, w trakcie prowadzenia prac leśnych (przede wszystkim pozyskiwania drewna) w rejonie stanowisk gatunków chronionych, będą pozostawiane biogrupy starodrzewu bez użytkowania.
- Zlokalizowane stanowiska gatunków chronionych podlegają ochronie na zasadach określonych w przepisach prawa. Poza tym, zgodnie z zapisem art. 52a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „Gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1-3, 7, 8, 12 i 13, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska lub jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony”.
- Do lokalizowania stanowisk gatunków chronionych na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe oraz na innych gruntach wg posiadanej wiedzy, obliuguje przepis art. 4.1. wyżej wymienionej ustawy: „Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym”.

P.Fafara – przypomniał zebranych, że temat był bardzo obszernie poruszany na obradach KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany. Zapytał o potrzeby w zakresie wyjaśnienia istoty problemu, w szczególności osobom, które nie uczestniczyły we wspomnianej naradzie.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy jest wystarczające i zostaje przyjęte. W uzasadnieniu Przewodniczący Komisji wskazał na rozwiązanie analogiczne jak w przypadku Nadleśnictwa Stuposiany.

11. Pozostawianie wszystkich drzew zamierających, uszkodzonych, których nie powinno się usuwać nawet w czasie prac pozyskania.

Optymalizacja zasobów drewna martwego poprzez pozostawianie w lesie:

- zamierających i martwych starych buków i jodeł,
- złomów i wywrotów,
- biogrup.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

Usuwanie drzew zamierających i uszkodzonych w praktyce odbywa się tylko w odniesieniu do drzew, które stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa ludzi wykonujących prace w zakresie gospodarki leśnej. Podczas prac z zakresu pozyskania drewna (ścinka i zrywka), drzewa mogące stanowić zagrożenie dla ludzi wykonujących te prace, usuwa się w ramach prac przygotowawczych. Taki sposób postępowania wskazany został w publikacji Państwowej Inspekcji Pracy pt. "Bezpieczne pozyskanie drewna – lista kontrolna z komentarzem" jako obowiązujący do stosowania. Materiał dostępny na stronie www.pip.gov.pl.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P. Brewczyński – wyjaśnił, że zastosowany we wniosku termin „usuwanie” jest nieprecyzyjny. Działanie to polega na ścięciu i pozostawieniu na miejscu drzew obumarłych, które stwarzają zagrożenie dla osób wykonujących prace w ramach prowadzonej gospodarki leśnej. Pozostałe postulaty wskazane we wniosku są regulowane zarządzeniem nr 28/2014 i są one spełnione. W całości przedmiotowy wniosek spełniony jest przez stosowanie zasad od dawna obowiązujących na terenie RDLP w Krośnie.

P. Fafara – powtórzył, że ścięcie drzewa nie oznacza jego wywiezienia z lasu. Zostaje ono na powierzchni do czasu naturalnego rozkładu.

R. Michalski – w związku z tym, że nie wiadomo jak długo będzie obowiązywać zarządzenie nr 28/2014, złożył wniosek, aby do programu ochrony przyrody Nadleśnictwa Lutowiska wprowadzić odpowiedniej treści zapisy, doprecyzowane uprzednio zgodnie z wnioskiem RDOŚ. Doprecyzowanie polega na wskazaniu, czy wszystkie wywroty będą pozostawione.

P. Fafara – wskazał na fakt, że POP, jako składnik planu urządzenia lasu, obowiązuje przez 10 lat. Przepisy prawa mogą się w tym czasie zmienić, przez co wskazania programu staną się nieaktualne. Nie ma możliwości i potrzeby przewidywania, jaka będzie sytuacja prawna na koniec obowiązywania planu urządzenia lasu.

J. Plata – wskazał na to, że nakładanie na Nadleśnictwo ograniczeń wynikających z ochrony przyrody może uniemożliwić wykonywanie przez

Nadleśnictwo statutowej działalności w zakresie ochrony lasu. Ograniczenia te mogą uniemożliwić działania ochronne wdrażane w razie wystąpienia gradacji, co spowoduje realne zagrożenie trwałości lasu. Na tym terenie obecnie nie występują zagrożenia trwałości lasu, ale wystąpienie tego zjawiska nie da się w pełni wykluczyć w przyszłości. Gdy wystąpi realne zagrożenie, np. ze strony szkodników wtórnych jodły, działania ochronne, polegające na usuwaniu martwych i zamierających drzew w celu ograniczenia rozmiaru gradacji, muszą stać się nadrzędne w stosunku do przyjętych ograniczeń dotyczących ochrony przyrody. Wskazać należy, że sygnały o występowaniu szkodników wtórnych jodły docierają z terenu Polski.

P.Brewczyński – nawiązując do wypowiedzi przedmówcy wskazał na odpowiednie zapisy w zarządzeniu nr 28/2014, które mówią o tym, że działania na rzecz ochrony przyrody nie obowiązują wobec wystąpienia zagrożenia stanu sanitarnego lub zdrowotnego drzewostanu. Należy wziąć pod uwagę, że Nadleśnictwo Lutowska prowadzi gospodarkę leśną również na gruntach porolnych. Wniosek nie może obejmować więc wszystkich drzew, ale ograniczyć się do siedlisk przyrodniczych, czyli w zakresie działania zarządzenia nr 28/2014.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wskazał na to, że intencją wniosku było znaczące zwiększenie ilości drewna martwego i zapewnienie jego stałego dopływu do środowiska. Ilość martwego drewna z pewnością określi Plan ochrony dla obszaru Natura 2000 Bieszczady, wtedy też będzie możliwość stwierdzenia, czy przedstawiona ilość, określona na podstawie inwentaryzacji, jest wystarczająca. Przewodniczący KPP uwypuklił także odpowiedzialność Nadleśniczego za zachowanie odpowiedniego stanu siedlisk. W podsumowaniu stwierdził, że z uwagi na bezpieczeństwo ludzi pracujących w lesie, nie wszystkie drzewa martwe będą pozostawiane jako drzewa stojące, natomiast z całą pewnością drewno martwe nie będzie przemieszczane i usuwane z drzewostanu. Poza tym wdrożenie zapisów zarządzenia nr 28/2014 zapewni stały dopływ martwego drewna do środowiska.

12. Tworzyć całoroczne strefy ochrony dla sóweczki i włośchatki.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

- na terenie Nadleśnictwa nie odnotowano miejsc gniazdowania tych gatunków więc nie wyznaczono stref,
- wielkość stref ochronnych określona Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – całoroczna, obszar do 50 m od gniazda,
- w przypadku stwierdzenia gniazda będzie wdrożona procedura wynikająca z zapisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6

października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej na etapie realizacji planu urządzenia lasu.

P.Fafara - jako moderator dyskusji wskazał na to, że zagadnienie zostało rozstrzygnięte w ramach KPP dla Nadleśnictwa Stuposiany. Zwrócił się do osób, które nie były obecne na debacie dotyczącej tego Nadleśnictwa, z prośbą o ewentualne odniesienie się do wystąpienia Wykonawcy projektu PUL.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy uznaje się za wystarczające. Analogicznie jak w przypadku Nadleśnictwa Stuposiany złożony wniosek, jako bezprzedmiotowy, zostaje odrzucony.

Uzasadnienie: W tym przypadku zastosowanie mają odpowiednie przepisy z ustawy o ochronie przyrody. Organem odpowiedzialnym za tworzenie stref ochronnych jest Dyrektor RDOŚ. Lasy Państwowe, stojąc na gruncie prawa, mają obowiązek podporządkowania się wszystkim obostrzeniom zawartym w wydanych przez odpowiedni organ decyzjach.

13. Dla ochrony nadobniczy alpejskiej potrzebna jest zupełna rezygnacja z przetrzymywania ściętego drewna bukowego w lesie w okresie letnim, a nie tylko skracanie czasu przetrzymywania i lokalizacja składów w miejscach zacienionych.

W nawiązaniu do złożonego wniosku, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu przedstawił następujące rozwiązania, zmienione w stosunku do projektu planu przedłożonego do konsultacji społecznych:

- przy planowaniu pozycji cięć do wykonania w I i II kwartale należy, w obszarze do 100 m od stwierdzonych stanowisk występowania gatunku, obligatoryjnie uwzględniać wymogi wywozu drewna bukowego, jaworowego, wiązowego i jesionowego w terminie do 15 czerwca; w pierwszej kolejności należy wywozić drewno ze składów nasłonecznionych,
- ograniczyć pozyskiwania ww. gatunków drzew w okresie 15 czerwca do 15 września, a jeśli w tym okresie zostaną pozyskane - wywiezienie ich bez zbędnej zwłoki poza obszar Natura 2000. W razie pozostawiania drewna na składach w odległości mniejszej niż 100 m od potwierdzonych stanowisk należy zastosować profilaktykę i odpowiednie zabezpieczenie,
- pozostawienie na miejscu ściętych drzew (buk, jawor, wiąz, jesion) z otworami wlotowymi, wskazującymi na zasiedlenie przez nadobnicę.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P. Brewczyński – zwrócił uwagę na konieczność doprecyzowania zapisów dotyczących terminów wywozu drewna. Zaproponował zapis: „... I kwartał i do 15 czerwca II kwartału...” Wskazał, że powyższą korektę należy uwzględnić również w przypadku Nadleśnictwa Stuposiany.

L.Reizer – wyjaśniając przedmówcy wskazał, że zapisy zostały przyjęte wprost z Planu zadań ochronnych Ostoja Jaśliska. Zadeklarował skorygowanie wskazanych zapisów w projekcie opracowywanego dokumentu.

Przytoczona powyżej treść zapisów dotyczących ochrony nadobnicy alpejskiej zawiera wnioskowana poprawkę.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie - przyjmuje się rozwiązania zaproponowane przez Wykonawcę. W tym zakresie złożony wniosek zostaje uwzględniony.

Uzasadnienie: Rozwiązania zaproponowane przez Wykonawcę projektu planu ul w pełni zabezpieczają populację nadobnicy alpejskiej przed zagrożeniami. W ostatecznej wersji projektu planu urządzenia lasu znajdzie się zapis zgodny z propozycją Wykonawcy (po korekcie zgodnie ze złożonym wnioskiem – przyp. red.).

14. Wniosek o pozostawianie większej ilości martwego drewna w lesie, ponieważ stanowi bardzo ważny czynnik podnoszący różnorodność biologiczną bieszczadzkich lasów. Kolejnym argumentem przemawiającym za ograniczeniem pozyskiwania najstarszych drzew oraz za pozostawianiem martwego drewna w lasach jest jego rola, jaką pełni w ochronie przeciwpowodziowej.

W nawiązaniu do złożonego wniosku, Wykonawca projektu planu urządzenia przedstawił dane dotyczące miąższości drzew martwych na podstawie raportu końcowego wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów w Polsce za lata 2008 - 2012. Według tych danych ilość drewna martwego na terenie Nadleśnictwa Lutowska wynosi 20,8 m³/ha, co znacznie przewyższa średnią krajową wszystkich form własności (5,6 m³/ha) i jest niższa od ilości stwierdzonej w parkach narodowych (35,8 m³/ha). Dodatkowo wskazano na apel WWF, o zwiększenie ilości drewna martwego w lasach Europy do ilości 20 – 30 m³/ha.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy należy uznać za wystarczające. Złożony wniosek zostaje odrzucony.

15. W Programie na stronie 64 błędnie podana kategoria zagrożenia: jest LC ma być EN.

Wykonawca projektu planu urządzenia lasu dokonał stosownej korekty.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – korekta techniczna zostaje przyjęta.

W dalszej części posiedzenia Komisji projektu planu, Wykonawca tego dokumentu przedstawił sposób uwzględnienia w nim uwag zawartych w opinii RDOŚ w Rzeszowie. W związku z tym, że w obradach KPP nie uczestniczył przedstawiciel Organu, który wydał opinię, dyskusję nad wnioskami RDOŚ zaplanowano po przedstawieniu całości uwag zawartych w opinii.

Uwagi RDOŚ w Rzeszowie oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie PUL dla Nadleśnictwa Lutowskiego.

1. „Przedmiotowa prognoza w dziale dotyczącym wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony, dla których zostały wyznaczone ww. obszary Natura 2000, nie odpowiada skali dokumentu oraz standardom dla tego typu analiz...”

Dotychczasowe zapisy:

System ocen oraz tabele w Programie ochrony przyrody oraz w Prognozie ... umiejscowiono w sposób nieuporządkowany.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zmieniono system ocen oraz tabele w POP i Prognozie ..., zgodnie z uzgodnionym z zakresem RDOŚ w Rzeszowie zakresem i stopniem szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko, w celu zapewnienia czytelności tych dokumentów.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

2. „Dla przykładu dla priorytetowego siedliska o kodzie 9180 ...zaprojektowano trzebieże ...”

Dotychczasowe zapisy:

Zaprojektowano TP na siedliskach o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z typem drzewostanu (TD) celem regulacji składu gatunkowego.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Pozostawienie bez użytkowania gospodarczego płątu siedliska wraz ze strefą 30 m. Termin wykonania – cały rok. Pozostawiono CP w młodniku jodłowym, oddz. 130 f, na 0,50 ha - siedlisko 9180 obejmuje 11,18 ha.

W projekcie Planu urządzenia lasu usunięto wskazówkę trzebieży (TP) na siedlisku 9180.

3. „Należy zauważyć, że dla żadnego z siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady PLC180001, nie została przeprowadzona właściwa analiza i ocena....”

Dotychczasowe zapisy:

System ocen oraz tabele w POP i Prognozie umiejscowiono w sposób nieuporządkowany.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zmieniono system ocen oraz tabele w POP i Prognozie ..., zgodnie z uzgodnionym z zakresem RDOŚ w Rzeszowie zakresem i stopniem szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko, w celu zapewnienia czytelności tych dokumentów.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urzędzenia lasu.

4. „...gospodarka leśna prowadzona jest w obrębie siedlisk łągowych jak również dolin potoków...działania wpisane w Programie ochrony przyrody, które zostały ocenione w Prognozie nie są ze sobą spójne ...”

Dotychczasowe zapisy:

W Programie ...: Wzdłuż głównych cieków wodnych, stanowiących korytarze ekologiczne, zaleca się pozostawienie nienaruszonego pasa lasu szerokości nie mniejszej niż wysokość drzewostanu (do 30 m). Ma to na celu zachowanie i ochronę naturalnej zabudowy biologicznej tych cieków.

W prognozie ...: 1) Pozostawienie wzdłuż cieków wodnych nienaruszonego pasa lasu szerokości nie mniejszej niż wysokość drzewostanu (do 30 m) w celu zachowania i ochrony naturalnej zabudowy biologicznej tych cieków; 2) Dostosowanie sposobów zagospodarowania lasów wodochronnych do potrzeb maksymalizacji funkcji, dla których zostały uznane za ochronne; 2) Zapobieganie niszczeniu koryt potoków i stoków wzniesień, powodowanych zrywką drzew; 4) Zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Jest to warunkiem witalności ekosystemów leśnych i skuteczności ochrony przeciwpożarowej lasu. Brzegi cieków i zbiorników wodnych powinny być zalesiane i zakrzewiane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń, erozji oraz umacniania brzegów.

Ponadto na siedlisku 91E0 zaplanowano zabiegi gospodarcze - CP na pow. 1,30 ha – do wykonania w podrostach jodłowych, wprowadzonych sztucznie na siedlisko przed wejściem dyrektyw UE. Na pozostałej powierzchni siedliska 91E0 – zabiegów nie planowano.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Obecne brzmienie dla 91E0:

Wzdłuż głównych cieków wodnych (rzeka San, potoki: Caryński, Chmiel, Czarna, Dopływ spod góry Magura, Dopływ spod góry Trohaniec, Dopływ W czarnej Kopalni, Dopływ w Skorodnym, Dwernik, Głęboki, Głuchy, Hulski, Hylaty, Kniaski, Lechnawa, Mszaniec, Mszanka, Olchowiec, Ostry, Paniszczówka, Rosochaty, Słotwina, Smolniczek, Spod Stołów, Tworylczyk,

Tworylny, Z Góry Hulskiej, Z Góry Obryt) stanowiących „korytarze ekologiczne”, zaleca się pozostawienie pasa lasu szerokości do 30 m po obu stronach cieków, tzw. strefy buforowej. Ma to na celu zachowanie i ochronę naturalnej zabudowy biologicznej tych cieków. Łączna powierzchnia stref buforowych na terenie Nadleśnictwa wynosi 438,15 ha.

Pozostawienie bez użytkowania rębego, nie wprowadzać odnowień sztucznych, cięcia pielęgnacyjne ograniczyć do niezbędnego minimum, np. stosować w wypadku występowania gatunków niezgodnych z siedliskiem. Pozostawić strefę buforową o szerokości 30 m po obu stronach wyszczególnionych w Programie ochrony przyrody potoków.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

5. „Analizując zapisy Prognozy ... stwierdzić należy, że zalecenia opisane są znacznie szerzej niż w POP.....”

Dotychczasowe zapisy:

System ocen oraz tabele w POP i Prognozie umiejscowiono w sposób nieuporządkowany.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Wszystkie zapisy dotyczące przedmiotów ochrony ujęto w tabeli XXII Programu ochrony przyrody, podobnie postąpiono w Prognozie oddziaływania na środowisko, poprzez zamieszczenie jedynie w tabeli „oceniającej” (zgodnej z zakresem i stopniem szczegółowości uzgodnionym z RDOŚ w Rzeszowie - pismo z dnia 23-10-2012 r.) wszelkich zaleceń i ocen dotyczących przedmiotów ochrony.

Tabelę „oceniającą” z Prognozy ... poszerzono o inne gatunki chronione na terenie Nadleśnictwa.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

6. „...Wskazania winny być precyzyjne zapisy dla zagłębka bruzdkowanego i nadobnicy alpejskiej...”

Dotychczasowe zapisy:

Ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa przekracza $20\text{m}^3/\text{ha}$ – co, jako jeden ze wskaźników oceny siedlisk przyrodniczych, można uznać za właściwe (FV). Dla gatunków saproksylicznych taką ilość należy uznać za wystarczającą. Zwiększanie ilości martwego drewna w tym Nadleśnictwie nie jest konieczne. Niemniej jednak pozostawia się 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zagłębek bruzdkowany gatunek nie wymaga tworzenia stref ochrony.

Ochrona tego oraz innych gatunków prowadzona jest zgodnie z wytycznymi zawartymi w zarządzeniu nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie.

Nadobnica alpejska:

Przy planowaniu pozycji cięć do wykonania w I i części II kwartału (do 15 czerwca), należy obligatoryjnie uwzględniać wymogi wywozu drewna bukowego, jaworowego, wiązowego i jesionowego w terminie do 15 czerwca. W pierwszej kolejności należy wywozić drewno ze składów nasłonecznionych.

Należy także ograniczyć pozyskiwanie ww. gatunków drzew w okresie 15 czerwca do 15 września, a jeśli w tym okresie zostaną pozyskane - wywiezienie ich bez zbędnej zwłoki poza obszar Natura 2000. W razie pozostawiania drewna na składach w odległości mniejszej niż 100 m od potwierdzonych stanowisk należy zastosować profilaktykę i odpowiednie zabezpieczenie.

Należy pozostawiać na miejscu ścięte drzewa (gatunki: buk, jawor, wiąz, jesion) z otworami wlotowymi, wskazującymi na zasiedlenie przez nadobnicę.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

7. „Podobna sytuacja jak wymieniona wyżej dotyczy biegacza urozmaiconego. Brak oceny w Prognozie ...”

Dotychczasowe zapisy:

System ocen oraz tabele w POP i Prognozie umiejscowiono w sposób nieuporządkowany.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zapisy w Programie ochrony przyrody oraz w Prognozie oddziaływania na środowisko zmieniono w następujący sposób:

Ograniczenie regulacji potoków oraz osuszania bagien. Zakaz zrywki drewna wzdłuż koryt potoków. W miejscach występowania gatunku należy pozostawiać strefy buforowe wokół potoków bez użytkowania szerokości 5 m i długości 100 m. Pozostawianie leżących pni drzew w otoczeniu potoku. Termin wykonania – cały rok.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

8. „...zastosowano nieistniejące w obrocie prawnym rozporządzenia...”

Dotychczasowe zapisy:

Mylny zapis w POP – w niektórych miejscach projektowanego dokumentu podano nieaktualne daty i publikatory aktów prawnych ws. ochrony gatunkowej.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Poprawiono nieaktualne daty i publikatory aktów prawnych podawanych w tych opracowaniach.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

9. „Następnym elementem podważającym jakość i wiarygodność opracowywanego dokumentu jest zagadnienie ochrony bezlistu okrywowego...”

Dotychczasowe zapisy:

Program...: Ochrona tych gatunków wiąże się głównie z ostrożnym wykonywaniem prac leśnych w obrębie stanowisk, zachowanie umiarkowanego zwarcia drzewostanu.

Prognoza ...: Główne zagrożenie to utrata siedlisk, czyli murszejących kłód jodłowych i świerkowych w pobliżu potoków oraz usuwanie drzew martwych z tych obszarów, a także nadmierne przerzedzanie drzewostanu nad stanowiskiem. W rejonie stanowisk gatunków pozostawiać strefy buforowe wokół potoków. Pozostawiać drzewa martwe i zamierające w drzewostanie. W razie potrzeby wycięcia drzew martwych należy je pozostawić na miejscu do naturalnego rozkładu. Otaczanie szczególną opieką stanowisk chronionych roślin; zachowanie i odpowiednie kształtowanie siedlisk stosownie do ich wymagań ekologicznych, prowadzenie rejestracji nowych stanowisk; aktualizacja danych; wykonywanie prac leśnych w sezonie zimowym przy pokrywie śnieżnej, wykorzystywanie sieci stałych szlaków zrywkowych; w przypadku niektórych gatunków, odpowiednie zabezpieczenie miejsc występowania

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zaznaczyć należy, iż bezlist okrywowy, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, jest gatunkiem odznaczonym symbolem (3), tzn., że tego gatunku nie dotyczy odstępstwo od zakazów, o którym mowa w § 8 pkt 1. Nie jest jednak gatunkiem wymagającym tworzenia strefy ochrony w myśl tego Rozporządzenia.

Według badań przeprowadzonych przez Bartłomieja Hajek: „Rozmieszczenie, wymagania środowiskowe oraz fenologia rzadkiego mchu *Buxbaumia viridis* (Moug. ex Lam.& DC.) Brid. ex Moug. & Nestl. w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym. Acta Bot. Cassub.7-9:161-175”, stwierdzone zostało występowanie gatunku nie tylko przy potokach, w mocnym zacienieniu i na wielkowieściowym drewnie. Występował również w prześwietlonych miejscach, m.in. na pniach po ściętych drzewach oraz w miejscach o naruszonej glebie. W opracowaniu stwierdzono również, iż „czynnikami oddziałującym pozytywnie są też uszkodzenia mechaniczne

martwego drewna oraz zaburzenia powierzchniowych poziomów gleby powstające w trakcie prac leśnych”.

Na podstawie powyższego należy przypuszczać, że zapis „wykonywać ostrożnie zabiegi wokół miejsc występowania” („stary” POP) mógł być realizowany, a prześwietlenie drzewostanu nie powinno wpłynąć znacząco negatywnie na ten gatunek.

Obecne brzmienie:

W rejonie stanowisk gatunku pozostawiać strefy buforowe po obu stronach potoku o szerokości 30 m i długości 100 m - bez zabiegu. Pozostawiać drzewa martwe i zamierające w drzewostanie. W razie potrzeby wycięcia drzew martwych należy je pozostawić na miejscu do naturalnego rozkładu.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

10. „...nasuwa wątpliwości jakoś ochrony gatunkowej. Jako przykład można podać gniewosza....”

Dotychczasowe zapisy:

Gniewosz plamisty został odnotowany w wykazie chronionych i rzadkich gadów występujących na terenie i w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Lutowiska.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Gniewosz jest gatunkiem strefowym. Był odnotowany w literaturze, że występuje w rejonie Otrytu, ale dokładnych lokalizacji nie podano. W POP umieszczono go w grupie gatunków „w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji”.

Bez dokładnej lokalizacji miejsc stałego występowania gatunku, nie można wyznaczyć stref, wokół nich.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

11. „Krasopani hera .... gatunek nie wydaje się w skali kraju zagrożony”, co jest potwierdzeniem zupełnej nieznaności tematu”

Dotychczasowe zapisy:

Błędny zapis w Programie ochrony przyrody.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Poprawiono na:

Krasopani hera wydaje się niezagrożona w rejonie Bieszczad (wg monitoringu GIOŚ).

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

12. „...sóweczka, która przy ocenie znalazła się grupie gatunków licznych...”

Dotychczasowe zapisy:

Gatunek strefowy, podawany w literaturze, ale nie zlokalizowano do tej pory miejsc gniazdowania.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zmieniono jej lokalizację w tabelach Programu ochrony przyrody. Gatunek ten omówiono z innymi gatunkami, stanowiącymi przedmioty ochrony dla obszaru Natura 2000.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

13. „Nie podano terminów wykonania zabiegów”

Dotychczasowe zapisy:

System ocen oraz tabele w POP i Prognozie umiejscowiono w sposób nieuporządkowany.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Dane uzupełniono poprzez podanie w Prognozie oddziaływania na środowisko optymalnych terminów wykonywania tych prac, które mogą mieć potencjalnie negatywny wpływ na przedmioty ochrony.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

14. „Nie ujęto wytycznych z zarządzenia nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie”

Dotychczasowe zapisy:

Uwzględniono w zakresie pozostawiania drzewostanów na 5% powierzchni przewidzianych do cięć uprzętających.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

W uzgodnieniu z Nadleśniczym wprowadzono ostoje ksylobiontów - 160 wyłączeń o powierzchni 894 ha, a także bufory wzdłuż wybranych potoków o powierzchni 438 ha, w których zaniechane zostanie pozyskanie drewna.

W Projekcie planu urządzenia lasu, w informacjach dodatkowych opisu taksacyjnego dodano:

-ostoje ksylobiontów

-bufory wzdłuż potoków.

15. „...monitorowanie skutków...w cyklu 5 i 10 lat”

Dotychczasowe zapisy:

Monitorowanie skutków realizacji planu w okresie 10 letnim w oparciu o metodykę kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Monitorowanie skutków realizacji planu w okresie 10 letnim z wykorzystaniem aktualnych w dacie przeprowadzania monitoringu, zasad kontroli w Lasach Państwowych.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

Poniżej przedstawiono wypowiedzi w ramach dyskusji nad uwagami i wnioskami zawartymi w opinii RDOŚ, w której głos zabrali:

K.Kurek – zwróciła uwagę na to, że stanowiska gniewosza plamistego występują wspólnie ze stanowiskami węża eskulapa, w skutek czego, w jej przekonaniu, są już objęte ochroną strefową. Zobowiązała się do przekazania Wykonawcy PUL lokalizacji stref ochronnych wspólnych dla obu gatunków. W związku z nieobecnością przedstawiciela RDOŚ istnieje potrzeba weryfikacji tej informacji.

L.Reizer - w odniesieniu do powyższej wypowiedzi wskazał, że zostaną wprowadzone odpowiednie zmiany w ramach aktualizacji Programu ochrony przyrody.

P.Fafara – w uzupełnieniu do powyższych wypowiedzi wskazał na aktualizowany na bieżąco Program ochrony przyrody, jako na dokument, gdzie gromadzi się również ustne informacje dotyczące ochrony przyrody, pod warunkiem, że są one wiarygodne.

B. Neroj – jako podsumowanie przeprowadzonych obrad, podobnie jak w odniesieniu do Nadleśnictwa Stuposiany, przywołał dokument wydany przez Komisję Europejską, dotyczący dobrych praktyk stosowanych w leśnictwie „Natura 2000 i lasy”.

Według tego dokumentu, który zawiera bardzo szczegółowe wytyczne, uwzględnić należy w pierwszej kolejności interesy zarządzających lasami. Następnie środowisk związanych z ochroną przyrody. Wskazał na działania Bieszczadzkiego Parku Narodowego, który oprócz swojej działalności wspiera także Lasy Państwowe w zakresie porównywania różnych form ochrony. Odnosząc się do działania Instytutu Ochrony Przyrody PAN na terenie Nadleśnictwa Lutowiska zaprezentowanego przez Panią Katarzynę Kurek wskazał na dokumentowane, naukowe podejście tej instytucji jako bardzo dobry przykład wprowadzenia w życie zapisów teoretycznych zawartych w przedstawionym dokumencie wydanym przez Komisję

Europejską. Prowadzone badania obrazują również to, że współpraca jest możliwa.

Większość lasów europejskich jest lasami, które podlegają zarządzaniu i prowadzona była tam gospodarka leśna w minionym okresie. Zostały one w większości wprowadzone do sieci Natura 2000 ze względu na to, że tam właśnie zlokalizowano obecność siedlisk dla priorytetowych gatunków lub charakteryzują się potencjałem do tego aby te gatunki się tam pojawiły. W nawiązaniu do tego, zarządzenie nr 28/2014, wprowadzone na terenie RDLP w Krośnie, znacznie wyprzedza wytyczne opracowane przez Komisję Europejską. Dokumenty te wyznaczają dobry kierunek zarządzania obszarami Natura 2000 w lasach.

B.Dąbek – przedstawił wnioski grupy naukowców, którzy badali Puszcę Białowieską w składzie: Stanisław Drozdowski, Bogdan Brzeziecki, Henryk Żybura, Barbara Żybura, Leszek Gawron, Włodzimierz Buraczyk, Jacek Zajączkowski, Leszek Bolibok, Henryk Szeligowski, Kamil Bielak, Zdzisława Widawska, którzy stwierdzili, że gospodarka leśna, prowadzona w sposób zrównoważony i wielofunkcyjny, zabezpiecza, a nawet zwiększa bioróżnorodność ekosystemów.

K.Sekuła – przedstawiła stanowisko Zarządu Powiatu Bieszczadzkiego w sprawie planu zarządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska. Stanowisko to na piśmie zostało przekazane Przewodniczącemu obrad KPP i stanowi załącznik do niniejszego protokołu. W imieniu wszystkich samorządów powiatu bieszczadzkiego wyraziła pogląd, że bardzo cenna jest współpraca z organizacjami pozarządowymi. Samorządy otwierają się na taką współpracę czego przykładem jest powołanie Powiatowej Rady Pożytku Publicznego. Współpraca ta powinna jednak uwzględniać ideę funkcjonowania wszystkich sektorów administracji.

M.Bajda – wskazał na wagę dokumentu, jakim jest Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa. Wyznacza on kierunek pracy w ciągu najbliższych 10 lat.

Odnosząc się do zaplanowanych w PUL zadań stwierdził, że ilość i różnorodność organizmów rzadkich, podlegających ochronie jak również tych niezbadanych to tej pory, występujących na terenie Nadleśnictwa Lutowiska niewątpliwie świadczy o tym, że prowadzona do tej pory zrównoważona gospodarka leśna, nie tylko nie przyniosła szkody w środowisku, ale stwarzała dla nich odpowiednie warunki.

W odniesieniu do ochrony niedźwiedzia, na podstawie własnego doświadczenia stwierdził, że w ciągu ostatnich 30 lat populacja niedźwiedzia w Bieszczadach wzrosła ponad dwukrotnie.

Docenił rolę ekologicznych organizacji pozarządowych w procesie opracowywania PUL, jako organizacji wspomagających ten proces, stwierdził jednak, że w działaniach ochronnych należy odnosić się do całości ekosystemu i do wszystkich organizmów, nie zaś do wybiórczo przedstawionych.

W podsumowaniu debaty Komisji projektu planu dla Nadleśnictwa Lutowiska Dyrektor RDLP w Krośnie stwierdził, że w jego ocenie, Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska w sposób kompromisowy godzi interesy wszystkich stron biorących udział w procesie jego uzgadniania. Gwarantuje on zachowanie przedmiotów ochrony oraz spełnia swoją rolę w rozwoju regionu poprzez uwzględnienie potrzeb organizacji pozarządowych. Lasy Państwowe muszą mieć na uwadze jednak również szeroko rozumiany interes społeczny, przejawiający się w oczekiwaniach samorządów terytorialnych w kwestii udostępnienia i promocji lasów oraz zapewnieniu miejsc pracy dla lokalnej ludności. Fakt, że prace nad projektem planu urządzenia lasu prowadzone były przy znacznym udziale zainteresowanych tym osób i organizacji, o czym świadczy także ilość złożonych wniosków, pozwala na właściwą ocenę tego dokumentu i upoważnia do przekazania go do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz Ministra Środowiska, wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie.

Na tym protokół zakończono.

W załączeniu:

1. Lista uczestników
2. Stanowisko Starosty Bieszczadzkiego w sprawie projektu planu ul dla Nadleśnictwa Lutowiska

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie

DYREKTOR
.....mgr. inż. Bogdan Kamiński.....
(data i podpis)

**LISTA UCZESTNIKÓW KOMISJI PROJEKTU PLANU
DLA NADLEŚNICTWA LUTOWISKA
LUTOWISKA DNIA 26.08.2015 r.**

Lp	Imię i Nazwisko	Instytucja	Stanowisko	Podpis
1.	Marek Mauci	RDLP Kosów	Zm. Dula	
2.	Piotr Gpfara	RDLP w Kosowie	Naczelnik ZI	
3.	Jacek Budzion	RDLP Kosów	P. specjalista	
4.	Ireneusz Kimla	RDLP w Kosowie	St. specjalista	
5.	Jan Polstra	N-ctwo Lutówka	L-1001	
6.	Marek Bajala	N-ctwo Lutówka	N-1001	
7.	RADOSŁAW MICHAŁSKI	FUNDACJA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO	BRZŁOS ZASADNIK	
8.	Kateryna Borysenko	Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze	wolontariusz	
9.	Michał Szwałko	N-ctwo Lutówka	Justyna Kadra	
10.	PAFAŁ OSIĘCKI	N-CTWO LUTOWISKA	ST. SPECJ. SL	
11.	Władysław Chywiński	-IV	Z-1001 N-1001	
12.	Piotr Gierocinski	RDLP w Kosowie	Naczelnik ZO	
13.	Jacek Santorek	RDLP w Kosowie	Naczelnik ZO	
14.	STANISŁAW MICHARZYŃ	DLPN	Wice wice przewodniczący	
15.	JAN REKLEWSKI	DLP/MS	Naczelnik	
16.	Marek Kopyciński	RDLP	Naczelnik	
17.	Janusz Kozłowski	OPS/DLP	Naczelnik	

Lp	Imię i Nazwisko	Instytucja	Stanowisko	Podpis
18.	Stanisław Borow	BULIGL of Przemysł	Dyrektor	
19.	Bogumił Dąbek	BULIGL O. Przemysł	Z-ca Dyrektora, Odsalznika	
20.	Hennrik Gniwch	BULIGL of Przemysł	Kierownik Pracowni	
21.	Dariusz Krollak	BULIGL of Przemysł	Kierownik Pracowni	
22.	Leszek Reizur	BULIGL	Telestaty spec	Reizur
23.	Bojdan Ueraj	BULIGL	spec Przemysł	Bojdan
24.	Stolynin Juny	ZUL	inżynier	Stolynin
25.	Jaidi Dogał	ZUL	inżynier	Jaidi
26.	Jan Kowal	N. d. ro d. i. n. i. s. h	Jur. N. d. ro	
27.	Yon Obrochli	ZUL	Właściciel	
28.	KATARZYNA SEKUTA	STAROSTWO POWIATOWE BIEŻCZADZKI	WICESTAROSTWA BIEŻCZADZKI	
29.	Aliege Kisielowa Kisielewicz	Urząd Miasta Urząd Miasta	Kierownik Hydrogig	
30.	Jarostaw Płota	ZUL Krolak's	Kierownik	
31.	Zopimian Koczarowicz	Urząd Gminy Gminy	wojt	
32.	V. Mysz Kierownik	Urząd Gminy Gminy	wojt	
33.	Przemysław Szwałowski	PPH "DANKOS"	MARKETING	
34.	Krzysztof Gpdd	Przew. Ropy Gminy	Główny Inżynier	
35.	Katarzyna Kurek	Instytut Ochrony Przyrody	biolog	
36.				
37.				

ZARZĄD POWIATU BIESZCZADZKIEGO

Stanowisko Zarządu Powiatu Bieszczadzkiego w sprawie planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska

Zarząd Powiatu Bieszczadzkiego w pełni popiera sposób prowadzenia działalności leśnej prowadzonej przez Nadleśnictwo Lutowiska polegającej na ilości, jakości i sposobie pozyskiwanego drewna z administrowanego przez siebie terenu.

Przez wiele lat prowadzonej gospodarki przez Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lutowiska, wytworzył się bardzo dobrze funkcjonujący mechanizm stanowiący symbiozę pomiędzy przyrodą a działalnością człowieka.

Gospodarka leśna polegająca między innymi na racjonalnym użytkowaniu lasu poprzez pozyskiwanie drewna w granicach nieprzekraczających możliwości produkcyjnych lasu stworzyła na terenie powiatu bieszczadzkiego mocną gałąź usług takich jak zakłady usług leśnych, zakłady transportowe i tartaki dające miejsca pracy miejscowej ludności. Świadczenie usług na rzecz lasów jest znaczące dla terenu o czym świadczy spadek bezrobocia w okresach od kwietnia do września co jest bardzo istotne na terenach dotkniętych tak dużym bezrobociem.

Tak piękny region naszego kraju jakim są Bieszczady zasobny w naturalny urok jest miejscem wypoczynku dla wielu turystów zarówno z kraju jak i z zagranicy. Aby podnieść dostępność naszego terenu sukcesywnie poprawiana jest infrastruktura drogowa, powstają miejsca noclegowe dla turystów, rozwija się gałąź usług. Gołym okiem widać rozwój Bieszczad oparty na utrzymaniu prawidłowo funkcjonującej gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe.

Ingerowanie w ten dobrze i prawidłowo funkcjonujący organizm przez osoby kierujące się niezrozumiałymi pobudkami nie mającymi absolutnie nic wspólnego z prawidłowym funkcjonowaniem ekosystemów może spowodować wielkie i być może nieodwracalne szkody zarówno dla przyrody Bieszczad jak i mieszkańców naszego terenu.

z up. STAROSTY
W. Kukuła
WICESTAROSTA

**DYREKTOR
BIESZCZADZKIEGO PARKU NARODOWEGO
Z SIEDZIBĄ W USTRZYKACH GÓRNYCH**

**Ustrzyki Górne 19
38-713 Lutowiska**

Ustrzyki Górne, 16 października 2015 r

znak spr. DN-64- 11/15

Postanowienie

Działając zgodnie z art. 106 § 1 i § 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz.U. 2013 r. poz. 267 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. 2013 poz. 627 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, z dnia 9 października 2015 roku, dotyczącego uzgodnienia projektów planów urządzenia lasu dla nadleśnictw Lutowiska i Stuposiany, sporządzonych na lata 2015 – 2024, w części dotyczącej otuliny Bieszczadzkiego Parku Narodowego –

postanawiam

uzgodnić przedstawiony mi projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Lutowiska.

Uzasadnienie

W dniu 9 października 2015 r. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie przesłał projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska na lata 2015-2024. Projekt został poprawiony zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami wypracowanymi na spotkaniu przedstawicieli Bieszczadzkiego Parku Narodowego, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie oraz Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej O/Przemysł.

Zdaniem Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego przedłożony projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Lutowiska nie zawiera zapisów mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody Bieszczadzkiego Parku Narodowego. W związku z powyższym należało postanowić jak powyżej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 106 § 5 KPA – na niniejsze postanowienie stronie przysługuje, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia niniejszego postanowienia, zażalenie do Ministra Środowiska, złożone za pośrednictwem Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego z s. w Ustrzykach Górnych.

BIESZCZADZKI PARK NARODOWY
Ustrzyki Górne 19, 38-713 Lutowiska
tel. (13) 461 0650, (13) 461 0610
REGON 180792174, NIP 6891232725
(5)

DYREKTOR
Bekier
inż. Leopold Bekier

T A B E L E

Zestawienie kodów administracyjnych

18-01-032-0002 Chrewt
18-01-032-0003 Czarna Dolna
18-01-032-0004 Czarna Górna
18-01-032-0005 Lipie
18-01-032-0006 Michniowiec
18-01-032-0007 Paniszczów
18-01-032-0008 Polana
18-01-032-0010 Rosochate
18-01-032-0011 Rosolin
18-01-032-0012 Serednie Małe
18-01-032-0013 Tworylne
18-01-032-0015 Wydrne
18-01-032-0017 Olchowiec
18-01-032 Czarna
18-01-052-0006 Chmiel
18-01-052-0007 Dwernik
18-01-052-0008 Dwerniczek
18-01-052-0011 Hulskie
18-01-052-0012 Krywe
18-01-052-0013 Lutowiska
18-01-052-0016 Nasiczne
18-01-052-0017 Procisne
18-01-052-0020 Skorodne
18-01-052-0021 Smolnik
18-01-052-0028 Zatwarnica
18-01-052-0029 Żurawin
18-01-052 Lutowiska
18-01-085-0026 Sokole
18-01-085 Ustrzyki Dolne Obszar wiejski
18-01 Bieszczadzki
18 Podkarpackie

Tabela nr I

Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju

Nadleśnictwo Lutowiska (04-16)

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gmina	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32
	Obręb ewidencyjny	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	15	17		6
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1. Lasy - razem	100,7514	692,1348	564,3076	362,2907	725,5000	826,3490	1216,3675	519,1483		713,9258	1374,1564	172,0481	660,0439	7927,0235	855,9863	
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	100,7514	686,6836	553,8668	356,5629	718,6866	816,1456	1208,2098	507,4008		706,2542	1316,5936	171,8911	638,1169	7781,1633	848,5884	
1) drzewostany	100,7514	686,6836	553,8668	356,5629	718,6866	816,1456	1208,2098	507,4008		706,2542	1316,5936	171,8911	638,1169	7781,1633	848,5884	
2) plantacje drzew - razem																
<i>w tym:</i>																
- plantacje nasienne																
- plantacje drzew szybkorosnących																
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem		1,8998	2,6291	2,9979	3,6177	6,5565	3,2797	6,4563		2,9508	44,0403		6,1896	80,6177		
1) w produkcji ubocznej - razem		0,6040	2,5309	2,7344	3,6177	6,5565	2,1112	6,4563		1,3050	15,3684			41,2844		
<i>w tym:</i>																
- plantacje choinek																
- plantacje krzewów																
- poletka łowieckie		0,6040	2,5309	2,7344	3,6177	6,5565	2,1112	6,4563		1,3050	15,3684			41,2844		
2) do odnowienia - razem																
<i>w tym:</i>																
- halizny																
- zręby																
- płazowiny																
3) pozostałe leśne niezalesione - razem		1,2958	0,0982	0,2635			1,1685			1,6458	28,6719		6,1896	39,3333		
<i>w tym:</i>																
- przewidziane do naturalnej sukcesji		1,2958	0,0982	0,2635			1,1685			1,6458	27,9633		6,1896	38,6247		
- objęte szczególnymi formami ochrony											0,7086			0,7086		
- przewidziane do małej retencji																
- wyłączenia na gruntach wyłączonych z produkcji																
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem		3,5514	7,8117	2,7299	3,1957	3,6469	4,8780	5,2912		4,7208	13,5225	0,1570	15,7374	65,2425	7,3979	
<i>w tym:</i>																
1) budynki i budowle			0,6429	0,0849			0,7087						0,1567	1,5932	0,1816	
2) urządzenia melioracji wodnych																
3) linie podziału przestrzennego lasu																
4) drogi leśne		2,4110	2,0786	1,5634	1,4804	2,5570	1,8826	3,3554		4,7208	12,2144	0,1570	4,5213	36,9419	4,2559	
5) tereny pod liniami energetycznymi			0,9718	0,9577	0,7585	0,1556	0,8138	0,4257					4,4236	8,5067	0,6275	
6) szkółki leśne																
7) miejsca składowania drewna		1,1404	3,1814	0,1239	0,9568		0,9913	1,5101			1,3081		1,1329	10,3449	1,2915	
8) parkingi leśne																
9) urządzenia turystyczne				0,9370		0,9343	0,4816						5,5029	7,8558	1,0414	
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,1129	0,5529	0,3114	0,0301			2,7422	23,2128	0,3456		63,7935	0,2064	0,4963	91,8041	3,6425	

Tabele

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gmina	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32
	Obręb ewidencyjny	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	15	17		6
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1) drogi				0,7356		0,4000	4,3273	5,4700	0,5237			0,2687		11,7253		
2) tereny kolejowe																
3) inne tereny komunikacyjne																
8. Nieużytki - razem	0,0069			0,4803	0,7077						0,2775	0,0039		1,4763		
<i>w tym:</i>																
1) bagna				0,4803	0,7077									1,1880		
2) piaski																
3) utwory fizjograficzne											0,2775			0,2775		
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	0,0069											0,0039		0,0108		
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	25,3853	3,2077	5,7593	26,4822	9,7078	1,9316	52,5028	87,4921	1,1965		268,8465	0,9420	10,5817	494,0355	12,1045	
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia																
OGÓLEM (1-8)	126,1367	695,3425	570,0669	388,7729	735,2078	828,2806	1268,8703	606,6404	1,1965	713,9258	1643,0029	172,9901	670,6256	8421,0590	868,0908	

Tabele

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	Ogółem
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Gmina	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	85	85			
	Obręb ewidencyjny	7	8	11	12	13	16	17	20	21	28	29	29	26				
1	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	34
3.2. Sady																		
3.3. Łąki trwałe	21,9168	5,8709	17,8660	2,8345	11,7900	17,2555	0,9614	3,0710	2,6836	72,4178	3,3111	165,8348			215,3440	215,3440	215,3440	
3.4. Pastwiska trwałe	25,7639	3,7647		26,5580	25,2963	38,7516		50,9956	5,3026	37,3356		215,5510			332,9378	332,9378	332,9378	
3.5. Grunty rolne zabudowane												0,2877			0,6057	0,6057	0,6057	
3.6. Grunty pod stawami rybnymi										0,0763		0,0763			0,0763	0,0763	0,0763	
3.7. Grunty pod rowami rolnymi																		
4. Grunty pod wodami - razem					0,0023			1,5061				1,5084			2,3932	2,3932	2,3932	
<i>w tym:</i>																		
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi					0,0023			1,3801				1,3824			2,2672	2,2672	2,2672	
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi								0,1260				0,1260			0,1260	0,1260	0,1260	
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi																		
5. Użytki ekologiczne - razem				208,4001								208,4001			405,1783	405,1783	405,1783	
6. Tereny różne - razem																		
<i>w tym:</i>																		
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekw. grunty zrekult.																		
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego																		
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)																		
4) różne inne																		
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	2,0061	0,6327		0,1314	0,8755	0,9227		5,6603	3,0795	6,9672		20,8108			33,6351	33,6351	33,6351	
<i>w tym:</i>																		
7.1. Tereny mieszkaniowe					0,8755	0,0933				1,7042		2,6730			3,6379	3,6379	3,6379	
7.2. Tereny przemysłowe	0,6263									0,5854		1,2117			1,2642	1,2642	1,2642	
7.3. Tereny zabudowane inne	1,2854	0,6327				0,4091		0,4682	2,0536	2,7955		8,1799			8,2615	8,2615	8,2615	
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane																		
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem																		
<i>w tym:</i>																		
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne																		
2) tereny zabytkowe																		
3) tereny sportowe																		
4) ogrody zoologiczne i botaniczne																		
5) tereny zieleni nieurządzonej																		
7.6. Użytki kopalne								4,5100				4,5100			4,5100	4,5100	4,5100	
7.7. Tereny komunikacyjne - razem	0,0944			0,1314		0,4203		0,6821	1,0259	1,8821		4,2362			15,9615	15,9615	15,9615	
<i>w tym:</i>																		
1) drogi	0,0944			0,1314		0,4203		0,6821	1,0259	1,8821		4,2362			15,9615	15,9615	15,9615	
2) tereny kolejowe																		
3) inne tereny komunikacyjne																		
8. Nieużytki - razem								2,4071		1,5563		3,9634			5,4397	5,4397	5,4397	
<i>w tym:</i>																		
1) bagna															1,1880	1,1880	1,1880	
2) piaski																		
3) utwory fizjograficzne										1,5563		1,5563			1,8338	1,8338	1,8338	

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	Ogółem
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Gmina	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	85	85			
	Obręb ewidencyjny	7	8	11	12	13	16	17	20	21	28	29		26				
1		18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji									2,4071				2,4071			2,4179	2,4179	2,4179
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów		51,2391	11,1083	17,8660	258,8282	42,0473	57,5612	0,9614	72,2453	11,1387	141,9501	7,2430	684,2931			1178,3286	1178,3286	1178,3286
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia																		
OGÓŁEM																		
(1-8)		2340,5326	198,1477	921,1275	891,5678	636,2548	622,9168	175,3425	2372,7338	336,3158	2541,5567	143,9002	12048,4870	169,2216	169,2216	20638,7676	20638,7676	20638,7676

Powierzchnia w ha (z dokł. do 1 ara) wynikająca z sumy opisów taksacyjnych:

leśna:	19460,4400
nieleśna:	1179,87
Ogółem:	20640,3100

Tabele

Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji

Tabela nr II

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	JS	GB	BRZ	OL	OL.S	OS	WB	Razem	
															13	14
Powierzchnia w ha																%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	13	14
LMGŚW	IA															
	I															
	II											0,11			0,11	100
	III															
	IV															
Razem	ha											0,11			0,11	100
	%											100			100	100
LGŚW	IA	279,97													279,97	2,25
	I	16,61	127,51	944,08	2019,79	1308,8	66,39	42,94	1,36	9,31		49,55	1,31		4587,65	36,83
	II		34,17	693,97	1481,93	2000,38	38,32		157,35			154,12			4560,24	36,61
	III			12,36		54,78			135,41	4,78		782,64		5,07	995,04	7,99
	IV											2032,82		0,29	2033,11	16,32
Razem	ha	296,58	161,68	1650,41	3501,72	3363,96	104,71	42,94	294,12	14,09		3019,13	1,31	5,36	12456,01	100
	%	2,38	1,3	13,25	28,12	27,01	0,84	0,34	2,36	0,11		24,24	0,01	0,04	100	100
LGW	IA															
	I	3,11	30,81	99,22	129,29	13,72	4,71	9,12							289,98	48,97
	II		7,41	3,69	35,03	5,36			4,77			9,14		3,18	68,58	11,58
	III		14,29								2,33	72,55		11,24	100,41	16,95
	IV											133,25			133,25	22,5
Razem	ha	3,11	52,51	102,91	164,32	19,08	4,71	9,12	4,77		2,33	214,94		14,42	592,22	100
	%	0,53	8,87	17,38	27,75	3,22	0,8	1,54	0,81		0,39	36,28		2,43	100	100

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	JS	GB	BRZ	OL	OL.S	OS	WB	Razem	
	Powierzchnia w ha															%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	13	14
LŁG	IA															
	I								0,24					0,79	1,03	1,94
	II								18,8						18,8	35,33
	III											12,68			12,68	23,83
	IV											20,7			20,7	38,9
Razem	ha								19,04			33,38		0,79	53,21	100
	%								35,78			62,74		1,48	100	100
Łącznie	IA	279,97													279,97	2,14
	I	19,72	158,32	1043,3	2149,08	1322,52	71,1	52,06	1,6	9,31		49,55	1,31	0,79	4878,66	37,24
	II		41,58	697,66	1516,96	2005,74	38,32		180,92			163,37		3,18	4647,73	35,47
	III		14,29	12,36		54,78			135,41	4,78	2,33	867,87		16,31	1108,13	8,46
	IV											2186,77		0,29	2187,06	16,69
Ogółem	ha	299,69	214,19	1753,32	3666,04	3383,04	109,42	52,06	317,93	14,09	2,33	3267,56	1,31	20,57	13101,55	100
	%	2,29	1,63	13,38	27,97	25,82	0,84	0,4	2,43	0,11	0,02	24,94	0,01	0,16	100	100

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 131015469

Tabele

Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji

Tabela nr II

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	JS	GB	BRZ	OL.S	OS	WB	Razem	
	Powierzchnia w ha														%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	12	13
LMGŚW	IA														
	I					23,93								23,93	11,37
	II					55,3								55,3	26,27
	III					94,43								94,43	44,84
	IV					36,88								36,88	17,52
Razem	ha					210,54								210,54	100
	%					100								100	100
LGŚW	IA	2,77												2,77	0,05
	I	23,82	17	247,57	177,33	379,01	78,66	43,14		3,04				969,57	17,18
	II		5,77	73,69	630,21	1803,58	74,27		1,92	98,29				2687,73	47,62
	III				47,35	259,91					497,5	4,33		809,09	14,34
	IV					14,03					1160,17			1174,2	20,81
Razem	ha	26,59	22,77	321,26	854,89	2456,53	152,93	43,14	1,92	101,33	1657,67	4,33		5643,36	100
	%	0,47	0,4	5,69	15,15	43,54	2,71	0,76	0,03	1,8	29,37	0,08		100	100
LGW	IA														
	I			1,86	0,94		6,54	1,5						10,84	19,14
	II			5,37	0,24		14,6							20,21	35,69
	III			3,22					0,26		7,2			10,68	18,86
	IV										9,87		5,03	14,9	26,31
Razem	ha			10,45	1,18		21,14	1,5	0,26		17,07		5,03	56,63	100
	%			18,45	2,08		37,34	2,65	0,46		30,14		8,88	100	100

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	JS	GB	BRZ	OL.S	OS	WB	Razem	
	Powierzchnia w ha														%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	12	13
LŁG	IA														
	I						0,98							0,98	8,55
	II			1,07	0,51									1,58	13,79
	III										1,22			1,22	10,65
	IV										7,68			7,68	67,01
Razem	ha			1,07	0,51		0,98				8,9			11,46	100
	%			9,34	4,45		8,55				77,66			100	100
OLJG	IA														
	I														
	II														
	III														
	IV										1,98			1,98	100
Razem	ha										1,98			1,98	100
	%										100			100	100
Łącznie	IA	2,77												2,77	0,05
	I	23,82	17	249,43	178,27	402,94	86,18	44,64		3,04				1005,32	16,97
	II		5,77	80,13	630,96	1858,88	88,87		1,92	98,29				2764,82	46,67
	III			3,22	47,35	354,34			0,26		505,92	4,33		915,42	15,45
	IV					50,91					1179,7		5,03	1235,64	20,86
Ogółem	ha	26,59	22,77	332,78	856,58	2667,07	175,05	44,64	2,18	101,33	1685,62	4,33	5,03	5923,97	100
	%	0,45	0,38	5,62	14,46	45,04	2,95	0,75	0,04	1,71	28,45	0,07	0,08	100	100

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 59239406

Tabele

Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji

Tabela nr II
Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	JS	GB	BRZ	OL	OL.S	OS	WB	Razem	
		Powierzchnia w ha														%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	13	14
LMGŚW	IA															
	I					23,93									23,93	11,36
	II					55,3						0,11			55,41	26,3
	III					94,43									94,43	44,83
	IV					36,88									36,88	17,51
Razem	ha					210,54						0,11			210,65	100
	%					99,95						0,05			100	100
LGŚW	IA	282,74													282,74	1,56
	I	40,43	144,51	1191,65	2197,12	1687,81	145,05	86,08	1,36	12,35		49,55	1,31		5557,22	30,7
	II		39,94	767,66	2112,14	3803,96	112,59		159,27	98,29		154,12			7247,97	40,05
	III			12,36	47,35	314,69			135,41	4,78		1280,14	4,33	5,07	1804,13	9,97
	IV					14,03						3192,99		0,29	3207,31	17,72
Razem	ha	323,17	184,45	1971,67	4356,61	5820,49	257,64	86,08	296,04	115,42		4676,8	5,64	5,36	18099,37	100
	%	1,79	1,02	10,89	24,07	32,15	1,42	0,48	1,64	0,64		25,84	0,03	0,03	100	100
LGW	IA															
	I	3,11	30,81	101,08	130,23	13,72	11,25	10,62							300,82	46,37
	II		7,41	9,06	35,27	5,36	14,6		4,77			9,14		3,18	88,79	13,68
	III		14,29	3,22					0,26		2,33	79,75		11,24	111,09	17,12
	IV											143,12		5,03	148,15	22,83
Razem	ha	3,11	52,51	113,36	165,5	19,08	25,85	10,62	5,03		2,33	232,01		19,45	648,85	100
	%	0,48	8,09	17,47	25,51	2,94	3,98	1,64	0,78		0,36	35,75		3	100	100

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	JS	GB	BRZ	OL	OL.S	OS	WB	Razem	
															13	14
Powierzchnia w ha																%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	13	14
LŁG	IA															
	I						0,98		0,24					0,79	2,01	3,11
	II			1,07	0,51				18,8						20,38	31,51
	III											13,9			13,9	21,49
	IV											28,38			28,38	43,89
Razem	ha			1,07	0,51		0,98		19,04			42,28		0,79	64,67	100
	%			1,65	0,79		1,52		29,44			65,38		1,22	100	100
OLJG	IA															
	I															
	II															
	III															
	IV											1,98			1,98	100
Razem	ha											1,98			1,98	100
	%											100			100	100
Łącznie	IA	282,74													282,74	1,49
	I	43,54	175,32	1292,73	2327,35	1725,46	157,28	96,7	1,6	12,35		49,55	1,31	0,79	5883,98	30,93
	II		47,35	777,79	2147,92	3864,62	127,19		182,84	98,29		163,37		3,18	7412,55	38,95
	III		14,29	15,58	47,35	409,12			135,67	4,78	2,33	1373,79	4,33	16,31	2023,55	10,64
	IV					50,91						3366,47		5,32	3422,7	17,99
Ogółem	ha	326,28	236,96	2086,1	4522,62	6050,11	284,47	96,7	320,11	115,42	2,33	4953,18	5,64	25,6	19025,52	100
	%	1,71	1,25	10,96	23,77	31,81	1,5	0,51	1,68	0,61	0,01	26,03	0,03	0,13	100	100

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 190254875

Tabele

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących

Tabela nr III
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześc. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.		
	płazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
						powierzchnia w ha / miąższość w m3																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Rezerwy																									
JD			5,78	24,69																				30,47	7,89
				140																				140	0,10
BK			0,45	4,16				1,38	5,36					8,38		35,39	34,52	94,68					179,71	184,32	47,71
				104				205	270					2725		24075	23880	57675					108830	108934	80,80
GB									5,56	40,11	19,07												64,74	64,74	16,76
									1760	7180	4700												13640	13640	10,12
OL.S								2,11	48,07	56,57													106,75	106,75	27,64
								175	8695	3230													12100	12100	8,98
Razem			6,23	28,85				3,49	58,99	96,68	19,07			8,38		35,39	34,52	94,68					351,20	386,28	100,00
				244				380	10725	10410	4700			2725		24075	23880	57675					134570	134814	100,00
Lasy ochronne																									
SO										41,05	85,90	19,24											153,50		2,35
										8705	16885	4215											32605		2,03
MD							13,86	93,54		24,05	31,94	11,48											211,08	211,08	1,65
					127		945	11780		8200	8165	2155											7050	38422	1,25
ŚW							79,37	22,05	17,75	175,32	654,50	134,05	8,54	10,08									1752,92	1752,92	13,72
					206		3535	2375	2360	42630	146415	32415	2705	3655									116070	352366	11,44

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stale	Prze- st. na gr. zal.	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesion e	grunty zales. i nie zales.	
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101- 120	121- 140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
JD			33,88	44,67		1,59	134,75		35,79	44,15	59,03	62,95	149,21	370,02	299,97	946,06	151,84	1,90	1396,97	11,81		3666,04	3744,59	29,32
			24	761	1371		255		5390	10995	20795	22920	70425	164885	150965	401625	49295	815	484895	6935		1391566	1392351	45,17
BK			6,25	17,57		60,78	137,49	26,31	46,93	135,96	243,69	166,96	295,57	426,08	111,40	174,06	48,42		1326,45			3200,10	3223,92	25,23
				311	4715		65	1900	4125	31715	47905	54610	99615	135040	33645	55885	9455		390305			868980	869291	28,21
JW							3,95		12,17	27,97	33,07		4,04		3,86				20,12			105,18	105,18	0,82
					50		20		865	5250	5900		1280		600				2225			16190	16190	0,53
JS									6,85	20,06		16,80							6,23			49,94	49,94	0,39
									1390	3380		3115							265			8150	8150	0,26
GB							3,45	7,37	59,44	91,54	37,51	23,82							30,06			253,19	253,19	1,98
							185	405	9400	14760	6900	2615							4855			39120	39120	1,27
BRZ									4,78		9,31											14,09	14,09	0,11
									385		1195											1580	1580	0,05
OL											2,33											2,33	2,33	0,02
											405											405	405	0,01
OL.S			0,91	8,73			47,44	123,17	516,02	317,10	216,95								1859,32	7,24		3087,24	3096,88	24,24
			5	155			3215	12765	40905	39780	21580								180100	320		298665	298825	9,70
OS									1,31													1,31	1,31	0,01
									155													155	155	0,01
WB							0,29	0,79	19,49													20,57	20,57	0,16
							15	120	2030													2165	2165	0,07
Razem			41,04	70,97		62,37	416,86	268,81	638,13	856,16	1439,01	441,50	497,98	806,18	415,23	1120,12	200,26	1,90	5480,12	19,05		12663,68	12775,69	100,00
			29	1227	6469		8035	29020	54325	160480	286190	124410	179755	303580	185210	457510	58750	815	1218370	7255		3080174	3081430	100,00
Lasy gospod.																								
MD								3,11														3,11	3,11	2,99
								520														520	520	6,29

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stale		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.
	płatowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej			
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
ŚW										0,40												0,40	0,40	0,38
										90												90	90	1,09
JD				5,47																			5,47	5,26
				25																			25	0,30
BK			4,08	7,77			0,61		2,62													3,23	15,08	14,50
				36					395													395	431	5,21
JW											4,24											4,24	4,24	4,08
											570											570	570	6,89
JS											2,12											2,12	2,12	2,04
											130											130	130	1,57
OL.S							20,79	1,82	16,91	34,05												73,57	73,57	70,75
							1220	325	875	4085												6505	6505	78,65
Razem			4,08	13,24			21,40	4,93	19,53	34,45	6,36											86,67	103,99	100,00
				61			1220	845	1270	4175	700											8210	8271	100,00
Łącznie																								
SO										41,05	85,90	19,24							153,50			299,69	299,69	2,26
										8705	16885	4215							32605			62410	62410	1,94
MD							13,86	96,65		24,05	31,94	11,48							36,21			214,19	214,19	1,61
					127		945	12300		8200	8165	2155							7050			38942	38942	1,21
ŚW							79,37	22,05	17,75	175,72	654,50	134,05	8,54	10,08					651,26			1753,32	1753,32	13,22
					206		3535	2375	2360	42720	146415	32415	2705	3655					116070			352456	352456	10,93
JD			39,66	74,83		1,59	134,75		35,79	44,15	59,03	62,95	149,21	370,02	299,97	946,06	151,84	1,90	1396,97	11,81		3666,04	3780,53	28,49
			24	926	1371		255		5390	10995	20795	22920	70425	164885	150965	401625	49295	815	484895	6935		1391566	1392516	43,18
BK			10,78	29,50		60,78	138,10	26,31	50,93	141,32	243,69	166,96	295,57	434,46	111,40	209,45	82,94	94,68	1326,45			3383,04	3423,32	25,81
				451	4715		65	1900	4725	31985	47905	54610	99615	137765	33645	79960	33335	57675	390305			978205	978656	30,35
JW							3,95		12,17	27,97	37,31		4,04		3,86				20,12			109,42	109,42	0,82

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
					50		20		865	5250	6470		1280		600				2225	21		16760	16760	0,52
JS										6,85	22,18		16,80						6,23			52,06	52,06	0,39
									1390	3510		3115							265			8280	8280	0,26
GB								3,45	7,37	65,00	131,65	56,58	23,82						30,06			317,93	317,93	2,40
								185	405	11160	21940	11600	2615						4855			52760	52760	1,64
BRZ										4,78		9,31										14,09	14,09	0,11
										385		1195										1580	1580	0,05
OL											2,33											2,33	2,33	0,02
											405											405	405	0,01
OL.S			0,91	8,73			68,23	124,99	535,04	399,22	273,52								1859,32	7,24		3267,56	3277,20	24,70
			5	155			4435	13090	41955	52560	24810								180100	320		317270	317430	9,84
OS									1,31													1,31	1,31	0,01
									155													155	155	0
WB								0,29	0,79	19,49												20,57	20,57	0,16
								15	120	2030												2165	2165	0,07
Ogółem			51,35	113,06		62,37	438,26	273,74	661,15	949,60	1542,05	460,57	497,98	814,56	415,23	1155,51	234,78	96,58	5480,12	19,05		13101,55	13265,96	100
			29	1532	6469		9255	29865	55975	175380	297300	129110	179755	306305	185210	481585	82630	58490	1218370	7255		3222954	3224515	100
Procent			0,39	0,85		0,47	3,30	2,06	4,98	7,16	11,62	3,47	3,75	6,14	3,13	8,71	1,77	0,73	41,33	0,14		98,76	100,00	100
			0,00	0,05	0,20		0,29	0,93	1,74	5,44	9,22	4,00	5,57	9,50	5,74	14,94	2,56	1,81	37,79	0,22		99,95	100,00	100

Grunty związane z gospodarką leśną: 178,76
 Ogółem lasy: 19460,44
 Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem: 194604390

Tabele

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących

Tabela nr III
Nadleśnictwo Lutowska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.	
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m3																									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Rezerwaty																									
JD				15,61																				15,61	10,64
				318																				318	1,49
BK				0,45																				0,45	0,31
				50																				50	0,23
GB				1,76							1,92												1,92	3,68	2,51
				18							330												330	348	1,63
OL.S										9,81	117,09												126,90	126,90	86,48
										585	20085												20670	20670	96,60
WB										0,09													0,09	0,09	0,06
										10													10	10	0,05
Razem				17,82						9,90	119,01												128,91	146,73	100,00
				386						595	20415												21010	21396	100,00
Lasy ochronne																									
SO										23,82													23,82	23,82	0,41
										4790													4790	4790	0,34
MD								15,17		4,19	3,41												22,77	22,77	0,39
					26			1425		960	990												3401	3401	0,24
ŚW							1,65	0,70	18,99	201,86	62,97	8,86	32,38						5,37				332,78	332,78	5,73
					80			60	3280	50405	17275	2610	7965					2355					84030	84030	5,95

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej			
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
JD			3,28	3,15			67,75	8,43					0,09	86,45	1,73	205,01	32,75		433,46	5,52		841,19	847,62	14,60
				32	620		1905	590					40	31720	1045	89950	15850		136120	2975		280815	280847	19,90
BK			11,72	30,28		23,10	122,63	115,45	24,75	30,22	118,14	82,62	45,07	120,36	176,92	324,64	5,32	64,16	1413,69			2667,07	2709,07	46,66
			32	724	5937		50	695	2160	8945	33500	21940	9340	35400	66945	137665	2105	22495	465390			812567	813323	57,61
JW							1,27	9,79		67,37	50,70		28,36	14,21								171,70	171,70	2,96
					30			770		11015	8730		5495	3625								29665	29665	2,10
JS				2,06						11,10	29,00		3,74									43,84	45,90	0,79
				91						1225	7695		595									9515	9606	0,68
GB			0,93	4,32									0,26									0,26	5,51	0,09
				81									45									45	126	0,01
BRZ								3,04	4,81			2,48	91,00									101,33	101,33	1,74
								330	605			220	13795									14950	14950	1,06
OL.S				6,26			5,84	164,74	195,57	5,08	298,54								863,75			1533,52	1539,78	26,51
				146			320	15535	20850	735	40490								92035			169965	170111	12,05
OS																			4,33			4,33	4,33	0,07
																			390			390	390	0,03
WB										2,98												2,98	2,98	0,05
										385												385	385	0,03
Razem			15,93	46,07		23,10	199,14	317,32	244,12	346,62	565,24	182,74	109,64	221,02	178,65	529,65	38,07	64,16	2720,60	5,52		5745,59	5807,59	100,00
			32	1074	6693		2275	19405	26895	78460	108900	38390	23435	70745	67990	227615	17955	22495	696290	2975		1410518	1411624	100,00
Lasy gospod.																								
SO											2,77											2,77	2,77	4,51
											925											925	925	7,80
JD				6,71															15,39			15,39	22,10	35,99
				187															7295			7295	7482	63,12
BK				5,22																			5,22	8,50

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.	
	plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
				121																			121		1,02
JW											3,35											3,35	3,35	5,46	
											545											545	545	4,60	
JS							0,80															0,80	0,80	1,30	
OL.S								2,29	3,55	0,39	2,47								16,50			25,20	25,20	41,05	
								130	390	60	290								1715			2585	2585	21,81	
WB											1,96											1,96	1,96	3,19	
											195											195	195	1,65	
Razem				11,93			0,80	2,29	3,55	2,35	8,59								31,89			49,47	61,40	100,00	
				308				130	390	255	1760								9010			11545	11853	100,00	
Łącznie																									
SO										23,82	2,77											26,59	26,59	0,44	
										4790	925											5715	5715	0,4	
MD								15,17		4,19	3,41											22,77	22,77	0,38	
					26			1425		960	990											3401	3401	0,24	
SW							1,65	0,70	18,99	201,86	62,97	8,86	32,38					5,37				332,78	332,78	5,53	
					80			60	3280	50405	17275	2610	7965					2355				84030	84030	5,82	
JD			3,28	25,47			67,75	8,43					0,09	86,45	1,73	205,01	32,75		448,85	5,52		856,58	885,33	14,72	
				537	620		1905	590					40	31720	1045	89950	15850		143415	2975		288110	288647	19,98	
BK			11,72	35,95		23,10	122,63	115,45	24,75	30,22	118,14	82,62	45,07	120,36	176,92	324,64	5,32	64,16	1413,69			2667,07	2714,74	45,14	
			32	895	5937		50	695	2160	8945	33500	21940	9340	35400	66945	137665	2105	22495	465390			812567	813494	56,3	
JW							1,27	9,79		67,37	54,05		28,36	14,21								175,05	175,05	2,91	
					30			770		11015	9275		5495	3625								30210	30210	2,09	
JS				2,06			0,80			11,10	29,00		3,74									44,64	46,70	0,78	

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej			
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
				91						1225	7695		595									9515	9606	0,66
GB			0,93	6,08							1,92	0,26										2,18	9,19	0,15
				99							330	45										375	474	0,03
BRZ								3,04	4,81		2,48	91,00										101,33	101,33	1,68
								330	605		220	13795										14950	14950	1,03
OL.S				6,26			5,84	167,03	199,12	15,28	418,10								880,25			1685,62	1691,88	28,12
				146			320	15665	21240	1380	60865								93750			193220	193366	13,38
OS																			4,33			4,33	4,33	0,07
																			390			390	390	0,03
WB										5,03												5,03	5,03	0,08
										590												590	590	0,04
Ogółem			15,93	75,82		23,10	199,94	319,61	247,67	358,87	692,84	182,74	109,64	221,02	178,65	529,65	38,07	64,16	2752,49	5,52		5923,97	6015,72	100
			32	1768	6693		2275	19535	27285	79310	131075	38390	23435	70745	67990	227615	17955	22495	705300	2975		1443073	1444873	100
Procent			0,26	1,26		0,38	3,32	5,31	4,12	5,97	11,52	3,04	1,82	3,67	2,97	8,80	0,63	1,07	45,77	0,09		98,47	100,00	100
			0,00	0,12	0,46		0,16	1,35	1,89	5,49	9,07	2,66	1,62	4,90	4,71	15,75	1,24	1,56	48,81	0,21		99,88	100,00	100

Grunty związane z gospodarką leśną:

48,17

Ogółem lasy:

6063,89

Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:

60639051

Tabele

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących

Tabela nr III
Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześc. na gr. zales.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent						
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.					
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej								
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25					
Rezerwaty																													
JD			5,78	40,30																				46,08	8,65				
				458																				458	0,29				
BK			0,45	4,61					1,38	5,36						8,38			35,39	34,52	94,68			179,71	184,77	34,67			
				154					205	270						2725			24075	23880	57675			108830	108984	69,77			
GB				1,76						5,56	42,03	19,07												66,66	68,42	12,84			
				18						1760	7510	4700												13970	13988	8,95			
OL.S									2,11	57,88	173,66													233,65	233,65	43,82			
									175	9280	23315													32770	32770	20,98			
WB										0,09														0,09	0,09	0,02			
										10														10	10	0,01			
Razem			6,23	46,67					3,49	68,89	215,69	19,07			8,38			35,39	34,52	94,68				480,11	533,01	100,00			
				630					380	11320	30825	4700			2725			24075	23880	57675				155580	156210	100,00			
Lasy ochronne																													
SO										64,87	85,90	19,24												153,50			323,51	323,51	1,74
										13495	16885	4215												32605			67200	67200	1,50
MD									13,86	108,7 1		28,24	35,35	11,48										36,21			233,85	233,85	1,26
						153			945	13205		9160	9155	2155										7050			41823	41823	0,93
ŚW									81,02	22,75	36,74	377,18	717,47	142,91	40,92	10,08								656,63			2085,70	2085,70	11,22
						286			3535	2435	5640	93035	163690	35025	10670	3655								118425			436396	436396	9,71

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześc. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
JD			37,16	47,82		1,59	202,5 0	8,43	35,79	44,15	59,03	62,95	149,30	456,47	301,70	1151,07	184,59	1,90	1830,43	17,33		4507,23	4592,21	24,71
			24	793	1991		2160	590	5390	10995	20795	22920	70465	196605	15201 0	491575	65145	815	621015	9910		1672381	1673198	37,24
BK			17,97	47,85		83,8 8	260,1 2	141,7 6	71,68	166,18	361,83	249,58	340,64	546,44	288,32	498,70	53,74	64,16	2740,14			5867,17	5932,99	31,93
			32	1035	10652		115	2595	6285	40660	81405	76550	10895 5	170440	10059 0	193550	11560	22495	855695			1681547	1682614	37,44
JW							5,22	9,79	12,17	95,34	83,77		32,40	14,21	3,86				20,12			276,88	276,88	1,49
					80		20	770	865	16265	14630		6775	3625	600				2225			45855	45855	1,02
JS				2,06						17,95	49,06		20,54						6,23			93,78	95,84	0,52
				91						2615	11075		3710						265			17665	17756	0,40
GB			0,93	4,32				3,45	7,37	59,44	91,54	37,77	23,82						30,06			253,45	258,70	1,39
				81				185	405	9400	14760	6945	2615						4855			39165	39246	0,87
BRZ								3,04	4,81	4,78	2,48	100,31										115,42	115,42	0,62
								330	605	385	220	14990										16530	16530	0,37
OL												2,33										2,33	2,33	0,01
												405										405	405	0,01
OL.S			0,91	14,99			53,28	287,9 1	711,5 9	322,18	515,49								2723,07	7,24		4620,76	4636,66	24,95
			5	301			3535	28300	61755	40515	62070								272135	320		468630	468936	10,44
OS									1,31										4,33			5,64	5,64	0,03
									155										390			545	545	0,01
WB								0,29	0,79	22,47												23,55	23,55	0,13
								15	120	2415												2550	2550	0,06
Razem			56,97	117,0 4		85,4 7	616,0 0	586,1 3	882,2 5	1202,78	2004,25	624,24	607,62	1027,20	593,88	1649,77	238,33	66,06	8200,72	24,57		18409,27	18583,28	100,00
			61	2301	13162		10310	48425	81220	238940	395090	16280 0	20319 0	374325	25320 0	685125	76705	23310	191466 0	10230		4490692	4493054	100,00

Lasy gospod.

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześc. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
SO											2,77											2,77	2,77	1,67
											925											925	925	4,60
MD								3,11														3,11	3,11	1,88
								520														520	520	2,58
ŚW										0,40												0,40	0,40	0,24
										90												90	90	0,45
JD				12,18															15,39			15,39	27,57	16,67
				212															7295			7295	7507	37,30
BK			4,08	12,99			0,61		2,62													3,23	20,30	12,27
				157					395													395	552	2,74
JW											7,59											7,59	7,59	4,59
											1115											1115	1115	5,54
JS							0,80				2,12											2,92	2,92	1,77
											130											130	130	0,65
OL.S							20,79	4,11	20,46	34,44	2,47								16,50			98,77	98,77	59,72
							1220	455	1265	4145	290								1715			9090	9090	45,17
WB										1,96												1,96	1,96	1,19
										195												195	195	0,97
Razem			4,08	25,17			22,20	7,22	23,08	36,80	14,95								31,89			136,14	165,39	100,00
				369			1220	975	1660	4430	2460								9010			19755	20124	100,00
Łącznie																								
SO										64,87	88,67	19,24							153,50			326,28	326,28	1,69
										13495	17810	4215							32605			68125	68125	1,46
MD							13,86	111,8 2		28,24	35,35	11,48							36,21			236,96	236,96	1,23
					153		945	13725		9160	9155	2155							7050			42343	42343	0,91

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
ŚW							81,02	22,75	36,74	377,58	717,47	142,91	40,92	10,08					656,63			2086,10	2086,10	10,82
					286		3535	2435	5640	93125	163690	35025	10670	3655					118425			436486	436486	9,35
JD			42,94	100,30		1,59	202,50	8,43	35,79	44,15	59,03	62,95	149,30	456,47	301,70	1151,07	184,59	1,90	1845,82	17,33		4522,62	4665,86	24,20
			24	1463	1991		2160	590	5390	10995	20795	22920	70465	196605	152010	491575	65145	815	628310	9910		1679676	1681163	36
BK			22,50	65,45		83,88	260,73	141,76	75,68	171,54	361,83	249,58	340,64	554,82	288,32	534,09	88,26	158,84	2740,14			6050,11	6138,06	31,83
			32	1346	10652		115	2595	6885	40930	81405	76550	108955	173165	100590	217625	35440	80170	855695			1790772	1792150	38,38
JW							5,22	9,79	12,17	95,34	91,36		32,40	14,21	3,86				20,12			284,47	284,47	1,48
					80		20	770	865	16265	15745		6775	3625	600				2225			46970	46970	1,01
JS				2,06			0,80			17,95	51,18		20,54						6,23			96,70	98,76	0,51
				91						2615	11205		3710						265			17795	17886	0,38
GB			0,93	6,08				3,45	7,37	65,00	133,57	56,84	23,82						30,06			320,11	327,12	1,70
				99				185	405	11160	22270	11645	2615						4855			53135	53234	1,14
BRZ								3,04	4,81	4,78	2,48	100,31										115,42	115,42	0,60
								330	605	385	220	14990										16530	16530	0,35
OL											2,33											2,33	2,33	0,01
											405											405	405	0,01
OL.S			0,91	14,99			74,07	292,02	734,16	414,50	691,62								2739,57	7,24		4953,18	4969,08	25,77
			5	301			4755	28755	63195	53940	85675								273850	320		510490	510796	10,94
OS									1,31										4,33			5,64	5,64	0,03
									155										390			545	545	0,01
WB								0,29	0,79	24,52												25,60	25,60	0,13
								15	120	2620												2755	2755	0,06
Ogółem			67,28	188,88		85,47	638,20	593,35	908,82	1308,47	2234,89	643,31	607,62	1035,58	593,88	1685,16	272,85	160,74	8232,61	24,57		19025,52	19281,68	100
			61	3300	13162		11530	49400	83260	254690	428375	167500	203190	377050	253200	709200	100585	80985	1923670	10230		4666027	4669388	100

Tabele

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej			
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Procent			0,35	0,98		0,44	3,31	3,08	4,71	6,79	11,59	3,34	3,15	5,37	3,08	8,74	1,42	0,83	42,69	0,13		98,67	100,00	100
			0,00	0,07	0,28		0,25	1,06	1,78	5,45	9,17	3,59	4,35	8,07	5,42	15,19	2,15	1,73	41,22	0,22		99,93	100,00	100

Grunty związane z gospodarką leśną:

178,76

Ogółem lasy:

19460,44

Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:

194604390

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących

Tabela nr IV
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześl. na gr. zai.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
LMGŚW	OL.S							0,11															0,11	0,11	100	
								5															5	5	100	
	Razem							0,11															0,11	0,11	100	
									5															5	5	100
LGŚW	SO										41,05	82,79	19,24							153,50			296,58	296,58	2,37	
											8705	16230	4215							32605			61755	61755	1,99	
	MD							4,29	61,98		24,05	30,41	4,74							36,21			161,68	161,68	1,29	
								270	9445		8200	7740	915							7050			33620	33620	1,08	
	ŚW							77,39	22,05	17,75	166,10	615,55	95,45	8,54	10,08					637,50			1650,41	1650,41	13,17	
							206		3525	2375	2360	40385	138715	22600	2705	3655				113580			330106	330106	10,63	
	JD			25,78	14,15		1,59	110,21		35,79	44,15	59,03	62,95	149,21	342,89	290,84	876,35	151,84	1,90	1363,16	11,81		3501,72	3541,65	28,24	
				19	179	1171		255		5390	10995	20795	22920	70425	151940	146220	369870	49295	815	473385	6935		1330411	1330609	42,87	
	BK			10,78	29,50		60,78	138,10	26,31	50,93	122,24	243,69	166,96	295,57	434,46	111,40	209,45	82,94	94,68	1326,45			3363,96	3404,24	27,16	
					451	4715		65	1900	4725	29450	47905	54610	99615	137765	33645	79960	33335	57675	390305			975670	976121	31,43	
	JW									12,17	27,21	37,31		4,04		3,86				20,12			104,71	104,71	0,84	
											865	5140	6470		1280		600				2225			16580	16580	0,53
JS											5,49	16,31		14,91						6,23			42,94	42,94	0,34	
											1155	1840		2910						265			6170	6170	0,2	
GB									3,45	7,37	64,76	108,08	56,58	23,82						30,06			294,12	294,12	2,35	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześl. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku											KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent			
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120				121-140	141 i wyżej				
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
								185	405	11105	18295	11600	2615					4855				49060	49060	1,58		
	BRZ									4,78		9,31										14,09	14,09	0,11		
										385		1195										1580	1580	0,05		
	OLS							44,19	87,34	505,50	357,61	267,83						1749,42	7,24			3019,13	3019,13	24,08		
								2930	9985	39660	47910	24200						173740	320			298745	298745	9,62		
	OS								1,31													1,31	1,31	0,01		
									155													155	155	0		
	WB							0,29		5,07												5,36	5,36	0,04		
								15		720												735	735	0,02		
	Razem			36,56	43,65		62,37	374,18	201,42	630,82	862,51	1461,00	415,23	496,09	787,43	406,10	1085,80	234,78	96,58	5322,65	19,05		12456,01	12536,22	100	
				19	630	6092		7045	23905	53560	164150	282190	118055	179550	293360	180465	449830	82630	58490	1198010	7255		3104587	3105236	100	
LGW	SO										3,11											3,11	3,11	0,47		
											655												655	655	0,58	
	MD							9,57	34,67		1,53	6,74										52,51	52,51	7,88		
							127	675	2855		425	1240											5322	5322	4,71	
	ŚW							1,98		9,62	38,95	38,60								13,76			102,91	102,91	15,43	
								10			2335	7700	9815								2490			22350	22350	19,77
	JD			13,88	60,68			24,54							27,13	9,13	69,71				33,81			164,32	238,88	35,81
				5	747	200									12945	4745	31755				11510			61155	61907	54,77
	BK										19,08												19,08	19,08	2,86	
											2535													2535	2535	2,24
	JW							3,95			0,76												4,71	4,71	0,71	
						50		20			110												180	180	0,16	
JS										1,36	5,87		1,89									9,12	9,12	1,37		
										235	1670		205										2110	2110	1,87	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześl. na gr. zales.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku											KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120				121-140	141 i wyżej			
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
Siedliskowy typ lasu	GB										4,77								4,77	4,77	0,72				
											705									705	705	0,62			
	OL										2,33									2,33	2,33	0,35			
											405									405	405	0,36			
	OL.S							19,68	37,16	7,29	40,91								109,90	214,94	214,94	32,24			
								1085	3065	445	4595								6360	15550	15550	13,76			
	WB										14,42									14,42	14,42	2,16			
											1310									1310	1310	1,16			
Razem			13,88	60,68			59,72	71,83	7,29	86,15	56,56	45,34	1,89	27,13	9,13	69,71		157,47	592,22	666,78	100				
			5	747	377		1790	5920	445	11120	11560	11055	205	12945	4745	31755		20360	112277	113029	100				
ŁŁG	GB									0,24	18,80								19,04	19,04	30,29				
											55	2940								2995	2995	47,96			
	OL.S			0,91	8,73			4,25	0,49	22,25	0,70	5,69								33,38	43,02	68,45			
				5	155			415	40	1850	55	610								2970	3130	50,12			
	WB									0,79										0,79	0,79	1,26			
										120										120	120	1,92			
Razem			0,91	8,73			4,25	0,49	23,04	0,94	24,49								53,21	62,85	100				
			5	155			415	40	1970	110	3550								6085	6245	100				
Łącznie	SO									41,05	85,90	19,24						153,50	299,69	299,69	2,26				
										8705	16885	4215						32605	62410	62410	1,94				
	MD						13,86	96,65		24,05	31,94	11,48						36,21	214,19	214,19	1,61				
							127	945	12300		8200	8165	2155					7050	38942	38942	1,21				
	ŚW						79,37	22,05	17,75	175,72	654,50	134,05	8,54	10,08				651,26	1753,32	1753,32	13,22				
						206	3535	2375	2360	42720	146415	32415	2705	3655			116070	352456	352456	10,93					
JD			39,66	74,83		1,59	134,75		35,79	44,15	59,03	62,95	149,21	370,02	299,97	946,06	151,84	1,90	1396,97	11,81	3666,04	3780,53	28,49		

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześl. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku										KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V	VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100				101-120	121-140			
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																						
			24	926	1371		255		5390	10995	20795	22920	70425	164885	150965	401625	49295	815	484895	6935		1391566	1392516	43,18
BK		10,78	29,50		60,78	138,10	26,31	50,93	141,32	243,69	166,96	295,57	434,46	111,40	209,45	82,94	94,68	1326,45				3383,04	3423,32	25,81
			451	4715		65	1900	4725	31985	47905	54610	99615	137765	33645	79960	33335	57675	390305				978205	978656	30,35
JW						3,95		12,17	27,97	37,31		4,04		3,86				20,12				109,42	109,42	0,82
					50	20		865	5250	6470		1280		600				2225				16760	16760	0,52
JS									6,85	22,18		16,80						6,23				52,06	52,06	0,39
									1390	3510		3115						265				8280	8280	0,26
GB						3,45	7,37	65,00	131,65	56,58	23,82							30,06				317,93	317,93	2,4
						185	405	11160	21940	11600	2615							4855				52760	52760	1,64
BRZ									4,78		9,31											14,09	14,09	0,11
									385		1195											1580	1580	0,05
OL										2,33												2,33	2,33	0,02
										405												405	405	0,01
OL.S		0,91	8,73			68,23	124,99	535,04	399,22	273,52								1859,32	7,24			3267,56	3277,20	24,7
		5	155			4435	13090	41955	52560	24810								180100	320			317270	317430	9,84
OS								1,31														1,31	1,31	0,01
								155														155	155	0
WB						0,29	0,79	19,49														20,57	20,57	0,16
						15	120	2030														2165	2165	0,07
Ogółem		51,35	113,06	6469	62,37	438,26	273,74	661,15	949,60	1542,05	460,57	497,98	814,56	415,23	1155,51	234,78	96,58	5480,12	19,05			13101,55	13265,96	100
		29	1532	6469		9255	29865	55975	175380	297300	129110	179755	306305	185210	481585	82630	58490	1218370	7255			3222954	3224515	100

Grunty związane z gospodarką leśną:

130,59

Ogółem lasy:

13396,55

Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:

133965339

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących

Tabela nr IV
Nadleśnictwo Lutowska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zales.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku											KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent			
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-tale		I		II		III		IV		V		VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120				121-140	141 i wyżej				
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
LMGŚW	BK				4,40							23,93	0,95	7,51	2,94	17,49	27,36		36,88	93,48			210,54	214,94	100	
					75							8810	185	1365	910	5595	10370		11600	42995			81830	81905	100	
	Razem				4,40							23,93	0,95	7,51	2,94	17,49	27,36		36,88	93,48			210,54	214,94	100	
					75							8810	185	1365	910	5595	10370		11600	42995			81830	81905	100	
LGŚW	SO										23,82	2,77											26,59	26,59	0,47	
											4790	925											5715	5715	0,42	
	MD								15,17		4,19	3,41											22,77	22,77	0,4	
						26			1425		960	990												3401	3401	0,25
	ŚW							1,65	0,70	17,13	201,86	62,97	4,57	32,38										321,26	321,26	5,63
						80			60	2810	50405	17275	1385	7965										79980	79980	5,93
	JD			3,28	20,04				67,75	8,43						85,36	1,73	204,50	32,75		448,85	5,52		854,89	878,21	15,38
					370	620			1905	590						31270	1045	89720	15850		143415	2975		287390	287760	21,32
	BK			11,72	31,55			23,10	122,63	115,45	24,75	30,22	94,21	81,67	37,56	117,42	159,43	297,28	5,32	27,28	1320,21			2456,53	2499,80	43,75
				32	820	5937			50	695	2160	8945	24690	21755	7975	34490	61350	127295	2105	10895	422395			730737	731589	54,2
	JW								1,27	8,49		65,09	49,72		28,36									152,93	152,93	2,68
						30			730		10750	8540		5495										25545	25545	1,89
	JS										10,40	29,00		3,74										43,14	43,14	0,76
											1160	7695		595										9450	9450	0,7
GB			0,93									1,92											1,92	2,85	0,05	
												330											330	330	0,02	
BRZ									3,04	4,81		2,48	91,00										101,33	101,33	1,77	
									330	605		220	13795										14950	14950	1,11	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku											KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-tałe		I		II		III		IV		V		VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120				121-140	141 i wyżej			
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	OL.S							5,84	167,03	190,22	4,53	411,78								878,27			1657,67	1657,67	29,03
								320	15665	20750	675	59715									93545			190670	190670
	OS																			4,33			4,33	4,33	0,08
																					390			390	390
	Razem			15,93	51,59		23,10	199,14	318,31	236,91	340,11	658,26	177,24	102,04	202,78	161,16	501,78	38,07	27,28	2651,66	5,52		5643,36	5710,88	100
			32	1190	6693		2275	19495	26325	77685	120380	36935	22030	65760	62395	217015	17955	10895	659745	2975		1348558	1349780	100	
LGW	ŚW									1,86			3,22							5,37			10,45	10,45	15,34
										470			1040							2355			3865	3865	33,17
	JD			5,43										0,09	1,09								1,18	6,61	9,7
				167											40	450							490	657	5,64
	JW								1,30		2,28	3,35				14,21							21,14	21,14	31,03
									40		265	545				3625							4475	4475	38,41
	JS							0,80			0,70												1,50	1,50	2,2
											65												65	65	0,56
	GB				6,08									0,26									0,26	6,34	9,3
					99									45									45	144	1,24
	OL.S										10,75	6,32											17,07	17,07	25,05
											705	1150											1855	1855	15,92
	WB										5,03												5,03	5,03	7,38
										590												590	590	5,06	
Razem				11,51			0,80	1,30	1,86	18,76	9,67	3,48	0,09	15,30						5,37		56,63	68,14	100	
				266				40	470	1625	1695	1085	40	4075						2355		11385	11651	100	
LŁG	ŚW												1,07									1,07	1,07	6,04	
														185								185	185	14,91	
	JD																0,51					0,51	0,51	2,88	
																230					230	230	18,53		

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-tałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	JW											0,98											0,98	0,98	5,53	
												190												190	190	15,31
	OL.S				6,26						8,90													8,90	15,16	85,55
					146						490													490	636	51,25
	Razem				6,26						8,90		0,98	1,07										11,46	17,72	100
				146						490		190	185										1095	1241	100	
OLJG	JS				2,06																			2,06	50,99	
					91																			91	30,74	
	OL.S																				1,98			1,98	1,98	49,01
																						205		205	205	69,26
	Razem				2,06																	1,98			1,98	4,04
				91																		205		205	296	100
Łącznie	SO										23,82	2,77												26,59	26,59	0,44
												4790	925											5715	5715	0,4
	MD								15,17		4,19	3,41												22,77	22,77	0,38
							26		1425		960	990													3401	3401
	ŚW							1,65	0,70	18,99	201,86	62,97	8,86	32,38							5,37			332,78	332,78	5,53
							80		60	3280	50405	17275	2610	7965							2355			84030	84030	5,82
	JD			3,28	25,47				67,75	8,43					0,09	86,45	1,73	205,01	32,75		448,85	5,52		856,58	885,33	14,72
					537	620			1905	590					40	31720	1045	89950	15850		143415	2975		288110	288647	19,98
	BK			11,72	35,95			23,10	122,63	115,45	24,75	30,22	118,14	82,62	45,07	120,36	176,92	324,64	5,32	64,16	1413,69			2667,07	2714,74	45,14
				32	895	5937			50	695	2160	8945	33500	21940	9340	35400	66945	137665	2105	22495	465390			812567	813494	56,3
JW								1,27	9,79		67,37	54,05		28,36	14,21								175,05	175,05	2,91	
						30		770		11015	9275		5495	3625									30210	30210	2,09	
JS				2,06				0,80			11,10	29,00		3,74									44,64	46,70	0,78	
				91						1225	7695		595										9515	9606	0,66	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-tałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	GB			0,93	6,08							1,92	0,26										2,18	9,19	0,15	
					99								330	45										375	474	0,03
	BRZ									3,04	4,81		2,48	91,00										101,33	101,33	1,68
										330	605		220	13795										14950	14950	1,03
	OL.S				6,26				5,84	167,03	199,12	15,28	418,10								880,25			1685,62	1691,88	28,12
					146				320	15665	21240	1380	60865								93750			193220	193366	13,38
	OS																				4,33			4,33	4,33	0,07
																					390			390	390	0,03
WB											5,03												5,03	5,03	0,08	
											590												590	590	0,04	
Ogółem				15,93	75,82		23,10	199,94	319,61	247,67	358,87	692,84	182,74	109,64	221,02	178,65	529,65	38,07	64,16	2752,49	5,52		5923,97	6015,72	100	
				32	1768	6693		2275	19535	27285	79310	131075	38390	23435	70745	67990	227615	17955	22495	705300	2975		1443073	1444873	100	

Grunty związane z gospodarką leśną: 48,17
 Ogółem lasy: 6063,89
 Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem: 60639051

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących

Tabela nr IV
Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku										KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent				
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V					VI	VII		VIII	grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100				101-120	121-140		141 i wyżej			
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
LMGŚW	BK				4,40							23,93	0,95	7,51	2,94	17,49	27,36		36,88	93,48			210,54	214,94	99,95	
					75							8810	185	1365	910	5595	10370		11600	42995			81830	81905	99,99	
	OLS							0,11																0,11	0,11	0,05
								5																5	5	0,01
	Razem				4,40			0,11				23,93	0,95	7,51	2,94	17,49	27,36		36,88	93,48				210,65	215,05	100
				75			5				8810	185	1365	910	5595	10370		11600	42995				81835	81910	100	
LGŚW	SO										64,87	85,56	19,24							153,50			323,17	323,17	1,77	
											13495	17155	4215							32605			67470	67470	1,51	
	MD							4,29	77,15		28,24	33,82	4,74							36,21			184,45	184,45	1,01	
						26		270	10870		9160	8730	915							7050			37021	37021	0,83	
	ŚW							79,04	22,75	34,88	367,96	678,52	100,02	40,92	10,08					637,50			1971,67	1971,67	10,81	
						286		3525	2435	5170	90790	155990	23985	10670	3655					113580			410086	410086	9,21	
	JD			29,06	34,19		1,59	177,96	8,43	35,79	44,15	59,03	62,95	149,21	428,25	292,57	1080,85	184,59	1,90	1812,01	17,33		4356,61	4419,86	24,22	
				19	549	1791		2160	590	5390	10995	20795	22920	70425	183210	147265	459590	65145	815	616800	9910		1617801	1618369	36,33	
BK			22,50	61,05		83,88	260,73	141,76	75,68	152,46	337,90	248,63	333,13	551,88	270,83	506,73	88,26	121,96	2646,66			5820,49	5904,04	32,36		
			32	1271	10652		115	2595	6885	38395	72595	76365	107590	172255	94995	207255	35440	68570	812700			1706407	1707710	38,32		

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostate		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
JW								1,27	8,49	12,17	92,30	87,03		32,40		3,86				20,12			257,64	257,64	1,41	
						30			730	865	15890	15010		6775		600				2225			42125	42125	0,95	
	JS											15,89	45,31		18,65						6,23			86,08	86,08	0,47
												2315	9535		3505						265			15620	15620	0,35
	GB			0,93						3,45	7,37	64,76	110,00	56,58	23,82						30,06			296,04	296,97	1,63
										185	405	11105	18625	11600	2615						4855			49390	49390	1,11
	BRZ									3,04	4,81	4,78	2,48	100,31										115,42	115,42	0,63
										330	605	385	220	14990										16530	16530	0,37
	OLS								50,03	254,37	695,72	362,14	679,61								2627,69	7,24		4676,80	4676,80	25,63
									3250	25650	60410	48585	83915								267285	320		489415	489415	10,99
	OS										1,31										4,33			5,64	5,64	0,03
											155										390			545	545	0,01
	WB									0,29		5,07												5,36	5,36	0,03
										15		720												735	735	0,02
Razem				52,49	95,24		85,47	573,32	519,73	867,73	1202,62	2119,26	592,47	598,13	990,21	567,26	1587,58	272,85	123,86	7974,31	24,57		18099,37	18247,10	100	
				51	1820	12785		9320	43400	79885	241835	402570	154990	201580	359120	242860	666845	100585	69385	1857755	10230		4453145	4455016	100	
LGW	SO											3,11											3,11	3,11	0,42	
												655											655	655	0,53	
	MD							9,57	34,67			1,53	6,74										52,51	52,51	7,14	
							127		675	2855			425	1240										5322	5322	4,27
ŚW							1,98		1,86	9,62	38,95	41,82							19,13			113,36	113,36	15,42		

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
								10		470	2335	7700	10855							4845			26215	26215	21,03	
	JD			13,88	66,11			24,54						0,09	28,22	9,13	69,71			33,81			165,50	245,49	33,4	
				5	914	200								40	13395	4745	31755			11510			61645	62564	50,19	
	BK										19,08												19,08	19,08	2,6	
											2535												2535	2535	2,03	
	JW							3,95	1,30		3,04	3,35			14,21								25,85	25,85	3,52	
						50		20	40		375	545			3625								4655	4655	3,73	
	JS							0,80			2,06	5,87		1,89									10,62	10,62	1,45	
											300	1670		205									2175	2175	1,74	
	GB				6,08						4,77	0,26											5,03	11,11	1,51	
					99						705	45											750	849	0,68	
	OL										2,33												2,33	2,33	0,32	
											405												405	405	0,32	
	OL.S							19,68	37,16	7,29	51,66	6,32								109,90			232,01	232,01	31,57	
								1085	3065	445	5300	1150								6360			17405	17405	13,96	
	WB										19,45												19,45	19,45	2,65	
											1900												1900	1900	1,52	
	Razem			13,88	72,19			60,52	73,13	9,15	104,91	66,23	48,82	1,98	42,43	9,13	69,71			162,84			648,85	734,92	100	
				5	1013	377		1790	5960	915	12745	13255	12140	245	17020	4745	31755			22715			123662	124680	100	
LŁG	ŚW												1,07										1,07	1,07	1,33	
													185										185	185	2,47	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostate		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	JD																0,51						0,51	0,51	0,63	
																		230						230	230	3,07
	JW											0,98												0,98	0,98	1,22
												190												190	190	2,54
	GB											0,24	18,80											19,04	19,04	23,63
												55	2940											2995	2995	40,01
	OLS				0,91	14,99			4,25	0,49	31,15	0,70	5,69											42,28	58,18	72,21
					5	301			415	40	2340	55	610											3460	3766	50,31
	WB											0,79												0,79	0,79	0,98
												120												120	120	1,6
Razem				0,91	14,99			4,25	0,49	31,94	0,94	25,47	1,07				0,51						64,67	80,57	100	
				5	301			415	40	2460	110	3740	185				230						7180	7486	100	
OLJG	JS				2,06																			2,06	50,99	
					91																			91	30,74	
	OLS																			1,98			1,98	1,98	49,01	
																				205			205	205	69,26	
	Razem				2,06																1,98			1,98	4,04	100
				91																205			205	296	100	
Łącznie	SO										64,87	88,67	19,24							153,50			326,28	326,28	1,69	
											13495	17810	4215							32605			68125	68125	1,46	
	MD							13,86	111,82		28,24	35,35	11,48							36,21			236,96	236,96	1,23	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześt. na gr. zales.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
						153		945	13725		9160	9155	2155							7050			42343	42343	0,91	
	SW							81,02	22,75	36,74	377,58	717,47	142,91	40,92	10,08					656,63			2086,10	2086,10	10,82	
						286		3535	2435	5640	93125	163690	35025	10670	3655					118425			436486	436486	9,35	
	JD			42,94	100,30		1,59	202,50	8,43	35,79	44,15	59,03	62,95	149,30	456,47	301,70	1151,07	184,59	1,90	1845,82	17,33		4522,62	4665,86	24,2	
				24	1463	1991		2160	590	5390	10995	20795	22920	70465	196605	152010	491575	65145	815	628310	9910		1679676	1681163	36	
	BK			22,50	65,45		83,88	260,73	141,76	75,68	171,54	361,83	249,58	340,64	554,82	288,32	534,09	88,26	158,84	2740,14			6050,11	6138,06	31,83	
				32	1346	10652		115	2595	6885	40930	81405	76550	108955	173165	100590	217625	35440	80170	855695			1790772	1792150	38,38	
	JW							5,22	9,79	12,17	95,34	91,36		32,40	14,21	3,86				20,12			284,47	284,47	1,48	
						80		20	770	865	16265	15745		6775	3625	600					2225			46970	46970	1,01
	JS				2,06			0,80			17,95	51,18		20,54						6,23			96,70	98,76	0,51	
					91						2615	11205		3710						265			17795	17886	0,38	
	GB			0,93	6,08				3,45	7,37	65,00	133,57	56,84	23,82						30,06			320,11	327,12	1,7	
					99						185	405	11160	22270	11645	2615				4855			53135	53234	1,14	
	BRZ								3,04	4,81	4,78	2,48	100,31										115,42	115,42	0,6	
									330	605	385	220	14990										16530	16530	0,35	
	OL											2,33											2,33	2,33	0,01	
												405											405	405	0,01	
	OLS			0,91	14,99			74,07	292,02	734,16	414,50	691,62								2739,57	7,24		4953,18	4969,08	25,77	
				5	301			4755	28755	63195	53940	85675								273850	320		510490	510796	10,94	
	OS									1,31										4,33			5,64	5,64	0,03	
										155										390			545	545	0,01	

Tabele

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku										KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent				
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostate		I		II		III		IV		V	VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100				101-120	121-140				141 i wyżej	
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	WB								0,29	0,79	24,52													25,60	25,60	0,13
									15	120	2620													2755	2755	0,06
Ogółem				67,28	188,88		85,47	638,20	593,35	908,82	1308,47	2234,89	643,31	607,62	1035,58	593,88	1685,16	272,85	160,74	8232,61	24,57		19025,52	19281,68	100	
				61	3300	13162		11530	49400	83260	254690	428375	167500	203190	377050	253200	709200	100585	80985	1923670	10230		4666027	4669388	100	

Grunty związane z gospodarką leśną: 178,76
 Ogółem lasy: 19460,44
 Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem: 194604390

Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V a
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				19	20
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
LMGŚW	OL.S		0,11															0,11	100,00
Razem	ha		0,11															0,11	100,00
	%		100,00															100,00	100,00
LGŚW	SO			0,66	10,30	46,39	117,66	16,40	2,38		2,81	4,73			68,25			269,58	2,16
	MD		4,78	55,07	1,68	42,71	85,49	7,61		1,93		2,71	1,81		32,73			236,52	1,90
	ŚW		69,98	21,84	29,03	154,00	454,24	89,88	31,15	45,70	26,38	68,65	6,94		339,25			1337,04	10,73
	JD	25,43	102,56	6,46	25,53	67,72	133,42	74,91	149,36	343,30	273,01	751,58	125,21	12,19	1531,72	9,05		3631,45	29,15
	BK	30,57	134,03	25,73	71,14	107,27	227,44	153,04	260,71	371,30	97,44	252,13	97,65	84,39	2499,55	4,57		4416,96	35,48
	DB														0,07			0,07	0,00
	KL		1,04												0,30			1,34	0,01
	JW	3,93	14,31	5,95	10,53	11,25	40,54	5,39	6,48	0,89	3,08				91,33			193,68	1,55
	WZ		1,72	0,39											18,19			20,30	0,16
	BST	1,84		0,21			1,16								3,59			6,80	0,05
	JS			1,34	1,98	15,15	15,48	1,49	7,57						65,86			108,87	0,87
	GB	0,60	0,74	7,85	47,11	84,19	117,38	46,97	30,69	22,63	1,43	6,00	3,17		70,58			439,34	3,53
	BRZ		1,79	1,93	4,15	22,95	19,34	4,66	0,41						28,14			83,37	0,67
	OL					0,52									0,63			1,15	0,01
	OL.S		39,47	71,58	428,71	300,05	241,39	13,31	7,30	1,68	1,95				557,63	5,43		1668,50	13,40
	CZR		0,32	0,23		1,80	0,76								6,89			10,00	0,08
	JB		0,65															0,65	0,01
OS		0,25	0,69	0,66	1,17	5,05	0,93	0,04						3,56			12,35	0,10	
WB		0,47	1,49		7,34	0,78											10,08	0,08	
LP		2,07				0,87	0,64							4,38			7,96	0,06	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Powierzchnia zalesiona w ha																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Razem	ha	62,37	374,18	201,42	630,82	862,51	1461,00	415,23	496,09	787,43	406,10	1085,80	234,78	96,58	5322,65	19,05		12456,01	100,00	
	%	0,50	3,00	1,62	5,06	6,92	11,73	3,33	3,98	6,32	3,26	8,72	1,88	0,78	42,75	0,15		100,00	100,00	
LGW	SO					0,96	3,47	2,02										6,45	1,09	
	MD		4,79	17,35			2,26	4,67										29,07	4,91	
	ŚW		4,68	5,90		10,90	31,88	23,87		4,95		1,20			5,77			89,15	15,05	
	JD		15,92			1,37	2,43	9,60		22,18	9,13	67,01			44,35			171,99	29,06	
	BK		9,59	7,60		9,09	3,36	2,55				1,02			58,03			91,24	15,41	
	JW		3,82	7,15	0,24	0,84	1,97	0,04							8,33			22,39	3,78	
	WZ		0,40						0,04						2,66			3,10	0,52	
	JS		0,40	1,26		2,30	2,34	2,55	1,24						1,92			12,01	2,03	
	GB				0,95	1,92	2,12												4,99	0,84
	BRZ			1,88		1,50	1,72								0,78				5,88	0,99
	OL						1,63		0,22										1,85	0,31
	OL.S		19,73	28,76	6,10	47,03	3,38		0,16			0,48			35,63				141,27	23,85
	OS					1,50													1,50	0,25
WB		0,39	1,93		8,74			0,27										11,33	1,91	
Razem	ha		59,72	71,83	7,29	86,15	56,56	45,34	1,89	27,13	9,13	69,71			157,47			592,22	100,00	
	%		10,08	12,13	1,23	14,55	9,55	7,66	0,32	4,58	1,54	11,77			26,59			100,00	100,00	
LŁG	MD		0,43															0,43	0,81	
	JW		0,86		0,61													1,47	2,76	
	GB				3,87	0,19	9,40											13,46	25,30	
	BRZ						1,88											1,88	3,53	
	OL.S		1,68	0,49	17,45	0,75	8,99											29,36	55,18	
	OS		0,43				0,46											0,89	1,67	
	WB		0,85		1,11													1,96	3,68	
LP						3,76												3,76	7,07	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Razem	ha		4,25	0,49	23,04	0,94	24,49											53,21	100,00
	%		7,99	0,92	43,30	1,77	46,02												100,00
Łącznie	SO			0,66	10,30	47,35	121,13	18,42	2,38		2,81	4,73			68,25			276,03	2,11
	MD		10,00	72,42	1,68	42,71	87,75	12,28		1,93		2,71	1,81		32,73			266,02	2,03
	ŚW		74,66	27,74	29,03	164,90	486,12	113,75	31,15	50,65	26,38	69,85	6,94		345,02			1426,19	10,89
	JD	25,43	118,48	6,46	25,53	69,09	135,85	84,51	149,36	365,48	282,14	818,59	125,21	12,19	1576,07	9,05		3803,44	29,03
	BK	30,57	143,62	33,33	71,14	116,36	230,80	155,59	260,71	371,30	97,44	253,15	97,65	84,39	2557,58	4,57		4508,20	34,41
	DB														0,07			0,07	0,00
	KL		1,04												0,30			1,34	0,01
	JW	3,93	18,99	13,10	11,38	12,09	42,51	5,43	6,48	0,89	3,08				99,66			217,54	1,66
	WZ		2,12	0,39					0,04						20,85			23,40	0,18
	BST	1,84		0,21			1,16								3,59			6,80	0,05
	JS		0,40	2,60	1,98	17,45	17,82	4,04	8,81						67,78			120,88	0,92
	GB	0,60	0,74	7,85	51,93	86,30	128,90	46,97	30,69	22,63	1,43	6,00	3,17		70,58			457,79	3,49
	BRZ		1,79	3,81	4,15	24,45	22,94	4,66	0,41						28,92			91,13	0,70
	OL					0,52	1,63		0,22						0,63			3,00	0,02
	OL.S		60,99	100,83	452,26	347,83	253,76	13,31	7,46	1,68	1,95	0,48			593,26	5,43		1839,24	14,04
	CZR		0,32	0,23		1,80	0,76								6,89			10,00	0,08
	JB		0,65															0,65	0,00
	OS		0,68	0,69	0,66	2,67	5,51	0,93	0,04						3,56			14,74	0,11
WB		1,71	3,42	1,11	16,08	0,78		0,27									23,37	0,18	
LP		2,07				4,63	0,64							4,38			11,72	0,09	
Ogółem	ha	62,37	438,26	273,74	661,15	949,60	1542,05	460,57	497,98	814,56	415,23	1155,51	234,78	96,58	5480,12	19,05		13101,55	100,00
	%	0,48	3,35	2,09	5,05	7,25	11,77	3,52	3,80	6,22	3,17	8,82	1,79	0,74	41,80	0,15		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

131015469

Tabele

Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V a

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Powierzchnia zalesiona w ha																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
LMGŚW	ŚW							0,28										0,28	0,13	
	JD											2,74			21,93			24,67	11,72	
	BK						23,93	0,67	7,51	2,94	17,49	24,62		36,88	71,55			185,59	88,15	
Razem	ha						23,93	0,95	7,51	2,94	17,49	27,36		36,88	93,48			210,54	100,00	
	%						11,37	0,45	3,57	1,40	8,31	13,00		17,52	44,38			100,00	100,00	
LGŚW	SO					31,06	6,47								7,33			44,86	0,79	
	MD		0,42	14,32	7,67	25,46	14,75	1,52							2,03			66,17	1,17	
	ŚW		2,55	14,18	20,23	153,51	57,85	5,63	35,18	2,53					27,40			319,06	5,65	
	JD	7,89	48,08	16,04	8,26	9,39	5,67		5,75	56,12	18,61	191,62	27,65	2,66	518,51	3,62		919,87	16,30	
	BK	12,72	103,47	103,38	29,87	47,61	121,67	85,09	39,26	142,87	142,55	310,16	10,42	24,62	1667,54	1,90		2843,13	50,40	
	JW	2,49	26,03	44,24	20,12	35,16	56,11	3,61	19,01	1,26					117,24			325,27	5,76	
	WZ			0,58			0,61								1,48			2,67	0,05	
	JS		8,65	5,69	1,67	5,65	18,18		1,84						13,61			55,29	0,98	
	GB			0,17	4,34		3,12								8,75			16,38	0,29	
	BRZ		0,59	3,20	3,37	0,42	71,59	41,88							14,11			135,16	2,40	
	OL.S		8,77	115,40	134,59	31,85	292,11	39,51	1,00						272,62			895,85	15,87	
	JRZ			0,01															0,01	0,00
	OS						5,88								0,49				6,37	0,11
	WB		0,58	1,10	1,11		2,42												5,21	0,09
	LP						1,83								0,55				2,38	0,04
IWA				5,68														5,68	0,10	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Powierzchnia zalesiona w ha																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Razem	ha	23,10	199,14	318,31	236,91	340,11	658,26	177,24	102,04	202,78	161,16	501,78	38,07	27,28	2651,66	5,52		5643,36	100,00	
	%	0,41	3,53	5,64	4,20	6,03	11,66	3,14	1,81	3,59	2,86	8,89	0,67	0,48	46,99	0,10		100,00	100,00	
LGW	MD									0,09								0,09	0,16	
	ŚW				1,86				3,22	0,09					2,06			7,23	12,77	
	JD							0,09	0,58						1,41			2,08	3,67	
	BK								0,24						1,90			2,14	3,78	
	JW			0,39		1,84	2,00	0,05		7,11									11,39	20,11
	JS		0,56			0,67	1,99	0,08		1,42									4,72	8,33
	GB								0,13										0,13	0,23
	BRZ									1,42									1,42	2,51
	OL		0,24																0,24	0,42
	OL.S			0,26		11,82	5,38			4,35									21,81	38,52
	OS			0,39															0,39	0,69
WB			0,26		4,43	0,30												4,99	8,81	
Razem	ha		0,80	1,30	1,86	18,76	9,67	3,48	0,09	15,30					5,37			56,63	100,00	
	%		1,41	2,30	3,28	33,12	17,08	6,15	0,16	27,02					9,48			100,00	100,00	
LŁG	ŚW							0,86										0,86	7,50	
	JD											0,51						0,51	4,45	
	JW			0,89		0,58												1,47	12,83	
	GB					0,30												0,30	2,62	
	OL.S				8,01	0,10	0,21											8,32	72,60	
Razem	ha				8,90	0,98	1,07					0,51						11,46	100,00	
	%				77,66	8,55	9,34					4,45						100,00	100,00	
OLJG	ŚW														0,10			0,10	5,05	
	JD														0,20			0,20	10,10	
	BK														0,69			0,69	34,85	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	JW														0,20			0,20	10,10
	OL.S														0,79			0,79	39,90
Razem	ha														1,98			1,98	100,00
	%														100,00			100,00	100,00
Łącznie	SO					31,06	6,47								7,33			44,86	0,76
	MD		0,42	14,32	7,67	25,46	14,75	1,52		0,09					2,03			66,26	1,12
	ŚW		2,55	14,18	22,09	153,51	57,85	9,99	35,18	2,62					29,56			327,53	5,53
	JD	7,89	48,08	16,04	8,26	9,39	5,67		5,84	56,70	18,61	194,87	27,65	2,66	542,05	3,62		947,33	15,99
	BK	12,72	103,47	103,38	29,87	47,61	145,60	85,76	46,77	146,05	160,04	334,78	10,42	61,50	1741,68	1,90		3031,55	51,18
	JW	2,49	26,03	44,63	21,01	37,00	58,69	3,66	19,01	8,37					117,44			338,33	5,71
	WZ			0,58			0,61								1,48			2,67	0,05
	JS		9,21	5,69	1,67	6,32	20,17	0,08	1,84	1,42					13,61			60,01	1,01
	GB			0,17	4,34		3,42	0,13							8,75			16,81	0,28
	BRZ		0,59	3,20	3,37	0,42	71,59	41,88		1,42					14,11			136,58	2,31
	OL		0,24															0,24	0,00
	OL.S		8,77	115,66	142,60	43,67	297,59	39,72	1,00	4,35					273,41			926,77	15,64
	JRZ			0,01														0,01	0,00
	OS			0,39			5,88								0,49			6,76	0,11
	WB		0,58	1,36	1,11	4,43	2,72											10,20	0,17
	LP						1,83								0,55			2,38	0,04
	IWA				5,68													5,68	0,10
Ogółem	ha	23,10	199,94	319,61	247,67	358,87	692,84	182,74	109,64	221,02	178,65	529,65	38,07	64,16	2752,49	5,52		5923,97	100,00
	%	0,39	3,38	5,40	4,18	6,06	11,70	3,08	1,85	3,73	3,02	8,94	0,64	1,08	46,46	0,09		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

59239406

Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V a
Nadleśnictwo Lutowska (04-16-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Powierzchnia zalesiona w ha																				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
LMGŚW	ŚW							0,28										0,28	0,13	
	JD											2,74			21,93			24,67	11,71	
	BK						23,93	0,67	7,51	2,94	17,49	24,62		36,88	71,55			185,59	88,11	
	OL.S		0,11															0,11	0,05	
Razem	ha		0,11				23,93	0,95	7,51	2,94	17,49	27,36		36,88	93,48			210,65	100,00	
	%		0,05				11,36	0,45	3,57	1,40	8,30	12,99		17,51	44,37			100,00	100,00	
LGŚW	SO			0,66	10,30	77,45	124,13	16,40	2,38		2,81	4,73			75,58			314,44	1,74	
	MD		5,20	69,39	9,35	68,17	100,24	9,13		1,93		2,71	1,81		34,76			302,69	1,67	
	ŚW		72,53	36,02	49,26	307,51	512,09	95,51	66,33	48,23	26,38	68,65	6,94		366,65			1656,10	9,15	
	JD	33,32	150,64	22,50	33,79	77,11	139,09	74,91	155,11	399,42	291,62	943,20	152,86	14,85	2050,23	12,67		4551,32	25,15	
	BK	43,29	237,50	129,11	101,01	154,88	349,11	238,13	299,97	514,17	239,99	562,29	108,07	109,01	4167,09	6,47		7260,09	40,09	
	DB														0,07			0,07	0,00	
	KL		1,04												0,30			1,34	0,01	
	JW	6,42	40,34	50,19	30,65	46,41	96,65	9,00	25,49	2,15	3,08				208,57			518,95	2,87	
	WZ		1,72	0,97				0,61							19,67			22,97	0,13	
	BST	1,84		0,21				1,16							3,59			6,80	0,04	
	JS		8,65	7,03	3,65	20,80	33,66	1,49	9,41						79,47			164,16	0,91	
	GB	0,60	0,74	8,02	51,45	84,19	120,50	46,97	30,69	22,63	1,43	6,00	3,17		79,33			455,72	2,52	
	BRZ		2,38	5,13	7,52	23,37	90,93	46,54	0,41						42,25			218,53	1,21	
	OL					0,52									0,63			1,15	0,01	
OL.S		48,24	186,98	563,30	331,90	533,50	52,82	8,30	1,68	1,95				830,25	5,43		2564,35	14,17		
CZR		0,32	0,23		1,80	0,76								6,89			10,00	0,06		

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Powierzchnia zalesiona w ha																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	JB		0,65															0,65	0,00	
	JRZ			0,01														0,01	0,00	
	OS		0,25	0,69	0,66	1,17	10,93	0,93	0,04						4,05			18,72	0,10	
	WB		1,05	2,59	1,11	7,34	3,20												15,29	0,08
	LP		2,07				2,70	0,64							4,93				10,34	0,06
	IWA				5,68														5,68	0,03
Razem	ha	85,47	573,32	519,73	867,73	1202,62	2119,26	592,47	598,13	990,21	567,26	1587,58	272,85	123,86	7974,31	24,57		18099,37	100,00	
	%	0,47	3,17	2,87	4,79	6,64	11,71	3,27	3,30	5,47	3,13	8,77	1,51	0,68	44,08	0,14		100,00	100,00	
LGW	SO					0,96	3,47	2,02										6,45	0,99	
	MD		4,79	17,35			2,26	4,67		0,09								29,16	4,49	
	ŚW		4,68	5,90	1,86	10,90	31,88	27,09		5,04		1,20			7,83			96,38	14,85	
	JD		15,92			1,37	2,43	9,60	0,09	22,76	9,13	67,01			45,76			174,07	26,83	
	BK		9,59	7,60		9,09	3,36	2,55		0,24		1,02			59,93			93,38	14,39	
	JW		3,82	7,54	0,24	2,68	3,97	0,09		7,11					8,33			33,78	5,21	
	WZ		0,40					0,04							2,66			3,10	0,48	
	JS		0,96	1,26		2,97	4,33	2,63	1,24	1,42					1,92			16,73	2,58	
	GB				0,95	1,92	2,12	0,13										5,12	0,79	
	BRZ			1,88		1,50	1,72			1,42					0,78			7,30	1,13	
	OL		0,24				1,63		0,22									2,09	0,32	
	OL.S		19,73	29,02	6,10	58,85	8,76		0,16	4,35		0,48			35,63			163,08	25,13	
	OS			0,39		1,50												1,89	0,29	
WB		0,39	2,19		13,17	0,30		0,27									16,32	2,52		
Razem	ha		60,52	73,13	9,15	104,91	66,23	48,82	1,98	42,43	9,13	69,71			162,84			648,85	100,00	
	%		9,33	11,27	1,41	16,17	10,21	7,52	0,31	6,54	1,41	10,74			25,09			100,00	100,00	
LŁG	MD		0,43															0,43	0,66	
	ŚW							0,86										0,86	1,33	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	JD											0,51						0,51	0,79
	JW		0,86		1,50		0,58											2,94	4,55
	GB				3,87	0,19	9,70											13,76	21,28
	BRZ						1,88											1,88	2,91
	OL.S		1,68	0,49	25,46	0,75	9,09	0,21										37,68	58,26
	OS		0,43				0,46											0,89	1,38
	WB		0,85		1,11													1,96	3,03
	LP						3,76											3,76	5,81
Razem	ha		4,25	0,49	31,94	0,94	25,47	1,07				0,51						64,67	100,00
	%		6,57	0,76	49,40	1,45	39,38	1,65				0,79						100,00	100,00
OLJG	ŚW														0,10			0,10	5,05
	JD														0,20			0,20	10,10
	BK														0,69			0,69	34,85
	JW														0,20			0,20	10,10
	OL.S														0,79			0,79	39,90
Razem	ha														1,98			1,98	100,00
	%														100,00			100,00	100,00
Łącznie	SO			0,66	10,30	78,41	127,60	18,42	2,38		2,81	4,73			75,58			320,89	1,69
	MD		10,42	86,74	9,35	68,17	102,50	13,80		2,02		2,71	1,81		34,76			332,28	1,75
	ŚW		77,21	41,92	51,12	318,41	543,97	123,74	66,33	53,27	26,38	69,85	6,94		374,58			1753,72	9,22
	JD	33,32	166,56	22,50	33,79	78,48	141,52	84,51	155,20	422,18	300,75	1013,46	152,86	14,85	2118,12	12,67		4750,77	24,97
	BK	43,29	247,09	136,71	101,01	163,97	376,40	241,35	307,48	517,35	257,48	587,93	108,07	145,89	4299,26	6,47		7539,75	39,62
	DB														0,07			0,07	0,00
	KL		1,04												0,30			1,34	0,01
	JW	6,42	45,02	57,73	32,39	49,09	101,20	9,09	25,49	9,26	3,08				217,10			555,87	2,92
	WZ		2,12	0,97			0,61	0,04							22,33			26,07	0,14

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	BST	1,84		0,21			1,16								3,59			6,80	0,04
	JS		9,61	8,29	3,65	23,77	37,99	4,12	10,65	1,42					81,39			180,89	0,95
	GB	0,60	0,74	8,02	56,27	86,30	132,32	47,10	30,69	22,63	1,43	6,00	3,17		79,33			474,60	2,49
	BRZ		2,38	7,01	7,52	24,87	94,53	46,54	0,41	1,42					43,03			227,71	1,20
	OL		0,24			0,52	1,63		0,22						0,63			3,24	0,02
	OL.S		69,76	216,49	594,86	391,50	551,35	53,03	8,46	6,03	1,95	0,48			866,67	5,43		2766,01	14,54
	CZR		0,32	0,23		1,80	0,76								6,89			10,00	0,05
	JB		0,65															0,65	0,00
	JRZ			0,01														0,01	0,00
	OS		0,68	1,08	0,66	2,67	11,39	0,93	0,04						4,05			21,50	0,11
	WB		2,29	4,78	2,22	20,51	3,50		0,27									33,57	0,18
	LP		2,07				6,46	0,64							4,93			14,10	0,07
	IWA				5,68													5,68	0,03
Ogółem	ha	85,47	638,20	593,35	908,82	1308,47	2234,89	643,31	607,62	1035,58	593,88	1685,16	272,85	160,74	8232,61	24,57		19025,52	100,00
	%	0,45	3,35	3,12	4,78	6,88	11,75	3,38	3,19	5,44	3,12	8,86	1,43	0,84	43,28	0,13		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

190254875

Miąszościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V b
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
LMGŚW	OL.S		5															5	100
Razem	m3		5															5	100
	%		100,00															100,00	100
LGŚW	SO			165	1000	11120	25545	3595	260		845	910			26075			69515	2,24
	MD		290	9145	175	11745	20300	1495		505	705	470			7305			52135	1,68
	ŚW		3515	1975	4670	36935	100750	20790	11795	15090	9945	22920	2150		106670			337205	10,88
	JD		230	1195	4845	22025	41090	32165	75805	163055	142790	336055	45685	7780	492610	5655		1370985	44,26
	BK		225	1890	6840	23975	43365	45775	81905	109775	25965	87065	34040	50710	426515	1280		939325	30,32
	DB														15			15	0
	KL		50															50	0
	JW		55	635	1090	1860	7790	1030	1585	410	520				4200			19175	0,62
	WZ			5											20			25	0
	BST				50		360											410	0,01
	JS				300	345	3005	1870	355	1480					14310			21665	0,7
	GB				875	2770	12845	15720	10245	5510	4415	255	2175	285	8870			63965	2,06
	BRZ		225	195	700	3185	2135	635	45						6160			13280	0,43
	OL					50									55			105	0
	OL.S		2375	7295	31060	35480	22200	1715	1155	110	145				102835	320		204690	6,61
	CZR		35			270	70								1235			1610	0,05
	JB		20															20	0
OS				5	65	440	695	100	10					1135			2450	0,08	
WB			25	175		1215	75										1490	0,05	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższość w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	LP						225	155										380	0,01
Razem	m3		7045	23905	53560	164150	282190	118055	179550	293360	180465	449830	82630	58490	1198010	7255		3098495	100
	%		0,23	0,77	1,73	5,30	9,11	3,81	5,79	9,47	5,82	14,52	2,67	1,89	38,66	0,23		100,00	100
LGW	SO					220	700	365										1285	1,15
	MD		385	1880			495	1115										3875	3,46
	ŚW		155	340		2480	7000	5900		1510		450			1535			19370	17,31
	JD		20			205	365	2485		11435	4745	30725			10870			60850	54,38
	BK		45	430		1300	360	585				385			2360			5465	4,88
	JW		60	1075	30	120	405	10							225			1925	1,72
	WZ							10										10	0,01
	JS			150		330	970	585	150						225			2410	2,15
	GB				110	510	315											935	0,84
	BRZ			225		245	310								80			860	0,77
	OL						255		15									270	0,24
	OL.S		1085	1615	305	4670	385		30			195			5065			13350	11,93
	OS					245												245	0,22
WB		40	205		795			10									1050	0,94	
Razem	m3		1790	5920	445	11120	11560	11055	205	12945	4745	31755			20360			111900	100
	%		1,60	5,29	0,40	9,94	10,33	9,88	0,18	11,57	4,24	28,38			18,19			100,00	100
LŁG	MD		40															40	0,66
	JW		80		70													150	2,47
	GB				360	45	1185											1590	26,13
	BRZ						395											395	6,49
	OL.S		170	40	1405	65	820											2500	41,07
	OS		40				75											115	1,89
	WB		85		135													220	3,62

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższość w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	LP						1075											1075	17,67
Razem	m3		415	40	1970	110	3550											6085	100
	%		6,82	0,66	32,37	1,81	58,34											100,00	100
Łącznie	SO			165	1000	11340	26245	3960	260		845	910			26075			70800	2,2
	MD		715	11025	175	11745	20795	2610		505		705	470		7305			56050	1,74
	ŚW		3670	2315	4670	39415	107750	26690	11795	16600	9945	23370	2150		108205			356575	11,09
	JD		250	1195	4845	22230	41455	34650	75805	174490	147535	366780	45685	7780	503480	5655		1431835	44,51
	BK		270	2320	6840	25275	43725	46360	81905	109775	25965	87450	34040	50710	428875	1280		944790	29,37
	DB														15			15	0
	KL		50															50	0
	JW		195	1710	1190	1980	8195	1040	1585	410	520				4425			21250	0,66
	WZ			5				10							20			35	0
	BST			50			360											410	0,01
	JS			450	345	3335	2840	940	1630						14535			24075	0,75
	GB			875	3240	13400	17220	10245	5510	4415	255	2175	285		8870			66490	2,07
	BRZ		225	420	700	3430	2840	635	45						6240			14535	0,45
	OL					50	255		15						55			375	0,01
	OL.S		3635	8950	32770	40215	23405	1715	1185	110	145	195			107900	320		220545	6,86
	CZR		35			270	70								1235			1610	0,05
	JB		20															20	0
OS		40	5	65	685	770	100	10						1135			2810	0,09	
WB		150	380	135	2010	75		10									2760	0,09	
LP						1300	155										1455	0,05	
Ogółem	m3		9255	29865	55975	175380	297300	129110	179755	306305	185210	481585	82630	58490	1218370	7255		3216485	100
	%		0	1	2	5	9	4	6	10	6	15	3	2	38	0		100	100

Tabele

Miażdżościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V b
Nadleśnictwo Lutowska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem			
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
Miażdżość w m3																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
LMGŚW	ŚW							75										75	0,09	
	JD											1805			17150			18955	23,16	
	BK						8810	110	1365	910	5595	8565			11600	25845		62800	76,75	
Razem	m3						8810	185	1365	910	5595	10370			11600	42995		81830	100	
	%						10,77	0,23	1,67	1,11	6,84	12,67			14,18	52,53		100,00	100	
LGŚW	SO					6100	1820								2365			10285	0,77	
	MD		25	1645	1160	5115	3750	440							860			12995	0,97	
	ŚW		10	1840	3410	40930	17315	2045	8015	925					10775			85265	6,35	
	JD			170	2045	2510	1995		2295	24290	10055	104550	14405	2070	243470	2645		410500	30,59	
	BK		1570	2275	3310	11965	30745	21685	8275	40255	52340	112465	3550	8825	339580	330		637170	47,5	
	JW			4360	3185	5905	8670	470	3140	290					7415			33435	2,49	
	WZ						155											155	0,01	
	JS			480	165	930	4200		215						2395			8385	0,62	
	GB			15	650		615								2700			3980	0,3	
	BRZ			335	415	100	12300	7040							3265			23455	1,75	
	OL.S		555	8280	11590	4130	36725	5255	90						46815			113440	8,45	
	JRZ																			
	OS						1115								105			1220	0,09	
	WB		115	95	110		395											715	0,05	
	LP						580											580	0,04	
IWA					285												285	0,02		

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższość w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Razem	m3		2275	19495	26325	77685	120380	36935	22030	65760	62395	217015	17955	10895	659745	2975		1341865	100
	%		0,17	1,45	1,96	5,79	8,97	2,75	1,64	4,90	4,65	16,17	1,34	0,81	49,18	0,22		100,00	100
LGW	MD									25								25	0,22
	ŚW				470					40					1325			2875	25,24
	JD								40	310					835			1185	10,41
	BK									70					195			265	2,33
	JW			10		230	355	15		2175								2785	24,46
	JS					70	315	10		485								880	7,73
	GB								20									20	0,18
	BRZ									325								325	2,85
	OL.S			10		805	935			645								2395	21,04
	OS			10														10	0,09
WB			10		520	90											620	5,45	
Razem	m3			40	470	1625	1695	1085	40	4075					2355			11385	100
	%			0,35	4,13	14,27	14,89	9,53	0,35	35,79					20,69			100,00	100
LŁG	ŚW								170									170	15,53
	JD											230						230	21
	JW				85		145											230	21
	GB						30											30	2,74
	OL.S				405		15	15										435	39,73
Razem	m3				490		190	185				230						1095	100
	%				44,76		17,35	16,89				21,00						100,00	100
OLJG	ŚW														50			50	24,39
	JW														25			25	12,2
	OL.S														130			130	63,41
Razem	m3													205			205	100	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Miaższność w m3																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	%														100,00			100,00	100	
Łącznie	SO					6100	1820								2365			10285	0,72	
	MD		25	1645	1160	5115	3750	440		25					860			13020	0,91	
	ŚW		10	1840	3880	40930	17315	3330	8015	965					12150			88435	6,16	
	JD			170	2045	2510	1995		2335	24600	10055	106585	14405	2070	261455	2645		430870	30	
	BK		1570	2275	3310	11965	39555	21795	9640	41235	57935	121030	3550	20425	365620	330		700235	48,73	
	JW			4370	3270	6135	9170	485	3140	2465					7440			36475	2,54	
	WZ						155											155	0,01	
	JS			480	165	1000	4515	10	215	485					2395			9265	0,65	
	GB			15	650		645	20							2700			4030	0,28	
	BRZ				335	415	100	12300	7040		325				3265			23780	1,66	
	OL.S		555	8290	11995	4935	37675	5270	90	645					46945			116400	8,1	
	JRZ																			
	OS			10			1115								105			1230	0,09	
	WB		115	105	110	520	485											1335	0,09	
	LP						580											580	0,04	
IWA				285													285	0,02		
Ogółem	m3		2275	19535	27285	79310	131075	38390	23435	70745	67990	227615	17955	22495	705300	2975		1436380	100	
	%		0	1	2	6	9	3	2	5	5	16	1	2	49	0		100	100	

Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V b
Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem								
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII												
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Miąższość w m3								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20							
LMGŚW	ŚW							75										75	0,09							
	JD											1805			17150			18955	23,16							
	BK						8810	110	1365	910	5595	8565		11600	25845			62800	76,74							
	OL.S		5															5	0,01							
Razem	m3		5				8810	185	1365	910	5595	10370		11600	42995			81835	100							
	%		0,01				10,77	0,23	1,67	1,11	6,84	12,67		14,17	52,53			100,00	100							
LGŚW	SO			165	1000	17220	27365	3595	260		845	910			28440			79800	1,8							
	MD		315	10790	1335	16860	24050	1935		505		705	470		8165			65130	1,47							
	ŚW		3525	3815	8080	77865	118065	22835	19810	16015	9945	22920	2150		117445			422470	9,51							
	JD		230	1365	6890	24535	43085	32165	78100	187345	152845	440605	60090	9850	736080	8300		1781485	40,13							
	BK		1795	4165	10150	35940	74110	67460	90180	150030	78305	199530	37590	59535	766095	1610		1576495	35,5							
	DB														15			15	0							
	KL		50															50	0							
	JW		55	4995	4275	7765	16460	1500	4725	700	520				11615			52610	1,18							
	WZ			5			155								20			180	0							
	BST			50			360											410	0,01							
	JS			780	510	3935	6070	355	1695						16705			30050	0,68							
GB				890	3420	12845	16335	10245	5510	4415	255	2175	285	11570			67945	1,53								

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Miąższość w m3																			%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	BRZ		225	530	1115	3285	14435	7675	45						9425			36735	0,83	
	OL					50									55			105	0	
	OLS		2930	15575	42650	39610	58925	6970	1245	110	145				149650	320		318130	7,16	
	CZR		35			270	70								1235			1610	0,04	
	JB		20															20	0	
	JRZ																			
	OS			5	65	440	1810	100	10						1240			3670	0,08	
	WB		140	270	110	1215	470											2205	0,05	
	LP						805	155											960	0,02
	IWA				285														285	0,01
Razem	m3		9320	43400	79885	241835	402570	154990	201580	359120	242860	666845	100585	69385	1857755	10230		4440360	100	
	%		0,21	0,98	1,80	5,45	9,07	3,49	4,54	8,09	5,47	15,02	2,27	1,56	41,82	0,23		100,00	100	
LGW	SO					220	700	365										1285	1,04	
	MD		385	1880			495	1115		25								3900	3,16	
	ŚW		155	340	470	2480	7000	6940		1550		450			2860			22245	18,04	
	JD		20			205	365	2485	40	11745	4745	30725			11705			62035	50,33	
	BK		45	430		1300	360	585		70		385			2555			5730	4,65	
	JW		60	1085	30	350	760	25		2175					225			4710	3,82	
	WZ							10										10	0,01	
	JS			150		400	1285	595	150	485					225			3290	2,67	
	GB				110	510	315	20										955	0,77	
BRZ			225		245	310			325					80			1185	0,96		

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższość w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	OL						255		15									270	0,22
	OL.S		1085	1625	305	5475	1320		30	645		195			5065			15745	12,77
	OS			10		245												255	0,21
	WB		40	215		1315	90		10									1670	1,35
Razem	m3		1790	5960	915	12745	13255	12140	245	17020	4745	31755			22715			123285	100
	%		1,45	4,83	0,74	10,34	10,75	9,85	0,20	13,81	3,85	25,76			18,42			100,00	100
LŁG	MD		40															40	0,56
	ŚW							170										170	2,37
	JD											230						230	3,2
	JW		80		155		145											380	5,29
	GB				360	45	1215											1620	22,56
	BRZ						395											395	5,5
	OL.S		170	40	1810	65	835	15										2935	40,89
	OS		40				75											115	1,6
	WB		85		135													220	3,06
	LP						1075											1075	14,97
Razem	m3		415	40	2460	110	3740	185				230						7180	100
	%		5,78	0,56	34,26	1,53	52,09	2,58				3,20						100,00	100
OLJG	ŚW														50			50	24,39
	JW														25			25	12,2
	OL.S														130			130	63,41
Razem	m3														205			205	100

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższość w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	%														100,00			100,00	100
Łącznie	SO			165	1000	17440	28065	3960	260		845	910			28440			81085	1,74
	MD		740	12670	1335	16860	24545	3050		530		705	470		8165			69070	1,48
	ŚW		3680	4155	8550	80345	125065	30020	19810	17565	9945	23370	2150		120355			445010	9,56
	JD		250	1365	6890	24740	43450	34650	78140	199090	157590	473365	60090	9850	764935	8300		1862705	40,04
	BK		1840	4595	10150	37240	83280	68155	91545	151010	83900	208480	37590	71135	794495	1610		1645025	35,36
	DB														15			15	0
	KL		50															50	0
	JW		195	6080	4460	8115	17365	1525	4725	2875	520				11865			57725	1,24
	WZ			5			155	10							20			190	0
	BST			50			360											410	0,01
	JS			930	510	4335	7355	950	1845	485					16930			33340	0,72
	GB			890	3890	13400	17865	10265	5510	4415	255	2175	285		11570			70520	1,52
	BRZ		225	755	1115	3530	15140	7675	45	325					9505			38315	0,82
	OL					50	255		15						55			375	0,01
	OL.S		4190	17240	44765	45150	61080	6985	1275	755	145	195			154845	320		336945	7,24
	CZR		35			270	70								1235			1610	0,03
	JB		20															20	0
JRZ																			
OS		40	15	65	685	1885	100	10						1240			4040	0,09	
WB		265	485	245	2530	560		10									4095	0,09	
LP						1880	155										2035	0,04	

Tabele

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższość w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	IWA				285													285	0,01
Ogółem	m3		11530	49400	83260	254690	428375	167500	203190	377050	253200	709200	100585	80985	1923670	10230		4652865	100
	%		0	1	2	5	9	4	4	8	5	15	2	2	41	0		100	100

Tabele

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności

Tabela nr VI
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Gospodarstwo	Wiek ręb.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales
			I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				
			01-sty 10	11 20	21 30	31 40	41 50	51 60	61 70	71 80	81 90	91 100	101 120	121 140	141 i wyż.				
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
SPECJALNE (S)	80	SO						11,56											11,56
								3495											3495
	80	ŚW						23,22								23,27			46,49
								5935								5300			11235
	120	JD							9,77	9,02	13,97	89,95			4,26				126,97
									4660	2920	8635	46235			1945				64395
	120	BK			8,22	5,36	34,10	18,89	24,00	62,45		91,96	82,94	94,68	73,83				496,43
					995	270	5465	5120	6955	17550		42540	33335	57675	25745				195650
	120	JW				26,30	6,87		3,66		3,86								40,69
						5015	1585		1180		600								8380
	80	GB				17,68	56,63	25,88								2,39			102,58
						4960	10845	6050								265			22120
	30	OL.S		15,10	5,64	53,02	65,55	62,26											201,57
				1005	785	5110	10010	3840											20750
	50	WB				0,79	14,42												15,21
					120	1310												1430	
Ra-			15,10	5,64	62,03	129,31	194,64	44,77	37,43	71,47	17,83	181,91	82,94	94,68	103,75			1041,50	
zem			1005	785	6225	21565	31165	11170	12795	20470	9235	88775	33335	57675	33255			327455	
LASÓW OCHRONNYCH (O)	80	SO				41,05	74,34	19,24							153,50			288,13	
						8705	13390	4215							32605			58915	
	100	MD		13,86	93,54	24,05	31,94	11,48							36,21			211,08	
			945	11780		8200	8165	2155							7050			38295	

Tabele

Gospodarstwo	Wiek rębn.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales	
			I		II		III		IV		V		VI	VII					VIII
			01-sty 10	11 20	21 30	31 40	41 50	51 60	61 70	71 80	81 90	91 100	101 120	121 140					141 i wyż.
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3																			
						90												90	
120	BK		0,61		2,62													3,23	
					395													395	
120	JW						4,24											4,24	
							570											570	
120	JS						2,12											2,12	
							130											130	
30	OL.S		20,79	1,82	16,91	33,35												72,87	
			1220	325	875	4030												6450	
Ra- zem			21,40	4,93	19,53	33,75	6,36											85,97	
			1220	845	1270	4120	700											8155	
OGÓLEM GOSP. (G)			21,40	4,93	19,53	33,75	6,36											85,97	
OGÓLEM GOSP. (G)			1220	845	1270	4120	700											8155	
Łącznie			62,37	438,26	273,74	661,15	949,60	1542,05	460,57	497,98	814,56	415,23	1155,51	234,78	96,58	5480,12	19,05	13101,55	
Łącznie			9255	29865	55975	175380	297300	129110	179755	306305	185210	481585	82630	58490	1218370	7255		3216485	

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

131015469

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności

Tabela nr VI
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Gospodarstwo	Wiek ręb.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales
			I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				
			01-sty 10	11 20	21 30	31 40	41 50	51 60	61 70	71 80	81 90	91 100	101 120	121 140	141 i wyż.				
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
SPECJALNE (S)	80	ŚW				0,09	4,46		1,07										5,62
						20	920		185										1125
	120	JD											56,70			99,34			156,04
													22585			30300			52885
	120	BK		22,98	2,49			31,66		36,05	16,76	0,69	9,07		20,87	244,54			385,11
					150			9105		7750	4845	205	2730		6130	94925			125840
	120	JW			8,49			2,49											10,98
					730			450											1180
	120	JS						28,85											28,85
								7675											7675
	80	GB						1,92											1,92
								330											330
	30	OL.S			62,56	8,90	9,81	209,00									5,76		296,03
					6000	490	585	28580									300		35955
	50	WB					0,09												0,09
						10												10	
Ra- zem			22,98	73,54	8,99	14,36	273,92	1,07	36,05	16,76	0,69	65,77		20,87	349,64			884,64	
				6880	510	1515	46140	185	7750	4845	205	25315		6130	125525			225000	
LASÓW OCHRONNYCH (O)	80	SO					23,82											23,82	
							4790											4790	
	100	MD			15,17		4,19	3,41										22,77	
					1425		960	990											3375
80	ŚW		1,65	0,70	18,90	197,40	62,97	7,79	32,38						5,37			327,16	

Tabele

Gospodarstwo	Wiek rębn.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales
			I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				
			01-sty 10	11 20	21 30	31 40	41 50	51 60	61 70	71 80	81 90	91 100	101 120	121 140	141 i wyż.				
1	2	3	Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3													17	18	19	20
								545											545
	120	JS		0,80															0,80
	30	OL.S				3,55	0,39	2,47									16,50		22,91
						390	60	290									1715		2455
	50	WB					1,96												1,96
							195												195
	Ra- zem			0,80		3,55	2,35	8,59									31,89		47,18
						390	255	1760									9010		11415
OGÓŁEM GOSP. (G)				0,80		3,55	2,35	8,59									48,39		47,18
						390	255	1760									9010		11415
Łącznie			23,10	199,94	319,61	247,67	358,87	692,84	182,74	109,64	221,02	178,65	529,65	38,07	64,16	2752,49	5,52		5923,97
				2275	19535	27285	79310	131075	38390	23435	70745	67990	227615	17955	22495	705300	2975		1436380

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 59239406

Tabele

Gospodarstwo	Wiek ręb.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales	
			I		II		III		IV		V		VI	VII					VIII
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140					141 i wyżej
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	30	OL.S		20,79	1,82	20,46	33,74	2,47								16,50			95,78
				1220	325	1265	4090	290								1715			8905
	50	WB					1,96												1,96
							195												195
	Ra-			22,20	4,93	23,08	36,10	14,95								31,89			133,15
	zem			1220	845	1660	4375	2460								9010			19570
OGÓŁEM GOSP. (G)				22,20	4,93	23,08	36,10	14,95								48,39			133,15
				1220	845	1660	4375	2460								9010			19570
Łącznie			85,47	638,20	593,35	908,82	1308,47	2234,89	643,31	607,62	1035,58	593,88	1685,16	272,85	160,74	8232,61	24,57		19025,52
				11530	49400	83260	254690	428375	167500	203190	377050	253200	709200	100585	80985	1923670	10230		4652865

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

190254875

Tabele

Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy

Tabela nr VIII a
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Gatunek panujący	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	Procent
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Bieżący roczny przyrost miąższości w m ³																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO					315	480	120							885			1800	2,71
MD		155	1085		230	215	65							200			1950	2,93
ŚW		145	250	110	1875	5230	895	70	75					3710			12360	18,6
JD		35		495	715	610	685	1195	2955	2070	4810	535	5	5525	105		19740	29,7
BK	5	25	200	310	1030	1420	1260	2350	2650	425	1200	445	635	6025			17980	27,06
JW				40	225	185		30		10				55			545	0,82
JS					35	75		60						5			175	0,26
GB			15	25	395	700	345	85						110			1675	2,52
BRZ					10		25										35	0,05
OL						10											10	0,02
OL.S		290	605	1445	1650	635								5480	10		10115	15,22
OS																		
WB				5	65												70	0,11
Razem	5	650	2155	2430	6545	9560	3395	3790	5680	2505	6010	980	640	21995	115		66455	100

Przyrost tablicowy w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębny = $35530 \text{ m}^3/1 \text{ rok} = 355300 \text{ m}^3/10 \text{ lat} = 53\%$ całości spodziewanego przyrostu okresowego tablicowego

Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy

Tabela nr VIII a
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Gatunek panujący	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	Procent
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Bieżący roczny przyrost miąższości w m ³																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO					175	30											205	0,67
MD			145		30	25											200	0,65
ŚW		5	10	200	2270	640	95	195						55			3470	11,33
JD		145	70						620	5	1250	145		1765	15		4015	13,11
BK		40	375	195	340	1185	745	225	875	1265	2345	40	325	7800			15755	51,44
JW			50		405	280		130	85								950	3,1
JS					30	265		10									305	1
GB						5											5	0,02
BRZ			15	25		5	260										305	1
OL.S		20	570	660	35	1445								2670			5400	17,64
OS														5			5	0,02
WB					5												5	0,02
Razem		210	1235	1080	3290	3880	1100	560	1580	1270	3595	185	325	12295	15		30620	100

Przyrost tablicowy w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym = $13580 \text{ m}^3/\text{rok} = 135800 \text{ m}^3/10 \text{ lat} = 44\%$ całości spodziewanego przyrostu okresowego tablicowego

Tabele

Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy

Tabela nr VIII a
Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Gatunek panujący	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	Procent
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Bieżący roczny przyrost miąższości w m ³																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO					490	510	120							885			2005	2,07
MD		155	1230		260	240	65							200			2150	2,21
ŚW		150	260	310	4145	5870	990	265	75					3765			15830	16,31
JD		180	70	495	715	610	685	1195	3575	2075	6060	680	5	7290	120		23755	24,47
BK	5	65	575	505	1370	2605	2005	2575	3525	1690	3545	485	960	13825			33735	34,75
JW			50	40	630	465		160	85	10				55			1495	1,54
JS					65	340		70						5			480	0,49
GB			15	25	395	705	345	85						110			1680	1,73
BRZ			15	25	10	5	285										340	0,35
OL						10											10	0,01
OL.S		310	1175	2105	1685	2080								8150	10		15515	15,98
OS														5			5	0,01
WB				5	70												75	0,08
Razem	5	860	3390	3510	9835	13440	4495	4350	7260	3775	9605	1165	965	34290	130		97075	100

Przyrost tablicowy w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębny = $49110 \text{ m}^3/1\text{rok} = 491100 \text{ m}^3/10 \text{ lat} = 51\%$ całości spodziewanego przyrostu okresowego tablicowego

Tabele

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	OL.S		7,18											7,18
	Razem		7,18		46,97	434,49	970,96	245,05	472,04	731,97	351,45	67,89		3328
Razem trzebieże	SO					34,58	53	1,77						89,35
	MD		11,4	96,65		24,05	31,94	11,05						175,09
	ŚW		0,89	21,05	13,4	175,72	532,98	27,23	8,54					779,81
	JD				35,79	44,15	58,55	50,12	139,2	357,94	240,05	67,89		993,69
	BK			14,5	42,71	135,96	209,59	148,07	285,57	374,03	111,4			1321,83
	JW				8,84		19,77							28,61
	JS						9,13		14,91					24,04
	GB			1,36	7,37	20,03	53,67	6,81	23,82					113,06
	OL						2,33							2,33
	OL.S		7,18											7,18
	Razem		19,47	133,56	108,11	434,49	970,96	245,05	472,04	731,97	351,45	67,89		3534,99
Łącznie	SO					34,58	53	1,77						89,35
	MD		13,86	96,65		24,05	31,94	11,05						177,55
	ŚW		77,39	21,05	13,4	175,72	532,98	27,23	8,54					856,31
	JD		15,16		35,79	44,15	58,55	50,12	139,2	357,94	240,05	67,89		1008,85
	BK			23,99	42,71	135,96	209,59	148,07	285,57	374,03	111,4			1331,32
	JW				8,84		19,77							28,61
	JS						9,13		14,91					24,04
	GB			1,36	7,37	20,03	53,67	6,81	23,82					113,06
	OL						2,33							2,33
	OL.S		7,18		4,5									11,68
Ogółem			113,59	143,05	112,61	434,49	970,96	245,05	472,04	731,97	351,45	67,89		3643,1

*- dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10. leciu

Tabele

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	MD			15,17			3,41							18,58
	ŚW			0,7	18,9	196,04	61,29							276,93
	JD			8,43						86,3	1,73			96,46
	BK			6,55	24,75	30,22	118,14	79,6	45,07	120,36	114,13			538,82
	JW			8,49		64,94	51,06		28,36					152,85
	JS						28,85		3,74					32,59
	BRZ			3,04	4,81									7,85
	OL.S		5,84											5,84
	Razem		5,84	42,38	48,46	315,02	265,52	79,6	77,17	206,66	115,86			1156,51
Łącznie	SO					23,82	2,77							26,59
	MD			15,17			3,41							18,58
	ŚW		1,65	0,7	18,9	196,04	61,29							278,58
	JD		21,21	8,43						86,3	1,73			117,67
	BK		1,04	14,42	24,75	30,22	118,14	79,6	45,07	120,36	114,13			547,73
	JW			8,49		64,94	51,06		28,36					152,85
	JS						28,85		3,74					32,59
	BRZ			3,04	4,81									7,85
	OL.S		5,84											5,84
Ogółem			29,74	50,25	48,46	315,02	265,52	79,6	77,17	206,66	115,86			1188,28

*- dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10. leciu

Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku

Tabela nr XVI
Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Czyszczenia późne (CPP)	MD		2,46											2,46
	ŚW		78,15											78,15
	JD		36,37											36,37
	BK		1,04	17,36										18,4
	OL.S				4,5									4,5
	Razem		118,02	17,36	4,5									
Trzebieże wczesne (TW)	MD		11,4	111,82										123,22
	ŚW		0,89	21,75	17,39									40,03
	JD			8,43	35,79									44,22
	BK			21,05	42,38									63,43
	JW			8,49										8,49
	GB			1,36	7,37									8,73
	BRZ			3,04	4,81									7,85
	Razem		12,29	175,94	107,74									
Trzebieże późne (TP)	SO					58,4	55,77	1,77						115,94
	MD					24,05	35,35	11,05						70,45
	ŚW				14,91	371,76	594,27	27,23	8,54					1016,71

Tabele

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	JD					44,15	58,55	50,12	139,2	444,24	241,78	67,89		1045,93
	BK				25,08	166,18	327,73	227,67	330,64	494,39	225,53			1797,22
	JW				8,84	64,94	70,83		28,36					172,97
	JS						37,98		18,65					56,63
	GB					20,03	53,67	6,81	23,82					104,33
	OL						2,33							2,33
	OL.S		13,02											13,02
	Razem		13,02		48,83	749,51	1236,48	324,65	549,21	938,63	467,31	67,89		4395,53
Razem trzebieże	SO					58,4	55,77	1,77						115,94
	MD		11,4	111,82		24,05	35,35	11,05						193,67
	ŚW		0,89	21,75	32,3	371,76	594,27	27,23	8,54					1056,74
	JD			8,43	35,79	44,15	58,55	50,12	139,2	444,24	241,78	67,89		1090,15
	BK			21,05	67,46	166,18	327,73	227,67	330,64	494,39	225,53			1860,65
	JW			8,49	8,84	64,94	70,83		28,36					181,46
	JS						37,98		18,65					56,63
	GB			1,36	7,37	20,03	53,67	6,81	23,82					113,06
	BRZ			3,04	4,81									7,85
	OL						2,33							2,33
	OL.S		13,02											13,02
	Razem		25,31	175,94	156,57	749,51	1236,48	324,65	549,21	938,63	467,31	67,89		4691,5
Łącznie	SO					58,4	55,77	1,77						115,94
	MD		13,86	111,82		24,05	35,35	11,05						196,13
	ŚW		79,04	21,75	32,3	371,76	594,27	27,23	8,54					1134,89

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	JD		36,37	8,43	35,79	44,15	58,55	50,12	139,2	444,24	241,78	67,89		1126,52
	BK		1,04	38,41	67,46	166,18	327,73	227,67	330,64	494,39	225,53			1879,05
	JW			8,49	8,84	64,94	70,83		28,36					181,46
	JS						37,98		18,65					56,63
	GB			1,36	7,37	20,03	53,67	6,81	23,82					113,06
	BRZ			3,04	4,81									7,85
	OL						2,33							2,33
	OL.S		13,02		4,5									17,52
Ogółem			143,33	193,3	161,07	749,51	1236,48	324,65	549,21	938,63	467,31	67,89		4831,38

*- dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10. leciu

Tabela nr XVII

**Zestawienie łączne etatu użytków głównych
według kategorii cięć**

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1)

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m3	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
I. Użytki rębne:				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	7366,62	798,45	419846	359960
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			20992	17998
Łącznie użytki rębne ze spodziew. przyrostem	7366,62	798,45	440838	377958
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątnięcie płazowin				
2. uprzątnięcie nasienników i przestojów			2992	2497
3. pozostałe				
Razem nie zaliczone			2992	2497
Razem użytki rębne	7366,62	798,45	443830	380455
II. Użytki przedrębne				
A. Czyszczenia	108,11		1479	1183
B. Trzebieże	3534,99		212554	170043
Razem użytki przedrębne (m3 wg przyjęt. etatu)	3643,10		214033	171226
Ogółem użytki główne (I+II)	11009,72	798,45	657863	551681

* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

Orientacyjna porównawcza wielkość użytkowania ogółem z uwzględnieniem etatu wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych =51665 m3 grubizny netto/1 rok (obliczenie brutto > netto z zastosowaniem odpowiednich proporcji)

Tabela nr XVII

**Zestawienie łączne etatu użytków głównych
według kategorii cięć**

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2)

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m ³	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
I. Użytki rębne:				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	3394,86	334,93	262742	231364
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			13137	11568
Łącznie użytki rębne ze spodziew. przyrostem	3394,86	334,93	275879	242932
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątnięcie płazowin				
2. uprzątnięcie nasienników i przestojów			2379	1979
3. pozostałe				
Razem nie zaliczone			2379	1979
Razem użytki rębne	3394,86	334,93	278258	244911
II. Użytki przedrębne				
A. Czyszczenia	31,77		588	470
B. Trzebieże	1156,51		84077	67262
Razem użytki przedrębne (m ³ wg przyjęt. etatu)	1188,28		84665	67732
Ogółem użytki główne (I+II)	4583,14	334,93	362923	312643

* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

Orientacyjna porównawcza wielkość użytkowania ogółem z uwzględnieniem etatu wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych =51665 m³ grubizny netto/1 rok (obliczenie brutto > netto z zastosowaniem odpowiednich proporcji)

Tabela nr XVII

**Zestawienie łączne etatu użytków głównych
według kategorii cięć**

Nadleśnictwo Lutowiska (04-16)

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m ³	
	cięć* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
I. Użytki rębne:				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	10761,48	1133,38	682588	591324
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			34129	29566
Łącznie użytki rębne ze spodziew. przyrostem	10761,48	1133,38	716717	620890
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątńnięcie płazowin				
2. uprzątńnięcie nasien- ników i przestojów			5371	4476
3. pozostałe				
Razem nie zaliczone			5371	4476
Razem użytki rębne	10761,48	1133,38	722088	625366
II. Użytki przedrębne				
A. Czyszczenia	139,88		2067	1653
B. Trzebieże	4691,50		296631	237305
Razem użytki przedrębne (m ³ wg przyjęt. etatu)	4831,38		298698	238958
Ogółem użytki główne (I+II)	15592,86	1133,38	1020786	864324

* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu.

Orientacyjna porównawcza wielkość użytkowania ogółem z uwzględnieniem etatu wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych = 51665 m³ grubizny netto/1 rok (obliczenie brutto > netto z zastosowaniem odpowiednich proporcji).

Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu

Tabela nr XVIII

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Typ siedliskowy lasu	Odnowienia i zalesienia							Poprawki i uzupełnienia	Ogółem odnowienia i zalesienia oraz poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podsztytów	Pielęgnowanie				Melioracje	
	otwarte			pod osłoną			razem				upraw		młotników	razem	wodne	agrotechniczne
	halizny, płazowiny, zręby	grunty nieleśne	zręby projektowane	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesianie luk i przerzedzeń					pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne				
	Powierzchnia zredukowana - ha															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
LGŚW				745,72	22,00	1,00	768,72		768,72		201,83	573,96	1556,62	2332,41		774,64
LGW				54,43			54,43		54,43		10,00	31,01	79,64	120,65		54,43
LŁG																
OGÓŁEM				800,15	22,00	1,00	823,15		823,15		211,83	604,97	1636,26	2453,06		829,07

Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu

Tabela nr XVIII
Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Typ siedliskowy lasu	Odnowienia i zalesienia							Poprawki i uzupełnienia	Ogółem odnowienia i zalesienia oraz poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie				Melioracje	
	otwarte			pod osłoną			razem				upraw		młodników	razem	wodne	agrotechniczne
	halizny, płazowiny, zręby	grunty nieleśne	zręby projektowane	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesianie luk i przeredzeń					pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
LGŚW				322,83	43,50	5,00	371,33		371,33		37,60	464,37	1019,74	1521,71		376,91
LGW				2,10			2,10		2,10		0,75		3,40	4,15		2,10
LŁG													0,30	0,30		
LMGŚW				10,00			10,00		10,00			18,00	19,50	37,50		10,00
OLJG													1,00	1,00		
OGÓŁEM				334,93	43,50	5,00	383,43		383,43		38,35	482,37	1043,94	1564,66		389,01

Zestawienie zbiorcze wskaźników gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu

Tabela nr XVIII

Nadleśnictwo Lutowiska (04-16-)

Typ siedliskowy lasu	Odnowienia i zalesienia							Poprawki i uzupełnienia	Ogółem odnowienia i zalesienia oraz poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie				Melioracje	
	otwarte			pod osłoną			razem				upraw		młodników	razem	wodne	agrotechniczne
	halizny, płazowiny, zręby	grunty nieleśne	zręby projektowane	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesianie luk i przerzedzeń					pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne				
	Powierzchnia zredukowana - ha															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
LGŚW				1068,55	65,50	6,00	1140,05		1140,05		239,43	1038,33	2576,36	3854,12		1151,55
LGW				56,53			56,53		56,53		10,75	31,01	83,04	124,80		56,53
LŁG													0,30	0,30		
LMGŚW				10,00			10,00		10,00			18,00	19,50	37,50		10,00
OLJG													1,00	1,00		
OGÓŁEM				1135,08	65,50	6,00	1206,58		1206,58		250,18	1087,34	2680,20	4017,72		1218,08

Wzór nr 2

Wykaz obiektów selekcji nasiennej

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Lutowiska (04-16-1-)

Oddział pododdział	Powierzchnia pododdziału w ha	Rodzaj obiektu wg rejstru LMP*	Podstawowe cechy obiektu			Uwagi
			Gatunek drzewa	Liczba drzew**	Powierzchnia w ha	
1	2	3	4	5	6	7
7 -f	21,29	NAS WYŁ	JD		21,29	
8 -g	14,00	NAS GOSP	JD		14,00	
24A -r	30,24	NAS GOSP	JD		30,24	
29 -a	6,1	NAS GOSP	JD		6,1	
31A -b	7,69	NAS GOSP	JD		7,69	
36A -b	24,22	NAS GOSP	JD		24,22	
36A -d	9,06	NAS GOSP	JD		9,06	
36A -f	3,24	NAS GOSP	JD		3,24	
48 -b	54,63	D	BK	3	54,63	
		D	JD	1	54,63	
49 -a	36,53	NAS GOSP	BK		36,53	
56A -a	13,97	D	JD	7	13,97	
		NAS WYŁ	JD		13,97	
66 -dx	7,96	NAS GOSP	JD		7,96	
68A -a	26,24	NAS GOSP	JD		26,24	
81A -c	10,44	NAS GOSP	JD		10,44	
94 -a	39,52	NAS GOSP	JD		39,52	
97 -b	22,73	NAS GOSP	JD		22,73	
106a	52,35	NAS GOSP	BK		52,35	
121 -c	31,65	NAS GOSP	BK		31,65	
130 -f	3,66	ZR NAS	JW		3,66	
130 -g	3,66	ZR NAS	JW		3,66	
140 -b	75,22	D	BK	1	75,22	
144 -f	7,96	ZR NAS	CZR.P		7,96	
145 -a	69,17	NAS GOSP	BK		69,17	
167 -b	3,86	ZR NAS	CZR.P		3,86	
		NAS GOSP	JW		3,86	
Razem	X	D	X	X	198,45	X
	X	NAS GOSP	X	X	395	X
	X	NAS WYŁ	X	X	35,26	X
	X	ZR NAS	X	X	19,14	X

Wzór nr 2

Wykaz obiektów selekcji nasiennej

Nadleśnictwo Lutowiska, Obręb Dwernik (04-16-2-)

Oddział pododdział	Powierzchnia pododdziału w ha	Rodzaj obiektu wg rejestru LMP*	Podstawowe cechy obiektu			Uwagi
			Gatunek drzewa	Liczba drzew**	Powierzchnia w ha	
1	2	3	4	5	6	7
38 -a	37,81	D	BK	1	37,81	
40 -a	45,6	D	BK	3	45,6	
		NAS GOSP	BK		45,6	
58 -a	38,05	D	BK	1	38,05	
58 -b	27,36	D	BK	1	27,36	
59 -b	35,21	D	BK	3	35,21	
		NAS GOSP	BK		35,21	
63 -a	11,95	NAS GOSP	BK		11,95	
63 -b	20,14	D	BK	4	20,14	
		NAS WYŁ	BK		20,14	
103 -c	32,48	NAS GOSP	BK		32,48	
104 -c	22,13	NAS GOSP	BK		22,13	
Razem	X	D	X	X	204,17	X
	X	NAS GOSP	X	X	147,37	X
	X	NAS WYŁ	X	X	20,14	X

